Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Bauer, R. W.; af R. W. Bauer.
Titel | Title:	Haandbog i Mønt-, Maal- og Vægtforhold : udarbejdet efter de nyeste og bedste Kilder
Udgavebetegnelse | Edition Statement:	2. omarbejdede og betydelig forøgede Udg.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : P. G. Philipsen, 1882
Fysiske størrelse | Physical extent:	XII, 548 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

HAANDBOG

I

MØNT-, MAAL- OG VÆGTFORHOLD.

HAANDBOG

I

MØNT-, MAAL- OG VÆGTFORHOLD,

UDARBEJDET EFTER DE NYESTE OG BEDSTE KILDER

AF

R. W. BAUER,

KAPTAJN.

ANDEN OMARBEJDEDE OG BETYDELIG FORØGEDE UDGAVE.

1834

KJØBENHAVN.

P. G. PHILIPSENS FORLAG.

1882.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Kjøbenhavn. — Bianco Lunos Kgl. Hof-Bogtrykkeri.

FORORD.

Der har stedse været en afgjort Modstand eller Ulyst til at forlade det Maal- og Vægtsystem, hvormed man fra Barndommen af har været fortrolig, og antage et nyt; Regeringen eller Landets Autoriteter have derfor kun ved gjentagne Gange at anvende Magtsprog kunnet opnaa Forandring i det en Gang bestaaende. Da imidlertid det livlige Samkvem og de mange Handelsforbindelser, paa Grund af Nutidens lette Communicationsmidler, have udviklet sig, har man søgt gjennemført et internationalt System i saa Henseende og man har dertil valgt det franske metriske; men uagtet dette er blevet lovbefalet i mangfoldige Lande eller Stater, findes der dog endnu intet Sted, hvor det udelukkende anvendes. Man anvender endnu, indtil en vis Grad, det gamle System, og det er for at give en Fremstilling af de for Tiden anvendte Systemer, at nærværende Værk er kommet til Stede.

Ved Udarbejdelsen er benyttet en stor Mængde fremmede Værker og Love fra de omhandlede Lande, denne Sag betræffende, og fremfor alle skal nævnes det fortrinlige Værk, Friedrich Noback: Münz-, Maass- und Gewichtsbuch, anden Udgave, Leipzig 1879, der nyder en saadan Anseelse, at det maa betragtes som en Autoritet.

Med Hensyn til Ordningen af nærværende Værk, da gives i de første 331 Pagina en sammenhængende Fremstilling for hvert Land af dettes Mønt-, Maal- og Vægtforhold, hvori det med større Skrift trykkede er det, der lovligt er indført og som skal benyttes, medens det med mindre Skrift trykkede strængt taget er afskaffet, men dog endnu benyttes mer eller mindre. Hver Verdensdel er behandlet for sig. I Europa finder man Landene ordnede alphabetisk*), hvorimod man i de andre Verdensdele i Reglen vil finde

*) Fejlagtigen er Tyrkiet anført efter Artiklen Tyskland, i Indholdsfortegnelsen dog nævnt paa rette Plads.

Ordningen efter den Havn eller Handelsplads, hvis Forhold man ønsker Oplysning om; man vil saaledes finde Mønt-, Maal- og Vægtforholdene for Brasilien nævnte under Rio de Janeiro, men ved Brasilien kun en Henvisning til Rio de Janeiro.

Andet Afsnit indeholder en Mønttabel over samtlige prægede Guld- og Sølvmønter med Angivelse af deres Vægt, Finhed, Vægt fint Metal og Værdi i danske Guld Kroner. Værdien af Guldmønterne er angivet i Forhold til det rene Guld, de indeholde, i Sammenligning med den skandinaviske Guldmønt, eller 1 fr. Gram fint Guld i Mønten er sat til 2 Kr. 48 Øre. Hvad Sølvmønterne angaa, da er Værdien udregnet forskjelligt, eftersom der i Landet findes Guld- eller Sølvmøntfod. Findes der Guldmøntfod, er Sølvmøntens Værdi angivet i Forhold til Guldmøntens efter dens Navneværdi; saaledes er 1 hollandsk Sølvgylden fra 1876 sat i Værdi lig $\frac{1}{10}$ af 10 Gylden i Guld. Findes der derimod Sølvmøntfod, da er Værdien af Courantmønten udregnet efter den Vægt fint Sølv, denne indeholder i Sammenligning med den franske 5-Francs i Sølv, der er sat lig 3 Kr. 60 Øre, eller Courantmøntens Værdi er funden ved at antage 1 fr. Gram fint Sølv til en Værdi lig 16 Øre. Skillemøntens Værdi er stedse sat i Forhold til Courantmønten efter dens Navneværdi.

Hvad Sølvmønterne angaa, da tabe de betydeligt i Værdi ved at ophøre at være Landets Mønt og gjælde da kun for den Metalværdi det fine Sølv, denne indeholder, har. Dagligen noteres, som anført Pag. 371 og 372, Coursen paa Sølv i Barrer, men da Sølv i Smaamønt har ringere Værdi end Sølv i Barrer, er den Cours, hvorefter den vedføjede Colonne for Sølvmønten med Overskrift Metalværdi sat til 50 shillings pr. engelsk Troy-Unze, dels fordi det omtrent svarer til den Værdi, man kan vente at opnaa for ældre Mønt, dels ogsaa fordi man derved med Lethed kan regne sig til Værdien, om Coursen er lidet højere eller lavere end 50. Man forøger eller formindsker da Værdien fra Tabellen med dobbelt saa mange pCt. som Forskjellen mellem 50 og den ny Cours udgjør. Er f. Ex. Coursen $50\frac{1}{8}$, $50\frac{1}{4}$ ell. $50\frac{1}{2}$, tillægges henholdsvis $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ ell. 1 pCt. til Værdien i Tabellen; er Coursen derimod $49\frac{7}{8}$, $49\frac{3}{4}$ ell. $49\frac{1}{2}$, kan man med tilstrækkelig Nøjagtighed finde Møntens Værdi ved fra Værdien i Tabellen at fradrage henholdsvis $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ ell. 1 pCt. Colonnen «Metalværdi» angiver saaledes det indbyrdes Forhold mellem samtlige Sølvmønter efter Gehalten, hvad enten de ere Courant- eller Skillemønt.

Efter Hamburger Geld- og Effecten-Börse af 24 Febr. 1882 Nr. 2979 anføres her den gangbare Værdi for de hyppigst forekom-

mende Guld- og Sølvmønter, angivet i tyske Mark og danske Guldkroner.

Guldmønt.	t. Mark.	Kroner.	Sølvmønt.	t. Mark.	Kroner.
Nordam. Eagle = 5 Dollars	21.00	18.67	Shilling Sterling	0.97	0.86
20-Francs	16.15	14.36	5-Francs	4.00	3.55
Sovereign.	20.36	18.10	Francstykker.	0.77	0.68
Krone Vereinsmünze . . .	27.35	24.30	østr. Gylden	1.75	1.56
russ. ½ Imperial	16.65	14.80	holl. —	1.60	1.42
d. Fred.- og Chr.-d'or . .	16.05	14.27	russ. Sølv-Rubler	3.00	2.67
holl. 10 florin	16.10	14.31	sp. Pesos = 20 Reales . .	4.05	3.60
skandin. 20 Krone	22.50	20.00	port. 5 Tostoes = 500 R.	2.00	1.77
— 10 —	11.25	10.00	skandin. Krone.	1.12	1.00

Det tredie Afsnit indeholder samtlige i Bogens første Afsnit forekommende Betegnelser og Udtryk, opførte i alphabetisk Orden, med Angivelse af Maalenes Størrelse i metriske og danske Maal, og, hvad Mønten angaar, med Henvisning til Mønttabellen.

Samtlige i nærværende Værk anførte Værdier ere udregnede til en langt større Nøjagtighed end den anførte og de overflødige Decimaler ere bortkastede. Naar den bortkastede Decimal har været 5 eller derover, er den sidste Decimal forhøjet; haves f. Ex. en Værdi som 4.593 783 og den kun skal angives med 4 Decimaler, er den angivet som 4.593 8, en Værdi som 11.453 467, angivet med fire Decimaler, bliver 11.453 5, hvor den sidste Decimal er trykket med mindre Skrift end de andre Decimaler for at tilkjendegive, at det er et 4-Tal, der paa Grund af de bortkastede Decimaler er forhøjet til 5. Ligesaa er en Værdi som 8.764 965, naar der kun skal angives 4 Decimaler, anført som 8.765 0.

Naar eller hvor Maal og Vægt først ere anvendte kan ikke angives, men allerede i Bibelen findes gjentagne Steder paabudt, at man skal være ærlig og retfærdig ved Brugen af saadanne. Maalene vare i Begyndelsen meget vilkaarlig valgte: som Længdemaal benyttede man Længden af en Arm, en Haand, en Fod o. s. v., som større Længdemaal et vist Antal Skridt, Dagsrejser o. s. v. Som Rummaal benyttede man Kar, man selv forfærdigede sig, og som Vægt, Stene af en Form eller Størrelse, man selv fandt tjenlig. Senere lod man forfærdige Maal og Vægtlodder af bestemte Størrelser, og disse udlaantes da til de, der havde Ret til at eftergjøre og forhandle saadanne. Allerede i det gamle Jødeland fandtes Originalmaal, der benyttedes til Sammenligning med de i Handel og Vandel anvendte, og som, naar de svarede til Originalen, paatryktes et Stempel eller Bogstav. Normalmaalene opbevaredes i Templet. Hos Athenienserne vare Normalmaalenes Opbevaring betroet til 15 dertil udvalgte Mænd,

hvem det endvidere paahvilede at justere de benyttede Maal. Hos Romerne opbevaredes Normalmaalene i Jupiters Tempel i Capitolium.

Hver Stat eller hver lille Landsdel havde sit Maal og sin Vægt, og selv efter at flere mindre Stater vare samlede under et fælles Overhoved bibeholdtes dog de gamle Maal og Vægte, uagtet der i Reglen bestemtes fælles System for hele Riget og dette holdt sig lige indtil den allernyeste Tid, hvor man vil finde en stor Forskjellighed i Maal i samme Land, idet hver Provins, ja selv hver lille By har sit eget Maal. Hvad der yderligere forøgede Antallet af Maal var den Omstændighed, at de forskjellige Varer som oftest maaltes med Maal af forskjellig Længde eller med Kar af forskjellig Størrelse. Dette har bevirket, at der existerer eller har existeret en stor Mangfoldighed af Maal.

Den første Organisation af det danske Maal- og Vægtforhold skyldes den danske Astronom **Ole Rømer,** der fremkaldte Forordningen af 1 Maj 1683, hvorved faste Bestemmelser indførtes for Størrelsen af de forskjellige Maal og Vægte.

Trangen følte sig i lang Tid til at fæste Størrelsen af Normalmaalene til en eller anden Gjenstand i Naturen, der vedvarende beholdt sin Længde, saaledes at man med Lethed atter kunde danne sig et Normalmaal, om det ældre gik tabt. Mange Forslag ere i den Hensigt fremkomne.

Da Frøet af visse Arter af Planter stedse ere temmelig nær af samme Størrelse, har man benyttet dette som Enhed for Vægten og herfra kommer Benævnelsen *Gran.* Hos Araberne var *Habba* lig Vægten af et modent Hvedekorn. I England er en *Pennyweight* lig Vægten af 32 Hvedekorn, tagne fra Midten af Axet.

I England bestemtes i Aaret 1101 den engelske *Yard* til at være lig Længden af den engelske Konge Henrik den I's Arm, ligesom den franske *pied de roi* har en lignende Oprindelse.

Jødernes Rummaal grundedes paa Rumindholdet af et Hønseæg. 1 *Log* var lig 6 Gange Rumindholdet af et Æg, 1 *Kap* var lig 24 Æg, 1 *Hin* lig 72 Æg, 1 *Sea* lig 144 Æg, 1 *Epha* lig 432 Æg og 1 *Kor* eller *Chomer* lig 4 320 Æg.

Som Naturmaal for Længdemaalet har været foreslaaet blandt andet at benytte Afstanden mellem Pupilerne i det voxne Menneskes Øje, der antages stedse at være den samme, ligeledes Diameteren af Cellen for en Bi, der ogsaa stedse har samme Størrelse. Ogsaa er foreslaaet at benytte Diameteren af de Haarrør, i hvilke en bestemt Vædske stiger til en Højde lig Diameteren, og mange andre.

Af mere praktisk Betydning har følgende Forslag været, med Hensyn til Bestemmelsen af Længdeenhedens Størrelse: Længden af det enkelte Pendul, der ved Jordens Overflade paa en bestemt Breddegrad svinger Sekunder Middeltid, og Udmaaling af en eller flere Breddegrader paa Jordens Overflade. Det er ved en saadan Maaling, at Meteren er kommet til Stede, idet Størrelsen af denne bestemtes til at være $\frac{1}{10000000}$ af Meridianen gjennem Paris fra Polen til Æqvator. Da imidlertid Meteren ikke (som omtalt Pag. 33) fik den Størrelse, den i saa Tilfælde burde have haft, er den strængt taget heller ikke noget Naturmaal, men kun et Maal, som staar i et bestemt Forhold til den gamle pariser Fod.

Med Meteren som Grundlag, decimal delt over og under, dannede man i Frankrig et complet System for Maal og Vægt og dette er gradvis blevet indført i de fleste Lande og vil forhaabentlig om ikke mange Aar blive det eneste i Verden.

Tabellarisk Oversigt over det franske metriske System.

Are	1 Are.	100 □ Meter.	0.018 128 d. Td. Ld.
Centiare	0.01 Are.	1 □ Meter.	10.151 870 d. □ Fod.
Centigram	0.01 Gram.	0.000 01 Kilogr.	0.000 020 d. Pund.
Centiliter	0.01 Liter.	0.000 01 Kub. Meter.	0.010 351 d. Pot.
Centimeter . . .	0.01 Meter.	. . . . .	0.382 344 d. Tomme.
Kvadr. Centimet.	0.000 1 □ Meter.	. . . . .	0.146 187 d. □ Tom.
Kub. Centimeter.	0.000 001 Kub. Meter.	0.001 Liter.	0.055 894 d. Kub. Tm.
Decigram	0.1 Gram.	0.000 1 Kilogr.	0.000 200 d. Pund.
Deciliter	0.1 Liter.	0.000 1 Kub. Meter.	0.103 507 d. Pot.
Decimeter	0.1 Meter.	. . . . .	3.823 440 d. Tom.
Kvadr. Decimeter	0.01 □ Meter.	. . . . .	14.618 693 d. □ Tom.
Kub. Decimeter .	0.001 Kub. Meter.	1 Liter.	55.893 695 d. Kub. T.
Decistère	0.1 Stère.	0.1 Kub. Meter.	3.234 589 d. Kub. Fod.
Dégré carré . . .	10000 Mill. □ Met.	100 □ Myriameter.	176.247 7 d. □ Mil.
Dégré décimal .	100000 Meter.	100 Kilometer.	13.275 8 d. Mil.
Dekagram	10 Gram.	0.01 Kilogram.	0.020 000 d. Pund.
Dekaliter	10 Liter.	0.01 Kub. Meter.	10.350 684 d. Potter.
Dekameter	10 Meter.	. . . . .	31.862 000 d. Fod.
Kvadr. Dekamet.	100 □ Meter.	1 Are.	1 015.187 0 d. □ Fod.
Kub. Dekameter .	1000 Kub. Meter.	. . . . .	32 345.888 3 d. K. F.
Dekastère	10 Stères.	10 Kub. Meter.	323.458 883 d. Kub. F.
Gram	1 Gram.	0.001 Kilogr.	0.002 000 d. Pund.
Hektare	100 Ares.	10000 □ Meter.	1.812 834 d. Tdr. Ld.
Hektogram . . .	100 Gram.	0.1 Kilogr.	0.200 000 d. Pund.
Hektoliter	100 Liter.	0.1 Kub. Meter.	103.506 843 d. Potter.
Hektometer . . .	100 Meter.	. . . . .	318.619 996 d. Fod.
Kvadr. Hektomet.	10000 □ Meter.	100 Ares.	1.812 834 d. Tdr. Ld.
Kilogram	1000 Gram.	1 Kilogr.	2.000 000 d. Pund.
Kiloliter	1000 Liter.	1 Kub. Meter.	1035.068 4 d. Potter.
Kilometer	1000 Meter.	. . . . .	3 186.200 0 d. Fod.
Kvadr. Kilometer	1 Mill. □ Meter.	100 Hektares.	181.283 4 d. Tdr. Ld.
Liter	1 Liter.	0.001 Kub. Meter.	1.035 068 d. Potter.
Meter	1 Meter.	. . . . .	3.186 200 d. Fod.
Kvadr. Meter . .	1 □ Meter.	1 Centiare.	10.151 870 d. □ Fod.
Kub. Meter . . .	1 Kub. Meter.	1000 Liter.	32.345 888 d. Kub. F.
Millier métrique.	1000 Kilogr.	. . . . .	2 000 d. Pund.
Milligram	0.001 Gram.	0.000 001 Kilogr.	0.000 002 d. Pund.
Milliliter	0.001 Liter.	0.000 001 Kub. Met.	0.001 035 d. Pot.
Millimeter	0.001 Meter.	. . . . .	0.038 234 d. Tom.
Kvadr. Millimeter	0.000 001 □ Meter.	. . . . .	0.001 462 d. □ Tom.
Myriagram	10 000 Gram.	10 Kilogr.	20 d. Pund.
Myriameter . . .	10 000 Meter.	. . . . .	1.327 583 d. Mil.
Kvadr. Myriamet.	100 Mill. □ Meter.	100 □ Kilometer.	1.762 477 d. □ Mil.
Quintal métrique	100 Kilogr.	. . . . .	200 d. Pund.
Stère	1 Stère.	1 Kub. Meter.	32.345 888 d. Kub. F.
Tonneau	1000 Kilogr.	. . . . .	2 000 d. Pund.

Vægten af et givet Kvantum fersk Vand, visende Forholdet mellem Rummaal og Vægt.

Rumfang.		Vægt.	
1 Kub. Meter.	1 Kilol. = 1 000 Liter.	Millier métrique.	1 000 Kilogr.
	1 Hektol. = 100 Liter.	Quintal métrique.	100 Kilogr.
	1 Dekal. = 10 Liter.	Myriagram.	10 Kilogr.
1 Kub. Decimet.	1 Liter = 1 Liter.	Kilogram.	1 000 Gram.
	1 Decil. = 0.1 Liter.	Hektogram.	100 Gram.
	1 Centil. = 0.01 Liter.	Dekagram.	10 Gram.
1 Kub. Centimet.	1 Millil. = 0.001 Liter.	Gram.	1 Gram.
1 Kub. Millimet.	0.000 001 Liter.	Milligram.	0.001 Gram.

INDHOLD.

Europa.	Mønt. Pag.	Maal og Vægt. Pag.
*Belgien	1.	2.
Bryssel	»	4.
Lüttich	»	5.
Danmark	5.	10.
dansk-vestindiske Øer	8.	14.
Island	9.	14.
Færøerne	10.	14.
England	15.	16.
Skotland	25.	25.
Irland	25.	26.
Normanniske Øer	26.	26.
Øen Man	26.	»
— Helgoland	27.	27.
— Malta	27.	28.
Gibraltar	30.	30.
*Frankrig	31.	33.
Bayonne	»	40.
Bordeaux	»	40.
Corsika	41.	41.
Hâvre	»	41.
Lyon	»	41.
Marseille	»	42.
Nizza	42.	42.
Toulon	»	43.
*Grækenland	43.	44.
Joniske Øer	46.	46.
*Holland	48.	49.
Luxemburg	53.	53.
*Italien	54.	54.
Kirkestaten	56.	56.
Rom	»	57.
Ancona	»	58.
Bologna	»	58.
Lombardiet-Venedig	59.	60.
Mailand	»	60.
Venedig	»	61.
Sardinien	62.	64.
Genua	62.	64.
Piemont (Turin)	63.	65.
Øen Sardinien	63.	66.
Sicilier, Begge	67.	68.
Neapel	67.	68.
Sicilien	68.	70.
Toscana	71.	72.
*Norge	73.	75.
*Portugal	79.	81.
Rumænien	83.	84.
Rusland	85.	88.
Finland	91.	92.
Polen	93.	93.
Kurland (Libau)	»	94.
Lifland (Riga)	»	94.
Estland (Reval)	»	95.
*Schweiz	96.	97.
Serbien	99.	100.
*Spanien	101.	104.
Malaga	»	106.
Valencia	103.	»
Zaragosa	103.	»
*Sverige	107.	108.
*Tyrkiet	176.	177.
Candia	»	179.
Cypern	»	180.
*Tyskland	116.	118.
Baden	120.	120.
Baiern	122.	123.
Rhinbaiern	»	124.
Braunschweig	125.	126.
Bremen	127.	128.
Elsass-Lothringen	130.	130.
Frankfurt am Main	131.	132.
Hamburg	134.	136.
Hannover	139.	140.
Hessen-Darmstadt	143.	143.
Lauenburg	145.	145.
Lübeck	146.	146.
Mecklenburg-Schwerin	149.	149.
Mecklenburg-Strelitz	151.	152.
Oldenburg	153.	155.
Staden Oldenburg	»	155.
Kredsen Jever	»	156.
Amt Delmenhorst	»	157.
Fyrstend. Lübeck	»	157.
— Birkenfeld	»	158.
Preussen	158.	159.
Danzig	»	163.
Køln	»	164.
Kønigsberg	»	164.
Sachsen	164.	165.
Leipzig	»	168.
Sachsen-Weimar	169.	170.
Slesvig og Holsten	171.	172.
Würtemberg	173.	174.
*Østerrig	180.	182.
Bøhmen	»	188.
Dalmatien (Ragusa)	»	189.
Illyrien (Triest)	»	190.
Ungarn	»	191.

Afrika.	Mønt. Pag.	Maal og Vægt. Pag.
Abessinien	193.	194.
*Algier	195.	195.
*Azoriske Øer	197.	197.
*Canariske Øer	197.	197.
Capstaden	198.	198.
Guinea og Senegambia.		
Øvreguinea	200.	204.
Nedreguinea	202.	204.
*Senegambien	203.	204.
Madagaskar	206.	206.
Madeira	207.	208.
Marokko	208.	209.
*Mauritius ell. Ile de France	211.	211.
Sanct Helene	212.	212.
Sansibar	213.	214.
Tripolis	216.	216.
Tunis	217.	218.
Ægypten	220.	221.

Amerika.		
Asuncion (Paraguay)	225.	226.
*Bogotá (Columbia)	227.	228.
Bolivia	229.	230.
*Buenos-Ayres	231.	233.
Californien	234.	234.
*Carácas (Venezuela)	235.	236.
Centralamerika	237.	238.
Curassao	239.	240.
Guyana, britisk	241.	241.
— fransk	241.	241.
— *hollandsk	242.	242.
*Havana (Cuba)	242.	243.
Jamaica	244.	244.
*Lima (Perù)	245.	246.
*Martinique	247.	248.
*Mexico	248.	250.
*Montevideo (Uruguay)	251.	253.
Montreal (Canada)	254.	255.
Nordam. Fristater	256.	258.
Port-au-Prince (St. Domingo)	261.	261.
Puerto Plata (St. Domingo)	262.	262.
*Puerto Rico	263.	263.
*Quito (Ecuadór)	264.	265.
*Rio de Janeiro (Brasilien)	265.	267.
*Santiago de Chile (Chile)	269.	270.

Asien.	Mønt. Pag.	Maal og Vægt. Pag.
Akyab (Arakan)	272.	272.
*Aleppo (Syrien)	273.	273.
Anam	274.	275.
*Bagdâd	276.	277.
Bankok (Siam)	277.	278.
*Bássora (Irâk Arabi)	280.	280.
Batavia (Java)	281.	282.
*Beïrût (Syrien)	283.	283.
Benares	284.	284.
Bombay	285.	285.
Borneo	287.	288.
Buchara	288.	289.
Calcutta (Bengalen)	289.	290.
Colombo (Ceylon)	293.	293.
Hong-kong	294.	»
Japan	295.	297.
Kambodja	298.	299.
Kanton (China)	300.	300.
Madras	305.	305.
Makassar (Celebes)	306.	306.
Manila (Philippinerne)	306.	307.
Mokka (Arabien)	308.	309.
Molukkerne	310.	310.
Patna (Bengalen)	311.	311.
Persien	312.	313.
Pondicherri	315.	316.
Pulo Pinang	317.	317.
Ranguhn (Birma)	318.	318.
Singapur	320.	321.
Smyrna (Levanten)	322.	322.
Sumâtra, hollandske Besidd.	323.	324.
Staten Atschin	325.	325.
Surate (Bombay)	326.	326.
Tripolis (Syrien)	327.	328.

Australien.		
Nyholland	329.	330.
Sandwichsøerne	330.	331.

Mønttabel.

	Pag.
Guldmønter	335.
Sølvmønter	347.

I de med * anførte Lande eller Stater er det franske metriske System i Maal og Vægt lovmæssigt indført.

Europa.

Kongeriget Belgien.

Mønt.

Siden Belgiens Løsrivelse fra Holland i 1830 og fornemmelig siden Kundgjørelsen af Møntloven af 5 Juni 1832 regnes efter **Franc** à **100 Centimes**, idet der for Tiden anvendes baade Guld- og Sølvmøntfod, før 1861 lovmæssigt kun Sølvmøntfod. Under 23 Dec. 1865 deltog Belgien i Afsluttelsen af den saakaldte latinske Møntconvention (se nærmere herom under Frankrig).

Mønter prægede efter dette Møntsystem:

Guld: Mønter paa **40**, **20**, **10** og **5 Franc** (Lov af 4 Juni 1861), af Finhed 900 og af Vægt henholdsvis 12.903 226, 6.451 613, 3.225 806 og 1.612 903 fr. Gram.

Tidligere fandtes i Følge Lov af 31 Marts 1847: Mønter paa **25** og **10 Franc** af Finhed 900 og af Vægt henholdsvis 7.915 56 og 3.166 22 fr. Gram, men Loven af 28 Dec. 1850 indstillede Udmøntningen af disse. Ved kongelig Kundgjørelse af 11 Aug. 1854 sattes de ud af Omløb og efter 5 Sept. s. A. tabte de deres lovligt fastsatte Værdi.

Sølv: I Følge Møntconventionen af 23 Dec. 1865 som Courantmønt: Mønter paa **5 Franc**, og som Skillemønt: Mønter paa **2** og **1 Franc** samt paa **50 Centimer**, overensstemmende med de tilsvarende franske.

Efter 1 Jan. 1877 bliver i Følge Forordn. af 27 Apr. 1875 5 Franken ikke mere udmøntet.

Tidligere fandtes som Courantmønt af Finhed 900: Mønter paa **5 Franc** (Lov af 5 Juni 1832), paa **2½ Franc** (Lov af 31 Marts 1847), paa **2** og **1 Franc** og paa **50** og **25 Centimer** (Lov af 5 Juni 1832) samt paa **20 Centimer** (Lov af 1 Dec. 1852), alle udmøntede efter den samme Fod som den nugjældende franske 5 Franc. 1 Dec. 1852 inddroges Mønterne paa 25 Centimer og fra 1 Jan. 1853 sattes de ud af Omløb. De øvrige

Courantmønter paa $2\frac{1}{2}$, 2 og 1 Franc og paa 50 og 20 Centimer sattes fra 1 Oct. 1868 ud af Omløb og omvexledes med Skillemønt i Løbet af Aaret 1868.

Nikkelmetal (Argentan eller Nysølv, sammensat af $\frac{3}{4}$ Kobber og $\frac{1}{4}$ Nikkel): Mønter paa **20**, **10** og **5 Centimer** (Lov af 20 Dec. 1860) af Vægt henholdsvis 7, $4\frac{1}{2}$ og 3 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **2** og **1 Centime** af Vægt henholdsvis 4 og 2 fr. Gram.

Indtil 1860 prægedes ogsaa Kobbermønt paa **10** og **5 Centimer**, men ved Loven af 6 Marts 1869 ere de fra 10 Marts s. A. satte ud af Omløb og omvexlede med Nikkelmønt.

Af Skillemønt er man i én Betaling ikke pligtig at modtage større Beløb end 50 Franc i Sølv, 5 Franc i Nikkelmønt og 2 Franc i Kobber.

Tidligere, og indtil 1832, regnedes i Belgien efter hollandske **Gylden** à **100 Cents**, hvilken Beregning endnu af og til forekommer ved Notering af Priser paa Varer, skjønt Loven af 1 Oct. 1855 paabyder udelukkende Anvendelse af Franken fra 1 Jan. 1856. Man kan regne 189 Gylden lig 400 Franc.

Maal og Vægt.

Under Belgiens Forening med Holland indførtes det metriske System, i Begyndelsen med særegne Navne for de forskjellige Størrelser, men Loven af 18 Juni 1836 afskaffede disse og indførte de franske Navne, og Loven af 1 Oct. 1855 paabød fra 1 Jan. 1856 udelukkende Anvendelse af de franske Benævnelser.

De ældre Navne vare:

Længdemaal: Mille for Kilometer, Perche for Dekameter, Aune for Meter, Palme for Decimeter, Pouce for Centimeter og Ligne for Millimeter.

Markmaal: Bonnier for Hektare, Aune carrée for Centiare og Perche carrée for Are.

Maal for Brænde: Corde for Stere.

Maal for Kornvarer: Rassière og Sac for Hektoliter, Boisseau for Dekaliter, Litron for Liter, Mesurette for Deciliter. 1 Last = 30 Hektoliter.

Maal for flydende Varer: Baril for Hektoliter, Litron for Liter, Verre for Deciliter og Dé for Centiliter.

Handelsvægt: Livre for Kilogram, Once for Hektogram, Gros for Dekagram, Esterlin for Gram og Grain for Decigram.

Medicinalvægt: Efter 1 Jan. 1856 benyttes den franske Gramvægt med franske Navne.

Før den Tid benyttedes den i Holland anvendte og som var lig den i Danmark fra 1 Apr. 1858 til 1 Juli 1869 benyttede Medicinalvægt: 1 Livre médicale (= 375 fr. Gram) havde 12 Onces médicales à 8 Drachmes à 3 Scrupules à 20 Grains médicaux.

Skibslast: 1 Skibslast (Tonneau de mer) er for Varer, der vejes, 1 000 Kilogram eller et Rum paa 40 eng. Kub. Fod = 1.132 6 fr. Kub. Meter. Til Danmark, Sverige og Norge befragtes efter «Last» paa 2 Skibslæster (Tonneaux de mer), der altsaa bliver lig 2 000 Kilogram eller 80 eng. Kub. Fod = 2.265 3 fr. Kub. Meter. Man regner endvidere i Antwerpen, ved Indladning, en Skibslast til: 15 Hektoliter Sæd, 9 Hektoliter Genever eller 25 Kister à 12 Bouteiller Genever.

Som Skibsmaalings-Last forstaas i Følge Loven af 21 Juli 1863 Skibslasten (Tonneau de mer) paa 1 000 Kilograms Vægt.

Finheden af de forarbejdede ædle Metaller. Loven af 5 Juni 1868 giver denne fuldstændig fri og afskaffer Statens Control hermed. Kun paa Forlangende af Fabrikanten mærkes Arbejdet med et Statsstempel, der angiver Finheden, eller, for Guld 800 eller 750, for Sølv 900 eller 800. Varer, hvis Finhed er større end hvad disse Stempler udsige, stemples dog med det næstlavere Stempel. Sælgeren er pligtig paa Regningen nøjagtigt at anføre Finheden. Den sædvanlige Finhed ved Guldvarer er 750 og ved Sølvvarer $833\frac{1}{3}$.

Ældre belgiske Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Perche (Rode) havde 20 Pieds (Fod) à 11 Pouces (Tom.) à 11 Lignes (Linier). — Foden var 0.286 800 000 fr. Meter eller 127.137 3 par. Lin. = 0.913 802 148 danske Fod. Alenen var tre Slags: Aune à soie (til Silke) = 0.694 1 fr. Meter eller 307.699 par. Lin. = 2.211 6 danske Fod. Aune à laine (til Uld) = 0.684 4 fr. Meter eller 303.400 par. Lin. = 2.180 7 danske Fod. Aune de Brabant (brabanter Alenen) = 0.69 5 0 fr. Meter eller 308.090 par. Lin. = 2.214 4 danske Fod, hvilken sidste deltes i 16 Tailles.

Markmaal og Flademaal: 1 Bonnier havde 400 Kvadr. Perches à 400 Kvadr. Pieds à 121 Kvadr. Pouces. — 1 Kvadr. Pied var lig 0.082 254 240 Kvadr. Meter = 0.835 034 365 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn: 1 Rasière for al Slags Sæd, undtagen Havre, havde 4 Meukens à 14 Pots à 2 Pintes à 2 Upers. 1 Last var $37\frac{1}{2}$ Rasières. — 1 Pot var lig 1.375 000 fr. Liter = 1.423 219 danske Potter og antoges derfor lig 1 Pot som Vinmaal.

I en gros Handelen regnedes 4 Rasières = 3 Hektoliter og i Detailhandelen regnedes 3 Pots = 4 Liter eller 1 Pot = $1\frac{1}{3}$ Liter, hvorved 1 Rasière blev $74\frac{2}{3}$ Liter, medens den i Virkeligheden var 77 Liter. 1 Rasière for Havre og Trækul indeholdt 70 af ovenstaaende Pots og deltes i 4 Meukens à $17\frac{1}{2}$ Pots à 2 Pintes à 2 Upers.

Maal for Salt: 1 Rasière var i Vægt lig 170 Kilogram = 340 danske Pund og 6 saadanne udgjorde 1 Tonneau (Last).

Maal for Vin og Brændevin: 1 Aime eller Aam havde 50 Stoopen à 2 Pots à 2 Pintes à 2 Upers. — 1 Pot var lig 1.374 000 fr. Liter = 1.422 184 d. Potter.

Dette Maal benyttedes ogsaa for Olivenolie og i det hele taget for alle flydende Varer undtagen de simplere Olier og til Øl.

Maal for Olie: 1 Aime eller Aam havde 4 Seaux à 6 Schrèves à 4 Pots. — 1 Pot var lig 1.388 889 fr. Liter = 1.437 595 danske Potter, eller 72 Pots = 100 Liter.

Maal for Øl: 1 Tønde havde 120 Pots, der holdt 1.333 333 fr. Liter = 1.380 091 danske Potter.

Handelsvægt: 1 Schippond havde 3 Quintaux à 100 Livres à 16 Onces à 2 Demi-Onces (Lod) à 8 Mains. 1 Charge = 400 Livres. 1 Chariot = 165 Livres. 1 Pierre (Hør) = 8 Livres. — 1 Livre var lig 470.156 1 fr. Gram = 0.940 312 danske Pund. Man regnede i Almindelighed 100 Livres = 47 Kilogram, eller 100 Kilogram = $212\frac{11}{16}$ Livres, som benyttedes i lang Tid efter at den metriske Vægt var bleven indført, idet man i en gros Handelen vejede det raffinerede Sukker med den nye Vægt og da senere reducerede den til gammel Vægt efter dette Forhold.

Guld- og Sølvvægten var den hollandske Troyvægt, se Holland.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Livre havde 12 Onces à 8 Drachmes à 3 Scrupules à 20 Grains. — 1 Livre var nøjagtigt lig 9 Onces gml. pariser Markvægt eller $\frac{3}{4}$ gml. pariser Medicinalpund = 275.347 0 fr. Gram. 16 belgiske Medicinalunzer vare saaledes lig 12 gml. pariser Medicinalunzer.

Ældre brysseler Maal og Vægt,

som endnu af og til benyttes.

Længdemaal: 1 Perche havde 20 Pieds à 11 Pouces à 8 Lignes. — Foden var lig 0.275 750 289 Meter eller 122.239 0 par. Linier = 0.878 595 559 d. Fod. Alenen, som var bekjendt under Navn af brabanter Alenen, var lig 0.69 5 0 fr. Meter eller 308.090 par. Linier lig 2.214 4 d. Fod og deltes i 16 Tailles.

Maal for Korn: 1 Rasière, til al Slags Sæd undtagen Havre, havde 4 Quartiers à 4 Picotins og var lig 18 Lots Vinmaal = 48.758 4 fr. Liter = 50.468 3 danske Potter. 1 Holster var = $\frac{1}{2}$ Rasière. Ved Havre var den derimod 19 Lots Vinmaal = 51.467 2 fr. Liter = 53.272 1 danske Potter. 1 Boisseau Havre var $23\frac{1}{2}$ Lots = 63.656 8 fr. Liter = 65.889 1 danske Potter.

Maal for Salt: 1 Rasière var lig 9 Lots og 1 Boisseau lig 21 Lots = 56.884 8 fr. Liter = 58.879 7 danske Potter.

Maal for flydende Varer: 1... For Vin: 1 Foudre havde 6 Aimes à 24 Schrèves à 2 Geltes eller Lots à 2 Pots à 2 Pintes eller Pots Wallons (ɔ: brabansk Pot). — 1 Pot var lig 1.354 400 fr. Liter = 1.401 897 danske Potter. **2...** For Øl: 1 Aime, der var lig den ovenstaaende Aime, deltes i 100 Pots eller i 50 Stoops à 2 Pots à 2 Pintes à 8 Verres. — 1 Pot var lig 1.300 224 fr. Liter = 1.345 821 danske Potter. **3...** For Olie, Mælk, Honning, Sirup etc.: 1 Gemet var lig 3 Verres = $\frac{2}{3}$ Vin-Pot = 0.902 933 fr. Liter = 0.934 598 danske Potter. Ved Rapsolie var 1 Aime lig 131 Liter og regnedes i Vægt = 120 Kilogram, ved Linolie var 1 Aime lig 127 fr. Liter og regnedes i Vægt = 122 Kilogram.

Handelsvægt: 1 Livre var lig 16 Onces à 8 Gros à 72 Grains og lig 467.670 0 fr. Gram. I en gros Handelen benyttedes sædvanligt den saakaldte Markvægt (Poids de marc), hvori Pundet (det saakaldte svære Pund) var lig 2 Marcs à 8 Onces à 20 Esterlins à 4 Felins à 8 As og i Vægt lig 492.151 8 fr. Gram, eller lidet tungere end det hollandske Troypund.

Ældre lütticher Maal og Vægt,

som endnu af og til benyttes.

Længdemaal: Foden (Pied), som deltes i 10 Pouces à 10 Lignes à 10 Points, var to Slags: **1**... St. Huberts-Foden, benyttet til Tømmer- og Murerarbejde, var lig 0.294 698 000 fr. Meter eller 130.638 4 par. Lin. = 0.938 966 755 danske Fod. **2**... St. Lamberts-Foden, benyttet til Udmaaling af Fladeindhold, var lig 0.291 796 000 fr. Meter eller 129.352 0 par. Lin. = 0.929 720 403 danske Fod. Alenen (Aune) var lig 0.656 2 fr. Meter eller 290.891 par. Lin. = 2.090 8 danske Fod.

Maal for Korn: 1 Muid havde 8 Setiers à 4 Quartes à 6 Pots. 1 Quart deltes ogsaa i 4 Pognoux à 4 Mesurettes. — 1 Pot var lig 1.279 683 fr. Liter = 1.324 560 danske Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Aime havde 1½ Tonnes à 90 Pots à 2 Pintes à 2 Chopines à 4 Mesurettes. — 1 Aime var lig 6 750 Kub. Tom. (St. Huberts-Fod) = 172.756 9 fr. Liter = 178.815 2 danske Potter.

Handelsvægt: 1 Livre var lig 16 Onces à 8 Gros à 72 Grains og lig 467.093 3 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: 1 Livre var lig 2 Marcs à 8 Onces og lig 492.0500 fr. Gram.

Kongeriget Danmark.

Mønt.

Nuværende Tilstand, efter 1 Januar 1875:

Ved Møntconventionen af 27 Maj 1873 mellem Danmark og Sverige og Tillægsconventionen af 16 Oct. 1875 indførtes fælles Møntsystem for Danmark, Sverige og Norge.

Den danske Møntlov er af 23 Maj 1873 og i Følge denne skal Guld i Fremtiden være Grundlag for Møntsystemet, hvorimod Sølv og ringere Metal benyttes som Skillemønt. Møntenheden benævnes **Krone** og denne deles i **100 Øre.**

De nuværende Mønter ere:

Guld: Mønter paa **20** og **10 Kroner**, begge af Finhed = 900. Af 1 fr. Kilogram fint Guld udmøntes henholdsvis 124 og 248 Stkr. af disse Mønter, der saaledes veje 8.960 6 og 4.480 3 fr. Gram.

Sølv: Mønter paa **2 Kroner** og **1 Krone**, begge af Finhed = 800, af Vægt = 15 og 7.5 fr. Gram, Mønter paa **25 Øre** af Finhed = 600, af Vægt = 2.42 fr. Gram, og Mønter paa **10 Øre** af Finhed = 400, af Vægt = 1.45 fr. Gram. I Følge Møntloven kan endvidere præges Mønter paa 50 Øre og 40 Øre,

begge af Finhed = 600 og af Vægt = 5 og 4 fr. Gram, men disse ere endnu ikke møntede i Danmark, hvorimod der i Sverige og Norge findes Mønter paa **50 Øre** og i Norge paa **40 Øre**, der begge ere gangbare i Danmark.

Bronze (95 Vægtdele Kobber, 4 Vægtdele Tin og 1 Vægtdel Zink): Mønter paa **5**, **2** og **1 Øre**, saaledes udmøntede, at man af 1 Kilogram Bronze erholder henholdsvis 125, 250 og 500 Stkr. af disse Mønter, der saaledes veje 8, 4 og 2 fr. Gram.

Ved Udmøntningen i Følge Loven af 23 Maj 1873 er Forholdet mellem Værdien af fint Guld og Sølv sat som 14.88 : 1. Ved Overgangen til Kroneberegningen sattes 10 Kroner i Guld lig 5 Rigsdaler Rigsmønt, svarende til en Værdi af Guldet mod Sølv som 15.674 6 : 1.

Af Skillemønt er ingen pligtig at modtage i én Betaling større Beløb end 20 Kroner i Mønter paa 2 og 1 Krone, 5 Kroner i mindre Sølvmønt og 1 Krone i Bronzemønt.

I Skatter og Afgifter til Stat og Commune kan ethvert Beløb udbetales i 2- og 1-Kronestykker.

Mønterne i Guld paa 20 og 10 Kroner skulle lovmæssigt holde en Vægt = 8.960 6 og 4.480 3 franske Gram og større Afvigelse herfra, mer eller mindre, end henholdsvis 0.001 5 og 0.002 0 fr. Gram tillades ikke. Naar Guldmønterne ved Slid have mistet over $\frac{1}{2}$ pCt. af den lovmæssige Vægt, eller naar de veje mindre end 8.914 3 og 4.455 9 fr. Gram pr. Stk., ophøre de at tjene som Betaling mellem Mand og Mand, hvorimod de vedblive at være gyldige for fuld Værdi som Betaling til Statskassen; de svenske og norske Guldmønter dog kun, for saa vidt de ikke ved Slid have tabt 2 pCt. i Vægt, eller kun for saa vidt de veje mindst 8.781 4 og 4.390 7 fr. Gram. Skillemønterne ophøre at være Betalingsmiddel mellem Mand og Mand saa snart Præget ved Slid er blevet utydeligt; men over for Statskassen først, naar de ere saa slidte, at det med Sikkerhed ikke kan kjendes, for hvilket Riges Regning de ere prægede.

For Mønter, der have lidt voldsom eller ulovlig Beskadigelse, og for falske Mønter kan Ihændehaveren erholde Erstatning, naar der er Grund til at antage, at denne har modtaget en saadan beskadiget eller falsk Mønt i god Tro og ikke har tilsidesat almindelig Forsigtighed ved Modtagelsen.

Den ældre Mønt fra 1814—1874.

I Følge Forordning af 5 Jan. 1813 regnedes efter **Rigsbankdaler** à **6 Rigsbankmark** à **16 Rigsbankskilling**.

Ved Lov af 10 Febr. 1854 forandredes denne Rigsbank-Møntfod til en Rigsmøntfod, saaledes at **1 Rigsdaler Rigsmønt** blev lig **6 Mark** à **16 Skilling Rigsmønt**, uden at hverken Møntenheden eller Underafdelingerne led nogen som helst Forandring i Værdi.

Af 1 kølnsk Mark (= 233.854 89 fr. Gram) fint Sølv prægedes 18½ Rigsdaler Rigsmønt.

Af prægede Mønter fandtes ved Overgangen til Kronemønt 1 Jan. 1875 følgende:

Guld: **Frederikd'orer** og **Christiand'orer, enkelte** og **dobbelte** (i Følge Forordn. af 3 Febr. 1827), af Finhed 21½ Karat (= 895.833) saaledes udmøntede, at man af 1 kølnsk Mark fint Guld erholdt 39$\frac{1}{4}\frac{3}{3}$ enkelte af Vægt = 6.642 0 fr. Gram, indeholdende 5.950 2 fr. Gram fint Guld. De dobbelte i Forhold hertil. **Christiand'orer** fra 1775 af Finhed 21$\frac{2}{3}$ Karat (= 902.778) saaledes udmøntede, at man af 1 kølnsk Mark fint Guld erholdt 38$\frac{1}{1}\frac{0}{3}$ saadanne af Vægt 6.681 6 fr. Gram, indeholdende 6.032 0 fr. Gram fint Guld. **Courant Dukater** fra 1757 af Finhed 21 Karat (= 875) af Værdi = 12 Mark dansk Courant, saaledes udmøntede, at man af 1 kølnsk Mark fint Guld erholdt 85$\frac{5}{7}$ saadanne af Vægt 3.118 1 fr. Gram, indeholdende 2.728 3 fr. Gram fint Guld. **Species Dukater** fra 1671 af Finhed 23½ Karat (= 979.167) saaledes udmøntede, at man af 1 kølnsk Mark fint Guld erholdt 68$\frac{2}{4}\frac{0}{7}$ saadanne af Vægt 3.490 4 fr. Gram, indeholdende 3.417 7 fr. Gram fint Guld.

Sølv: Mønter paa **2 Rigsdaler** (tidligere kaldet Specie), paa **1** og ½ **Rigsdaler**, alle 14lødige (= 875), saaledes udmøntede, at 1 kølnsk Mark fint Sølv gav henholdsvis 9¼, 18½ og 37 af de nævnte Mønter, der saaledes havde en Vægt = 28.893 3, 14.446 6 og 7.223 3 fr. Gram, indeholdende 25.281 6, 12.640 8 og 6.320 4 fr. Gram fint Sølv. Mønter paa **16 Skilling Rigsmønt**, 8lødige (= 500), udmøntede efter samme Møntfod, eller 111 paa 1 kølnsk Mark fint Sølv, af Vægt = 4.213 6 fr. Gram, indeholdende 2.106 8 fr. Gram fint Sølv. Som Skillemønt i en 21 Rigsdaler Møntfod (ɔ: 1 kølnsk Mark fint Sølv = 21 Rigsdaler Rigsmønt): Mønter paa **4 Skilling Rigsmønt**, 4lødige (= 250), hvoraf 504 paa 1 kølnsk Mark fint Sølv. Vægten altsaa lig 1.856 0 fr. Gram, indeholdende 0.464 0 fr. Gram fint Sølv.

Bronze (90 Vægtdele Kobber, 5 Vægtdele Tin og 5 Vægtdele Zink): Mønter paa **1** og ½ **Skilling Rigsmønt**, hvoraf henholdsvis 60 og 120 Stkr. af 1 kølnsk Mark Bronze, af Vægt = 3.897 6 og 1.948 8 fr. Gram.

Indtil Udgangen af 1813

regnedes efter **Rigsdaler dansk Courant**, delt i **6 Mark** à **16 Skilling**, eller i **4 Rigsorter** à **24 Skilling.**

Endvidere regnedes efter **Species** à **48 Skilling Species**, i en 9¼ Species Møntfod, idet 1 kølnsk Mark fint Sølv gav 9¼ Species, der kom til at indeholde 25.281 610 fr. Gram fint Sølv pr. Stk. Af Speciesmønt prægedes: Mønter paa **1**, ⅔, ½ og ⅓ **Species**, alle 14lødige (= 875), af Vægt henholdsvis 28.893 3, 19.262 2, 14.446 6 og 9.631 1 fr. Gram. Mønter paa ⅕ og ⅙ **Species**, begge 11lødige (= 687.500), af Vægt = 7.354 7 og 6.128 9 fr. Gram. Mønter paa $\frac{1}{1}\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{1}\frac{1}{5}$ **Species**, begge 8lødige (= 500), af Vægt = 4.213 6 og 3.370 9 fr. Gram, samt Mønter paa $\frac{1}{2}\frac{1}{4}$ **Species**, 6lødige (= 375), af Vægt = 2.809 1 fr. Gram.

Alle møntede efter samme Møntfod og altsaa indeholdende fint Sølv i Forhold til den hele Specie.

Før 1794 prægedes Courantdaleren saaledes, at man af 1 kølnsk Mark fint Sølv erholdt 11.369 792 Rigsdaler dansk Courant, eller 100 Species vare nærligen lig $122\frac{1}{2}$ Rigsdaler dansk Courant; men ved Forordn. af 3 Dec. 1794 bestemtes det, at 100 Species skulle være lig 125 Rigsdaler dansk Courant, eller at der af 1 kølnsk Mark fint Sølv udprægedes $11\frac{9}{16}$ = 11.562 5 Daler dansk Courant. Denne blev derved lig $\frac{4}{5}$ Species og lig den slesvig-holstenske Rigsdaler Courant.

Specien blev derved lig 5 Rigsorter. 1 Rigsdaler dansk Courant, der var lig 4 Rigsorter eller 96 Skilling dansk Courant, blev lig 1 Daler à 3 Mark eller 48 Skilling slesv.-holst. Courant. 4 Skilling Species vare = 10 Skilling d. Courant = 5 Skilling slesv.-holst. Courant.

De dansk-vestindiske Øer.

Nuværende Tilstand, efter 1 Jan. 1849:

I Følge kgl. Reskript af 4 April 1849 regnes **1 vestindisk Daler (Dollar)** lig **100 Cents**, saaledes bestemt i Værdien, at 100 vestindiske Daler sættes lig $156\frac{1}{4}$ ældre Rigsdaler dansk-vestindisk Courant, eller 1 Dollar, ogsaa kaldet Patagon, = $1\frac{9}{16}$ Rdl. d.-v. Courant, hvilket giver, at der af 1 kølnsk Mark fint Sølv præges $9\frac{1}{4}$ vestindiske Daler. Mønter efter denne Møntfod findes ikke præget for Vestindien, men kun Skillemønt i en $10\frac{3}{4}$ Dollars Møntfod og nordamerikanske Dollars gaa derfor i Reglen som saadanne. I Gjennemsnit kan man regne $106\frac{2}{3}$ Dollars i Værdi lig 400 danske Kroner. 1 vestindisk Dollar kan saaledes regnes lig 3 Kroner 75 Øre. I Henhold til Anordn. af 23 Juli 1859 findes følgende Mønter her:

Sølv: Mønter paa **20**, **10**, **5** og **3 Cents**, alle af Finhed 625, saaledes udmøntede, at 1 kølnsk Mark fint Sølv (= 233.855 fr. Gram) giver $10\frac{3}{4}$ Mønter paa 100 Cents, eller at 1 Kilogram fint Sølv giver 229.843 3, 459.686 6, 919.373 1 og 1 532.288 5 Mønter paa henholdsvis 20, 10, 5 og 3 Cents af Vægt 6.961 3, 3.480 6, 1.740 3 og 1.044 2 fr. Gram.

Bronze: Mønter paa **1 Cent**, af Vægt = 4.67 fr. Gram,

Af ovenstaaende Delings- og Skillemønt er i Følge den nævnte Anordning ingen pligtig at modtage i én Betaling større Beløb end 5 vestindiske Daler i Sølv eller 10 Cents i Bronzemønt.

Ved Overgangen fra den ældre dansk-vestindiske Courant til den nuværende Dollars à 100 Cents omvexledes 1 Dollar med 15 ældre Realer, 50 Cents med 7 Realer og 2 Styver, 25 Cents med 3 Realer og 4 Styver, 13 Cents med 2 Realer, 7 Cents med 1 Real og 1 Cent med 1 Styver.

De i de forenede Stater i Nordamerika udprægede Halvdalere, Qvartdalere, 10, 5 og 3 Cents Stykker skulle indtil videre modtages ved de kgl. Kasser i de dansk-vestindiske Besiddelser lige med de i Følge den nævnte Anordning udprægede Mønter.

Desuden benyttes her den columbianske saavel som den mexicanske og spanske Guld-Onze (Doblon) til 16 Dollars eller Pjaster, endvidere de forenede Staters Guldmønter, de engelske Sovereigns (4 Pjastre 90—97½ Cents) og de franske Guld- og Sølvmønter (5 Franc beregnet til 95 à 97 Cents).

Før 1 Januar 1849

regnedes i Følge Forordn. af 22 Aug. 1814 efter: **Daler vestindisk Courant**, sædvanligt kaldet **pieces of eight**, delt i **8 Realer** à **6 Styver** eller i **96 Skilling.**

Lovmæssigt erholdt man af 1 kølnsk Mark fint Sølv $14\frac{2}{6}\frac{9}{4}$ = 14.453 125 Daler vestindisk Courant. Herved blev 125 Daler vestindisk Courant = 100 Daler dansk Courant, eller 100 Daler vestindisk Courant = 80 Daler dansk Courant; men da 1 Daler dansk Courant var lig $\frac{4}{5}$ Species = $1\frac{3}{5}$ Rigsdaler Rigsmønt, var 100 Daler vestindisk Courant = 128 Rigsdaler Rigsmønt. Mønter efter denne Møntfod prægedes ikke, men kun Skillemønt efter en noget lavere Møntfod, men eftersom 1 Daler vestindisk Courant var lig 64 Cents af den nuværende Mønt (hvoraf 100 paa 1 Dollar), kan man antage en Daler vestindisk Courant, eller en «piece of eight», at have haft en Værdi lig 2 Kroner 40 Øre.

Ved Udmøntningen af Skillemønt til Detaillehandelen udmøntedes af 1 kølnsk Mark fint Sølv: 76.8 Stykker paa **20 Skilling** (dobbelte Realer), 153.6 Stykker paa **10 Skilling** (enkelte Realer), eller 768 Stykker paa **2 Skilling** (Styvere). Eftersom disse Mønter havde en Finhed af henholdsvis 10 Lod (= 625), 10 Lod (= 625) og 4 Lod (= 250) var deres Vægt altsaa = 4.872 0, 2.436 0 og 1.218 0 fr. Gram indeholdende 0.152 249 fr. Gram fint Sølv for hver Skilling Navneværdi. Man kan saaledes af Skillemønten regne 100 Daler vestindisk Courant = $115\frac{5}{8}$ Rigsdaler Rigsmønt.

I den større Handel brugtes stedse den spanske Sølvpjaster.

Island.

Man regner her siden 1 Jan. 1875 efter **Kroner** à **100 Øre**, overensstemmende med det øvrige Danmark (se Pag. 5).

Før den Tid regnedes efter **Rigsdaler Rigsmønt** à **6 Mark** à **16 Skilling**, ligesom i det øvrige Danmark (se Pag. 6).

I tidligere Tid regnedes efter **Hundreder**, **Alen** og **Fisk**, idet 1 Hundrede antoges lig 120 Alen à 2 Fisk.

Forordningsmæssigt var 1 Alen lig 2 Skilling Species = 5 Skilling dansk Courant, svarende til 8 Skilling Rigsmønt.

I Handel og Vandel har denne Alen haft forskjellige Værdier, i tidligere Tid kun den halve af den fornævnte, altsaa $\frac{1}{2}\frac{1}{4}$ af 1 Rigsdaler Rigsmønt, 1806 endog kun $\frac{1}{3}\frac{1}{0}$ af Rigsdaleren, eller 1 Alen i Værdi kun $3\frac{1}{5}$ Skilling Rigsmønt;

men i 1854 antoges 20 Fisk eller 10 Alen i Værdi lig 2 Rigsdaler Rigsmønt, altsaa 1 Alen = 2 Fisk = $19\frac{1}{5}$ Skilling Rigsmønt.

Efter 1858 er denne Beregning bortfaldet.

Færøerne.

Man regner her siden 1 Jan. 1875 efter **Kroner** à **100 Øre**, overensstemmende med det øvrige Danmark (se Pag. 5).

Fra 1836—1874 regnedes efter **Rigsdaler Rigsmønt** à **6 Mark** à **16 Skilling**, ligesom i det øvrige Danmark (se Pag. 6).

Før 1836 regnedes efter **Gylden** à **5 Mark** à **4 Skind**, idet 1 Gylden i Værdi var lig 80 Skilling dansk Courant, eller lig $\frac{2}{3}$ Species = $1\frac{1}{3}$ Rigsdaler Rigsmønt.

Maal og Vægt.

Ved Forordn. af 1 Maj 1683 og 10 Jan. 1698 indførtes ensformigt Maal og Vægt for Danmark og Norge.

Længdemaal: Enheden er *Foden*, som ved kgl. Resolution af 28 Juni 1820 bestemtes at være $\frac{1}{3}\frac{2}{8}$ af Længden af det enkelte Pendul, der svinger Sekunder paa 45° Bredde og paa Skagens Længde. Denne Fod havde en Længde lig 139.080 8 par. Lin. = 0.313 742 511 fr. Meter = 0.999 646 374 nye d. Fod. Ved kgl. Resol. af 3 Juni 1835 bestemtes Foden i Fremtiden til at være lig den gamle rhinlandske Fod (den paa den Tid i Preussen anvendte). Foden blev derved lig 139.13 gml. par. Lin. eller 0.313 853 497 fr. Meter = 1.000 353 751 gml. d. Fod.

1 Mil (Landmil) har 12 000 Alen à 2 Fod à 12 Tommer (i ældre Tid kaldet Tol) à 12 Linier (i ældre Tid kaldet Straa). 1 Rode har 5 Alen eller 10 Fod. 1 Favn har 3 Alen eller 6 Fod. Ved Landmaaling deles Foden i 10 Tommer à 10 Linier à 10 Skrupler (Decimalmaal). 1 Landmaalerkjæde er lig 25 Alen à 20 Decimaltommer. Alenen deles i 4 Kvarterer à 2 Ottendedele à 2 Sextendedele.

Den forhen paa Orlogsværftet i Kjøbenhavn benyttede Fod var lig 139.38 gml. par. Lin. = 0.314 417 455 fr. Meter = 1.001 796 881 d. Fod. 1 Palm til Maaling af Master og rundt Tømmer er bestemt til at være lig $3''\ 4\frac{2}{3}'''$, idet 3 Palm forordningsmæssigt skulle være lig $10''\ 2'''$. 1 Palm = 0.282 3 d. Fod = 3.387 7 Tom. = 0.088 6 fr. Meter.

1 Sømil lig $\frac{1}{15}$ af Middelmeridiangraden = 7 407.559 fr. Meter = 23 601.965 d. Fod. 1 Kvartmil = 1 851.890 fr. Meter = 5 900.491 d. Fod. 1 Kabellængde regnes lig 100 Favne = 188.312 fr. Meter = 600 d. Fod.

Maal for Uldgarn: 1 Stræng har 10 Fed ell. Knæk à 80 Traade à 3 Alen. Ved 2, 3 ell. 4 Strængs Garn forstaas Garn, hvoraf 2, 3 ell. 4 Strænge veje 1 dansk Pund.

Flademaal: 1 Kvadr. Fod har 144 Kvadr. Tommer à 144 Kvadr. Linier (Duodecimalmaal eller Haandværksmaal). 1 Kvadr. Rode har 100 Kvadr. Fod à 100 Kvadr. Tommer à 100 Kvadr. Linier (Decimalmaal). — 1 Kvadr. Fod er = 0.098 504 018 fr. Kvadr. Meter. 1 Kvadr. Fod paa Værftet var = 0.098 858 fr. Kvadr. Meter = 1.003 597 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 Kub. Fod har 1 728 Kub. Tom. à 1 728 Kub. Linier. Ved Tømmer regnes 1 Kub. Fod = 12 Kub. Tom. à 12 Kub. Linier. — 1 Kub. Fod = 0.030 915 831 fr. Kub. Meter. — 1 Kub. Fod paa Værftet var = 0.031 083 fr. Kub. Meter = 1.005 400 d. Kub. Fod.

Markmaal: 1 Tønde (ogsaa kaldet geometrisk Tønde) Land er = 14 000 Kvadr. Alen = 56 000 Kvadr. Fod og deles i 8 Skjæpper à 4 Fjerdingkar à 3 Album. — 1 Td. Land er = 55.162 250 fr. Ares.

Maal for Brænde: 1 Favn er 3 Alen høj og bred, med en Længde af Brænde paa 1 Alen, altsaa holdende 72 Kub. Fod = 2.225 9 fr. Stere eller Kub. Meter. 1 Favn Skovmaal er $3\frac{1}{4}$ Alen høj, 3 Alen bred, med en Længde af Brænde paa 1 Alen, altsaa holdende 78 Kub. Fod = 2.411 4 fr. Stere eller Kub. Meter.

Maal for Korn, Kalk, Salt, Frugter og Ler: 1 Tønde har 8 Skjæpper à 4 Fjerdingkar à 2 Ottingkar à 2 Halvottingkar. Tønden, der ogsaa deles i 2 Halvtønder à 2 Kvarttønder, er i Rumindhold $4\frac{1}{2}$ Kub. Fod, holdende 7 776 Kub. Tom. eller 144 danske Potter = 139.121 2 fr. Liter. Korntønden paa Bornholm var indtil 1 Jan. 1840 i Rumindhold = 5 Kub. Fod, holdende 160 ældre Potter = 154.415 2 fr. Liter, efter den Tid, i Følge Placat af 30 Jan. 1839, den foran nævnte paa 144 Potter.

1 Læst Korn er 22 Tønder, Salt eller Kalk = 12 Tdr.

Brugen af Korntønden til Maaling af Salt sker i Følge Forordn. af 6 Juni 1829 og der maales med Strygmaal.

Maal for Kul og Bark: 1 Tønde (oprindelig kaldet Salttønde) er i Rumindhold $5\frac{1}{2}$ Kub. Fod, holdende 9 504 Kub. Tom. eller 176 danske Potter = 170.037 1 fr. Liter. Den deles ved fortsat Halvering indtil $\frac{1}{32}$. 1 Læst Stenkul er 18 Tdr. Stenkul kunne i Følge Placat af 28 Maj 1802 forhandles efter Vægt.

I Følge Forordn. af 10 Jan. 1698 skulle Trækul maales i Korntønden; men ved Raadstueplacat af 30 Dec. 1808 skulle disse i Fremtiden maales i Stenkulstønden. Dette overholdes imidlertid

ikke, idet Kulsvierne, for hvem denne Raadstueplacat ikke gjælder, kun sælge efter Korntønden.

Maal for Smør: 1 Tønde, der deles i 4 Fjerdinger à 2 Ottinger, vejer Netto 14 Lispund = 224 Pund = 112 fr. Kilogr. — 1 Læst er 12 Tdr.

Maal for Sild: 1 Tønde er i Rumindhold $3\frac{1}{2}$ Kub. Fod, holdende 6 048 Kub. Tom. eller 112 danske Potter = 108.205 4 fr. Liter. 1 Læst er 12 Tdr.

Talg, Sæbe, Kjød og Flæsk forhandles efter Vægt og Tønden regnes lig 14 Lispund = 224 Pund = 112 fr. Kilogr. Netto.

Humle og Mel forhandles ligeledes efter Vægt og Tønden regnes lig 12 Lispund = 192 Pund = 96 fr. Kilogr. Netto. 1 Tønde haardt Skibsbrød regnes lig 10 Lispund = 160 Pund = 80 fr. Kilogr. Netto.

Alle andre tørre Varer end de her nævnte skulle maales i Korntønden. Al Maaling sker ved Strygning undtagen for Stenkul og andre Kul, Bark, Stenkalk, Æbler, Nødder og anden stor Frugt, som maales med lovlig Top.

Alle Varer i mindre Qvantiteter end 1 Tønde maales i Skjæpper, Fjerdingkar og Ottingkar efter Korntønden og Qvantiteter mindre end Ottingkar efter Potter og Pægle. Intet maa maales i Pottemaal, som kan maales i større Maal, saasom: Tønde, Skjæppe og Fjerdingkar, ej heller med Skjæppe, som kan maales med Tøndemaal.

Maal for Øl: 1 Fad har 2 Tønder à 2 Halvtønder à 2 Fjerdinger eller Ankere à 2 Ottinger eller Halvankere. 1 Kande har 2 Potter à 4 Pægle à 2 Halvpægle. 1 Flaske regnes til 3 Pægle. — 1 Tønde er i Rumindhold $4\frac{1}{4}$ Kub. Fod, holdende 7 344 d. Kub. Tom. eller 136 danske Potter = 131.392 3 fr. Liter. 1 Pot holder 54 d. Kub. Tom. og er lig 0.966 120 fr. Liter. 32 Potter er i Rumindhold lig 1 d. Kub. Fod.

Med Øltønden maales ogsaa Olie, Eddike, Rom, Brændevin og Tran, undtagen de Tønder, som gaa til Island og Færøerne, idet disse i Følge Placat af 19 Marts 1777 kun indeholde 6 480 d. Kub. Tom. eller 120 d. Potter = 115.934 4 fr. Liter (i Reglen gaa de til de nævnte Steder, fyldte med Brændevin, og komme tilbage, fyldte med Tran). Norske Tjæretønder ere i Rumindhold $3\frac{3}{4}$ Kub. Fod, holdende 120 danske Potter = 115.934 4 fr. Liter.

Ved Olie og Tran regnes 1 Pot at veje $1\frac{3}{4}$ Pund = 0.875 fr. Kilogr. og ved Petroleum eller Stenolie $1\frac{1}{2}$ Pund = 0.750 fr. Kilogr.

Maal for Vin: 1 Viertel ($\frac{1}{4}$ Kub. Fod) holder 8 d. Potter. 1 Anker er lovbestemt til 39 Potter = 37.678 7 fr. Liter; men holder i Reglen 40 Potter = 38.644 8 fr. Liter.

Størrelsen af de Foustager, hvori fremmede Vine indføres, kan være noget forskjellig, men gjennemsnitlig kan man regne 1 Arroba spansk Vin til 2 Viertler = 16 d. Potter. — 1 Barrique eller Oxehoved Bordeaux Vin til $29\frac{1}{2}$ Viertler = 236 d. Potter og Cognac til 45 Viertler = 360 d. Potter. — 1 Bota Malaga til 62 Viertler = 496 d. Potter og Sherry til $61\frac{1}{2}$ Viertler = 492 d. Potter. — 1 Ohm Rhinskvin til $17\frac{1}{2}$ Viertler = 140 d. Potter. — 1 Oxehoved (Majo) Sherry til 32 Viertler = 256 d. Potter. — 1 Pibe Madeira til 54 à 56 Viertler = 432 à 448 d. Potter, Malaga til $73\frac{1}{2}$ Viertler = 588 d. Potter, Marsala Madeira til 54 Viertler = 432 d. Potter, Portvin til 66 Viertler = 528 d. Potter og Sherry til $55\frac{1}{4}$ Viertler = 442 d. Potter. — 1 Stück Rhinskvin til 140 Viertler = 1 120 d. Potter og 1 Cettestück (dobbelt Muid) til 152 Viertler = 1 216 d. Potter.

Maal for Varer, som tælles: 1 ordinært Tusinde har 10 Hundreder à 5 Snese à 20 Stykker. 1 stort Tusinde har 10 Hundreder à 6 Snese à 20 Stykker. 1 Ol Sild eller Æg har 4 Snese. 1 Skok har 3 Snese. 1 Zimmer Skind har 4 Degger à 10 Skind. 1 Gros har 12 Dusin à 12 Stykker. 1 Tylt Bræder har 12 Stkr. 1 Trave Koste har 20 Stkr. 1 Balle Papir har 10 Ris à 20 Bøger. 1 Bog Skrivpapir har 24 Ark og 1 Bog Trykpapir har 25 Ark.

Handelsvægt: Enheden benævnes *Pund*, som i Følge Forordn. af 10 Jan. 1698 var bestemt saaledes, at 1 Kub. Fod fersk Vand eller 32 Potter vejede 62 Pund; men ved kgl. Resolution af 20 Aug. 1839 bestemtes det for Fremtiden til at være nøjagtigt lig Vægten af $\frac{1}{2}$ fr. Kilogram eller 500 fr. Gram, medens det tidligere Normalpund vejede 500.45 fr. Gram.

Ved Lov af 19 Febr. 1861 deltes Pundet i 100 Kvint à 10 Ort og denne atter i Decimaler. 1 Centner er lig 100 Pund.

Før den Tid deltes Pundet i 32 Lod à 4 Qvintin à 4 Ort. 1 Skippund havde 20 Lispund à 16 Pund. 1 Commercelæst havde 5 200 Pund. 1 Vog havde 3 Bismerpund à 12 Pund. Undertiden deltes Pundet i 2 Mark à 8 Unzer à 2 Lod.

Guld- og Sølvvægt: Siden 1 Aug. 1873 benyttes i Følge Lov af 16 Apr. 1873 den franske Gramvægt til Vejning af Juveler, ægte Perler og ægte Metaller. 1 Kilogram = 10 Hektogram à 10 Dekagram à 10 Gram à 10 Decigram à 10 Centigram à 10 Milligram.

Ved kgl. Anordn. af 30 Juli 1873 tillodes det, samtidig med Gramvægten, at benytte den ældre Sølvvægt eller kølnske Vægt; men efter 1 Jan. 1875 maa i Henhold til kgl. Anordn. af 1 Juni 1874 kun benyttes Gramvægten. Før 1 Aug. 1873 benyttedes 1 Pund, som havde 2 Mark à 16 Lod à 4 Qvintin à 4 Ort à 18 Es. 1 Unze havde 2 Lod. — 1 Mark Sølvvægt var lig 235.294 1 fr. Gram, eller 17 Pund Sølvvægt vare lig 16 Pund Handelsvægt.

Medicinalvægt: Efter 1 Juli 1869 benyttes i Henhold til Lov af 14 Febr. 1868 den franske Gramvægt: 2 danske Pund ere lig 1 Kilogram à 10 Hektogram à 10 Dekagram à 10 Gram à 10 Decigram à 10 Centigram à 10 Milligram. Eneste tilladelige Forkortelser for disse Vægtstørrelser paa Recepter ere: kilogr., hektogr., dekagr., gramm., decigr., centigr. og milligr.

Før 1869 havde 1 Pund 12 Unzer à 8 Drachmer à 3 Skrupler à 20 Gran. Pundet var før 1 April 1858 lig det gml. nürnberger Medicinalpund = 357.853 8 fr. Gram, saa at 11 Unzer meget nær vare lig 21 Lod Handelsvægt. Fra 1 Apr. 1858 indtil Gramvægten indførtes i 1869 var i Henhold til kgl. Resolution af 27 Maj 1857 Medicinalpundet lig $\frac{3}{4}$ Handelspund eller lig 375 fr. Gram. 1 Unze blev derved lig 2 Lod Hndlsv., 1 Drachme = 1 Qvintin Hndlsv. og 1 Skrupel = $\frac{1}{3}$ Qvintin = $1\frac{1}{3}$ Ort.

Probervægten: Den kølnske Mark = 233.854 89 fr. Gram benyttes. Ved Guld deles den i 24 Karat à 12 Gren og ved Sølv i 16 Lod à 18 Gren. Ved Mønter angives siden 1 Jan. 1875 Finheden af Legeringen efter Tusindedele eller hvor mange Gram fint Metal, der findes i 1 Kilogram Møntmetal.

Forarbejdet Sølv, det saakaldte «Kjøbenhavnsk Prøvesølv», er lovbestemt af Finhed $13\frac{1}{3}$ lødigt = $833\frac{1}{3}$ og stemples med 3 Taarne.

Møntvægt: Efter 1 Jan. 1875 benyttes den franske Gramvægt.

Tidligere benyttedes den hamburger-kølnske Møntmark paa 233.854 89 fr. Gram, som her regnedes = 233.855 fr. Gram.

De dansk-vestindiske Øer.

Maal og Vægt ere hovedsageligen de danske (se foran), dog benyttes ogsaa hyppigt engelske Maal.

Island.

Ved kgl. Forordn. af 18 Juni 1784 ere Maal og Vægt de sædvanlige i Danmark benyttede.

1 Kutting er lig 8 Potter = 7.729 0 fr. Liter.

Færøerne.

Ved kgl. Forordn. af 13 Aug. 1790 ere Maal og Vægt de sædvanlige i Danmark benyttede.

Kongeriget England

eller rettere det britiske Rige, bestaaende af Storbritannien (England og Skotland) og Irland samt Kolonier i Europa, Asien, Afrika, Amerika og Australien.

Mønt.

Man regner efter **Livre** eller **Pound Sterling** à **20 Shillings** à **12 Pence.**

Møntfoden er baseret paa Guld og ved Møntloven af 22 Juni 1816 bestemtes Guldmønten eller, som den kaldes, Sovereign saaledes, at der af 1 Troy-Unze Standard Guld (af Finhed $916\frac{2}{3}$) udmøntes 3 Livres 17 Shillings $10\frac{1}{2}$ Pence eller af 40 Troy-Pund udmøntes 1 869 Sovereigns. Vægten af 1 Sovereign bliver altsaa $\frac{40}{1869}$ Troy-Pund, svarende til 7.988 056 8 fr. Gram, og den indeholder 7.322 385 4 fr. Gram fint Guld. Sølvmønterne, der ere at betragte som Skillemønter, udmøntes efter samme Lov saaledes, at 10 Troy-Pund Standard Sølv (af Finhed 925) giver 132 Mønter paa 5 Shillings, den saakaldte Crown. Denne faar derved en Vægt lig 28.275 905 6 fr. Gram, indeholdende 26.155 212 7 fr. Gram fint Sølv. Før 1816 udmøntedes af 10 Troy-Pund Møntsølv (af Finhed 925) kun 124 Crowns saaledes, at den ældre Crown havde en Vægt lig 30.100 157 6 fr. Gram og indeholdt 27.842 645 8 fr. Gram fint Sølv.

1 Guinea, der er lig **21 Shillings**, forekommer kun sjældent som Mønt, men benyttes hyppigt ved Prisangivelser.

Betegnelserne Mark for $13\frac{1}{3}$ Shillings, Angel for 10 Shillings og Noble for $6\frac{2}{3}$ Shillings ere forældede.

De nuværende Mønter ere:

Guld: Mønter paa **5**, **2**, **1** og $\frac{1}{2}$ **Sovereign**, samt af og til endnu fra tidligere Tid Mønter paa 5, 2, 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{4}$ Guinea. Alle af Finhed $916\frac{2}{3}$.

Sølv: Mønter (af Finhed 925) paa **5 Shillings** (Crowns), $2\frac{1}{2}$ **Shillings** (Half-Crowns), **2 Shillings** (Florins siden 1849) og **1 Shilling**, samt Mønter paa **6 Pence** (Sixpence), **4 Pence** (Fourpence eller Groats) og **1 Penny** (Maundy Money).

Nikkelkobber: Efter 1869 Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Penny.**

Bronze (95 Dele Kobber, 4 Dele Tin og 1 Del Zink): Efter Proclamationen af 17 Dec. 1860 Mønter paa **1 Penny**, $\frac{1}{2}$ **Penny** (Halfpenny) og $\frac{1}{4}$ **Penny** (Farthing).

Kobber: Før Indførelsen af Bronzemønten, Mønter paa **2 Pence** (Twopence), **1 Penny**, $\frac{1}{2}$ **Penny** (Halfpenny) og $\frac{1}{4}$ **Penny** (Farthing) samt $\frac{1}{8}$ og $\frac{1}{16}$ **Penny.**

Ved Udmøntningen for Tiden og navnligen efter 1816 regnes Forholdet mellem Sølv og Guld til 1 : 14.287 81; før den Tid til 1 : 15.209 60.

Ved én Udbetaling er man ikke pligtig at modtage mer end 40 Shillings eller 2 Livres Sterling i Sølvmønt, ej heller mer end 12 Pence i Bronze eller Kobber Pennies og 2 Pence Stykker eller 6 Pence i $\frac{1}{2}$ Pennies og Farthings.

Maal og Vægt.

Ved Parlamentsakt af 17 Juni 1824 indførtes ensformigt Maal og Vægt i de tre forenede Kongeriger (England, Skotland og Irland), hvilke traadte i Kraft den 1 Jan. 1826. Ved en Parlamentsakt i 1864 tillodes Brugen af det franske, metriske System, ligesom det ogsaa blev tilladt at anvende Decimalinddeling af engelsk Maal og Vægt.

Længdemaal: Enheden er den saakaldte *Imperial Yard*, hvis Størrelse er bestemt derved, at Længden af det enkelte Pendul, som paa Londons Bredde i det lufttomme Rum ved Vandets Overflade svinger Sekunder efter Middelsoltid, antages lig 39.139 3 eng. Tommer og 36 saadanne Tommer bliver lig Yarden. Ved de i 1866 foretagne særdeles nøjagtige Sammenligninger mellem fransk og engelsk Længdemaal fandtes den gamle franske Toise de Pérou at være lig 2.131 511 16 eng. Yard eller 1 fransk Pied de Roi = 1.065 755 58 eng. Fod, hvilket giver, at 1 eng. Fod = 135.115 408 gml. par. Linier = 0.304 797 264 fr. Meter = 0.971 145 030 danske Fod.

1 League = 3 Miles af de tre forskjellige Arter Miles der findes.

1 London Mile = 5 000 Feet. 1 Statute Mile = 8 Furlongs à 40 Poles, Perches, Rods eller Lugs à $5\frac{1}{2}$ Yards à 3 Feet à 12 Inches à 10 Lines. 1 Inch deles ogsaa undertiden i 12 Lines à 12 Seconds à 12 Thirds (hvilket dog tildels er forældet). 1 Inch deles blandt Haandværkere i 8 Eighths, ogsaa ofte (saaledes blandt Skomagere) i 3 Barley corns (den tidligere lovbefalede Maade). Ældre Maal, der endnu anvendes, ere: 1 Palm = 3 Inches, 1 Span = 9 Inches, 1 Cubit = 18 Inches og 1 Hand (Hestemaal) = 4 Inches.

1 Pole, Perch, Rod eller Lug = $5\frac{1}{2}$ Yards = $16\frac{1}{2}$ Feet. 1 Woodland Pole = 6 Yards, 1 Plantation eller Forest Pole = 7 Yards og 1 Cheshire Pole = 8 Yards. 1 Chain = 100 Links = 4 Poles = 22 Yards. 1 Geometrical Pace

= 5 Feet. 1 Fathom = 6 Feet. 1 Field-Yard: i Saltash = $5\frac{1}{2}$ Yards = $16\frac{1}{2}$ Feet, i Falmouth og Bridgend = 6 Yards = 18 Feet, i Downpatrick = 7 Yards = 21 Feet og i Hertford = 3 Feet.

Garnmaal: Bomuldsgarn. 1 Hank eller Number har 7 Leas à 80 Threads. 1 Thread eller Omkredsen af Haspen er lig $1\frac{1}{2}$ Yards. 1 Spindle = 18 Hanks = 15 120 Yards. Uldgarn. 1 Hank har 7 Leas ell. Cuts og holder 560 Yards. Ved Warp (Kjædegarn, Rending), Genappe cord, Heald cord og al Slags dobbelt Garn gjøres i Reglen 1 Thread i Længde = 2 Yards; ved Woof ell. Weft (Kamgarn, Islæt) kan Længden af 1 Thread være 1 Yard (short reel), $1\frac{1}{2}$ Yards (middle r.) ell. 2 Yards (long r.) og 1 Lea kommer da til at indeholde henholdsvis 80, 53 ell. 40 Threads. Paa Forlangende kan al Slags Garn blive haspet op paa en Haspe med Omkreds 1, $1\frac{1}{2}$ eller 2 Yards. Hør- og Hampegarn. Længden af Haspeomkredsen (Thread) almindeligst $2\frac{1}{2}$ Yards og 1 Lea ell. Cut har altid en Længde af 300 Yards, holder altsaa i Reglen 120 Threads. I England er 1 Bundle lig 20 Hanks à $1\frac{2}{3}$ Slips à 3 Heers à 2 Leas à 120 Threads à $2\frac{1}{2}$ Yards, altsaa = 60 000 Yards. Hyppigst bruges dog den nedenfor nævnte irske Hank à 12 Leas og da bliver 1 Bundle lig $16\frac{2}{3}$ Hanks à 12 Leas. I Irland er 1 Bundle lig 5 Spindles à 2 Hesps à 2 Hanks à 2 Slips à 3 Heers à 2 Leas à 120 Threads à $2\frac{1}{2}$ Yards, altsaa = 72 000 Yards. 1 Pack indeholder ved de grovere Garn $1\frac{1}{2}$ à 3 Bundles, ved de fineste Garn 6 Bundles. — Dersom Haspeomkredsen (Thread) er $1\frac{1}{2}$ ell. 3 Yards, bliver 1 Lea = 200 ell. 100 Threads, idet 1 Lea ell. Cut, som ovenfor bemærket, stedse holder 300 Yards. En anden Inddeling er: 1 Dozen = 12 Rands à 6 Leas eller = 21 600 Yards. 1 skotsk Spindle = 38 Leas = 11 400 Yards. Tvunden Silke. 1 Hank har 2 496 Threads à $1\frac{1}{3}$ Yard, altsaa = 3 328 Yards.

Finhedsnummeret angiver ved Bomulds- og Uldgarn det Antal Hanks, hvis Vægt udgjør et eng. Pund (= 453.5927 fr. Gram), ved Hør- og Hampegarn det Antal Leas, hvis Vægt udgjør et eng. Pund. Ved Silke anvendes den gml. lyonner Nummerering (ancien titre), saaledes som anført under Frankrig.

1 Hank Bomuldsgarn holder 840 Yards = 768 fr. Meter. 1 Hank Uldgarn 560 Yards = 512 fr. Meter. 1 Lea Hør- og Hampegarn holder 300 Yards = 274.318 fr. Meter. 1 Bundle i England 60 000 Yards = 54 864 fr. Meter, i Irland 72 000 Yards = 65 836 fr. Meter. 1 Hank Silke = 3 328 Yards = 3 043 fr. Meter.

Nautiske Maal: 1 League = 3 Sea Miles à 6 075.809 eng. Feet; men regnes almindeligen = 6 080 Feet. 1 Cable Length = 120 Fathoms.

Maal for Klæde: 1 Yard = 4 Quarters à 4 Nails. 1 English Ell = $1\frac{1}{4}$, 1 Flemish Ell = $\frac{3}{4}$ og 1 French Ell = $1\frac{1}{2}$ Yards.

Flademaal: 1 Square Yard = 9 Square Feet à 144 Square Inches. 1 Square Pole, Square Rod eller Square Perch = $30\frac{1}{4}$ Square Yards = $272\frac{1}{4}$ Square Feet. 1 Square Chain = 16 Square Poles = 484 Square Yards = 4 356 Square Feet. 1 Square (uden nogen Betegnelse) = 100 Square Feet. — 1 Square Foot er lig 0.092 901 372 Kvadr. Meter = 0.943 122 669 d. Kvadr. Fod.

Markmaal: 1 Mile of land (den lovbestemte Kvadr. Mil) = 640 Acres. 1 Hide of land = 100 Acres. 1 Yard of land = 30 Acres eller Acres of land à 4 Roods eller Farding-deals à 40 Square Rods à $30\frac{1}{4}$ Square Yards. — 1 Acre er lig en Firkant 10 Chains lang og 1 Chain bred = 160 Square Rods = 40.467 8 fr. Are = 0.733 6 d. Tønde Land.

Kubikmaal: 1 Cubic Yard = 27 Cubic Feet à 1 728 Cubic Inches. — 1 Kub. Foot er lig 0.028 316 084 fr. Kub. Meter = 0.915 908 892 d. Kub. Fod. 1 Register Ton ved Skibsmaaling = 100 Cubic Feet. 1 Ton of shipping = 40 Cubic Feet. 1 Serch Sten = 25 Cubic Feet.

Maal for Tømmer, Planker og Bræder: Planker og Bræder fra Onega, Archangel, Petersborg, Narva, Viborg, Memel og Danzig samt gule Fyrreplanker fra Quebeck sælges efter petersborger Standard = 165 eng. Kub. Fod. Planker fra Christiania, Frederikshald, Drammen og Gøteborg samt hvide Granne-Planker fra Canada sælges efter norsk Standard = 270 eng. Kub. Fod. Planker fra Stockholm og Gefle sælges efter svensk Standard = 315 eng. Kub. Fod. Almindeligen sættes Prisen pr. Hundrede, hvorved forstaas 120 Stkr. Lægter sælges enten efter Standard Hundrede = 175 eng. Kub. Fod eller efter en af de ovenfor anførte Standarder. Danziger og memeler Dæk-Planker efter Standard Stykke = 10 Kub. Fod. Ege-Planker fra Danzig, Stettin og Memel pr. 50 Kub. Fod.

1 Load ell. Ton tilhugget Skibskrumtømmer, Planker, Bræder etc. er = 50 eng. Kub. Fod, utilhugget 40 Kub. Fod. 1 Load ell. Last Planker ell. Bræder er = 600 Kvadr. Fod à 1 Tommes

Tykkelse, saaledes at naar Tykkelsen bliver $1\frac{1}{2}$, 2, $2\frac{1}{2}$, 3, $3\frac{1}{2}$ eller 4 Tommer, bliver det tilsvarende Areal lig 400, 300, 240, 200, 170 ell. 150 Kvadr. Fod.

Maal for Brænde: 1 Fathom er 6 Feet lang, høj og tyk = 216 Cubic Feet = 6.116 3 fr. Stere = 197.836 3 d. Kub. Fod. 1 Load = 50 Cubic Feet.

1 Cord eller Line er **1**... 14 Feet lang, 3 Feet høj med en Længde af Brænde paa 3 Feet = 126 Cubic Feet = 3.567 8 fr. Stere = 115.404 5 d. Kub. Fod. **2**... 8 Feet lang, 4 Feet høj med en Længde af Brænde paa 4 Feet = 128 Cubic Feet = 3.624 5 fr. Stere = 117.236 3 d. Kub. Fod.

1 Stack er 3 Feet lang og høj og 12 Feet dyb = 108 Cubic Feet = 3.058 1 fr. Stere = 98.918 2 d. Kub. Fod.

Naar Brænde sælges efter Vægt, da er 1 Quintal Træ = 100 Pund (avoirdupois Vægt) og 1 Cord = 10 Hundredweight = 1 120 Pund.

Hulmaal. De nuværende eller nye: Enheden er den saakaldte *Imperial Gallon*, der ved et Barometertryk af 30 eng. Tommer og en Temperatur af 62° Fahr. = $13\frac{1}{3}$° Reaum. = $16\frac{2}{3}$° Celsius indeholder 10 Pund (avoirdupois Vægt = 70 000 Troy-Grains) destilleret Vand vejet i Luften. Eftersom en eng. Kub. Tomme destilleret Vand i Følge Parlamentsakt er bestemt at veje 252.458 Troy-Grains, indeholder altsaa 1 Imperial Gallon 277.273 843 57 eng. Kub. Tommer og regnes derfor almindeligen til 277.274 eng. Kub. Tommer. — 1 Imperial Gallon indeholder 4.543 581 87 fr. Liter = 4.702 918 13 d. Potter.

Maal for Kornvarer og andre tørre Varer: Kornvarer, Frø, Salt, Kalk etc. sælges efter Imperial Quarters. Kommen og Sennepsfrø efter Bushels.

1 Last = 2 Weys ell. Loads = 10 Quarters. 1 Chaldron = 4 Quarters à 2 Cooms ell. Combs à 4 Bushels à 4 Pecks à 2 Gallons à 2 Pottles à 2 Quarts à 2 Pints à 4 Gills. — 1 Boll ell. Bole = 3 Strikes à 2 Bushels. Paa enkelte Pladser regnes 1 Bushel = 36 Gallons à 4 Quarts.

I Følge Parlamentsakt af 1825 maaltes flere tørre Varer, saasom Kul, Kalk, Fisk, Kartofler, Frugt m. m., med Top, hvorimod kun Frø og Sædarter maaltes med Strygmaal; men ved Parlamentsakt af 1834 bestemtes det, at der ved al Slags Maaling i Fremtiden kun maatte anvendes Strygmaal og efter 1 Jan. 1836 skal al Handel med Kul af enhver Art foregaa efter Vægt og navnligen i den større Handel pr. Ton.

Som Maal for Fisk benyttes Cran, der til ferske Fisk indeholder 45 Gallons og til saltede Fisk 37½ Gallons. — 1 Hogshead Pilchards (en Art Smaasild) = 40 Gallons. — 1 Barrel Cement er lig 5 Bushels og regnes i Vægt lig 200 fr. Kilogr. eller 400 danske Pund. — 1 Oredish Blyertz = 1 073½ eng. Kub. Tom. eller et Maal 21 3/10 Tom. langt, 6 Tom. bredt og 8⅖ Tom. dybt, og 9 saadanne benævnes 1 Load, der har en Vægt af circa 3 Hundredweight.

Maal for Vin, Brændevin, Eddike, Olie, Honning og andre flydende Varer undtagen Øl: Hertil benyttes fornemmelig Imperial Gallon.

1 Tun = 2 Pipes ell. Butts à 1½ Puncheons à 1⅓ Hogsheads à 1½ Tierce à 2⅓ Rundlets ell. Runlets à 18 Gallons à 4 Quarts à 2 Pints à 4 Gills. 1 Anker Brændevin er 10 Gallons.

Fremmede Vine i originale Foustager regnes til følgende Størrelser: 1 Pipe Portvin = 115 Imperial Gallons, Lissabon og Bucellas = 117, Madeira og Capsvin = 92, siciliansk Vin (Marsala) = 93, Teneriffa og Vidonia Vin = 100. — 1 Bota Malaga = 105, Xeres (Sherry) = 108 Imperial Gallons. — 1 Hogshead (Barrique) Bordeauxvin (saakaldet Claret) og Hermitage = 46, Tent = 52 Gallons. — 1 Ohm (Aume, ogsaa kaldet Hogshead) Rhinskvin (saakaldet Hock) = 30 Gallons. — 1 Tun spansk Rødvin = 210 Gallons.

Olie sælges efter Vægt, og navnligen efter Tons paa 2 240 eng. Pund, som regnes at indeholde 250 Imperial Gallons. 1 Gallon Olivenolie regnes at veje 9 eng. Pund og Vægten af 1 Tun = 252 Gallons bliver da = 2 268 eng. Pund; de omtalte 250 Gallons skulde altsaa egentlig have en Vægt af 2 250 eng. Pund. — 1 Gallon Linolie regnes i Vægt = 9⅜ eng. Pund. — Petroleum sælges efter Gallons.

Maal for Øl: 1 Tun = 2 Butts à 1½ Puncheons à 1⅓ Hogsheads à 1½ Barrels à 2 Kilderkins à 2 Firkins à 9 Gallons à 4 Quarts à 2 Pints. — 1 Øl-Kilderkin = 1 Vin-Rundlet.

Apothekermaal, se under Medicinalvægt.

Ældre Hulmaal. Maal for Korn og tørre Varer i Almindelighed: Enheden var den saakaldte *Winchester Bushel*, der indeholdt 2 150.42 eng. Kub. Tom., eller 131 Winchester Bushels vare omtrent = 127 Imperial Bushels.

1 Last = 2 Weys ell. Loads = 10 Quarters. 1 Chaldron = 4 Quarters à 2 Cooms ell. Combs à 4 Bushels à 4 Pecks à 2 Gallons à 2 Pottles à 2 Quarts à 2 Pints à 4 Gills. — 1 Bushel var lig 35.238 121 fr. Liter = 36.473 867 d. Potter.

Vægten af 1 Winchester Bushel Sædevarer kunde gjennemsnitlig sættes til: for Hvede = 60, Rug og Canariefrø = 53, Byg = 47—50, Havre = 38, Ærter = 64, Bønner = 63, Raps = 48 og Kløver = 68 Avoirdupoids Pund.

Maal for Stenkul: 1 London ell. Winchester Chaldron havde 4 Vats ell. Strikes à 3 Sacks à 3 Bushels à 4 Pecks. 1 London Chaldron var altsaa = 36 Bushels. Den til Kul anvendte Bushel var tidligere = $1\frac{1}{3\,2}$ Winchester Bushel eller meget nær lig den nuværende Imperial Bushel. — 1 Newcastle Chaldron = $2\frac{5}{2\,4}$ London Chaldrons, eller 24 Newcastle Chaldr. = 53 London Chaldr., eller 1 Newcastle Chaldr. = $79\frac{1}{2}$ toppede Kul Bushels eller Imperial Bushels. — 1 Keel = 8 Newcastle Chaldr. — 1 Score = 21 London Chaldrons (egentlig kun 20, men med en Tilgift af 1 Chaldr.). 53 Scores = 63 Keels. Efter 1 Jan. 1836 forhandles Kul af enhver Art efter Vægt og i større Partier pr. Ton à 2 240 Pund (avdp. Vægt).

Maal for Vin, Brændevin, Olie og alle flydende Varer undtagen Øl:

1 Tun = 2 Pipes ell. Butts à $1\frac{1}{2}$ Puncheons à $1\frac{1}{3}$ Hogsheads à $1\frac{1}{2}$ Tierces à $2\frac{1}{3}$ Rundlets ell. Runlets à 18 Gallons à 4 Quarts à 2 Pints à 4 Gills. 1 Anker = 9 Gallons. — 1 Vin Gallon var 231 eng. Kub. Tom. = 3.785 310 fr. Liter = 3.918 055 d. Potter og 2 Gallons benævnedes Foot. — 6 gml. Vin Gallons vare omtrent = 5 Imperial Gallons (nøjagtigt 2 253 gml. = 1 877 nye).

Maal for Øl: 1 Tun = 2 Butts à $1\frac{1}{2}$ Puncheons à $1\frac{1}{3}$ Hogsheads à $1\frac{1}{2}$ Barrels à 2 Kilderkins à 2 Firkins, hvilke Maal anvendtes saavel for Ale som for Beer, men de havde forskjellig Størrelse, mindst for Ale i Forholdet 8 : 9. — 1 Firkin Ale var = 8 Gallons, af Beer = 9 Gallons. 1 Gallon, der var ens for begge Ølsorter, deltes i 4 Quarts à 2 Pints og var 282 eng. Kub. Tom., eller 59 gml. Øl-Gallons nærligen = 60 Imperial-Gallons (nøjagtigere 176 gml. Øl-Gallons = 179 Imperial-Gallons). — Den ældre Gallon for Øl var = 4.621 028 fr. Liter = 4.783 080 d. Potter.

Vægt: Enheden for Vægten er ved Parlamentsakten af 1855 bestemt at være det saakaldte *Imperial Pound Avoirdupois*, der, grundet paa særdeles omhyggelige Undersøgelser til Sammenligning mellem engelsk og fransk Vægt, er bestemt saaledes, at det franske Kilogram vejer 15 432.**348 74** engelske Troy-Grains, af hvilke Avoirdupois-Pundet bliver = 7 000 Troy-Grains. Dette bliver derved lig 453.**592 652 5** franske Gram og Troy-Pundet, der er 5 760 Grains, bliver lig 373.**241 954 1** franske Gram.

Tidligere var Enheden Troy-Pundet bestemt saaledes, at en engelsk Kub. Tomme destilleret Vand ved en Temp. af 62° F. = $13\frac{1}{3}$° R. = $16\frac{2}{3}$° C. og et Barometertryk = 30 eng. Tom., vejet i Luften med Messinglodder, vejede 252.**458** Troy-Grains og 5 760 saadanne Grains blev et Troy-Pund.

Avoirdupois-Vægt eller Handelsvægt: Anvendes til al Slags Vejning, undtagen af Guld, Sølv, Platin, Mønter og Juveler. Ej heller benyttes den som Medicinalvægt eller til videnskabelig Brug.

1 Ton = 20 Hundredweight ell. Centweight à 4 Quarters à 2 Stones à 14 Pounds à 16 Ounces à 16 Drams à

3 Scruples à 10 Grains. — 1 Troy-Grain = 1.097 142 86 Avoirdupois-Grains, 144 Avoirdupois-Pounds = 175 Troy-Pounds, 192 Avoirdupois-Ounces = 175 Troy-Ounces. 1 Avoirdupois-Pound er lig 453.592 7 fr. Gram = 0.907 185 d. Pund.

1 Stone var saaledes i Almindelighed = 14 Pounds, dog forekommer til specielt Brug flere andre Størrelser af denne, saaledes i London 1 Stone Kjød eller Fisk = 8 Pund, i Belfast 1 Stone Hør = $16\frac{3}{4}$ Pund og 1 Stone Havre = 14 Pund og i Downpatrick 1 Stone Hør = 24 Pund.

Gammel Uldvægt (endnu i Brug): 1 Last = 12 Sacks à 2 Weys à $6\frac{1}{2}$ Tods (= Quarters) à 2 Stones à 2 Cloves à 7 Pounds avdp. 1 Pack = 12 Scores à 20 Pounds avdp.

Kulvægt: Efter 1 Jan. 1836 maa Kul kun forhandles efter Vægt. 1 Shipload = 20 Keels à 8 Newcastle Chaldrons à $2\frac{5}{24}$ London Chaldrons à 4 Vats ell. Strikes à 3 Sacks ell. Bags à 3 Bushels à 4 Pecks à $18\frac{2}{3}$ Pounds avdp. 1 Newcastle Chaldron deles ogsaa i 2 Cords.

1 Shipload bliver saaledes = 8 480, 1 Keel = 424, 1 Newcastle Chaldron = 53, 1 Cord = $26\frac{1}{2}$, 1 London Chaldron = 24, 1 Vat ell. Strike = 6 og 1 Sack ell. Bag = 2 Hundredweight. 1 Keel = $21\frac{1}{5}$ Tons.

Troy-Vægt: Anvendes til Vejning af Guld, Sølv, Platin, Mønter og Juveler, endvidere som Medicinalvægt og til videnskabelig Brug.

1 Troy-Pound = 12 Ounces à 20 Pennyweights à 24 Grains. Ved Vejning af ædle Metaller til vigtigere Brug deles Troy-Grain atter i 20 Mites à 24 Doits à 20 Periots à 24 Blanks. — 1 Troy-Pound er lig 373.242 0 fr. Gram = 0.746 484 d. Pund. «Bank of England» benytter siden 1 Nov. 1852 Ounce og Decimalinddeling af denne og saaledes ogsaa mange private.

Probervægten: Troy-Pundet deles ved Guld i 24 Carats à 4 Grains à 4 Quarts og ved Sølv i 12 Ounces à 20 Pennyweights (dwt.). Ved Beregning af Guld- og Sølvmasser saa vel som af fremmede Mønter angives Finheden stedse ved, hvor meget denne er større eller mindre end Finheden af Standardgold og Standardsilver. Finheden af Standardgold er 22 Karat (svarende til $916\frac{2}{3}$ Tusindedele) og Standardsilver er $11\frac{1}{10}$ Ounces (svarende til 925 Tusindedele).

Ved Angivelsen af Finheden benyttes følgende Betegnelser: W betyder worse (ringere), M = more (mere) eller B = better (bedre), saaledes f. Ex. betyder Guld mærket 3 Gr. W en Finhed = 22 Karat ÷ 3 Grains = 21 Karat 1 Grain = $21\frac{1}{4}$ Karat =

21 Karat 3 Gren, svarende til $885\frac{5}{12}$ Tusindedele. Sølv mærket 10 dwt. M ell. B betyder 11 Unzer 2 dwt. + 10 dwt. = 11 Unzer 12 dwt. = $11\frac{3}{5}$ Unze = 15 Lod $8\frac{2}{5}$ Gren, svarende til $966\frac{2}{3}$ Tusindedele. I Praxis angives Finheden paa nærmeste hele Grain eller Pennyweight, saa at hvad der er større end $\frac{1}{2}$ bliver sat = 1 og hvad der er mindre end $\frac{1}{2}$ bortkastes. «Bank of England» angiver Finheden i Tusindedele (Thousands) og Trediedelen af disse (Thirds of thousands).

Forarbejdet Guld er enten 22 Karat (Standardgold) = $916\frac{2}{3}$ Tusindedele eller 18 Karat = 750 Tusindedele. Forarbejdet Sølv almindeligst $11\frac{1}{10}$ Unze (Standardsilver) = 925 Tusindedele, sjældnere $11\frac{1}{2}$ Unze = $958\frac{1}{3}$ Tusindedele, Sølv stemples med en Løve og tre Mærker.

Juvelvægt: 1 Carat deles enten i 4 Grains (forskjellig fra Troy-Grain) eller ved fortsat Halvering indtil $\frac{1}{64}$. $151\frac{1}{2}$ Diamant eller Juvelkarat = 1 Troy-Unze, eller 1 Carat = 0.205 303 6 fr. Gram.

Perlevægt: Troy-Unzen deles som ellers i 20 Pennyweights, som ved Perlevægten deles i 30 Grains (i Stedet for 20). 1 Perle-Grain (Pearl Grain) bliver derfor lig $\frac{4}{5}$ Troy-Grain eller 0.051 839 16 franske Gram.

Medicinalvægt: 1 Pound = 12 Ounces à 8 Drams à 3 Scruples à 20 Grains ell. Minims. I Haandkjøb (Kjøb uden Recept) sælge Apothekerne Qvantiteter større end 2 Drams efter Avoirdupois-Vægt. — 1 Pound = 373.242 0 fr. Gram.

Apothekermaal, der holde en bestemt Vægt destilleret Vand, ere: Maal paa 40 Unzer (Qvart), 20 Unzer (Pint), 10 Unzer, 5 Unzer (Gill), 4, 3, $2\frac{1}{2}$, 2, $1\frac{1}{4}$, 1 og $\frac{1}{2}$ Unze, indeholdende henholdsvis 40, 20, 10 osv. Unzer (avdp. Vægt) destilleret Vand, Maal paa 4, 3, 2 og 1 Drachme, indeholdende henholdsvis 8, 6, 4 og 2 Drachmer (avdp. Vægt) destilleret Vand eller det dobbelte af det paalydende Navn og Maal paa 30, 20, 10, 5, 4, 3, 2 og 1 Minim eller Grain, indeholdende henholdsvis 30, 20, 10 osv. Grains (avdp. Vægt) destilleret Vand.

Før 1836 fandtes her ogsaa Libra in measure, der holdt 1 Pint og som deltes i 16 Uncia in measure, der i Vægt tog $1\frac{1}{4}$ Avoirdupois-Unze destilleret Vand. 4 gamle Uncia in measure vare saaledes = 5 nye. Disse to sidste Maal ere afskaffede efter 1 Jan. 1879 ved Parlamentsakt af 1878.

---

1 Great Gross = 12 Gross à 12 Dozen à 12 Stkr. 1 Great Dozen = 13 Stkr. — 1 Great Thousand = 10 Great Hundred

à 120 Stkr. 1 Great Hundred Horn = 128 Stkr. 1 Hundred Salt = 7 Last ell. Load à 18 Barrels. 1 Hundred Klipfisk ell. Stokfisk = 124 Stkr. — 1 Band Aal = 10 Strikes à 25 Stkr. — 1 Keg Sild = 3 Score à 20 Stkr. 1 Last Sid = 12 Barrels à 10 Hundred à 120 Stkr. 1 Last ell. Load Mel, Ale, Beer, Sæbe, Potaske, Beg og Tjære = 12 Barrels. — Salt = 18 Barrels. — Krudt = 24 Barrels. — Mursten = 500 Stkr. — Teglsten = 1 000 Stkr. — Hør og Fjer = 17 Hundredweight. — 1 Load Skind = 20 Dickers à 10 Stkr. — 1 Last Skind = 12 Dozen à 12 Stkr. — 1 Roll Pergament = 5 Dozen à 12 Stkr. — 1 Barrel Cement = 5 Bushels. — 1 Bale Papir = 10 Reams à 20 Quires à 24 eller 25 Sheets eftersom det er Skrive- eller Trykpapir.

---

1 Tub Te vejer 60 eng. Pund = 54.431 1 d. Pund. — 1 Kiste holder circa 84 eng. Pund = 76.203 6 d. Pund. — 1 Tub Smør 84 eng. Pund = 76.203 6 d. Pund. — 1 Bag Ris er 168 eng. Pund = 152.407 1 d. Pund. — 1 Firkin Smør er 56 eng. Pund = 50.802 4 d. Pund. 1 Firkin blød Sæbe er 64 eng. Pund = 58.059 9 d. Pund. 1 Barrel Hvedemel og Majsmel er Netto 196 eng. Pund = 177.808 3 d. Pund. Efter denne Barrel sælges Hvedemel fra Danmark, Ungarn, Odessa og Nordamerika. — Det indenlandske saa vel som det tyske, franske, italienske, spanske og skotske Hvedemel sælges pr. Bag à 280 eng. Pund = 254.011 9 d. Pund. — Havremel sælges snart efter Boll à 140 eng. Pund = 127.005 9 d. Pund, snart efter Ton à 2 240 eng. Pund = 2 032.095 1 d. Pund (1 Ton = 16 Bolls). — 1 Barrel Sardeller og Anchiovis er 30 eng. Pund = 27.215 6 d. Pund. — 1 Barrel Smør 224 eng. Pund = 203.209 5 d. Pund. — 1 Barrel Sæbe 256 eng. Pund = 232.239 4 d. Pund. — 1 Barrel Lys 120 eng. Pund = 108.862 2 d. Pund. — 1 Barrel Potaske 200 eng. Pund = 181.437 1 d. Pund. — 1 Barrel Krudt 100 eng. Pund = 90.718 5 d. Pund. — 1 Barrel Rosiner 112 eng. Pund = 101.604 8 d. Pund. — 1 Barrel amerikansk Beg holder $31\frac{1}{2}$ Gallons à 9 eng. Pund = $283\frac{1}{2}$ eng. Pund = 257.187 0 d. Pund. — 1 Bushel Mel er 4 Pecks ell. Stones = 56 eng. Pund = 50.802 4 d. Pund. — 1 Bushel Sædevarer, som Vægt betragtet, sættes meget forskjelligt paa de forskjellige Pladser, saaledes i London = 60 eng. Pund = 54.431 1 d, Pund, paa andre Steder = 168 eng. Pund = 152.407 1 d. Pund og atter paa andre Steder = 488 eng. Pund = 442.706 4 d. Pund. — 1 Bushel Salt i større Stykker er 65 eng. Pund = 58.967 0 d. Pund, itustødt 56

eng. Pund = 50.8024 d. Pund, udenlandsk 84 eng. Pund = 76.2036 d. Pund. 42 Bushels Salt = 1 Ton. — 1 Peck Salt er 14 eng. Pund = 1 Stone = 12.7006 d. Pund. — Saltet Oxekjød: 1 Tierce Mess Beef (det bedste for Handelsflaaden) og Navy (for Krigsskibene) = 304 eng. Pund = 275.7843 d. Pund. 1 Tierce India (for Østindiefarerne) = 336 eng. Pund = 304.8143 d. Pund. 1 Barrel Cargo (ringere for Handelsflaaden) samt saltet Flæsk (Pork) = 200 eng. Pund = 181.4371 d. Pund. — 1 Fodder Bly (Pig lead) i London 19½ Centweight = 1981.29 d. Pund, i Newcastle 21 Cwt. = 2133.70 d. Pund, i Stockton 22 Cwt. = 2235.30 d. Pund. 1 Fodder Bly i Ruller = 20 Cwt. = 2032.10 d. Pund. 1 Foster Bly = 28 Cwt. = 2844.93 d. Pund. — 1 Faggot Staal og 1 Seam Glas = 120 eng. Pund = 108.8622 d. Pund. — 1 Foot Tin var fordum 60 eng. Pund = 54.4311 d. Pund. — 1 Truss Straa er 36 eng. Pund = 32.6587 d. Pund. — 1 Truss gammelt Hø 56 eng. Pund = 50.8024 d. Pund, friskt Hø (inden 4 September) 60 eng. Pund = 54.4311 d. Pund. 1 Load Straa og Hø er 36 Truss.

Skotland.

Mønt. Uagtet Skotland siden dets Forening med England i 1707 i det hele taget har benyttet samme Møntsystem og Mønter som England, benyttes dog undertiden endnu den ældre Møntberegning.

Enheden hed **Pound** eller **Livre**, der deltes i **20 Shillings** à **12 Pence** à **3 Placks**, men Værdien var kun $\frac{1}{1\frac{1}{2}}$ af tilsvarende Betegnelser efter engelsk Sterling. Den skotske Shilling havde saaledes samme Værdi som den nuværende Penny.

Maal og Vægt have siden 1826 lovmæssigt været lig de engelske. Ved Kornvarer er 1 Boll eller Bole lig 6 Bushels eller $\frac{3}{4}$ Quarters. 1 Boll Havremel er en Vægt paa 140 eng. Pund og 1 Sack indenlandsk Hvedemel regnes lig 280 eng. Pund. Ved Sø- og Landfragter regnes 1 Barrel i Rumindhold lig 5 Kub. Fod og 1 Ton lig 8 Barrels eller 40 Kub. Fod.

Irland.

Mønt. Efter 5 Jan. 1826 har det engelske Møntsystem med tilhørende Mønter været anvendt her.

Før den Tid regnedes efter **Livre** eller **Pound** à **20 Shillings** à **12 Pence** af circa $8\frac{1}{3}$ pCt. mindre Værdi end den engelske Sterling, eller 13 irske Livres = 12 Livres Sterling.

Maal og Vægt have siden 1826 lovmæssigt været lig de engelske. 1 Barrel Hvede, Rug, Bønner og Kartofler er en Vægt paa 20 Stones eller 280 eng. Pund, for Byg 16 Stones eller 224 Pund, for Havre 14 Stones eller 196 Pund og for Malt 12 Stones eller 168 Pund.

De normanniske Øer.

Mønt. Det engelske Møntsystem er ved Forordn. af 18 Sept. 1834 indført paa disse Øer, men foruden at den franske Franc à 100 Centimer circulerer her, benyttes endnu i stor Udstrækning det ældre Møntsystem og der regnes efter **Pound Currency** à **20 Shillings** à **12 Pence** af forskjellig Værdi paa de forskjellige Øer. Paa **Jersey** regnes 12 Livres Sterling at være lig 13 Pounds Jersey Courant. 1 Livre Sterling bliver saaledes lig 1 Pound 1 Shilling 8 Pence Jersey Courant og 1 Shilling Sterling lig 1 Shilling 1 Penny Jersey Courant. 1 Pound Jersey Courant regnes lig $23\frac{1}{3}$ franske Francs og 6 Shillings lig 7 Francs. For Jersey findes præget Kobbermønter paa **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Penny** Jersey Courant med Indskrift $\frac{1}{13}$, $\frac{1}{26}$ og $\frac{1}{52}$ Shilling (ɔ: Shilling Sterling), saaledes udmøntede, at det engelske avdp. Pund Kobber udbringer 24 Pence Sterling = 26 Pence Jersey Courant. Paa **Guernsey** og **Alderney** regnes 100 Livres Sterling lig 105 Pounds Guernsey Courant, eller 1 Livre Sterling lig 21 Shillings Guernsey Courant. 1 Pund Courant regnes lig 24 franske Francs. Ogsaa for Guernsey er i den seneste Tid præget Kobbermønter paa **8**, **4** og **2 Doubles** samt paa **1 Double** af Værdi henholdsvis $\frac{2}{3}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{6}$ og $\frac{1}{12}$ Penny Guernsey Courant.

Som Følge af ovenstaaende bliver altsaa 60 eng. Livres Sterling i Værdi lig 65 Pounds Jersey Courant = 63 Pounds Guernsey Courant.

Maal og Vægt ere lovmæssigt lig de engelske, kun benyttes ofte paa Jersey endnu det gamle Pund paa 7 544 eng. Troy-Grains = 488.843 3 fr. Gram = 0.977 687 d. Pund.

Øen Man.

Mønt. Det engelske Møntsystem har været benyttet her siden 1840.

Tidligere benyttedes her den saakaldte «Manks Currency». **1 Pound** havde **20 Shillings** à **12 Pence** af en noget ringere Værdi end den eng. Sterling, idet 6 Livres Sterling vare lig 7 Pounds Manks Currency.

Øen Helgoland.

Mønt. Man regner efter **Mark** à **16 Schillingen** efter den ældre hamburger Courant, se Hamburg. Den ældre preussiske Thaler regnes lig 40 Schilling Courant.

Maal og Vægt ere de i Holsten indtil Udgangen af 1871 benyttede, se Tyskland under Slesvig og Holsten. Til linnede Varer benyttes den lange Alen (hamburger brabanter Alen) = 0.691 41 fr. Meter eller 306.499 par. Lin. = 2.202 971 d. Fod. Til alle andre Varer, der maales med Alen, benyttes den korte Alen lig 2 hamb. Fuss. = 0.573 14 fr. Meter eller 254.072 par. Lin. = 1.826 148 d. Fod.

Stenkul forhandles efter den engelske Bushel. 1 Last eller $\frac{1}{10}$ Keel er = 56 Bushels.

Ved offentlige Indkjøb benyttes ogsaa ofte det engelske Centner paa 112 engelske Pund, som da regnes lig 104 holstenske Pund (egentlig 104.8 Pund).

Øen Malta.

Mønt.

Man regner lovmæssigt ligesom i England efter **Lire Sterline** à **20 Shilling** à **12 Pence.**

I Regeringskassen, der kun modtager engelsk Mønt, modtages denne til fuld Værdi, medens den mellem Mand og Mand har en noget ringere Værdi. Værdien er bestemt derved, at den neapolitanske Scudo regnes lig 4 Shilling 2 Pence paa Malta, og da 1 Scudo indeholder 22.943 178 fr. Gram fint Sølv, kan altsaa 1 Lire Sterline i Værdi sættes lig Vægten af 110.127 257 fr. Gram fint Sølv eller lig 17.620 4 danske Guldkroner, medens 1 Livre eng. Sterling kan ansættes til 18.159 5 danske Kroner.

I den indre Handel benyttes **1 Scudo**, der deles i **12 Tari** à **2 Carlini** à **10 Grani** à **6 Piccioli.** **1 Pezza** eller **Oncia** (Pjastra di cambio eller Pezze di Sicilia) har **2$\frac{1}{2}$ Scudi** og er i Værdi lig den sicilianske og den neapolitanske Scudo og som Følge heraf bliver den malt. Scudo, Taro, Carlino og Grano lig $\frac{2}{5}$ siciliansk Scudo, Taro, Carlino og Grano. Endvidere er 5 malt. Tari, Carlini og Grani lig 1 neap. Taro, Carlino og Grano. Eftersom den malt. Pezza er lig den neap. Scudo eller lig 1$\frac{1}{5}$ neap. Ducati og denne indeholder 19.119 315 fr. Gram fint Sølv, har altsaa den malt. Pezza en Værdi svarende til 22.943 178 fr. Gram fint Sølv eller 3.670 9 danske Kroner.

Af fremmede Mønter med lovbefalet Cours circulere paa Malta: Mønter fra det forrige Kongerige Begge Sicilierne, navnligen den neap. Scudo eller Pjaster som Pezze di Sicilia til $2\frac{1}{2}$ malt. Scudo. Franske og italienske Femfrankstykker med lovbefalet Cours siden 1851 til 2 Scudi 5 Tari $7\frac{1}{2}$ Grani, men regnes almindeligen til 4 malt. Shilling, der er $11\frac{1}{2}$ Grani mindre Værdi. Spanske og mexicanske Pjastre, der siden 1 Aug. 1844 have en lovbefalet Cours til 50 malt. Pence eller $2\frac{1}{2}$ malt. Scudi eller 1 Pezza. Østerrigske Conventions Speciesthalere. Franske og italienske Guldmønter paa 20 Franc, almindeligen regnede til 16 malt. Shilling. Spanske Onzas eller Dobloner med lovbefalet Cours til 40 malt. Scudi. Engelske Sovereigns ere sjældne. De engelske Sølvmønter, der forøvrigt ogsaa ere sjældne, have en lovbefalet Cours siden 1851 til $7\frac{1}{2}$ Tari pr. Shilling Sterling, men regnes almindelig til $7\frac{1}{5}$ Tari efter den almindelige Antagelse 12 Scudi = 1 Pound Sterling.

For Malta er siden 1844 blevet præget i England Kobberstykker paa $\frac{1}{12}$ **eng. Penny** = $\frac{1}{3}$ **Farthing.**

Maal og Vægt.

Disse ere oprindelig de ældre sicilianske, men som have faaet et lovbefalet Forhold til de engelske.

Længdemaal: 1 Miglio (Mil) er lig 3 Leghe à 220 Tese (Favne) eller lig 4 536 Piedi (Fod) = 1 407 eng. Yards. 1 Canna har 8 Palmi à 12 Once ell. Pollici (Tommer) à 12 Linee à 12 Punti. $3\frac{1}{2}$ Palmi = 1 Yard. — 1 Piede = $11\frac{1}{6}$ eng. Tom. = 0.283 631 fr. Meter eller 125.732 4 par. Lin. = 0.903 704 d. Fod.

Flademaal og Markmaal: 1 Salma har 16 Tumoli à 256 Kvadr. Canne og er lig $\frac{1310722}{296455}$ = 4.421 386 eng. Acres.

Maal for Brænde: Brændsel forhandles efter Vægt, se Handelsvægt. — Tømmer og Gavntræ sælges pr. Tratto = 12 Palmi cubi = $7\frac{191}{343}$ eng. Kub. Fod = 0.2140 fr. Stere = 6.9214 d. Kub. Fod.

Maal for Korn: Til Udlandet sælges Kornvarer (ogsaa Majs) og Bælgfrugter efter den eng. Imperial Quarter. Ved den indenlandske Handel benyttes 1 Salma, der har 4 Sacca à 4 Tumoli à 6 Mondelli à 10 Misure à 10 Lumini. Den strøgne Salma (Salma rasa) er til Hvede, Byg og Rug = $63\frac{1}{2}$ eng. Imp. Gallons eller 17 606.9 eng. Kub. Tom. = 2.8852 fr. Hektoliter = 298.6353 d. Potter. Man regner den imidlertid i den nyere Tid = 0.985 Imp. Quarters = 63.04 Imp. Gallons, hvilket kun udgjør 17 479.3 eng. Kub. Tom. = 2.8643 fr. Hektoliter = 296.4720

d. Potter og ofte lig 10 eng. Kub. Fod eller 17 280 eng. Kub. Tom. = 2.831 6 fr. Hektoliter = 293.090 8 d. Potter. Til alle andre Sædarter saa vel som til Bælgfrugter, Frø og Salt anvendes Salma med Top (Salma colma), der regnes 13 til 15 pCt. større end den strøgne. Til Trækul, Puzzolanjord, grovere Salt m. m. benyttes en Salma à 16 Tumoli, der begge maales med Top omtrent $\frac{1}{4}$ større end den sidst nævnte toppede Salma og Tumolo. 4 Salmi eller Tumoli Trækul blive derfor i Rumindhold lig 5 Salmi eller Tumoli Frø. 1 Salma Trækul regnes i Vægt lig 160 Kilogr. = 320 danske Pund. I en gros Handelen regnes ved Salt 1 Mondello lig 4 Rotoli (Vægt), se Handelsvægt.

Maal for Vin og Brændevin: Hertil benyttes den gml. eng. Vin-Gallon eller følgende indenlandske Maal: 1 Botta har 2 Pipe à 11 Barile à 4 Quartare à $9\frac{1}{2}$ Quartucci, Cartucci ell. Terzi à 2 Pinte. — 1 Barile er = 9.37 Imp. Gallons = 42.573 4 fr. Liter = 44.066 3 danske Potter.

Vin, Brændevin, Liqueurer og Eddike maales med denne Barile, hvorimod andre Spirituosa sædvanlig forhandles efter den gml. eng. Vin-Gallon, der ogsaa benyttes af Toldvæsenet.

Maal for Olivenolie og Mælk: 1 Barile har 2 Caffisi à 4 Quarte à 4 Quartucci ell. Cartucci à 4 Terzi à 2 Casbe. 1 Terzo deles ogsaa i $2\frac{1}{2}$ Misure à 4 Quartini. — 1 Caffiso er lig $4\frac{1}{2}$ Imp. Gallons = 20.446 1 fr. Liter = 21.163 1 danske Potter, i Vægt holder den 22—$22\frac{3}{4}$ Rotoli Olivenolie.

Handelsvægt: I en gros Handelen anvendes den eng. Avoirdupois Vægt. I Detaille-Handelen benyttes følgende: 1 Quintale eller Cantàro har 100 Rotoli à $2\frac{1}{2}$ Libbre à 12 Once à 8 Dramme à 3 Scrupoli à 20 Acini. — 1 Quintale er lig 175 eng. Pund avdp., 1 Libbra = $\frac{7}{10}$ eng. Pund.

I Brændehandelen benyttes ved Indkjøb i det større 1 Pesata à 3 Quintali à 110 Rotoli, ved Udsalg i mindre Partier regnes 1 Quintale som sædvanlig kun til 100 Rotoli. Vox forhandles efter 1 Quintale paa 110 Rotoli og malteser Bomolie efter 1 Quintale paa 114 Rotoli. — 1 Rotolo er lig 793.787 1 fr. Gram = 1.587 574 danske Pund. 1 Libbra = 317.514 9 fr. Gram = 0.635 030 danske Pund.

Guld-, Sølv- og Juvelvægt: Den ovenstaaende Libbra deles i 12 Once à 8 Dramme à 4 Trappesi à $4\frac{1}{2}$ Carati à 4 Cocce.

---

1 Tonnellata (Skibslast) regnes ved Varer, der vejes til 1 250 Rotoli, ved Gods, der maales til 40 eng. Kub. Fod, endvidere ved Kornvarer = 5 Salme og ved flydende Varer = 21 Barili.

Gibraltar.

Mønt.

Man regner efter **Dollars** ell. **Cobs** à **12 Reales** à **16 Cuartos.**

Ved Gehejmeraadsbefaling af 14 Sept. 1838 bestemtes det, at i alle britiske Kolonier, hvor Dollars anvendes som Mønt, skulle disse regnes lig 50 Pence Sterling, hvilket giver en Værdi af denne lig 3.783 232 danske Kroner; men da Hovedbetalingsmidlet er den spanske Guldonze, Quadrupel eller Doblon, der lovbefalet er lig 16 Dollars og da 1 Doblon indeholder 23.681 257 fr. Gram fint Guld, kan 1 Dollar sættes i Værdi lig Værdien af 1.480 079 fr. Gram fint Guld eller lig 3.670 595 danske Kroner.

Prisen paa de forskjellige Varer angives i forskjellige Slags Mønt saaledes: Kornvarer, Majs, Bælgfrugter, Te og Olivenolie i forrige spanske Reales de velon (hvoraf 20 paa en Dollar ell. Cob), Uld, Huder og Skind i franske Francs eller i nuværende spanske Pesetas, Kaffe i engelske Pence Sterling og Hvedemel dels i Dollars, dels i eng. Pound Sterling.

Tidligere regnedes efter **Courantpjastre** à **8 Reales** à **16 Cuartos**, hvor Reales og Cuartos vare lig de nuværende, altsaa 1 Courantpjaster = $\frac{2}{3}$ Dollar ell. Cob.

De hyppigst forekommende Mønter ere de ældre spanske Guld- og Sølvmønter og ved den større Handel som oftest den spanske Onza de oro, Quadruple eller Doblon = 16 spanske Pjastre og regnet lig 64 Shilling Sterling. Specielt for Gibraltar er præget siden 1842 Kobbermønter paa $\frac{1}{2}$ **Penny**, og siden 1841 Mønter paa $\frac{1}{4}$ **Penny** eller **Farthing**, som gaa for henholdsvis 2 og 1 Cuartos.

Maal og Vægt.

Man betjener sig mest af de engelske med følgende Undtagelser: Kornvarer og Olie maales med de gml. spansk-castilianske Maal (se Spanien), amerikansk Hvedemel sælges efter Barrel, der holder Netto 196 eng. Pund, Majs, Bønner og Ærter efter toppede castilianske Fanegas, som i Vægt regnes for Majs til 118, Bønner 113 og Ærter 122 eng. Pund, Olivenolie efter den castilianske Olie-Arroba, der i Vægt regnes lig 26 eng. Pund, Tran efter den gml. eng. Vin-Gallon. Til Vin benyttes i en gros Handelen som Norm for Prisen 1 Pipa (fra Cadiz) eller en eng. Gallon = 0.911 4 Imp. Gallons. Som Vægt benyttes næsten udelukkende den eng. Handelsvægt (avdp.), dog sælges Mandler efter den spansk-castilianske Quintal. Brasil- og Muscovado-Sukker efter den portugisiske Quintal.

I Handelen benyttes følgende Forholdstal mellem de spansk-castilianske og de gml. eng. Størrelser. For Kornmaal: 5 strøgne Fanegas = 8 strøgne eng. Winchester Bushels. 2 toppede Fanegas = $4\frac{1}{8}$ strøgne Winch. Bushels. For Vinmaal: 1 Pipa (fra Cadiz) = 116 gml. eng. Gallons. For Oliemaal: 1 Arroba = $3\frac{1}{3}$ gml. eng. Gallons, i Vægt = 26 eng. Pund avdp. For Handelsvægt: 1 Quintal paa 100 Libras = $101\frac{3}{4}$ eng. Pund avdp.

Republiken Frankrig.

Ved Lov af 18 Germial Aar III (7 Apr. 1795) fastsattes Indførelsen af ensartet Maal, Vægt og Mønt efter Decimal-Systemet over hele Frankrig.

Mønt.

I Følge Lov af 7 Germial Aar XI (28 Marts 1803) regnes efter **Franc** à **100 Centimes**, undertiden ogsaa delt i 10 Décimes à 10 Centimes. Franken benævnes ofte Livre og deles undertiden, i Lighed med den ældre Livre, i 20 Sous, som da blive lig 5 Centimes. Der anvendes dels Guld-, dels Sølvmøntfod, idet Guldet ved Courantmønterne sættes = 15.5; men ved Skillemønterne = 14.3806 Gange Sølvets Værdi.

I Guld udmøntes lovmæssigt af 1 Kilogram Møntguld (af Finhed = 900) 3 100 Francs, eller af 1 Kilogram fint Guld 3 $444\frac{4}{9}$ Francs. I Sølv udmøntes som Courantmønt af 1 Kilogram Møntsølv (af Finhed = 900) 200 Francs, eller af 1 Kilogram fint Sølv $222\frac{2}{9}$ Francs; men Erfaringen har vist, at 1 Kilogram fint Sølv gjennemsnitlig giver 225 Francs.

Under 23 Dec. 1865 afsluttedes en Overenskomst, den saakaldte «*latinske Møntconvention*», mellem Frankrig, Belgien, Italien og Schweiz om Udprægning af ensartet Guld- og Sølvmønt. Denne Overenskomst offentliggjordes 20 Juli 1866 og traadte i Kraft 1 Aug. 1866, senere tiltraadt af Grækenland 8 Oct. 1868. Spanien følger den i det væsentlige, uden formelt at have sluttet sig til den. Serbien har 30 Nov. 1873 og Rumænien 14 (26) Apr. 1867 antaget som Grundlag for deres Møntsystem Conventionens Skillemønt, ligesom Rumænien under samme Dato har anordnet Prægning af Guldmønter paa 20, 10 og 5 Leï eller Franc. Østerrig

har 9 Marts 1870 anordnet Prægning af Guldmønter paa 8 og 4 Gylden, ganske svarende til Mønter paa 20 og 10 Franc.

I Følge denne Convention præges i Fremtiden:

Guld af Finhed 900: Mønter paa **100 Franc** af Vægt 32.258 1 fr. Gram, **50 Franc** paa 16.129 0 fr. Gram, **20 Franc** paa 6.451 6 fr. Gram, **10 Franc** paa 3.225 8 fr. Gram og **5 Franc** paa 1.612 9 fr. Gram, med et Remedium efter Vægt for 100 og 50 Franc paa $\frac{1}{1000}$, for 20 og 10 Franc paa $\frac{2}{1000}$ og for 5 Franc paa $\frac{3}{1000}$.

Disse skulle modtages i alle de contraherende Landes offentlige Kasser til fuld Værdi, saa længe de ikke have tabt i Vægt mer end $\frac{1}{2}$ pCt. efter Fradrag af Remediet og saa længe Præget ikke er forsvundet. Mønterne bør saaledes ikke have mindre Vægt end: 100 Franc ... 32.064 7, 50 Franc 16.032 3, 20 Franc ... 6.406 5, 10 Franc ... 3.203 3 og 5 Franc 1.600 0 fr. Gr.

Sølv som Courantmønt med Finhed 900: Mønter paa **5 Franc**, af Vægt 25 Gram, der skulle modtages til fuld Værdi i alle de contraherende Landes offentlige Kasser, saa længe de ikke have tabt i Vægt mer end 1 pCt. med Fradrag af Remediet, der er $\frac{3}{1000}$. Mønten bør saaledes ikke veje mindre end 24.675 8 fr. Gram. Som Skillemønt med Finhed 835: Mønter paa **2** og **1 Franc**, af Vægt 10 og 5 Gram, med et Remedium af $\frac{5}{1000}$, paa **50 Centimer**, af Vægt $2\frac{1}{2}$ Gram, med et Remedium paa $\frac{7}{1000}$ og paa **20 Centimer**, af Vægt 1 Gram, med et Remedium af $\frac{10}{1000}$. Disse blive alle at inddrage til Indsmeltning, naar de have mistet i Vægt 5 pCt., og Vægten bør derfor være: for 2 Franc mindst 9.452 5, 1 Franc ... 4.726 3, 50 Centimer ... 2.358 4 og 20 Centimer ... 0.940 5 Gram.

De nuværende Mønter i Frankrig ere:

Guld: Mønter (af Finhed 900) paa **100**, **50**, **20**, **10**, **5 Franc**, af Vægt henholdsvis 32.258 1, 16.129 0, 6.451 6, 3.225 8 og 1.612 9 fr. Gram.

De tidligere Mønter paa 40 Franc ere ophørte efter 1 Jan. 1855. De tidligere Mønter paa 5 Franc, af Diameter = 14 Millimeter, ere indragne siden 1 Aug. 1859 og erstattede af andre af samme Vægt og Finhed, men med en Diameter paa 17 Millimeter.

Sølv: Som Courantmønt: Mønter paa **5 Franc**, af Finhed 900 og Vægt 25 fr. Gram. Som Skillemønt: Mønter paa **2**, **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{5}$ **Franc**, af Finhed 835 og af Vægt henholdsvis 10, 5, 2.5 og 1 fr. Gram.

Indtil 1866 prægedes Stykker paa **2** og **1 Franc** som Courantmønt og indtil Maj 1864 Mønter paa $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{5}$ **Franc**, samt indtil 1848 Mønter paa $\frac{1}{4}$ **Franc**, alle som Courantmønt af Finhed = 900, og indtil 1848 Mønter paa $\frac{1}{10}$ **Franc** som Skillemønt, af Finhed = 200; men disse ere alle inddragne og omsmeltede.

Bronze (95 Vægtdele Kobber, 4 Vægtdele Tin og 1 Vægtdel Zink): Mønter paa **10**, **5**, **2** og **1 Centime**, af Vægt henholdsvis 10, 5, 2 og 1 fr. Gram.

Af Bronzemønter er ingen pligtig at modtage i én Betaling mer end 4 Franc 99 Centimer.

Tidligere regnedes i Frankrig efter **Livres Tournois** til **20 Sous** à **12 Deniers**, der udmøntedes saaledes, at den ældre Livre strængt efter Loven havde en Værdi lig 1.001 146 0 Francs i den nuværende Sølv-Courant; men ved nøje Sammenligninger mellem disse Mønter har det vist sig, at 81 ældre Livres kunne sættes lige med 80 nye Francs i Sølv, hvilket ogsaa bestemtes ved Møntloven af 28 Marts 1803.

1 Pistol var lig **3$\frac{1}{3}$ Écûs** (petit écû) à **3 Livres Tournois**. Undertiden deltes denne Écû i **20 Sous d'or** à **12 Deniers d'or** eller **Liards**. **1 Louisd'or** i Guld var lig 24 Livres. **1 Écû neuf** var = 6 Livres.

1 Pistol var lig 3$\frac{1}{3}$ Écûs = 10 Livres Tournois = 66$\frac{2}{3}$ Sous d'or = 200 Sous Tournois = 800 Deniers d'or eller Liards = 2 400 Deniers Tournois.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Enheden for Længdemaalet er *Meteren*, der er $\frac{1}{10000000}$ af Jordmeridianens Længde gjennem Paris, maalt fra Æqvator til Polen, hvilken Afstand ved Maaling og Beregning fandtes at være lig 5 130 740*) gml. franske Toiser. Meteren skulde derfor egentlig have været lig 443.295 936 gml. par. Linier; men ved Decret af 19 Frimaire Aar VIII (10 Dec. 1799) bestemtes den at være lig 443.296 gml. par. Linier ell. = 3.186 199 957 d. Fod.

1 Myriameter er lig 10 Kilometer à 10 Hektometer à 10 Dekameter à 10 Meter à 10 Decimeter à 10 Centimeter à 10 Millimeter.

Som Alenmaal benyttes Meteren, som Maalekjæde Dekameteren = 10 Meter, til Udmaaling af kortere Vejlængder Hektometeren = 100 Meter, men til større Længder benyttes Myriameteren eller den nye franske Lieue paa 10 000 Meter, ogsaa ofte Kilometeren paa 1 000 Meter. 1 Decimalgrad (Dégré décimal) er lig 10 Myriameter = 100 Kilometer = 100 000 Meter.

---

*) De seneste Beregninger desangaaende have givet Længden af Meridiankvadranten = 10 000 205 Meter = 5 130 845.92 Toiser, meddelt af Prof. J. B. Listing i «astronomische Nachrichten», Nr. 2228, Bd. 93, Nr. 20, 1878, Pag. 317, 318.

Nautiske Maal: 1 Lieue marine = $\frac{1}{20}$ Middelmeridiangrad = 3 Milles marins à 120 Noeuds (Knobe). 1 Lieue marine = 5 555.669 Meter = 17 701.474 danske Fod. 1 Mille marin (den for alle søfarende Nationer, med Undtagelse af Skandinavien, saakaldte Sømil) = 1 851.890 Meter = 5 900.491 danske Fod; men regnes almindeligen i Frankrig lig 1 852 Meter = 5 900.842 d. Fod. 1 Noeud (Knob) = 15.432 Meter = 49.171 d. Fod. Denne Knob er den theoretiske Knob, men i Praxis gjøres Længden af en Knob paa Loglinen kun 14.62 Meter = 46.582 d. Fod, idet der regnes c. $\frac{1}{18}$ for Medslæbning af Logflynderen, eller medens der af Loglinen løber 14.62 Meter ud, antages Skibet at have bevæget sig 15.43 Meter gjennem Vandet.

1 Encâblure nouvelle (ny Kabellængde) = 120 Brasses (Favne) à $1\frac{2}{3}$ Meter eller lig 200 Meter = 637.240 d. Fod.

Garnmaal: Bomuldsgarn: 1 Écheveau har 10 Échevettes à 70 Tours à $1\frac{3}{7}$ Meter eller = 1 000 Meter. Garnets Nummer angiver det Antal Écheveaux, hvis Vægt er lig enten $\frac{1}{2}$ eller 1 Kilogram, saaledes f. Ex. N° 10 $^{m}/_{m}$ au demi-kilogramme = N° 20 $^{m}/_{m}$ au kilogramme. Ofte benyttes dette Maal tillige for Kamgarn. Ved Uldgarn benyttes den gamle Haspning og Nummerering. Ved Hør og Hampegarn benyttes den samme Regel som ved Bomuldsgarn. Hørgarns Maskinspinderierne betjene sig nu for største Delen af den engelske Haspning og Nummerering, idet 1 Paquet gjøres lig 100 Écheveaux à 12 Échevettes à 100 Tours à 2.743 Meter (= 3 Yards), eller 1 Échevette = 120 Tours à 2.286 Meter (= $2\frac{1}{2}$ Yards). 1 Paquet bliver saaledes = 6 eng. Bundles = 360 000 Yards = 329 181 Meter. 1 Écheveau = 1 eng. Hank à 3 600 Yards = 3 292 Meter. 1 Échevette = 1 eng. Lea = 300 Yards = 274.318 Meter og 1 Tour = 1 Thread.

Den metriske Nummerering pr. $\frac{1}{2}$ Kilogram er tilnærmelsesvis = 0.3 (nøjagtigere 0.302 4) Gange den engelske for Hør- og Hampegarn, eller den engelske tilnærmelsesvis $3\frac{1}{3}$ (nøjagtigere 3.307 1) Gange den metriske pr. $\frac{1}{2}$ Kilogram. Det engelske Nummer for Hørgarn 30 bliver derfor efter metrisk Nummerering = 9.

Kamgarn haspedes indtil for kort Tid siden i Écheveau paa 710 Meter (nærligen = 600 gml. par. Aunes, egentlig = 713.07) og Nummeret angav da Antallet af saadanne Écheveaux paa $\frac{1}{2}$ Kilogram eller paa 1 Kilogram. Ofte kan man ogsaa finde Écheveaux paa 700 og 731 Meter (urigtigt regnet = 600 Aunes) eller paa 785 Meter (regnet = 660 Aunes). Ogsaa benyttes undertiden den gamle Livre Markvægt paa 489.505 8 fr. Gram i Stedet for

$\frac{1}{2}$ Kilogram og den dobbelte Vægt = 979.011 6 fr. Gram i Stedet for 1 Kilogram.

Kjendes det franske N° for Bomulds- og Uldgarn, f. Ex. Écheveaux à 1 000 Meter pr. $\frac{1}{2}$ Kilogram, erholdes det engelske N° for Bomuldsgarn ved at multiplicere med 1.18 (rettere 1.181 1), det engelske for Uldgarn ved at multiplicere med 1.77 (rettere 1.771 6) og det danske for Uldgarn ved at multiplicere med 0.066 4.

Silke: 1 Écheveau = 4 Échevettes à 3 000 Tours à 1 Meter, altsaa = 12 000 Meter. Ved Floksilke, Phantasie- og Chappesilke: 1 Écheveau = 10 Échevettes à 100 Tours à 1 Meter. Nummereringen angiver det Antal saakaldte «Deniers» (= den gml. franske Grain eller $\frac{1}{24}$ Vægt Denier = 0.053 114 8 fr. Gram) en vis Længde af Silke vejer. Der findes to Maader: *Ancien titre*, hvor der benyttes en Længde af 476 Meter (= 400 gml. Aunes) og *Nouveau titre*, hvor der benyttes en Længde af 500 Meter. En Finhed (titre) af 10 Deniers angiver da, at en Længde af Silke paa enten 476 eller 500 Meter vejer 10 gml. Grains = 0.531 148 fr. Gram. I Lyon benyttes en noget mindre Denier = 0.044 992 4 fr. Gram, som i Praxis regnes = 0.045 fr. Gram. Ved Floksilke, Phantasiesilke og Chappesilke angiver Nummeret Antallet af Écheveaux à 1 000 Meter paa 1 Kilogram.

Flademaal: 1 Kvadr. Myriameter er lig 100 Kvadr. Kilometer à 100 Kvadr. Hektometer à 100 Kvadr. Dekameter à 100 Kvadr. Meter à 100 Kvadr. Decimeter à 100 Kvadr. Centimeter à 100 Kvadr. Millimeter. 1 Kvadr. Decimal-Grad (Dégré carré) = 100 Kvadr. Myriameter. — 1 Kvadr. Meter = 10.151 870 165 d. Kvadr. Fod.

Markmaal: 1 Hektare er lig 100 Ares à 100 Centiares. — 1 Are er 10 Meter lang og bred eller lig 100 Kvadr. Meter. 1 Centiare = 1 Kvadr. Meter. — 1 Are = 0.018 128 d. Td. Land.

Kubikmaal: 1 Kub. Meter = 1 000 Kub. Decimeter à 1 000 Kub. Centimeter à 1 000 Kub. Millimeter. — 1 Kub. Meter = 32.345 888 283 d. Kub. Fod.

Som Maal for Træ som Bygningstømmer eller til Brændsel benyttes 1 Décastère, som er 10 Stères à 10 Décistères. — 1 Stère lig 1 Kub. Meter. Ved Trækul benyttes 1 Voie (Læs), der er 2 Hektoliter = $\frac{1}{5}$ Kub. Meter, ved Detaillehandelen benyttes Hektoliteren. Stenkul sælges i større Partier efter Vægt, i mindre Partier efter Hektoliter. 1 Voie Stenkul er 15 strøgne

eller 12 toppede Hektoliter og regnes i Vægt til 1 000 à 1 150 Kilogram. 1 Muid = 4 Mannes (Kurve), hver især lig $1\frac{1}{5}$ toppede eller $1\frac{1}{2}$ strøgne Hektoliter. 1 toppet Hektoliter regnes ved Gruberne i Vægt lig 100 Kilogram. 1 Muid Gips er 36 Sacs à $\frac{1}{4}$ Hektoliter.

Maal for tørre og flydende Varer: 1 Kiloliter = 10 Hektoliter à 10 Dekaliter à 10 Liter à 10 Deciliter à 10 Centiliter à 10 Milliliter. — 1 Kiloliter er i Rumindhold lig 1 Kub. Meter og 1 Liter = 1 Kub. Decimeter = $\frac{1}{1000}$ Kub. Meter = 1.035 068 d. Potter.

Kartofler og Frugt sælges med Top, Kornvarer og andre tørre Varer med Strygmaal. Gjennemsnitlig kan man regne Vægten for Kornvarer saaledes: 1 Hektoliter Hvede 75, Rug 70, Byg 60, Blandingskorn 72, Majs 66 og Havre 42 Kilogram.

Alle Sædarter sælges i Frankrig siden 1 Jan. 1867 pr. 100 Kilogram Netto; men undertiden sælges Hvede efter Maal paa $\frac{1}{2}$ Hektoliter eller pr. Sæk à 120 Kilogram ($1\frac{1}{2}$ Hektoliter). Rug pr. 115 Kilogram. Klid efter Maal paa 325 Liter. Mel pr. Sæk paa 157 eller 139 Kilogram.

Vin sælges i Nedre Charente Departement pr. Fad à 240 Liter, i Nièvre Departement pr. Fad à 220 Liter. Olie sælges hyppigst efter Vægt: Linolie og Rapsolie pr. 159 Kilogram, anden Olie pr. 100 Kilogram, men ogsaa undertiden pr. Hektoliter.

Vægt: 1 Myriagram er lig 10 Kilogram à 10 Hektogram à 10 Dekagram à 10 Gram à 10 Decigram à 10 Centigram à 10 Milligram. — 1 Kilogram er lig Vægten af 1 Liter destilleret Vand ved en Temperatur af 4° C., vejet i det lufttomme Rum, 1 Gram er saaledes Vægten af 1 Kub. Centimeter destilleret Vand ved en Temperatur af 4° C. — 1 Kilogram = 2 danske Pund. 1 Gram = $\frac{1}{5}$ d. Kvint. — 1 Quintal métrique = 100 Kilogram. 1 Tonneau eller Millier métrique (den nye eller metriske Skibslast) er lig 10 Quintaux métriques = 1 000 Kilogram.

Med Gramvægten vejes alle Varer, med Undtagelse af Juveler, hvortil den ældre Juvelvægt endnu anvendes.

Probervægten: Finhed af Guld- og Sølvmønter og af Guld- og Sølvvarer angives i Tusindedele (Millièmes).

Forarbejdet Guld er lovbestemt enten 920, 840 eller 750 Tusindedele, betegnet i den Hensigt med Tallene 1, 2 og 3, med et tilladeligt Remedium af 3 Tusindedele. I Reglen forarbejdes Guld dog kun af Finhed 750. Guldmedailler gjøres af Finhed

916 med et Remedium af 2 pr. Mille. Urkasser af Finhed 760 med et Remedium af 10 Tusindedele.

Forarbejdet Sølv er enten 950 eller 800 og betegnes ved Tallene 1 og 2 med et tilladeligt Remedium af 5 Tusindedele. I Reglen forarbejdes Sølv dog kun af Finhed 950. Urkasser af Finhed 834 med et Remedium af 21 Tusindedele.

Juvelvægt: 1 Once har 144 Carats à 4 Grains. Karaten deles ved fortsat Halvering indtil $\frac{1}{64}$. — 1 Carat = 0.205 500 0 fr. Gram.

Medicinalvægt: Gramvægten, der i Februar 1802 foresloges af det medicinske Selskab i Paris, anvendes nu udelukkende siden Begyndelsen af 1840.

Ældre Maal og Vægt (*Poids et mesures usuelles*)

indførtes ved Decret af 12 Febr. 1812 for at lette Overgangen fra det gamle System til det metriske. Loven af 4 Juli 1837 forbyder under Straf at benytte disse efter 1 Jan. 1840, men de træffes dog endnu af og til.

Længdemaal: 1 Toise usuelle var = 6 Pieds (Fod) = 2 Meter. 1 Pied usuel havde 12 Pouces (Tommer) à 12 Lignes (Linier) = $\frac{1}{3}$ Meter = 1.062 066 652 d. Fod. 1 Aune usuelle var lig 12 Decimeter eller $1\frac{1}{5}$ Meter, den deltes ved fortsat Halvering eller i 3, 6 eller 12 Dele. — 1 Lieue usuelle = 2 000 Toises usuelles = 4 000 Meter.

1 Kvadr. Pied usuel = $\frac{1}{9}$ Kvadr. Meter = 1.127 985 574 d. Kvadr. Fod. 1 Kub. Pied usuel = $\frac{1}{27}$ Kub. Meter = 1.197 995 862 d. Kub. Fod.

Kornmaal: 1 Boisseau usuel = $\frac{1}{8}$ Hektoliter og der fandtes Maal paa 2, 1, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Boisseau. Som Maal for tørre Varer benyttedes ogsaa ofte 1 Liter, der deltes i 2, 4, 8 ell. 16 Dele.

Maal for flydende Varer: 1 Pinte usuelle = 1 Liter, den deltes i 2, 4 eller 8 Dele.

Vægt: 1 Livre usuelle = $\frac{1}{2}$ Kilogram = 1 dansk Pund, det deltes i 4 Quarterons à 4 Onces à 8 Gros à 72 Grains.

Medicinalvægt: 1 Double-Livre = 1 Kilogram = 2 Livres à 4 Quarterons à 4 Onces. 1 Demi-Livre var = $\frac{1}{2}$ Livre.

1 Once = 8 Gros eller Drachmes à 80 Grains à 2 Demi-Grains. 1 Once var lig 32 Gram.

1 Once var $\frac{1}{16}$ Livre eller $\frac{1}{32}$ Kilogram og skulde derfor være lig 31.25 Gram, medens den var lig 32 Gram. Der fandtes saaledes ikke nøjagtig Overensstemmelse mellem Størrelsen af de større Vægte og de mindre Vægte, men Forskjellen blev uden Betydning paa Grund af de ringe Qvantiteter, i hvilke Medicinen udvejedes.

Gamle pariser Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Toise de Pérou var = 6 Pieds de roi à 12 Pouces à 12 Lignes à 12 Points. Ved Landmaaling deltes 1 Pouce i 10 Lignes à 10 Points. 1 Pas ordinaire var = $2\frac{1}{2}$ Pieds. 1 Pas géométrique,

ogsaa kaldet Brasse, var = 5 Pieds. 1 Pas militaire var = 2 Pieds. 1 Perche (Rode) til Marker var lig 18 Pieds, for Stats-Domæner, Perche des eaux-et-forêts, var den 22 Pieds, i enkelte Provinser regnedes den = 20 Pieds. 1 Aune var lig $526\frac{5}{6}$ par. Linier. — 1 Pied de roi var lig 0.324 839 385 Meter = 1.035 003 234 d. Fod. 1 Aune = 1.188 4 Meter = 3.786 6 d. Fod.

Som Milemaal benyttedes 1 Lieue, hvoraf der fandtes 4 forskjellige Størrelser: **1**... 1 Lieue de $22\frac{2}{9}$ au dégré = 5 008.78 Meter. **2**... 1 Lieue de 25 au dégré = 4 452.25 Meter. **3**... 1 Lieue de poste eller, som den ogsaa kaldtes, Lieue de $28\frac{1}{2}$ au dégré, der oprindelig var lovbestemt til 2 000 Toises = 3 898.07 Meter; men regnedes af Autoriteterne til 2 200 Toises = 4 287.88 Meter, i Praxis varierede den mellem $4\,287\frac{1}{2}$ og $4\,823\frac{1}{2}$ Meter. Saafremt der af denne gik $28\frac{1}{2}$ paa 1 Ækvatorgrad, vilde den have været = 3 905.48 Meter. Den deltes i 2 Milles de poste eller Bornes milliaires og 2 Lieues de poste var 1 Poste. **4**... 1 Lieue de 20 au dégré eller Lieue marine, se nautiske Maal.

Nautiske Maal: 1 Lieue marine eller Lieu de 20 au dégré = 3 Milles marins à 120 Noeuds. 1 Encâblure (Kabellængde) = 120 Brasses (Favne) à 5 Pieds. 1 Palme til Udmaaling af Omkreds af Master og rundt Tømmer var lig 13 par. Linier = 0.029 326 Meter. 1 Lieue marine = 5 555.669 Meter. 1 Mille marin = 1 851.890 Meter. 1 Encâblure = 194.904 Meter. 1 Mille marin saaledes nærligen = $9\frac{1}{2}$ Encâblures.

Flademaal og Markmaal: 1 Toise carrée = 36 Pieds carrés à 144 Pouces carrées à 144 Lignes carrées à 144 Points carrés. 1 Toise carrée = 3.798 743 fr. Kvadr. Meter. 1 Pied carré = 0.105 520 626 fr. Kvadr. Meter = 1.071 231 695 d. Kvadr. Fod. — 1 Toise-pied var et Rectangel, 1 Toise langt og 1 Pied bredt = 6 Pieds carrés. 1 Toise-pied var = 12 Toise-pouces à 12 Toise-lignes à 12 Toise-points.

1 Arpent de Paris var = 100 Perches carrées à 324 Pieds carrés = 34.188 683 Ares. 1 Arpent d'ordonnance eller Arpent des eaux-et-forêts = 100 Perches carrées à 484 Pieds carrés = 51.071 983 Ares. 1 Arpent commun = 100 Perches carrées à 400 Pieds carrés = 42.208 250 Ares. 1 Acre de Normandie var = 4 Vergées à 40 Perches carrées à 484 Pieds carrés = 81.715 173 Ares. 10 Acres de Normandie vare lig 16 Arpents d'ordonnance.

Kubikmaal: 1 Toise cube var lig 216 Pieds cubes à 1 728 Pouces cubes à 1 728 Lignes cubes à 1 728 Points cubes. 1 Toise cube = 7.403 887 Kub. Meter. 1 Pied cube = 0.034 277 255 fr. Kub. Meter = 1.108 728 269 d. Kub. Fod.

1 Toise-toise-pied var et Parallelepipedum, 1 Toise langt og højt og 1 Pied tykt, altsaa indeholdende 36 Pieds cubes. 1 Toise-toise-pied havde 12 Toise-toise-pouces à 12 Toise-toise-lignes à 12 Toise-toise-points.

Maal for Brændsel: 1 Voie de Paris var et Maal 4 Pieds i Bredde, 4 Pieds i Højde, med en Længde af Brænde paa $3\frac{1}{2}$ Pieds, eller holdende 56 Pieds cubes = 1.919 526 Kub. Meter. 1 Corde d'ordonnance eller Corde des eaux-et-forêts var et Maal 8 Pieds i Bredde, 4 Pieds i Højde, med en Længde af Brænde paa $3\frac{1}{2}$ Pieds, eller holdende 112 Pieds cubes = 3.839 053 Kub. Meter. 1 Corde de grand bois var et Maal 8 Pieds i Bredde, 4 Pieds i Højde, med en Længde af Brænde paa 4 Pieds, eller holdende 128 Pieds cubes = 4.387 489 Kub. Meter. 1 Corde de port var et Maal paa 8 Pieds i

Bredde, 5 Pieds i Højde, med en Længde af Brænde paa $3\frac{1}{2}$ Pieds, eller holdende 140 Pieds cubes = 4.798 816 Kub. Meter.

Maal for Tømmer: Tømmer solgtes pr. 100 Solives, idet 1 Solive regnedes til 12 Pieds i Længde med et Tværsnit paa 6 Pouces begge Veje, eller 1 Solive = 3 Pieds cubes, som deltes i 6 Pieds de solive à 12 Pouces de solive à 12 Lignes de solive.

Maal for Kornvarer og andre tørre Varer: 1 Boisseau var = 16 Litrons. Ved Salt deltes 1 Boisseau i 6 Mesures og ved Havre i 4 Picotins. 1 Setier deltes i 2 Mines à 2 Minots og der fandtes 4 forskjellige Størrelser af denne, efter Beskaffenheden af de Varer, som maaltes hermed.

Til Hvede, Rug, Byg, Mel, Bælgfrugter, al Slags Frø og Kalk var 1 Setier = 12 Boisseaux = 156.099 6 Liter og 1 Muid var 12 Setiers = 18.731 95 Hektoliter.

Til Havre var 1 Setier = 24 Boisseaux = 312.199 2 Liter og 1 Muid var 12 Setiers = 37.463 90 Hektoliter.

Til Salt var 1 Setier = 16 Boisseaux = 208.132 8 Liter og 1 Muid var 12 Setiers = 24.975 93 Hektoliter.

Til Trækul var 1 Setier = 32 Boisseaux = 416.265 5 Liter og 1 Muid var 10 Setiers = 41.626 55 Hektoliter. $\frac{1}{2}$ Setier eller Mine paa 16 Boisseaux kaldtes ogsaa Voie eller Sac.

Til Gips var 1 Muid = 3 Voies à 12 Sacs à 2 Boisseaux à 16 Litrons. 1 Muid = 9.365 97 Hektoliter.

Til Stenkul var 1 Voie = 15 Minots à 2 Demi-minots à 3 Boisseaux à 4 Quartes. 1 Voie altsaa = 11.707 5 Hektoliter.

Maal for flydende Varer: 1 Muid var = 2 Feuillettes à 2 Quartauts à 9 Setiers eller Veltes à 4 Pots à 2 Pintes à 2 Chopines (som i Detaillehandelen ogsaa kaldes Setiers) à 2 Demi-setiers à 2 Possons (i Folkesproget kaldet Poissons) à 2 Demi-possons à 2 Roquilles. 1 Muid deltes ogsaa i 3 Tierçons. 1 Queue, der deltes i 2 Demi-queues, Barriques eller Poinçons, var = $1\frac{1}{2}$ Muid.

I Detaillehandelen havde disse Maal en noget mindre Størrelse end i en gros Handelen, nemlig:

	I Detaillehandelen.	I en gros Handelen.
1 Pinte (Pinte de Paris)	0.931 318 Liter.	0.951 206 Liter.
1 Setier eller Velte	7.450 542 —	7.609 646 —
1 Quartaut	67.054 882 —	68.486 814 —
1 Feuillette	134.109 763 —	136.973 629 —
1 Muid	268.219 526 —	273.947 258 —

1 Velte var altsaa i en gros Handelen = 7.609 646 Liter og regnedes derfor i Reglen til 7.61 eller ligefrem til 7.6 Liter. 1 Pipe Brændevin = 3 Poinçons à 27 Setiers eller Veltes = 616.381 Liter, men regnedes almindeligen til 620 Liter eller 6.2 Hektoliter.

Vægt: Til al Vejning, undtagen af Juveler, benyttedes den saakaldte Markvægt (*Poids de marc*). Enheden var 1 *Livre*, der indeholdt 9 216 Grains og af en saadan Vægt, at 1 fr. Kub. Fod (Pied de roi) destilleret Vand ved største Tæthed vejede 70 Livres 141 Grains.

1 Tonneau de mer var = 2 Milliers à 10 Quintaux. 1 Charge var = 3 Quintaux. 1 Quintal = 100 Livres à 2 Marcs à 8 Onces à 8 Gros à 3 Deniers à 24 Grains. Ved fine Vejninger deltes 1 Grain i 24

Primes eller ved fortsat Halvering indtil $\frac{1}{2}\frac{1}{5}\frac{1}{6}$. 1 Livre = 489.505 8 Gram. 1 Marc = 4 608 Grains = 244.752 9 Gram. 1 Grain = 0.053 114 78 Gram.

Ved Vejning af Guld var 1 Once Vægtenheden, ved Sølv og ved Mønter 1 Marc. 1 Gros, der var $\frac{1}{8}$ Once, deltes ofte i $2\frac{1}{2}$ Esterlins à 2 Mailles à 2 Felins.

Som Rummaal regnedes 1 Tonneau de mer = 42 Pieds cubes = 1.439 6 fr. Kub. Meter = 46.566 6 d. Kub. Fod.

Probervægt: 1 Marc deltes ved Guld i 24 Carats à 32 Parties eller Grains, ved Sølv i 12 Deniers à 24 Grains.

Juvelvægt: 1 Once deltes i 144 Carats à 4 Grains. Karaten deltes ogsaa ved fortsat Halvering indtil $\frac{1}{6}\frac{1}{4}$. 1 Carat = 0.205 500 0 Gram. 1 Once = 29.592 Gram. Denne Vægt benyttes endnu.

Medicinalvægt: 1 Livre (ogsaa kaldet Livre romaine) var = 12 Onces à 8 Dragmes à 3 Scrupules à 20 Grains. — 1 Once var lig 1 Once poids de marc. 1 Dragme = 1 Gros. 1 Scrupule = 1 Denier; men 1 Livre var = $\frac{3}{4}$ Livre poids de marc = 367.129 35 Gram.

Bayonne.

Maal og Vægt ere de franske metriske, men endnu bruges af og til det gml. bayoner Maal for Vin og Brændevin: 1 Tonneau havde 4 Barriques à 40 Veltes à 8 Pintes. — 1 Barrique var lig 246.720 0 fr. Liter = 255.372 1 danske Potter.

Bordeaux.

Maal og Vægt ere de franske metriske, men endnu bruges som oftest enkelte af de gamle Maal.

Flademaal og Markmaal: I Vindistricterne er den franske Are endnu ikke bleven anvendt, idet man benytter enten Rège, Sadon eller Millier de pieds de vigne. 1 Journal er 40 Règes de Médoc og regnes lig 3 000 Pieds de vigne eller et Areal = 31.815 8 fr. Ares = 0.576 8 d. Td. Land. 1 Rège de Médoc er lig 100 Pas carrés à $6\frac{1}{4}$ Pieds carrés. 1 Sadon er 10 saadanne Règes. 1 Journal var tidligere lig 32 Règes de Bordeaux à 16 Lattes carrées eller Carreaux à 49 Pieds carrés eller et Areal 32 Lattes langt og 16 Lattes bredt = 31.927 8 fr. Ares = 0.578 8 d. Td. Land. — 5 Règes de Médoc ere saaledes meget nær = 4 ældre Règes de Bordeaux.

Maal for Vin og Vineddike: 1 Tonneau har 4 Barriques à $1\frac{1}{2}$ Tierçons à 20 Veltes. — 1 Barrique, ogsaa kaldet Bordelaise, er lig 228 Liter = 235.995 6 danske Potter. — 1 Piece Brændevin holder circa 50 Veltes à 7.6 fr. Liter.

Corsika.

Mønt. Det franske Møntsystem. Franken benævnes her **Franco** eller ofte **Lira** og Centimen **Centesimo.** Undertiden deles Franken ogsaa i **20 Soldi** à **12 Denari** (Soldo del franco og Denaro del franco), forskjellig fra de fordum her benyttede genuesiske Mønter af samme Navn.

Maal og Vægt ere de franske metriske, men endnu forekomme undertiden de ældre corsikanske Størrelser, hvoraf de vigtigste ere:

Længdemaal: 1 Miglio (Mil) = 6500 Palmi. — 1 Palmo eller Pan var lig den genuesiske eller = 0.248 080 000 Meter = 109.972 9 par. Lin. = 0.790 432 485 d. Fod.

Maal for Korn: 1 Stajo var 2 Mezzini à 6 Bacini og lig 99.908 2 fr. Liter = 103.411 8 d. Potter. Enkelte Steder benyttedes den genuesiske Mina paa 116.559 6 fr. Liter = 120.647 2 d. Potter og denne deltes i 16 Bacilette.

Maal for Vin: 1 Barile havde 2 Some à 2 Otri à 6 Zucche à 9 Pinte. — 1 Barile var $\frac{4}{5}$ ældre genuesiske Barile = 63.6 fr. Liter = 65.830 4 d. Potter. 1 Pipe antoges = 425 fr. Liter = 439.904 1 d. Potter, men regnedes i Praxis ogsaa = $9\frac{1}{2}$ ældre Barili fra Livorno.

Maal for Olie: 1 Soma havde 20 Pinte à 2 Mezzette à 2 Quarti og indeholdt 11.494 4 fr. Liter = 11.897 5 d. Potter. 1 Millérolle indeholdt 66 fr. Liter = 68.314 5 d. Potter.

Vægt: 1 Libbra sottile (det lette Pund) havde 12 Once og vejede 337.759 fr. Gram. Almindeligen benyttede man det gml. pariser Livre (Poids de marc), som benævntes Libbra grossa. I det Indre af Øen anvendtes den ældre genuesiske Vægt.

Håvre.

Maal og Vægt ere de franske metriske. Som Maal for Bygningstømmer benyttes endnu den ældre Marque, som deles i 300 Chevilles à 12 Kub. Tom. og er lig $2\frac{1}{12}$ fr. Kub. Fod (Pied usuel) = 0.077 160 fr. Kub. Meter = 2.495 825 d. Kub. Fod.

Lyon.

Maal og Vægt ere de franske metriske. De vigtigste af de ældre Maal, som endnu af og til anvendes, ere:

Længdemaal: 1 Toise var lig $7\frac{1}{2}$ Pieds. — 1 Pied var $151\frac{1}{2}$ par. Linier eller 0.341 758 103 fr. Meter = 1.088 909 653 d. Fod. 1 Aune var $520\frac{1}{2}$ par. Lin. eller 1.174 2 fr. Meter = 3.741 1 d. Fod. Den gml. Aune à soie (Silkealen) var $526\frac{4}{5}$ par. Lin. eller 1.188 4 fr. Meter = 3.786 4 d. Fod.

Maal for Korn: 1 Asnée havde 6 Bichets ell. Boisseaux og var lig 6 gml. par. Kub. Fod = 205.663 5 fr. Liter = 212.875 8 d. Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Asnée havde 88 Pots (= gml. par. Pintes) og var = 81.956 0 fr. Liter = 84.830 0 d. Potter.

Handelsvægt: **1**... Byvægt (*Poids de ville* eller *Poids de table*): 1 Livre havde 16 Onces og vejede 418.757 fr. Gram. **2**... Silkevægt (*Poids de soie*): 1 Livre havde 16 Onces og var lig 15 Onces gml. pariser Markvægt = 458.911 7 fr. Gram. Undertiden anvendtes den gml. pariser Markvægt.

Guld- og Sølvvægt var den gml. pariser Markvægt.

Marseille.

Maal og Vægt ere de franske metriske. Følgende ere de vigtigste af de ældre, som hyppigt anvendes endnu:

Længdemaal: 1 Canne = 8 Pans à 9 Pouces à 12 Lignes = 2.012 700 319 fr. Meter eller 892.222 0 par. Lin. = 6.412 865 664 d. Fod.

Maal for Korn: 1 Charge = 8 Panaux à 4 Civadiers à 2 Picotins. Ved Hvede var 1 Charge = 160 fr. Liter = 165.610 9 d. Potter, ved Havre $1\frac{1}{2}$ Gang denne eller 240 fr. Liter = 248.416 4 d. Potter. Byg, Bælgfrugter og Canariefrø sælges efter Vægt.

Maal for Vin: 1 Millérolle = 4 Escandaux à 15 Pots à 4 Quarts eller Pichounes. 1 Millérolle var egentlig = 3198 par. Kub. Tom. = 63.436 7 fr. Liter = 65.661 4 d. Potter, men regnes i den nyere Tid til 64 fr. Liter = 66.244 4 d. Potter. Ved franske Vine betjener man sig som oftest af den bordeaux'er Barrique à 30 Veltes à 8 Pintes, men som her regnes = 224 fr. Liter = 231.855 3 d. Potter.

Denne Millérolle anvendes ogsaa til Bomolie og deles da i 4 Escandaux à 40 Quarterons. Ved Olie til Fabrikbrug er denne = 64 Liter, men ved Olie til Mad eller Belysning betegner 1 M. en Vægt paa henholdsvis $58\frac{1}{2}$ og 58 Kilogram Netto.

Handelsvægt, den saakaldte *Poids de table*: 1 Charge = 3 Quintaux à 100 Livres à 16 Onces à 8 Gros à 72 Grains. 1 saadan Livre er = 407.930 0 fr. Gram og 6 saadanne regnes = 5 gml. Livres par. Markvægt, ell. 49 Livres de table = 20 Kilogram.

Guld- og Sølvvægt var den gml. par. Markvægt.

Nizza.

Mønt. Det franske Møntsystem. Franken benævnes her som oftest **Lira** og Centimen **Centesimo.**

Før 1827 benyttedes her den samme Mønt som i det forrige Kongerige Sardinien.

Maal og Vægt ere siden 1 Apr. 1850 de franske metriske, med italienske Navne, se Italien.

De vigtigste af det ældre System før 1 Apr. 1850 ere:

Længdemaal: 1 Canna = 8 Palmi (Pan) à 12 Pollici eller Once. 1 Trabucco var = 12 Palmi. — 1 Palmo var = 116 par. Lin. ell. 0.261 676 171 fr. Meter = 0.833 752 606 d. Fod. 1 Raso (Alen) var = 265.7 par. Lin. ell. 0.599 4 fr. Meter = 1.909 7 d. Fod. 1 Canna var saaledes = 3.492 7 Rasi og regnedes derfor = $3\frac{1}{2}$ Rasi. Den gml. pariser Alen benyttedes ogsaa og benævntes her Alna.

Markmaal: 1 Starata (Sétérée) var = 16 Moturali (Motureaux) à 8 Ottave og lig 15.444 9 fr. Ares = 0.280 0 d. Td. Land.

Maal for Korn: 1 Carica eller Carga (Charge) havde 4 Sestieri eller Stara (Setiers) à 2 Emine (Émines) à 2 Quartiere (Quartiers) à 4 Moturali (Motureaux) og var lig den marseiller Charge eller 160 fr. Liter = 165.610 9 d. Potter. Undertiden benyttedes den ældre genuesiske Mina.

Maal for flydende Varer: 1 Carica eller Carga (Charge) havde 2 Barili (Barils) à 6 Rubbi à 10 Pente (Pintes) og var lig 94.349 7 fr. Liter = 97.658 4 d. Potter. For Vin regnes 1 Barile i Vægt lig 1 Cantara = $46\frac{3}{4}$ Kilogr. = $93\frac{1}{2}$ d. Pund og for Olie 1 Rubbo i Vægt = $8\frac{1}{2}$ Kilogr. = 17 d. Pund.

Handelsvægt: 1 Cantara (Quintal) havde 6 Rubbi à 10 Rotoli à $2\frac{1}{2}$ Libbre (Livres) à 12 Once (Onces). 1 Libbra var lig 311.628 47 fr. Gram.

Ved Handel med Udlandet benyttedes ofte den franske Vægt.

Guld- og Sølvvægt var den gml. par. Markvægt.

Toulon.

Maal og Vægt ere de franske metriske. Det gml. Livre var lig 470 fr. Gram og 1 Quintal havde 100 Livres.

Kongeriget Grækenland.

Mønt.

Man regner her efter **Drachme** à **100 Lepta**, som i Følge Møntloven af 10 Apr. 1867 udmøntes efter samme Fod som den franske Franc i Henhold til den latinske Møntconvention af 23 Dec. 1865 (se Frankrig) og som formelt tiltraadtes af Grækenland 8 Oct. 1868.

Tidspunktet for Indførelsen af de nye Sølvmønter er gjentagne Gange bleven udsat af Mangel paa Sølvmønt efter det nye System. De nye Kobbermønter paa 10, 5 og 2 Lepta have derimod circuleret siden 1 Juli 1870, senere ombyttede med tilsvarende af Bronze. Samme Møntlov af 1867 bestemte, at i Overgangsperioden skulle 100 nye Drachmer være lig 112 gamle eller 100 gamle = 89 nye Drachmer, men Manglen paa nye Mønter foranlediger, at man maa betale en højere Cours for den nye Drachme, endog indtil 1 Drachme 20 Lepta efter det gamle System i Stedet for 1 Drachme 12 Lepta. Ved Loven af 3 (15) Juli 1877 erholdt den nye Smaamønt en noget højere Cours, idet 20 nye Lepta sattes lig 25 gml. Lepta eller den gml. Lepton fik en Værdi lig $\frac{4}{5}$ af den nye Lepton.

Mønter prægede efter dette System:
Guld: Mønter paa **20, 10** og **5 Drachmer.**
Sølv: Mønter paa **5, 2** og **1 Drachme** samt paa **50** og **20 Lepta.**
Bronze: Mønter paa **10, 5** og **2 Lepta** samt **1 Lepton.**

Alle svarende fuldstændig til de franske Mønter, idet Drachmen er lig Franken, Lepton lig Centime.

Efter 1 (13) Aug. 1876 tør ikke anden udenlandsk Sølvmønt benyttes end den, der er møntet overensstemmende med den franske Frankvaluta.

I Følge Lov af 8 (20) Febr. 1833 regnede man efter **Drachme** à **100 Lepta,** men møntede i en noget mindre Værdi end den nuværende, idet det ældre 20 Drachmestykke indeholdt 5.198 850 fr. Gram fint Guld, medens det nye 20 Drachmestykke indeholder 5.806 452 fr. Gram fint Guld.

Mønter prægede efter dette System:
Guld: Mønter paa **20 Drachmer**, af Finhed 21 Karat 7.2 Gren (= 900), af Vægt 5.776 5 fr. Gram.
Sølv: Mønter paa **5** og **1 Drachme** samt paa **50** og **25 Lepta**, alle af Finhed 14 Lod 7.2 Gren (= 900), af Vægt henholdsvis 22.385 0, 4.477 0, 2.238 5 og 1.119 3 fr. Gram.
Kobber: Mønter paa **10**, **5** og **2 Lepta** samt **1 Lepton**, af Vægt henholdsvis 12.990, 6.495, 2.598 og 1.299 fr. Gram.

Forholdet mellem Sølv og Guld ved Udmøntning sattes = 1 : $15\frac{1}{2}$.

I Følge Lov af 1 (13) Oct. 1829 regnede man efter **Phønix** à **100 Lepta,** af meget nær samme Værdi som den senere Drachme, idet 1 Phønix, der var af Finhed 14 Lod 7.2 Gren (= 900), indeholdt 4.028 4 fr. Gram fint Sølv, medens den senere Drachme indeholdt 4.029 3 fr. Gram fint Sølv.

Da den lovbestemt var af noget mindre Værdi end Drachmen og i Virkeligheden udprægedes endnu mindre, omvexledes den ved Inddragningen med 93 Lepta efter Drachmevalutaen.

Maal og Vægt.

Ved Loven af 28 Sept. 1836 indførtes det franske metriske System, dog med græske Navne, og da de samme Navne benyttedes i det ældre System, erholdt de nye Størrelser Betegnelsen «kongelig» for at betegne, at de henhøre til det metriske System. Hvad Vægten angaar blev Enheden ikke 1 Kilogram, men $1\frac{1}{2}$ Kilogram, ligesom der ogsaa indførtes Kantar og Oke, som ikke findes i den franske Vægt.

De nye Maal og Vægt benyttes overmaade lidt, egentlig kun i alle retslige Forhold eller ved tekniske og videnskabelige Maalinger.

Længdemaal: 1 Mil (Myriameter) = 10 Stadion (Kilometer) à 1 000 Piki (Meter) à 10 Palamos (Decimeter) à 10 Dactyl (Centimeter) à 10 Gram (Millimeter). — 1 kgl. Piki = 1 fransk

Meter = 3.186 199 957 d. Fod = 1.543 2 gml. korte Piki eller Endáseh = 1.494 8 gml. lange Piki.

Markmaal: 1 Stremma (10 Ares) = 1 000 Kvadr. Piki (Kvadr. Meter) = 0.787 3 gml. Stremma fra Morea.

Maal for tørre og flydende Varer: 1 Kiló (Hektoliter) = 100 Litre (Liter) à 10 Kotyli (Deciliter) à 10 Mystra (Centiliter) à 10 Kubus (Milliliter). — 1 græsk Litre = den franske Liter = 1.035 068 d. Potter. 1 kgl. Kiló = 3.015 7 gml. Kiló. Ved Oliemaal regnes 1 Liter i Vægt = $\frac{3}{4}$ Oka (gml. Vægt) = 0.96 Kilogr. = 1.92 d. Pund.

Træ, Smør, Olie, Vin osv. sælges efter Vægt.

Vægt for al Slags Varer: 1 Tonne ($1\frac{1}{2}$ Milliers métriques) = 10 Talente ($1\frac{1}{2}$ Quintaux métriques) à 100 Mine ($1\frac{1}{2}$ Kilogr.) à 1 500 Drachmer eller Gram (Gram) à 10 Obole (Decigram) à 10 Gran (Centigram). 1 Kantár = 45 Oka ($1\frac{1}{4}$ Kilogr.) à 1 250 Drachmer eller Gram. — 1 kgl. Mine = $1\frac{1}{2}$ fr. Kilogr. = 3 d. Pund = $1\frac{1}{5}$ kgl. Oka = 1.171 9 gml. Oka. 1 kgl. Kantár = 0.998 8 gml. Kantár. 1 kgl. Oka = $\frac{5}{6}$ kgl. Mine = 0.976 6 gml. Oka.

Det ældre System,

men dog det, der faktisk benyttes for Tiden. De vigtigste Størrelser heraf ere:

Længdemaal: Den her benyttede Alen kaldes Piki, hvoraf der findes tre Størrelser: **1**... Den lille P. eller Endáseh, der benyttes til Silketøjer, lig 0.648 kgl. Piki ell. fr. Meter = 287.256 par. Linier = 2.064 658 d. Fod. **2**... Den store P., der benyttes til Linned-, Uld- og Bomuldsvarer, lig 0.669 kgl. Piki ell. fr. Meter = 296.565 par. Lin. = 2.131 568 d. Fod. **3**... Piki til Brug ved Landmaaling og ved Murer- og Tømmerarbejde lig 0.750 kgl. Piki ell. fr. Meter = 332.472 par. Lin. = 2.389 650 d. Fod. Endvidere findes: Piki fra Lakonien ell. Mistra = 202.7 par. Lin. = 0.457 257 kgl. Piki ell. fr. Meter = 1.456 911 d. Fod. Piki fra Negropont = 273.2 par. Lin. = 0.616 292 kgl. Piki ell. fr. Meter = 1.963 631 d. Fod. Piki fra Patras, hvoraf den for linnede og uldne Varer er lig 304.1 par. Lin. = 0.685 998 kgl. Piki ell. fr. Meter = 2.185 726 d. Fod og den for Silkevarer er = 281.6 par. Lin. = 0.635 241 kgl. Piki ell. fr. Meter = 2.024 006 d. Fod. — 1 Stadion = 184.184 kgl. Piki ell. fr. Meter.

Markmaal: Den gml. Stremma fra Morea = 3 025 gml. smaa Kvadr. Piki = 1.270 2 kgl. Stremma. 1 lille Kvadr. Piki = 0.419 904 Kvadr. Meter = 4.162 267 d. Kvadr. Fod. 1 Kvadr. Landmaaler-Piki = 0.562 500 fr. Kvadr. Meter = 5.710 427 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn: 1 Kiló er lig 33.160 0 kgl. Litre ell. fr. Liter = 34.322 9 d. Potter = 0.331 6 kgl. Kiló. I Vægt indeholder 1 Kiló, efter Sædarten, fra 19—22 Oka eller fra 24.32—28.16 fr. Kilogr. I den indre Handel benyttes ofte den venetianske Stajo ell. Staro til 2 Bacili. 1 Moggio har 4 Staja og 1 Bacile Hvede regnes til 27 Oka = 34.56 fr. Kilogr.

Maal for Vin og Brændevin: Den venetianske Barile, der har 24 Boccali, indeholder 64.385 9 fr. Liter = 66.643 812 d. Potter. 1 Barile Vin regnes i Vægt lig 50 Oka = 64 fr. Kilogr.

Maal for Olie er oprindelig den foran anførte Vin Barile. Et mindre Maal er Olie Okaen, der rummer en Vægt paa $2\frac{1}{2}$ Oka og Barilen indeholder saadanne $19\frac{1}{5}$ Olie Okaer eller en Vægt paa 48 Oka = 61.44 fr. Kilogr. I Marseille regnes i Almindelighed 49 Oka Olie fra Athen at give 1 Millérolle paa 64 Liter, skjønt denne er lidet mindre end den nævnte Barile, der kun regnes til 48 Oka i Vægt.

Handelsvægt: **1**... Den venetianske svære Vægt (*Peso grosso*) til Korender m. m. (se Venedig). **2**... Okavægten: 1 Kantár ell. Stater har 44 Oka. 1 Pinaki = 9 Oka. 1 Potsa = $2\frac{1}{2}$ Oka ell. Stadera à 400 Drachmer. 1 Millar = 1 000 venetianske svære Pund = 8.469 4 Kantár (regnes = $8\frac{1}{2}$) ell. 372.655 2 Oka (regnes = 375). 1 Kantár = 118.071 6 venetianske svære Pund = 1.001 2 kgl. Kantár. 1 Oka = 1 280 fr. Gram = 1.024 kgl. Oka = 0.853 3 kgl. Mine.

Møntvægt, den franske Gramvægt.

Medicinalvægt, den ældre baierske.

De joniske Øer.

Mønt.

Efter 1875 benyttes her samme Møntsystem som i Grækenland eller **Drachmen**, der er lig **100 Lepta**, men endnu benyttes dog, med Undtagelse af ved Toldvæsenet og i Havneafgifter, næsten overalt den gamle Regningsmaade efter

Dollars à **104 Oboli** ell. **Cents** à **5 Obolicci**, som er den gamle mexicanske Sølvpjaster, der gjennemsnitlig kan antages at indeholde 24.263 111 fr. Gram fint Sølv af Værdi = 3.882 1 d. Kroner.

Medens Øerne stode under engelsk Beskyttelse benyttedes, siden 1815, det engelske Møntsystem: **1 Libbra** ell. **Pound** = **20 Shillings** à **12 Pence** jonisk Courant, eller saaledes at den mexicanske Pjaster lovbestemt og i Virkelighed circulerede for 52 Pence. Herved bliver altsaa Værdien af 1 Pound jonisk Courant lig Værdien af 111.983 59 fr. Gram fint Sølv, af Værdi = 17.917 4 d. Kroner.

Følgende engelske Mønter ere prægede særligt for de joniske Øer:

Sølv: Mønter paa $\frac{1}{4}$ **Shilling** = 3 Pence = 6 Oboli = 30 Obolicci.

Kobber: Mønter paa $\frac{1}{4}$ **Penny** (Farthing) = $\frac{1}{2}$ Obolo = $2\frac{1}{2}$ Obolicci og paa $\frac{1}{10}$ **Penny** = $\frac{1}{5}$ Obolo = 1 Oboliccio, ogsaa kaldet Lepton.

Paa Corfù benyttes ofte ved Angivelse af Priser paa Varer den østerrigske Maria Theresiadaler (Talari) til 100 Oboli, hvis Værdi lovbestemt og faktisk er = 50 Pence jonisk Courant eller = $\frac{25}{26}$ mexicansk Dollar.

Maal og Vægt.

ere siden 1829 lovbestemte lig de engelske, med enkelte mindre Afvigelser. De vigtigste ere følgende:

Længdemaal: 1 Miglio (Statute Mile) = 8 Stadii (Furlong) à 40 Camachi (Pole, Perch ell. Rod) à $5\frac{1}{2}$ Jarde Jonie (Imperial Yard) à 3 Piedi (Foot).

Det tidligere Længdemaal var det venetianske.

Hulmaal. *For tørre Varer:* 1 Chilò (Imp. Bushel) = 8 Galloni Jonii (Imp. Gallon). Hvede sælges dels efter denne Chilò, dels efter den eng. Imp. Quarter = 8 Chilò (Prisen angivet i græske Drachmer). *For flydende Varer:* 1 Barila (16 Imp. Gallons) = 2 Chilò (Imp. Bushel) à 2 Metri (4 Imp. Gallons) à 32 Dicotili (Imp. Pint). 1 Vin Pipe fra Kephalonia = 454 fr. Liter = 469.9211 d. Potter. Olie sælges endnu efter den gamle Barile (oprindelig den venetianske Vin Barila), som paa Corfù, Paxò, Kephalonia, Levkáda og Itaca regnes = 15 Imp. Gallons = 68.1 fr. Liter = 70.5 d. Potter, paa Zante = $14\frac{11}{16}$ Imp. Gallons = 66.7 fr. Liter = 69.0 d. Potter og paa Cerigo = 12 Imp. Gallons = 54.5 fr. Liter = 56.4 d. Potter. I Praxis viser det sig imidlertid, at i Marseille er en Barile fra Corfù etc. 7—8 pCt. større end 1 Millérolle eller circa $68\frac{3}{4}$ fr. Liter = 71.2 d. Potter og en Barile fra Zante 8—9 pCt. større end 1 Millérolle eller circa $69\frac{1}{2}$ fr. Liter = 71.9 d. Potter.

I den nyeste Tid er Barilen blevet mere en vis Vægt Olie, som kan regnes lig 50 tyrkiske Oka = $63\frac{3}{4}$ fr. Kilogr. = $127\frac{1}{2}$ d. Pund. Olie sælges ogsaa pr. eng. Tun à 252 Imp. Gallons = 1 144.9826 fr. Liter = 1 185.1354 d. Potter.

Vægt. *Den svære Vægt:* 1 Migliajo = 10 Talenti ell. Centinaja à 100 Libbre grosse Jonie (Pound avdp.) à 16 Oncie grosse (Ounce avdp.) à 16 Dramme (Dram avdp.). *Den lette Vægt:* 1 Libbra sottile Jonia (Troy-Pound) = 12 Oncie sottili (Troy Ounce) à 20 Calchi (Pennyweight) à 24 Grani (Troy Grain).

Den tidligere Vægt var den venetianske. Man benyttede ogsaa den tyrkiske Vægt (Oka og Cantáro), hvad endnu undertiden er Tilfældet paa Corfù og Cerigo. Ved Toldstederne benyttes den tyrkiske Oka (brugelig ved Dataile-handelen), som her regnes lig 1 282 fr. Gram = 2.564 d. Pund, ogsaa anvendes den eng. avdp. Vægt = den svære Vægt paa de joniske Øer.

Kongeriget Holland.

Mønt.

Man regner efter **Gylden** à **100 Cents.**

Før 1816 deltes Gyldenen i 20 Stuivers à 16 Penningen, en Inddeling, som ved den daglige mindre Handel endnu benyttes, 1 Stuiver bliver altsaa lig 5 Cents og 2 Stuivers, som benævnes Dubbeltje, bliver lig 10 Cents.

Enkelte Varepriser angives i flanderske Pund à 6 Gylden eller i Daler Courant à $2\frac{1}{2}$ Gylden. En ældre Inddeling af Gyldenen var i $3\frac{1}{3}$ Shilling flandersk eller i 40 Grot flandersk. De forskjellige ældre og nyere Regningsstørrelsers Forhold til hinanden er følgende:

1 Livre eller Pund flandersk = $2\frac{2}{5}$ Rijksdaalder = $4\frac{2}{7}$ Guldgylden = 6 Gylden (Courant) = 20 Shilling flandersk = 120 Stuivers = 240 Grots = 600 Cents = 1 920 Penningen.

Ved Loven af 6 Juni 1875 bestemtes Indførelsen af Guldmøntfod, dog foreløbig med Bibeholdelse af Sølvmøntfoden, men ved Loven af 10 Maj 1876 indførtes udelukkende Guldmøntfod, idet de ældre existerende Sølvmønter og de, der i Fremtiden ville blive prægede, skulde betragtes som Skillemønt. Mønterne præges saaledes, at 10 Gylden i Guld (Tientjes) indeholde 6.048 fr. Gram fint Guld og Mønter paa 1 Gylden i Sølv 9.450 fr. Gram fint Sølv. Forholdet mellem Guld og Sølv bliver derved = $15\frac{5}{8}$: 1.

Prægede Mønter efter Indførelsen af Guldmøntfoden:

Guld: Mønter paa **10 Gylden** (i Følge Lov af 6 Juni 1875), af Finhed = 900 og af Vægt = 6.7200 fr. Gram.

Sølv som Skillemønt: Mønter paa **1 Gylden** (Lov af 10 Maj 1876) af Finhed = 945 og af Vægt = 10 fr. Gram.

Bronze (95 Dele Kobber, 4 Dele Tin og 1 Del Zink): Mønter paa **$2\frac{1}{2}$ Cents, 1 Cent** og **$\frac{1}{2}$ Cent** (i Følge Lov af 28 Marts 1877), af Vægt henholdsvis 4, $2\frac{1}{2}$ og $1\frac{1}{4}$ hollandske Wigtjes eller fr. Gram.

Ingen er pligtig at modtage i én Betaling større Beløb i Bronzemønt end 25 Cents. Paa bestemte nærmere angivne Steder kan denne Mønt i en Navneværdi af ikke under 10 Gylden omvexles med Courantmønt. Den ældre Kobbermønt er inddragen og det er under Straf forbudt at benytte fremmed Skillemønt i Nikkel, Bronze og Kobber, undtagen i Grænsedistrikterne, hvor det tillades at benytte tysk og belgisk Smaamønt til Beløb af 20 Cents og derunder, men ikke til højere Cours end at 1 tysk

Pfennig sættes = $\frac{1}{2}$ Cent, større Beløb i Forhold hertil, og belgiske 50 Centimer sættes = 20 Cents, mindre Beløb i Forhold hertil, angivet paa nærmeste $\frac{1}{2}$ Cent med Afrunding ned efter; 19, 4, 3, 2 Centimer blive saaledes lig $7\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{2}$, 1 og $\frac{1}{2}$ Cent.

Prægede Mønter efter ældre Møntlove, efter 1816:

Guld: Mønter paa **dobbelte, enkelte** og **halve Gouden Willems** (Wilhelmd'orer) af Finhed = 900 og af Vægt henholdsvis = 13.458 0, 6.729 0 og 3.364 5 fr. Gram. Efter 1848 kaldes disse Nigotiepenningen (Handelsmønt) og præges kun paa Bestilling af private. Mønter paa **10** og **5 Gylden** (i Følge Lov af 22 Marts 1839 og 22 Dec. 1825), af Vægt 140 og 70 hollandske As og saaledes af samme Størrelse og Finhed som de oven for nævnte enkelte og halve Wilhelmd'orer. De vare lovligt Betalingsmiddel til Navneværdi indtil 23 Juni 1850 og inddroges ved Slutningen af 1852. **Dobbelte** og **enkelte Dukaaten** (Dukater) (i Følge Lov af 26 Nov. 1847), af Finhed 983 og af Vægt henholdsvis 6.988 og 3.494 fr. Gram.

Sølv: Som Courant- ell. Rigsmønt: I Følge Lov af 22 Marts 1839 og 26 Nov. 1847 **Rijksdaalder** paa $2\frac{1}{2}$ Gylden, Mønter paa **1 Gylden** og **50 Cents**. I Følge Lov af 22 Marts 1839 Mønter paa **25**, **10** og **5 Cents**. Alle af Finhed = 945. Vægten af et $2\frac{1}{2}$ Gyldenstykke = 25 fr. Gram, de andre Mønter i Forhold hertil.

Som Handelsmønt: I Følge Lov af 22 Marts 1839 **Rijders** ell. **Ducatons** paa 315 Cents, af Finhed 937, af Vægt 32.574 fr. Gram. Mønter paa **3 Gylden**, af Finhed 893, af Vægt 32.298 fr. Gram. **Sølvdukater** ell. **Rijksdaalder** paa $2\frac{1}{2}$ Gylden, af Finhed 868, af Vægt 28.078 fr. Gram.

Som Skillemønt (Pasmunt): I Følge Lov af 26 Nov. 1847 Mønter paa **25 Cents**, af Vægt 3.575 fr. Gram, Mønter paa **10 Cents**, af Vægt 1.400 fr. Gram samt Mønter paa **5 Cents**, af Vægt 0.685 fr. Gram. Alle af Finhed = 640.

Kobber: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Cent** (Lov af 1839 og 1847), af Vægt henholdsvis 3.845 og 1.922 fr. Gram.

Ingen var pligtig at modtage i én Betaling større Beløb i Kobbermønt end 1 Gylden.

Maal og Vægt.

Ved Lov af 21 Aug. 1816 indførtes det franske metriske System og Loven af 7 April 1869 bestemmer, at fra 1 Jan. 1870 skal dette System udelukkende benyttes.

Længdemaal (benyttet siden 1821): 1 Mijl (Kilometer) = 100 Roeden (Dekameter) à 10 Ellen (Meter) à 10 Palmen (Decimeter) à 10 Duimen (Centimeter) à 10 Streepen (Millimeter). 1 Myriameter = 10 Mijlen à 10 Hektometer eller = 10 000 Ellen ell. Meter. — 1 El = 1 fransk Meter eller 443.296 0 par. Linier = 3.186 199 957 d. Fod = 1.453 89 gml. amsterd. Ellen = 3.531 91 gml. amsterd. Voet.

Flademaal og Markmaal (siden 1821): 1 Vierkante Roede (Kvadr. Dekameter) = 100 Vierkante Ellen (Kvadr. Meter) à 100

Vierkante Palmen (Kvadr. Decimeter) à 100 Vierkante Duimen (Kvadr. Centimeter). 1 Bunder (Hektare) = 100 Vierkante Roeden (Are). — 1 Vierkante El = 1 fransk Kvadr. Meter = 10.151 870 165 d. Kvadr. Fod. 1 Bunder = 1.230 22 gml. amsterd. Morgen.

Kubikmaal: 1 Kubieke Roede (Kub. Dekameter) = 1 000 Kubieke Ellen (Kub. Meter) à 1 000 Kubieke Palmen (Kub. Decimeter) à 1 000 Kubieke Duimen (Kub. Centimeter). 1 Wisse (Stère) = 1 Kubieke El (Kub. Meter) og 10 Wissen kaldes Decastère. — 1 Kubieke El = 1 fransk Kub. Meter = 32.345 888 283 d. Kub. Fod.

Hulmaal: Enheden for tørre Varer kaldes *Kop* og for flydende Varer *Kan*, begge lig den franske Liter = 1.035 068 d. Potter = 0.824 615 gml. amsterd. Mengel.

Maal for tørre Varer og Kornvarer (siden 1823): 1 Last = 30 Mudden ell. Zakken (Hektoliter) à 10 Schepels (Dekaliter) à 10 Kop (Liter) à 10 Maatjes (Deciliter). 2 Mudden benævnes som oftest Ton. Den hollandske Last deles undertiden, ligesom forhen, i 27 Mudden ell. i 36 Zakken, den regnes ved Hvede i Vægt lig 2 310 fr. Kilogram = 4 620 d. Pund og ved Rug 2 075 fr. Kilogram = 4 150 d. Pund. I Følge kgl. Forordn. af 1 Juni 1857 skal al Maaling af tørre Varer efter 1 Aug. 1857 ske med et Jernmaal paa ½ Mud. I en gros Handelen skal al Handel med Kornvarer fra Begyndelsen af Aaret 1860 ske efter Vægt og Lasten er derved bleven til en Vægtbetegnelse, idet den ved Hvede er 2 400, ved Rug og Boghvede 2 100, ved Byg 1 950 og ved Havre 1 500 hollandske Pund ell. fr. Kilogram. *Den gml. hollandske Kornvægt*: Da de forskjellige Kornsorter forhandledes efter Maal, blev deres Qvalitet betegnet ved en Vægtangivelse, saaledes f. Ex. 130 Punds Hvede, hvilket betydede Hvede, hvoraf 1 gml. amsterd. Zak vejede 130 gml. Troy Pund. Denne gml. hollandske Prøve, som endnu, indtil den allerseneste Tid, benyttes i Hamburg og paa andre tyske Pladser, forholder sig til berliner Prøven som 1 til ~~0.648 36~~ 6.673 12 eller som 100 til ~~64 5/6~~ 69 4/3 eller nærligen som 20 til 13 ½ (nøjagtigere som 15 4¼ til 100). 130 Punds Hvede i Holland er saaledes ~~84.3~~ 90 Punds Hvede i Berlin. Salt forhandles efter Vægt.

jfr. pag 162 ovde *

Maal for flydende Varer (siden 1830): 1 Vat (Hektoliter) = 100 Kannen (Liter) à 10 Maatjes (Deciliter) à 10 Vingerhoeden (Centiliter). Spiritus forhandles efter det saakaldte Branntweinokshoofd paa 225 fr. Liter = 232.890 4 d. Potter.

Vægt (siden 1821): 1 Pond (Kilogram) = 10 Onsen (Hektogram) à 10 Looden (Dekagram) à 10 Wigtjes (Gram) à 10

Korrels (Decigram). 1 Steen = 3 Pond. — 1 Pond = 1 fr. Kilogram = 2 d. Pund = 2.023 92 gml. amsterd. Pond (Handelsv.) = 2.031 83 gml. hollandske Troy Pond. 1 Wigtje = 20.805 92 gml. hollandske As Troy Vægt.

1 Seetonne er lovbestemt i Rumindhold = $1\frac{1}{2}$ Kub. Meter eller i Vægt = 1 000 fr. Kilogram. I Virkelighed regnes den ved Befragtning nu, som tidligere, lig 40 eng. Kub. Fod = 1.132 6 fr. Kub. Meter = 36.636 4 d. Kub. Fod.

Som **Guld-, Sølv-, Mønt-, Ædelstens- og Perlevægt** benyttes den franske Gramvægt, dog benyttes endnu ogsaa den gml. hollandske Juvelkarat (se nedenfor).

Medicinal- og Apothekervægt: Fra Begyndelsen af 1872 benyttes den franske Gramvægt.

Før den Tid og siden 1821 benyttedes den i Danmark fra 1 Apr. 1858 til 1 Juli 1869 benyttede Medicinalvægt, hvorefter 1 Pund var 375 fr. Gram med følgende Betegnelser: Medicinaal-Pond, Onsen, Drachma's, Scrupels og Greinen.

Probervægt: Finheden angives ved Guld og Sølv i Duizendste Deelen (Tusindedele). Forarbejdet Guld skal være af Finhed $916\frac{2}{3}$ ($= \frac{11}{12}$), $833\frac{1}{3}$ ($= \frac{5}{6}$) eller 750 Tusindedele ($= \frac{3}{4}$). Forarbejdet Sølv 934 eller $833\frac{1}{3}$ Tusindedele.

Gamle amsterdammer Maal og Vægt.

Længdemaal: Den gml. hollandske Mijl, hvoraf 19 paa en Æqvatorgrad, var lig 5 858.22 fr. Meter = 18 665.47 d. Fod. I Nordholland var Milen lig 5 565.31 fr. Meter = 17 732.19 d. Fod eller 20 paa en Æqvatorgrad. 1 flandersk Mijl var lig 20 000 rhinlandske Fod = 6 278.92 fr. Meter = 20 005.89 d. Fod. 1 amsterd. Roede var lig 13 amsterd. Voet à 11 Duimen à 4 Kwart à 2 Achtste ell. Achtendeelen. 1 Vadem ell. Vaam var lig 6 amsterd. Voet. 1 rhinlandsk Roede var lig 12 rhinlandske Voet à 12 Duimen à 12 Linjen. 1 gml. amsterd. El var lig 0.687 8 fr. Meter = 304.903 4 par. Lin. = 2.191 5 d. Fod. 1 brabanter El var lig 0.694 4 fr. Meter = 307.815 9 par. Lin. = 2.212 4 d. Fod. 1 brygger El var lig 0.700 7 fr. Meter = 310.597 5 par. Lin. = 2.232 4 d. Fod. 1 haager El var = 0.694 2 fr. Meter = 307.753 8 par. Lin. = 2.212 0 d. Fod. 1 flandersk El var lig 0.710 6 fr. Meter = 315 par. Lin. = 2.264 1 d. Fod. 1 ronde Mastpalm til Udmaaling af Masters Omkreds var lig $\frac{1}{3}$ amsterd. Voet = 0.094 4 fr. Meter = 0.300 7 d. Fod. 1 Diameter Palm til Udmaaling af Masters Diameter var lig 0.304 0 fr. Meter = 0.968 6 d. Fod. 1 Kabellengte var lig 235.5 fr. Meter = 750.350 1 d. Fod. — 1 gml. amsterd. Voet var lig 0.283 133 392 fr. Meter ell. 125.511 9 par. Lin. = 0.902 119 600 d. Fod. 1 rhinlandsk Voet var lig 0.313 945 986 fr. Meter ell. 139.171 0 par. Lin. = 1.000 294 688 d. Fod.

Markmaal: 1 amsterd. Morgen var lig 600 amsterd. Kvadr. Roeden à 169 amsterd. Kvadr. Voet eller lig 81.286 8 fr. Ares = 1.473 6 d. Tdr. Land. — 1 amsterd. Kvadr. Voet var lig 0.080 164 517 fr. Kvadr. Meter =

0.813 819 773 d. Kvadr. Fod. 1 rhinlandsk Kvadr. Voet var = 0.098 562 082 fr. Kvadr. Meter = 1.000 589 464 d. Kvadr. Fod.

Maal for Kornvarer: Den gml. amsterd. Last havde 27 Mudden à 4 Schepels à 4 Vierdevats à 8 Kop. 1 Tonne havde 5 og 1 Zak 3 Schepels. 1 Last var saaledes $21\frac{3}{5}$ Tonnen eller 36 Zakken. — 1 Schepel = 27.814 0 fr. Liter = 28.789 4 d. Potter.

Maal for Stenkul, Salt, Tørv og Kalk: Stenkul solgtes efter Hoed à 38 Maaten à $1\frac{1}{2}$ Steek. 1 Hoed var lig 1 170 fr. Liter = 1 211.030 1 d. Potter og man regnede i Praxis 6 Hoed = 5 gml. londonner Chaldrons med Top. 1 Stenkulstønde, Ton, var lig 170 fr. Liter = 175.961 6 d. Potter. Søsalt solgtes pr. Hondert à 404 Maaten og regnedes lig c. 7 Scheepslast eller 28 000 amsterd. Pond eller 208 Sække. — 1 Maat var lig 61.413 4 fr. Liter = 63.567 1 d. Potter. Tørv solgtes pr. Ton à 220 fr. Liter = 227.715 1 d. Potter. Kalk solgtes pr. Hoed à 8 Tonnen à 8 Kinnetjes à 15 Kop. — 1 Hoed = 971 fr. Liter = 1 005.051 4 d. Potter.

Maal for Vin: 1 Vat havde 4 Okshoofden à $1\frac{1}{2}$ Aam à 4 Ankers à 2 Steekkan à 8 Stoopen à 2 Mengelen à 2 Pintjes à 4 Mutsjes. 1 Aam deltes ogsaa i 21 Firtels. — 1 Steekkan var lig 19.403 0 fr. Liter = 20.083 4 d. Potter. Ved franske Vine regnedes 1 Vat til 4 Okshoofden à 180 Mengelen. 1 Tierce var lig 120 Mengelen. 1 bordeaux'er Velte regnedes lig $6\frac{2}{9}$ Mengelen. Ved spanske og portugisiske Vine regnedes 1 Pipe til 340 Mengelen.

Maal for Brændevin: 1 Vat ell. Okshoofd à 12 Steekkan à $2\frac{1}{2}$ Vierden ell. Firtels à 6 Mengelen à 2 Pintjes à 4 Mutsjes. 1 Aam var lig det tilsvarende Vinmaal. — 1 Steekkan var lig $18\frac{3}{4}$ fr. Liter = 19.407 5 d. Potter. 1 Arak-Legger var lig $14\frac{3}{4}$—15 amsterd. Ankers og regnedes lig 563 fr. Liter = $582\frac{3}{4}$ d. Potter eller c. $14\frac{1}{2}$ Ankers. 1 Flesch var lig 0.880 fr. Liter = 0.910 9 d. Potter.

Maal for Øl: 1 Ton ell. Aam = 8 Steekkan à 8 Stoopen à 2 Mengelen à 2 Pintjes. 1 Kuip = 6 Ton. — 1 Steekkan = 19.656 0 fr. Liter = 20.345 3 d. Potter.

Maal for Olie: 1 Aam = $7\frac{1}{2}$ Steekkan à 16 Mengelen (Vinmaal). — 1 Steekkan = 19.403 0 fr. Liter = 20.083 4 d. Potter. 1 Vat ell. Pipe Bomolie regnedes lig 717 Mengelen (Vinmaal) eller = $869\frac{1}{2}$ fr. Liter = 900 d. Potter.

Maal for Tran: 1 Kwarteel = 2 Schmaltonnen à 6 Steekkan à 16 Mengelen (Vinmaal) = 1 Vin Okshoofd.

Troyvægt til Guld og Sølv samt som Møntvægt: 1 hollandsk Pond Trooisch havde 2 Marken à 8 Onsen à 20 Engelsen ell. Esterlings à 4 Vierlingen à 2 Troisken à 2 Deusken à 2 As (den bekjendte hollandske As). — 1 Pond Trooisch var lig 10 240 holl. As = 492.167 72 fr. Gram = 0.996 109 gml. amsterd. Handelspund. 1 As = 0.048 063 fr. Gram eller 20.805 917 As = 1 fr. Gram.

Handelsvægt: 1 Schippond havde 3 Centenaars à $6\frac{2}{3}$ Lijsponden à 15 Ponden à 2 Marken à 8 Onsen à 2 Looden à 4 Drachma's. 1 Steen var, snart 8, snart 6 Ponden. 1 Scheepslast var lig 4 000 Ponden. — 1 Pond var lig 10 280 holl. As = 494.090 25 fr. Gram = $\frac{2}{2}\frac{5}{5}\frac{7}{6}$ eller 1.003 906 Pond Trooisch.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Medicinaal-Pond var lig 12 Onsen à 8 Drachma's à 3 Scrupels à 20 Greinen. — 1 Pond var lig $\frac{3}{4}$ Troypund = 7 680 holl. As = 369.125 79 fr. Gram.

Juvelvægten var den indtil den nyeste Tid endnu benyttede Juvel Karat, der havde 4 Greinen eller som deltes ved fortsat Halvering indtil 64 Dele. I Vægt var den = 0.205 894 fr. Gram.

Probervægt: Som saadan benyttedes Troymarken, som ved Guld deltes i 24 Karat à 12 Greinen og ved Sølv i 12 Penningen à 24 Greinen à 24 Deelen. Forarbejdet Sølv har i Amsterdam som Stempel: to Kors og en Krone, og skulde tidligere holde en Finhed af $10\frac{1}{2}$ Penningen (= 875).

Storhertugdømmet Luxemburg.

Mønt. Det franske System, ganske som i Belgien, eller man regner efter **Franc** à **100 Centimes.**

Foruden belgiske og franske Guld- og Sølvmønter samt hollandske Guldmønter, findes her som særligt prægede for Luxemburg siden 1854: Mønter i Kobber paa **10**, **5** og **$2\frac{1}{2}$ Centimer**, af Vægt henholdsvis 10, 5 og $2\frac{1}{2}$ fr. Gram. Endvidere gaa her endnu Mønter efter den ældre nordtyske Møntfod, idet 1 Thaler regnes lig $3\frac{3}{4}$ Francs, til hvilken Værdi de modtages i Storhertugdømmets Kasser.

Under 1 Apr. 1842 tiltraadte Luxemburg den tyske Toldforening og skulde som Følge heraf have tiltraadt den dresdner Møntconvention af 30 Juli 1838 og møntet saakaldte Vereinsmünze i en 14 Thalerfod eller $24\frac{1}{2}$ Gyldenfod, men det skete aldrig.

Indtil 1849 regnede Øvrigheden efter hollandske **Gylden** à **100 Cents** (se Holland). Tidligere regnedes efter **Gylden** luxemburger Courant à **20 Sous** og 1 Sou deltes i **12 Deniers** eller **16 Liards.** Værdien af den luxemburger Courant kan findes derved, at 441 Gylden luxemb. Courant vare lig 400 Gylden brabanter Courant og 441 Gylden brabanter Courant vare lig 800 franske Francs. 1 Gylden luxemb. Courant blev derved lig $\frac{3}{1}\frac{2}{9}\frac{0}{4}\frac{0}{4}\frac{0}{8}\frac{0}{1}$ = 1.645 405 Francs. Der fandtes Sølvskillemønter paa **12**, **6** og **3 Sous** samt Kobbermønter paa **1 Sou** og paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Liard.**

Maal og Vægt ere de hollandske (se Holland). Endvidere benyttes som Toldvægt 1 Centner paa 100 Pund, hvilket Pund er lig $\frac{1}{2}$ hollandsk Pond = det danske Handelspund = 500 fr. Gram.

Kongeriget Italien.

Mønt.

Under 23 Dec. 1865 afsluttede Italien i Forening med Frankrig, Belgien og Schweiz den latinske Møntconvention, og i Henhold til denne (se Frankrig Pag. 31) regnes siden 1 Aug. 1866 efter **Lira italiana** à **100 Centesimi**, idet Liren og Centesimen ere ganske svarende til den franske Franc og Centime.

I flere af de Stater, hvoraf Kongeriget Italien bestaar, havde man allerede i længere Tid benyttet den saakaldte Lira nuova, saaledes i det forrige Kongerige Sardinien siden 1827, i de forr. Hertugdømmer Modena siden 1808 og Parma siden 1809. Den tidligere selvstændige «Kirkestat» benyttede siden 1 Jan. 1867 1 Lira, der deltes i 20 Soldi à 5 Centesimi.

Af prægede Mønter findes her:

Guld: Mønter paa **100**, **50**, **20**, **10** og **5 Lire italiane.**

Sølv, som Courantmønt: Mønter paa **5 Lire italiane**; som Skillemønt: Mønter paa **2**, **1** og $\frac{1}{2}$ **Lira italiana.**

Bronze: Mønter paa **5** og **2 Centesimi** og **1 Centesimo**.

Alle overensstemmende med de tilsvarende franske Mønter.

Desuden findes af ældre Mønter:

Sølv, som Courantmønt: Mønter paa **5**, **2 Lire nuove** og paa **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Lira nuova**, ganske overensstemmende med de ældre franske Courantmønter af tilsvarende Navn.

I Bronzemønt er ingen pligtig at modtage i én Betaling større Beløb end 2 Lire.

Maal og Vægt.

Ved Lov af 28 Juli 1861 indførtes det franske metriske System over hele Kongeriget Italien.

I Venezien indførtes det ved Lov af 11 Marts 1869, paa Øen Sardinien 1 Jan. 1846, i Genua 1 Marts 1847, i Piemont 1 Apr. 1850, i Kongeriget Neapel paa Fastlandet 1 Jan. 1861 og i Kirkestaten havde man bestemt at indføre det i 1850, men det skete imidlertid ikke.

Ved Indførelsen af det metriske System benyttes de italienske Navne, saaledes:

Længdemaal: Miriametro = Myriameter, Chilometro = Kilometer, Ettometro ell. Ectometro = Hektometer, Deca-

metro = Dekameter, Metro = Meter, Decimetro = Decimeter, Centimetro = Centimeter og Millimetro = Millimeter.

Markmaal: Miria-ara ell. Miriara = 10 000 Ares, Chilo-ara ell. Chiliara = 1 000 Ares, Ecto-ara, Ectara ell. Ettara = Hektare, Deca-ara ell. Decara = 10 Ares, Ara = Are, Deciara = $\frac{1}{10}$ Are, Centiara = Centiare og Milliara = $\frac{1}{1000}$ Are.

Kubikmaal: Stero = Stère, Decistero = Décistère, Centistero = $\frac{1}{100}$ Stère og Millistero = $\frac{1}{1000}$ Stère.

Rummaal: Ettolitro ell. Ectolitro = Hektoliter, Decalitro = Dekaliter, Litro = Liter, Decilitro = Deciliter og Centilitro = Centiliter.

Vægt: Tonnelata metrica = Tonneau ell. Millier métrique, Quintale metrico = Quintal métrique, Miriagramma = Myriagram, Chilogramma = Kilogram, Ettogramma ell. Ectogramma = Hektogram, Decagramma = Dekagram, Gramma = Gram, Decigramma = Decigram, Centigramma = Centigram og Milligramma = Milligram.

Probervægt: Millesimo = Millième.

Finheden af forarbejdet Guld og Sølv er efter Loven af 2 Maj 1872 siden 1873 fuldstændig fri. Paa Forlangende kunne Fabrikanterne faa deres Guld- og Sølvvarer undersøgte og stemplede, naar de have en af følgende Finheder, ved Guld: 900, 750 eller 500 Millesimi og ved Sølv: 950, 900 eller 800 Millesimi. Ere imidlertid de undersøgte Varer ikke nøjagtig af denne Finhed, stemples de med den næstlavere Finhed og ere de ikke af ensartet Masse, kunne de slet ikke stemples.

Kongeriget Italien omfatter nu, siden 1870, den hele italienske Halvø, der tidligere var delt i mange souveræne Stater med hver sin Regent. For Tiden findes ensformig Mønt, Maal og Vægt, medens de forskjellige Stater, der nu udgjøre Provinser af det samlede Kongerige, tidligere havde hver sit eget System. De vigtigste af disse ere:

Kirkestaten,

forhen en af Paven som den katholske Kirkes Overhoved styret Stat, nu siden 9 Oct. 1870 fuldstændig indlemmet i Kongeriget Italien.

Mønt.

Ved paveligt Edict af 18 Juni 1866 indførtes fra 1867 det nu i hele Italien gjældende Møntsystem, hvori Liren benævnes **Lira pontificia** og denne deles i **20 Soldi** à **5 Centesimi**, men efter 1871 kun ligefrem i 100 Centesimi.

De efter dette System prægede Mønter ere de samme som anført under Italien og desuden i *Sølv*: Mønter paa **2½ Lire** og **¼ Lira**, begge som Skillemønt, af lovmæssig Finhed 835, vejende henholdsvis 12½ og 1¼ fr. Gram, indeholdende 10.437 5 og 1.043 8 fr. Gram fint Sølv, og i *Bronze*: Mønter paa **20 Centesimi** (= 4 Soldi), **10 Cent.** (= 2 Soldi), **5 Cent.** (= 1 Soldo), **2½ Cent.** (= ½ Soldo) og **1 Centesimo.** Alle Sølv-Skillemønterne skulle være af Finhed 835, men indtil 1869 vare omtrent ⅘ af disse, i det mindste fra 2 Lire og ned efter, af langt ringere Finhed og kunne regnes at have omtrent 9 pCt. mindre Værdi end franske Mønter af samme Navneværdi.

Tidligere og indtil Slutningen af 1866 regnedes efter **Scudi romani** à **100 Baiocchi** à **5 Quattrini.** 1 Scudo deltes ogsaa ofte i **10 Paoli** à **10 Baiocchi.** Ved Møntloven af 11 Jan. 1835 bestemtes, at 1 Scudo skulde veje 26.898 fr. Gram og være af en Finhed = 900 og kom saaledes til at indeholde 24.208 2 fr. Gram fint Sølv. Ved Indførelsen af det nye Møntsystem i 1867 sattes 1 Scudo lig 5 Lire 37½ Centesimi eller 100 Lire ponteficie lig 18 Scudi 60½ Baiocchi. Den romerske Scudo kan sættes lig de før 1848 prægede spanske Sølvpjastre.

Forholdet mellem Guld og Sølv bestemtes ved Møntloven af 1835 til 15.515 69 : 1.

De forskjellige Underafdelingers indbyrdes Forhold til hinanden vare: 1 Scudo romano = 3⅓ Testoni = 5 Papeti = 10 Paoli = 20 Grossi = 100 Baiocchi = 500 Quattrini. I Bologna kaldtes 1 Papeto ogsaa Lira og Baiocco ogsaa Soldo ell. Bolognino.

Mønter, prægede efter det ældre System fra 1835—1866, ere:

Guld: Mønter paa **10**, **5** og **2½ Scudi** i Følge Lov af 11 Jan. 1835 samt paa **1 Scudo** (siden 1853), alle af Finhed = 900, af Vægt henholdsvis 17.336 0, 8.668 0, 4.334 0 og 1.733 6 fr. Gram.

Sølv: Mønter paa **1 Scudo**, **50 Baiocchi**, **30 Baiocchi** (Testone), **20 Baiocchi** (Papeto), **10 Baiocchi** (Paolo), **5 Baiocchi** (Grosso), alle af Finhed = 900, af Vægt henholdsvis 26.898 0, 13.449 0, 8.069 4, 5.379 6, 2.689 8 og 1.344 9 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **1 Baiocco**, **½ Baiocco** og **1 Quattrino**, saaledes udmøntede, at 3 Libbre Kobber gave 100 Baiocchi Navneværdi. 1 Baiocco vejede derfor lovmæssigt 207.36 Grana = 10.172 2 fr. Gram, de andre i Forhold hertil. Endvidere Mønter paa **5 Baiocchi** (inddragne 1858), paa **3** og **2 Baiocchi.**

Maal og Vægt.

ere fra Begyndelsen af 1871 de under Italien anførte, før den Tid benyttedes i

Rom.

Længdemaal: 1 Miglio havde 1000 Passi à 5 Piedi. Sømilen var lig den i Genua. — 1 Piede var lig 0.297 586 800 fr. Meter eller 131.919 0 par. Lin. = 0.948 171 049 d. Fod. Der fandtes 3 forskjellige Størrelser af Canna: **1**... C. mercantile = 8 Palmi merc. à 3 Parti. **2**... C. architettonica = 10 Palmi arch. à 12 Once à 5 Minuti à 2 Decimi = $7\frac{1}{2}$ Piede. **3**... C. d'ara = 9 Palmi d'ara ell. Palmi sacri = $1\frac{1}{8}$ fr. Meter. Der fandtes ligeledes 3 Størrelser af Braccio: **1**... B. da mercante (Kjøbmands-Alen). **2**... B. per le tele (Lærreds-Alen). **3**... B. d'ara (Alter-Alen) = 6 Palmi sacri = $\frac{2}{3}$ Canna d'ara = $\frac{3}{4}$ fr. Meter. 1 Catena (Maalekjæde) var lig 10 Stajole = $5\frac{3}{4}$ Canne architettoniche.

Markmaal: 1 Rubbio havde 4 Quarte à 4 Scorzi à 2 Quartucci à $3\frac{1}{2}$ Kvadr. Catene à $33\frac{1}{16}$ Kvadr. Canne arch. à $56\frac{1}{4}$ Kvadr. Piedi og var = 184.460 6 fr. Ares = 3.344 0 d. Tdr. Land. 1 Rubbio deltes ogsaa i 7 Pezzi à 16 Kvadr. Catene.

Maal for Korn: 1 Rubbio havde 2 Rubiatelle à 2 Quarte à 2 Quartarelle. 1 Quarta deltes ogsaa i 4 Starelli eller i 3 Staja à 4 Decine. 1 Rubbio, der ogsaa deltes i 22 Scorzi à 4 Quartucci, var lig 294.460 0 fr. Liter = 304.786 2 d. Potter.

Maal for Salt: 1 Rubbio (Kornmaal) havde 2 Quarte à 6 Scorzi à 4 Quartucci.

Maal for Vin og Brændevin: 1 Botta havde 16 Barili. 1 Barile var = 32 Boccali à 4 Fogliette à 4 Quartucci og = 58.341 6 fr. Liter = 60.387 5 d. Potter.

Maal for Olie: 1 Barile havde 28 Boccali à 4 Fogliette à 4 Quartucci og var = 57.480 6 fr. Liter = 59.496 4 d. Potter. I en gros Handelen benyttedes 1 Soma, der var = 2 Pelli ell. Mastelli à 10 Cugnatelle à 4 Boccali og lig 164.230 3 fr. Liter = 169.989 6 d. Potter. 7 Some = 20 Barili.

Handels-, Guld- og Sølvvægt: 1 Migliajo ell. Cantaro grosso havde 10 Centinaja ell. Cantari piccoli à 10 Decine à 10 Libbre à 12 Once à 24 Denari à 24 Grani. — 1 Libbra var lig 339.072 84 fr. Gram.

Møntvægt: Efter 1835 den franske Gramvægt, før den Tid ovenstaaende Guld- og Sølvvægt.

Probervægt: Ved Mønter, den nuværende italienske efter Millesimi. I den daglige Handel med Guld og Sølv regnedes rent Guld til 24 Carati og rent Sølv til 12 Once og Oncen deltes i 24 Denari. Forarbejdet Guld var enten 18 (= 750) eller 22 (= $916\frac{2}{3}$) Carati og forarbejdet Sølv $10\frac{1}{2}$ Once (= 875).

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Libbra (Handelsvægt) havde 12 Once à 8 Dramme à 3 Scrupoli à 24 Grani à 24 Parti.

Ved Skibsbefragtning regnedes 1 Rubbio ved Salt til 600, ved Sæd til 640 og ved Ærter og Bønner til 720 Libbre.

Ancona.

Følgende ere de vigtigste Maal og Vægt, som indtil 1871 endnu vare i Brug:

Længdemaal: 1 Pertica havde 10 Piedi. — 1 Piede var lig 0.409 571 fr. Meter eller 181.561 2 par. Lin. = 1.304 975 d. Fod. 1 Canna havde 8 Palmi. Alenen benævntes Braccio.

Markmaal: Der fandtes tre Størrelser af Rubbio: R. grande ell. Soma, som havde 850, R. medio, som havde 700 og R. piccolo, som havde 625 Kvadr. Pertiche.

Maal for Korn: 1 Rubbio havde 8 Coppe ell. Lappe à 4 Provende ell. Sacca à 3 Staja og var 281 fr. Liter = 290.854 2 d. Potter.

Maal for Vin og Brændevin: 1 Soma havde 2 Barili à 24 Boccali à 4 Fogliette og var lig 70 fr. Liter = 72.454 8 d. Potter og regnedes i Vægt lig 200 gml. Libbre.

Maal for Olie: 1 Metro havde 12 Boccali (Vinmaal) og var lig $\frac{1}{4}$ Vin Soma eller $17\frac{1}{2}$ fr. Liter = 18.113 7 d. Potter.

Handelsvægt: 1 Tonnellata di mare havde 20 Cantara à $1\frac{1}{2}$ Centinaja à 4 Rubbi à 25 Libbre à 12 Once à 8 Dramme. — 1 Libbra var lig 329.6 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: Den under Rom anførte.

Bologna.

Maal og Vægt ere efter 1 Nov. 1859 de under Italien anførte. Ved Forordn. af 22 Sept. 1870 skulle alle Guldvarer have en Finhed af 840 eller 750 og Sølvvarer 950 eller 800 Millesimi.

De vigtigste af de før 1859 benyttede Størrelser ere:

Længdemaal: 1 Pertica havde 2 Passi à 5 Piedi à 12 Once. — 1 Piede var lig 0.380 100 fr. Meter eller 168.497 0 par. Linier = 1.211 076 d. Fod. Foruden den almindelige Braccio (Alen) fandtes der endvidere 1 for Linnedvarer og 1 for Silkevarer.

Markmaal: 1 Tornatura havde 144 Tavole ell. Kvadr. Pertiche og var = 20.804 6 fr. Ares = 0.377 2 d. Td. Land. 1 Biolca havde 196 Tavole og var lig 28.317 4 fr. Ares = 0.513 3 d. Td. Land.

Maal for Korn: 1 Corba havde 2 Staja à 8 Quartiroli à 4 Quarticini ell. Cupi og var lig 78.645 3 fr. Liter = 81.403 3 d. Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Corba havde 4 Quartaruole à 15 Boccali à 4 Fogliette og var lig 78.591 7 fr. Liter = 81.347 8 d. Potter.

Handelsvægt: 1 Peso havde 25 Libbre à 12 Once à 16 Ferlini à 10 Carati à 4 Grani. — 1 Libbra var lig 361.850 5 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt (og fordum Møntvægt): 1 Libbra (Handelspund) havde 12 Once à 8 Ottave à 20 Carati à 4 Grani.

Juvelvægt: Den hollandske Troy-Onse paa 30.760 5 Gram deltes i 16 Ferlini à 10 Carati à 4 Grani. 1 Juvelgrano var saaledes lig 1 holl. As.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Libbra havde 12 Once à 8 Dramme à 3 Scrupoli à 24 Grani og var lig $\frac{9}{10}$ Libbra Handelsvægt eller = 325.665 45 fr. Gram.

Lombardiet-Venedig,

tidligere Kongerige under Østerrig, nu Provinser af det samlede Kongerige Italien.

Mønt.

Den under Italien Pag. 54 anførte.

Tidligere, og navnlig siden 1 Nov. 1858, regnede man i Følge kejserlig østerrigsk Patent af 19 Sept. 1857 og 27 Apr. 1858 lovmæssigt, ligesom i Østerrig, efter Gylden, eller som de her kaldtes **Fiorini** à **100 Soldi austriachi**, i samme Møntfod som den nuværende østerrigske eller den saakaldte 45 Gyldenfod, se Østerrig.

Endnu tidligere, og navnlig siden 1824, regnede man i Følge Lov af 1 Nov. 1823 lovmæssigt efter **Lire austriache** à **100 Centesimi**, idet 1 Lira austriaca var lig $\frac{1}{3}$ af den dagjældende østerrigske Gylden, eller 60 Lire austriache udprægedes af 1 wiener kølnsk Mark (= 233.870 fr. Gram) fint Sølv, saaledes at denne kom til at indeholde 3.897 833 fr. Gram fint Sølv, svarende i Værdi til 0.866 185 ny Lira italiana. 1 Nov. 1823 sattes den lig 87 franske Centimer eller nuværende italienske Centesimi og ved Patent af 27 Apr. 1858 bestemtes, at 100 Lire austriache skulde sættes = 35 nuværende østerrigske Gylden.

I den daglige Handel regnede man dog i Lombardiet indtil 1852 almindeligst efter den ældre Mønt eller efter **Lire correnti**, **Lire milanesi** eller **Lire abusive** à **20 Soldi** à **12 Denari**. **1 Scudo** var lig 6 Lire correnti. Værdien af 1 Lira corrente var siden Foraaret 1851 = $\frac{4}{5}$ Lira austriaca eller 1 wiener kølnsk Mark (= 233.870 fr. Gram) fint Sølv havde samme Værdi som 75 Lire correnti, hvorved 1 Lira corrente i Værdi svarede til 3.118 267 fr. Gram fint Sølv eller til 0.692 948 ny Lira italiana.

Efter den her nævnte Værdi for 1 Lira corrente blev 1 Lira austriaca = 25 Soldi correnti, men i Reglen gjaldt 1 Lira austriaca 1 à 2 pCt., ja enkelte Steder endog 4 pCt. mere, saa at 1 Lira austriaca blev = 26 Soldi correnti. Før 1823 var 1 Lira corrente = $\frac{8}{9}$ Lira austr., fra 1823—37 = $\frac{1}{1}\frac{2}{4}\frac{8}{5}$ Lira austr., fra 1837—51 vexlende i Værdi fra $\frac{5}{6}$—$\frac{1}{1}\frac{0}{1}$—$\frac{2}{2}\frac{0}{3}$ Lira austr.

I Venedig regnede man endnu indtil den seneste Tid efter **Lire venete** à **20 Soldi** à **12 Denari**, hvis Værdi ved Møntloven af 1 Nov. 1823 sattes saaledes, at 1 Lira veneta sattes lig 57 Centesimi austriachi, hvorfor man almindeligen regnede 7 Lire venete = 4 Lire austriache (i Stedet for 3.99 Lire austr.). Da Regningen efter Fiorini 1 Nov. 1858 indførtes, regnedes 1 Lira veneta = 20 Soldi austriachi eller $\frac{1}{5}$ Fiorino og ved kgl. italiensk Decret af 21 Juli 1866 regnedes siden 1 Aug. 1866 den venetianske Lira = $\frac{1}{2}$ italiensk Lira eller $\frac{1}{2}$ fransk Franc.

De tidligere Mønter efter 1807 vare:

Guld i Følge Lov af 1 Nov. 1823: **Sovrano** til 40 Lire austriache, af Vægt 11.332 1 fr. Gram. **Halve Sovrano** til 20 Lire, af Vægt 5.666 0 fr. Gram, begge af Finhed 900. Fra 1808—1814 Mønter paa **40** og **20 Lire italiane**, af Vægt respective 12.903 2 og 6.451 6 fr. Gram, begge af Finhed 900. Endvidere for Venedig: Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Zecchino**, af Finhed 993.056 og af Vægt for 1 Zecchino = 3.485 8 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Sølv i Følge Lov af 1 Nov. 1823: Mønter paa **6 Lire austriache** ell. **Scudo nuovo**, af Vægt = 25.985 6 fr. Gram, af Finhed = 900. I 1848 og 1849 prægedes Mønter af samme Værdi, **Marie Theresiadalere**, af Vægt = 28.064 4 fr. Gram, men af Finhed = 833⅓, saa at begge kom til at indeholde 23.387 0 fr. Gram fint Sølv. Mønter paa **3 Lire austriache**, af Finhed = 900 og af Vægt = 12.992 8 fr. Gram. Mønter paa **1**, ½ og ¼ **Lira austriaca**, af Finhed, de to første = 900, den sidste = 600 og af Vægt henholdsvis = 4.330 9, 2.165 5 og 1.624 1 fr. Gram.

Kobber: Siden I852 Mønter paa **15 Centesimi austriachi**, fra 1849 Mønter paa **10 Centesimi austr.**, og siden 1852 Mønter paa **5** og **3 Centesimi** og **1 Centesimo**. Endvidere for Venedig Mønter paa **1** og ½ **Soldo austriaco** lig de østerrigske Mønter paa 1 og ½ Neukreuzer. De i 1823 prægede Mønter paa 5 og 3 Centesimi og 1 Centesimo ere inddragne siden 1857.

Ved kgl. italiensk Decret ere alle Mønter, prægede for det tidligere lombardisk-venetianske Kongerige under Østerrigs Overherredømme, satte ud af Circulation, Guld og Sølv siden 1 Nov. 1868 og Kobber siden 1 Dec. s. A. og de, der vare i Circulation bleve omvexlede med italiensk Mønt inden 10 Jan. 1869.

Maal og Vægt.

De under Italien Pag. 54 anførte.

Allerede under det franske Herredømme over det lombardisk-venetianske Kongerige indførtes i 1803 det metriske System med følgende Navne paa de enkelte Enheder:

Længdemaal: Lega metrica = Myriameter; Miglio = Kilometer; Metro = Meter; Palmo = Decimeter; Dito = Centimeter; Atomo = Millimeter. 1 Trabucco var = 2½ Metri.

Markmaal: Tornatura = Hektare; Tavola = Are.

Maal for tørre og flydende Varer: Soma = Hektoliter; Mina = Dekaliter; Pinta = Liter; Coppo = Deciliter.

Vægt for al Slags Varer (undtagen Apothekervarer): Tonnellata ell. Migliajo = Millier métrique; Quintale = Quintal métrique; Rubo = Myriagram; Libbra metrica ell. Libbra nuova = Kilogram; Oncia = Hektogram; Grosso = Dekagram; Denaro = Gram; Grano = Decigram.

Medicinalvægt: I Lombardiet den gml. mailandske, i Venedig den gml. venetianske.

Probervægt: Millesimo = Millième. Forarbejdet Guld: Nr. 1 skulde holde 920, Nr. 2 840 og Nr. 3 750 Millesimi; forarbejdet Sølv: Nr. 1 950 og Nr. 2 800 Millesimi med et Remedium (Tolleranza) af 3 Mill. for Guld, 5 for Sølv.

Det metriske System benyttedes af Autoriteterne, selv efter at det lomb.-venet. Kongerige atter kom ind under Østerrig, ligesom ogsaa det metriske System benyttedes ved Handel med Guld og Sølv, men i den daglige Handel benyttedes de gamle Localmaal.

De ældre mailandske Maal og Vægt vare:

Længdemaal: 1 Miglio lombardo havde 3000 Braccia à 12 Once à 12 Punti à 12 Atomi. 1 Trabucco havde 6 Piedi à 12 Diti og var lig

$4\frac{7}{1\,8}$ Braccia. — 1 Piede var lig 1 264 Atomi des Braccio lig 0.435 184 900 fr. Meter eller 192.915 7 par. Lin. = 1.386 586 110 d. Fod. 1 Braccio var lig 1 728 Atomi lig 0.594 936 319 fr. Meter eller 263.732 9 par. Lin. = 1.895 586 074 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Kvadr. Pertica havde 24 Tavole à 4 Kvadr. Trabucchi à 36 Kvadr. Piedi. — 1 Kvadr. Piede var lig 0.189 385 897 fr. Kvadr. Meter = 1.922 621 039 d. Kvadr. Fod.

Maal for Brænde: 1 Carro var 4 Braccia lang og bred og 1 Braccio høj eller = 16 Kub. Braccia = 3.369 2 fr. Stères = 1.513 6 d. Favne Brænde.

Maal for Kul: 1 Moggio med Topmaal holdt 1 847.2 Kub. Once lig 225.103 2 fr. Liter = 1.323 8 d. Kultønder = 232.997 2 d. Potter.

Maal for Korn: 1 Mina havde 28 Moggia à 8 Staja à 4 Quartari. 1 Carga Havre var = 9 Staja. 1 Soma Ris var = 12 Staja og i Vægt = 230 Libbre grosse eller 175.378 9 fr. Kilogram. 1 Moggio holdt 1 200 Kub. Once = 146.234 3 fr. Liter = 151.362 5 d. Potter = 1.051 1 d. Korntønder.

Maal for flydende Varer (undtagen Olie): 1 Brenta havde 6 Mine à 8 Pinte à 2 Boccali og var lig 620 Kub. Once = 75.554 4 fr. Liter = 78.204 0 d. Potter.

Handelsvægt: **1**... *Peso piccolo* ell. *sottile* (Letvægt): 1 Rubbio havde 25 Libbre à 12 Once à 24 Denari à 24 Grani. — 1 Libbra sottile var = 326.793 1 fr. Gram. **2**... *Peso grosso* (Sværvægt) for Silke, Cocons samt Levnedsmidler: 1 Libbra grossa var = $2\frac{1}{3}$ Libbre sottili = 762.517 1 fr. Gram. **3**... *Olievægt*: 1 Rubbio havde 25 Libbre da olio og 1 Libbra da olio var = $2\frac{2}{3}$ Libbre sottili = 871.448 2 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt, tidligere ogsaa Møntvægt: 1 Marco havde 8 Once à 24 Denari à 24 Grani. — 89 Marchi vare = 64 Libbre piccole, eller 1 Marco = 234.997 26 fr. Gram.

Probervægt: 1 Marco deltes ved Guld i 24 Carati à 24 Particole, ved Sølv i 12 Denari à 24 Grani.

Juvelvægt: Den wiener Juvelvægt, se Østerrig.

Medicinalvægt: 1 Libbra havde 12 Once à 8 Dramme à 3 Scrupoli à 24 Grani og var lig Libbra piccola eller lig 326.793 1 fr. Gram, hvorfor ogsaa Once og Grani vare fælles for denne og Letvægten.

De ældre venetianske Maal og Vægt vare:

Længdemaal: 1 Miglio marino eller Sømil var den sædvanlige, eller = 1 851.889 8 fr. Meter = $\frac{1}{4}$ dansk Sømil. 1 Miglio Veneto havde 1 000 Passi à 5 Piedi à 12 Once à 12 Linee à 10 Decimi. 1 Pertica grande ell. Cavezzo havde 6 og 1 Pertica piccola ell. Chebbo havde $4\frac{1}{2}$ Piedi. Alenen, der benævntes Braccio, deltes enten i 12 Once eller i 4 Quarte à 4 Quartini og var af to forskjellige Størrelser: B. da lana ell. B. da panno (til Uld-, Bomulds- og Linnedvarer) var = 0.683 4 fr. Meter eller 302.947 par. Lin. = 2.177 4 d. Fod. B. da seta (til Silkevarer) var = 0.638 7 fr. Meter eller 283.142 par. Lin. = 2.035 1 d. Fod. — 1 Piede var lig 0.347 734 921 fr. Meter eller 154.149 5 par. Lin. = 1.107 952 994 d. Fod.

Markmaal: 1 Migliajo havde 1 000 Kvadr. Passi à 25 Kvadr. Piedi. — 1 Kvadr. Piede var lig 0.120 919 575 fr. Kvadr. Meter = 1.227 559 829 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn: 1 Moggio havde 4 Staja ell. Stari à 2 Mezzeni à 2 Quarte à 4 Quartaroli. 1 Sacco havde 1½ Staja. — 1 Stajo holdt 83.317 2 fr. Liter = 86.239 0 d. Potter. 1 Stajo Hvede regnedes at veje gjennemsnitlig 132 Libbre grosse og 1 Stajo Korender var en Vægt af 260 Libbre sottili.

Maal for Vin og Brændevin: 1 Burchio var lig 60 Botte à 1¼ Anfore à 4 Biconcie, Bigonzie, Biconzi ell. Bicongi à 2 Mastelli ell. Concie à 7 Secchi og var lig 700 Barille. 1 Barilla havde 6 Secchi à 4 Bozze à 4 Quartucci. 1 Barilla deltes ogsaa i 64 Boccali og holdt 64.385 9 fr. Liter = 66.643 8 d. Potter.

Maal for Olie: 1 Botta havde 2 Migliaja à 40 Miri à 6 Bozze. — 1 Miro holdt 15.790 0 fr. Liter = 16.343 7 d. Potter og i Vægt 25 saakaldte Libbre da olio = 30¼ Libbre grosse.

Handelsvægt: **1**... *Pesso grosso* (Sværvægt) til de grovere Metaller, Olie, Rosiner, Uld etc.: 1 Migliajo havde 10 Centinaja à 4 Miri à 25 Libbre grosse à 12 Once à 192 Carati à 4 Grani. — 1 Libbra grossa var = 476.998 7 fr. Gram. **2**... *Pesso sottile* (Letvægt) til Apothekervarer, Krydderier, mange Farvevarer, Sæbe, Bomuld, Kaffe, Te, Sukker, Ris, Smør etc.: 1 Carica havde 4 Centinaja à 100 Libbre sottili à 12 Once. — 1 Libbra sottile var lig 1 455 Carati Sværvægt = 301.229 7 fr. Gram. 12 Libbre grosse vare saaledes temmelig nær lig 19 Libbre sottili og i Praxis regnedes 20 Libbre gr. = 17 wiener Pund og 13 Libbre sot. = 7 wiener Pund. **3**... *Silkevægt*: 1 Libbra da seta havde 12 Once à 6 Sazi ell. Saggi = 1 485 Carati Sværvægt = 307.440 6 fr. Gram.

Guld-, Sølv- og Juvelvægt: 1 Marco havde 8 Once à 4 Quarti à 6 Denari à 6 Carati à 4 Grani og var lig ½ Libbra grossa = 238.499 36 fr. Gram. Som Guld- og Sølvvægt benyttedes ogsaa ofte den franske Gramvægt.

Probervægten var ligesom i Mailand, se foran. Finheden af den berømte venetianske gyldne Kjæde er 906 Millesimi, for Sølvstænger og Sølvtraad 986 Millesimi med henholdsvis 3 og 2 Millesimi Remedium.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Libbra havde 12 Once à 8 Dramme à 3 Scrupoli à 20 Grani. — 1 Libbra var lig Libbra sottile.

Sardinien,

forhen et Kongerige i Italien med Besiddelser paa Fastlandet samt Øen Sardinien, nu Provinser af det samlede Kongerige Italien.

Mønt.

Den under Italien anførte.

Tidligere fandtes her forskjellige Systemer, hvoraf de vigtigste vare:

Genua,

forhen Hertugdømme, som siden 1815 var forenet med det forrige Kongerige Sardinien, nu Provins af Kongeriget Italien.

Her regnedes efter **Lira abusiva** à **20 Soldi** à **12 Denari** og 5 saadanne Lire vare lig 4 Lire nuove eller franske Francs. 1 Lira abusiva var saaledes

lig 80 Centesimi og 1 Soldo = 4 Centesimi. Denne Møntberegning afskaffedes lovligt i 1827, men benyttedes dog i længere Tid derefter ved den daglige Handel. For Tiden er den aldeles afskaffet.

Turin,

fordum Hovedstad i Kongeriget Sardinien, i Piemont. Den nuværende Mønt indførtes her i 1827 ved Lov af 1826, idet den nye Møntenhed benævntes **Lira nuova** à **100 Centesimi**, ganske i samme Møntfod som den franske Franc.

Tidligere regnedes efter **Lire di Piemonte** eller **Lire piemontesi** à **20 Soldi** à **12 Denari**. Undertiden deltes 1 Soldo i **4 Quattrini** à **3 Denari**. **1 Scudo** havde 6 Lire. Ved Møntloven af 15 Febr. 1755 bestemtes 1 Lira at skulle indeholde 5.311 220 3 fr. Gram fint Sølv og den kunde saaledes sættes i Værdi = 1.180 271 nuværende Lire eller franske Francs. Ved Indførelsen af den nye Lira i 1827 sattes lovmæssigt 100 ældre Lire = $118\frac{3}{4}$ nye Lire og i den daglige Handel gik 100 nye Lire for 85 Lire di Piemonte.

Mønter, prægede efter 1826 for Fastlandet Sardinien, vare:

Guld: Mønter paa **100**, **50**, **20** og **10 Lire nuove** i Følge Møntloven af 8 Juni 1832, ganske overensstemmende med de italienske af samme Navn, eller de franske med Betegnelsen Franc. Tidligere fandtes i Følge Møntloven af 26 Oct. 1826 **Doppia** paa 20 Lire nuove eller Lire italiane, ganske som de nuværende franske 20 Frankstykker, og i Følge Møntloven af 8 Jan. 1786 Mønter paa **5 Doppie** (Carlino), **$2\frac{1}{2}$ Doppie** og paa **1**, $\frac{1}{2}$, og $\frac{1}{4}$ **Doppia**, af Finhed $21\frac{3}{4}$ Carati, af Vægt $854\frac{1}{6}$ Grani = 45.580 827 fr. Gram og indeholdende 41.307 624 fr. Gram fint Guld for 1 Carlino eller 5 Doppie i Guld, de andre i Forhold hertil.

Sølv i Følge Møntloven af 26 Oct. 1826, som Courantmønt: Mønter paa **5 Lire nuove** (Scudo) og **2 Lire nuove** og paa **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Lira nuova.**

Kobber (960 Dele Kobber og 40 Dele Sølv) i Følge Lov af 15 Dec. 1860: Mønter paa **5** og **2 Centesimi** og **1 Centesimo**, der traadte i Stedet for de tidligere Bronzemønter af samme Navneværdi. Fra 1827—1859 Mønter paa **5** og **3 Centesimi** og **1 Centesimo**, af Vægt henholdsvis 10, 6 og 2 fr. Gram.

Bronze i Følge Møntloven af 20 Nov. 1859: Mønter paa **5** og **2 Centesimi** og **1 Centesimo** (alle inddragne ved Lov af 15 Dec. 1860).

Øen Sardinien.

Det nuværende italienske Møntsystem indførtes her forordningsmæssigt 1 Jan. 1843 ved det kgl. sardinske Edict af 26 Nov. 1842, idet man regnede efter **Lire nuove** à **100 Centesimi.**

I den daglige Handel anvendtes derimod sædvanligt den ældre Regningsmaade efter **Lire sarde** eller **Lire di Sardegna** à **20 Soldi** à **12 Denari**. **1 Scudo** var lig $2\frac{1}{2}$ Lire, **1 Reale** lig 5 Soldi og **1 Cagliarese** lig 2 Denari. Gjennemsnitlig kunde man regne $27\frac{7}{8}$ sardin. Lire paa 1 kølnsk Mark fint Sølv, saaledes at 1 sardin. Lira, der ikke prægedes som Mønt, kom til at indeholde 8.389 435 fr. Gram fint Sølv, svarende i Værdi til 1.864 319 nye ital. Lire eller franske Francs; men den regnedes almindeligen lig 1 Lira 88 Centesimi nuovi =

1 Franc 88 Centimer (fransk). Ved Edictet af 26 Nov. 1842 kom den til at gjælde 1 Lira 92 Centesimi nuovi.

De for Øen Sardinien prægede Mønter vare:

Guld: **Carlino**, af Finhed $21\frac{5}{12}$ Carati, i Værdi = $26\frac{1}{4}$ Lire sarde, af Vægt $300\frac{5}{6}$ piemont. Grani = 16.053 3 fr. Gram. Ved Edictet af 26 Nov. 1842 bestemte til en Finhed af 891 af samme Vægt, altsaa indeholdende kun 14.303 5 fr. Gram fint Guld med en fast Cours = 50 Lire nuove. Den **halve Carlino** i Forhold hertil. **Doppietta**, af Finhed $21\frac{5}{12}$ Carati, paa $5\frac{1}{4}$ Lire sarde, af Vægt $60\frac{1}{6}$ piemont. Grani = 3.210 7 fr. Gram. Ved Edictet af 26 Nov. 1842 bestemte til en Finhed af 891 af samme Vægt, altsaa indeholdende 2.860 7 fr. Gram fint Guld med en fast Cours = 10 Lire nuove.

Sølv, som Courant: Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Scudo** lig henholdsvis $2\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{4}$ og $\frac{5}{8}$ sardin. Lira, af Vægt 442, 221 og $110\frac{1}{2}$ piemont. Grani = 23.586 4, 11.793 2 og 5.896 6 fr. Gram, alle af Finhed $10\frac{3}{4}$ Denari (= 895.833) med en fast Cours efter Edictet af 26 Nov. 1842 af 4 Lire 80 Centesimi nuovi for 1 Scudo.

Som Skillemønt: Mønter paa **5 Soldi** (Reale) og paa $\mathbf{2\frac{1}{2}}$ og **1 Soldo**, af Vægt henholdsvis 3.182, 2.923 og 2.165 fr. Gram, af Finhed = 500, 250 og 125 til en fast Cours af henholdsvis 48, 24 og 10 Centesimi nuovi.

Kobber: Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{6}$ **Soldo** (Cagliarese) samt paa **1 Denaro** til en fast Cours i Følge Edictet af 1842 af 1 Soldo = 10 Centesimi nuovi, 1 Cagliarese = 1 Centesimo nuovo.

Ingen var pligtig at modtage i én Betaling større Beløb i Kobber end 1 Lira nuova.

Maal og Vægt.

De under Italien anførte, idet man dog længe efter at de lovmæssigt skulde benyttes endnu benyttede de ældre, hvoraf de vigtigste vare:

Genua.

Det metriske System benyttedes her siden 1 Marts 1847 i Henhold til Forordn. af 11 Sept. 1845 og Lov af 25 Nov. 1846. Som Alen benyttes dog endnu ofte 1 Palmo lig $\frac{1}{4}$ fr. Meter og som Vægt 1 Libbra = $\frac{1}{3}$ fr. Kilogram = $333\frac{1}{3}$ fr. Gram.

De ældre genuesiske Maal vare:

Længdemaal: 1 Miglio var lig 6000 Palmi à 12 Oncie à 12 Linee à 12 Punti og var = 1488.48 fr. Meter = 4742.594 9 d. Fod. 1 Lega marittima var lig 3 Miglia marittimi. 1 Miglio m. er lig 1851.889 8 fr. Meter = 5900.491 2 d. Fod.

Til Silkevarer benyttedes denne Palmo, som lovbefalet var lig 0.248 080 fr. Meter eller 109.972 9 par. Lin. = 0.790 432 d. Fod, den forekommer endnu af og til, men regnes da lig $\frac{1}{4}$ Meter. Til de fleste andre Stoffer benyttedes den almindelige Canna, der var lig 10 Palmi eller 2.480 80 fr. Meter = 7.904 325 d. Fod. Til Bomuldsvarer benyttedes 1 Canna piccola à 9 Palmi

= 2.232 72 fr. Meter eller 989.755 8 par. Lin. = 7.113 892 d. Fod. Til udenlandske Stoffer, undtagen Silke, benyttedes 1 Cannella eller Canna grossa à 12 Palmi = 2.976 96 fr. Meter eller 1 319.674 5 par. Lin. = 9.485 190 d. Fod. 1 Braccio havde $2\frac{1}{3}$ Palmi og var lig 0.578 853 fr. Meter eller 256.603 4 par. Lin. = 1.844 342 d. Fod.

Markmaal: Hertil benyttedes Kvadr. Cannella og Kvadr. Palmo.

Maal for Korn: 1 Mina var lig 4 Stara à 2 Quarti à 2 Mezzi Quarti à 6 Gombette à 4 Misurette. — 1 Mina var egentlig 116.559 6 fr. Liter = 120.647 2 d. Potter, men Kjøbmændene leverede i mange Aar efter Mina paa 118.34 fr. Liter = 122.49 d. Potter. Kornvarer solgtes ogsaa efter Vægt og 12 Rubbi = 95.297 4 fr. Kilogram benævntes 1 Mina.

Maal for Salt: 1 Mondino var lig 8 Mine (Kornmaal).

Maal for Kul: 1 Sacco var lig 3 Misure og holdt $157\frac{3}{4}$ fr. Liter = 163.282 0 d. Potter.

Maal for Vin: 1 Mezzarola var lig 2 Barile à $1\frac{1}{2}$ Terzaroli à 60 Amole. 1 Mezzarola, der ogsaa deltes i 100 Pinti, var lig 159 fr. Liter = 164.575 9 d. Potter. Vin solgtes ogsaa efter Vægt og 20 Rubbi = 158.829 0 fr. Kilogram benævntes 1 Mezzarola.

Maal for Olie: 1 Barile var lig 4 Quarti à 32 Quarteroni og = 65.480 0 fr. Liter = 67.776 3 d. Potter. Almindelig regnedes denne Barile i Størrelse lig den triester Olie Barile eller Olie Orna og 98 Barili sattes lig 100 Millérolles fra Marseille. Olie solgtes ogsaa efter Vægt og $7\frac{1}{2}$ Rubbi = 59.560 9 fr. Kilogram benævntes 1 Barile.

Handelsvægt: 1 Peso var lig 5 Cantari à 6 Rubbi à 25 Libbre, der havde to forskjellige Størrelser. *Peso grosso eller Sværvægt*: 1 Libbra var lig 12 Oncie à 8 Ottavi. 1 Cantaro havde 100 Rotoli à $1\frac{1}{2}$ Libbre. — 1 Libbra var = 317.658 0 fr. Gram. *Peso sottile eller Letvægt* til Detaillehandelen og de finere Varer og for Koraller, Garn m. m.: 1 Libbra havde 12 Oncie à 8 Ottavi eller Dramme. — 1 Libbra var = 316.750 0 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: 1 Marco havde 8 Oncie à 24 Denari à 24 Grani og var lig $\frac{2}{3}$ Libbra sottile eller 211.166 7 fr. Gram.

Probervægt: 1 Libbra deltes ved Guld i 24 Carati à 8 Ottavi, ved Sølv i 12 Oncie à 24 Denari.

Juvelvægt: 1 Carato = 0.205 25 fr. Gram.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Libbra havde 12 Oncie à 8 Ottavi ell. Dramme à 3 Denari ell. Scrupoli à 24 Grani à 24 Granotti à 24 Granottini. — 1 Libbra var lig Libbra sottile eller 316.750 0 fr. Gram.

Turin.

Det metriske System indførtes i Piemont 1 Apr. 1850 i Henhold til Lov af 11 Sept. 1845, foreløbigt dog med Bibeholdelse af den ældre Medicinalvægt. 1 Stero Hø = $1\frac{1}{4}$ Kub. Meter. 1 Tesa Hø = 125 ældre Piedi manuali cubi.

Maal for Silke: Det turiner Handelskammer har under 27 Dec. 1853 bestemt Strængens Længde til 450 Meter. Nummeret angiver Vægten af en saadan udtrykt i halve Decigram (urigtigt benævnt Denari).

De ældre piemontesiske Maal vare:

Længdemaal: 1 Miglio havde 400 Pertiche à 2 Trabucchi à 6 Piedi liprandi à 12 Oncie à 12 Punti à 12 Atomi. 1 Tesa havde 5 Piedi manuali à 8 Oncie. 1 Raso (Alen) havde 14 Oncie og var lig $1\frac{1}{6}$ Piedi liprandi, regnedes i Praxis lig $\frac{1}{2}$ gml. pariser Alen. — 1 Piede liprando var lig 0.513 766 000 fr. Meter eller 227.750 4 par. Lin. = 1.636 961 207 d. Fod. 1 Piede manuale var lig $\frac{2}{3}$ Piede liprando = 0.342 510 667 fr. Meter ell. 151.833 6 par. Lin. = 1.091 307 471 d. Fod.

Maal for Silke: Indtil Jan. 1854 var Haspeomkredsen lig 1 gml. pariser Alen = 1.188 446 fr. Meter og Nummeret angav Vægten af 400 saadanne i gml. Denari (= 0.053 362 9 fr. Gram).

Markmaal: 1 Giornata havde 100 Tavole ell. Kvadr. Pertiche og var = 38.009 6 fr. Ares = 0.689 1 d. Td. Land.

Maal for Korn: 1 Sacco havde 5 Emine à 8 Coppi à 4 Cucchiari og var lig 115.027 8 fr. Liter = 119.061 6 d. Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Carro havde 10 Brente à 36 Pente ell. Pinte à 2 Boccali à 2 Quartini. — 1 Brenta var lig 49.284 7 fr. Liter = 51.013 0 d. Potter.

Handelsvægt: 1 Rubbo havde 25 Libbre à 12 Oncie ell. Once à 8 Ottavi à 3 Denari. — 1 Libbra var = 368.844 5 fr. Gram. Som Toldvægt benyttedes den franske Vægt.

Guld- og Sølvvægt: 1 Marco havde 8 Oncie à 8 Ottavi à 3 Denari à 24 Grani à 24 Granotti. — 1 Marco var = $\frac{2}{3}$ Libbra Handelsvægt = 245.896 3 fr. Gram.

Møntvægt: 1827 indførtes den franske Gramvægt som Møntvægt.

Probervægt: Ved Guld betegnedes Finheden i Carati à 24 Grani og ved Sølv i Denari à 24 Grani, idet rent Guld betegnedes som værende af Finhed 24 Carati og rent Sølv 12 Denari. Forarbejdet Guld skulde have en Finhed af enten 840 eller 750 Tusindedele og forarbejdet Sølv enten 950 eller 800 Tusindedele. For Tiden findes der ingen Tvang i saa Henseende, se Pag. 55.

Juvelvægt: 1 Scudo d'oro var lig 3.344 076 fr. Gram. 1 Carato à 4 Grani var = 0.213 45 fr. Gram.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Libbra havde 12 Oncie à 8 Dramme à 3 Scrupoli à 20 Grani og var lig $\frac{5}{6}$ Libbra Handelsvægt = 307.370 4 fr. Gram. I Turin anvendtes en særegen Medicinalvægt med lignende Inddeling, men hvor Pundet var lig 331.961 fr. Gram.

Øen Sardinien.

Det italienske Maal- og Vægt-System indførtes her lovmæssigt 1 Jan. 1846.

De ældre Maal for Øen Sardinien vare:

Længdemaal: 1 Palmo var lig 0.262 350 fr. Meter eller 116.298 7 par. Lin. = 0.835 900 d. Fod. I Cágliari var 1 Canna lig 1 Trabucco og = 12 Palmi. I Sassari var 1 Canna = 10 Palmi.

Markmaal: 1 Migliajo d'ulivi (Fladeindholdet for 1 000 Olietræer) var lig 1 602 756 Kvadr. Palmi = 1 103.14 fr. Ares = 20 Tdr. Land (dansk).

1 Migliajo di viti (Fladeindholdet for 1 000 Vinstokke) var lig 24 964 Kvadr. Palmi = 17.182 1 fr. Ares = 0.311 5 Td. Land (dansk). 1 Imbutto var lig 2.491 7 fr. Ares = 2 529.54 d. Kvadr. Fod. I Cágliari var den gml. Starello ell. Moggio = 16 Imbutti, den nye (siden 26 Febr. 1839) = 40 fr. Ares. I Sassari var 1 Rasiera = 7 Starelli à 2 Corbule à 4 Imbutti.

Maal for Salt: 1 Salma var en Vægt paa 1 400 herværende Libbre = 569.188 3 fr. Kilogr.

Maal for Korn: I Cágliari: 1 Rasiera havde $3\frac{1}{2}$ Starelli ell. Moggia à 16 Imbutti. I Sassari: 1 Rasiera havde 7 Starelli à 2 Corbule ell. Quarte à 2 Quarti à 2 Imbutti. 1 Rasiera, som havde samme Størrelse begge Steder, var lig $176\frac{3}{4}$ fr. Liter = 182.948 3 d. Potter. 1 Starello i Cágliari var lig 2 Starelli i Sassari = $50\frac{1}{2}$ fr. Liter.

Maal for Vin og Brændevin: Der fandtes to Maal under Navn af Botte. Den store Botte havde 100 Quartieri à 5 Pente à 2 Mezzette og var lig 500 fr. Liter = 517.534 2 d. Potter. Den lille Botte havde 10 Quartane à 12 Quartucci og var lig 44.840 0 fr. Liter = 46.412 5 d. Potter.

Maal for Olie: 1 Barile havde 2 Giarri à 4 Quartane à 12 Quartucci à 2 Misure og var = 33.635 2 fr. Liter = 34.814 7 d. Potter. — I Alghero var 1 Misura = $9\frac{3}{5}$ fr. Liter = 9.936 7 d. Potter eller omtrent $\frac{2}{7}$ af ovenstaaende Barile. Naar Olie solgtes efter Vægt, regnedes 1 Quartana Olie til 10 herværende Pund = 4.065 6 fr. Kilogr.

Handelsvægt, kaldet *Peso di ferro*: 1 Calpo havde 10 Cantari grossi ell. Cantarelli à 4 Rubbi à 26 Libbre. 1 Cantaro di commercio havde 4 Rubbi à 25 Libbre. 1 Libbra havde 12 Oncie à 4 Quarti à 2 Ottavi à 2 Sediceni, Decimisesti ell. Argenti og var lig 406.563 1 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt var den piemontesiske Marco, se Pag. 66.

Medicinal- og Apothekervægt: Libbra medicinale havde 12 Oncie à 8 Dramme à 3 Scrupoli à 20 Grani og var lig 307.390 fr. Gram.

Begge Sicilier,

før 1861 et eget Kongerige ved Sammensmeltningen af Kongeriget Neapel og Kongeriget Sicilien. For nærværende Tid Provinser af det samlede Kongerige Italien.

Mønt.

Den under Italien anførte.

Før 1861 regnedes i Følge Møntloven af 20 Apr. 1818 efter **Ducati di regno**, idet 1 Ducato var et Qvantum af $429\frac{1}{6}$ neap. Acini = 19.119 315 fr. Gram fint Sølv. Inddelingen var forskjellig i Neapel fra Øen Sicilien.

Neapel.

Man regnede efter **Ducati di regno** à **100 Grani** à **10 Cavalli** ell. **Calli**. **1 Ducato** deltes ogsaa tidligere i **5 Tari** eller i **10 Carlini** à **10 Grani**. Ved Cours-

noteringer deltes denne Grano ofte i 100 Centesimi. 1 Ducato regnedes i nuværende Mønt = 4 Lire 25 Centesimi.

Forholdet mellem de ældre og nyere Regningsstørrelser var: 1 Scudo ell. Pezza var = $1\frac{1}{5}$ Ducati = 6 Tari = 12 Carlini = 120 Grani. 1 Ducato di regno var = 2 Patacche (Enkelttal Patacca) = 5 Tari = 10 Carlini = 40 Cinquini = $66\frac{2}{3}$ Publiche (Enkelttal Publica) = 100 Grani = 200 Tornesi = 300 Quattrini = 600 Piccioli = 1 000 nye Cavalli = 1 200 gml. Cavalli.

Paa Øen Sicilien

regnede man efter **Ducati di regno** à **100 Bajocchi** à **10 Piccioli**; men meget hyppigt regnede man ogsaa efter **Oncie** à **30 Tari** à **20 Grani**, idet 1 Oncia var lig 3 Ducati. Undertiden deltes 1 Grano ved Coursnoteringer i 100 Centesimi.

Forholdet mellem de ældre og nyere Regningsstørrelser var: 1 Oncia var = $2\frac{1}{2}$ Scudi = 3 Ducati = 5 Fiorini = 6 Patacche = 30 Tari = 60 Carlini = 300 Bajocchi = 450 Ponti = 600 Grani = 3 000 nye Piccioli = 3 600 ældre Piccioli = 7 200 Cavalli ell. Calli.

Scudi, Ducati og Patacche vare af samme Værdi paa Sicilien som i Neapel, ligesom 1 Grano paa Sicilien svarede til 1 Tornese fra Neapel og 1 Bajocco paa Sicilien svarede til 1 Grano fra Neapel. Derimod havde Tari Carlini, Grani og Piccioli paa Sicilien kun den halve Værdi af den tilsvarende Mønt i Neapel.

1 Oncia regnedes i nuværende Mønt lig 12 Lire 75 Centesimi og 1 Ducato = 4 Lire 25 Centesimi.

Mønter, prægede efter denne Møntfod saa vel for Neapel som for Øen Sicilien, vare:

Guld: Mønter paa **10**, **5**, **2** og **1 Oncetta** eller paa henholdsvis 30, 15, 6 og 3 Ducati di regno, alle af Finhed = 996. 1 Oncetta vejede 85 neap. Acini = 3.786 738 fr. Gram, indeholdende 3.771 591 fr. Gram fint Guld, de andre i Forhold hertil.

Sølv: Mønter paa **1 Scudo** (ell. Pjaster) = 6 neap. Tari = 12 neap. Carlini = 120 neap. Grani, paa **1 Ducato di regno** = 5 neap. Tari = 10 neap. Carlini = 100 neap. Grani, paa $\frac{1}{2}$ **Scudo** = 3 neap. Tari = 6 neap. Carlini = 60 neap. Grani = 6 sicil. Tari, paa **1 neap. Taro** = 2 neap. Carlini = 20 neap. Grani = 2 sicil. Tari = 4 sicil. Carlini = 40 sicil. Grani, paa **1 neap. Carlino** = 10 neap. Grani = 1 sicil. Taro = 2 sicil. Carlini = 20 sicil. Grani og paa **5 neap. Grani** = 1 sicil. Carlino = 10 sicil. Grani. Alle af Finhed 10 Denari (= $833\frac{1}{3}$). 1 Scudo vejede 618 neap. Acini = 27.531 814 fr. Gram, indeholdende 22.943 178 fr. Gram fint Sølv, de andre i Forhold hertil. Efter 1845 prægedes kun Mønter paa 1 Scudo, $\frac{1}{2}$ Scudo, 2, 1 og $\frac{1}{2}$ Carlino.

Kobber: Siden 1818 Mønter paa **5**, **2**$\frac{1}{2}$, **1**, og $\frac{1}{2}$ **neap. Grano** (paa Sicilien kaldte Bajocchi).

Maal og Vægt.

Efter 1 Jan. 1861 det under Italien anførte metriske System.

Neapel.

Før Indførelsen af det nye System, og af og til endnu, benyttedes de ved Loven af 6 Apr. 1840 indførte og hvoraf de vigtigste ere følgende:

Længdemaal: Enheden bestemtes at være 1 *Palmo*, af en saadan Størrelse, at Meridianbuen fra Polen til Æqvator sattes = 37 800 000 Palmi, hvorved denne blev = $\frac{50}{189}$ fr. Meter = 0.264 550 265 fr. Meter eller 117.274 1 par. Lin. = 0.842 910 042 d. Fod.

1 Miglio havde 200 Catene à 5 Passi à 7 Palmi à 10 Decime à 10 Centesimi. 1 Palmo deltes ogsaa i 12 Once à 5 Minuti. 1 Canna var = 10 Palmi. I den daglige Handel anvendtes hyppigst den gamle Canna (= 3 Braccia) paa 8 Palmi eller = $\frac{4}{5}$ ny Canna.

Markmaal: 1 Moggio havde 10 Decime à 10 Centesimi ell. Kvadr. Canne og var lig 6.998 7 fr. Ares = 0.126 9 d. Td. Land. Den ældre puglieser Moggio var lig 1 200 Kvadr. Passi og 6 Moggia vare = 1 Carro. — 1 Kvadr. Palmo var = 0.069 986 842 fr. Kvadr. Meter = 0.710 497 338 d. Kvadr. Fod.

Maal for Brænde: 1 Canna da legna var 8 Palmi høj og bred og 4 Palmi dyb, indeholdende 256 Kub. Palmi = 4.739 8 fr. Stères = 2.129 4 d. Favne.

Maal for Korn: 1 Carro havde 36 Tomoli à 2 Mezzotomoli ell. Mezzette à 2 Quarte à 6 Misure à 4 Quartarole. — 1 Tomolo var lig 3 Kub. Palmi = 55.545 1 fr. Liter = 57.493 0 d. Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Carro havde 2 Botti à 12 Barili à 60 Caraffe. — 1 Barile var lig 2.356 2 Kub. Palmi = 43.625 3 fr. Liter = 45.155 2 d. Potter.

Maal for Olie (til Fabrikbrug): 1 Salma havde 16 Staja à 16 Quarti à 6 Misurelli. — 1 Stajo var = 10.098 4 fr. Liter = 10.452 5 d. Potter; i en gros Handelen forstod man ved 1 Salma en Vægt paa $165\frac{1}{3}$ Rotoli = 147.311 5 fr. Kilogr. = 294.623 0 d. Pund. Medens denne Salma à $165\frac{1}{3}$ Rotoli benyttedes de fleste Steder som Norm for Prisnoteringer, benyttedes dog enkelte Steder en herfra noget afvigende, saaledes f. Ex. i Gallipoli, hvor der tillige benyttedes en Salma, delt i 10 Staja, til 175 Rotoli, i Bari 1 Salma, delt i 9 Staja, til 190 Rotoli, medens man ved Leverancer benyttede denne større Salma, benyttedes ved Prisnoteringer her en nominel Salma paa 170 Rotoli, og i Tarent 1 Salma (Salma grossa), delt i 10 Staja, til 198 Rotoli. Olie til Mad forhandledes efter Vægt: 1 Cantajo var = 100 Rotoli.

Handelsvægt: Enheden var 1 *Libbra*, der var lig Vægten af 30 Kub. Once destilleret Vand, vejet ved Vandspejlet i Neapel under et Barometertryk af 760 fr. Millimeter = 2.865 24 Palmi ved en Temp. af 16.187 5 Grader Celc. (Neapels middel Temp.). 1 Cantaro, Cantajo ell. Cantajo grosso havde 100 Rotoli. 1 Cantajo piccolo havde 100 Libbre. 1 Rotolo havde 10 Decime à 100 Trappesi og var lig $2\frac{7}{9}$ Libbre à 12 Once. — 1 Rotolo var lig 890.997 2 fr. Gram, 1 Libbra = 320.759 0 fr. Gram.

Guld-, Sølv-, Mønt-, Medicinal- og Apothekervægt: 1 Libbra (Handelsvægt) havde 12 Once à 10 Dramme à 3 Trappesi ell. Scrupoli à 2 Oboli à 10 Grani ell. Acini. 1 Medicinal Aureo var lig $1\frac{1}{2}$ Dramme eller 9 Oboli. — 1 Libbra = 320.759 0 fr. Gram.

Probervægt var lovbefalet den nuværende, udtrykt i Millesimi; men i daglig Tale benyttedes ved Guld at dele 1 Oncia i 24 Carati à 100 Parti og ved Sølv at dele 1 Libbra i 12 Denari à 100 Parti. Forarbejdet Guld var af Finhed 22, 20, 18, 16, 14 eller 12 Carati.

Juvelvægt: 1 Carato deltes i 4 Grani à 16 Sedicesimi og var lig $\frac{1}{130}$ Oncia Guldvægt eller lig 0.205 615 fr. Gram.

---

1 Tonnellata, Skibslast, var i Vægt = 1 140 Rotoli, $5\frac{1}{2}$ Salme Olie eller 25 Tomoli Kornvarer.

Øen Sicilien.

Det nye metriske System blev lovbefalet indført 1 Jan. 1861; men endnu i 1863 benyttedes de ældre, som ved Loven af 31 Dec. 1809 vare traadte i Kraft siden 1 Jan. 1811.

Længdemaal: 1 Miglio havde 45 Corde à 4 Catene à 16 Passetti à 2 Palmi à 12 Once à 12 Linee à 12 Punti. 1 Canna var = 8 Palmi. 1 Palmo var lig $\frac{40}{41}$ neap. Palmo = 0.258 097 819 fr. Meter eller 114.413 7 par. Lin. = 0.822 351 260 d. Fod.

Markmaal: 1 Salma havde 4 Bisacce à 4 Tomoli à 4 Mondelli à 4 Carozzi à 4 Quarti à 4 Quartigli eller Kvadr. Canne à 64 Kvadr. Palmi. — 1 Kvadr. Palmo var = 0.066 614 484 fr. Kvadr. Meter = 0.676 261 595 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn: Enheden var 1 *Tomolo*, som lovbefalet var i Rumindhold lig 1 Kub. Palmo eller 17.193 1 fr. Liter = 17.796 0 d. Potter, men var i Praxis lidet større. 1 Tomolo Olivenolie ved + 54° Fahr. = $12\frac{2}{9}$° C. vejede 20 sicilianske Rotoli, hvorved man med tilstrækkelig Nøjagtighed kunde antage 16 sicilianske Tomoli = 5 neap. Tomoli, eller 1 sicil. Tomolo var = 17.357 8 fr. Liter = 17.966 6 d. Potter. 1 Salma havde 4 Bisacce à 4 Tomoli à 4 Mondelli à 4 Carozzi à 4 Quarti à 4 Quartigli.

1 Salma Hvede paa 16 Tomoli regnedes i Vægt = 252 Rotoli. I Messina regnedes 1 Salma Hørfrø til 20 Tomoli, af Vægt 320 Rotoli, 1 Salma Kastanier til 20 Tomoli, af Vægt 314 Rotoli, 1 Salma Majs, Nødder, Krakmandler til 20 Tomoli. En saadan Salma paa 20 Tomoli kaldtes Salma grossa, den anden paa 16 Tomoli Salma generale ell. S. legale. I Palermo benyttedes ogsaa forskjellige Størrelser af Salma, saaledes for Byg til 20 Tomoli, for Hørfrø til 18 Tomoli og for Salt fra Trapani var 1 Salma en Vægt paa 700 fr. Kilogr. I Trapani var 1 Salma Salt = 500 fr. Kilogr., i Agosta = $712\frac{2}{7}$ fr. Kilogr.

Maal for flydende Varer: Enheden var 1 *Quartaro*, som strængt lovbefalet skulde have samme Rumindhold som 1 Tomolo til Korn eller 1 Kub. Palmo; men i Praxis regnedes 1 Quartaro Olivenolie ved en Temp. af + 54° Fahr. = $12\frac{2}{9}$° C. at veje 20 sicil. Rotoli, eller 1 Quartuccio vejede 1 Rotolo. Den sicil. Barile blev derved med tilstrækkelig Nøjagtighed at antage lig $\frac{1}{5}$ neap. Barile eller = 34.900 0 fr. Liter = 36.123 9 d. Potter.

1 Botte havde 4 Salme à 8 Barile à 2 Quartari à 20 Quartucci à 2 Caraffe à 2 Bicchieri. 1 Marsala Pipe indeholder 22 Quartari = 384 fr. Liter = $397\frac{1}{2}$ d. Potter. 1 Salma Citronsaft regnes i Vægt til 101 Rotoli. Olie forhandles stedse efter Vægt, og de foran anførte Maal indeholde da følgende Vægte: 1 Botte = 1 280 Rotoli = $12\frac{4}{5}$ Cantaja, 1 Salma = 320 Rotoli = $3\frac{1}{5}$ Cantaja, 1 Barile = 40 Rotoli, 1 Quartaro = 20 Rotoli og 1 Quartuccio = 1 Rotolo.

Handelsvægt: Enheden var 1 *Rotolo* eller Vægten af 1 Quartuccio ren Olivenolie, vejet i Luften ved en Temp. af + 64° Fahr. = $14\frac{2}{9}$° R. = $17\frac{7}{9}$° C.

paa det astronomiske Observatorium i Palermo. — 1 Rotolo vejede 793.420 0 fr. Gram og deltes i 30 Once alla sottile eller i 12 af de ældre Once alla grossa.

1 Cantajo ell. Cantaro havde 100 Rotoli à 30 Once. Ved Mandler var 1 Cantajo = 102 Rotoli, ved Olie = 100 Rotoli (undtagen i Sciacca, hvor den var 111 Rotoli). 1 Carico Svovl var = 118 Rotoli. Ved raa Silke, ætheriske Olier, Cochenille og Vanille (i Messina ogsaa for Manna) benyttedes 1 Libbra, der var = $\frac{2}{5}$ Rotolo = 317.368 0 fr. Gram.

Guld-, Sølv- og Medicinalvægt: 1 Libbra havde 12 Once à 4 Quarte à 2 Dramme à 3 Scrupoli ell. Dinari à 20 Cocci ell. Grani à 8 Ottavi. — 1 Libbra var = 317.368 0 fr. Gram.

Toscana,

fordum Storhertugdømme i Italien, nu Provins af det samlede Kongerige Italien.

Mønt.

Ved Decret af 30 Sept. 1859 er den under Italien anførte Mønt indført her fra 1 Nov. 1859 og man regner for Tiden efter **Lire** à **100 Centesimi.**

Tidligere regnede man efter **Lire di Toscana** ell. **Lire fiorentini** à **100 Centêsimi**. Almindeligen deltes denne Lira i **20 Soldi** à **12 Denari** ell. **Piccioli**, og ofte, endnu fra ældre Tid, deltes 1 Lira i **1$\frac{1}{2}$ Paoli** eller i **12 Crazie** à **5 Quattrini** à **4 Denari.**

Systemet var baseret paa Sølvmøntfod og de større Mønter prægedes saaledes, at en Lira kom til at indeholde 77 Grani fint Sølv = 3.782 514 fr. Gram, hvorved altsaa 1 Lira di Toscana var lig 0.840 559 Lira italiana eller franske Franc. I Almindelighed regnedes 25 toscanske Lire = 21 franske Francs.

Forholdet mellem de ældre og nyere Regningsstørrelser var: 1 Dena var = 1$\frac{1}{2}$ Francescone = 3 Franceschino = 5 Testone = 6 Fiorini = 10 Lire = 15 Paoli = 120 Crazie = 200 Soldi = 600 Quattrini = 2 400 Denari.

1 **Pezza** (P. da otto reali ell. P. della rosa), ogsaa kaldet **Livornina**, der benyttedes meget ved Handelen med Neapel, var = 5$\frac{3}{4}$ Lire, medens den ved Silkehandelen benyttede **Guld-Pezza** (P. di oro) var af en noget højere Værdi, idet 100 P. di oro vare lig 107 P. di argento. 1 **Scudo corrente** ell. **Ducato** var = 7 Lire. 1 **Scudo di oro** (Guld Scudo) var = 7$\frac{1}{2}$ Lire eller 150 Soldi di Lira, men regnedes som oftest til 150$\frac{3}{4}$ Soldi di Lira, saaledes at 560 Scudi di oro bleve lig 603 Scudi correnti ell. Ducati.

Eftersom saa vel Lira som Guld- og Sølv-Pezza, Scudo correnti og Scudo di ore alle vare delte i 20 Soldi à 12 Denari, havde disse altsaa ogsaa forskjellige Værdier og benævntes derfor Soldi di Lira, Soldi di Scudo og Soldi di Pezza, ligesaa for Denari.

Ved Love af 28 Dec. 1836 og 1 Juli 1837 blev det forbudt at anvende disse fingerte Regningsstørrelser, dog forblev den omtalte Guld-Pezza endnu i lang Tid i Brug.

Af ældre Mønter fandtes i Toscana:

Guld: Mønter paa **80 Fiorini** = $133\frac{1}{3}$ tosc. Lire, af Vægt 664 tosc. Grana = 32.618 0 fr. Gram. **Ruspone** eller tredobbelte Zecchino = $42\frac{4}{5}$ tosc. Lire, af Vægt 213 tosc. Grana = 10.463 3 fr. Gram. **Ruspo** ell. Zecchino gigliato = $14\frac{4}{15}$ tosc. Lire, af Vægt 71 tosc. Grana = 3.487 8 fr. Gram. Alle af rent Guld eller med en Finhed = 1000.

Sølv: Mønter paa **10 Lire** (Dena), af Vægt 39.446 2 fr. Gram, paa **5 Lire**, af Vægt 19.698 5 fr. Gram, begge af Finhed = $958\frac{1}{3}$. Mønter paa $\mathbf{6\frac{2}{3}}$ **Lire** (Francescone), $\mathbf{3\frac{1}{3}}$ **Lire** (Franceschino), $\mathbf{1\frac{2}{3}}$ **Lire** (Fiorino), af Vægt henholdsvis 27.509 2, 13.754 6 og 6.877 3 fr. Gram, alle af Finhed = $916\frac{2}{3}$. **Halve** og **qvart Fiorini** i Forhold til den hele. Mønter paa **2**, **1** og $\frac{1}{2}$ **Paolo**, af Vægt henholdsvis 5.501 8, 2.750 9 og 1.375 5 fr. Gram. Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Lira**, af Vægt henholdsvis 4.077 3, 2.014 1 og 1.007 0 fr. Gram, alle af Finhed $916\frac{2}{3}$.

Som Skillemønt: Mønter paa **2 Crazie**, af Finhed = $930\frac{5}{6}$, af Vægt 1.986 0 fr. Gram, **Crazia** og **Soldo**. af Finhed = $55\frac{5}{9}$, af Vægt henholdsvis 4.140 4 og 2.294 8 fr. Gram. **Enkelte** og **dobbelte Quattrini**, af Finhed = $20\frac{5}{6}$, af Vægt henholdsvis 0.984 2 og 1.968 5 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **5**, **3** og **2 Quattrini** og paa **1 Quattrino**. Tidligere fandtes ogsaa Mønter paa **3** og **2 Soldi** (Duetti), **1 Soldo** og paa **1 Denaro** eller Picciolo.

Maal og Vægt.

De under Italien anførte.

Indtil Udgangen af Juni 1861 benyttedes almindeligen de ældre ved Lov af 11 Juli 1782 indførte:

Længdemaal: 1 Miglio havde $2833\frac{1}{3}$ Braccia da panno à 20 Soldi à 12 Denari. 1 Braccio deltes ogsaa i 12 Crazie og 1 Soldo i 3 Quattrini à 4 Denari. 1 Passetto var = 2 Braccia. 1 Canna ell. Percha ved Landmaaling = 5 Braccia. 1 Canna ved Handel med enkelte Manufakturvarer = 4 Braccia. — 1 Braccio var = 0.583 648 700 fr. Meter eller 258.729 1 par. Lin. = 1.859 621 463 d. Fod.

Markmaal: 1 Quadrato havde 100 Tavole à 100 Kvadr. Braccia og var lig 34.064 6 fr. Ares = 0.617 5 d. Td. Land. 1 Saccata Udsæd havde 12 Stiori og var = 63 fr. Ares = 1.142 1 d. Tdr. Land.

Maal for Korn: 1 Moggio havde 8 Sacca ell. Sacchi à 3 Staja à 2 Mine à 2 Quarti à 8 Mezzette à 2 Quartucci. — 1 Stajo var = 24.362 862 fr. Liter = 25.217 229 d. Potter. Salt solgtes efter Vægt.

Maal for Vin, Brændevin, Rum og Spiritus: 1 Pipa havde $9\frac{2}{3}$ Barili da vino à 2 Mezzi Barili à 10 Fiaschi à 2 Boccali à 2 Mezzette à 2 Quartucci. — 1 Barile da vino holdt 45.584 041 fr. Liter = 47.182 602 d. Potter. Man regnede 1 Barile Vin til Netto $133\frac{1}{3}$ tosc. Libbre, Brændevin, Rum og Spiritus til 120 tosc. Libbre.

Maal for Olie: 1 Soma havde 2 Barili da olio à 2 Mezzi Barili à 8 Fiaschi à 2 Boccali à 2 Mezzette à 2 Quartucci. — 1 Barile da olio holdt 33.428 908 fr. Liter = 34.601 207 d. Potter. 1 Barile Olie antoges at veje 88 tosc. Libbre Netto.

Handelsvægt: 1 Tonnellata havde $5\frac{3}{5}$ Migliaja à 10 Cantari ell. Centinaja à 100 Libbre (uniforme Toscana) à 12 Once à 24 Denari à 24 Grana. — 1 Libbra var lig 339.542 fr. Gram. 1 Normallast var = 2 Tonnellata. Ved Befragtning regnede man 20 Kister Frugt = 1 Tonnellata. Ved en gros Handelen benyttedes ofte den franske eller nuværende italienske Vægt.

Guld-, Sølv- og Møntvægt var lig Handelsvægten.

Probervægten: Handelspundet deltes ved Guld i 24 Carati à 8 Ottavi, ved Sølv i 12 Once à 24 Denari; forarbejdet Guld havde i Florenz en Finhed af 18 Carati (= 750) og Sølv 10 Once (= $833\frac{1}{3}$) og som Stempel benyttedes en Løve.

Juvelvægt: 1 Carato havde 4 Grana (Handelsvægt) og denne deltes ved fortsat Halvering indtil $\frac{1}{3}\frac{1}{2}$. — 1 Carato var = 0.196 494 fr. Gram.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Libbra havde 12 Once à 8 Dramme à 3 Scrupoli à 24 Grana. — 1 Libbra var lig Handelspundet eller = 339.542 fr. Gram.

Kongeriget Norge.

Mønt.

Den mellem Danmark og Sverige, først foreløbig under 18 Dec. 1872, dernæst definitivt under 27 Maj 1873 afsluttede Møntconvention blev ved en Tillægsconvention af 16 Oct. 1875 tiltraadt af Norge fra 1 Apr. 1876 og den nye Møntlov af 17 Apr. 1875 bestemte den fuldstændige Indførelse af Kronemøntfoden fra 1 Jan. 1877 overensstemmende med Danmark og Sverige (se Danmark Pag. 5). Ved den nævnte Møntlov ophævedes tillige Møntloven af 4 Juni 1873 og alle circulerende Mønter siden 1814 bestemtes at skulle inddrages. Den ældre Speciesdaler sattes = 4 Kroner og 1 Skilling = $3\frac{1}{3}$ Øre.

Enheden for det nuværende Møntsystem er siden 1 Jan. 1877 **Kronen**, der deles i **100 Øre.**

Møntloven af 4 Juni 1873 indførte Guld som Grundlag for Møntsystemet og som Enhed *Speciesdaleren*, der deltes i **4 Kroner** à **30 Skilling.** Kronen deltes tillige i **100 Øre.**

Speciesdaleren, der for øvrigt aldrig blev møntet, skulde indeholde 1.6129 fr. Gram fint Guld, idet 1 Kilogram fint Guld ved Udmøntningen skulde udbringe 620 Speciesdaler i Guld. Som Sølvmønt skulde Speciesdaleren, der heller ikke blev møntet, indeholde 24 fr. Gram fint Sølv og Kronen 6 fr. Gram fint Sølv,

hvilken sidste blev fuldstændig lig den danske og svenske Sølvkrone.

Mønter, prægede efter denne Lov, vare:

Guld: Mønter paa **5** og **2½ Speciesdaler**, eller paa 20 og 10 Kroner, af Finhed, Størrelse og Vægt ganske som de danske og svenske 20- og 10-Kronestykker.

Sølv som Skillemønt: Mønter paa **2**, **1** og $\frac{4}{5}$ **Krone** eller 24 Skilling (= 80 Øre), alle af Finhed = 800, af Vægt henholdsvis 15, 7.5 og 6 fr. Gram, indeholdende 12, 6 og 4.8 fr. Gram fint Sølv. Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Krone** eller 15 Skilling (= 50 Øre) og paa $\frac{2}{5}$ **Krone** eller 12 Skilling (= 40 Øre), begge af Finhed = 600, af Vægt 5 og 4 fr. Gram, indeholdende 3 og 2.4 fr. Gram fint Sølv og Mønter paa $\frac{1}{10}$ **Krone** eller 3 Skilling (= 10 Øre), af Finhed = 400, af Vægt 1.45 fr. Gram, indeholdende 0.58 fr. Gram fint Sølv.

Bronze: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Skilling**, svarende i Værdi til $3\frac{1}{3}$ og $1\frac{2}{3}$ Øre.

Ingen er pligtig at modtage i én Betaling større Beløb i Sølvskillemønt end 5 Speciesdaler (= 20 Kroner) i 2- og 1-Kronestykker, eller 1 Speciesdaler i mindre Mønt. Den forhen prægede saakaldte Grov-Courant Mønt gjaldt efter 1 Jan. 1874 kun som Skillemønt saaledes, at kun Staten var pligtig til, indtil denne Mønt inddroges, at modtage større Beløb end 5 Speciesdaler i Mønter paa 1, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{5}$ Speciesdaler eller 1 Speciesdaler i Mønter paa $\frac{1}{10}$ og $\frac{1}{15}$ Speciesdaler.

Indtil Udgangen af 1873 regnedes i Følge Lov af 14 Juni 1816 efter **Speciesdaler** à **5 Ort**, **Rigsort** eller **Mark** à **24 Skilling**.

Møntfoden var baseret paa Sølv og af 1 norsk-kølnsk Mark (= 233.994 3 fr. Gram) fint Sølv udmøntedes $9\frac{1}{4}$ Speciesdaler, der var af Finhed 14 Lod (= 875) og vejede 28.910 493 fr. Gram, indeholdende 25.296 681 fr. Gram fint Sølv, af Værdi = 1.000 596 ældre danske Specier = 4.002 384 danske og svenske Guldkroner.

Mønter, prægede efter denne Møntfod, vare:

Guld: Der fandtes ikke Mønter i Guld.

Sølv: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Species** = 60 Skilling (i Følge Lov af 14 Juni 1816 og 13 Aug. 1818), 14lødige (= 875), af Vægt 28.910 5 og 14.455 2 fr. Gram. Mønter paa $\frac{1}{5}$ **Species** = Ort eller 24 Skilling, som efter Lov af 14 Juni 1816 vare 11lødige (= 687.5), af Vægt 7.359 0 fr. Gram, men efter Lov af 20 Aug. 1821 bleve 14lødige (= 875), af Vægt 5.782 1 fr. Gram. Mønter paa $\frac{1}{10}$ **Species** = 12 Skilling (i Følge Lov af 5 Apr. 1845), 14lødige (= 875), af Vægt 2.891 0 fr. Gram og Mønter paa $\frac{1}{15}$ **Species** = 8 Skilling, som efter Lov af 14 Juni 1816 vare 8lødige (= 500), af Vægt 3.372 9 fr. Gram, men ved Lov af 20 Aug. 1821 bleve de 14lødige (= 875), af Vægt 1.927 4 fr. Gram, og afskaffedes i Følge Lov af 5 Apr. 1845.

Ved Lov af 9 Aug. 1839 benævntes disse Grov-Courant og de vare alle udmøntede efter samme Møntfod som Specien eller $9\frac{1}{4}$ Species til 1 norsk-kølnsk Mark fint Sølv.

Som Skillemønt: Mønter paa **4**, **3** og **2 Skilling** (i Følge Lov af 25 Jan. 1866), 4lødige (= 250), udmøntede efter en $10\frac{2}{5}$ Speciesmøntfod og havde saaledes en Vægt = 3, $2\frac{1}{4}$ og $1\frac{1}{2}$ fr. Gram.

Alle efter 1814 prægede hele og halve Speciesdalere, Ortstykker og Tolvskillinger ere indkaldte til Omvexling siden 1 Juli 1880, ligesom 8, 4 og 2 Skillingstykkerne omvexledes inden 31 Dec. 1878. De tidligere Mønter paa 4 og 2 Skilling (i Følge Lov af 14 Juni 1816) indkaldtes ved Lov af 25 Jan. 1866.

Bronze: Efter 1867 Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Skilling**.

Kobber: Mønter paa **2 Skilling** (i Følge Lov af 20 Aug. 1821), af Vægt 25 Stkr. paa et Pund kølnsk Vægt. Mønter paa **1 Skilling**, som stadigt aftog i Størrelse, idet Loven af 14 Juni 1816 fastsatte 40 Stkr. paa 1 Pund, Loven af 20 Aug. 1821 50 Stkr. paa 1 Pund og Loven af 25 Jan. 1866 80 Stkr. paa 1 Pund kølnsk Vægt, samt Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Skilling**, som ved Loven af 18 Maj 1836 var af en Vægt saaledes, at 100 Stkr. vejede 1 Pund, men ved Loven af 25 Jan. 1866 blev af Vægt saaledes at 160 Stkr. vejede 1 Pund kølnsk Vægt (= 467.988 6 fr. Gram).

Maal og Vægt.

Under 20 Maj 1875 afsluttedes i Paris den saakaldte *internationale Meterconvention* (Convention internationale du mètre) betræffende Oprettelsen af et internationalt Maal- og Vægtbureau (Bureau international des poids et mesures). Denne Convention afsluttedes mellem følgende 17 Stater: Danmark, Norge-Sverige, Frankrig, Belgien, det tyske Rige, Rusland, Østerrig-Ungarn, Italien, Spanien, Portugal, Schweiz, Tyrkiet, de forenede nordamerikanske Fristater, den argentinske Confoederation, Brasilien, Perù og Venezuela.

I Henhold til denne Convention udkom Loven af 22 Maj 1875 om Indførelsen af metrisk Maal og Vægt i Norge og siden 1 Juli 1879 ere disse indførte ved alle Beregninger af Told og andre offentlige Afgifter og Taxter, ligesom at der fra den nævnte Tid ved al offentlig Maalning og Vejning, paa Forlangende af Kjøberen, skal benyttes metrisk Maal og Vægt; men efter 1 Juli 1882 maa alene metrisk Maal og Vægt anvendes.

Længdemaal: 1 Kilometer = 1000 Meter à 10 Decimeter à 10 Centimeter à 10 Millimeter. — Milen, der er = 10 Kilometer eller 10 000 Meter, deles i Tiendedele.

Flademaal: 1 Kvadratmeter = 100 Kvadratdecimeter à 100 Kvadratcentimeter à 100 Kvadratmillimeter. — 1 Kvadratkilometer = 100 Hektar à 100 Ar à 100 Kva-

dratmeter. — 1 Kvadratmil = 100 Kvadratkilometer = 10 000 Hektar = 1 000 000 Ar.

Kubikmaal: 1 Kubikmeter = 1 000 Kubikdecimeter à 1 000 Kubikcentimeter à 1 000 Kubikmillimeter.

Hulmaal: 1 Hektoliter = 100 Liter à 10 Deciliter à 10 Centiliter. — 1 Kubikmeter = 1 000 Liter.

Vægt: 1 Kilogram = 10 Hektogram à 100 Gram à 10 Decigram à 10 Centigram à 10 Milligram. — 1 000 Kilogram benævnes en Ton.

I Handel og Vandel findes følgende Maal og Vægtlodder:

Længdemaal: Maalekjæder og Maalebaand paa 20, 10 og 5 Meter. Maalebaand eller Maalestænger paa 2 Meter. Maaleredskaber i én Stang, eller til at slaa sammen, paa 1 Meter, 5, 2 og 1 Decimeter. Faste Maalestænger paa 1 Meter.

Vedmaal: Retvinklede Maal i Kvadratform med 2 Meters Grundlinie og de verticale Sider delte i Decimeter. Almindeligt Brændeved skal have en Længde af mindst 6 Decimeter.

Hulmaal: Maalekar af Metal eller Træ paa 2 og 1 Hektoliter, 50, 20, 10, 5 og 2 Liter. Maalekar af Metal paa 1 Liter, 5, 2 og 1 Deciliter.

Vægtlodder af Metal paa 50, 20, 10, 5, 2 og 1 Kilogram, 5, 2 og 1 Hektogram, 50, 20, 10, 5, 2 og 1 Gram.

Desuden findes følgende fine Præcisions-Maal og Lodder:

Længdemaal: Maalestænger og inddelte Skaler til nøjagtig Maaling paa 1 Meter, 5, 2 og 1 Decimeter, alle delte i Centimeter og mindst 1 Decimeter i Millimeter og med Angivelse af den Temperatur, ved hvilken de have deres rette Længde.

Hulmaal paa 5, 2 og 1 Centiliter.

Vægtlodder af Metal paa 10, 5, 2 og 1 Kilogram, 5, 2 og 1 Hektogram, 50, 20, 10, 5, 2 og 1 Gram, 500, 200, 100, 50, 20, 10, 5, 2 og 1 Milligram.

Ved Kjøb og Salg af Guld, Sølv, Ædelstene og Perler efter Vægt, samt ved Medikamenters Udlevering fra Apotheker til medicinsk Brug maa kun benyttes almindelige Præcisions Vægtredskaber.

Korn, Frø, Salt og lignende tørre Varer maales med Strygmaal uden Kastning, Rystning eller Trykning i Maalet.

Ved Kartofler og anden Rodfrugt, Træfrugter, Kul og lignende Varer, som ikke kunne stryges, skal Maalekarret være vel fyldt, hvorved forstaas, at den Del af Indholdet, som ses over

Maalekarrets Rand, omtrent svarer til de Aabninger, der findes i øverste Lag. Topmaal maa ej anvendes ved metriske Maalekar.

Størrelsen af Fisketønden forbliver uforandret som hidtil eller i Størrelse = 115.8114 Liter.

Det ældre System

er hovedsagelig det gamle danske, saaledes som det ved Loven af 1 Maj 1683 og 10 Jan. 1698 blev bestemt; men for øvrigt nærmere betegnet for Norge ved Loven af 28 Juli 1824.

Længdemaal: Enheden er *Foden*, som ved den sidst nævnte Lov bestemtes at være = $\frac{1}{3}\frac{2}{8}$ af Længden af det enkelte Pendul, som paa 45° nordlig Bredde ved Havets Overflade i lufttomt Rum gjør en Svingning i et Sekund Middeltid. Denne Fod har en Længde af 139.0808 gml. pariser Linier = 0.313 742 511 fr. Meter = 0.999 646 374 danske Fod.

1 Mil = 18 000 Alen = 36 000 Fod. — 1 Rode = 5 Alen = 10 Fod. — 1 Favn = 3 Alen = 6 Fod.

Foden deles i 12 Tommer à 12 Linier eller Straa. Alenen deles i 4 Kvarterer à 4 Sextendedele. — 1 Sømil = 23610.31 norske Fod.

Flademaal: 1 Kvadr. Rode = 100 Kvadr. Fod à 144 Kvadr. Tommer à 144 Kvadr. Linier. — 1 Kvadr. Fod = 0.098 434 363 fr. Kvadr. Meter = 0.999 292 873 d. Kvadr. Fod.

Markmaal: 1 Tønde Land = 4 Maal Jord à 10000 Kvadr. Fod. — 1 Tønde Land = 400 Kvadr. Roder = 39.3737 fr. Ares = 0.7138 d. Td. Land.

Kubikmaal: 1 Kub. Fod = 1728 Kub. Tom. à 1728 Kub. Linier. — 1 Kub. Fod = 0.030 883 044 fr. Kub. Meter = 0.998 939 497 d. Kub. Fod.

Hulmaal: Korntønden eller den almindelige Tønde deles i 4 Kvarterer ell. Fjerdinger. 1 Tønde = 8 Skjæpper. Skjæppen deles enten i 2 Halvskjæpper eller Sættinger eller i 3 Nottinger eller i 4 Fjerdingkar à 2 Ottingkar. Tønden er $4\frac{1}{2}$ norsk Kubik Fod og holder 144 norske Potter = 138.9737 fr. Liter = 143.8473 danske Potter.

Med Korntønden maales Korn, Frugt, Salt, Stenkul, Trækul, Kalk, Bark og i Almindelighed alle tørre Varer, som forhandles efter Tøndemaal.

Kul, Bark, Rødder, Kartofler, Æbler og store Frugter maales med Topmaal, ellers anvendes Strygmaal.

Tørre Varer, saasom: Ærter, Gryn, Salt osv., der forhandles i mindre Dele end Fjerdingkar eller Ottingkar, maales med Kande, Pot eller Pægl.

Fisketønden er $3\frac{3}{4}$ norske Kub. Fod og holder 120 norske Potter = 115.811 4 Liter = 119.872 7 danske Potter. Den deles i 16 Viertler à $7\frac{1}{2}$ Pot og indeholder 3 Ankere à 40 Potter. — 1 Oxehoved er lig 2 Tønder eller $1\frac{1}{2}$ Ahm à 4 Ankere. — 1 Kande har 2 Potter à 4 Pægle. — 1 Pot er 54 norske Kubik Tom. = 0.965 095 fr. Liter = 0.998 939 danske Potter. — 1 Anker = 40 Potter = 38.603 8 fr. Liter = 39.957 6 danske Potter.

Fisketønden bruges til Fisk, Rogn, Tran, Sæbe, Tjære, Brændevin, Øl, Eddike og i Almindelighed til alle flydende Varer.

Handelsvægt: Enheden er *Pundet*, som senest ved Lov af 28 Juli 1824 bestemtes at være $\frac{1}{6\,2}$ af Vægten af en norsk Kub. Fod destilleret og luftfrit Vand ved Vandets største Tæthed i lufttomt Rum.

1 Skippund = 20 Lispund à 16 Pund à 2 Mark à 16 Lod à 4 Qvintin à 4 Ort à 16 Æs à 16 Gran. — 1 Vog = 3 Bismerpund à 12 Pund. — Pundet, der er 131 072 Gran Handelsvægt, er befundet at veje i lufttomt Rum 498.112 3 fr. Gram og ved en Temp. af 15° C. og et Bar. Tryk af 755 Millimeter 498.113 1 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: Den norske Sølvvægt skal være overensstemmende med den rette kølnske Vægt. Sølvvægtpundet bør derfor indeholde 123 144$\frac{1}{2}$ af det norske Handelspunds Gran og er ved Undersøgelser befundet at veje i lufttomt Rum 467.988 5 fr. Gram og ved en Temp. af 15° C. og et Bar. Tryk af 755^{mm} 467.988 6 fr. Gram.

1 Pund = 2 Mark à 8 Unzer à 2 Lod à 4 Qvintin à 4 Ort à 16 Æs à 16 Gran.

Medicinalvægt: Ved Lov af 12 Maj 1866 indførtes den franske Gramvægt.

Før den Tid var i Følge Lov af 28 Juli 1824 Medicinalvægten overensstemmende med den nürnbergske, hvis Pund indeholdt 94 162$\frac{1}{4}$ af det norske Handelspunds Gran og er befundet at veje i lufttomt Rum 357.846 5 fr. Gram og ved 15° C. og et Bar. Tryk af 755^{mm} 357.846 7 fr. Gram.

1 Pund = 12 Unzer à 8 Drachmer à 3 Skrupler à 20 Gran.

Møntvægt: Ved Møntloven af 4 Juni 1873 indførtes den franske Gramvægt, før den Tid benyttedes den oven for nævnte Guld- og Sølvvægt, eller Marken = 233.994 3 fr. Gram.

Probervægt: Ved Mønter angives Finheden i Tusindedele eller hvor mange Dele, efter Vægt, fint Metal, der findes i 1 000 Vægtdele af Legeringen. Ved forarbejdet Guld benyttes Marken, der deles i 24 Karat à 12 Gren og ved Sølv Marken, der deles i 16 Lod à 18 Gren.

Ved Befragtning regnes 1 Bræt (Christiania Standard) at være 11 Fod langt, 9 Tom. bredt og $1\frac{1}{4}$ Tom. tykt, alt engelsk Maal, og 1 Bræt (Drammens Standard) at være 10 Fod langt, 9 Tom. bredt og $1\frac{1}{2}$ Tom. tykt, alt engelsk Maal.

Ved Bræder af andre Dimensioner udregnes det virkelige Areal af Brættet og man dividerer med 165 eller 180 for at faa Brædernе angivne i Antal af Bræder «Christiania» eller «Drammens Standard». Fragten betinges pr. «Hundrede» (det er 120 Stkr.). $51\frac{1}{5}$ Bræder Christiania Standard udgjøre en Last. Fra Havnene mellem Christianssand og Laurvig contraheres Brædefragterne til Tyskland pr. 80 eng. Kub. Fod. 1 000 norske Bræder (virkeligt Maal) regnes = 21 eng. Tons.

1 Tønde firkantet Bygningstømmer = 40 Kub. Fod. 1 Læst Bygningstømmer = 50 Kub. Fod.

1 Skibslast = $16\frac{1}{4}$ Skippund = 5 200 Pund. 1 Skibslast Stokfisk = 70 Vog eller 2 520 Pund. 1 Commercelæst Bræder eller Planker = $83\frac{7}{8}$ Kub. Fod. 1 Trælastlæst = $64\frac{1}{2}$ Kub. Fod. 2 Læster Bjælker eller Bygningstømmer regnes = 150 Bræder.

1 Ton til Udmaaling af Skibe er i Følge Lov af 31 Maj 1873 = den engelske Register-Ton til 100 eng. Kub. Fod = 2.831 6 fr. Kub. Meter = 91.69 norske Kub. Fod. Den ældre Commercelæst, som tidligere benyttedes til Maaling af Skibe og til Befragtning, var = 80 norske Kub. Fod = 2.470 6 Kub. Meter.

Kongeriget Portugal.

Mønt.

Man regner efter **Réis** eller efter **Milréis** à **1000 Réis.**

Ved Møntloven af 29 Juli 1854 indførtes Guldmøntfod, idet 1 Milréis i Guld, der vejer 1.773 500 fr. Gram, af Finhed = $916\frac{2}{3}$, indeholder 1.625 708 fr. Gram fint Guld. Sølvmønterne, der ere Skillemønter, udmøntes saaledes, at $\frac{1}{2}$ Milréis i Sølv vejer $12\frac{1}{2}$ fr.

Gram, af Finhed = 916⅔, indeholdende 11.458 333 fr. Gram fint Sølv. Forholdet mellem Guld og Sølv bliver herved 14.096 420 : 1.

Tidligere benyttedes, siden 1 Juli 1835, i Følge Møntloven af 24 Apr. 1835 Sølvmøntfod og 7¾ Milréis udmøntedes af en portugisisk Mark (= 229½ fr. Gram) Møntsølv, af Finhed = 11 Dinheiros (= 916⅔). 1 Milréis kom saaledes til at veje 29.612 903 fr. Gram og indeholde 27.145 161 fr. Gram fint Sølv.

Ved større Summer betyder 1 **Conto de Réis** 1 000 Milréis eller 1 Million Réis og 1 **Conto de Contos** er lig 1 Million Contos de Réis eller 1 Billion Réis.

Forholdet mellem ældre og nyere Regningsstørrelser er: 1 Milréis = 2 1/12 Cruzados novos (nyere Cruzados) = 2½ Cruzados velhos (ældre Cruzados) = 10 Tostões ell. Testões = 25 Reales = 50 Vintems = 1 000 Réis = 6 000 Ceitis.

De efter 1835 prægede Mønter ere:

Guld, efter Møntloven af 29 Juli 1854: **Corôa** paa 10 000 Réis, af Vægt = 17.735 0 fr. Gram, af Finhed = 916⅔ (= 22 ældre Quilates), indeholdende 16.257 1 fr. Gram fint Guld. Mønter paa ½, ⅕ og 1/10 **Corôa**, af samme Finhed og forholdsvis Vægt. Efter Møntloven af 24 Apr. 1835: **Corôa de ouro** (Guldkrone) à 5 000 Réis, men ved Decret af 3 Marts 1847 forhøjet i Værdi til 5 333 Réis, af Vægt = 1/24 Marco = 9.562 5 fr. Gram, af Finhed = 22 Quilates (= 916⅔), indeholdende 8.765 6 fr. Gram fint Guld. Mønter paa ½ Guldkrone, **Meia corôa de ouro** à 2 500 Réis (1847 forhøjet til 2 666 Réis), af samme Finhed og forholdsvis Vægt.

Sølv, efter Møntloven af 29 Juli 1854 som Skillemønt: Mønter paa **5 Tostões** = 500 Réis, af Vægt = 12½ fr. Gram, af Finhed = 916⅔ (= 11 Dinheiros), indeholdende 11.458 3 fr. Gram fint Sølv. Mønter paa **2 Tostões**, **1** og ½ **Tostão**, af samme Finhed og forholdsvis Vægt. Efter Møntloven af 24 Apr. 1835: **Corôa de prata** (Sølvkrone) eller Milréis = 10 Tostões = 1 000 Réis, af Vægt = 4/31 Marco = 29.612 9 fr. Gram, af Finhed = 11 Dinheiros (= 916⅔), indeholdende 27.145 2 fr. Gram fint Sølv. Mønter paa 5 Tostões (**Meia Corôa de prata**), paa **2 Tostões** og **1 Tostão**, af samme Finhed og forholdsvis Vægt.

Kobber, efter Møntloven af 24 Apr. 1835 og 29 Juli 1854: Mønter paa **20**, **10** og **5 Réis**, af Vægt henholdsvis = 25½, 12¾ og 6⅜ fr. Gram, idet man af 1 Arratel (= 459 fr. Gram) Kobber udmøntede 360 Réis Navneværdi.

Bronze: Mønter paa **40 Réis**, de saakaldte Patacaos ell. Patacos.

Af fremmede Mønter circulerer her en stor Mængde af hele og halve engelske Sovereigns (under Navn af Soberanos), der ved Decret af 23 Juni 1846, 24 Febr. og 3 Marts 1847 og Møntloven af 29 Juli 1854 have en lovbefalet Cours af henholdsvis 4 500 og 2 250 Réis, medens Møntloven af 24 Apr. 1835 bestemte den engelske Sovereign til en Værdi af 4 120 Réis. Benyttelsen af andre fremmede Guldmønter er siden Februar 1851 forbudt, dog findes endnu her spanske, mexikanske og sydamerikanske Onzas og af Sølvmønter: franske 5 Frankstykker, spanske Søjlepjastre, mexikanske og sydamerikanske Pjastre samt nordamerikanske Dollars.

Maal og Vægt.

Siden 1 Oct. 1868 maa kun benyttes det metriske System, se Frankrig. Længde- og Flademaalet indførtes her allerede i 1860. Rummaalet og Vægten i 1862. Den franske Møntvægt og Møntprobervægt traadte i Kraft her i Følge Møntloven af 29 Juli 1854. Forarbejdet Guld er af Finhed $854\frac{1}{6}$ (= $20\frac{1}{2}$ ældre Quilates), forarbejdet Sølv af Finhed $854\frac{1}{6}$ (= $10\frac{1}{4}$ ældre Dinheiros), Guldstøv regnes af Finhed $906\frac{1}{4}$—$916\frac{2}{3}$ (= $21\frac{3}{4}$—22 ældre Quilates).

Engelske Manufakturvarer bleve ofte i en gros Handelen solgte efter engelske Yards og man regnede i Praxis sædvanligt 6 Yards = 5 Varas og 20 Yards = 27 Côvados.

I Papirhandelen regnes 1 Balle = 32 Ris (Resma). 1 almindeligt Ris er = 17 Bøger 3 Ark = 428 Ark. 1 Bog (Mão) har 5 Læg (Cadernos) à 5 Ark = 25 Ark. 1 saakaldet Dobbeltris er = 18 Bøger 2 Ark = 434 Ark. 1 Bog (Mão) = 4 Læg (Cadernos) à 6 Ark = 24 Ark.

De vigtigste ældre portugisiske Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Legoa havde 3 Milhas à 8 Estadios à $117\frac{11}{30}$ Braças à 2 Varas à 5 Palmos de Craveiro à 8 Pollegadas à 12 Linhas à 12 Pontos. 1 Côvado (Alen) var = 2 Pés à $1\frac{1}{2}$ Palmos de Craveiro. I Detaillehandelen benyttes en anden noget større Côvado (Alen) = 3 Palmos de Craveiro avantejados à $8\frac{1}{4}$ Pollegadas. 32 større Côvados vare saaledes = 33 almindelige Côvados. Den ældre Palmo da Junta (indført 1756) var = 0.91 Palmo de Craveiro og deltes i 10 Pollegadas (mindre end den almindelige Pollegada). 1 Passo geometrico var = $1\frac{1}{2}$ Varas = 5 Pés. I Porto fandtes en særegen Legoa lig 14 000 gml. spansk-castilianske Fod = 3 900.89 fr. Meter = 12 429 d. Fod = 0.517 9 d. Mil. — 1 Pé var = 0.33 fr. Meter eller 146.287 7 par. Lin. = 1.051 445 986 d. Fod. 1 Palmo de Craveiro var = $\frac{2}{3}$ Pé = 0.22 fr. Meter eller 97.525 1 par. Lin. = 0.700 963 991 d. Fod. 1 Palmo de Craveiro avantejado var = 0.226 875 000 fr. Meter eller 100.572 8

par. Lin. = 0.722 869 115 d. Fod. 1 Palmo da Junta var = 0.200 200 000 fr. Meter eller 88.747 9 par. Lin. = 0.637 877 231 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Geira havde 1210 Kvadr. Braças à 4 Kvadr. Varas à 25 Kvadr. Palmos de Craveiro à 64 Kvadr. Pollegadas og var = 58.564 0 fr. Ares = 1.061 7 d. Tdr. Land. 1 Kvadr. Palmo de Craveiro = 0.048 400 000 fr. Kvadr. Meter = 0.491 350 516 d. Kvadr. Fod. 1 Kvadr. Pé = 0.108 900 000 fr. Kvadr. Meter = 1.105 538 661 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn og Salt og de fleste tørre Varer: 1 Moyo havde 15 Fangas à 4 Alqueires à 2 Meios Alqueires à 2 Quartas à 2 Outavas ell. Oitavas à 2 Meias Outavas ell. Salamins à 2 Maquias. — 1 Alqueire i Lissabon var = 13.840 8 fr. Liter = 14.326 2 d. Potter. I Porto var den = 17.464 8 fr. Liter = 18.077 2 d. Potter, eller 79¼ Moyos, Fangas, Alqueires etc. vare = 100 fra Lissabon af samme Navn. Ved Krakmandler (med Skaller) regnedes 1 Alqueire i Vægt lig 14 Arrateis = 6.426 fr. Kilogr. = 12.852 d. Pund. Salt solgtes i Porto efter Milheiro à 336 Razas, idet 1 Raza var = 44.075 0 fr. Liter = 45.620 6 d. Potter, i Setubal ell. St. Ubes pr. Moyo, en Vægt paa circa 775 fr. Kilogram = 1 550 d. Pund.

Maal for Stenkul: 1 Pipa havde 6 Fangas à 8 Alqueires og var lig 127 gml. engelske Kul Bushels = 46.150 9 fr. Hektoliter = 27.141 7 d. Kultønder. I Vægt regnedes 1 Pipa = 4½ Toneladas = 3 569 fr. Kilogr. = 7 138 d. Pund.

Maal for Kalk og Kalksten: 1 Kalk-Moyo var = 50 Alqueires (Kornmaal) og 1 Kalkstens-Moyo var = 30 Alqueires = ½ Moyo (Kornmaal).

Maal for flydende Varer: 1 Almude ell. Amalde havde 2 Potes à 6 Canadas à 2 Meias Canadas à 2 Quartilhos à 2 Meios Quartilhos. — 1 Almude i Lissabon var = 16.740 6 fr. Liter = 17.327 7 d. Potter. 1 Tonelada Vin havde 2 lissabonner Vin Pipas à 30 Almudes, af andre flydende Varer 52 Almudes. 1 Pipa Vin, Brændevin, Eddike eller Olie havde 30 Almudes, medens dog mange Huse i Lissabon leverede 32 Almudes paa 1 Pipa. 1 Barril havde 18 Almudes. 1 lissabonner Almude Olie indeholdt i Vægt 33—34 portugisiske Arrateis og regnedes i Praxis almindeligt til 34 Arrateis = 15.606 fr. Kilogr. = 31.212 d. Pund. I Porto var 1 Almude = 25.364 6 fr. Liter = 26.254 1 d. Potter, eller 66 saadanne vare lig 100 Almudes fra Lissabon. 1 Pipa havde her 21 Almudes i Stedet for 30, for øvrigt var Inddelingen saa vel over som under lig oven staaende. 1 Almude Olie vejede Netto 50 Arrateis = 22.950 fr. Kilogr. = 45.900 d. Pund.

Handelsvægt: 1 Tonelada havde 13½ Quintaes à 4 Arrobas à 32 Arrateis ell. Libras à 2 Meios Arrateis à 2 Quartos à 4 Onças à 8 Outavas ell. Oitavas à 3 Scrupulos ell. Escrupulos à 24 Grãos. — 1 Arratel ell. Libra var = 459 fr. Gram. Tolden blev før 1853 hævet pr. Arroba à 32 Arrateis, men siden 1853 efter en ny Vægtenhed paa 100 Arrateis.

Guld- og Sølvvægt: 1 Marco havde 8 Onças à 8 Outavas à 3 Scrupulos ell. Escrupulos à 24 Grãos. — 1 Marco var lig ½ Arratel Handelsvægt eller = 229½ fr. Gram.

Møntvægt: Som tidligere anført er den siden 29 Juli 1854 den franske Gramvægt, før den Tid den oven for anførte Guld- og Sølvvægt, eller 1 Marco = 229.5 fr. Gram.

Probervægt: 1 Marco deltes ved Guld i 24 Quilates à 4 Grãos à 8 Outavas og ved Sølv i 12 Dinheiros à 24 Grãos.

Ædelstens- og Perlevægt: 1 Juvel Quilat deltes i 4 Grãos og var = 0.205 830 fr. Gram, eller meget nær lig den hollandske Juvelkarat. $139\frac{3}{8}$ Juvel Quilates vare = 1 Onça Guldvægt.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Arratel ell. Libra havde 12 Onças à 8 Outavas à 3 Scrupulos ell. Escrupulos à 24 Grãos. — 1 Medicinal-Arratel var = $\frac{3}{4}$ Arratel Handelsvægt = $1\frac{1}{2}$ Marco Guldvægt, eller = $344\frac{1}{4}$ fr. Gram.

Fyrstendømmet Rumænien.

Siden Freden i Berlin 13 Juli 1878 en souveræn Stat.

Mønt.

I Følge Lov af 14 (26) Apr. 1867 regnes her siden 1868 efter **Leï** à 100 **Bani** ell. **Parà.**

De nuværende Leï (som for at skjelnes fra de ældre Leï ell. Pjastre benævnes Noi lei) udmøntes overensstemmende med de franske Sølv-Skillemønter paa 1 Franc, saaledes at disse veje 5 fr. Gram og ere af Finhed = 835 eller indeholde 4.175 0 fr. Gram fint Sølv.

Ved Omregning fra ny Mønt til gml. Mønt i Valachiet og omvendt benyttes følgende Norm: 1 000 gml. Leï = 370.37 nye Leï eller 1 gml. Lëu = 37 nye Bani. 1 000 nye Leï = 2 700 gml. Leï, eller 1 ny Lëu = 2.7 gml. Leï = 2 Leï 28 Parà gml. Mønt i Valachiet.

Mønter, prægede efter Loven af 14 (26) Apr. 1867:

Guld: Mønter paa **20**, **10** og **5 Leï**, overensstemmende med de franske Mønter paa 20, 10 og 5 Francs i Guld.

Sølv: Mønter paa **2 Leï** og paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Lëu**, overensstemmende med de franske Mønter paa 2, 1 og $\frac{1}{2}$ Franc Skillemønt.

Bronze: Mønter paa **10**, **5** og **2 Bani** og paa **1 Banu**, overensstemmende med de franske Mønter paa 10, 5, 2 og 1 Centime.

Ingen er pligtig at modtage af Bronzemønt i én Betaling større Beløb end 5 Leï.

Tidligere regnedes efter **Leï**, **Pjastre** eller **Aslan** à 40 **Paralle** ell. **Parà** à 3 **Bani** ell. **Asper.** 1 Parà deltes ogsaa i 2 **Laskaïs**, men møntedes i forskjellig Valuta i de forskjellige Dele af Landet.

I det forrige Fyrstendømme Valachiet (Bukarest) kunde man gjennemsnitlig regne 600 Pjastre paa 1 Kilogram fint Sølv, i Moldau (Jassy) 675 Pjastre

paa 1 Kilogram fint Sølv og i Galatz 900 Pjastre paa 1 Kilogram fint Sølv, hvorfor altsaa 1 Pjastre eller Lëu kom til at indeholde henholdsvis $1\frac{2}{3}$, $1\frac{1}{2}\frac{3}{7}$ og $1\frac{1}{9}$ fr. Gram fint Sølv, eller 8 Pjastre i Bukarest vare = 9 Pjastre i Jassy = 12 Pjastre i Galatz. I den større Handel regnedes i Jassy endnu indtil den nyeste Tid efter **Dukater** à 37 **Pjastre** à 40 **Parà**, hvilken Dukat var lig den østerrigske Dukat eller indeholdende 3.442 4 fr. Gram fint Guld.

Ved Indførelsen af den nye Mønt i 1867 bleve alle ældre Nationalmønter inddragne til Omsmeltning.

Maal og Vægt.

Det franske metriske System paatænkes indført, men endnu er det ikke bragt til Udførelse, undtagen ved Jernbanerne, hvor Afstandene angives i Kilometer.

I Fyrstendømmet Valachiet benyttes følgende Maal og Vægt:

Længdemaal: 1 Mil har 4 000 Stingene, Stündjen eller Stângène à 10 Puhm ell. Palma à 10 Degiti ell. Detjette à 10 Linier. 1 Praschtschine = 3 Stângène = 30 Palma. — 1 Puhm ell. Palma er lig 0.196 213 360 fr. Meter eller 86.980 6 par. Lin. = 0.625 174 999 d. Fod. Der findes to Størrelser af Alen: **1**... Khalibi ell. Cotu for Tøjer og Silkevarer, den er lig den tyrkiske Pik Hâlebi = 0.683 0 fr. Meter eller 302.768 1 par. Lin. = 2.176 2 d. Fod. **2**... Endáseh for Uld-, Linned- og Bomuldsvarer = 0.641 1 fr. Meter eller 284.192 7 par. Lin. = 2.042 6 d. Fod.

Markmaal: 1 Pogone er 24 Praschtschine lang og 6 Praschtschine bred = 144 Kvadr. Praschtschine eller 129 600 Kvadr. Palma = 49.895 6 fr. Ares = 0.904 5 d. Td. Land. — 1 Kvadr. Palma er = 0.038 499 683 Kvadr. Meter = 0.390 843 783 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn: 1 Kiló er = 8 Bannizi. — 1 Banniza er et Maal, der rummer en Blanding af 11 Oka (= 14.091 4 fr. Kilogr. = 28.182 8 d. Pund) Hvede, 11 Oka Boghvede, 11 Oka Hirse og 11 Oka Byg; i Rumindhold = 85.159 3 fr. Liter = 88.145 7 d. Potter. Almindelig regnes 2 Kiló i Valachiet = 3 (egentlig 3.131 6) Kiló i Moldau. Bælgfrugter sælges pr. 100 Oka = 128.103 6 fr. Kilogr. = 256.207 2 d. Pund.

Maal for flydende Varer: I en gros Handelen sælges disse efter Vægt, men i Detaillehandelen benyttes 1 Oka à 4 Litra à 100 Dramm. 1 Wadra, Viadra ell. Wedro er = 10 Oka. — 1 Oka er som Maal for flydende Varer lig den tyrkiske Oka = 1.281 3 fr. Liter = 1.326 2 d. Potter.

Vægt: 1 Kantár ell. Cantariu er = 44 Oka à 4 Litra à 100 Dramuri ell. Dramm. — 1 Oka er lig den ældre tyrkiske Oka = 1281.036 fr. Gram. Man regner i Praxis 100 Oka = 8 russ. Pud eller 1 Oka = $3\frac{1}{5}$ russ. Pund, medens den i Virkelighed kun er lidt over $3\frac{1}{8}$ russ. Pund. Undertiden benyttes 1 Kantár paa 45 Oka.

I Fyrstendømmet Moldau benyttes følgende Maal og Vægt:

Længdemaal: 1 Praschtschine eller Predjine er = 3 Stingene ell. Stündjen à 8 Palma à 8 Degiti ell. Detjette à 12 Linier. — 1 Palma er = 0.247 645 000 fr. Meter eller 109.780 0 par. Lin. = 0.789 046 488 d. Fod. Der findes to Størrelser af Alen: **1**... Khalibi ell. Hâlebi for Uldvarer = 0.671 3 fr. Meter eller 297.584 6 par. Lin. = 2.138 9 d. Fod. **2**... Endáseh for Silke og Linnedvarer = 0.631 4 fr. Meter eller 279.897 1 par. Lin. = 2.011 8 d. Fod.

Markmaal: 1 Faltsch, Fallsche ell. Faltosch er = 2 880 Kvadr. Stingene à 64 Kvadr. Palma = 113.039 9 fr. Ares = 2.049 2 d. Tdr. Land. — 1 Kvadr. Palma er = 0.061 328 046 fr. Kvadr. Meter = 0.622 594 361 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn: 1 Kilo ell. Kila er = 2 Merzas, Mierzas ell. Mertic à 10 Dimerli ell. Bannizi. — 1 Banniza er et Maal, der rummer en Blanding af 4 Oka (= 5.124 1 fr. Kilogr. = 10.248 3 d. Pund) Byg, 4 Oka Hirse og 4 Oka Hvede; i Rumindhold = 21.755 0 fr. Liter = 22.517 9 d. Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Wadra er = 10 Oka à 4 Litra à 100 Dramm, ligesom i Valachiet og tillige af samme Størrelse. Ved Brændevin og Petroleum benyttes en Wadra, der er = 12 Oka.

Vægt: Den i Valachiet eller i Tyrkiet benyttede.

Kejserdømmet Rusland.

Mønt.

Man regner efter **Rubl** eller **Rubli** à **100 Kopek.**

I Følge Ukas af 20 Juni (2 Juli) 1810 udmøntes 100 Sølvrubler af $5\frac{1}{16}$ russiske Pund Møntsølv, af Finhed $83\frac{1}{3}$ (ɔ: $83\frac{1}{3}$ Solotnik fint Sølv i 96 Solotnik Møntmetal), svarende til en Finhed = $868\frac{1}{18}$ Tusindedele. Af 1 russisk Pund fint Sølv ud-

møntes saaledes $22\frac{3}{4}\frac{4}{5}$ Sølvrubler eller af 1 Kilogram fint Sølv 55.567 554 Rubler. 1 Rubel indeholder derfor en Vægt af 17.996 113 fr. Gram fint Sølv.

De nuværende Mønter ere:

Guld: **Halve Imperialer** à 5 Rubler Guld, af Finhed 88 Solotnik = $916\frac{2}{3}$ Tusindedele, saaledes udmøntede, at 1 russisk Pund Møntguld udbringer $62\frac{2}{4}\frac{6}{5}$ saadanne Mønter, eller af 1 fr. Kilogram = 1 000 Gram Møntguld 152.810 772 Stkr. Vægten af disse bliver derfor 6.544 041 fr. Gram, indeholdende 5.998 704 Gram fint Guld. **Imperial Dukater** à 3 Rubler Guld eller 20 polske Gylden, af samme Finhed som den halve Imperial, men i Vægt = $\frac{3}{5}$ af denne, eller den vejer 3.926 425 fr. Gram, indeholdende 3.599 223 fr. Gram fint Guld. Disse to Guldmønter have 3 pCt. større Værdi end Sølv Courantmønterne, saaledes at 1 Rubel Guld er lig 1 Rubel 3 Kopek Sølv. **Den russisk-hollandske Dukat** med hollandsk Præg, af Finhed 94 Solotnik = $979\frac{1}{6}$ Tusindedele, saaledes udmøntet, at 1 000 Stkr. veje 8 Pund $49\frac{1}{2}$ Solotnik = 3 487.246 9 fr. Gram, eller 1 Dukat vejer 3.487 247 fr. Gram, indeholdende 3.414 596 Gram fint Guld.

Platin: **Dukater** paa 3 Rubler Sølv, af rent Platin, saaledes udmøntede, at 1 russisk Pund Platin giver $39\frac{1}{2}\frac{2}{3}\frac{9}{3}$ Dukater, eller at der af 1 000 Gram Platin udmøntes 96.587 379 Dukater. Denne vejer lovmæssigt 10.353 320 fr. Gram. **Dobbelte** og **Firedobbelte Dukater** paa 6 og 12 Sølv Rubler i Forhold til den enkelte.

Paa Grund af Platinmetallets betydelige Forringelse i Værdi udmøntes ikke flere Mønter af dette Metal i Følge Ukas af 10 (22) Juni 1845.

Sølv: Courant, saakaldet Bankmønt: Efter Ukas af 20 Juni (2 Juli) 1810, 29 Aug. (10 Sept.) 1810 og 9 Aug. (21 Aug.) 1813 præges Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Rubel**, alle af Finhed $83\frac{1}{3}$ Solotnik = $868\frac{1}{1}\frac{1}{8}$ Tusindedele, af Vægt henholdsvis = 466.56, 233.28 og 116.64 Doli eller 20.731 5, 10.365 8 og 5.182 9 fr. Gram. Af disse Mønter henregnedes dog først i 1860 $\frac{1}{4}$ Rublen blandt Bankmønterne.

Indtil 1860 fandtes endvidere Mønter paa **20**, **10** og **5 Kopek**, af samme Finhed og med forholdsvis Vægt, uden dog at kunne henregnes blandt Bankmønterne, hvorfor man ej heller var pligtig til i én Betaling at modtage større Beløb end 3 Rubler af denne Mønt.

Sølv Rublen forekommer næsten ikke mere.

Russisk-polske Sølvmønter i Følge Ukas af 15 (27) Oct. 1832, 27 Jan. (8 Febr.) 1833 og 1 (13) Maj 1834 med Værdiangivelse saa vel i russiske Rubel som i polske Gylden,

alle af Finhed $83\frac{1}{3}$ Solotnik (= $868\frac{1}{18}$ Tusindedele). Mønter paa **$1\frac{1}{2}$ Rubel** = 10 Gylden, **$\frac{3}{4}$ Rubel** = 5 Gylden, **30 Kopek** = 2 Gylden, **25 Kopek** = 50 Groszy = $1\frac{2}{3}$ Gylden, **20 Kopek** = 40 Groszy = $1\frac{1}{3}$ Gylden og **15 Kopek** = 1 Gylden, udmøntede efter samme Møntfod som de øvrige russiske Sølv Courant-Mønter. Vægten af disse bliver derfor henholdsvis = 31.0973, 15.5486, 6.2195, 5.1829, 4.1463 og 3.1097 fr. Gram.

Skillemønt: Efter Ukas af 21 Marts (2 Apr.) 1867 findes Mønter paa **20 Kopek**, af Finhed 48 Solotnik = 500 Tusindedele, af Vægt 81 Doli = 3.599 223 fr. Gram. Mønter paa **15**, **10** og **5 Kopek**, af samme Finhed og med forholdsvis Vægt. Værdien af disse Mønter er kun Halvdelen af deres Navneværdi og man er ej pligtig at modtage større Beløb i én Betaling end 3 Rubler Navneværdi. Som Betaling i Skatter modtages de derimod til ethvert Beløb til Navneværdien.

Fra 1860—67 fandtes, efter Ukas af 10 Marts (22 Marts) 1860, Mønter paa **20 Kopek**, af Finhed 72 Solotnik = 750 Tusindedele, af Vægt $91\frac{4}{5}$ Doli = 4.079 119 fr. Gram, samt Mønter paa **15**, **10** og **5 Kopek**, af samme Finhed og med forholdsvis Vægt. Værdien af disse var kun $\frac{17}{20}$ af deres Navneværdi eller $1\frac{7}{10}$ af Værdien af Skillemønterne fra 1867.

Bronze: Mønter paa **5**, **3**, **2**, **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Kopek.** I Følge Ukas af 21 Marts (2 Apr.) 1867 præges af 1 russisk Pud Bronze 50 Rubler Navneværdi, dette giver en Vægt af 368.64 Doli for 5-Kopekstykket, det gjøres derimod til 368 Doli og saaledes ogsaa de andre Bronze-Mønter, der gives en Vægt lig de hele Doli med Udeladelse af Decimalerne. Vægten af disse 6 Mønter bliver derfor 368 Doli = 16.352 fr. Gram, 221 Doli = 9.820 fr. Gram, 147 Doli = 6.532 fr. Gram, 73 Doli = 3.244 fr. Gram, 36 Doli = 1.600 fr. Gram og 18 Doli = 0.800 fr. Gram.

Tidligere prægedes, i Følge Ukas af 3 Juni (15 Juni) 1849, disse Mønter i Kobber, saaledes at 1 Pud Kobber gav 32 Rubler i Kobberpenge, hvorved 5 Kopek kom til at veje 6 Solotnik = 576 Doli = 25.594 5 fr. Gram; de andre i Forhold hertil.

Mønter paa $\frac{1}{2}$ Rubel benævnes ofte *Poltina* eller *Poltinik*, $\frac{1}{4}$ Rubel *Tschetwertak*, 10 Kopek *Griwenik*, 5 Kopek *Pjätak*, 3 Kopek *Altinik*, 2 Kopek *Grosch*, $\frac{1}{2}$ Kopek *Denuschka* eller *Denga* og $\frac{1}{4}$ Kopek *Poluschka*.

Forholdet mellem Guld og Sølv er lovmæssigt som 15.45 eller $15\frac{9}{20}:1$, idet den halve Imperial er lig 5 Rubler 15 Kopek, og den ældre hele Imperial fra Kejser Alexander I's og Paul I's og fra Kejserinde Katharina II's Regering modtages til en Værdi af

10 Rubler 30 Kopek. Ved de russiske Toldsteder modtages de tyske Rigsbanknoter paa 100, 500 og 1000 Reichsmark til en Værdi af $30\frac{4}{5}$ Kopek pr. Mark eller til henholdsvis 30 Rubler 80 Kopek, 154 Rubler og 308 Rubler.

Massen af den i Circulation værende prægede Mønt er ikke stor, hvorfor Betalinger næsten uden Undtagelse foregaar i Papirpenge, de saakaldte Rigscreditbillets, som enhver er pligtig at modtage. Værdien af disse er bestemt derved, at den halve Imperial, der er lig 5 Rubler 15 Kopek Sølv Courant, er lig 6 Rubler Papir, hvorved altsaa 100 Rubler Papir blive lig $85\frac{5}{6}$ Rubler = 85.833 333 Rubler Sølv, eller 100 Rubler Sølv = $116\frac{5}{10}\frac{2}{3}$ = 116.504 85 Rubler Papir. Foruden disse Papirpenge findes endnu fra ældre Tid de saakaldte Bank-Assignationer, som siden medio Juli 1839 lovmæssigt have haft en Cours saaledes, at $3\frac{1}{2}$ Rubel Assignation er = 1 Rubel Sølv.

Maal og Vægt.

Det franske metriske System forventes indført her, idet Rusland under 20 Maj 1875 deltog i Afslutningen af den internationale Meterconvention.

Indtil det metriske System indføres, benyttes det i 1835 reviderede Maal- og Vægt-System og de derved tagne Bestemmelser for Størrelsen af de forskjellige Maal og Vægte bleve ved Ukas af 11 Oct. s. A. ophøjede til Lov. Enheden for Længdemaalet er 1 *Saschén*, der er lig 7 russiske ell. engelske Fod = 2.133 580 849 fr. Meter = 6.798 015 208 d. Fod.

Længdemaal: 1 Werst er lig 500 Saschén à 7 Foot (Fod) à 12 Duim (Tommer) à 12 Linier (eller delt i 10 Decimallinier). 1 Saschén = 3 Arschin à 16 Werschok à $1\frac{3}{4}$ Tomme. — 1 Fod = 0.304 797 264 fr. Meter = 0.971 145 030 d. Fod.

Flademaal og Markmaal: 1 Dessätin har 2400 Kvadr. Saschén à 49 Kvadr. Fod à 144 Kvadr. Duim ell. Tommer. 1 Kvadr. Saschén = 9 Kvadr. Arschin. — 1 Kvadr. Fod = 0.092 901 372 fr. Kvadr. Meter = 0.943 122 669 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 Kub. Saschén har 27 Kub. Arschin ell. 343 Kub. Fod à 1728 Kub. Duim ell. Tommer. — 1 Kub. Fod = 0.028 316 084 fr. Kub. Meter = 0.915 908 892 d. Kub. Fod.

Maal for Brænde: Brænde sælges lovmæssigt efter Kub. Saschén à 343 Kub. Fod. Undertiden anvendes den énbrændte Saschén, der i Petersborg er lig $\frac{1}{4}$ og i Moskov lig $\frac{5}{18}$ Kub.

Saschén, den trebrændte i Petersborg lig $\frac{3}{4}$ og i Moskov lig $\frac{5}{6}$ Kub. Saschén.

Kalk, Sand, Bygningssten, Jord etc. maales saa vel som Hø ved 1 Kub. Saschén og ved Hø er denne lovmæssigt = 20 Pud = 800 r. Pund; tidligere vejedes Hø efter Grista, der var lig $\frac{1}{2}$ Pud og 480 Grista benævntes 1 Parms, der var lig 240 Pud = 9 600 r. Pund. Kalk sælges som oftest efter Vægt. 1 Tønde = 10 Pud = 400 r. Pund.

Maal for Kornvarer: Enheden er *Tschetwerik*, der i Rumindhold er = 1 601.211 85 russiske Kub. Tom. = 26.238 455 fr. Liter = 27.158 596 d. Potter. Den kan rumme 64 Pund destilleret Vand ved en Temperatur af $13\frac{1}{3}°$ R. = $16\frac{2}{3}°$ C. 15 Tschetwerik er i Indhold lig 32 Wedro (Maal for flydende Varer).

1 Tschetwert er lig 2 Osmina à 2 Poluosmina à 2 Tschetwerik à 2 Polutschetwerik à 2 Tschetwerka à 2 Garnitzi à 30 Bahera.

I Handelen regnes 1 Tschetwert Hvede at veje 380, Rug 354, Byg 290 og utørret Havre 240 Pund. 1 Kuhl (eller Sæk), som egentlig skal holde 1 Tschetwert, vejer med Sæk lovmæssigt saaledes: Rugmel med Sæk 300 (uden Sæk 290), Gryn 320 (uden 310), Rug 360, Byg 260, Havre 220 og utørret Havre 237 russ. Pund. — 1 Læst Kornvarer eller Frø lig 16 Tschetwert, ved Havre 20 Kuhl.

Maal for flydende Varer: Enheden er 1 *Wedro*, der i Rumindhold er = 750.568 russ. ell. eng. Kub. Tom. = 12.299 276 fr. Liter = 12.730 592 d. Potter. Den kan rumme 30 Pund destilleret Vand ved en Temperatur af $13\frac{1}{3}°$ R. = $16\frac{2}{3}°$ C. 32 Wedro = 15 Tschetwerik.

1 Botschka har 40 Wedro. 1 Pibe er lig 2 Oxehoveder à $1\frac{1}{2}$ Ohm à 4 Ankere à 2 Steekan à $1\frac{1}{2}$ Wedro à 10 Kruschka ell. 8 Stoof. 1 Kruschka = 10 Tscharka. 1 Viertel = 6 Kruschka.

Handelsvægt: Enheden er bestemt saaledes, at den russ. ell. eng. Kub. Tom. destilleret Vand ved en Temperatur af 62° F. = $13\frac{1}{3}°$ R. = $16\frac{2}{3}°$ C. vejer 368.361 Doli og Pundet er da i Vægt = 9 216 saadanne Doli eller = 409.511 56 fr. Gram.

1 Berkowetz har 10 Pud à 40 Pfund (Pund) à 96 Solotnik à 96 Doli. — 1 Last er officielt lig 123 Pud 26 Pund.

Dwoinik betyder 2 Pund, Troinik 3 Pund, Paeterik 5 Pund, Desaeterik 10 Pund og Polupud $\frac{1}{2}$ Pud = 20 Pund.

Guld-, Sølv-, Mønt- og Probervægt: Det oven staaende Pund à 96 Solotnik à 96 Doli.

I Følge Proberforordn. af 13 Juni 1861 er forarbejdet Guld af Finhed 92, 82, 72 eller 56 Solotnik (ɔ: i en Vægt af 96 Solotnik Guld findes 92, 82, 72 eller 56 Solotnik fint Guld), svarende til en Finhed af $958\frac{1}{3}$, $854\frac{1}{6}$, 750 eller $583\frac{1}{3}$ Tusindedele. Guldbarrer, valset og smeddet Bladguld ligesaa og indtil 96 Solotnik fint (rent Guld). Guld, som benyttes til Lodning, ikke ringere end 36 Solotnik fint = 375 Tusindedele.

Forarbejdet Sølv af Finhed 91, 88 eller 84 Solotnik = $947\frac{1}{1}\frac{1}{2}$, $916\frac{2}{3}$ eller 875 Tusindedele. Sølvbarrer, valset og smeddet Bladsølv ligesaa og indtil 96 Solotnik fint (rent Sølv). Sølv, som benyttes til Lodning, ikke ringere end 64 Solotnik fint = $666\frac{2}{3}$ Tusindedele. Sølvvarer af Filigran skal være 94, 91 eller 88 Solotnik fint = $979\frac{1}{6}$, $947\frac{1}{1}\frac{1}{2}$ eller $916\frac{2}{3}$ Tusindedele.

Ved Guld- og Sølvbarrer saa vel som ved guldholdigt Sølv eller sølvholdigt Guld, som er bestemt til Ombytning mod Mønt, er enhver Finhed tilladt.

Medicinalvægt: 1 Pund har 12 Unzer à 8 Drachmer à 3 Skrupler à 20 Gran. — 1 Pund = 8 064 Doli = $\frac{7}{8}$ Handelspund eller = 358.322 6 fr. Gram.

Juvelvægt: 1 Carat, der er lig 4 Gran, deles ogsaa ved fortsat Halvering indtil $\frac{1}{64}$ og er = 0.205 894 fr. Gram.

Artilleri Skalevægt: 1 Skalepund er lig Vægten af en støbt Jernkugle, 2 Tommer i Diameter = 11 008.56 Doli = 489.163 69 fr. Gram = 0.978 327 d. Pund.

Ved Ansættelse af Pris paa Tømmer og Bræder antages 1 «petersborger Standard» ved Tømmer at være = 150 russiske Kub. Fod = 137.386 3 d. Kub. Fod og ved Bræder = 165 russiske Kub. Fod = 151.125 0 d. Kub. Fod.

1 Skibslast regnes i Rusland at være:

120 Pud Brutto = 3 931.31 d. Pund for Kaviar, Olie, Potaske, Salpeter, Svinebørster, Talg, Tran, Raasukker, Jærn, Kobber og Tovværk. — 100 Pud Netto = 3 276.09 d. Pund for Colophonium, Beg, Tjære, grøn Sæbe i Fade og Vox i Maatter, Mel, hvid Sæbe i Blokke og Krebsesten. — 88 Pud Netto = 2 882.96 d. Pund for Ruslæder til Italien. — 80 Pud Brutto = 2 620.87 d. Pund for Annis, Kabelgarn, Brændevin, Talg- og Voxlys. — 60 Pud Brutto = 1 965.66 d. Pund for Bomuld, Husblas, Lim, Hestehaar, Rhabarber og Stjærneannis, Hør, Hamp, russisk Garn, Saalelæder og Tobaksblade i Fade. — 40 Pud Netto =

1 310.44 d. Pund for Hør og Hampeblaar. — 30 Pud Netto = 982.83 d. Pund for Fjer og 30 Pud Brutto = 982.83 d. Pund for Humle.

16 Tschetwert = 24.14 d. Korntdr. Sædevarer (undtagen Havre) og Frø. — 20 Kuhl = 3 603.70 d. Pund for Havre.

60 Ruller Ruslæder. 80 Stkr. Saalelæder. 120 Stkr. Huder. 70 Stkr. Elsdyrshuder. 400 Stkr. Bukkeskind. 3 Pakker ell. 3 150 Stkr. Hareskind. 6 Pakker ell. Tønder Pelsværk. 126 Stkr. Bræder.

80 Stkr. flamsk Linned (= 1 eng. Ton). 80 Stkr. Sækkelærred ell. svært Ravndug (til London regnes 90 Stkr. svært Ravndug = 1 eng. Ton). 60 Stkr. Sejldug (= 1 eng. Ton). 3 Pakker = 150 halve Stkr. Kalemanke (til London 120 Stkr. = 1 eng. Ton). 6 Pakker = 3 000 Arschin = 3 399.01 d. Alen Lagenlærred og Bai. 3 Pakker = 12 000 Arschin = 13 596 d. Alen smalt Lærred. 3 Pakker = 9 000 Arschin = 10 197 d. Alen bredt Lærred. 400 Stkr. tykrandede ell. 600 Stkr. tyndrandede Maatter.

1 engelsk Ton regnes i Rusland at være:

63 Pud = 2 063.94 d. Pund Hamp, Hør, Talg, Jærn, Kobber og Aske. — 44 Pud = 1 441.48 d. Pund Svinebørster, Husblas, Læder og Vox. 3 500 Stkr. Hareskind. 60 Stkr. Sejldug. 8 Tschetwert = 12.0705 d. Korntdr. Hvede og Hørfrø. 5 Standard-Dusin Planker à 72 russiske = 69.92 d. løbende Fod, 3 Tommer tykke, 11 Tommer brede.

Fragt af Kornvarer til tyske Havne betinges pr. 4000 tyske eller danske Pund.

Storfyrstendømmet Finland.

Mønt.

Ved Lov af 9 Aug. 1877 indførtes Guldmøntfod, Enheden benævnes **Mark** (paa finsk Markka, Flertal Markkaa), der deles i **100 Penniä** (Enkelttal Penni). Marken, som for øvrigt ikke præges som Guldmønt, er fuldstændig overensstemmende i Værdi med den franske Guld-Franc, indeholdende $\frac{9}{31}$ = 0.290 322 6 fr. Gram fint Guld.

Mønter, prægede efter denne Lov, ere:

Guld: Mønter paa **20** og **10 Mark**, ganske svarende til de franske 20- og 10-Frankstykker.

Sølv som Skillemønt: Mønter paa **2** og **1 Mark**, af Finhed $\frac{125}{144}$ (= 868.056) og af Vægt 10.3658 og 5.1829 fr. Gram. Mønter

paa **50** og **25 Penniä**, af Finhed $\frac{3}{4}$ (= 750) og af Vægt 2.549 4 og 1.274 7 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **10** og **5 Penniä** og paa **1 Penni**, saaledes udmøntede, at 1 280, 2 560 og 12 800 af de nævnte Mønter veje 16.38 fr. Kilogram, eller de veje henholdsvis 12.797, 6.398 og 1.280 fr. Gram pr. Stk.

Man er ikke pligtig at modtage i én Betaling større Beløb end 10 Mark i enkelte og dobbelte Markstykker, 2 Mark i mindre Skillemønt og 1 Mark i Kobbermønt. Regeringskassen og Banken i Helsingfors modtager derimod Skillemønt til ethvert Beløb.

Guldmønter, der have mistet i Vægt mer end $\frac{1}{2}$ pCt. af deres Normalvægt, ophøre at være Betalingsmiddel, men modtages dog i Regeringskassen til Navneværdi saa længe de ikke have mistet mere end 2 pCt. i Vægt.

Den russiske Sølv Rubel regnes til 4 Mark. Ingen er pligtig at modtage i én Betaling mer end $2\frac{1}{2}$ Rubel ell. 10 Mark i russisk Courantmønt paa 1, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Rubel.

Den ældre finske Sølvmark regnes lig den nye Guldmark, ligesom Sølvmønterne efter 1864 gjælde som Skillemønt efter deres Navneværdi.

Tidligere regnedes i Følge Forordn. af 12 Juni 1860 efter Sølvmøntfod. Enheden benævntes ogsaa **Mark**, der ligeledes deltes i **100 Penniä**, den var nøjagtig lig $\frac{1}{4}$ russisk Sølv Rubel eller 25 Kopek og meget nær lig den franske Franc.

Mønter, prægede efter denne Forordning, vare:

Sølv: Courantmønt af Finhed $\frac{1}{1}\frac{2}{4}\frac{5}{4}$ (= 868.056): Mønter paa **2** og **1 Mark**, af Vægt 10.365 8 og 5.182 9 fr. Gram. Skillemønt af Finhed $\frac{3}{4}$ (= 750): Mønter paa **50** og **25 Penniä**, af Vægt 2.549 4 og 1.274 7 fr. Gram, udmøntede ganske overensstemmende med de nyere russiske Sølvskillemønter fra 1877.

Kobber: Mønter paa **10** og **5 Penniä** og paa **1 Penni**, ganske svarende til de nyere fra 1877.

Sølvskillemønt paa 75 Penniä og Kobbermønter paa 20 Penniä, som efter Møntforordn. af 1860 skulde have været prægede, bleve aldrig prægede.

Maal og Vægt

ere de ældre svenske i Følge Forordn. af 1739. Ved Tolden benyttes Victualievægt.

Den finske Svær Last er lovbestemt = 150 Pud = 6 000 russiske Pund = 2 457.069 4 fr. Kilogram.

Medicinalvægt: 1 Pund, der deltes i 12 Unser à 8 Drachmer à 3 Skrupler à 20 Gran, er lig 357.663 9 fr. Gram.

Møntvægt: Ved Møntloven af 9 Aug. 1877 indførtes som Møntvægt den franske Gramvægt.

Kongeriget Polen.

Mønt.

Ved Ukas af 21 Jan. (2 Febr.) og 3 (15) Sept. 1841 indførtes den russiske Mønt, men den trængte kun vanskeligt igjennem, saa at man endnu til for faa Aar siden benyttede det ældre polske Møntsystem. Alle Mønter, specielt møntede for Polen, ere inddragne siden 1 Jan. 1871.

Tidligere regnede man i Følge Ukas af 19 Nov. (1 Dec.) 1815 efter **Gylden** (Zlote, Enkelttal Zlot) à **30 Groszy** (Enkelttal Grosz), saaledes udmøntede, at 1 kølnsk Mark (233.855 5 fr. Gram) fint Sølv udbragte 86.688 polske Gylden, $9\frac{1}{2}$ lødige (= 593.750), eller 1 kølnsk Mark Møntsølv udbragte 51.471 polske Gylden, af Vægt 4.543 442 fr. Gram, indeholdende 2.697 668 65 fr. Gram fint Sølv.

Mønter, prægede i eller for Polen efter 1812, ere:

Guld: **Imperial Dukater** (i Følge Ukas af 11 (23) Febr. 1869 og 1 (13) Maj 1834) = 3 Rubler Guld = 20 polske Gylden, af Finhed $\frac{1}{1}\frac{1}{2}$ (= 916.667), saaledes udmøntede, at 1 russisk Pund (= 409.511 56 fr. Gram) Møntguld udbragte $104\frac{8}{2\,7}$ saadanne Mønter, eller af 1 Kilogram Møntguld erholdt man 254.684 620 Stkr., af Vægt 3.926 4 fr. Gram, indeholdende 3.599 2 fr. Gram fint Guld. **Dukater** (fra Insurrectionen i 1831), saaledes udmøntede, at 1 kølnsk Mark (= 233.855 5 fr. Gram) Møntguld udbragte 67 saadanne Mønter, af Finhed 23 Karat $6\frac{1}{2}$ Gr. (= 980.903), af Vægt 3.490 4 fr. Gram, indeholdende 3.423 7 fr. Gram fint Guld. Mønter paa **50 Gylden** (i Følge Ukas af 19 Nov. (1 Dec.) 1815), saaledes udmøntede, at 1 kølnsk Mark fint Guld udbragte 26 saadanne Mønter, af Finhed $\frac{1}{1}\frac{1}{2}$ (= 916.667), af Vægt 9.812 1 fr. Gram, indeholdende 8.994 4 fr. Gram fint Guld. Endvidere Mønter paa **25 Gylden**, af samme Finhed, med Vægt i Forhold til denne.

Sølv: De saakaldte **russisk-polske Sølvmønter**, se under Rusland Pag. 86. Endvidere polske Mønter, i Følge Ukas af 19 Nov. (1 Dec.) 1815, nemlig: Mønter paa **10** og **5 Gylden**, af Finhed $13\frac{8}{9}$ Lod (= 868.056), hvoraf 7.525 og 15.050 paa 1 kølnsk Mark Møntsølv eller af Vægt 31.077 1 og 15.538 6 fr. Gram. Mønter paa **2** og **1 Gylden**, af Finhed $9\frac{1}{2}$ Lod (= 593.750), hvoraf 25.735 5 og 51.471 0 paa 1 kølnsk Mark Møntsølv eller af Vægt 9.086 9 og 4.543 4 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **3 Groszy** og **1 Grosz**, saaledes udmøntede, at 1 russisk Pund (= 409.511 56 fr. Gram) Kobber udbragte 5 Gylden $13\frac{7}{10}$ Groszy, eller Vægten af disse 7.504 8 og 2.501 6 fr. Gram.

Maal og Vægt.

Siden 1 Maj 1849 strængt lovmæssigt de russiske.

De vigtigste ældre Maal.

Længdemaal: 1 Mila = 8 russiske Werst. 1 Sazén = 3 Lokci à 2 Stop à 12 Calów à 12 Linii à 2 Millimetrów. 1 Sznur = 10 Pretów à $7\frac{1}{2}$ Lokci à $1\frac{1}{3}$ Precików à 10 Lawek. — 1 Millimetrów var lig

den franske Millimeter, altsaa Foden (Stopa) = 0.288 000 000 fr. Meter eller 127.669 2 gml. par. Lin. = 0.917 625 588 danske Fod.

Markmaal: 1 Wloka = 30 Morgów à 3 Kvadr. Sznur à 22 500 Kvadr. Stop. — 1 Kvadr. Stopa = 0.082 944 000 fr. Kvadr. Meter = 0.842 036 719 danske Kvadr. Fod.

Kornmaal: 1 Laszt = 30 Korcy à 2 Pól korców à 2 Cwierci à 8 Garcy à 4 Kwart à 4 Kwarterek. — 1 Kwarta = 1 fransk Liter = 1.035 068 d. Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Beczka = 25 Garcy à 4 Kwart à 4 Kwarterek. 1 Konew = 5 Garcy. 1 Stangiew = 50 Garcy. — 1 Kwarta = 1 Kwarta Kornmaal.

Handelsvægt: 1 Centnar = 4 Kamieni à 25 Funtów à 16 Uncyi à 2 Lutów à 4 Drachma à 3 Skrupulów à 24 Granów à $5\frac{1}{2}$ Graników à 8 Milligramów. — 1 Milligramów = det franske Milligram, altsaa 1 Funt = 405.504 franske Gram. Uld sælges enten efter Centnar à 132 Funtów eller efter Kamieni à 32 Funtów.

Ældre Maal og Vægt for de russiske Østersøprovinser Kurland, Liland og Estland.

Strængt lovbefalet og senest ved Beslutning af Ridderskabet i Juli 1868 skal det almindelige russiske System anvendes her, men endnu forekomme dog ofte flere af de ældre Maal- og Vægtstørrelser, hvoraf de vigtigste ere følgende:

I **Libau**, Hovedhandelspladsen i Provinsen Kurland:

Længdemaal: Den ældre kurlandske Mil, der ogsaa benyttedes i Liland og Estland, var lig 7 russiske Werst = 7.467 5 franske Kilometer = 23 793.053 2 danske Fod = 0.991 4 danske Mil. 1 Favn var = 3 Alen à 2 Fod. 1 Aeusserfaden = 7 Fod. 1 Landmaaler Alen = 2 russiske Fod. Den kurlandske Fod var lig 10.583 russiske Tommer = 0.268 806 fr. Meter eller 119.16 par. Linier = 0.856 469 danske Fod. Undertiden benyttedes den rhinlandske eller preussiske, der var lig den danske Fod.

Markmaal samt **Maal for Korn, Salt, Stenkul og flydende Varer** vare lig de liflandske Maal, se neden for under Riga, dog var et Vin Anker i Mitau kun 28 rigaer Stoof og Oltønden i Mitau 90 saadanne Stoof.

Handelsvægt: 1 Skippund var 20 Lispund à 20 Pund à 32 Lod. Pundet i Libau var 417.860 fr. Gram og i Mitau 418.612 fr. Gram. Undertiden anvendtes ogsaa det lybske Pund paa 486.474 0 fr. Gram, hvoraf 100 regnedes lig 117 libauer Pund.

1 Tønde Talg regnedes at veje 13 Lispund Netto og 1 Fjerding Smør til $3\frac{1}{4}$ Lispund Netto eller 5 Lispund Brutto.

Probervægten var den i hele Tyskland tidligere anvendte og lig den i Danmark benyttede.

Medicinal- og Apothekervægten var ligesom i Liland og Estland den gamle nürnbergske Vægt, lig den i Danmark indtil 1 Apr. 1858 benyttede.

I **Riga**, den vigtigste Handelsstad i Provinsen Liland:

Længdemaal: Den liflandske Mil var 7 russiske Werst = den kurlandske, se foran under Libau. Til Haandværkerbrug benyttedes den rhin-

landske eller preussiske lig den danske, til andet Brug benyttedes den hollandske Palm, som her var 3.717 russiske Tommer = 0.094 411 fr. Meter eller 41.852 par. Linier = 0.300 812 danske Fod. Landmaaler Alenen var = 2 russ. Fod = 0.609 595 fr. Meter = 1.942 3 d. Fod og rigaer Alenen var lig 21.166 russ. Tom. = 0.537 612 fr. Meter = 1.712 9 d. Fod, og deltes i 4 Qvarterer.

Maal for Brænde: 1 Favn var 9 russ. Fod bred, 8 russ. Fod høj, med en Længde af Brænde paa 2 Fod, udgjørende 144 russ. Kub. Fod.

Markmaal: 1 Tonnstelle var 35 Kapper à 400 Kvadr. Landmaaler Alen eller 56 000 russ. Kvadr. Fod. 1 Loofstelle var 25 Kapper og lig $\frac{5}{7}$ Tonnstelle.

Maal for Kornvarer og Kalk: 1 rigaer Tønde havde 2 Loof à 6 Külmet à 9 Stoof og var 8 405 russ. Kub. Tom. I Praxis regnedes 3 Loof lig 1 russ. Tschetwert.

Maal for Salt: Tønden var $106\frac{1}{16}$ Stoof eller 8 254.216 russ. Kub. Tom. 1 Last = 18 Tønder.

Maal for Stenkul: Tønden var 494.397 Stoof eller 38 476 russ. Kub. Tom. 1 Last = 12 Tønder.

Maal for Sild: Tønden var 96 Stoof eller 7 471.111 russ. Kub. Tom.

Maal for flydende Varer: **1**... Den nye rigaer Stoof var lig 77.824 russ. Kub. Tom. = 1.275 274 fr. Liter = 1.319 996 danske Potter. — 1 Oxehoved havde $1\frac{1}{2}$ Ohm à 4 Ankere à 5 Viertler à 6 Stoof. 1 Kande = 2 Stoof. 1 Fad Brændevin = 120, Bryggertønden = 105 Stoof. **2**... Den nye Pegelstoof eller Visirstoof var lig $1\frac{1}{5}$ af oven staaende rigaer Stoof.

Handelsvægt: 1 Skippund var 20 Lispund à 20 Pund à 32 Lod à 4 Qvintin. Pundet var lig 9 425.743 russ. Doli = 418.831 5 fr. Gram = 0.837 663 0 danske Pund.

Probervægten var den i hele Tyskland tidligere anvendte og lig den i Danmark benyttede. Forarbejdet Sølv er sædvanligt af Finhed (efter russisk Betegnelse) 78 Solotnik, svarende til 13lødigt eller $812\frac{1}{2}$ Tusindedele.

Medicinal- og Apothekervægten var den gamle nürnbergske, lig den i Danmark indtil 1 Apr. 1858 benyttede.

I **Reval**, den vigtigste Handelsstad i Provinsen Estland:

Længdemaal: Den estlandske Mil var lig 7 russ. Werst = den kurlandske, se foran under Libau. Den estlandske Fod var 1.051 8 russ. Fod = 0.320 586 fr. Meter eller 142.114 par. Linier = 1.021 450 danske Fod og deltes i 12 Tommer. Alenen, der deltes i 4 Qvarterer, var 1.763 751 russ. Fod = 0.537 586 fr. Meter eller 238.310 par. Lin. = 1.712 9 danske Fod.

Maal for Korn: Tønden indeholdt 3 Loof à 3 Külmet à 12 Stoof (= den for flydende Varer). 1 Last Rug, Hvede, Byg, Havre og Malt var = 24 Tønder, af Hørfrø eg Kalk derimod 12 Tønder.

Maal for Salt: Tønden havde 4 Loof og regnedes at veje 400 russ. Pund = 327.609 2 danske Pund. 1 Last = 18 Tønder.

Maal for flydende Varer: 1 Stoof var 71.830 russ. Kub. Tom. = 1.177 1 fr. Liter = 1.218 3 danske Potter. 1 Kande = 2 Stoof. 1 Vin Anker = 5 Viertler eller 32 Stoof. 1 Fad Brændevin = 130 Stoof.

Handels- og Sølvvægt: 1 Pund, der deltes i 32 Lod à 4 Qvintin var lig 9 685.348 russ. Doli = 430.367 fr. Gram = 0.860 734 d. Pund. 1 Skippund = 20 Lispund à 20 Pund.

Probervægten var den i hele Tyskland tidligere anvendte og lig den i Danmark benyttede.

Forarbejdet Sølv er af Finhed (efter russisk Betegnelse) 78 Solotnik, svarende til 13lødigt eller 812½ Tusindedele og stemples med Revals Stadsvaaben, et opret staaende Kors.

Medicinal- og Apothekervægten var den gamle nürnbergske, lig den i Danmark indtil 1 Apr. 1858 benyttede.

Republiken Schweiz.

Mønt.

Man regner her efter **Franc** à **100 Rappen** ell. **Centimes**, som i det franske Schweiz benævnes Franc og Centime og i det italienske Schweiz Franco og Centesimo, ganske overensstemmende med det franske System, altsaa med saa vel Guld- som Sølvmøntfod; men endnu er Guldmønternes Antal kun meget ringe.

Denne Møntfod, der benyttedes i Cantonnet Genf siden 1 Jan. 1839, indførtes ved Forbundsloven af 7 Maj 1850 og traadte i Kraft i de øvrige Cantonner i Tidsrummet fra 1 Aug. 1851 til 1 Juni 1852. De ældre Mønter indløstes samtidig hermed og erklæredes ugyldige og ude af Cours, tidligst i Genf og Waadt 1 Oct. 1851 og senest i Tessin 1 Aug. 1852. 23 Dec. 1865 deltog Schweiz i Afsluttelsen af den «*latinske Møntconvention*» (se videre herom under Frankrig Pag. 31).

Før 1850 fandtes ogsaa fælles Mønt for samtlige Cantonner i Schweiz, nemlig **Livres de Suisse** à **10 Batzen** à **10 Rappen**, men denne benyttedes kun i ringe Udstrækning i de forskjellige Cantonner, idet de som oftest benyttede deres egen ældre Localmønt. Denne schweizer Franc havde en noget større Værdi, som ved Forbundsloven af 13 Dec. 1850 bestemtes saaledes, at 10 000 gml. Francs i Værdi sattes = 14 597 nye eller franske Francs. 1 ny Franc blev derved meget nær = 68½ gml. Rappen.

Mønter prægede efter 1850:

Guld: Kun Bern har forsøgsvis præget enkelte **20-Frankstykker**, overensstemmende med de franske.

Sølv, som Courantmønt efter Møntloven af 7 Maj 1850: Mønter paa **5 Francs** = den nuværende franske Mønt i Sølv af samme

Navn. Efter samme Lov er præget Mønter paa **2**, **1** og $\frac{1}{2}$ **Franc**, overensstemmende med de tidligere franske Courantmønter af samme Navn. Disse tre sidste ere atter inddragne siden 1866, i Følge Lov af 31 Jan. 1860. Som Skillemønt, i Følge Lov af 31 Jan. 1860: Mønter paa **2** og **1 Franc**, af Finhed = 800 og af Vægt 10 og 5 fr. Gram (inddragne 1878) samt Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Franc**, af Finhed = 800 og af Vægt = 2.5 fr. Gram (inddragne 1869).

Nikkel, i Følge Lov af 7 Maj 1850: De saakaldte «*Billon*».

		I en Blanding af 100 Dele findes af			
	Vægt.	Sølv.	Kobber.	Zink.	Nikkel.
20 Rappen	$3\frac{1}{4}$ Gram.	15	50	25	10
10 —	$2\frac{1}{2}$ —	10	55	25	10
5 —	$1\frac{2}{3}$ —	5	60	25	10.

Bronze, i Følge Lov af 7 Maj 1850 (95 Dele Kobber, 4 Dele Tin og 1 Del Zink): Mønter paa **2** og **1 Rappen**, af Vægt $2\frac{1}{2}$ og $1\frac{1}{2}$ fr. Gram.

Ingen er pligtig at modtage i én Betaling større Beløb end 20 Francs i Sølvmønter under 1 Franc eller i Nikkelmønt, og 2 Francs i Bronzemønt.

Af fremmede Mønter er enhver pligtig at modtage til Navneværdi i Guld: franske Mønter paa 100, 50, 40, 20, 10 og 5 Francs, undtagen 20 Francs med Aarstallet 1814 samt 10 og 5 Francs med Aarstal 1854. Endvidere italienske og ældre sardinske Mønter paa 100, 80, 50, 40, 20 og 10 Francs, østerrigske Mønter paa 8 og 4 Gylden. I Sølv: Mønter paa 5, 2, 1, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{5}$ Franc fra Frankrig, Belgien og Italien, de ældre 5 Francs fra Sardinien, Parma, den cisalpinske Republik og Kongeriget Italien.

Maal og Vægt.

Ved Forbundsloven af 3 Juli 1875 er siden 1 Jan. 1877 indført det franske metriske System.

Før den Tid benyttedes det ved Forbundsloven af 23 Dec. 1851 bestemte ensformige Maal- og Vægtsystem for hele Schweiz, paa Grundlag af de den 17 Aug. 1835 indførte saakaldte *Concordat Maal og Vægt*, hvilket System blev bestemt at skulle være indført senest 31 Dec. 1856, men indførtes en Del tidligere i de fleste Cantonner, saaledes i Luzern 1 Jan. 1838, i Aargau, Basel, Bern, Freiburg, Glarus, St. Gallen, Schafhausen, Solothurn, Thurgau, Zug og Zürich 1 Jan. 1840. I Unterwalden og Uri til den lovbefalede Tid, 1 Jan. 1857. I Neuchâtel indførtes det derimod først 1 Marts 1858. I de resterende 7 Cantonner indførtes det 1 Jan. 1853.

De vigtigste Maal vare:

Længdemaal: 1 Lieue itinéraire var = 1600 Perches à 10 Pieds à 10 Pouces à 10 Lignes à 10 Traits. 1 Aune var = 2 Braches à 2 Pieds. 1 Toise = 6 Pieds. — 1 Pied eller Fod var lig 0.3 fr. Meter eller 132.9888 par. Lin. = 0.955 859 987 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Juchart ell. Arpent var = 400 Kvadr. Perches à 100 Kvadr. Pieds à 100 Kvadr. Pouces. — 1 Kvadr. Pied var = 0.09 fr. Kvadr. Meter = 0.913 668 315 d. Kvadr. Fod.

Maal for Brænde: 1 Klafter, Moule ell. Toise var 1 Toise lang og høj, med en Længde af Brændestykker, der var overladt til hvert enkelt Canton selv at bestemme. Længden var 3, $3\frac{1}{2}$ ell. 4 schw. Fod.

Maal for Korn: 1 Malter ell. Sac havde 10 Vierteln, Quarterons ell. Boisseaux à 10 Immi ell. Émines. 1 Viertel, der ogsaa deltes i 4 Vierling à 4 Mässlein, var = $\frac{5}{9}$ schw. Kub. Fod = 15 fr. Liter = 15.5260 d. Potter. I Neuchâtel var 1 Bosse Kalk = 20 Boisseaux = 300 fr. Liter = 2.1564 d. Korntdr. og 1 Bauche Tørv = 120 schw. Kub. Fod = 3.24 fr. Kub. Meter = 0.7278 d. Korntd.

Maal for flydende Varer: 1 Ohm, Saum ell. Muid havde 4 Eimer, Setiers ell. Brentes à 25 Maass ell. Pots à 2 halve Maass à 2 Schoppen à 2 halve Schoppen. — 1 Maass ell. Pot var = $\frac{1}{18}$ schw. Kub. Fod = $1\frac{1}{2}$ fr. Liter = 1.5526 d. Potter. I Neuchâtel var 1 Gerle Most = 66 Pots = 99 fr. Liter = 102.4718 d. Potter.

Vægt: 1 Quintal havde 100 Pfund ell. Livres à 16 Onces à 2 Loth. — 1 Livre var = 500 fr. Gram = det danske Pund.

I videnskabeligt Øjemed samt som Guld-, Sølv- og Møntvægt benyttedes den franske Gramvægt.

Probervægt: Den nuværende franske, idet Finheden ved Guld og Sølv angaves i Tusindedele ell. Millièmes. Der var ikke bestemt nogen vis Finhed for forarbejdet Guld eller Sølv. Guldet var imidlertid næsten altid af Finhed = 750 (= 18 Karat), men i Zürich = $812\frac{1}{2}$ (= $19\frac{1}{2}$ Karat). Sølvet var i Genf enten $833\frac{1}{3}$ (= $13\frac{1}{3}$ lødigt) med 2 Fabrikstempler, eller 750 (= 12lødigt) med 1 Stempel, i Neuchâtel 800 (= $12\frac{4}{5}$ lødigt), i Zürich $843\frac{3}{4}$ (= $13\frac{1}{2}$ lødigt) med Stempel Z, i Basel $781\frac{1}{4}$ (= $12\frac{1}{2}$ lødigt), i Glarus og Tessin 750 (= 12lødigt) og i de øvrige større Stæder, saasom i Bern (med Stempel: en Bjørn paa en Bjælke og B), Freiburg, Luzern, St. Gallen og Waadt $812\frac{1}{2}$ (= 13lødigt).

Medicinalvægt: 1 Livre havde 12 Onces à 8 Drachmes à 3 Scrupules à 20 Grains. — 1 Livre var = $\frac{3}{4}$ Livre Handelsvægt = 375 fr. Gram. Den ældre Medicinalvægt var det tilladt at anvende og denne var meget nær lig den gml. nürnbergske.

Under 17 Aug. 1835 afsluttede tolv Cantonner en Overenskomst om Brugen af fælles Maal og Vægt, de saakaldte Concordat Maal og Vægt, som indførtes fra 1 Jan. 1840, Luzern endog 1 Jan. 1838 (se foran Pag. 97). Disse vare aldeles overensstemmende med de senere 23 Dec. 1851 indførte, kun med Undtagelse af, at der ogsaa fandtes et Kornmaal, kaldet Mütt ell. Sack paa 4 Vierteln, hvorimod der ikke fandtes noget Maal for flydende Varer af Navn Eimer.

Fyrstendømmet Serbien,

uafhængigt souveræent Fyrstendømme siden Fredsslutningen i Berlin 13 Juli 1878.

Mønt.

Ved Loven af 30 Nov. 1873 har Serbien tiltraadt den latinske Møntconvention af 23 Dec. 1865 (se Frankrig Pag. 31), saaledes at man i Fremtiden regner efter **Dinar** à **100 Parà**, idet denne Dinar blev lig den franske Franc Sølvskillemønt, af Finhed = 835, af Vægt = 5 fr. Gram, indeholdende 4.175 fr. Gram fint Sølv, altsaa = 0.927 778 franske Franc Sølvcourant.

Mønter prægede efter dette System:

Sølv efter Loven af 30 Nov. 1873: Mønter paa **2**, **1** og $\frac{1}{2}$ **Dinar** (= 50 Parà), ganske overensstemmende med de franske Sølvskillemønter paa 2, 1 og $\frac{1}{2}$ Franc.

Bronze efter Loven af 15 Marts 1868: Mønter paa **10**, **5** og **1 Parà**, ganske overensstemmende med de franske Mønter paa 10, 5 og 1 Centime.

De første nationale Sølvmønter sattes i Omløb 18 Apr. 1875 til Minde om Aarsdagen for Serbiens Ophøjelse til Fyrstendømme i 1815 og Fæstningen Belgrads Overgivelse i 1867 til de serbiske Tropper. Finantsministeren bemyndigedes til at sætte alle fremmede mindre Sølvmønter ud af Circulation og med Hensyn til de større Sølvmønter og de fremmede Guldmønter vil en særegen Lov komme til at fastsætte Coursen for disse.

Tidligere regnedes her efter **Pjaster** ell. **Grusch** à **40 Parà**, men da der ikke tidligere fandtes serbiske Mønter, kan Værdien af en saadan Pjaster kun bedømmes efter den Cours, hvortil fremmede Mønter gik i Landet. Der fandtes to Arter af Pjaster, eftersom man regnede efter Handelscours (*Tscharschijski tetschaj*) eller efter Skattecours (*Poreski tetschaj*), hvilken sidste kun benyttedes ved Udredning af directe Skatter og ved Betaling af Told. Til al anden Brug benyttedes Handelspjastren eller som den ogsaa kaldtes Regningspjastren. Da den ældre Conventionsthaler paa 2 ældre østerrigske Gylden, af 20-Gyldenfoden, i Serbien gjaldt 24 Pjaster, kan man antage en Regningspjaster = Værdien af 0.974 5 fr. Gram fint Sølv = 0.216 6 fr. Franc Sølvcourant = c. $15\frac{1}{2}$ danske Øre. 1 Skattepjaster havde den dobbelte Værdi.

Da Fyrstendømmet ikke selv havde Mønt, benyttedes her kun fremmede Mønter, hvoraf de vigtigste vare til den her tilføjede Cours efter Handelscours:

Af Guldmønter: **Østerrigske Dukater** = 56 Pjaster, men modtoges kun i de fyrstelige Kasser saafremt de vare i uskadt Stand, men vare de gjennemhuggede med et Hul, som ofte var Tilfældet, eftersom Konerne bare dem paa en Snor som Smykke, kunde de kun anvendes ved Indkjøb af Varer

og da til en forringet Værdi. I Almindelighed gjaldt de for 56 Pjaster eller 14 østerrigske Zwanziger = $4\frac{2}{3}$ Conventions-Gylden, men Coursen har ogsaa været 58 eller 60 Pjaster. **Tyske Guldkroner** før 1856 = 162 Pjaster. **Tyrkiske Jüslik** ell. Guld-Medschidie = 116 Pjaster.

Af Sølvmønter: **Russiske Sølvrubler** med deres Underafdelinger = 20 Pjaster. **Østerrigske** ældre **Conventions-Thaler** à 2 Gylden = 24 Pjaster, endvidere nyere østerrigske Mønter paa **$1\frac{1}{2}$ Gylden**, **1** og **$\frac{1}{4}$ Gylden** = 11 Pjaster 16 Parà pr. Gylden. **Tyrkiske Jirmelik** ell. Sølv-Medschidie = 22 Pjaster.

Desuden fandtes en stor Mængde fremmed Skillemønt, som ved Forordn. af 1 (13) Nov. 1870 er erstattet ved national Kobbermønt.

Maal og Vægt

ere hovedsagelig de i Tyrkiet benyttede. Regeringen har besluttet at indføre det metriske System, men endnu er det ikke sket.

Længdemaal: Den her benyttede Arschin, Arsin ell. Hâlebi er den tyrkiske Hâlebi ell. Pik-Hâlebi; men her maales ogsaa ofte med den ældre wiener Elle og navnlig Varer fra Østerrig, eller overhovedet alle Varer, der ikke komme fra Tyrkiet. Ved Landmaaling benyttes den ældre wiener Klafter.

Markmaal: Marker og Enge maales ved Lanatz, der er lig den ældre wiener Joch. Betegnelsen «Dag Agerland» er det Areal, som man med tvende Oxer kan pløje paa 1 Dag. Fladeindholdet af Vinhaver taxeres efter Motika eller det Areal, som er beplantet med saa mange Vinstokke, som en Mand kan hyppe paa 1 Dag.

Kornvarer og Frugt sælges efter Vægt pr. 100 Oka.

Maal for flydende Varer: Flydende Varer sælges ligeledes efter Vægt og man regner 1 Oka i Rumindhold = $1\frac{1}{4}$ ældre wiener Maass = 1.768 4 fr. Liter = 1.830 4 d. Potter. I Detaillehandelen betjener man sig ogsaa af Maal, som tilnærmelsesvis rumme et Qvantum af 1 Oka i Vægt, da de imidlertid benyttes til alle Arter af flydende Varer, holde disse paa ingen Maade altid 1 Oka i Vægt. Til Vin og Brændevin benyttes den ældre wiener Eimer med dens Underafdelinger. I Belgrad benyttes for Brændevin den ungarske Eimer.

Vægt: Den forrige tyrkiske Vægt. 1 Oka paa 4 Litra à 100 Dramm regnes i Praxis = $2\frac{1}{4}$ ældre wiener Pund. 1 Kantár paa 44 Oka, hvorefter Caffe og Sukker forhandles, regnes = det ældre wiener Centner paa 100 wiener Pund. De fleste Varer, som sælges efter Vægt, sælges pr. Tovar à 100 Oka, hvilken Vægt ogsaa benævnes en «Hestelast».

Møntvægt: I Følge Møntloven af 30 Nov. 1873 benyttes den franske Gramvægt.

Møntprobervægt: Finheden af Guld og Sølv benævnes i Følge samme Lov efter Tusindedele.

Medicinal- og Apothekervægt: Den ældre østerrigske Medicinalvægt.

Kongeriget Spanien.

Mønt.

I Følge Møntloven af 19 Oct. 1868 og Bekjendtgjørelse fra Finantsministeren af 26 Marts 1869 regnes her, siden 1 Jan. 1871, efter **Pesetas** à **100 Céntimos** (Céntimos de peseta), med saa vel Guld- som Sølvmøntfod, overensstemmende med de ved den latinske Møntconvention af 23 Dec. 1865 tagne Bestemmelser (se Frankrig Pag. 31). 1 Peseta bliver derved lig den franske Franc.

De nuværende Mønter i Spanien ere:

Guld: I Følge Loven af 19 Oct. 1868 Mønter paa **100** og **50 Pesetas**, i Følge kgl. Decret af 20 Aug. 1876 Mønter paa **25 Pesetas** og i Følge Loven af 19 Oct. 1868 Mønter paa **20**, **10** og **5 Pesetas**, overensstemmende med de franske Mønter af tilsvarende Navn i Franc og med Hensyn til Mønten paa 25 Pesetas, i Forhold til de andre.

Sølv i Følge Lov af 19 Oct. 1868 som Courantmønt: Mønter paa **5 Pesetas** (Duro), og som Skillemønt: Mønter paa **2**, **1** og $\frac{1}{2}$ **Peseta** (= 50 Céntimos) og paa $\frac{1}{5}$ **Peseta** (= 20 Céntimos), overensstemmende med de franske Mønter af tilsvarende Navn i Franc.

Bronze i Følge Lov af 19 Oct. 1868: Mønter paa **10**, **5**, **2** og **1 Céntimo**, overensstemmende med de franske Mønter af tilsvarende Navn i Centimer.

Af Sølvmønt er ingen pligtig at modtage i én Betaling større Beløb end 150 Pesetas, af Skillemønt ikkun indtil 50 Pesetas, og af Bronzemønt kun til Beløb af 5 Pesetas.

I Tidsrummet fra 1 Jan. 1865 til 1 Jan. 1871 regnedes, i Følge Loven af 26 Juni 1864 efter **Escudos** à **1 000 Milésimas** eller til **10 Reales** à **10 Céntimos** (Céntimos de escudo) à **10 Milésimas.** Undertiden benævntes Céntimos ogsaa Decimas (= $\frac{1}{10}$ Real). Der fandtes baadé Guld- og Sølvmøntfod og 1 Escudo i Guld (der som Mønt ikke blev præget) holdt en Vægt paa $16\frac{4}{5}$ castilianske

Granos = 0.838 711 fr. Gram Møntguld, af Finhed = 900 eller indeholdende 0.754 840 fr. Gram fint Guld. 1 Escudo i Sølv vejede 260 castil. Granos = 12.980 054 fr. Gram Møntsølv, af Finhed = 900, indeholdende 11.682 049 fr. Gram fint Sølv. Forholdet mellem Guld og Sølv var altsaa som 325 til 21 = 15.476 190 : 1.

Mønter prægede efter dette System:

Guld i Følge Loven af 26 Juni 1864: Mønter paa **10 Escudos** (Doblon), af Finhed = 900, af Vægt = 168 castil. Granos = 8.387 1 fr. Gram, indeholdende 7.548 4 fr. Gram fint Guld, endvidere Mønter paa **4** og **2 Escudos** i Forhold hertil.

Sølv i Følge Loven af 26 Juni 1864 som Courantmønt: Mønter paa **2** og **1 Escudo** ell. hele og halve Duros, af Finhed = 900, af Vægt = 520 castil. Granos = 25.960 1 fr. Gram og = 260 castil. Granos = 12.980 1 fr. Gram. Som Skillemønt: Mønter paa **1 Peseta** = $\frac{1}{5}$ Duro, $\frac{1}{2}$ **Peseta** = $\frac{1}{10}$ Duro og $\frac{1}{4}$ **Peseta** = 1 Real, allè af Finhed = 810 og af Vægt henholdsvis 5.192 0, 2.596 0 og 1.298 0 fr. Gram.

Kobber i Følge Loven af 26 Juni 1864: Mønter paa **5 Céntimos** = $\frac{1}{2}$ Real, samt paa **2**$\frac{1}{2}$, **1** og $\frac{1}{2}$ **Céntimo.**

I Tidsrummet fra 1849 til 1 Jan. 1865 regnedes, i Følge Møntloven af 15 Apr. 1848 og 30 Dec. 1855, efter **Reales** à **10 Decimas** à **10 Céntimos. 1 Duro** var = **2 Escudos** à **2**$\frac{1}{2}$ **Pesetas** à **4 Reales.** Ofte benyttede man endnu fra ældre Tid at dele Realen i **8**$\frac{1}{2}$ **Cuartos** à **4 Maravedises.** Der anvendtes Sølvmøntfod og 175 Reales udmøntedes af 1 castil. Marco (= 230.046 5 fr. Gram) Møntsølv, af Finhed = 900, eller af 1 Marco fint Sølv erholdt man 194$\frac{4}{9}$ Reales. 1 Real kom saaledes til at indeholde 1.183 096 fr. Gram fint Sølv.

Mønter, prægede i dette Tidsrum:

Guld: **Doblon de Isabel** ell. Isabelino til 100 Reales, af Finhed = 900. Ved Loven af 15 Apr. 1848 af Vægt 167 castil. Granos = 8.337 2 fr. Gram ved Loven i 1850 af Vægt = 164$\frac{4}{7}$ castil. Granos = 8.215 9 fr. Gram og ved Loven af 3 Febr. 1854 af Vægt = 168 castil. Granos = 8.387 1 fr. Gram. Endvidere fandtes Mønter paa **40 Reales** = $\frac{2}{5}$ Doblon og paa **20 Reales** = $\frac{1}{5}$ Doblon, begge af Finhed = 900 og i Vægt i Forhold til den sidst nævnte Doblon fra 1854.

Sølv: **Duro** = 20 Realer, af Finhed = 900, ved Loven af 15 Apr. 1848 af Vægt = 26.291 0 fr. Gram, ved Loven af 1850 af Vægt = 26.104 6 fr. Gram og ved Loven af 3 Febr. 1854 af Vægt = 25.960 1 fr. Gram. Endvidere Mønter paa **10 Reales** (Escudos), paa **4 Reales** (Pesetas), paa **2** og **1 Real** baade fra 1848 og 1854, alle af Finhed = 900, med en Vægt i Forhold til Mønten paa 20 Realer fra samme Aar.

Kobber fra 1848 og 1853: Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Real** = 2 Cuartillos = 50 Céntimos, paa $\frac{1}{4}$ **Real** = 1 Cuartillo = 25 Céntimos, paa $\frac{1}{5}$ **Real** = 2 Decimas = 20 Céntimos, paa $\frac{1}{10}$ **Real** = 1 Decima = 10 Céntimos og paa $\frac{1}{20}$ **Real** = $\frac{1}{2}$ Decima = 5 Céntimos.

Før den Tid var der i Spanien mangfoldige forskjellige Regningsarter, den vigtigste af disse var den saakaldte castilianske, der benyttedes i Castilien og saaledes i Madrid.

De sædvanligste castilianske Regningsstørrelser vare:

1 Real de plata antiguo (gml. Sølv Real) var = 16 Cuartos = 32 Ochavos = 34 Maravedises de plata antiguos = 64 Maravedises de vellon = 640 castilianske Dinéros.

1 Real de vellon var = $8\frac{1}{2}$ Cuartos = 17 Ochavos = 34 Maravedises de vellon = 340 castilianske Dinéros.

17 Reales de plata antiguos vare = 32 Reales de vellon og 17 Maravedises de plata antiguos vare = 32 Maravedises de vellon.

Værdien af disse kan bestemmes derved, at den gamle Sølvpjaster (*Peso duro* ell. *Peso fuerto*) var lig 20 Reales de vellon eller $10\frac{5}{8}$ Reales de plata antiguos, og da man gjennemsnitlig kan regne $41\frac{3}{5}$ Pjaster paa 1 fr. Kilogram fint Sølv, kommer altsaa 1 Real de plata antiguo (som for øvrigt ikke existerede som Mønt) til at repræsentere Værdien af $\frac{5}{2}\frac{0}{2}\frac{0}{1}$ = 2.262 443 fr. Gram fint Sølv og 1 Real de vellon (der blev præget) indeholdt $\frac{1}{1}\frac{2}{0}\frac{5}{4}$ = 1.201 923 fr. Gram fint Sølv.

De saakaldte **Vexelmønter**, der hovedsageligen benyttedes ved Samkvem med Udlandet, vare:

1 Doblon de oro var = $1\frac{1}{4}$ Doblon de cambio ell. Doblon de plata antiguo = 5 Pesos de cambio ell. Pesos de plata antiguos = 40 Reales de plata antiguos. 1 Ducado de cambio var = $11\frac{1}{3}\frac{1}{4}$ Reales de plata antiguos = 375 Maravedises de plata antiguos. 1 Peso de cambio = $15\frac{1}{1}\frac{1}{7}$ Reales de vellon.

De tre Hovedmønter, Ducado, Doblon de cambio og Peso de cambio deltes hver især i 20 Sueldos à 12 Dinéros, hvilken sidste ikke maa forvexles med den en Del mindre ideelle castilianske Dinéros.

Den spanske Sølvpjaster, Peso duro ell. Peso fuerto var lig 20 Reales de vellon, følgelig blev 17 Doblones de ore = 85 Pesos de cambio = 64 Pesos duros. 85 Doblones de cambio = 256 Pesos duros. 289 Ducados de cambio = 300 Pesos duros.

De saakaldte «nye» eller **Provincial-Regningsstørrelser**, som benyttedes ved den indenrigs Handel, vare:

1 Doblon de plata nuevo ell. Doblon provincial var = 4 Pesos de plata nuevos ell. Pesos provinciales ell. sencillos = 3 Pesos duros ell. Pesos fuertes (den prægede Sølvpjaster) à 20 Reales de vellon à 17 Maravedises de plata nuevos à 2 Maravedises de vellon à 2 Blancas.

1 Ducado de plata var = 11 Reales de plata antiguos og 1 Ducado de vellon var = 11 Reales de vellon.

88 Doblones de plata nuevos vare = 352 Pesos de plata nuevos = 255 Ducados de plata = 480 Ducados de vellon = 264 Pesos duros.

Valencia

regnede i tidligere Tid enten efter **Libras** ell. **Pesos** à **20 Sueldos** à **12 Dinéros**, eller efter **Reales de plata nuevos** de Valencia à **24 Dinéros.** 1 Libra, eller som den kaldtes Libra de plata antigua eller Libra corriente de plata var altsaa = 10 Reales de plata nuevos de Valencia = 8 Reales de plata antiguos (castil. Mønt) = $15\frac{1}{1}\frac{1}{7}$ Reales de vellon = 1 Peso de cambio. — 85 Libras vare = 64 Pesos duros ell. fuertes (prægede Sølvpjaster), altsaa 1 Libra (som ikke prægedes) var lig Værdien af 18.099 548 fr. Gram .fint Sølv = 4.022 122 nye Pesetas eller fr. Francs. 375 Libras vare = 272 Ducados de cambio.

Zaragosa

regnede tidligere efter **Libras de Aragon** ell. **Libras Jacasas** à **10 Reales** à **2 Sueldos** à **16 Dinéros Aragonesos.** 1 Libra var = $\frac{1}{1}\frac{6}{7}$ Peso duro ell. fuerto (præget Sølvpjaster), altsaa 1 Libra de Aragon var lig Værdien af 22.624 434 fr. Gram fint

Sølv = 5.027 652 nye Pesetas eller fr. Francs. 16 Libras de Aragon vare = 5 Doblones de plata antiguos og 4 Libras de Aragon = 5 Pesos de plata antiguos.

Den her anvendte Real var den castilianske Real de plato antiguo og Dinéro = den castil. Ochavo.

Maal og Vægt.

Ved Loven af 19 Juli 1849 bestemtes Indførelsen af det franske metriske System, hvilket skete i enkelte Provinser 1 Jan. 1855, overalt ved Toldvæsenet 1 Jan. 1856 og over hele Landet siden 1 Jan. 1859, idet spanske Navne benyttes.

Længdemaal: Miriámetro = Myriameter. Kilómetro = Kilometer. Hectómetro = Hektometer. Decámetro = Dekameter. Metro = Meter. Decímetro = Decimeter. Centímetro = Centimeter. Milímetro = Millimeter.

Markmaal: Hectárea = Hektare. Área = Are. Centiárea = Centiare.

Rummaal: Hectólitro = Hektoliter. Decálitro = Dekaliter. Litro = Liter. Decílitro = Deciliter. Centílitro = Centiliter.

Vægt: Tonelada de peso ell. Tonelada métrica = Tonneau ell. Millier métrique. Quintal métrico = Quintal métrique. Arroba métrica = Myriagram. Kilógramo ell. Libra métrica = Kilogram. Hectógramo ell. Onza métrica = Hektogram. Decágramo ell. Dracma métrica = Dekagram. Gramo ell. Escrúpulo métrico = Gram. Decígramo = Decigram. Centígramo = Centigram. Miligramo = Milligram.

Forarbejdet Guld har en lovbestemt Finhed af $833\frac{1}{3}$ (efter ældre Betegnelse 20 Quilates) for de større Gjenstande og 750 (= 18 Quilates) for de mindre, sjældnere forarbejdes Guld af Finhed = $916\frac{2}{3}$ (= 22 Quilates). Forarbejdet Sølv har en lovbestemt Finhed af $916\frac{2}{3}$ (= 11 Dinéros) for Gjenstande til Husgeraad og 750 (= 9 Dinéros) for Smykkesager.

De tidligere Maal vare alle mer eller mindre afvigende fra hinanden i de forskjellige Provinser. Vigtigst af dem alle vare de gamle castilianske Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Legua marítima ell. Legua legal var lovbestemt = 3 Millas marítimas = 5 555.669 4 fr. Meter = 6 646.292 9 castil. Varas = 6 590.355 2 Varas fra Madrid; men i Praxis regnedes den stedse = 20 000 Piés = $6\,666\frac{2}{3}$ Varas = 5 572.700 0 fr. Meter og i Madrid = 5 620 fr. Meter. 1 Milla marítima var den for de fleste søfarende Nationer almindelige

Sømil (i Skandinavien Søkvartmil) = 1 851.889 8 fr. Meter. 1 Legua nueva ell. real havde 8 000 Varas = 6 687.240 0 fr. Meter og i Madrid = 6 744 fr. Meter. 1 Legua geografica var lig 6 349.336 5 fr. Meter = 7 595.763 3 castil. Varas = 7 531.834 5 Varas fra Madrid, eller $17\frac{1}{2}$ L. g. = 1 Middelmeridiangrad. 1 Braza, Estado ell. Toesa var = 2 Varas à 3 Piés à 12 Pulgadas à 12 Líneas à 12 Puntos. 1 Pié deltes ogsaa i 16 Didos. 1 Vara var = 2 Codos à 2 Palmos majores à 9 Pulgadas. I Cadiz deltes 1 Codo i 2 Palmos à 2 Octavas à 2 Avas. Den i Arsenalerne benyttede Codo de ribera var = 8 Palmos de ribera ell. Palmos menores à 3 Pulgadas eller = 2 Piés. Palmo menor benyttedes til Udmaaling af Master etc. 1 Paso geométrico havde 5 Piés. 1 Geme havde 6 Pulgadas og var = $\frac{1}{2}$ Pié. 1 Colo var = $\frac{3}{8}$ Pié = $4\frac{1}{2}$ Pulgadas = 54 Líneas. 1 Cuerda ell. Cordel havde $8\frac{1}{4}$ Varas og var = $24\frac{3}{4}$ Piés, men regnedes af og til og navnligen i Galicien = 25 Piés. 1 Estadal havde 4 Varas à 3 Piés, men varierede i Provinserne mellem $5\frac{1}{2}$ og 15 Piés, og ved Udmaaling af Vinbjerge regnedes den ofte = 11 Piés. — Den castilianske Vara var = 0.835 905 000 fr. Meter eller 370.553 3 par. Lin. = 2.663 360 475 d. Fod, den i Madrid benyttede var = 0.843 000 000 fr. Meter eller 373.698 5 par. Lin. = 2.685 966 563 d. Fod eller nøjagtig $8\frac{1}{2}$ pr. Mille større.

Markmaal: 1 Fanega de tierra, Fanegada ell. Fanega de marco real havde 12 Celemines à 4 Cuartillos og var lovbestemt = 576 Kvadr. Estadales = 64.395 6 fr. Ares = 1.167 4 d. Tdr. Land; men varierede i Provinserne fra 100 til 625 Kvadr. Estadales. I Madrid var 1 Fanega ell. Fanegada = 4 900 castil. Kvadr. Varas = 34.238 1 fr. Ares = 0.620 7 d. Td. Land. 1 Cavallería ell. Caballería var = 60 Fanegas. 1 Aranzada for Vinbjerge var = 400 Kvadr. Estadales = 44.719 2 fr. Ares = 0.810 7 d. Td. Land; men varierede i Provinserne mellem 300 og 600 Kvadr. Estadales. Ofte regnedes 1 Aranzada = 400 Kvadr. Estadales à 121 Kvadr. Piés (i Stedet for 144), hvorved denne blev = 5 377$\frac{7}{9}$ Kvadr. Varas = 37.576 5 fr. Ares = 0.681 2 d. Td. Land. — Den castil. Kvadr. Vara var = 0.698 737 169 fr. Kvadr. Meter = 7.093 489 019 d. Kvadr. Fod. I Madrid = 0.710 649 000 fr. Kvadr. Meter = 7.214 416 381 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn: 1 Cahiz havde 12 Fanegas ell. Hanegas à 4 Cuartillas à 3 Celemines à 4 Cuartillos à 4 Ochavillos. — 1 Fanega var = 55.501 0 fr. Liter = 57.447 3 d. Potter. I Madrid var den = 55.339 9 fr. Liter = 57.280 6 d. Potter.

Maal for Vin og Brændevin: 1 Mayo havde 16 Cántaras, Arroba mayor ell. Arroba de vino à 4 Cuartillas à 2 Azumbres à 4 Cuartillos à 4 Copas. 1 Bota Vin var 30 og 1 Pipa var 27 Cántaras. 1 Pipa Spiritus i Cadiz var lig 32 gml. castil. Arrobas = 516.256 0 fr. Liter = 534.360 3 d. Potter. — 1 Cántaras ell. Arroba de vino var = 16.133 0 fr. Liter = 16.698 8 d. Potter, i Madrid = 16.300 0 fr. Liter = 16.871 6 d. Potter, i Cadiz = 15.843 9 fr. Liter = 16.399 5 d. Potter. I Barcelona og Taragona var 1 Tonelada lig 2 Pipas à 4 Cargas à 4 Barrilons à 2 Mallals à 2 Cortanes ell. Cuartanes à 2 Cortines ell. Cuartines à 4 Porrones, Mitadellas ell. Citras à 4 Petricons. 1 Barile = $1\frac{1}{3}$ Carga. — 1 Barrilon i Barcelona var = 30.144 0 fr. Liter = 31.201 1 d. Potter, i Taragona benævntes denne Armiña og var = 34.659 7 fr. Liter = 35.875 2 d. Potter.

Maal for Olie: 1 Arroba menor ell. Arroba de aceite havde 25 Libras à 4 Panillas ell. Cuarterones à 4 Onzas. 1 Bota Olie regnedes = $38\frac{1}{2}$ og 1 Pipa til $34\frac{1}{2}$ Arrobas menores. 35 Arrobas menores vare = $27\frac{1}{4}$ Arrobas mayores. — 1 Arroba menor var = 12.560 7 fr. Liter = 13.001 2 d. Potter, i Madrid = 12.690 7 fr. Liter = 13.135 8 d. Potter og i Cadiz = 12.519 9 fr. Liter = 12.959 0 d. Potter.

Handelsvægt: 1 Quintal var = 4 Arrobas à 25 Libras à 4 Cuarterones à 4 Onzas à 8 Ochavas. 1 Quintal macho var = 6 Arrobas = 150 Libras. 1 Tonelada = 20 Quintales = 2 000 Libras. — 1 Libra var = 460.093 0 fr. Gram.

Guld-, Sølv- og Møntvægt: 1 Marco var = 8 Onzas à 8 Ochavas à 2 Adarmes à 3 Tomines à 12 Granos. — 1 Marco var = $\frac{1}{2}$ Libra Handelsvægt = 230.046 5 fr. Gram.

Probervægt: 1 Marco deltes ved Guld i 24 Quilates à 4 Granos à 8 Partes, ved Sølv i 12 Dinéros à 24 Granos.

Juvelvægt: 1 Onza deltes i 140 Quilates à 4 Granos (Sølvvægt). — 1 Juvel Onza = 27.957 0 fr. Gram og 1 Juvel Quilat = 0.199 693 fr. Gram.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Libra medicinal var = 12 Onzas à 8 Dracmas à 3 Escrúpulos à 2 Obolos à 3 Siliquas ell. Caracteres à 4 Granos. — 1 Libra var = $\frac{3}{4}$ Libra Handelsvægt = 345.069 75 fr. Gram. I Catalonien var 1 Libra = $300\frac{3}{4}$ fr. Gram, i Aragonien = 350 fr. Gram.

I **Malaga** benyttedes følgende ældre Maal og Vægt, som endnu til Dels benyttes:

Længdemaal: Det gml. castilianske.

Markmaal: 1 Fanega superficial havde 8 640 castil. Kvadr. Varas = 60.370 9 fr. Ares = 1.094 4 d. Tdr. Land.

Maal for flydende Varer: 1 Arroba ell. Cántara havde 8 Azumbres à 4 Cuartillos. 1 Pipa Malaga Vin var egentlig 35 Arrobas, men regnedes almindeligen til 34 Arrobas. 1 Bota Malaga Vin = 30 Arrobas. 1 Bota Pedro Zimenes Vin derimod $53\frac{1}{2}$ Arrobas. — 1 Arroba var = 16.660 0 fr. Liter = 17.244 2 d. Potter.

Maal for Olie: Olie sælges efter Vægt, navnlig pr. 100 Kilogr., tidligere pr. 34 Arrobas, som kaldtes en *Normal Pipa*, medens de Foustager, hvori Olien forsendtes, afveg en Del herfra. Den hele Pipa holdt som oftest $54\frac{1}{2}$—$55\frac{3}{4}$ Arrobas, den halve Pipa 27—28 Arrobas Netto. 1 Bota Olie var = 43 Arrobas.

Vægt: Den gml. castilianske. 1 Carga var 7 Arrobas; den lille Lastre = 6 200, den store Lastre = 8 800 Libras. 1 Baril friske Vindruer regnes nu = 24 Kilogram, tidligere = 52 Libras (= 23.924 8 Kilogr.). 1 Baril Rosiner $46\frac{1}{2}$ Libras ($21\frac{2}{5}$ Kilogr.). 1 Fad lange Rosiner 100 Libras (= 46 Kilogr.). 1 Fad Gorons- og Lexia-Rosiner $112\frac{1}{2}$ Libras (= $51\frac{3}{4}$ Kilogr.). 1 Fad Drue-Rosiner 40 Libras (= $18\frac{2}{5}$ Kilogr.). 1 Kiste Mandler 25 Libras (= $11\frac{1}{2}$ Kilogr.). 1 Kiste Figner $112\frac{1}{2}$ Libras (= $51\frac{3}{4}$ Kilogr.). 1 Baril Figner $56\frac{1}{4}$ Libras (= $25\frac{7}{8}$ Kilogr.). 1 Kiste Sæbe 100 Libras (= 46 Kilogr.).

Kongeriget Sverige.

Mønt.

Mellem Danmark og Sverige afsluttedes under 18 Dec. 1872 en foreløbig og under 27 Maj 1873 en definitiv Møntconvention om Indførelsen af en paa Guld baseret fælles Møntfod, denne tiltraadtes af Norge ved Tillægsconventionen af 16 Oct. 1875.

I Følge denne er siden 1 Jan. 1875 Enheden **Kronen (Krona)**, der deles i **100 Øre.**

De prægede Mønter og de vigtigste Bestemmelser i denne Convention findes anført under Danmark Pag. 5.

Fra 1 Jan. 1856 indtil Udgangen af 1874.

Man regnede i Følge Møntloven af 3 Febr. 1855 siden 1 Jan. 1856 efter **Riksdaler Riksmønt** à **100 Øre.**

Møntfoden var baseret paa Sølv og af 1 Skaalpund Victualievægt Møntsølv, af Finhed 12 Lod (= 750), udmøntedes 50 Riksdaler Riksmønt, der saaledes fik en Vægt = 8.501 516 fr. Gram, indeholdende 6.376 137 fr. Gram fint Sølv, af Værdi = 0.504 409 ældre danske Rigsdaler Rigsmønt = 1.008 818 skandinaviske Guldkroner.

Mønter, prægede i Tidsrummet 1856—74, vare:

Guld: **Caroliner** (Lov af 31 Juli 1868), aldeles overensstemmende med de franske 10-Frankstykker, og i Følge kgl. Forordn. af Jan. 1872 skulde disse tages ved alle Statskasser til en Værdi af $7\frac{1}{10}$ Riksdaler og efter Indførelsen af Kronemøntfoden modtages de til en Værdi af $7\frac{1}{5}$ Krone = 7 Kroner 20 Øre.

Sølv: I Følge Lov af 3 Febr. 1855 Mønter paa **4**, **2**, **1**, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{10}$ **Riksdaler Riksmønt** lig henholdsvis 400, 200, 100, 50, 25 og 10 Øre. Alle af Finhed 12 Lod (= 750), af Vægt = 34.006 1, 17.003 0, 8.501 5, 4.250 8, 2.125 4 og 0.850 2 fr. Gram.

Bronze (95 Vægtdele Kobber, 4 Vægtdele Tin og 1 Vægtdel Zink): Mønter paa **5**, **2**, **1** og $\frac{1}{2}$ **Øre**, saaledes udmøntede, at man af 1 Skaalpund Victualievægt (= 425.075 8 fr. Gram) Bronze erholdt 50 Stkr. paa 5 Øre, af Vægt 8.501 5 fr. Gram, 75 Stkr. paa 2 Øre, af Vægt 5.667 7 fr. Gram, 150 Stkr. paa 1 Øre, af Vægt 2.833 8 fr. Gram, eller 300 Stkr. paa $\frac{1}{2}$ Øre, af Vægt 1.416 9 fr. Gram. Alle i Følge Lov af 3 Febr. 1855.

Fra Maj 1845 indtil Udgangen af 1855

regnedes efter **Riksdaler** à **48 Skillingar** à **4 Styfver**, idet Riksdaleren var aldeles lig den forhen omtalte.

Tidligere og indtil 1845

regnedes i Følge Møntforordn. af 9 Maj 1835 efter **Riksdaler** à **48 Skillingar** à **4 Styfver.** Skillingen deltes ogsaa i **12 Runstycken.** Der fandtes 3 Slags Valuta:

1. *Riksdaler Riksgæld* (den almindeligste), ganske af samme Værdi som den senere Riksdaler Riksmønt = 12 Skilling Sølv = 32 Skilling Banco.
2. *Riksdaler Sølv* eller Riksdaler Species, som var = 4 Riksdaler Riksgæld = 192 Skilling Riksgæld = 128 Skilling Banco.
3. *Riksdaler Banco*, som var = $1\frac{1}{2}$ Riksdaler Riksgæld = 72 Skilling Riksgæld = 18 Skilling Sølv.

3 Riksdaler Sølv vare saaledes = 8 Riksdaler Banco = 12 Riksdaler Riksgæld.

Mønter prægede før 1856:

Guld: Mønter paa **4**, **2** og **1 Dukat**, som i Følge Lov af 25 Juni 1830 havde en Finhed af 23 Karat 5 Gren (= 975.694), vare udmøntede saaledes, at den gamle Møntmark (paa 4 384 svenske As = 210.616 2 fr. Gram) Møntguld udbragte $60\frac{1}{2}$ Dukat, af Vægt 3.481 260 fr. Gram, indeholdende 3.396 646 fr. Gram fint Guld. Ved Lov af 9 Maj 1835 og Banklov af 23 Maj 1845 bestemtes Finheden af disse til 23 Karat $4\frac{4}{4}\frac{0}{1}$ Gren (= 975.610), ligesom at 1 Skaalpund Victualievægt (= 425.075 8 fr. Gram) fint Guld skulde give 125 enkelte Dukater, af Vægt 3.485 622 fr. Gram, indeholdende 3.400 606 fr. Gram fint Guld. De andre Dukater i Forhold hertil.

Sølv: I Følge Lov af 25 Juni 1830 Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ og $\frac{1}{1}\frac{1}{6}$ **Speciesdaler** eller henholdsvis = 48, 24, 12, 6 og 3 Skilling, saaledes udmøntede, at 1 Skaalpund Victualievægt Møntsølv udbragte $12\frac{1}{2}$ Speciesdaler og derfor ganske svarende til de oven for omtalte Mønter (fra 1855) paa 4, 2, 1, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Riksdaler Riksmønt, alle af Finhed 12 Lod (= 750). I Følge Lov af 4 Maj 1852 Mønter paa $\frac{1}{3}\frac{1}{2}$ **Speciesdaler** til $1\frac{1}{2}$ Skilling Species = 4 Skilling Banco, af Finhed 12 Lod (= 750) og Vægt i Forhold til de foran anførte.

Endvidere fra tidligere Tid: Mønter paa **1**, $\frac{2}{3}$ og $\frac{1}{3}$ **Speciesdaler**, af Finhed 14 Lod 1 Gren (= 878.472), saaledes udmøntede, at den ældre svenske Møntmark (= 210.616 2 fr. Gram) Møntsølv gav $7\frac{1}{5}$ Speciesdaler, af Vægt = 29.252 250 fr. Gram, indeholdende 25.697 289 fr. Gram fint Sølv, af Værdi = 2.032 884 ældre danske Rigsdaler Rigsmønt = 4.065 768 skandinaviske Guldkroner. Mønter paa $\frac{1}{6}$ **Speciesdaler**, af Finhed 11 Lod 1 Gren (= 690.972), hvoraf 34 paa en Mark. Mønter paa $\frac{1}{1}\frac{1}{2}$ **Speciesdaler**, af Finhed $8\frac{1}{9}$ Lod (= 506.944), hvoraf 50 paa en Mark, samt Mønter paa $\frac{1}{2}\frac{1}{4}$ **Speciesdaler**, af Finhed $6\frac{1}{9}$ Lod (= 381.944), hvoraf 76 paa en Mark.

Kobber: Mønter paa **4 Skilling Banco** (Lov af 1849), Mønter paa **2**, **1**, $\frac{2}{3}$, $\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{6}$ **Skilling Banco** (Lov af 25 Juni 1830), saaledes udmøntede, at man af 1 Skaalpund Victualievægt Kobber erholdt $11\frac{1}{4}$ Stkr. paa 4, $22\frac{1}{2}$ Stkr. paa 2, $37\frac{1}{2}$ Stkr. paa 1, $56\frac{1}{4}$ Stkr. paa $\frac{2}{3}$, 90 Stkr. paa $\frac{1}{3}$ og 180 Stkr. paa $\frac{1}{6}$ Skilling Banco.

Man var ikke pligtig at modtage i én Betaling mer end 1 Riksdaler Riksgæld i Kobbermønt.

Maal og Vægt.

Under 20 Maj 1875 underskrev Sverige den i Paris afsluttede saakaldte internationale Meterconvention betræffende Oprettelsen af et internationalt Maal- og Vægtbureau (se Norge Pag. 75).

I Henhold til denne Convention udkom Forordn. af 22 Nov.

1878 om Indførelsen af Maal og Vægt efter det metriske System og i Følge denne Forordnings § 54 skal dette, senest fra Begyndelsen af 1881, udelukkende anvendes ved Told- og Postvæsenet samt ved Jernbanetrafiken i Riget, ligesom ogsaa efter § 55 alle Landmaalingsforretninger blive at foretage efter det metriske System, dog indtil videre saaledes, at den ældre Beregning efter Tunnland og Kappland tillige anføres og om vedkommende ønske det, da tillige i Kvadr. Ref og Kvadr. Stänger. Indtil 1887 og 1888 skulle saa vel det gamle System som det metriske benyttes ved Angivelse af Capiteltaxter og ved Priser paa Varer og Effecter og efter 1 Jan. 1889 maa af Staten kun benyttes det metriske System. Indtil Udgangen af 1888 maa anvendes i Handel saa vel det nu gjældende System for Maal og Vægt som det metriske, dog at det første skal benyttes, naar enten Sælgeren eller Kjøberen forlanger det anvendt.

Længdemaal: 1 Myriameter ell. ny Mil = 10 Kilometer à 1 000 Meter à 10 Decimeter à 10 Centimeter à 10 Millimeter.

Flademaal: 1 Kvadr. Myriameter ell. ny Kvadr. Mil = 100 Kvadr. Kilometer à 100 Hektar à 100 Ar à 100 Kvadr. Meter à 100 Kvadr. Decimeter à 100 Kvadr. Centimeter à 100 Kvadr. Millimeter.

Kubikmaal og Rummaal: 1 Hektoliter = 100 Liter à 10 Deciliter à 10 Centiliter. — 1 Kub. Meter = 1 000 Kub. Decimeter ell. Liter à 1000 Kub. Centimeter à 1000 Kub. Millimeter.

Vægt: 1 Kilogram = 10 Hektogram à 100 Gram à 10 Decigram à 10 Centigram à 10 Milligram.

I Handel og Vandel skal findes følgende Maal og Vægtlodder:

Længdemaal: Maalestænger og Maaleskaler af Metal, Ben eller Træ paa 2 og 1 Meter, 5, 2 og 1 Decimeter. I de paa disse anførte Betegnelser maa Ordet «Meter» ej forkortes, hvorimod *dm* betyder Decimeter, *cm* Centimeter og *mm* Millimeter. Landmaalingsskaler ere Præcisionsmaal. Maalekjæder af Jærn eller andet Metal paa 10 Meter eller hele Mangefold heraf. Maalebaand af Staal paa 20, 10, 5, 2 og 1 Meter.

Maalekar for tørre Varer: Maalekar af Træ, Jærn eller andet Metal paa 2 og 1 Hektoliter, af kubisk eller konisk Form, paa 50, 20, 10, 5, 2 og 1 Liter samt paa 5 Deciliter, af kubisk Form.

De koniske Maalekar forfærdiges af Eg eller Bøg og skulle have en Højde lig Diameteren for oven og denne omtrent $\frac{1}{5}$ større end Diameteren i Bunden.

Maalekarrene af Metal skulle være cylindriske. De paa 1 Liter og derover med en Højde omtrent $1\frac{1}{2}$ Gange Diameteren; de paa 5 Deciliter skulle have en Højde omtrent lig Diameteren.

I de paa disse anførte Betegnelser maa Ordene «Hektoliter» og «Liter» ikke forkortes, hvorimod *dl* betyder Deciliter.

Ved Modtagelsen af Kul og Kokes maa ej fordres benyttet større Maalekar end 1 Hektoliter, ved andre Varer skal stedse benyttes det største Kar, som Varernes Mængde tillader.

Maaling med Top finder ikke Sted, men ved større Varer, saasom Kul, Kridt, Rod- og Træfrugter, der ikke kunne stryges, skal Maalet være vel fyldt uden Top. Ved andre Varer, saasom Korn, Frø og Salt anvendes Strygning uden at Maalet sættes, pakkes eller rystes.

Maalekar for flydende Varer: Maalekar af Kobber, Messing, Jærn eller andet Metal paa 30, 20, 10, 5, 2 og 1 Liter, paa 5, 2 og 1 Deciliter samt paa 5 Centiliter.

Efter Beskaffenheden af de Varer, som hermed skulle maales, skulle de indvendig være overtrukne med Sølv, Nikkel, Tin eller lignende. Maalekarrene paa 5 Liter og derover skulle være koniske, de mindre enten koniske eller cylindriske.

Paa de koniske Maalekar skulle paa de mindre, fra 2 Liter og ned efter, Diameteren for oven være lig $\frac{2}{3}$ af Diameteren i Bunden og lig $\frac{4}{5}$ af Højden. Paa de større skal Højden være lig Diameteren i Bunden og Diameteren for oven $\frac{3}{5}$ af Diameteren i Bunden. De cylindriske Maalekar paa 2 og 1 Liter skulle have Højden omtrent lig $1\frac{1}{2}$ Gange Diameteren, og de mindre skulle have Højde og Diameter lige store.

I de paa disse anførte Betegnelser maa Ordet «Liter» ikke forkortes, hvorimod *dl* betyder Deciliter og *cl* Centiliter.

Vægtlodder: Præcisionsvægtlodder til videnskabeligt Brug, til Vejning af Guld, Sølv, Platin, ægte Perler og ægte Stene samt til Apothekerbrug. Lodder paa 10, 5, 2 og 1 Kilogram, 5, 2 og 1 Hektogram, 50, 20, 10, 5, 2 og 1 Gram, 5, 2 og 1 Decigram, 5, 2 og 1 Centigram, 5, 2 og 1 Milligram.

Almindelige Handelsvægtlodder paa 100, 50, 20, 10, 5, 2 og 1 Kilogram, 5, 2 og 1 Hektogram, 50, 20, 10, 5, 2 og 1 Gram.

Lodderne maa forfærdiges af Jærn, Bronze, Messing, Platin,

Nysølv eller andet tjenligt Metal, dog maa Lodder mindre end 1 Hektogram, saa vel som Præcisionsvægtlodder, ej være af Jærn.

Lodder af Jern skulle være koniske med en Højde omtrent lig Diameteren for oven og lig $\frac{4}{5}$ af Diameteren for neden, forsynet med fast Haandtag for oven for de større Lodder fra 5 Kilogram og op efter, og en fast Knap for de mindre.

Lodder af andet Metal end Jærn, fra 1 Gram og op efter, skulle være cylindriske med fast Knap for oven. De større, paa 5 Gram og derover, skulle have en Højde lig Diameteren og de paa 2 og 1 Gram skulle have en Diameter lig 2 Gange Højden.

Lodder mindre end 1 Gram gjøres af Metalblik med afrundede Hjørner, hvoraf det ene maa være opad vendt.

I de paa disse anførte Betegnelser maa Ordet «Kilogram» ej forkortes, undtagen ved Jærnlodder, hvor der kan benyttes *kg*. Paa mindre Lodder end 1 Kilogram maa benyttes som Forkortelse *hg* for Hektogram, *gr* for Gram, *dg* for Decigram, *cg* for Centigram og *m* for Milligram.

Det nuværende System

indførtes ved Lov af 31 Jan. 1855 saaledes, at det udelukkende skulde anvendes efter 1 Jan. 1863, men at det var tilladt at benytte det efter 1 Jan. 1856. Ved Landmaaling og ved Ansættelse af Tiende traadte dog det nye Flademaal og det nye Kornmaal lovligt i Kraft allerede 1 Jan. 1859.

Grundlaget for dette System var lig det ældre, men en Decimal-Inddeling over og under indførtes.

Længdemaal: Enheden er Foden (*fot*), som ved Loven af 10 Nov. 1865 nærmere bestemtes derved, at Længden af det enkelte Sekundpendul, maalt ved Vandets Overflade paa Breddegraden af Observatoriet i Stockholm, ved en Temperatur af 15° C., bliver lig 3.350 64 svenske Fod. — 1 svensk Fod saaledes = 131.617 242 gml. par. Lin. = 0.296 906 000 Meter = 0.946 001 884 danske Fod. Den er saaledes, paa en Ubetydelighed nær, lig den ældre, idet Forskjellen mellem disse ikke vil kunne have nogen praktisk Betydning i det daglige Liv.

1 Mil = 36 000 Fot. 1 Ref = 10 Stänger à 10 Fot à 10 Tum à 10 Linier.

Som Apotheker-Længdemaal benyttes, i Følge Loven af 1865, det franske Metermaal.

Flademaal: 1 Kvadr. Ref = 100 Kvadr. Stänger à 100 Kvadr. Fot à 100 Kvadr. Tum à 100 Kvadr. Linier. — 1 Kvadr. Ref = 8.815 317 franske Ares = 0.159 807 dansk Td. Land. 1 Kvadr. Fot = 0.088 153 173 fr. Kvadr. Meter = 0.894 919 565 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 Kub. Fot = 1000 Kub. Tum à 1000 Kub. Linier. — 1 Kub. Fot = 0.026 173 206 Kub. Meter = 0.846 595 595 danske Kub. Fod.

Brændemaal: I Følge Loven af 1865 er 1 Favn (Famn) Brænde 8 Fod bred eller lang, 6 Fod høj, med en Længde af Brændestykker paa 3 Fod, altsaa indeholdende 144 svenske Kub. Fod = 3.768 9 fr. Kub. Meter eller Stères = 1.693 2 danske Favne.

Maal for Trækul lig det ældre, se neden for.

Maal for tørre og flydende Varer: Kubik Foden deles i 10 Kannor à 100 Kub. Tum. — 1 Kanna, der er lig $\frac{1}{10}$ Kub. Fod, er = 2.617 321 fr. Liter = 2.709 106 danske Potter.

Som Korntønde benyttes endnu ofte den gamle paa 63 Kannor = $6\frac{3}{10}$ Kub. Fod, se neden for.

Vægt: Enheden er *Pundet*, der ved Lov af 10 Nov. 1865 bestemtes i Størrelse saaledes, at 1 Kub. Fod rent Vand af største Tæthed (4° C.), vejet i den indtil Halvdelen med Fugtighed mættede atmosphæriske Luft, ved en Temperatur af 15° C. og et Barometertryk af 2.56 svenske Fod Kviksølvhøjde, reduceret til en Temperatur af 0° C., vejer 61.522 Skaalpund.

Handelsvægt: 1 Nyläst = 100 Centner à 100 Skålpund à 100 Ort à 100 Korn. — Skaalpundet, der er lig det ældre Skaalpund Victualievægt, er lig 425.075 8 fr. Gram = 0.850 151 6 danske Pund. Det benyttes tillige som Guld- og Sølvvægt.

Medicinal- og Apothekervægt: Den franske Gramvægt i Følge Loven af 1865.

Møntprobervægt: Ved Mønter angives Finheden, efter Antagelsen af det skandinaviske Møntsystem, i Tusindedele fint Metal i 1 Del Møntmetal.

Maal for Varer, som tælles: 1 Tolft har 12 Bræder ell. Planker. 1 Ring har 240 Stycken (Staver). 1 Val har 20 Kast à 4 Stycken (Sild). 1 Timmer har 4 Decker à 10 Stycken. 1 Tjog har 20 Stycken. 1 Bal Papir har 10 Ris à 20 Böcker. 1 Bok har 24 Ark Skrivpapir eller 25 Ark Trykpapir.

Det ældre System for Maal og Vægt.

Længdemaal: Enheden var, i Følge Forordn. af 29 Maj 1739, Favnen (*Famn*), som sammenlignet med den gamle pariser Toise (Toise de Pérou) gav denne lig 1.094 1 Famn, og Længden af det enkelte Pendul, som svinger Sekunder paa 45 Graders Bredde ved Havets Overflade og reduceret til det lufttomme Rum sattes lig 3.350 557 4 svenske Fod. Den ældre svenske Fod var lig 131.615 026 gml. par. Linier = 0.296 901 001 fr. Meter = 0.945 985 956 danske Fod.

1 Mil = 6 000 Famnar à 3 Alnar à 2 Fot à 12 Tum (Verktum) à 12 Linier. 1 Aln deles ogsaa i 4 Qvarter à 6 Tum. — 1 Sømil = 24 949.29 svenske Fot.

Flademaal og Markmaal: 1 Tunnland = 2 Spannland à 16 Kappland à $1\frac{3}{4}$ Kannland à 1 000 Kvadr. Fot à 144 Kvadr. Tum à 144 Kvadr. Linier. 1 Tunnland = 14 000 Kvadr. Alnar = 49.364 1 fr. Ares = 0.894 9 danske Td. Land. — 1 Kvadr. Fod var = 0.088 150 204 fr. Kvadr. Meter = 0.894 889 429 danske Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 Kub. Famn = 27 Kub. Alnar à 8 Kub. Fot à 1 728 Kub. Tum à 1 728 Kub. Linier. — 1 Kub. Fod var = 0.026 171 884 fr. Kub. Meter = 0.846 552 832 danske Kub. Fod.

Brændemaal: 1 Famn Brænde var 3 Alnar høj, 4 Alnar bred eller lang med en Længde af Brændestykker paa $1\frac{1}{2}$ eller $1\frac{1}{4}$ Aln, altsaa holdende 144 eller 120 Kub. Fot.

1 Stafrum var $33\frac{3}{4}$ Kub. Alnar eller $1\frac{1}{4}$ Kub. Famn = 7.066 4 fr. Stères = 3.174 6 danske Favne Brænde.

Maal for Trækul: 1 Stig = 12 Korntønder fast Maal = 756 Kannor = 1.978 6 fr. Kub. Meter eller Stères = 14.222 1 danske Korntønder. 1 Storstig = 18 Tønder fast Maal, enkelte Steder kaldes denne Skrinda. 1 Kolryss lig 40 Tønder. I store Kopparbergs Län er Stigen = 12 Tønder løst Maal. Enkelte Steder regnes Stigen = 24 Tønder fast Maal.

Maal for Hø: 1 Parm var $4\frac{3}{4}$ Alnar lang og bred og $3\frac{3}{4}$ Alnar høj, indeholdende $84\frac{3}{6}\frac{9}{4}$ Kub. Alnar = 17.715 1 fr. Kub. Meter = 573.010 4 danske Kub. Fod.

Maal for Korn, Malt, Salt, Stenkul og Kalk: 1 Tunna = 2 Spann à 2 Halfspann à 2 Fjerdingar à 4 Kappar à $1\frac{3}{4}$ Kannor. — 1 Tunna altsaa 32 Kappar = $5\frac{3}{5}$ Kub. Fod = 146.562 5 fr. Liter = 4.740 7 danske Kub. Fod, holdende 151.702 3 danske Potter.

Ved Maaling anvendtes Strygmaal for saadanne Varer, hvor sligt kunde anvendes, alle andre Varer maaltes med Top. Hvor Strygmaal benyttedes gaves stedse Overmaal paa Tønden og det herved forstørrede Maal benævntes «fast Mål», medens det nøjagtige Maal benævntes «löst Mål». I Handelen forstodes ved Tønden altid fast Mål, dog maalte man sædvanligt i løst Mål, som da reduceredes til fast Mål. Ved Hvede, Rug, Byg, Havre, Ærter og Stenkul var en Tønde fast Maal = 36 Kappar, eller 9 Tønder løst Maal = 8 Tønder fast Maal. Ved Malt var Tønden = 38 Kappar, eller 19 Tønder løst Maal = 16 Tønder fast Maal. Ved Salt og brændt Kalk var Tønden = 34 Kappar, eller 17 Tønder løst Maal = 16 Tønder fast Maal.

1 Korntønde fast Maal = 36 Kappar = $6\frac{3}{1\,0}$ sv. Kub. Fod = 164.882 9 fr. Liter = 1.185 2 danske Korntønder, holdende 170.665 1 danske Potter og var

saaledes lig 3 preussiske Scheffel eller hamburger Fass. — 1 Last Stenkul = 12 Tønder fast Maal = 432 Kappar.

Maal for Mel, Træ- og Rodfrugter, salt Kjød, Fisk (med Undtagelse af ferske Sild), **Tran, Tjære, Beg, Brunrødt Okker etc.**: 1 Tunna = 4 Fjerdingar à 2 Åttingar à 6 Kannor. Den var saaledes 48 Kannor = $4\frac{4}{5}$ sv. Kub. Fod = 125.625 0 fr. Liter = 130.030 5 danske Potter.

Ved Tjære og Beg kunde Tønden være $\frac{1}{2}$ Kanna mindre. Kartoffeltønden var i nogle af de sydlige Provinser noget større, nemlig 56 til 63 Kannor. Hummerfoustagen (Hummerträd) var = $\frac{1}{2}$ Tunna = 24 Kannor og Østersfoustagen (Ostronträd) var = $\frac{1}{3}$ Tunna = 16 Kannor.

Maal for ferske Sild: 1 Tunna var lig 80 Kannor = 8 Kub. Fod = 209.375 1 fr. Liter = 216.717 5 danske Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Foder var = 2 Pipor à 2 Oxhufvuden à $1\frac{1}{2}$ Åm eller Fat à 4 Ankare à 15 Kannor à 2 Stop à 2 Halfstop à 2 Qvarter à 4 Jomfrur. — $3\frac{1}{2}$ Bouteiller regnedes = 1 Kanna. — 1 Åm var lig 6 sv. Kub. Fod = 157.031 3 fr. Liter = 162.538 1 danske Potter. Tønden for flydende Varer var lig Meltønden eller 48 Kannor = 125.625 0 fr. Liter = 130.030 5 danske Potter, og 5 saadanne vare = 4 Åm. Kannen = $\frac{1}{10}$ svensk Kub. Fod = 2.617 188 fr. Liter = 2.708 969 danske Potter.

Victualie-Vigt: Denne benyttedes som den egentlige Handelsvægt og efter 1830 tillige som Guld- og Sølvvægt.

1 Skeppund var = 20 Lispund à 20 Skålpund ell. Mark à 32 Lod à 4 Qvintin. Skålpundet, der var 8 848 svenske Ass, deltes ogsaa som Møntvægt i 10 000 Korn. Det var lig det nuværende Pund eller lig 425.075 8 fr. Gram.

1 Centner var 100 Skålpund, ved Uld derimod 120 Pund. 1 Sten Uld = 32, 1 Waage Tin = 165 Pund.

Probervægt: Marken deltes ved Guld i 24 Karat à 12 Gren og ved Sølv i 16 Lod à 18 Gren. Forarbejdet Guld er enten **1**... *Dukatguld*, af Finhed 23 Karat 5 Gren (= 975.694) eller **2**... *Pistolguld*, af Finhed 20 Karat 4 Gren (= 847.222) eller **3**... *Kronguld*, af Finhed 18 Karat 4 Gren (= 763.889). Forarbejdet Sølv er $13\frac{1}{4}$ Lod (= 828.125). Forarbejdet Tin enten 4 Gange stemplet, som indeholder 96 pCt. rent Tin, eller 3 Gange stemplet, som indeholder 82 pCt. rent Tin.

Stapelstads-Vigt: Denne benyttedes for al Slags Jærn og Garkobber, der udførtes fra Stabelstæderne (med Undtagelse af Gefle).

1 Skeppläst ell. Svår läst var lig 18 Skeppund à 20 Lispund à 20 Skålpund eller Mark. — 1 Skeppund var = 320 Skålpund Victualievægt. — 1 Mark Stapelstadsvægt var = 0.8 Skålpund Vict. V. = 7 078.4 Ass = 340.060 640 fr. Gram.

Ved Befragtning regnedes 1 Skibslast at være = 24 Tønder Hvede, Rug eller Ærter, 27 Tønder Byg, 30 Tønder Malt, 32 Tønder Havre, 18 Tønder Salt, 18 Tønder Beg, 15 Tønder Tjære eller 428 Stykker Mursten.

Upstadts-Vigt: Benyttedes af Staden Gefle.

1 Skeppund var = 20 Lispund à 20 Mark = 421 Mark Stapelst. V. = $336\frac{4}{5}$ Skålpund Vict. V. — 1 Mark Upst. V. var = 0.842 Skålpund Vict. V. = 7 450.016 Ass = 357.913 824 fr. Gram.

Bergs-Vigt: Benyttedes for Jærnstænger i Jærnværkerne og i Bjærgværks-Districterne.

1 Skeppund var = 20 Lispund à 20 Mark = 442 Mark Stapelst. V. = $353\frac{3}{5}$ Skålpund Vict. V. — 1 Mark Bergs V. var = 0.884 Skålpund Vict. V. = 7 821.632 Ass = 375.767 007 fr. Gram.

Tackjerns-Vigt: Benyttedes for Raajærn og Ertser.

1 Skeppund var = 26 Lispund à 20 Mark = 520 Mark Bergs V. = $574\frac{3}{5}$ Skålpund Stapelst. V. = 459.68 Skålpund Vict. V. — 1 Mark Tackjerns V. = 1 Mark Bergs V.

Råkoppars-Vigt: 1 Skeppund var = 20 Lispund à 20 Mark = 355.018 Skålpund Vict. V. — 1 Mark Råkoppars V. var = 7 853 Ass = 0.887 545 Skålpund Vict. V. = 377.273 989 fr. Gram.

Guldvægt: Efter 1830 lig Victualievægten, før den Tid regnedes 1 Mark = 8 Uns à 2 Lod à 4 Qvintin ell. Dukater à 72 Ass, altsaa = 4 608 Ass. — 1 Mark var = 0.520 796 Skålpund Vict. V. = 221.377 632 fr. Gram.

Sølvvægt: Efter 1830 lig Victualievægten, før den Tid regnedes 1 Mark = 8 Uns à 2 Lod à 4 Qvintin à $68\frac{1}{2}$ Ass, altsaa = 4 384 Ass. — 1 Mark var = 0.495 479 Skålpund Vict. V. = 210.616 219 fr. Gram.

Medicinalvægt: 1 Skålpund ell. Libra var = 12 Uns à 8 Drachmer à 3 Skrupel à 20 Gran. — 1 Skålpund Medicinal V. var = 7 416 sv. Ass = 0.838 156 Skålpund Vict. V. = 356.279 626 fr. Gram.

Kejserdømmet Tyskland,

siden 1871 bestaaende af 4 Kongeriger: Baiern, Preussen, Sachsen og Würtemberg, 6 Storhertugdømmer: Baden, Hessen-Darmstadt, Mecklenburg-Schwerin, Mecklenburg-Strelitz, Oldenburg og Sachsen-Weimar, 3 Fristæder: Bremen, Hamburg og Lübeck, 5 Hertugdømmer, 7 Fyrstendømmer samt Rigslandet Elsass-Lothringen. Endvidere som indlemmet i Preussen:

det forrige Kongerige Hannover, Hertugdømmerne Nassau, Slesvig, Holsten og Lauenburg, Fristaden Frankfurt am Main, Kurfyrstendømmet Hessen samt enkelte fra Kongeriget Baiern og Storhertugdømmet Hessen afstaaede Landsdele.

Ved Dannelsen af det nordtyske Forbund indførtes ved Forordn. af 17 Aug. 1868 et ensartet Maal- og Vægtsystem for samtlige Lande, overensstemmende med det franske metriske, og ved Lov af 4 Dec. 1871 indførtes Rigsguldmønten og Møntloven af 9 Juli 1873 bestemmer de Mønter, som for Tiden skulle være de eneste i det tyske Rige.

Mønt.

I Følge kejserlig Forordn. af 22 Sept. 1875 regnes i hele det tyske Rige fra 1 Jan. 1876 efter **Mark** à **100 Pfennigen.**

Møntfoden er baseret paa Guld, saaledes at Sølv og ringere Metal benyttes som Skillemønt. Loven af 4 Dec. 1871 bestemmer, at der af 1 Pund (= 500 fr. Gram) fint Guld udmøntes $139\frac{1}{2}$ Stykker Guldmønter, og Tiendedelen af denne Mønt benævnes Mark, desuden udmøntes der ogsaa 20-Markstykker, hvoraf man erholder $69\frac{3}{4}$ Stykker af 1 Pund fint Guld. I Følge kejserlig Rescript af 17 Febr. 1875 vil af Øvrigheden blive benyttet Benævnelsen Krone for 10-Markstykkerne og Dobbeltkrone for 20-Markstykkerne.

De nuværende Mønter ere:

Guld: Mønter paa **20**, **10** og **5 Mark**, alle af Finhed 900 (ɔ: i 1000 Vægtdele af Legeringen findes 900 Vægtdele fint Guld og 100 Vægtdele Kobber).

Sølv: Mønter paa **5**, **2**, **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{5}$ **Mark**, alle af Finhed 900.

Nikkelkobber (75 Vægtdele Kobber og 25 Vægtdele Nikkel): Mønter paa **10** og **5 Pfennigen**, hvoraf 125 og 200 Stykker veje 1 Pund. Deres Vægt altsaa henholdsvis 4 og $2\frac{1}{2}$ fr. Gram.

Bronze (95 Vægtdele Kobber, 4 Vægtdele Tin og 1 Vægtdel Zink): Mønter paa **2** og **1 Pfennig**, hvoraf 150 og 250 Stykker veje 1 Pund. Deres Vægt altsaa henholdsvis $3\frac{1}{3}$ og 2 fr. Gram.

Ved Udmøntningen er Forholdet mellem Værdierne af fint Guld og Sølv sat som 13.95 : 1.

Af Skillemønt er ingen pligtig at modtage i én Betaling større Beløb end 20 Mark i Sølvmønt og 1 Mark i Nikkel- eller Kobbermønt; i de offentlige Kasser modtages dog Rigssølvmønt til ethvert Beløb.

Mønterne i Guld paa 20, 10 og 5 Mark skulle lovmæssigt holde en Vægt henholdsvis lig 7.9649542, 3.9824771 og 1.9912386 fr. Gram med et Remedium af $2\frac{1}{2}$ Tusindedele for 20- og 10-Markstykkerne og af 4 Tusindedele for 5-Markstykkerne. Af 1 Pund fint Guld udmøntes 1395 Mark i Guld. Sølvmønterne udpræges saaledes, at 1 Pund fint Sølv udbringer 100 Mark eller 90 Mark Sølv veje Brutto 1 Pund; Vægten af Mønterne paa 5, 2, 1, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{5}$ Mark bliver saaledes henholdsvis lig $27\frac{7}{9}$, $11\frac{1}{9}$, $5\frac{5}{9}$, $2\frac{7}{9}$ og $1\frac{1}{9}$ fr. Gram med et Remedium af 10 Tusindedele, vejede enkeltvis.

Ved Indførelsen af Markberegningen sattes 10 Mark Guld i Værdi lig $3\frac{1}{3}$ Thaler eller 5 Gylden 50 Kreuzern sydtysk Mønt, 8 Mark $5\frac{1}{3}$ Schillingen lybsk eller hamburger Courant, $3\frac{1}{9\,3}$ Thaler

Guld i Bremen, svarende til en Værdi for Sølvet imod Guld som 1 : 15.5.

Ved Indførelsen af det nu gjældende Møntsystem fandtes følgende 6 Slags Møntfod:

Med Sølv som Grundlag:

1. Den nordtyske Møntfod, eller 30-Thaler-Foden.
2. Den sydtyske Møntfod, eller $52\frac{1}{2}$-Gylden-Foden.

   Begge indførte 1 Maj 1857, i Følge den neden for anførte under 24 Jan. s. A. afsluttede wiener Møntconvention mellem Kejserdømmet Østerrig og samtlige tyske Stater, med Undtagelse af Storhertugdømmerne Mecklenburg og de frie Stæder Hamburg, Lübeck og Bremen.
3. Den 14-Thaler-Fod, benyttet af Storhertugdømmerne Mecklenburg-Schwerin og Strelitz efter Forordn. af 12 Jan. og 16 Febr. 1848, men som i Febr. 1858 reduceredes i Værdi, saa at den sattes lig 30-Thaler-Foden, hvorfra den afveg kun meget lidt, knapt $\frac{1}{4}$ pCt. (se Mecklenburg).
4. Den hamburger og lübecker Courant-Møntfod, benyttet af Hamburg og Lübeck (se Hamburg og Lübeck).
5. Den hamburger Bank-Møntfod (se Hamburg).

Med Guld som Grundlag:

6. Den bremer Thaler-Møntfod, benyttet af Bremen (se Bremen).

Endvidere fandtes i Elsass-Lothringen det franske Franksystem.

Wiener Møntconventionen af 24 Jan. 1857, afsluttet mellem Kejserdømmet Østerrig og de fleste tyske Stater, forandrede den nord- og sydtyske samt den østerrigske Møntfod saaledes, at Overgangen fra den ene til den anden blev let, og samtidig hermed indførtes de saakaldte *Vereinsmünze*, der fik Gyldighed i samtlige Stater, der havde underskrevet Overenskomsten.

Som Enhed for Møntvægten indførtes et Møntpund = 500 fr. Gram i Stedet for den tidligere saakaldte kølnske Møntmark = 233.855 5 fr. Gram. Møntmetallet bestemtes i Fremtiden til at have en Finhed = 900, svarende til den ældre Betegnelse af 21 Karat $7\frac{1}{5}$ Gr. for Guld og 14 Lod $7\frac{1}{5}$ Gr. for Sølv.

Den nordtyske Møntfod, eller 30-Thaler-Foden, blev antagen af: Kongeriget Preussen med Undtagelse af Hohenzollerne, Kongeriget Sachsen, det tidligere Kongerige Hannover, Kurfyrstendømmet Hessen, Storhertugdømmet Sachsen-Weimar, Hertugdømmerne Sachsen-Altenburg, Sachsen-Gotha, Braunschweig, Oldenburg med Birkenfeld, Anhalt-Dessau-Köthen og Anhalt-Bernburg, Fyrstendømmerne Schwarzburg-Sondershausen og nedre Grevskab af Schwarzburg-Rudolstadt, Waldeck og Pyrmont, Reusserne, Schaumburg-Lippe og Lippe-Detmold.

Senere indført i de efter Krigsbegivenhederne i Tyskland i 1866 i Preussen indlemmede Landsdele, nemlig i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten den 1 Jan. 1868 i Følge Forordn. af 24 Aug. 1867, i Hertugdømmet Lauenburg 1 Apr. 1868 i Følge Forordn. af 12 Febr. s. A. og i Hertugdømmet Nassau i Aaret 1868.

Den sydtyske Møntfod, eller $52\frac{1}{2}$-Gylden-Foden, blev antagen af: Kongerigerne Baiern og Würtemberg, Storhertugdømmerne Baden og Hessen, Hertugdømmet Sachsen-Meiningen, Fyrstendømmet Sachsen-Coburg, Hohenzollerne, Hertugdømmet Nassau og øvre Grevskab af Fyrstendømmet Schwarzburg-Rudolstadt, Landgrevskabet Hessen-Homburg og den frie Stad Frankfurt am Main.

Den østerrigske Møntfod, eller 45-Gylden-Foden, blev antagen af: Kejserdømmet Østerrig med Fyrstendømmet Lichtenstein.

Mønter, prægede efter denne Overenskomst, vare:

Guld: **Hele** og **halve Kroner**, saaledes udmøntede, at 1 Pund (= 500 fr. Gram) fint Guld udbragte henholdsvis 50 og 100 af disse Mønter, af Finhed = 900. Kronen kom saaledes til at veje $11\frac{1}{9}$ fr. Gram og den halve Krone $5\frac{5}{9}$ fr. Gram, med et Remedium efter Vægt af $2\frac{1}{2}$ Tusindedele, indeholdende henholdsvis 10 og 5 fr. Gram fint Guld.

Sølv: Mønter paa **2 Thaler** = $3\frac{1}{2}$ sydtyske Gylden = 3 østerrigske Gylden. Mønter paa **1 Thaler** = $1\frac{3}{4}$ sydtyske Gylden = $1\frac{1}{2}$ østerrigske Gylden, saaledes udmøntede, at 1 Pund fint Sølv udbragte 30 Thaler, $52\frac{1}{2}$ sydtyske Gylden eller 45 østerrigske Gylden. Vægten af 1 Thaler blev saaledes = 18.518 518 fr. Gram = $\frac{1}{27}$ Pund, 1 sydtysk Gylden = 10.582 000 fr. Gram = $\frac{4}{189}$ Pund og 1 østerrigsk Gylden = 12.345 666 fr. Gram = $\frac{2}{81}$ Pund, med et Remedium efter Vægt af 4 Tusindedele ved Thaleren og af 3 Tusindedele ved den dobbelte Thaler.

Maal og Vægt.

Ved Maal- og Vægt-Forordningen af 17 Aug. 1868 for det nordtyske Forbund bestemtes som Enhed for Længdemaalet 1 *Meter* eller *Stab* med Decimaldeling saavel ned ad som op ad, overensstemmende med den franske Meter. Et Exemplar af denne Meter, forfærdiget af Platin, opbevares af den preussiske Regering og som sammenlignet med den i Paris opbevarede «Mètre des Archives», ved en Temperatur af smeltende Is, har en Længde = 1.000 003 01 Meter. Som Enhed for Vægten indførtes det franske *Kilogram* og det i den Anledning af Platin forfærdigede Exemplar af Kilogrammet, der opbevares af den preussiske Regering, er ved Sammenligning med det i Paris opbevarede «Kilogramme prototype» befunden at veje 0.999 999 842 Kilogram. Kilogrammet bliver saaledes ligesom i Frankrig Vægten af 1 Liter destilleret Vand ved 4° C.

Længdemaal: 1 Kilometer = 100 Dekameter ell. Kette à 10 Meter ell. Stab à 10 Decimeter à 10 Centimeter ell. Neuzoll à 10 Millimeter ell. Strich. — 1 Meter = 443.296 0 gml. par. Linier = 1 fr. Meter = 3.186 199 957 d. Fod.

Den tidligere Meile (indført 17 Aug. 1868) = 7500 Meter er afskaffet ved den tyske Rigslov af 7 Dec. 1873.

Flademaal: 1 Kvadr. Meter ell. Kvadr. Stab = 100 Kvadr. Decimeter à 100 Kvadr. Centimeter à 100 Kvadr. Millimeter. — 1 Kvadr. Meter = 1 fr. Kvadr. Meter = 10.151 870 165 d. Kvadr. Fod.

Markmaal: 1 Hektar = 100 Aren à 100 Kvadr. Meter.

Kubikmaal: 1 Kub. Meter ell. Kub. Stab = 1000 Kub. Decimeter à 1000 Kub. Centimeter à 1000 Kub. Millimeter. — 1 Kub. Meter = 1 fr. Kub. Meter = 32.345 888 283 d. Kub. Fod.

Maal for tørre og flydende Varer: Enheden er 1 *Liter* ell. *Kanne*, der er 1 Kub. Decimeter eller $\frac{1}{1000}$ Kub. Meter.

1 Hektoliter = 100 Liter à 10 Deciliter à 10 Centiliter. 1 Liter ell. Kanne, der er lig 1 fr. Liter = 1.035 068 d. Potter, deles ogsaa i 2 Schoppen. Ved tørre Varer deles Hektoliteren, der i dette Tilfælde ogsaa kaldes Fass, i 2 Scheffel à 50 Liter.

Handel med Kul af enhver Art samt Kokes sker ved Maal af Indhold 2, 1 og $\frac{1}{2}$ Hektoliter. Handel med Brænde sker efter Kub. Meter og der maales i Rammer paa 1, 2 eller 4 Kvadr. Meters Flade. Tørv forhandles efter Kub. Meter.

Ved Skibsmaaling benyttes 1 Kub. Meter, der er lig 0.353 16 eng. Register-Tons (à 100 eng. Kub. Fod) og paa Maalebrevet skal anføres saa vel Antal af Kub. Meter som eng. Register-Tons, idet 1 Kub. Meter sættes = 0.353 Register-Ton.

Vægt: 1 Tonne = 20 Centner à 50 Kilogram à 100 Dekagram ell. Neuloth à 10 Gram à 10 Decigram à 10 Centigram à 10 Milligram. 1 Halbkilogram eller Pfund = 500 Gram.

Som Enhed for Møntvægten benyttes endnu det ved Overenskomsten mellem samtlige tyske Stater og Østerrig af 24 Jan. 1857 indførte Møntpund = 500 fr. Gram eller = $\frac{1}{2}$ Kilogr., delt i Tusindedele, hvoraf enhver saadan bliver = $\frac{1}{2}$ Gram = 5 Decigram.

Finheden af Guld- og Sølvmønter saa vel som af Varer, forfærdiget af ædle Metaller, angives i Tusindedele og ved Mønter tillige i Decimaler af disse, saaledes at fint Metal uden Tilsætning betegnes som 1000 og en Finhed af 950 betegner, at der i en Vægt af 1000 Dele legeret Metal findes 950 Dele fint Metal og 50 Dele Tilsætning.

Følgende ere de vigtigste tyske Stater, der dels endnu have Selvstændighed, dels tidligere havde det eller stode under et andet Lands Overherredømme, men som nu ere indlemmede i den preussiske Stat.

Storhertugdømmet Baden.

Mønt.

Siden 1 Jan. 1875 regnes her efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Før den Tid regnedes siden 1 Maj 1857 i Følge wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857, efter **Gylden** à **60 Kreuzern** à **4 Pfennigen** à **2 Hellern** i den saakaldte sydtyske eller $52\frac{1}{2}$-Gyldenfod, idet man af et tysk Møntpund (= 500 fr. Gram) fint Sølv udmøntede $52\frac{1}{2}$ Gylden.

Mønter, prægede efter denne Møntfod:

Guld: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Krone** (se Tyskland Pag. 118).

Sølv: Mønter paa $\mathbf{3\frac{1}{2}}$ **Gylden** (Vereinsmünze), i Følge Loven af 14 Apr. 1858, paa **2 Gylden**, i Følge münchner Overenskomsten af 7 Aug. 1858, paa $\mathbf{1\frac{3}{4}}$ **Gylden** (Vereinsthaler), i Følge Loven af 14 Apr. 1858 og paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Gylden**, i Følge münchner Overenskomsten af 7 Aug. 1858. Alle af Finhed = 900 og Mønten paa 1 Gylden af Vægt = 10.582 0 fr. Gram, de andre i Forhold hertil. Som Skillemønt i en 58-Gyldenfod: Mønter paa **6** og **3 Kreuzern**, af Finhed = 350 og af Vægt 2.463 1 og 1.231 5 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Kreuzer**, hvoraf henholdsvis 117 og 234 paa 1 Pund (= 500 fr. Gram) Kobber, eller af Vægt 4.273 5 og 2.136 8 fr. Gram.

Før 1857 regnedes, i Følge münchner Møntconventionen af 25 Aug. 1837, ligeledes efter Gylden à **60 Kreuzern** à **4 Pfennigen** à **2 Hellern**, men i den saakaldte $24\frac{1}{2}$-Gyldenfod, idet man af en tysk Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) fint Sølv udmøntede $24\frac{1}{2}$ Gylden.

Mønter, prægede fra 1837—1857:

Guld: **Dukater**, hvoraf 67 Stkr. paa 1 kølnsk Mark (= 233.855 5 fr. Gram) Møntguld, eller af Vægt 3.490 4 fr. Gram med en Finhed = $986\frac{1}{9}$, ligeledes Dukater af Vægt 3.671 4 fr. Gram, med en Finhed = $937\frac{1}{2}$, altsaa indeholdende hver især 3.441 9 fr. Gram fint Guld.

Sølv: Mønter paa $\mathbf{3\frac{1}{2}}$ **Gylden** (Vereinsmünze), i Følge dresdner Conventionen af 30 Juli 1838, paa **2 Gylden**, i Følge den sydtyske Convention af 27 Marts 1845 og paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Gylden**, i Følge münchner Conventionen af 25 Aug. 1837. Alle af Finhed = 900 og Mønten paa 1 Gylden af Vægt = 10.605 7 fr. Gram, de andre i Forhold hertil. Som Skillemønt i en 27-Gyldenfod: Mønter paa **6** og **3 Kreuzern**, af Finhed = $333\frac{1}{3}$, af Vægt henholdsvis = 2.598 4 og 1.299 2 fr. Gram og i en 25-Gyldenfod: Mønter paa **1 Kreuzer**, af Finhed = 250, af Vægt = 0.623 6 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Kreuzer**, saaledes at Vægten af 1 Kreuzer var = $\frac{1}{4}$ Loth = 3.906 2 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1872 er her indført det franske metriske System, i Følge Forordn. af 24 Nov. 1869, overensstemmende med den nordtyske Forordn. af 17 Aug. 1868 (se Tyskland Pag. 118).

Forarbejdet Guld har en Finhed enten = 750 (= 18 Karat), eller $666\frac{2}{3}$ (= 16 Karat) eller $583\frac{1}{3}$ (= 14 Karat); forarbejdet Sølv har en Finhed = $812\frac{1}{2}$ (= 13lødigt).

De ældre Maal og Vægt i Baden

beordredes indførte ved Lov af 10 Nov. 1810 i Forening med de nærmere Bestemmelser, som indeholdtes i Forordn. af 21 Aug. 1828, men bleve først indførte i sin Helhed 1 Jan. 1831, med Undtagelse af Medicinalvægten, som først indførtes 1 Juli 1854. Disse vare:

Længdemaal: 1 Meile havde 2 Wegstunden og var lig 29 629.629 6 bad. Fuss, eller 1 Middelmeridiangrad havde $12\frac{1}{2}$ Meilen eller 25 Wegstunden. 1 Ruthe havde 10 Fuss à 10 Zoll à 10 Linien à 10 Punkten. 1 Klafter havde 3 Ellen à 2 Fuss. 1 Elle deltes ogsaa i 4 Viertel à 2 Achtel à 2 Sechszehntel. — 1 Fuss var = 0.3 fr. Meter eller 132.988 8 par. Lin. = 0.955 859 987 d. Fod.

Markmaal: 1 Morgen havde 4 Viertel à 100 Kvadr. Ruthen à 100 Kvadr. Fuss. — 1 Kvadr. Fuss var lig 0.09 fr. Kvadr. Meter = 0.913 668 315 d. Kvadr. Fod.

Maal for Brænde: 1 Klafter var 6 Fuss høj og bred med en Længde af Brændeved paa 4 Fuss, holdende 144 Kub. Fuss = 3.888 0 fr. Kub. Meter ell. Stères = 1.746 7 d. Favne Brænde.

Maal for Kul, Erts og Kalk: For Trækul benyttedes Maal paa 1 Malter Kornmaal, for Stenkul, Erts og Kalk Maal paa 1 eller 2 Sestern Kornmaal. Undertiden solgtes Kalk efter Vægt eller pr. Kub. Klafter.

Maal for Korn: Enheden var 1 *Messlein*, der holdt $\frac{1}{1\,8}$ Kub. Fuss = $1\frac{1}{2}$ fr. Liter = 1.552 6 d. Potter. 1 Zuber havde 10 Malter à 10 Sestern à 10 Messlein à 10 Bechern. — 1 Malter var lig 150 fr. Liter = 155.260 3 d. Potter.

Maal for flydende Varer: Enheden var 1 *Maass*, der holdt $\frac{1}{1\,8}$ Kub. Fuss = $1\frac{1}{2}$ fr. Liter = 1.552 6 d. Potter. 1 Stück Vin havde 8 Ohm. 1 Fuder havde 10 Ohm à 10 Stützen à 10 Maass à 10 Glas. 1 Maass havde 4 Schoppen à $2\frac{1}{2}$ Glas. — 1 Ohm var = 150 fr. Liter = 155.260 3 d. Potter.

Vægt: 1 Centner havde 10 Stein à 10 Pfund à 10 Zehnlinge à 10 Centas à 10 Dekas à 10 As. I den daglige Handel deltes Pundet som oftest i 2 Mark à 2 Vierlinge à 4 Unzen à 2 Loth à 4 Quentchen à 4 Pfennige à 4 Karat à 4 Gran à 4 Gränchen à 4 Richttheilen. Som Told- og Postvægt benyttedes den samme Vægt, men Pundet deltes i 30 Loth. — 1 Pfund var = 500 fr. Gram = 1 dansk Pund.

Møntvægt: Efter wiener Møntconventionen af 24 Jan. 1857 og Loven af 14 Apr. 1858 benyttes 1 Pfund (= 500 fr. Gram), der deles i Tusindedele og Decimaler heraf. Tidligere benyttedes siden Møntconventionen af 25 Aug. 1837 den tyske Toldforenings Møntmark = 233.855 5 fr. Gram og endnu tidligere den gml. badenske kølnske Møntmark = 233.640 fr. Gram.

Guld-, Sølv- og Juvelvægt: Den oven anførte almindelige Vægt, idet man ved Guld og Sølv lovbestemt benyttede Marken = 250 fr. Gram og ved Juveler Karaten = 0.244 141 fr. Gram.

Probervægt: Marken deltes ved Guld i 24 Karat à 12 Grän, ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän. Ved Mønter blev, i Følge wiener Møntconventionen af 24 Jan. 1857 og Loven af 14 Apr. 1858, Finheden angiven i Tusindedele.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Pfund havde 12 Unzen à 8 Drachmen à 3 Scrupeln à 20 Gran. — Siden 1 Juli 1854 var 1 Pfund lig $\frac{3}{4}$ Pfund Handelsvægt = 375 fr. Gram, før den Tid = 357.780 fr. Gram.

Kongeriget Baiern.

Mønt.

Siden 1 Jan. 1876 regnes her efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland (Pag. 116).

Tidligere regnedes her, siden 1 Maj 1857, i Følge wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857, efter **Gylden** à **60 Kreuzern** à **4 Pfennigen** à **2 Hellern** i den saakaldte sydtyske eller $52\frac{1}{2}$-Gyldenfod, idet man af et tysk Møntpund (= 500 fr. Gram) fint Sølv udmøntede $52\frac{1}{2}$ Gylden.

Mønter, prægede efter denne Møntfod:

Guld: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Krone** (se Tyskland Pag. 118). **Guldgylden** fra Staden Würzburg, hvoraf 72 Stkr. paa en Mark (= 233.855 5 fr. Gram) Møntguld eller af Vægt pr. Stk. 3.248 0 fr. Gram, indeholdende 770.8 Tusindedele Guld og 145.8 Tusindedele Sølv, eller 1 Guldgylden indeholdt 2.503 6 fr. Gram fint Guld.

Sølv: Mønter paa **3$\frac{1}{2}$ Gylden** (Vereinsmünze), i Følge wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857, paa **2 Gylden** i Følge münchner Møntoverenskomsten af 7 Aug. 1858 og Loven af 25 Aug. 1858, paa **1$\frac{3}{4}$ Gylden** (Vereinsthaler) i Følge wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857 og paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Gylden** i Følge münchner Overenskomsten af 7 Aug. 1858 og Loven af 25 Aug. 1858, overensstemmende med de tilsvarende Mønter i Baden (se Baden Pag. 120). Som Skillemønt i en 58-Gyldenfod: Mønter paa **6** og **3 Kreuzern**, overensstemmende med de tilsvarende Mønter i Baden (se Baden Pag. 120) og i en 60-Gyldenfod: Mønter paa **1 Kreuzer**, af Finhed = 165, af Vægt = 0.841 8 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ **Kreuzer** eller paa 2 og 1 Pfennig samt paa 1 Heller, hvoraf henholdsvis 200, 400 og 800 Stkr. paa 1 Pund (= 500 fr. Gram) Kobber, eller af Vægt = 2.5, 1.25 og 0.625 fr. Gram pr. Stk.

Før 1857 regnedes, i Følge münchner Møntconventionen af 25 Aug. 1837, ligeledes efter **Gylden** à **60 Kreuzern** à **4 Pfennigen** à **2 Hellern**, men i den saakaldte $24\frac{1}{2}$-Gyldenfod, idet man af en tysk Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) fint Sølv udmøntede $24\frac{1}{2}$ Gylden.

Mønter, prægede fra 1837—1857:

Guld: **Dukater**, af Finhed = $986\frac{1}{9}$, af Vægt = 3.490 4 fr. Gram, indeholdende 3.441 9 fr. Gram fint Guld.

Sølv: Mønter paa **3$\frac{1}{2}$ Gylden** (Vereinsmünze) i Følge dresdner Conventionen af 30 Juli 1838, paa **2 Gylden** i Følge den sydtyske Convention af 27 Marts 1845, og paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Gylden** i Følge münchner Conventionen af 25 Aug. 1837, ganske overensstemmende med de tilsvarende Mønter i Baden (se Baden Pag. 120). Som Skillemønt i en 27-Gyldenfod: Mønter paa **6** og **3 Kreuzern**, overensstemmende med de tilsvarende Mønter i Baden (se Baden Pag. 120), og i en 28-Gyldenfod: Mønter paa **1 Kreuzer**, af Finhed = $166\frac{2}{3}$, af Vægt = 0.835 2 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ **Kreuzer**, hvoraf henholdsvis 90, 180 og 360 Stkr. af 1 tysk Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) Kobber, eller af Vægt 2.598 4, 1.299 2 og 0.649 6 fr. Gram.

Ingen var pligtig at modtage i én Betaling større Beløb end $\frac{1}{2}$ Gylden i Sølvskillemønt eller 3 Kreuzern i Kobbermønt.

Maal og Vægt.

Det under 17 Aug. 1868 for det forrige nordtyske Forbund bestemte franske metriske System antoges af Baiern 29 Apr. 1869 og indførtes her, med Undtagelse af Markmaalet, samtidig med at det indførtes i Nordtyskland, eller 1 Jan. 1872 (se Tyskland Pag. 118). Efter 1 Jan. 1878 er det metriske Markmaal ogsaa indført her.

Forarbejdet Guld og Sølv kan, i Følge Forordn. af 28 Oct. 1868, efter 1 Maj 1869 være af en hvilken som helst Finhed i Landsdelene paa denne Side Rhinen, men maa ikke stemples med mindre Guldvarerne have en Finhed af mindst 58 Hundrededele (= $13\frac{2}{2}\frac{3}{5}$ Karat) og Sølvvarerne mindst 80 Hundrededele (= $12\frac{4}{5}$-lødigt). De anvendte Stempler, der skulle angive Finheden i Hundrededele, skulle angive denne paa nærmeste 10 Tusindedele, mer eller mindre, og Guld stemples med et omflammet Solbillede, Sølv med det baierske Vaaben. I Kredsen Pfalz eller Rhinbaiern gjælde de franske Bestemmelser, eller ved Guld benyttes tre Finhedsgrader, 920, 840 og 750, ved Sølv 950 og 800 Tusindedele.

De ældre Maal og Vægt i Baiern
(med Undtagelse af Rhinpfalz)

traadte i Kraft 1 Oct. 1811, i Følge Forordningerne af 28 Febr. 1809, 30 Jan., 19 Apr., 7 Juni og 25 Oct. 1811.

Længdemaal: 1 Meile var den geographiske Mil, hvoraf 15 paa 1 Æqvatorgrad, her lovbestemt = 25 421.6 baierske Fuss = 7 419.526 9 fr. Meter = 23 640.096 4 d. Fod. Den forrige geometrische Stunde, Poststunde ell. Wegstunde (indtil 1846) var lig 12 703 Fuss og 1 Chausséemeile var lig 2 saadanne eller 25 406 Fuss. 1 Klafter havde 6 Fuss à 12 Zoll à 12 Linien. 1 geometrische Ruthe havde 10 Fuss à 10 Zoll à 10 Linien. 1 Elle havde 2 Fuss $10\frac{1}{4}$ Zoll. 1 Lachter til Bjærgværksbrug var = $6\frac{3}{4}$ Fuss. — 1 Fuss havde ved en Temperatur af 13° Réaumur en Længde af 129.380 0 par. Linier eller 0.291 859 164 fr. Meter = 0.929 921 656 d. Fod.

Garnmaal: Ved Bomuldsgarn benyttedes det engelske System (se Pag. 17). Ved Hørgarn var 1 Faden (Haspeomkredsen) = 1 baiersk Elle. 1 Buschen var = 30 Strähne à 10 Schneller ell. Gebinde à 240 Fäden, eller 1 Strähn var lig 2 400 Ellen = $1\,999\frac{1}{4}$ fr. Meter.

Markmaal og Flademaal: 1 Tagwerk, Morgen, Jauchert ell. Juchart havde 400 Kvadr. Ruthen à 100 Kvadr. Fuss à 144 Kvadr. Zoll à 144 Kvadr. Linien. — 1 Tagwerk var lig 34.072 7 fr. Ares = 0.617 7 d. Td. Land. 1 Kvadr. Fuss var = 0.085 181 772 fr. Kvadr. Meter = 0.864 754 286 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 Kub. Ruthe havde 1 000 Kub. Fuss à 1 728 Kub. Zoll à 1 728 Kub. Linien. — 1 Kub. Fuss var = 0.024 861 081 fr. Kub. Meter = 0.804 153 738 d. Kub. Fod.

Maal for Brænde: 1 Klafter var 6 Fuss høj og bred med en Længde af Brænde paa $3\frac{1}{2}$ eller 3 Fuss, altsaa holdende 126 eller 108 Kub. Fuss.

Maal for Korn og Kalk: 1 Schäffel ell. Schaff havde 6 Metzen à 2 Vierteln à 2 halve Vierteln à 2 Maassl à 2 halve Maassl à 2 Dreissigern. I den daglige Handel deltes 1 Metzen ofte fra ældre Tid i 4 Vierling ell. Viertel à 4 Sechszehnteln ell. Achteln à 2 Dreissigern, Zweiunddreissigern ell. Maass. — 1 Schäffel var lig 208 Maasskannen = 222.357 5 fr. Liter = 230.155 2 d. Potter.

Korn maaltes med Strygmaal, 1 Havre Schäffel var = 7 Metzen. Kalk maaltes med Topmaal og 1 Muth havde 4 Schäffel.

Maal for flydende Varer: Enheden var 1 *Maasskanne* ell. *Maass*, der holdt 43 baierske Kub. Decimal Zoll = 1.069 026 fr. Liter = 1.106 516 d. Potter. 1 Maass havde 2 Seidel ell. Seidlein à 2 Schoppen, Qvart ell. Qvartel à 2 Nöseln. 1 Fuder Vin havde 6 Ohm à 2 Schenk-Eimern à 60 Maass, Schenkmaass ell. Kannen. 1 Visir-Eimer havde 64 Maass. 1 Fass Øl havde 24 Bier-Eimer à 64 Maass. Spiritus solgtes sædvanligt efter Schenk-Eimer, undertiden (i Nürnberg) efter Visir-Eimer.

Handelsvægt: 1 Centner havde 100 Pfund à 4 Vierling à 8 Loth à 4 Quentchen. 1 Stein, som imidlertid sjældent benyttedes, var 20 Pfund, undertiden 22 Pfund. — 1 Pfund = 560 fr. Gram. Som Jærnbane- og Toldvægt (siden 1 Jan. 1833) benyttedes 1 Centner = 100 Pfund og Pundet, der var lig 500 fr. Gram eller lig det danske Pund, deltes i 30 Loth. Som Postvægt, siden 1 Juli 1851, benyttedes det samme Pund, men deltes ligesom i Sachsen i 32 Loth, hvilket ogsaa var Tilfældet i Hannover indtil 24 Nov. 1854.

Guld- og Sølvvægt: 1 Mark deltes ved Guld i 24 Karat à 12 Grän og ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän, eller Marken deltes i 8 Unzen à 2 Loth à 4 Quentchen à 4 Pfennige à 2 Heller à 128 Richtpfennige. — 1 Mark var = 233.950 fr. Gram. Undertiden anvendtes den wiener Mark.

Møntvægt: Efter wiener Møntconventionen af 24 Jan. 1857 benyttedes 1 Pfund (= 500 fr. Gram), delt i Tusindedele. Tidligere benyttedes, siden Møntconventionen af 25 Aug. 1837, den tyske Toldforenings Møntmark = 233.855 5 fr. Gram.

Probervægt: Marken deltes ved Guld i 24 Karat à 12 Grän, ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän, ligesaa ved Mønter indtil 1857, da det vedtoges i hele Tyskland at betegne Finheden i Tusindedele.

Finheden af forarbejdet Guld var lovbestemt til 18 Karat (= 750) eller til 14 Karat (= $583\frac{1}{3}$), forarbejdet Sølv til 13 Loth (= $812\frac{1}{2}$).

Juvel- og Perlevægt: Den gml. hollandske (se Holland Pag. 53).

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Pfund havde 12 Unzen à 8 Drachmen à 3 Scrupeln à 20 Gran. — 14 Apotheker-Pfund vare = 9 Handels-Pfund, eller 1 Apotheker-Pfund var = 360 fr. Gram.

Rhinbaiern ell. Kredsen Rhinpfalz

benyttede det franske metriske System, eller til Dels ogsaa de ældre saakaldte «Mesures et poids usuels», med følgende Afvigelser:

Længdemaal: 1 Klafter havde 6 Fuss à 12 Zoll à 12 Linien. 1 Elle var lig $1\frac{1}{5}$ fr. Meter. — 1 Fuss var = $\frac{1}{3}$ fr. Meter eller 147.765 3 par. Lin. = 1.062 066 652 d. Fod.

Maal for Brænde: 1 Klafter var lig 144 baierske Kub. Fuss = 3.580 0 fr. Stères = 1.608 3 d. Favne Brænde.

Maal for Korn: 1 Hektoliter deltes ogsaa i 4 Viernsel à 2 Simmern à 4 Vierling. Vin solgtes i det større efter Fuder paa 1000 fr. Liter = 1035.07 d. Potter.

Vægt: 1 Quintal ell. Centner havde 200 Pfund og var lig 100 fr. Kilogr. = 200 d. Pund. — 1 Pfund var = 500 fr. Gram = 1 d. Pund.

Jærnbanefragtvægt, Toldvægt og Postvægt var her ligesom i det øvrige Baiern.

Hertugdømmet Braunschweig.

Mønt.

Siden 1 Jan. 1876 regnes her, ligesom i hele det tyske Rige, efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Før den Tid regnedes her, siden 1 Jan. 1858, i Følge wiener Møntoverenskomsten (se Pag. 117) og Møntloven af 15 Maj 1857, efter **Thaler** à **30 Groschen** à **10 Pfennigen** i en 30-Thalerfod, idet man af 1 tysk Møntpund (= 500 fr. Gram) fint Sølv udmøntede 30 Thaler (den saakaldte nordtyske Møntfod).

Mønter, prægede efter Møntloven af 15 Maj 1857:

Guld: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Krone** (se Tyskland Pag. 118).

Sølv: Mønter paa **2 Thaler** (Vereinsmünze) og paa **1 Thaler** (Vereinsthaler), begge af Finhed = 900, af Vægt = 37.037 0 og 18.518 5 fr. Gram, og paa $\frac{1}{6}$ **Thaler** (= 5 Groschen), af Finhed = 520, af Vægt = 5.341 9 fr. Gram. Som Skillemønt i en $34\frac{1}{2}$-Thalerfod: Mønter paa $\frac{1}{1\frac{1}{2}}$ **Thaler** (= $2\frac{1}{2}$ Groschen), af Finhed = 375, af Vægt = 3.220 6 fr. Gram, samt paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Groschen**, af Finhed = 220, af Vægt = 2.195 9 og 1.097 9 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **2** og **1 Pfennig**, hvoraf henholdsvis 168 og 336 Stkr. paa 1 Møntpund Kobber, eller af Vægt 2.976 2 og 1.488 1 fr. Gram.

Fra 1835—1857 regnede man, i Følge Møntloven af 18 Dec. 1834, efter **Thaler** à **24 Groschen** (gute Groschen) à **12 Pfennigen** i en 14-Thalerfod, idet man af 1 tysk Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) fint Sølv udmøntede 14 Thaler.

Mønter, prægede efter Møntloven af 18 Dec. 1834:

Guld: **Pistoler** (Wilhelmd'orer) à 5 Thaler i Guld, af Finhed $21\frac{1}{2}$ Karat = 895.833), saaledes udmøntede, at $35\frac{1}{6}$ Stkr. vejede 1 Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram), eller pr. Stk. = 6.649 9 fr. Gram. **Dobbelte** og **halve Pistoler** i Forhold hertil. Endvidere **Dukater**, af Finhed $23\frac{7}{1\frac{1}{2}}$ Karat (= 982.639), hvoraf 67 Stkr. paa 1 Mark, eller af Vægt pr. Stk. = 3.490 4 fr. Gram.

Sølv: Mønter paa **2 Thaler** (Vereinsmünze), i Følge dresdner Conventionen af 30 Juli 1838, af Finhed = 900, paa **1 Thaler**, af Finhed 12 Lod (= 750), og paa $\frac{1}{6}$ **Thaler**, af Finhed $8\frac{1}{3}$ Lod (= 520.833), af Vægt henholdsvis = 37.119 9, 22.272 0 og 5.345 3 fr. Gram. Som Skillemønt i en 16-Thalerfod: Mønter paa **1 Groschen** (gute Groschen), af Finhed 5 Lod (= 312.500), af Vægt 1.948 8 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **2** og **1 Pfennig**, hvoraf henholdsvis 48 og 96 Stkr. paa 1 Mark Kobber, eller af Vægt = 4.872 0 og 2.436 0 fr. Gram.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1872 benyttes her det ved Forordn. af 17 Aug. 1868 for det tyske Rige indførte franske metriske System (se Tyskland Pag. 118).

Forarbejdet Sølv har en Finhed = 750 og stemples med en opret staaende Løve.

Tidligere benyttedes, siden 1838, det ved Forordn. af 30 Marts 1837 indførte System.

Længdemaal: 1 Meile havde 1625 Ruthen à 16 Fuss à 12 Zoll à 12 Linien. Ved Landmaaling deltes 1 Ruthe i Tiendedele og Hundredede-dele. 1 Elle havde 2 Fod. 1 Lachter til Bjærgværksbrug havde 80 Zoll $8\frac{1}{2}$ Linien og deltes i 8 Spann à 10 Lachterzoll à 10 Primen à 10 Sekunden. — 1 Fuss var lig $126\frac{1}{2}$ par. Lin. eller 0.285 362 376 fr. Meter = 0.909 221 591 d. Fod.

Garnmaal: 1 Lopp (Kauflopp) ell. Stück var = 10 Gebind à 90 Fäden à $3\frac{3}{4}$ Ellen. 1 Werklopp havde 10 Gebind à 100 Fäden eller 1000 Fäden. 1 Bund Garn havde 20 Lopp.

Markmaal og Flademaal: 1 Feldmorgen havde 2 Vorling à 60 Kvadr. Ruthen à 256 Kvadr. Fuss à 144 Kvadr. Zoll à 144 Kvadr. Linien. 1 Waldmorgen havde 160 Kvadr. Ruthen. — 1 Kvadr. Fuss var = 0.081 431 686 fr. Kvadr. Meter = 0.826 683 904 d. Kvadr. Fod.

Maal for Brænde: 1 Klafter var = 216 Kub. Fuss og 1 Malter ell. Molt var = 80 Kub. Fuss. — 1 Kub. Fuss var = 0.023 237 539 fr. Kub. Meter = 0.751 638 850 d. Kub. Fod.

Maal for Kornvarer: 1 Wispel havde 40 Himten à 4 Vierfass à 4 Metzen. Ofte deltes endnu fra ældre Tid 1 Wispel i 4 Scheffel à 10 Himten. 1 Havre Scheffel var = 12 Himten. 1 Last Rug havde 10 Scheffel eller 100 Himten. — 1 Himten holdt 2316 braunschw. Kub. Zoll og var lig 31.144 8 fr. Liter = 32.237 0 d. Potter.

1 Karre Trækul var lig 100 Kub. Fuss.

1 Maass for Stenkul, Brunkul, Tørv og Erts var et cylindrisk Maal, 16 Zoll i Diam. og holdt 2 Kub. Fuss = 46.475 1 fr. Liter = 48.104 9 d. Potter.

1 Schachtruthe Sten, Sand, Jord etc. var lig 256 Kub. Fuss = 5.948 8 fr. Kub. Meter = 192.419 5 d. Kub. Fod.

Maal for flydende Varer: 1 Oxhoft havde $1\frac{1}{2}$ Ohm à 4 Anker à 40 Quartier. 1 Tonne (Bierfass) var lig 108 Quartier. 1 Fass Mumme (stærkt Øl) var lig 400 Quartier. — 1 Quartier indeholdt 2 ældre braunschw. Pfund destill. Vand ved en Temp. af +15° R. og var i Rumindhold lig 0.936 843 fr. Liter = 0.969 697 d. Potter eller meget nær $69\frac{2}{3}$ braunschw. Kub. Zoll.

Handelsvægt: Efter 1 Juli 1858, i Følge Overenskomst af 7 Nov. 1856 mellem Braunschweig, det forrige Kongerige Hannover, Oldenburg, Schaumburg-Lippe, Bremen og Hamburg: 1 Centner havde 100 Pfund à 10 Neuloth à 10 Quint à 10 Halbgramm. — 1 Pfund var = 500 fr. Gram = det danske Pund. Før 1 Juli 1858: 1 Centner havde 100 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen. 1 Schiffslast var lig 4000 Pfund. — 1 Pfund var lig det ældre preussiske Pund eller = 467.711 0 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt (indtil Udgangen af 1871): Den preussiske Mark, som ved Guld deltes i 24 Karat à 12 Grän og ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän. — 1 Mark var lig 233.855 5 fr. Gram.

Møntvægt: Efter 1 Maj 1857, i Følge wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. s. A.: 1 Pfund = 500 fr. Gram, delt i Tusindedele. Før 1857: Den preussiske Mark = 233.855 5 fr. Gram, delt ved Guld i 24 Karat à 12 Grän og ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän.

Probervægten (indtil Udgangen af 1871): Finheden af forarbejdet Guld og Sølv angaves paa den i Tyskland og mange andre Steder almindelige Maade, idet man ved Guld delte Marken i 24 Karat à 12 Grän og ved Sølv delte Marken i 16 Loth à 18 Grän. Hvad Finheden af Mønter angik, benyttedes før 1 Maj 1857 den samme Maade, men efter den Tid angaves den i Tusindedele.

Juvelvægt. Før 1 Juli 1858: Den preussiske Juvelkarat = 0.205 537 fr. Gram. Efter 1858: Den hollandske Juvelkarat = 0.411 788 Halbgramm = 0.205 894 fr. Gram.

Medicinalvægt. Efter 1 Juli 1858: 1 Unze havde 8 Drachmen à 3 Scrupeln à 20 Gran. — 1 Unze var lig 30 fr. Gram. Noget særskilt Medicinalpund fandtes ikke. Før 1858: 1 Pfund havde 12 Unzen à 8 Drachmen à 3 Scrupeln à 20 Gran. — 1 Pfund var lig det preussiske eller = $\frac{3}{4}$ Pfund Handelsvægt = 350.783 25 fr. Gram.

Post- og Toldvægt: Efter at Braunschweig havde tiltraadt den tysk-østerrigske Postforening og i 1854 den tyske Toldforening, benyttedes et Pund lig 500 fr. Gram. 1 Centner var = 100 Pfund à 30 Loth (Postloth) à 10 Quentchen.

Fristaden Bremen.

Mønt.

Efter 1 Juli 1872 regnes, i Følge Lov af 30 Apr. s. A., efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Foruden de efter Mark-Systemet prægede Mønter, gjaldt som lovligt Betalingsmiddel, indtil de inddroges, efternævnte tyske Mønter efter wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857.

Guld: **Hele** og **halve Kroner**, saaledes at 1 Krone sattes lig 27 Mark 90 Pfennigen eller $8\frac{4}{10}$ bremer Thaler Guld.

Sølv: Courantmønt: Mønter paa **2 Thaler** = 6 Mark, paa **1 Thaler** = 3 Mark, paa $\frac{1}{3}$ **Thaler** = 1 Mark og $\frac{1}{6}$ **Thaler** = $\frac{1}{2}$ Mark = 50 Pfennigen. Skillemønt: Mønter paa $\frac{1}{12}$ **Thaler** eller $2\frac{1}{2}$ Silber- eller Neugroschen = 25 Pfennigen, paa **2 Silber-** eller **Neugroschen** = 20 Pfennigen, paa **1 Silber-** eller **Neugroschen** = 10 Pfennigen og paa $\frac{1}{2}$ **Silber-** eller **Neugroschen** = 5 Pfennigen.

Kobber: Sachsiske Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Silber-** eller **Neugroschen** eller 5 sachsiske Pfennigen = 5 Pfennigen, paa $\frac{1}{4}$ **Silber-** eller **Neu-**

groschen eller 3 Pfennigen = $2\frac{1}{2}$ Pfennigen og $\frac{1}{10}$ **Silber-** eller **Neugroschen** eller Neupfennig = 1 Pfennig.

Ingen var pligtig at modtage i én Betaling større Beløb end 9 Pfennigen i Kobberskillemønt, 99 Pfennigen i Sølvskillemønt og 30 Mark i 5- og 10-Groschenstykker.

Før 1872 regnedes efter **Thaler** à **72 Groten** à **5 Schwaren** i en Guldfod, idet 5 saadanne Thaler i Guld (Louisd'or) vare lig den i det forrige Kongerige Hannover og i Braunschweig udmøntede Pistol og meget nær lig den i Danmark udmøntede Christian- ell. Frederikd'or. Da imidlertid disse Mønter ved Udmøntningen faldt noget forskjelligt ud, kunde man regne, at der i Gjennemsnit udmøntedes $39\frac{5}{9}$ Louisd'orer ell. Pistoler af 1 tysk Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) fint Guld, eller af 1 Møntpund (= 500 fr. Gram) 84.572 643 Stkr. Den kom derved til at indeholde 5.912 077 2 fr. Gram fint Guld pr. Stk.; men ved Møntloven af 19 Sept. 1857 bestemtes disse Pistoler at være lovligt Betalingsmiddel i Bremen, idet der antoges 84 saadanne Mønter paa 1 Møntpund fint Guld. Den her gjældende Pistol, eller 5 Thaler i Guld antoges derfor at indeholde $5\frac{20}{21}$ = 5.952 381 fr. Gram fint Guld, og 1 Thaler i Guld $1\frac{4}{21}$ = 1.190 476 fr. Gram fint Guld. I Følge den tyske Møntlov af 4 Dec. 1871 § 8 skal den tyske Guldmønt paa 10 Mark i Værdi sættes lig $3\frac{1}{9\frac{1}{3}}$ Thaler Guld i Bremen, hvilket stemmer overens med denne sidste Antagelse, hvorefter 28 Thaler Guld i Bremen sattes lig 93 tyske Mark i Guld.

Af Mønter fra den Tid fandtes ingen prægede i Guld og i Sølv prægedes kun Skillemønt.

Sølv: Den saakaldte »**Thaler Gold**«, til Erindring om Halvhundredeaars-Festen for Tysklands Befrielse i 1813, væsentligt kun en Erindringsmønt, præget 1863 i Hannover, af Finhed $15\frac{7}{9}$ Loth (= 986.111) og hvoraf der gik $13\frac{1}{3}$ Stkr. paa en tysk Mark Møntsølv, af Vægt = 17.539 2 fr. Gram. Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Thaler** eller 36 Grot, af samme Finhed, med Vægt i Forhold til oven staaende, paa $\frac{1}{6}$ **Thaler** = 12 Grot og paa $\frac{1}{21\frac{1}{2}}$ **Thaler** = 6 Grot, begge af Finhed $11\frac{5}{6}$ Loth (= 739.583), henholdsvis 60 og 120 Stkr. paa 1 Mark Møntsølv, eller af Vægt = 3.897 6 og 1.948 8 fr. Gram, samt Mønter paa **1 Grot**, af Finhed $4\frac{1}{2}$ Loth (= 281.250), $303\frac{3}{4}$ Stkr. paa en Mark Møntsølv, eller af Vægt = 0.769 9 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Grot** ell. $2\frac{1}{2}$ Schwaren, af Vægt 6.300 0 fr. Gram, men af disse bleve de med Paaskrift $\frac{1}{2}$ Grot hurtigt inddragne.

Alle de her nævnte Sølv- og Kobbermønter ere inddragne siden Oct. 1872.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1872 er her indført det franske metriske System (se Tyskland Pag. 118).

Forarbejdet Sølv er af Finhed 750 (= 12lødigt).

De ældre bremiske Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Klafter havde 3 Ellen à 2 Fuss à 12 Zoll ell. à 10 Decimal Zoll. 1 Ruthe havde 16 Fuss, ved Gravearbejde 20 Fuss. 1 bremer brabanter Elle var lig $1\frac{1}{5}$ alm. Elle. Som Garnmaal var 1 Lop

ell. Lopf Hørgarn lig 10 Gebinde à 90 Fäden à $3\frac{3}{4}$ Ellen. — 1 Fuss var lig 0.289 350 000 fr. Meter eller 128.267 7 par. Lin. = 0.921 926 957 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Morgen havde 120 Kvadr. Ruthen à 256 Kvadr. Fuss à 144 Kvadr. Zoll og $\frac{1}{10}$ Morgen var 1 Viertelpfund Kohlsaat »Einfall«. — 1 Kvadr. Fuss var lig 0.083 723 422 fr. Kvadr. Meter = 0.849 949 315 d. Kvadr. Fod.

Maal for Brænde: 1 Faden var 6 Fuss høj og 6 Fuss bred, med en Længde af Brænde paa 2 Fuss, indeholdende 72 Kub. Fuss. Længere Brændestykker maaltes efter Reep, Træet almindeligen $4\frac{1}{2}$ Fuss langt og Bunken omspændtes med en $17\frac{1}{2}$ Fuss lang Kjæde, 1 Reep holdt i Almindelighed c. 2.45 fr. Kub. Meter = 1.100 7 d. Favne Brænde.

Maal for Stenkul: Som Kulmaal benyttedes det saakaldte schaumburgske Bjærgmaal: **1**... kleine Balje, hvoraf 144 paa en schaumburgsk Berglast, holdt 3 534 brem. Kub. Zoll = 49.544 3 fr. Liter = 0.291 4 d. Kultønder. **2**... grosse Balje var tre Gange saa stor som den foregaaende eller lig 10 602 brem. Kub. Zoll = 148.632 8 fr. Liter = 0.874 1 d. Kultønder. **3**... Karren var dobbelt saa stor som den første eller lig 7 068 brem. Kub. Zoll = 99.088 5 fr. Liter = 0.582 7 d. Kultønder. **4**... Eimer var lig $\frac{1}{12}$ grosse Balje = 883 brem. Kub. Zoll (egentlig $883\frac{1}{2}$ brem. Kub. Zoll) = 12.379 1 fr. Liter = 0.072 8 d. Kultønder.

Maal for Tørv: 1 Hunt holdt 560 Kub. Fuss = 13.566 2 fr. Kub. Meter = 97.513 6 d. Korntønder.

Maal for Korn: 1 Last havde 4 Quart à 10 Scheffel à 4 Vierteln à 4 Spind. 1 Bräu ell. Gebräu Malt holdt 45 Scheffel. 1 Tonne Salt $3\frac{1}{3}$ Scheffel. — 1 Scheffel holdt 74.103 87 fr. Liter = 76.702 6 d. Potter.

Ved Senatsbeslutning af 21 Maj 1860 bestemtes, at al Sæd, Malt, Bælgfrugt, Raps og Vikker stedse skulde forhandles efter Vægt, naar ikke anderledes var aftalt, og en Last Netto-Vægt antoges da her for Hvede = 4 500, Rug 4 300, Byg 3 700, Havre 2 600, Boghvede og Raps 4 000, Majs 4 400, Malt 3 000, Bønner og Ærter 4 800 og Vikker 5 000 nuværende Pfund (à 500 fr. Gram). Mel forhandledes pr. 100 Pfund.

Maal for Vin og Brændevin: **1**... For Rhinskvin: 1 Fuder havde 6 Ohm à 45 Stübchen à 4 Quart à 4 Mengeln ell. Mingeln. 1 Ohm deltes ogsaa i 4 Anker. **2**... For franske Vine og Brændevin: 1 Oxhoft havde $1\frac{1}{2}$ Ohm à 4 Anker à 5 Viertel (der regnedes lig den franske Velte). 1 Anker havde 44 Quart. — 1 Stübchen var lig 3.221 44 fr. Liter = 3.334 411 d. Potter.

Maal for Øl: 1 Tonne havde 45 Stübchen à 4 Quart à 4 Mengeln. Halvtønden holdt 23 og Kvarttønden 12 Stübchen. — 1 Stübchen var lig 3.771 54 fr. Liter = 3.903 802 d. Potter.

Maal for Olie og Tran: **1**... I en gros Handelen regnedes for Tran 1 Tonne af Vægt 216 Pfund og den deltes i 6 Stechkannen ell. Stekan à 16 Mengeln. 1 Oxhoft havde 2 Tonnen. Fine Olier og Terpentinolie forhandledes pr. 100 Pfund, ætheriske Olier pr. 1 Pfund. **2**... I Detaille-Handelen benyttedes et saakaldet Pfund-Maass, der holdt 0.551 52 fr. Liter = 0.570 861 d. Potter.

I den nyere Tid forhandledes Olie stedse efter Vægt: de fede Olier og Terpentinolie pr. 100 Pfund, de ætheriske Olier pr. 1 Pfund.

Handelsvægt: Under 7 Nov. 1856 afsluttedes en Overenskomst mellem Bremen, det forrige Kongerige Hannover, Oldenburg, Braunschweig, Schaumburg-Lippe og Hamburg om Indførelse af fælles Vægt og fra 1 Jan. 1858 benyttedes her, i Følge Forordn. af 25 Maj og 9 Dec. 1857, et Pfund lig 500 fr. Gram. 1 Centner havde 100 Pfund à 10 Neuloth à 10 Quint à 10 Halbgramm. 1 Schiffslast havde 4000 og 1 Commerzlast 6000 Pfund. 1 Last Stenkul var 12000 Pfund.

Før 1 Jan. 1858 benyttedes følgende Vægt: 1 Centner havde 116 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen à 4 Orth. — 1 Pfund var lig 498.5 fr. Gram. 1 Stein Hør var lig 20 Pfund, for Uld og Fjer 10 Pfund. 1 Wage Jærn havde 120 Pfund, 1 Last Salt 4000 Pfund. 1 Pfund schwer havde 300 Pfund. 1 Schiffpfund havde 22 Liespfund à 14 Pfund. 1 Schiffslast havde 2 Tonnen à 2000 Pfund. I Rumindhold var 1 Schiffslast lig 100 Kub. Fuss, men for Sten kun 40 Kub. Fuss.

Kræmmervægt for Detaillehandelen eller for Vægte mindre end 1 Pfund (afskaffet 1 Jan. 1858): 1 Pfund havde 32 Loth à 4 Quentchen à 4 Orth. — 1 Pfund var lig 470.283 0 fr. Gram, eller 106 Pfund Kræmmervægt vare lig 100 Pfund Handelsvægt.

Guld-, Sølv- og Møntvægt: Den gamle kølnske Mark, ligesom i Preussen før Maj 1857.

Probervægt ligesom samtidig i Preussen.

Juvelvægt: Den hollandske Juvelkarat = 0.205 894 fr. Gram.

Medicinal- og Apothekervægt: Siden 1 Juli 1858: 1 Unze var = 8 Drachmen à 3 Scrupeln à 20 Gran. — 1 Unze = 30 fr. Gram. Før den Tid benyttedes den gml. nürnberger Vægt ligesom i Danmark før 1 Apr. 1858.

Elsass-Lothringen,

siden 9 Juni 1871 forenet med Tyskland.

Mønt.

Ved kejserlig Forordn. af 31 Dec. 1874 indførtes her det tyske Møntsystem og man regner efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116). Siden 1 Oct. 1875 ophørte de tidligere her benyttede franske Mønter at være lovligt Betalingsmiddel, indtil den Tid gik den franske Franc for 0.8 tyske Mark eller 80 Pfennigen, de mindre franske Mønter i Forhold hertil.

Maal og Vægt.

Ved Lov af 19 Dec. 1874 indførtes her fra 1 Juli 1875 det i Tyskland benyttede franske metriske System (se Tyskland Pag. 118). Der skete saaledes i Virkeligheden ingen Forandring med Hensyn til Maal og Vægt, eftersom man ogsaa tidligere, som hørende under Frankrig, benyttede det samme System, kun indførtes Be-

tegnelsen Pfund for ½ Kilogr. og 100 saadanne Pfund kom til at udgjøre 1 Centner. Finheden af forarbejdet Guld og Sølv har hidindtil været ligesom i Frankrig (se Pag. 36).

Frankfurt am Main,

forhen fri Rigsstad, efter 1866 Handelsstad i den preussiske Provins Hessen-Nassau.

Mønt.

Siden 1 Jan. 1875 den over hele Tyskland benyttede **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Tidligere regnedes her efter **Gylden** à **60 Kreuzern** à **4 Hellern** ell. **Pfennigen**, udmøntet i den saakaldte sydtyske eller 52½-Gyldenfod, idet man af et tysk Møntpund (= 500 fr. Gram) fint Sølv erholdt 52½ Gylden.

Mønter, prægede efter denne Møntfod:

Guld: Mønter paa **1** og ½ **Krone** (se Tyskland Pag. 118).

Sølv: Mønter paa **3½ Gylden** (Vereinsmünze) og paa **1¾ Gylden** (Vereinsthaler), begge i Følge wiener Overenskomsten af 24 Jan. 1857 (se Pag. 117), Mønter paa **1** og ½ **Gylden** i Følge münchner Overenskomsten af 7 Aug. 1858, alle overensstemmende med de tilsvarende under Baden Pag. 120 anførte. Som Skillemønt, i Følge münchner Overenskomsten af 7 Aug. 1858, i en 58-Gyldenfod: Mønter paa **6** og **3 Kreuzern** (se Baden Pag. 120) samt i en 60-Gyldenfod: Mønter paa **1 Kreuzer**, af Finhed 166⅔ og af Vægt = 0.833 3 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **1 Heller** ell. **Pfennig** og paa ½ **Heller**, af Vægt henholdsvis 1.559 0 og 0.779 5 fr. Gram.

Før 1857 regnedes, i Følge münchner Møntconventionen af 25 Aug. 1837, ligeledes efter **Gylden** à **60 Kreuzern** à **4 Hellern** ell. **Pfennigen**, men i den saakaldte 24½-Gyldenfod, idet man af en tysk Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) fint Sølv erholdt 24½ Gylden.

Mønter, prægede fra 1837—1857:

Guld: **Dukater**, hvoraf 67 Stkr. paa en tysk Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) Møntguld, eller af Vægt = 3.490 4 fr. Gram, dels af Finhed 23⅔ Karat (= 986.111), dels af Finhed 23½ Karat (= 979.167), eller indeholdende henholdsvis 3.441 9 og 3.417 7 fr. Gram fint Guld. **Guldgylden**, hvoraf 72 Stkr. paa en gml. frankf. Mark (= 233.956 9 fr. Gram) Møntguld, eller af Vægt = 3.249 4 fr. Gram, indeholdende 770.833 Tusindedele Guld og 152.778 Tusindedele Sølv, eller 1 Guldgylden indeholdt 2.504 7 fr. Gram fint Guld. Tidligere prægedes ogsaa for Regning af frankfurter Bank Guldmønter paa **10 Gylden** for at tjene som Foræringer til ulønnede Bestyrelsesmedlemmer, men angaaende deres Gehalt og Størrelse blev intet offentliggjort.

Sølv: I Følge dresdner Conventionen af 30 Julí 1838 Mønter paa **3½ Gylden** (Vereinsmünze), i Følge den sydtyske Convention af 27 Marts 1845 Mønter paa **2 Gylden** og i Følge münchner Conventionen af 25 Aug. 1837 Mønter paa **1** og ½ **Gylden**, ganske overensstemmende med de tilsvarende under

Baden Pag. 120 anførte. Som Skillemønt i en 27-Gyldenfod Mønter paa **6** og **3 Kreuzern**, overensstemmende med de tilsvarende under Baden Pag. 120 anførte. Endvidere i en $32\frac{2}{3}\frac{2}{9}$-Gyldenfod Mønter paa **1 Kreuzer**, af Finhed = 156, hvoraf 300 Stkr. paa 1 Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) Møntsølv, eller af Vægt pr. Stk. = 0.779 5 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **1 Heller** ell. **Pfennig** og paa $\frac{1}{2}$ **Heller**, af Vægt henholdsvis 1.559 0 og 0.779 5 fr. Gram.

Maal og Vægt.

Det i hele Tyskland benyttede franske metriske System (se Tyskland Pag. 118).

Kornvarer, Mel og Oliefrø sælges efter Vægt og navnlig pr. Sæk à 100 Kilogram eller 200 Pfund Netto. Bælgfrugter og Kartofler ligeledes. Kløverfrø forhandles, naar ej anderledes er aftalt, pr. Sæk à 100 Kilogram Brutto, dog tør Sækken ikke veje mer end $1\frac{1}{4}$ pCt. Ved Levering af Hvede fordres en Vægt af mindst 75 Kilogr. pr. 100 Liter i Maal og af Rug mindst 70 Kilogr. Rapsolie sælges pr. 100 Kilogr. Netto. Brændevin og Spiritus sælges pr. 160 Liter Netto og Sprit pr. 160 Liter Brutto. Gaskul pr. Waggon à 5 000 Kilogr., Hø og Straa pr. 50 Kilogr.

Forarbejdet Guld er enten Kronguld af Finhed 750 (= 18 Karat) eller af Finhed $583\frac{1}{3}$ (= 14 Karat), forarbejdet Sølv er lovbefalet af Finhed $812\frac{1}{2}$ (= 13lødigt) og stemples med den frankfurter Vaabenørn (i Virkelighed er det som oftest af Finhed $791\frac{2}{3}$ (= $12\frac{2}{3}$lødigt)).

Indtil Udgangen af 1871 benyttedes de ældre frankfurter Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Klafter havde 6 Fuss, Schuh ell. Werkschuh à 12 Zoll à 12 Linien. Den sædvanlige eller Feldruthen havde $12\frac{1}{2}$ Fuss, men deltes ved Landmaaling i 10 Feldschuh à 10 Zoll à 10 Linien. 1 Waldruthe, der var lig 15.848 9 Fuss ell. Werkschuh, deltes i 16 Dele eller i 10 Waldschuh à 10 Zoll à 10 Linien. 1 Elle var lig 242.616 par. Lin. ell. 0.547 3 fr. Meter. 1 frankf. brabanter Elle var lig 309.953 par. Lin. eller 0.699 2 fr. Meter. 1 Stab var lig 523.976 par. Lin. eller 1.182 fr. Meter. — 1 Werkschuh var lig 0.284 610 500 fr. Meter eller 126.166 7 par. Lin. = 0.906 825 963 d. Fod. 1 Feldschuh var lig 0.355 763 125 fr. Meter eller 157.708 4 par. Lin. = 1.133 532 453 d. Fod og 1 Waldschuh var lig 0.451 076 000 fr. Meter eller 199.960 2 par. Lin. = 1.437 218 332 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Hube ell. Hufe havde 30 Morgen ell. Feldmorgen à 4 Vierteln à 40 Kvadr. Feldruthen. 1 Morgen var lig 25 000 Kvadr. Werkschuh = 20.250 8 fr. Ares = 0.367 1 d. Td. Land. 1 Waldmorgen havde 4 Vierteln à 40 Kvadr. Waldruthen og var lig 32.555 1 fr. Ares = 0.590 2 d. Td. Land. — 1 Kvadr. Werkschuh var lig 0.081 003 137 fr. Kvadr. Meter = 0.822 333 327 d. Kvadr. Fod, 1 Kvadr. Feldschuh var lig 0.126 567 401 fr. Kvadr. Meter = 1.284 895 823 d. Kvadr. Fod og 1 Kvadr. Waldschuh var lig 0.203 469 558 fr. Kvadr. Meter = 2.065 596 533 d. Kvadr. Fod.

Maal for Brænde: 1 Stecken var 3.554 Fuss bred og høj med en almindelig Længde af Brænde paa 3 Fuss og holdt saaledes 37.892 7 Kub. Fuss = 0.873 6 fr. Kub. Meter. 1 Gilbert havde 2 Stecken, men for Grantræ til Bagerne derimod 3 Stecken. 1 Waldklafter var 6 Fuss bred og 7 Fuss høj med en almindelig Længde af Brænde paa 3 Fuss og holdt saaledes 126 Kub. Fuss = 2.904 8 fr. Kub. Meter, og der gaves 1 Lag Træ i Tilgift. 1 Klafter var i Forstamts-Træmagasinet lig 3 sædv. Stecken og 1 Stoss Træ var lig 4 Klafter = 10.483 1 fr. Stères = 4.709 5 d. Favne Brænde.

Maal for Trækul: 1 Kohlenbütte holdt 5.257 4 Kub. Fuss = 121.205 9 fr. Liter = 125.456 4 d. Potter og der maaltes med Top.

Maal for Stenkul: Smaakul maaltes med Kornmaalet og med Strygmaal, de større Kul solgtes efter Vægt (Toldvægt), idet Pundet var lig 500 fr. Gram eller lig det danske Pund.

Maal for Kalk: 1 Kalkbütte holdt $6\frac{1}{7}\frac{1}{0}$ Kub. Fuss = 141.948 9 fr. Liter = 146.926 8 d. Potter og Kalken maaltes med Topmaal.

Maal for Korn: 1 Malter havde 4 Simmer à 4 Sechtern à 4 Gescheid à 4 Viertelgescheid. — 1 Malter var temmelig nær lig $8\,599\frac{1}{3}$ frankf. Kub. Zoll = 114.728 6 fr. Liter = 118.751 9 d. Potter. 1 Gescheid var nøjagtig lig den gamle Maass for flydende Varer.

Hvede, Rug, Byg, Majs, Ærter og Linser maaltes med Strygmaal. Kartofler, tørrede Frugter, Nødder og Zwiebler maaltes med Top. Havre maaltes tidligere med Strygmaal, men siden 17 Nov. 1847 forhandledes den udelukkende efter Vægt (Toldvægt) og 110 Toldpund Netto gjaldt for 1 Malter. Mel blev stedse vejet og ved Prisangivelser regnedes 1 Malter Mel til 138 Toldpund med Sæk eller 135 Pund uden Sæk (c. 144 Pund Sølvvægt). Salt forhandledes efter Vægt, i det mindre pr. Pund, i det større pr. Sæk à 200 Pund Sølvvægt.

Maal for flydende Varer: **1**... Altmass for Vin, tidligere ogsaa for Brændevin: 1 Fuder havde 6 Ohm. 1 Stückfass var lig 2 Zulast à 4 Ohm à 20 Vierteln à 4 alte Maass ell. Aichmaass à 4 Schoppen. 1 Oxhoft ell. Pièce regnedes lig $1\frac{1}{2}$ Ohm ell. $\frac{1}{4}$ Fuder. — 1 alte Maass var lig 1.792 634 fr. Liter = 1.855 499 d. Potter. **2**... Brændevinsmaal: 1 Ohm regnedes lig 160 fr. Liter = 165.610 9 d. Potter. **3**... Jungmaass, ogsaa kaldet Zapfmaass ell. Schenkmaass, til Brug ved den mindre Handel (ogsaa for Apothekere) for alle Slags flydende Varer, undtagen Bomolie samt for Bælgfrugter etc.: 1 junge Maass havde 4 Schoppen og var lig 1.593 452 fr. Liter = 1.649 332 d. Potter eller 9 junge Maass vare nøjagtigt lig 8 alte Maass. Alle Slags Bær maaltes med dette Maal med Topmaal. **4**... Maal for Bomolie i Detaillehandelen: Som Maal for 1 Pfund (Letvægt) Bomolie benyttedes ofte et Maal paa 0.517 6 fr. Liter = 0.535 8 d. Potter.

Vægt efter 1 Juli 1858:

Handelsvægt: I Følge Lov af 12 Febr. 1858 havde 1 Centner 100 Pfund à 32 Loth à 4 Quinten à 4 Richtpfennigen. — 1 Pfund, der var lig 500 franske Gram eller lig det danske Pund, kunde ogsaa deles efter Decimalsystemet.

Guld- og Sølvvægt: Det samme Pund, som deltes i Tusindedele og disse atter i 10 As.

Møntvægt: Ved wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857 indførtes et Møntpund paa 500 fr. Gram, der ligesom ved Guld- og Sølvvægten deltes i Tusindedele og disse atter i 10 As.

Juvel- og Perlevægt: Den gamle hollandske Juvelkarat paa 0.205 894 fr. Gram med fortsat Halvering indtil $\frac{1}{64}$.

Medicinal- og Apothekervægt: Den tidligere i Preussen gjældende (se Preussen).

Vægt før 1 Juli 1858:

Handelsvægt: **1**... *Letvægt*, for den mindre Handel og for mange Varer i en gros Handelen: 1 Centner havde 108 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen. — 1 Pfund var lig det ældre preussiske Pfund eller lig 467.711 0 fr. Gram. **2**... *Sværvægt*, benyttet ved Prisangivelser for enkelte Varer: 1 Centner havde 100 Pfund, der atter deltes ved fortsat Halvering. — 1 Centner Sværvægt var lig 1 Centner Letvægt, eller 1 Pfund Sværvægt var lig 505.127 9 fr. Gram.

1 Wage Jærn var lig 120 lette Pfund. 1 Schiffpfund (for Landfragter) var lig 3 Centner. Ved Skibsfragter havde 1 Last 2 Tonnen à 20 Centner. Enkelte Kjøbmænd anførte Priserne pr. Centner Toldvægt, der temmelig nær var lig 107 Pund Letvægt. For Stenkul, Hø og Straa var det lovbefalet. 1 Fuder Hø eller Straa holdt 60 Gebund og vejede 10 Centner Toldvægt.

Toldvægt: 1 Centner havde 100 Pfund à 30 Loth. — 1 Pfund var lig 500 fr. Gram lig det danske Pund.

Victualievægt: Pundet, der benyttedes for Smør og Kjød, var lig 33 Loth Letvægt = 482.327 0 fr. Gram. For Fisk lig 35 Loth Letvægt = 511.558 9 fr. Gram.

Medicinal- og Apothekervægt: Efter 1 Jan. 1842 benyttedes den forrige preussiske Vægt, hvori Pundet var lig 350.783 3 fr. Gram.

Juvelvægt: Den gamle hollandske Juvelkarat, men den vejede her 0.205 833 fr. Gram.

Mark- eller Sølvvægt, tillige til Vejning af uforarbejdet Guld og indtil Maj 1857 tillige Møntvægt. Hertil benyttedes den ældre preussiske Guld- og Sølvvægt, hvori Marken var lig 233.855 5 fr. Gram.

Probervægt: Den samme Mark deltes ved Guld i 24 Karat à 12 Grän og ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän. Fra 1 Juni 1841 angaves Finheden af Mønter i Tusindedele ligesom for Tiden i Tyskland og andensteds.

Kronevægt for forarbejdet Guld: Den oven staaende Mark deltes i 69½ Dele og en saadan Del benævntes Krone, der saaledes var lig 3.364 8 fr. Gram, og denne Krone deltes ved fortsat Halvering.

Dukatvægt for Guld af Dukatfinhed: Den oven staaende Mark deltes i 67 Dele og en saadan Del benævntes Dukat, der saaledes var lig 3.490 4 fr. Gram og denne Dukat deltes i 60 As.

Fristaden Hamburg.

Mønt.

Efter 1 Jan. 1875 regnes her, som i hele Tyskland, efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Før den Tid regnedes her efter **Mark** à **16 Schillingen** à **12 Pfennigen** af to forskjellige Værdier, eftersom der regnedes i Banco eller i Courant. Banco-

beregningen benyttedes i den større Handel og siden 1823 ved Prisangivelser paa de fleste Varer. Courantberegningen benyttedes i den daglige Handel og ved Prisangivelser paa enkelte Varer. Ved Angivelse af Priser paa Kornvarer, Bælgfrugter, Frøsorter, Spiritus osv. benyttedes ofte **Thaler**, der i begge Valutaer oprindelig var lig 3 Mark, men efter 1 Juli 1856 i Courant lovmæssigt lig $2\frac{1}{2}$ Mark Courant eller lig den nordtyske Thaler.

Bankvalutaen tjente kun som Regningsmønt, idet der ingen Sinde er præget Mønt efter den, og 16 Febr. 1873 ophørte den. Værdien af 1 Mark Banco kan angives derved, at siden 15 Aug. 1846 var lovmæssigt $27\frac{3}{4}$ Mark Banco i Værdi lig 1 hamb. kølnsk Mark fint Sølv, eller 1 Mark Banco repræsenterede Værdien af 8.427 203 fr. Gram fint Sølv. Ved Senatsforordn. af 5 Febr. 1868 var efter 1 Juli 1868 lovmæssigt $59\frac{1}{3}$ Mark Banco i Værdi lig 1 tysk Møntpund (= 500 fr. Gram) fint Sølv, eller 1 Mark Banco repræsenterede Værdien af 8.426 966 fr. Gram fint Sølv. Ved Bankvalutaens Ophør 16 Febr. 1873 bestemtes, at alle paa Banco lydende Betalingsforpligtelser skulde opfyldes ved tysk Rigsguldmønt eller tyske Thaler og Dobbeltthaler til den faste Cours 100 Mark Banco = 150 Mark Rigsmønt = 50 ældre nordtyske Thaler à 30 Stkr. paa 1 Møntpund fint Sølv, eller 1 Mark Banco kom til at repræsentere Værdien af $8\frac{1}{3}$ fr. Gram fint Sølv. 4 Mark Banco = 6 Mark Rigsmønt = 2 nordtyske Thaler.

Forholdet mellem de ældre og nyere Regningsstørrelser i Bankvalutaen var: 1 Pfund vlämisch (flandersk) var lig $2\frac{1}{2}$ Thaler Banco = $3\frac{3}{4}$ Wechselthaler = $7\frac{1}{2}$ Mark Banco = 20 Schillinge vlämisch = 120 Schillinge Banco = 240 Pfennige ell. Grot vlämisch = 1 440 Pfennige Banco.

Courantvalutaen. Oprindelig udprægedes de hamburger Courantmønter i en 34-Markfod, idet 1 hamb. kølnsk Mark (= 233.854 89 fr. Gram) fint Sølv gav 34 Mark Courant. Marken kom saaledes til at indeholde 6.878 085 fr. Gram fint Sølv. Ved den provisoriske Møntordning af 30 Maj 1856 indførtes fra 1 Juli s. A. en 35-Markfod, idet den nordtyske Thaler (efter 30-Thalerfoden) sattes lig $2\frac{1}{2}$ Mark Courant, eller 1 hamb. Mark Courant kom til at indeholde $6\frac{2}{3}$ fr. Gram fint Sølv, hvilket ogsaa er overensstemmende med Bestemmelserne i Artikel 14 § 2 af den tyske Rigsmøntlov af 9 Juli 1873, hvorefter 5 Mark Courant sattes = 6 Mark Rigsmønt. 2 nordtyske Thaler eller 6 Mark Rigsmønt = 4 Mark Banco = 5 Mark Courant.

Denne ældre hamb. Courant var lig den lübecker Courant, saaledes at Mønter med lübsk Præg circulerede lige saa vel som de med hamb. Præg.

Følgende Mønter have været prægede:

Guld: **Dukater**, af Finhed = 979 (tidligere $979\frac{1}{6}$ = $23\frac{1}{2}$ Karat), begge vejende 3.490 4 fr. Gram (idet 67 Stkr. vejede 1 hamb. kølnsk Mark). **Dobbelte Dukater** i Forhold til den enkelte. Af og til prægedes ogsaa **hele**, **halve** og **kvart Portugalöser**, af Værdi = 10, 5 og $2\frac{1}{2}$ Dukater, uden at de egentlig havde Charakter af Mønt, idet de benyttedes af Senatet som Foræringer og vare derfor mere at betragte som Skuemønt.

Sølv: Mønter paa **2** og **1 Mark Courant** (12lødige), paa $\frac{1}{2}$ **Mark C.** (10lødige), paa $\frac{1}{4}$ **Mark C.** (9lødige) og paa $\frac{1}{8}$ **Mark C.** (7lødige), alle prægede i en 34-Markfod, af Vægt henholdsvis 18.341 6, 9.170 8, 5.502 5, 3.056 9 og 1.965 2 fr. Gram. Disse Sølvmønter forsvandt efterhaanden, da man i mangfoldige Aar ikke prægede saadanne, saa at der til sidst kun fandtes følgende hamburgske Sølvmønter: Skillemønterne paa **1 Schilling**

(6lødige) i en 36-Markfod eller af Vægt = 1.082 7 fr. Gram. Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Schilling**, kaldet Sechsling (4lødige) og paa $\frac{1}{4}$ **Schilling**, kaldet Dreiling (3lødige), begge i en 38-Markfod eller af Vægt henholdsvis 0.769 3 og 0.512 8 fr. Gram.

I **Ritzebüttel Amt** regnede man sædvanligt efter **Mark** à **10 Groschen** à **10 Pfennigen**. Marken, der var lig $\frac{1}{3}$ nordtysk Thaler, var saaledes lig den nuværende Reichsmark og Groschen lig den preussiske Silbergroschen. Tidligere deltes **Marken** i **16 Schillinge** à **2 Sechsling** (i Stade og Harburg Schillingen i **6 Pfennige**). 1 Schilling var lig $\frac{1}{2}$ gml. hannoveransk Groschen (hvoraf 24 paa 1 Thaler) og 1 Sechsling lig $\frac{1}{4}$ saadan Groschen (Gutegroschen). De ritzebüttler Schilling og Sechsling maatte derfor ikke forvexles med de hamburger af samme Navn, idet disse sidste vare rigeligt $\frac{1}{5}$ bedre i Værdi.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1872 det i Tyskland indførte franske metriske System (se Tyskland Pag. 116).

Kornvarer, Bælgfrugter og Frøsorter forhandledes i mange Aar efter Vægt og navnligen efter 1 Marts 1870 pr. 1000 Kilogr. Netto, Mel og Klid pr. 100 Kilogr. Netto, Rug ab Petersborg pr. 144 russiske Pud = 2358.787 fr. Kilogr., Havre ab Østsverige og Finland pr. 4000 svenske Pund = 1700.303 fr. Kilogr.

Forarbejdet Guld er stedse af Finhed = $583\frac{1}{3}$ (= 14 Karat), forarbejdet Sølv lovbestemt af Finhed mindst $729\frac{1}{6}$ (= $11\frac{2}{3}$lødigt). Sølvarbejdet forsynes med Arbejderens Stempel og desuden det hamb. Vaaben: tre Taarne. Er Sølvarbejdet af større Finhed, skal det være forsynet med Angivelse af Finhed og Fabrikantens Navn foruden det hamb. Vaaben med et Hanseaterkors oven over.

De ældre hamburger Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Meile var lig 2000 rhinlandske Roder. I Følge «Hamburg. Gesellschaft zur Verbreitung mathematischer Kenntnisse» for Aaret 1856 var en hamb. Meile lig 100 Stationen à 16 Ruthen (Geestruthen) à 16 Fuss eller lig 25600 hamb. Fuss, der kun giver 1947.891 4 rhinlandske Ruthen.

1 Klafter ell. Faden havde 6 hamb. Fuss. 1 Marschruthe havde 14 og 1 Geestruthe 16 hamb. Fuss à 12 Zoll à 8 Theilen. 1 Palm til at maale Omfang af Skibsmaster var lig $\frac{1}{3}$ Fuss. Ved Landmaaling og af Ingenieurer benyttedes 1 rhinlandsk Ruthe, der var lig 12 rhinlandske Fuss à 12 Zoll à 10 Linien à 10 Theilen. Alenen var to Slags, den korte ell. hamb. Elle = 2 hamb. Fuss og den lange ell. hamb. brabant. Elle = 0.691 41 fr. Meter. Den korte benyttedes til Silke-, Linned- og Bomuldsvarer, med Undtagelse af trykkede Kattuner og Barchents. Den lange til Uldvarer, Kattuner og Barchent. Almindeligen regnede man 5 hamb. brabant-Ellen = 6 hamb. Ellen og 4 hamb. brabant. Ellen = 3 eng. Yards. — Med Hensyn til Størrelsen af den hamb. Fuss gjaldt følgende Bestemmelse: Pendulet, som i det lufttomme Rum ved Havets Overflade, paa 45 Graders Bredde, svinger

Sekunder Middeltid, deltes i 24 lige-store Dele og Foden blev da $6\frac{1}{1}\frac{1}{2}$ saadanne og ved Forordn. af 16 Jan. 1843 bestemtes 1 hamb. Fuss, grundet paa Professor Schumachers i 1830 foretagne Forsøg i Altona, at være lig 127.036 0 par. Lin. = 0.286 571 501 fr. Meter = 0.913 074 103 d. Fod og 1 rhinlandsk Fuss lig den danske eller preussiske Fod = 139.130 0 par. Lin. = 0.313 853 497 fr. Meter.

Markmaal og Flademaal: 1 Scheffel Aussaat ell. Scheffel Geestland havde 200 Geest Kvadr. Ruthen à 256 hamb. Kvadr. Fuss og var lig 42.047 1 fr. Ares = 0.762 2 d. Td. Land. 1 Morgen ell. Morgen Marschland havde 600 Marsch Kvadr. Ruthen à 196 hamb. Kvadr. Fuss og var lig 96.576 9 fr. Ares = 1.750 8 d. Tdr. Land. 1 Havelboden var 280 Fuss lang og 20 Fuss bred, altsaa i Areal lig 5 600 hamb. Kvadr. Fuss = 4.598 9 fr. Ares = 4 668.74 d. Kvadr. Fod. — 1 hamb. Kvadr. Fuss var lig 0.082 123 225 fr. Kvadr. Meter = 0.833 704 318 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 hamb. Kub. Fuss var lig 0.023 534 176 fr. Kub. Meter = 0.761 233 823 d. Kub. Fod.

Maal for Jord: 1 Pott ell. Pütt var et Stykke paa 16 Fuss Længde, 16 Fuss Bredde og 4 Fuss Dybde, altsaa lig 1024 hamb. Kub. Fuss, men regnedes almindeligen til 1000 hamb. Kub. Fuss.

Maal for Kalk: 1 Kalktonne var lig 6 Himten eller 3 Fass Kornmaal.

Maal for Brænde: 1 Klafter ell. Faden var $6\frac{2}{3}$ hamb. Fuss høj og bred og Brændestykkerne vare i Reglen 2 Fuss lange, altsaa indeholdende $88\frac{8}{9}$ hamb. Kub. Fuss = 2.091 9 fr. Stères = 0.939 8 d. Favne Brænde.

Maal for Tørv: 1 Theer ell. Tehr Tørv (stuvet ind) regnedes almindeligen til 120 hamb. Kub. Fuss = 28.241 0 fr. Hektoliter = 20.299 6 d. Korntønder.

Maal for Stenkul: 1 Steinkohlentonne (strøget Maal) var lig 16 438 hamb. Kub. Zoll = 223.874 3 fr. Liter = 1.316 6 d. Stenkulstønder.

Maal for Korn; 1 Last var lig 60 Fass. 1 Wispel havde 10 Scheffeln. 1 Scheffel Hvede, Rug og Ærter havde 2 Fass og ved Byg og Havre 3 Fass. 1 Stock Byg havde $1\frac{1}{2}$ Last. 1 Fass havde 2 Himten ell. Himpten à 4 Spint à 4 grossen Maass à 2 kleinen Maass. Maalingen skete ved Strygmaal. — 1 Fass var indtil 1 Maj 1844 lig 3 872 hamb. Kub. Zoll = 52.734 0 fr. Liter = 54.583 3 d. Potter, efter den Tid lig den preussiske Scheffel paa $1\frac{7}{9}$ preussiske eller danske Kub. Fod = 54.961 5 fr. Liter = 56.888 9 d. Potter.

Maal for Salt: 1 Salztonne var lig 12 100 hamb. Kub. Zoll = 164.793 7 fr. Liter = 170.572 8 d. Potter.

Maal for Vin og Brændevin: 1 Fuder havde 6 Ohm à 4 Anker. 1 Ohm havde 5 Eimer à 4 Viertel à 2 Stübchen à 2 Kannen à 2 Quartier à 2 Oesseln ell. Nöseln. 1 Oxhoft, fornemmelig benyttet til franske Vine, havde $1\frac{1}{2}$ Ohm. Ved franske Vine og fransk Brændevin benævntes 1 Fuder eller 4 Oxhoft som oftest ved Tonneau eller Fass, og 1 Ohm ved Tierce. — 1 Quartier holdt $66\frac{1}{2}$ hamb. Kub. Zoll = 0.905 684 fr. Liter = 0.937 445 d. Potter.

Man plejede i Hamburg at benævne den bordeauxer Velte «fransk Viertel», uagtet den hamburger Viertel var en Del mindre end en Velte fra Bordeaux,

idet 100 rigtige bordeauxer Veltes vare lig 105.031 1 hamb. Viertel. 1 hamb. Oxhoft paa 30 hamb. Vierteln holdt 217.364 3 fr. Liter = 224.986 9 d. Potter og en bordeauxer Oxhoft ell. Barrique holder 228 fr. Liter = 235.995 6 d. Potter, man kunde derfor regne den lig 270—280 Bouteiller. Ved Justerforordn. af 9 Juli 1858 blev den saakaldte «franske Viertel» justeret til 550 hamb. Kub. Zoll (= 7.490 6 fr. Liter = 7.753 3 d. Potter), medens den virkelige bordeauxer Velte holdt 7.61 fr. Liter = 7.876 9 d. Potter.

Maal for Rhinskvin: I Praxis regnede man dem, og med fuld Ret, 5 pCt. mindre end for franske Vine.

Maal for Øl: 1 Biertonne havde 48 Stübchen à 4 Quartier. Den lille Biertonne havde 40 og Schmaltonnen 32 Stübchen.

Maal for Eddike: 1 Essigtonne havde 30 Stübchen. Vineddike solgtes pr. Tierce (Ohm) à 40 Stübchen.

Maal for Mælk: 1 Kanne holdt 145 hamb. Kub. Zoll = 1.974 8 fr. Liter = 2.044 1 d. Potter.

Maal for Tran: 1 Thrantonne havde 6 Stechkannen à 16 Mengeln og holdt siden 1 Juli 1843, i Følge Forordn. af 16 Jan. s. A., 8512 hamb. Kub. Zoll = 115.927 6 fr. Liter = 119.993 0 d. Potter, ved Forordn. af 9 Juli 1858 bestemtes den til at holde 8 520 hamb. Kub. Zoll = 116.036 6 fr. Liter = 120.105 8 d. Potter. I Praxis forhandledes desuagtet Sydsø Tran og newfoundlandsk Tran efter den gamle Thrantonne à 6 Stechkannen à 16 Mengeln og denne holdt i Vægt 216 nye Pfund Netto (= 224 gml. Pfund) og regnedes i Rumindhold = 117.6 fr. Liter = 121.724 0 d. Potter. 1 Qvarteel var lig 2 gml. Thrantonnen og 1 Fass Kronetran eller Trekronetran havde $7\frac{1}{2}$ Stechkannen lig $1\frac{1}{4}$ gml. Thrantonnen.

Vægt:

Handelsvægt: I Følge Bestemmelse af 30 Marts 1857 benyttedes fra 1 Jan. 1858 i en gros Handelen og fra 1 Juli s. A. tillige i Detaillehandelen den ved Overenskomsten af 7 Nov. 1856 mellem Hamburg, Bremen, Braunschweig, det forr. Kongerige Hannover, Oldenburg og Schaumburg-Lippe indførte Vægt: 1 Centner havde 100 Pfund à 10 Neuloth à 10 Quint à 10 Halbgramm. 1 Schiffslast havde 4000 og 1 Commerzlast 6000 Pfund. Den specielt af Technikere benyttede Tonne havde 1000 Pfund. — 1 Pfund var lig 500 fr. Gram lig det danske Pund. Før 1858 havde Centneret 112 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen à 4 Pfenniggewicht. 1 Schiffpfund havde 20 Liespfund à 14 Pfund. 1 Schiffpfund zur Fuhre (ved Landfragter) havde 20 Liespfund à 16 Pfund. 1 Stein Uld havde 22, den lette Stein for Uld og Fjer havde 10, den svære Stein for Hør 20 Pfund. — 1 Pfund var lig $33\frac{5}{3\,2}$ Loth Bank- eller Sølvvægt = 484.609 45 fr. Gram.

1 Tonne Smør Schmal-Band var 224 Pfund Netto, 1 Tonne Smør Bucket-Band var 280 Pfund Netto. 1 Pipe Olie betydede 820 Pfund. 1 Vierteltonne grøn Sæbe skulde holde 60 Pfund Netto.

1 Schiffslast (for Fragter til Søs) havde 2 Tonnen à 2000 Pfund (i Rumindhold regnedes den = 80 hamb. Kub. Fuss). 1 Commerzlast havde 3 Tonnen à 2000 Pfund (i Rumindhold betydede denne 120 hamb. Kub. Fuss, en Tonne altsaa 40 hamb. Kub. Fuss).

Kræmmervægt eller for Vægt i Detaillehandelen paa indtil 10 Pfund: Hertil benyttedes Bank- og Sølvvægten, hvori 1 Pfund havde 2 Mark à 8

Unzen à 2 Loth à 4 Quentchen à 4 Pfennige. — 1 Pfund var lig 467.709 78 fr. Gram.

Bank-, Guld-, Sølv- og Møntvægt: I Følge Senatsforordn. af 5 Febr. 1868 benyttedes efter 1 Juli s. A. 1 Pfund lig 500 fr. Gram, delt i 1000 Dele (Halbgramm). Før den Tid benyttedes som **Bankvægt** et Pfund lig 467.709 78 fr. Gram og dette deltes i 2 Mark. Som **Guld- og Sølvvægt** benyttedes den samme Mark lig 233.854 89 fr. Gram, som deltes i 8 Unzen à 2 Loth à 4 Quentchen à 4 Pfennige à 2 Heller à 128 Richtpfennige, men ved Forordn. af 9 Juli 1858 blev Marken ved Guld delt i 24 Karat à 12 Grän og ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän eller i 16 Loth à 16 Sextendedel Loth à 256 Richtpfennigen. Som **Almarco Vægt** for Handel med Mønt og Handel med Guld og Sølv i Barrer benyttedes den ældre Bank- og Sølvvægt. Som **Møntvægt** benyttedes den samme Mark.

Probervægt: Marken deltes ved Guld i 24 Karat à 12 Grän, ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän. Efter 1 Oct. 1853 blev Finheden af Mønter angivet i Tusindedele.

Juvelvægt: 1 Karat deltes i 4 Grän og 71 Karat vare lig 1 Loth Bank- og Sølvvægt, eller 1 Karat var lig 0.205 858 fr. Gram.

Medicinal- og Apothekervægt: Efter 1 Juli 1858 den franske Gramvægt, før den Tid havde 1 Pfund 12 Unzen à 8 Drachmen à 3 Scrupeln à 20 Gran. — 1 Pfund var lig 357.628 37 fr. Gram.

---

1 Ring Staver var = 240 Stkr. og 1 Webe Linned = 72 hamb. Ellen.

Hannover,

forhen Kongerige i Tyskland, efter 1866 Provins i Preussen.

Mønt.

Efter 1 Jan. 1875 benyttes her den i hele Tyskland anvendte **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Før den Tid, og navnligen siden 1 Jan. 1868, regnedes her ligesom i Preussen.

Fra 1 Oct. 1858 indtil Udgangen af 1867 regnedes, i Følge Møntloven af 3 Juni 1857, efter **Thaler** à **30 Groschen** à **10 Pfennigen** i en 30-Thalerfod, idet 1 tysk Møntpund (= 500 fr. Gram) fint Sølv udbragte 30 Thaler.

Mønter, prægede efter denne Møntfod:

Guld: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Krone** (se Tyskland Pag. 118).

Sølv: Mønter paa **2 Thaler** (Vereinsmünze) og paa **1 Thaler** (Vereinsthaler), begge af Finhed = 900, af Vægt henholdsvis 37.037 0 og 18.518 5 fr. Gram, Mønter paa $\frac{1}{6}$ **Thaler** (= 5 Groschen) og paa $\frac{1}{1\frac{1}{2}}$ **Thaler** (= $2\frac{1}{2}$ Groschen), begge af Finhed = 520, af Vægt henholdsvis 5.341 9 og 2.670 9 fr. Gram. Som Skillemønt i en $34\frac{1}{2}$-Thalerfod: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Groschen**, af Finhed = 220, af Vægt 2.195 9 og 1.097 9 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **2** og **1 Pfennig**, hvoraf henholdsvis 125 og 250 Stkr. paa 1 Møntpund Kobber, eller af Vægt = 4 og 2 fr. Gram.

Fra 1 Juli 1834 indtil 1 Oct. 1858 regnede man, i Følge Møntloven af 8 Apr. 1834, efter **Thaler** à **24 gute Groschen** à **12 Pfennigen** i en 14-Thalerfod, idet 1 tysk Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) fint Sølv udbragte 14 Thaler. Ofte deltes Thaleren fra tidligere Tid i **36 Mariengroschen** à 8 **Pfennigen**.

Mønter, prægede efter denne Møntfod:

Guld: **Pistoler** til 5 Thaler Guld (under Navn af Georgd'or, Ernst Augustd'or eller Wilhelmd'or), af Finhed $21\frac{1}{2}$ Karat (= 895.833), hvoraf $35\frac{1}{6}$ Stkr. vejede 1 Mark (= 233.855 5 fr. Gram), eller 6.649 9 fr. Gram pr. Stk. **Dobbelte** og **halve Pistoler** i Forhold hertil. **Dukater** efter Rigsfoden, af Finhed $23\frac{2}{3}$ Karat (= 986.111), hvoraf 67 Stkr. vejede 1 Mark, eller 3.490 4 fr. Gram pr. Stk.

Sølv: Mønter paa **2 Thaler** (Vereinsmünze) siden 1854, af Finhed = 900, af Vægt = 37.119 9 fr. Gram. Efter Loven af 8 Apr. 1834: Mønter paa **1 Thaler**, af Finhed 12 Lod (= 750), af Vægt = 22.272 0 fr. Gram, paa **1 Thaler** (fra 1834—1840), af Finhed $15\frac{8}{9}$ Lod (= 993.056), af Vægt = 16.820 8 fr. Gram, paa $\frac{2}{3}$ **Thaler** (indtil 1839) i den saakaldte leipziger ell. 12-Thalerfod, af Finhed $15\frac{8}{9}$ Lod (= 993.056), af Vægt = 13.082 8 fr. Gram, samt Mønter paa $\frac{1}{6}$ **Thaler** (= 4 gute Groschen) og paa $\frac{1}{12}$ **Thaler** (= 2 gute Groschen), begge af Finhed = $8\frac{1}{3}$ Lod (= 520.833), af Vægt henholdsvis 5.345 3 og 2.672 6 fr. Gram. Som Skillemønt efter Loven af 8 Apr. 1834 i en 16-Thalerfod: Mønter paa **1 Groschen** (gute Gr.), af Finhed 5 Lod (= $312\frac{1}{2}$), hvoraf 384 Stkr. paa 1 Mark fint Sølv, eller af Vægt 1.948 8 fr. Gram, Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Groschen** (siden 1843) og paa $\frac{1}{3}$ **Groschen** (indtil 1842), begge af Finhed $3\frac{1}{2}$ Lod (= $218\frac{3}{4}$), hvoraf henholdsvis 768 og 1152 Stkr. paa en kølnsk Mark fint Sølv, eller af Vægt 1.392 0 og 0.928 0 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **2** og **1 Pfennig**, hvoraf henholdsvis 48 og 96 Stkr. paa 1 kølnsk Mark Kobber, eller af Vægt = 4.872 0 og 2.436 0 fr. Gram.

Maal og Vægt.

Efter 1 Jan. 1872 det under Tyskland Pag. 118 anførte franske metriske System.

1 Stein er en Vægt paa 10 Kilogr. = 20 Pfund.

Forarbejdet Guld er enten af Finhed $666\frac{2}{3}$ (= 16 Karat) eller $583\frac{1}{3}$ (= 14 Karat), forarbejdet Sølv tør ikke (med mindre en anden Finhed udtrykkeligen er bestilt) være af ringere Finhed end 750 (= 12lødigt). Ethvert Stykke Guld- og Sølvarbejde skal være stemplet med Mærke for Finhed og Fabrikantens Navnebogstav.

Før 1872 gjaldt de ved Lov af 19 Aug. 1836 indførte Maal og Vægt og som i det væsentlige traadte i Kraft 1 Juli 1837.

Længdemaal: 1 Meile (Postmeile) havde $1587\frac{1}{2}$ Ruthen à 16 Fuss à 12 Zoll à 12 Linien. 1 Klafter var lig 3 Ellen à 2 Fuss. 1 Ruthe, der havde 16 Fuss, deltes ved Landmaaling i 10 Decimal- ell. Kettenfuss à 10 Decimalzoll. 1 Lachter til Bjærgværksbrug havde 8 Achteln ell. Spann à 10 Lachterzoll à 10 Lachterlinien, den var lig 6 Fuss 6 Zoll 10.445 Linien = 946.445 hannov. Linien = 1.919 820 fr. Meter = 6.116 931 d.

Fod. — 1 Fuss var lig $11\frac{1}{2}$ eng. inches = 0.292 097 378 fr. Meter eller 129.485 6 par. Lin. = 0.930 680 653 d. Fod.

Garnmaal: 1 Bund = 20 Lopp ell. Stück à 10 Gebinde à lovbestemt 90 (ofte dog kun 82—89) Fäden à $3\frac{3}{4}$ Ellen (= 2.190 7 fr. Meter). 1 Lopp altsaa = 3 375 Ellen = 1 971.66 fr. Meter. I Osnabrück var Længden af 1 Faden eller Haspeomkredsen lovmæssigt = $3\frac{1}{6}$ Ellen = 1.8500 fr. Meter I Praxis gjaldt følgende Maal for Hørgarn: **1**... *Scheergarn* (Löwentgarn): 1 Stück = 30 Gebinde à 50 Fäden à $3\frac{1}{8}$ gml. kølnske Ellen (= 1.796 2 fr. Meter). **2**... *Moldgarn*: 1 Stück = 20 Gebinde à 50 Fäden eller 17 Gebinde, hvoraf 16 paa 60 Fäden og 1 paa 40 Fäden eller i begge Tilfælde 1 000 Fäden à 2 gml. kølnske Ellen (= 1.149 6 fr. Meter). 1 Bund indeholdt ved de grove Garnsorter (egentligt Moldgarn) 12 Stück, ved de finere (saakaldte Bundgarn) 20 Stück. **3**... *Vollgarn*: 1 Stück sædv. 20 Gebinde à 60 Fäden, undertiden 24 Gebinde à 50 Fäden à 2 gml. kølnske Ellen. 1 Bund = 20 Stück. **4**... *Kaufgarn* ell. *Langgarn*: 1 Bund = 9 Stück à 24 Gebinde à 50 Fäden og 1 Faden var enten 2 eller 3 gml. kølnske Ellen (= 1.724 4 fr. Meter).

Markmaal og Flademaal: 1 Morgen (kalenberger Morgen) var lig 120 Kvadr. Ruthen à 256 Kvadr. Fuss à 144 Kvadr. Zoll à 144 Kvadr. Linien. Enkelte Steder kaldtes $\frac{1}{2}$ Morgen Vorling og $\frac{3}{4}$ Morgen Drohn. I Marsken var 1 Jück = $2\frac{1}{2}$ Morgen. — 1 Kvadr. Fuss var = 0.085 320 878 Kvadr. Meter = 0.866 166 479 Kvadr. Fod.

Maal for Brænde: Den almindeligste Klafter var 5 Fuss høj og bred, med en Længde af Brænde paa 5 Fuss, altsaa holdende 125 Kub. Fuss; naar ej anderledes var aftalt, mentes altid denne. Desuden fandtes 1 Klafter, der var 6 Fuss høj og bred, med en Længde af Brænde paa 4 Fuss, altsaa holdende 144 Kub. Fuss, undertiden, dog sjældnere, en Klafter, der var 6 Fuss høj og bred, med en Længde af Brænde paa 6 Fuss, altsaa holdende 216 Kub. Fuss. 1 Malter var 4 Fuss høj, 5 Fuss bred, med en Længde af Brænde paa 4 Fuss, altsaa holdende 80 Kub. Fuss. — 1 Kub. Fuss var = 0.024 922 005 fr. Kub. Meter = 0.806 124 384 d. Kub. Fod.

Maal for Stenkul og Brunkul: 1 Last havde 36 Balgen (undertiden ogsaa kaldt Riegel). — 1 Balgen var lig 2 Himten Kornmaal eller $2\frac{1}{2}$ Kub. Fuss = 62.305 0 fr. Liter = 64.490 0 d. Potter.

Maal for Korn: 1 Last havde 16 Malter à 6 Himten à 4 Metzen ell. Spint à 4 Sechszehnteln, Mühlenköpfen ell. Hoop. — 1 Himten holdt $1\frac{1}{4}$ hannov. Kub. Fuss og var = 31.152 5 Liter = 32.245 0 d. Potter I Marsken var 1 Tonne en Vægtbetegnelse og navnlig for Hvede 250, Bønner 270 og Raps 220 Pfund. I Ostfriesland og Meppen benyttedes 1 Vierup = 2 hannov. Kub. Fuss og denne deltes i 36 Krug. I Grevskabet Hohnstein benyttedes preussisk Kornmaal.

Maal for flydende Varer: 1 Fuder havde 4 Oxhoft à $1\frac{1}{2}$ Ohm à 4 Anker à 10 Stübchen à 2 Kannen à 2 Quartier à 2 Nöseln à 2 Ort. — 1 Stübchen var lig $\frac{1}{8}$ Himten eller 270 hannov. Kub. Zoll = 3.894 1 Liter = 4.030 6 d. Potter. 1 Ohm var = $6\frac{1}{4}$ Kub. Fuss. Den i Ostfriesland og Meppen benyttede Krug var lig den ved Kornmaalet benyttede eller = $\frac{1}{18}$ hannov. Kub. Fuss. 1 Tonne Honning var lig $25\frac{1}{2}$ Stübchen og vejede 300 Pfund.

Maal for Øl: 1 Brau ell. Gebräude havde 43 Fass à 52 Stübchen.

Handelsvægt efter 1 Juli 1858: Ved Lov af 17 Juni 1857 indførtes i Henhold til Overenskomsten af 7 Nov. 1856 mellem Hannover, Braunschweig, Oldenburg, Schaumburg-Lippe, Bremen og Hamburg følgende Vægt: 1 Centner var = 100 Pfund à 10 Neuloth à 10 Quint à 10 Halbgramm. 1 Schiffslast var = 4000 Pfund. — 1 Pfund var = 500 fr. Gram = det danske Pund. Før 1 Juli 1858 gjaldt følgende siden 1836 indførte Vægt: 1 Centner havde 100 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen à 4 Oertchen. — 1 Pfund var lig det forrige preussiske Pfund, eller lig 467.711 013 fr. Gram. 1 Schiffslast, den saakaldte Roggenlast, var = 2 Tonnen eller = 4000 Pfund.

Jærnbanefragtvægt: I Følge Lov af 6 Juni 1847: 1 Centner = 100 Pfund. — 1 Pfund = 500 fr. Gram.

Postvægt: Siden 1851: 1 Pfund = 32 Loth; men efter 24 Nov. 1854 delt i 30 Postloth. — 1 Pfund = 500 fr. Gram.

Toldvægt: Siden 1854: 1 Pfund = 30 Zollloth. — 1 Pfund = 500 fr. Gram.

Guld- og Solvvægt: Den preussiske, hvori 1 Mark var lig 233.855 5 fr. Gram.

Møntvægt efter 1 Maj 1857: 1 Pfund = 500 fr. Gram, delt i Tusindedele. Før den Tid den preussiske før 1857, hvori 1 Mark var lig 233.855 5 fr. Gram.

Probervægt: Finheden af forarbejdet Guld og Sølv betegnedes paa den sædvanlige Maade, idet den preussiske Mark ved Guld deltes i 24 Karat à 12 Grän og ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän. Finheden af Mønter angaves paa samme Maade indtil 1 Maj 1857, da Mønters Finhed saa i Fremtiden angaves i Tusindedele og Decimaler heraf.

Juvelvægt: Efter 1 Juli 1858 lig den hollandske, eller 1 Karat lig 0.411 788 Halbgramm = 0.205 894 fr. Gram. Før den Tid benyttedes den preussiske Karat, der var lig 0.205 537 fr. Gram.

Medicinal- og Apothekervægt: Efter 1 Jan. 1868: den preussiske eller 1 Pfund (= 500 fr. Gram) delt i 1000 Tusindedele. Fra 1 Juli 1858 til 1 Jan. 1868: 1 Unze var lig 8 Drachmen à 3 Scrupeln à 20 Gran. — 1 Unze var lig 30 fr. Gram. Før 1 Juli 1858 benyttedes den preussiske Vægt, hvori 1 Medicinalpfund var lig 350.783 26 fr. Gram.

Maal og Vægt i den saakaldte «Steuer-Vereins», der indtil Slutningen af 1853 bestod imellem Hannover, Oldenburg og Schaumburg-Lippe, vare:

Kornmaal: De hannoveranske.

Maal for flydende Varer: 1 Ohm havde 40 Stübchen à 4 Quartier. — 1 Steuer-Quartier var lig den braunschweiger Quartier eller lig 0.936 843 fr. Liter = 0.969 697 d. Potter. $66\frac{1}{2}$ Steuer-Quartier vare = 64 hannov. Quartier.

Vægt: Den tidligere hannoveranske. 1 Pferdelast var = 1200 ældre Pfund = $561\frac{1}{4}$ Kilogr. = $1122\frac{1}{2}$ d. Pund. 1 Roggenlast var = 40 ældre Centner = 4000 ældre Pfund = 1870.844 1 Kilogr. = 3741.688 1 d. Pund.

Som Norm for Opkrævning af den tidligere Stader Told tjente: det tidligere preussiske Fodmaal, den preuss. Scheffel og det tyske Toldcentner.

Storhertugdømmet Hessen-Darmstad.

Mønt.

Efter 1 Jan. 1876 regnes her efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Fra 1857—1875 regnes her efter **Gylden** à **60 Kreuzern** à **4 Pfennigen** i en $52\frac{1}{2}$-Gyldenfod, idet man af 1 tysk Møntpund (= 500 fr. Gram) fint Sølv erholdt $52\frac{1}{2}$ Gylden. Pfennigen benævntes som oftest Heller.

Mønter, prægede efter denne Møntfod, vare:

Guld: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Krone** (se Tyskland Pag. 118).

Sølv: Mønter paa $\mathbf{3\frac{1}{2}}$ **Gylden** (Vereinsmünze) i Følge wiener Møntconventionen af 24 Jan. 1857, paa **2 Gylden** i Følge münchner Møntoverenskomsten af 7 Aug. 1858, paa $\mathbf{1\frac{3}{4}}$ **Gylden** (Vereinsthaler) i Følge wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857, og paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Gylden** i Følge münchner Overenskomsten af 7 Aug. 1858, overensstemmende med de tilsvarende Mønter i Baden (se Baden Pag. 120). Som Skillemønt i en 58-Gyldenfod: Mønter paa **6** og **3 Kreuzern**, overensstemmende med Baden, og i en 60-Gyldenfod: Mønter paa **1 Kreuzer**, af Finhed = 165, af Vægt = 0.841 8 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa $\frac{1}{4}$ **Kreuzer** eller Heller.

Før 1857 regnedes, i Følge münchner Møntconventionen af 25 Aug. 1837, ligeledes efter **Gylden** à **60 Kreuzern** à **4 Pfennigen** eller Heller, men i en 24-Gyldenfod, idet man af en tysk Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) fint Sølv erholdt 24 Gylden.

Mønter, prægede efter denne Møntfod:

Guld: Mønter paa **10** og **5 Gylden** fra 1826, af Finhed henholdsvis $21\frac{3}{5}$ Karat (= 900) og $22\frac{1}{2}$ Karat (= 937.5), saaledes udmøntede, at man af 1 tysk Møntmark fint Guld erholdt $38\frac{1}{2}$ Stykker paa 10 Gylden eller 77 Stkr. paa 5 Gylden. Vægten altsaa 6.749 1 og 3.239 6 fr. Gram.

Sølv: Mønter paa $\mathbf{3\frac{1}{2}}$ **Gylden** (Vereinsmünze) i Følge dresdner Conventionen af 30 Juli 1838, paa **2 Gylden** i Følge den sydtyske Convention af 27 Marts 1845, og paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Gylden** i Følge münchner Conventionen af 25 Aug. 1837, overensstemmende med de tilsvarende Mønter i Baden (se Baden Pag. 120). Som Skillemønt i en 27-Gyldenfod: Mønter paa **6** og **3 Kreuzern**, overensstemmende med Baden, og i en 30-Gyldenfod: Mønter paa **1 Kreuzer**, af Finhed $2\frac{1}{2}$ Lod (= $156\frac{1}{4}$), af Vægt = 0.831 5 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa $\frac{1}{4}$ **Kreuzer** eller Heller.

Maal og Vægt.

Siden 1872 det under Tyskland Pag. 118 anførte franske metriske System.

Før den Tid benyttedes siden 1821 de ved Lov af 10 Dec. 1817 indførte.

Længdemaal: 1 Meile havde 3000 Klaftern à 10 Fuss à 10 Zoll à 10 Linien. 1 Elle var 24 Zoll eller $2\frac{2}{5}$ Fuss = $\frac{3}{5}$ fr. Meter = 265.977 6 par. Lin., den deltes i Viertel, Achtel og Sechszehntel. — 1 Fuss var lig $\frac{1}{4}$ fr. Meter eller 110.824 0 par. Lin. = 0.796 549 989 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Morgen havde 4 Vierteln à 100 Kvadr. Klaftern à 100 Kvadr. Fuss à 100 Kvadr. Zoll. — 1 Kvadr. Fuss var lig 0.062 5 fr. Kvadr. Meter = 0.634 491 885 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: Jord- og Stenmasser regnedè man efter Kub. Klafter à 1000 Kub. Fuss à 1000 Kub. Zoll. — 1 Kub. Fuss var lig 0.015 625 fr. Kub. Meter = 0.505 404 504 d. Kub. Fod.

Maal for Brænde: 1 Stecken havde 100 Kub. Fuss = 1.562 5 fr. Kub. Meter eller Stères. Længden af Brændet var enten 40 eller 50 Zoll.

Maal for Trækul: 1 Maass havde 40 Kub. Fuss = 625 fr. Liter = 646.917 8 d. Potter.

Maal for Kalk og Stenkul: 1 Kalkbütte for Kalk og Stenkul var i Rumindhold = 10 Kub. Fuss, holdende 156¼ fr. Liter = 161.729 4 d. Potter.

Maal for Korn, Kartofler og Frugt: 1 Malter havde 4 Simmer à 4 Kumpf à 4 Gescheid à 4 Mässchen. — 1 Mässchen var lig ½ fr. Liter = 0.517 534 d. Potter. Man maalte med Strygmaal.

Maal for flydende Varer: 1 Ohm havde 20 Viertel à 4 Maass à 4 Schoppen. 1 Zulast var lig 4 Ohm og 1 Stück Vin (Stückfass) var lig 7½ Ohm. — 1 Schoppen var lig ½ fr. Liter = 0.517 534 d. Potter. I Mainz var 1 Schoppen = 0.423 668 fr. Liter = 0.438 525 d. Potter.

Handelsvægt: 1 Centner havde 100 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen à 4 Richtpfennigen. — 1 Pfund var lig 500 fr. Gram = 1 dansk Pund.

Dette Pund benyttedes tillige som Toldvægt siden 1821, og som Postvægt fra den Tid Storhertugdømmet tiltraadte den tysk-østerrigske Postforening og Pundet deltes da tillige i 30 Loth (Postloth).

Guld- og Sølvvægt: 1 Mark deltes ved Guld i 24 Karat à 12 Grän og ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän. — 1 Mark var lig 233.939 fr. Gram.

Møntvægt: Ved wiener Møntconventionen af 24 Jan. 1857 indførtes det oven for nævnte Pund paa 500 fr. Gram som Møntpund og dette deltes i Tusindedele. Før den Tid benyttedes den ved Møntconventionen af 25 Aug. 1837 indførte tyske Møntmark = 233.855 5 fr. Gram. Endnu tidligere den oven for nævnte Mark Guld- og Sølvvægt = 233.939 fr. Gram, der temmelig nær var $\frac{1}{2\,8}$ pCt. større.

Probervægt: Finheden af forarbejdet Guld og Sølv angaves paa sædvanlig Maade i Karat og Loth, idet 1 Mark var lig 24 Karat à 12 Grän eller 16 Loth à 18 Grän. Finheden af Mønter angaves efter wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857 i Tusindedele, før den Tid paa samme Maade som forarbejdet Guld og Sølv.

Juvelvægt: 1 Karat var lig 0.013 2 Loth Handelsv. = 0.206 250 fr. Gram.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Pfund var = 12 Unzen à 8 Drachmen à 3 Scrupeln à 20 Gran. — 1 Pfund var = 22.901 Loth Handelsv. = 357.828 125 fr. Gram.

Lauenburg,

forhen (1815—1864) Hertugdømme under Danmark, men siden 13 Sept. 1865 forenet i Personal-Union med Preussen og siden 1876 indlemmet i Preussen, udgjørende en Del af Provinsen Slesvig-Holsten.

Mønt.

Man regner siden 1 Jan. 1875, som overalt i Tyskland, efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Tidligere gjaldt her, siden 1 Apr. 1868, i Følge Forordn. af 12 Febr. 1868, den preussiske Møntlov af 4 Maj 1857, saaledes at man regnede efter **Thaler** à **30 Silbergroschen** à **12 Pfennigen** i en 30-Thalerfod, se Preussen.

Fra 1 Jan. 1850 til Apr. 1868 benyttedes her den i 1848 i Mecklenburg-Schwerin indførte **Thaler** à **48 Schillingen** à **12 Pfennigen** i en 14-Thalerfod, se Mecklenburg-Schwerin.

Før 1 Jan. 1850 benyttedes den i Hamburg anvendte Courantmønt, efter hvilken **1 Thaler** var lig **3 Mark** à **16 Schillingen** à **12 Pfennigen** i en 34-Markfod, idet man af 1 kølnsk Mark fint Sølv erholdt 34 Mark Courant.

De i 1830 for Lauenburg af den danske Regering prægede Zweidrittelthaler eller $\frac{2}{3}$ Thaler vare i Værdi lig de mecklenburgske, men af nogen ringere Finhed. Af 1 kølnsk Mark fint Sølv erholdt man 18 saadanne Mønter, der havde en Finhed = 12 Lod (= 750) og af Vægt 17.322 6 fr. Gram, indeholdende 12.991 9 fr. Gram fint Sølv.

Efter Forordn. af 31 Dec. 1853 kunde ingen nægte at modtage dansk Mønt (ogsaa Skillemønt) og efter 1 Oct. 1855 skulde den danske Mønt være den eneste gjældende her. Alle Mønter med lauenburgsk Præg bleve indragne ved Udgangen af Marts 1868 og omvexledes med preussisk Mønt.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1872 det i Tyskland anvendte franske metriske System (se Tyskland Pag. 118).

Indtil Udgangen af 1871 benyttedes følgende:

Længdemaal: Det saakaldte ratzeburger eller lybske, se Lübeck. Tillige benyttedes det kalenbergske, i hvilket 1 Fuss var lig 0.293 032 195 fr. Meter eller 129.9 par. Lin. = 0.933 659 168 d. Fod. 1 Elle = 0.637 001 fr. Meter eller 282.38 par. Lin. = 2.029 613 d. Fod. — 1 Ruthe var = 16 lübecker Fuss. 1 lübecker Fod var lig 0.287 618 205 fr. Meter eller 127$\frac{1}{2}$ par. Lin. = 0.916 409 114 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Morgen var lig 120 Kvadr. Ruthen à 256 Kvadr. Fuss à 144 Kvadr. Zoll. — 1 Kvadr. Fuss var lig 0.082 724 232 fr. Kvadr. Meter = 0.839 805 664 d. Kvadr. Fod. 1 Morgen = 25.412 9 fr. Ares = 0.460 7 d. Td. Land.

Maal for Korn: 1 Last havde 24 Sack à 4 Scheffeln à 1$\frac{1}{2}$ Himten. 1 Drömt havde 12 Scheffeln à 6 Spint à 4 Metzen. — 1 Himten var lig 27.560 0 fr. Liter = 28.526 5 d. Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Oxhoft havde 60 Stübchen à 2 Kannen à 2 Quartier. 1 Tonne havde 33 Stübchen. — 1 Quartier var lig den hamburger eller i Rumindhold lig 66$\frac{1}{2}$ hamb. Kub. Zoll = 0.905 684 fr. Liter = 0.937 445 d. Potter.

Vægt efter 1 Marts 1862, i Følge Lov af 2 Oct. 1861: 1 Centner = 100 Pfund à 100 Qvint à 10 Oertgen. — 1 Pfund = 500 fr. Gram = 1 dansk Pund. Før 1862 benyttedes her, ligesom i Slesvig og Holsten, den lybske Vægt, se Lübeck.

Fristaden Lübeck.

Mønt.

Siden 1 Jan. 1875 regnes her, ligesom i det øvrige Tyskland, efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Før den Tid regnedes efter **Mark Courant** à **16 Schillingen** à **12 Pfennigen. 1 Thaler** var lig $2\frac{1}{2}$ Mark eller 40 Schillingen Courant, før 20 Dec. 1856 lig 3 Mark eller 48 Schillingen. Den herskende Møntfod var den samme som i Hamburg, eller i Begyndelsen en 34-Markfod, men efter 20 Dec. 1856, i Følge Lov af 15 s. M., en 35-Markfod, dog saaledes, at alle Forpligtelser fra tidligere Tid, lydende paa «grov Courant» eller «lybsk Courant», i det første Aar (1856—57) blev at erlægge i Mark efter 34-Markfoden. Ved den tyske Møntlov af 9 Juli 1873 sattes den lybske Mark Courant i Værdi lig $1\frac{1}{5}$ nye tyske Reichsmark.

Ved Forordn. af 29 Jan. 1848 indførtes i visse Tilfælde en Art 35-Markfod, idet den preussiske Thaler ved de offentlige Kasser ved visse Arter af Betalinger til denne modtoges for 40 Schillingen lybsk Courant, ved andre derimod for $39\frac{1}{2}$ Schillingen og ved Forordn. af 19 Febr. 1848 bestemtes, at $\frac{1}{3}$ Thaler skulde tages for 13, $\frac{1}{6}$ Thaler for $6\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{12}$ Thaler for 3 Schillingen.

De ved Møntloven af 15 Dec. 1856 bestemte Mønter bleve aldrig prægede, idet der ikke er præget Guldmønt for Lübeck siden 1801 og Courantmønt siden 1797. Ved samme Møntlov bestemtes det, at den lübecker Statskasse skulde modtage dansk Rigsmønt (Rigsdaleren Rigsmønt til 30 Schillingen Courant), men dette ophørte ved Senats-Bekjendtgjørelsen af 13 Aug. 1873.

De ældre Dukater benyttedes endnu indtil Apr.—Juni 1874, da de bleve omvexlede med ny tysk Guldmønt, saaledes at man erholdt 1395 tyske Reichsmark for hvert Møntpund (= 500 fr. Gram) fint Guld disse indeholdt, eller 9.528 2 tyske Reichsmark for hver enkelt Dukat.

Den **enkelte Dukat**, hvoraf 67 Stkr. vejede 1 lybsk-kølnsk Mark (= 233.682 1 fr. Gram) eller 3.487 8 fr. Gram pr. Stk., havde en Finhed af $23\frac{1}{2}$ Karat (= 979.167) og indeholdt 3.415 1 fr. Gram fint Guld. Der fandtes tillige Mønter paa **10**, **5** og **2 Dukater** af samme Finhed, med Vægt i Forhold til den enkelte.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1872 benyttes det i Tyskland indførte franske metriske System (se Tyskland Pag. 118).

Forarbejdet Guld er som oftest Pistolguld, af Finhed $895\frac{5}{6}$ (= $21\frac{1}{2}$ Karat), uden at der dog findes nogen Bestemmelse herfor, forarbejdet Sølv er lovmæssigt af Finhed 750 (= 12lødigt), men almindeligst dog 10—14 Tusindedele (= 3—4 Gren) ringere. Stempel: En Dobbeltørn (lübecker Vaaben).

Indtil Udgangen af 1871 benyttedes de ældre lübecker Maal og Vægt:

Længdemaal: 1 Meile var den tidligere tyske eller geographiske Mil, hvoraf 15 paa 1 Æqvatorgrad, men regnedes i Almindelighed lig 1600 Ruthen à 16 Fuss à 12 Zoll à 12 Linien. 1 Zoll deltes ogsaa ofte i 8 Theilen.

1 Elle var = 2 Fuss. — 1 Fuss var lig $127\frac{1}{2}$ par. Lin. eller 0.287 618 205 fr. Meter = 0.916 409 114 d. Fod. Den ved Skibsmaaling benyttede Fuss var lig 129 par. Lin. eller 0.291 001 949 fr. Meter = 0.927 190 397 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Last havde 24 Tonnen à 4 Scheffeln Aussaat og 1 Scheffel Aussaat regnedes «innerhalb der Landwehr» = 60 Kvadr. Ruthen, og «ausserhalb der Landwehr» = 70 Kvadr. Ruthen. 1 Kvadr. Ruthe var lig 256 Kvadr. Fuss à 144 Kvadr. Zoll. — 1 Kvadr. Fuss var lig 0.082 724 232 fr. Kvadr. Meter = 0.839 805 664 d. Kvadr. Fod. 1 Kvadr. Fuss til Skibsmaaling var = 0.084 682 134 fr. Meter = 0.859 682 033 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 Kub. Fuss var = 1728 Kub. Zoll à 1728 Kub. Linien. Den alm. lübecker Kvadr. Fuss var = 0.023 792 995 fr. Kub. Meter = 0.769 605 564 d. Kvadr. Fod og den ved Skibsmaaling benyttede Kub. Fuss var = 0.024 642 666 fr. Kub. Meter = 0.797 088 926 d. Kub. Fod.

Maal for Brænde: 1 Stadtfaden var 6 Fuss $7\frac{1}{2}$ Zoll (sædvanlig dog $6\frac{2}{3}$ Fuss) bred og høj, med en Længde af Brænde paa 3 Fuss (som oftest dog 1 à $1\frac{1}{2}$ Zoll Overlængde), udgjørende $133\frac{1}{3}$ Kub. Fuss = 3.172 4 fr. Stères = 1.425 2 d. Favne Brænde. 1 Forstfaden var 14 Fuss bred og 4 Fuss høj med samme Brændelængde. Paa hver Favn fik man et Stykke Brænde i Tilgift. 1 Forstfaden holdt 168 Kub. Fuss = 3.997 2 fr. Stères = 1.795 7 d. Favne Brænde.

Maal for Kornvarer: 1 Last havde 8 Drömt à 3 Tonnen à 4 Scheffeln à 4 Fass. Der fandtes to Størrelser af Scheffel: **1**... Til Rug, Hvede, Byg og Ærter: 1 Scheffel = 34.693 8 fr. Liter = 35.910 5 d. Potter **2**... Til Havre (paa Torvet til al Slags Frugt): 1 Scheffel = 39.514 1 fr. Liter = 40.899 8 d. Potter. Korn maaltes med Strygmaal, Frugter med Topmaal. Undertiden benyttedes den holstenske eller danske Halvtønde = 69.560 6 fr. Liter = 72 d. Potter. Korn solgtes ogsaa ofte efter Vægt. Malt ligeledes og da navnlig pr. Schiffpfund à 280 Pfund = 136.212 7 fr. Kilogr. = 272.425 4 d. Pund.

Maal for Salt: 1 Last havde 18 Tonnen. — 1 Tonne holdt i Rumindhold 39 Stübchen (Maal for flydende Varer) = 141.863 1 fr. Liter = 146.838 0 d. Potter og maaltes med Top.

Maal for Stenkul: 1 Tonne holdt 38 saadanne Stübchen og var = 138.225 6 fr. Liter = 143.072 9 d. Potter og man maalte med Top.

Maal for Kalk: Almindeligst benyttedes den holstenske eller danske Halvtønde.

Maal for Vin: 1 Fuder havde 4 Oxhoft à $1\frac{1}{2}$ Ohm à 4 Anker à 5 Vierteln à 2 Stübchen à 2 Kannen à 2 Quartier ell. Bouteille à 2 Plank à 2 Ort. — 1 Quartier var lig 0.909 379 fr. Liter = 0.941 269 d. Potter. 1 Fass til Brændevin havde samme Størrelse som 1 Oxhoft til Vin. 1 Fass til Øl havde 4 Anker à 5 Viertel à 2 Stübchen à 2 Kannen à 2 Quartier à 2 Plank à 2 Ort. — 1 Kanne Øl var lig 1.862 715 fr. Liter = 1.928 037 d. Potter.

I Detaillehandelen benyttedes til Vin, Øl og Olie et Maal ved Navn Kross, ogsaa kaldet Quartier = 0.940 958 fr. Liter = 0.973 956 d. Potter.

Handelsvægt: I Følge Lov af 7 Maj 1860 benyttedes siden 1 Jan. 1861 den ved Overenskomsten af 7 Nov. 1856 mellem det forr. Kongerige Hannover, Oldenburg, Braunschweig, Bremen, Hamburg og Schaumburg-Lippe indførte

Vægt: 1 Centner var = 100 Pfund à 10 Zehntel (Neuloth) à 10 Hundertstel (Quint, Quentin) à 10 Tausendstel (Halbgramm, Oertgen). 1 Schiffslast for Skibsafgifter og ved Skibsmaaling havde ved Søskibe og skarpbyggede aabne Fartøjer 4000 Pfund, ved fladbyggede Fartøjer og Flodbaade 5000 Pfund. De tidligere benyttede Schiffpfund, Liespfund og Stein anvendtes fremdeles som betegnende lige saa mange nye Pfund, som de forhen betegnede ældre Pfund. — 1 Pfund var lig 500 fr. Gram = 1 dansk Pund. Dette Pund benyttedes ogsaa som Postvægt og deltes da i 30 Postloth.

Indtil Udgangen af 1860 gjaldt følgende Vægt: 1 Schiffpfund havde $2\frac{1}{2}$ Centner à 8 Liespfund à 14 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen. 1 Schiffpfund zur Fuhre havde 20 Liespfund à 16 Pfund, men regnedes ogsaa ofte til 23 sædvanlige Liespfund à 14 Pfund. 1 Stein Uld havde 22 Pfund. — Det lübecker *Original Pfund* fra 1654 vejede 484.707 8 fr. Gram; men Loven af 7 Maj 1860 satte det ældre lübecker Pfund i Vægt = 484.708 fr. Gram, idet Pundet sattes = 0.969 416 nye Pfund, eller det nye Pfund = 1.031 548 gml. Pfund, medens det egentlig var = 1.031 549 3 gml. Normalpfund. Det i den daglige Handel og Vandel benyttede Pfund, det saakaldte Pfund *Stadtgewicht*, var lidet tungere eller = 486.474 fr. Gram. Man kunde derfor antage, at 300 Pfund Stadtgewicht vare lig c. 301 Pfund Normalgewicht.

1 Schiffslast for Skibsafgifter og ved Skibsmaaling var lig 4000 nuværende Pfund (forhen 4000 lybske Pfund) for Søskibe og skarpbyggede aabne Fartøjer, og 5000 lybske Pfund for fladbyggede Fartøjer eller Flodbaade. 1 Commerzlast var lig 6000 lybske Pfund.

1 Pipe Olie var lig 820 Pfund Netto. 1 Tonne Smør (bucket Band), lüneburger Salt og Honning var 280 Pfund (= 1 Schiffpfund) Netto, 1 Tonne Smør (schmal Band) var 224 Pfund (= 2 Centner) Netto.

Guld- og Sølvvægt: 1 Pfund havde 2 Mark, som ved Guld deltes i 24 Karat à 12 Grän og ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän. Marken deltes ogsaa i 8 Unzen à 2 Loth à 4 Quentchen à 4 Pfennige à 2 Heller à 128 Richtpfennige. $33\frac{3}{16}$ Loth af denne Vægt vare lig 1 Handelspfund (Normalvægt), altsaa 1 Pfund Guld- og Sølvvægt var lig 467.364 2 fr. Gram, eller Marken (den lübecker kølnske) = 233.682 1 fr. Gram.

Møntvægt: Efter 20 Dec. 1856 benyttedes den ved Møntloven af 16 s. M. indførte Mark paa 8 Unzen à 2 Loth à 4 Quentchen à 4 Pfennigen. — Marken var den tyske Mark, som benyttedes af samtlige Toldforeningsstater, men sattes her = 233.855 fr. Gram (i Stedet for 233.855 5). Den kom imidlertid ikke til Anvendelse, da der ikke prægedes Mønt. Før 20 Dec. 1856 benyttedes som Møntvægt den oven for nævnte Guld- og Sølvvægt.

Juvel- og Perlevægt: Efter 1 Jan. 1861 var 1 Karat lig 0.411 788 Tausendsteln = 0.205 894 fr. Gram, altsaa lig den hollandske. Før 1861 1 Karat, der deltes i 4 Grän = $57\frac{3}{7}$ Richtpfennige Sølvvægt = 0.204 773 fr. Gram.

Medicinal- og Apothekervægt: Efter 1 Jan. 1861. 1 Pfund havde 12 Unzen à 8 Drachmen à 3 Scrupeln à 20 Grän. — 1 Pfund var lig 360 fr. Gram. Før 1861 den gamle nürnbergske, eller den i Danmark indtil 1 Apr. 1858 benyttede.

Storhertugdømmet Mecklenburg-Schwerin.

Mønt.

Siden 1 Jan. 1874 regnes her, ligesom overalt i Tyskland, efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Fra 1848—1873 regnedes efter **Thaler** à **48 Schillingen** à **12 Pfennigen** eller efter **Mark** à **16 Schillingen** à **12 Pfennigen**, som i Følge Forordn. af 12 Jan. 1848 udmøntedes i en 14-Thalerfod, idet man af 1 tysk Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) fint Sølv erholdt 14 Thaler eller 42 Mark. Ved Forordn. i Febr. 1858 bleve Mønterne efter denne Møntfod stillede lige med de efter de paa den Tid i det nordtyske Forbund prægede Mønter efter 30-Thalerfoden.

De tidligere og nyere Mønter stode i følgende Forhold til hverandre: 1 Thaler = $1\frac{1}{2}$ Gylden = 3 Mark = 24 Groschen = 48 Schillingen = 96 Sechslingen = 192 Witten ell. Dreilingen = 576 Pfennigen.

Mønter efter denne Møntfod vare:

Sølv: Mønter paa **1 Thaler**, af Finhed 12 Lod (= 750), af Vægt = 22.272 0 fr. Gram, paa $\frac{1}{3}$ **Thaler**, af Finhed $10\frac{2}{3}$ Lod (= 666.667), af Vægt = 8.352 0 fr. Gram, og paa $\frac{1}{6}$ **Thaler**, af Finhed $8\frac{1}{3}$ Lod (= 520.833), af Vægt = 5.345 3 fr. Gram. Som Skillemønt i en 16-Thalerfod: Mønter paa $\frac{1}{1\,2}$ **Thaler** = 4 Schillingen, af Finhed 8 Lod (= 500), af Vægt = 2.436 0 fr. Gram og i en 18-Thalerfod: Mønter paa **1 Schilling**, af Finhed $3\frac{1}{3}$ Lod (= 208.333), af Vægt = 1.299 1 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **5 Pfennigen** (siden 1872), paa **3 Pfennigen** (siden 1857) samt paa **2** og **1 Pfennig** (siden 1872).

Før 1848 regnedes siden 1829 ligeledes efter **Thaler** à **3 Mark** à **16 Schillingen** à **12 Pfennigen**, men møntede i den saakaldte leipziger eller 12-Thalerfoden, idet 1 hamb. Mark (= 233.854 89 fr. Gram) fint Sølv gav 12 Thaler eller 36 Mark.

Mønter, prægede i den Tid, vare:

Guld: **Dobbelte, enkelte** og **halve Pistoler** (Pauld'orer og Friedrich Franzd'orer) paa henholdsvis 10, 5 og $2\frac{1}{2}$ Thaler Guld, af Finhed $21\frac{1}{2}$ Karat (= 895.833). 1 hamb. Mark fint Guld gav $39\frac{1}{5}$ enkelte Pistoler, af Vægt = 6.659 4 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Sølv: Mønter paa $\frac{2}{3}$ **Thaler**, eller saakaldte fine Gylden, af Finhed $15\frac{7}{9}$ Lod (= 986.111). 1 hamb. Mark fint Sølv gav 18 Stkr., af Vægt = 13.174 9 fr. Gram. Som Skillemønt i en $12\frac{3}{4}$-Thalerfod: Mønter paa $\frac{1}{1\,2}$ **Thaler** ell. 4 Schillingen, af Finhed 8 Lod (= 500), af Vægt = 3.056 9 fr. Gram og i en 14-Thalerfod: Mønter paa **1 Schilling**, af Finhed 5 Lod (= 312.500), af Vægt = 1.113 6 fr. Gram. Indtil 1830 tillige halve og kvart Schillingen.

Kobber: Mønter paa **3 Pfennigen** (Witten) samt paa **2** og **1 Pfennig**, hvoraf henholdsvis 96, 144 og 288 Stkr. paa 1 Mark Kobber.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1872 det i Tyskland indførte franske metriske System (se Tyskland Pag. 118).

Forarbejdet Sølv har en Finhed af 750 (= 12lødigt).

Indtil Udgangen af 1871 benyttedes følgende ældre Maal og Vægt, som ved Forordn. af 7 Febr. 1863 erholdt nærmere Bestemmelse angaaende Størrelsen af Rummaalene.

Længdemaal: 1 Meile var lig 2000 rhinlandske Ruthen og lig den danske eller hamburger og preussiske Mil. Den lovmæssige mecklenburger Elle havde 2 mecklb. Fuss à 12 Zoll à 12 Linien. Den mecklb. Ruthe havde 16 saakaldte lübecker Fuss. 1 rostocker Ruthe havde 8 rostocker Ellen à 2 rostocker Fuss. — 1 mecklenb. Fuss var lovbestemt 127 par. Lin. eller 0.286 490 291 fr. Meter = 0.912 815 353 d. Fod. 1 lübecker Fuss var lovbestemt 129 par. Lin. eller 0.291 001 949 fr. Meter = 0.927 190 397 d. Fod. 1 rostocker Fuss var = 11 preussiske Tommer = 127.535 8 par. Lin. = 0.287 699 039 fr. Meter = 0.916 666 667 d. Fod. 1 geometrisk Kettenfuss var lig 204 par. Lin. = 0.460 189 129 fr. Meter = 1.466 254 582 d. Fod. Endvidere benyttedes ogsaa ofte den rhinlandske Fod lig den danske eller preussiske Fod.

Markmaal og Flademaal: **1**... 1 Morgen havde 4 Scheffel Aussaat (undertiden 6 à 7) à 60 mecklb. Kvadr. Ruthen à 256 Kvadr. Fuss (lübecker). 1 Hufe = 10 Last Aussaat à 10 Scheffel Aussaat. — 1 mecklb. Kvadr. Fuss var lig 0.082 076 687 fr. Kvadr. Meter = 0.833 231 868 d. Kvadr. Fod. 1 lübecker Kvadr. Fuss = 0.084 682 134 fr. Kvadr. Meter = 0.859 682 033 d. Kvadr. Fod. 1 rostocker Kvadr. Fuss = 0.082 770 737 fr. Kvadr. Meter = 0.840 277 778 d. Kvadr. Fod. 1 Kvadr. Kettenfuss = 0.211 774 034 fr. Kvadr. Meter = 2.149 902 499 d. Kvadr. Fod. **2**... Den katastrirte Hufe var lig 2 bonitirte Hufe à 300 Scheffel og 1 bonitirte Scheffel var efter Jordenes Godhed fra 60—500 Kvadr. Ruthen.

Maal for Brænde: 1 Faden var 7 mecklb. Fuss bred og høj, med en Længde af Brænde paa 3 Fuss, holdende 147 Kub. Fuss = 3.456 6 fr. Stères = 1.552 9 d. Favne Brænde. Denne var den normale Favn, men der fandtes endnu 20 andre, herfra afvigende, Favne.

Maal for Kornvarer: **1**... *Det lovbestemte Lands- eller rostocker Maal*: 1 Last havde 8 Drömt à 12 Scheffeln à 4 Fass ell. Vierteln à 4 Spint ell. Metzen. 1 Sack havde 6 Scheffel. 1 Tonne havde 4, men ved Kartofler og Victualier kun 3 Scheffel. — 1 mecklb. eller rostocker Scheffel var lig 2 832 mecklb. Kub. Zoll = 38.537 1 fr. Liter = 39.888 6 d. Potter. Maalet var Strygmaal. Ved Havre var afvexlende den ene Metze strøgen, den anden med Top. 1 Last mit Aufmaass (med Overmaal) var = 100 Scheffel. 1 Roggenlast i Vægt var lig 6000 gml. (lübecker) Pfund. **2**... *Det store eller parchimer Maal*, gjældende i Parchim, Grabow og Dömitz: 1 parchim. Scheffel var lig 54.727 6 fr. Liter = 56.646 8 d. Potter og regnedes = 1 preuss. Scheffel, medens den kun var = 0.995 7 saadanne. 5 parchim. Scheffel regnedes = 7 rostock. Scheffel. **3**... *Det boitzenburger Maal*: 1 Last var lig 3 Wispel à 8 Sack à 6 Himten ell. Himpten à 4 Spint. Man regnede 1 Sack = 4 rostock. Scheffel, altsaa = 11 328 mecklb. Kub. Zoll = 154.148 5 fr. Liter = 159.554 2 d. Potter. Kornvarer forhandledes imidlertid i Boitzenburg saa godt som altid efter lauenburger Maal og 1 Last à 24 Sack regnedes = 104 rostock. Scheffel. **4**... *Det wismarske Maal*: Inddeling som i Rostock, men 1 Scheffel var lig 38.284 2 fr. Liter = 39.626 8 d. Potter.

Maal for Salt og Stenkul: 1 Last havde 12 Tonnen à 6 rostock. Scheffel (Kornmaal).

Maal for flydende Varer: 1 Fuder havde 4 Oxhoft à $1\frac{1}{2}$ Ohm à 4 Anker à $1\frac{1}{4}$ Eimer à 4 Viertel à 2 Stübchen à 2 Kannen à 2 Pot à 2 Oesseln à 2 Ort. 1 Bier-Tonne havde 4 Viertel à 16 Kannen. — 1 Kanne var lovbestemt lig 136 mecklb. Kub. Zoll = 1.850 653 fr. Liter = 1.915 552 d. Potter.

Vægt: I Følge Forordn. af 21 Maj 1860 benyttedes siden 1 Juni 1861 den i Preussen 1 Juli 1858 indførte: 1 Centner var lig 100 Pfund à 30 Loth à 10 Quentchen à 10 Zent à 10 Korn. 1 Schiffslast havde 40 Centner. Endvidere benyttedes følgende Størrelser: 1 «Schiffpfund zu Wasser» = 336 Pfund. 1 «Schiffpfund zu Lande» = 20 Liespfund à 16 Pfund. 1 Schiffpfund Jærn og Staal = 280 Pfund. 1 Liespfund (det almindelige) = 14 Pfund. 1 Stein = 20 Pfund. — 1 Pfund var lig 500 fr. Gram = 1 dansk Pund. Det samme Pund benyttedes siden 1857 som Postvægt.

Før 1861 benyttedes som Handelsvægt lovmæssigt den gamle «*lübecker Normalvægt*». 1 Schiffpfund havde $2\frac{1}{2}$ Centner à 8 Liespfund à 14 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen. 1 Schiffpfund zur Fuhre havde 20 Liespfund à 16 Pfund. — 1 Pfund var lig 484.707 8 fr. Gram og regnedes i Praxis lig det samtidige hamburger Pfund. I Wismar benyttedes ved Handel paa Rusland og Sverige ofte det gml. amsterd. Pund. I Rostock benyttedes: **1**... *Stadtgewicht ell. Wagegewicht* for grovere Varer: 1 Schiffpfund = 20 Liespfund. 1 Centner = 7 Liespfund à 16 Pfund. — 1 Pfund var lig 508.229 0 fr. Gram. **2**... *Kramergewicht* for finere Varer: 105 Kramerpfund vare lig 100 Pfund Stadtgewicht, eller 1 Kramerpfund var lig 484.027 6 fr. Gram og regnedes i Praxis lig det ældre lübecker ell. mecklb. Pund eller lig det hamb. Pund. Ved Qvantiteter mindre end 4 Punds Vægt betjente Detaillehandlerne sig af den lettere hamb. Sølvvægt.

1 Schiffslast havde 2 Tonnen à 20 Centner à 100 Pfund, altsaa = 4000 Pfund. Ved Befragtninger anvendtes 1 Roggenlast eller den saakaldte svære Weizenlast, der var lig 6000 Pfund.

Den svære Stein Uld havde 22, den lette Stein 10 Pfund. 1 Stein Fjer havde 10, Hør 20 Pfund. 1 Liespfund Hør havde 16 Pfund rostock. Stadtgewicht eller 16 mecklb. (lübecker) Pfund, paa Landet kun 14 Pfund. 1 Tonne Smør regnedes i Vægt = 224 mecklb. Pfund. 1 lille Tonne ell. Viertel Tonne grøn Sæbe holdt Netto 60 saadanne Pund.

Guld- og Sølvvægt samt **Juvel- og Probervægt**: Den hamburger før 1858.

Medicinal- og Apothekervægt: Den preussiske før 1858.

Storhertugdømmet Mecklenburg-Strelitz.

Mønt.

Siden 1 Jan. 1874 benyttes den i Tyskland indførte **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Fra 1848—1873 regnedes ligesom i Mecklenburg-Schwerin efter **Thaler** à **48 Schillingen** à **12 Pfennigen** eller efter **Mark** à **16 Schillingen** à **12 Pfennigen**. Ved Forordn. af 16 Febr. 1848 udmøntedes Thaleren i den saakaldte 14-Thalerfod. I den større Handelsvirksomhed regnede man ogsaa til Dels efter Thaler Guld (inddelt ligesom Sølv-Thaleren) og 5 Thaler i Guld benævntes **1 Louisd'or**, ganske som tidligere i Bremen.

Mønter, prægede efter denne Møntfod:

Sølv: Mønter paa **1**, $\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{6}$ **Thaler**, ganske som i Mecklenb.-Schwerin. Som Skillemønt siden 1846 i en 16-Thalerfod: Mønter paa $\frac{1}{1\,2}$ **Thaler** = 4 Schillingen, af Finhed 6 Lod (= 375), af Vægt = 3.248 0 fr. Gram, og i en 18-Thalerfod: Mønter paa **1 Schilling**, af Finhed $3\frac{1}{3}$ Lod (= 208.333), af Vægt = 1.299 2 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **3 Pfennigen** = Witten og paa **1$\frac{1}{2}$ Pfennigen** = $\frac{1}{2}$ Witten, hvoraf henholdsvis 96 og 192 paa 1 Mark Kobber, eller af Vægt 2.436 og 1.218 fr. Gram. Efter 1872 Mønter paa **5**, **2** og **1 Pfennig**.

Før 1848 regnedes ligeledes efter **Thaler** à **3 Mark** à **16 Schillingen** à **12 Pfennigen**, men møntede i den saakaldte leipziger ell. 12-Thalerfod, idet 1 hamb. Mark (= 233.854 89 fr. Gram) fint Sølv gav 12 Thaler eller 36 Mark.

Mønter, prægede i den Tid, vare:

Guld: **Pistoler**, af Finhed $21\frac{2}{3}$ Karat (= 902.778), hvoraf 35 paa 1 Mark (= 233.855 5 fr. Gram) Møntguld, af Vægt = 6.681 6 fr. Gram, ganske som forhen i Preussen.

Sølv: Mønter paa $\frac{2}{3}$ og $\frac{1}{1\,2}$ **Thaler** og paa **1 Schilling**, ganske som i Mecklenb.-Schwerin.

Kobber: Mønter paa **3 Pfennigen** (Witten) og paa **1$\frac{1}{2}$ Pfennig** ($\frac{1}{2}$ Witten).

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1872 det i Tyskland indførte franske metriske System (se Tyskland Pag. 118).

Indtil Slutningen af 1871 benyttedes følgende ældre Maal og Vægt:

Længdemaal: 1 Bau Ruthe var lig 12 Werkfuss ell. Baufuss à 12 Werkzoll og lig den preuss. Ruthe. 1 Ruthe ved Gravearbejde var lig 16 Werkfuss. 1 Feldruthe var lig 16 Feldfuss. 1 Elle var = $26\frac{1}{2}$ Werkzoll = 0.693 1 fr. Meter = 2.208 3 d. Fod. — 1 Werkfuss ell. Baufuss var = den rhinlandske, preussiske eller danske Fod = 139.130 0 par. Lin. = 0.313 853 497 fr. Meter. 1 Feldfuss til Landmaaling var lig 129 par. Lin. = 0.291 001 949 fr. Meter = 0.927 190 397 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Scheffel Aussaat var gjennemsnitlig = 100 Kvadr. Feldruthen. Ved Domænerne var 1 Morgen = 100 Kvadr. Feldruthen = 21.678 6 fr. Ares = 0.393 0 d. Td. Land. — 1 Kvadr. Werkfuss var = 0.098 504 018 fr. Kvadr. Meter = 1 d. Kvadr. Fod. 1 Kvadr. Feldfuss var = 0.084 682 134 fr. Kvadr. Meter = 0.859 682 033 d. Kvadr. Fod.

Maal for Brænde: 1 Faden var 6 Fuss høj og bred, med en Længde af Brænde paa 4 Fuss, altsaa holdende 144 Kub. Fuss. Ved de storhertugelige Skove benyttedes Feldfuss som Grundlag og 1 Faden blev = 3.548 5 fr. Stères = 1.594 2 d. Favne Brænde; de privat benyttede undertiden Werkfuss og den blev da = 4.451 9 fr. Stères = 2 d. Favne Brænde.

Maal for Korn: 1 Last havde 4 Wispel à 2 Drömt à $12\frac{1}{2}$ (strøgne) Scheffeln à 16 Metzen. Ved Havre gaves 2 Scheffeln i Overmaal paa 1 Wispel, der altsaa kom til at indeholde 27 Scheffel. — 1 Scheffel var lig den store parchimer Scheffel = 54.727 6 fr. Liter = 56.646 8 d. Potter og regnedes almindeligen lig den forr. berliner Scheffel. 5 strelitzer Scheffel regnedes = 7 rostocker Scheffel.

Maal for flydende Varer: Det rostocker Maal.

Vægt: I Følge Forordn. af 21 Maj 1860 var fra 1 Juni 1861 1 Centner = 5 Stein à 20 Pfund à 30 Loth à 10 Quentchen à 10 Zent à 10 Korn. 1 Schiffslast = 40 Centner. — 1 Pfund var = 500 fr. Gram = det danske Pund.

Før 1861 var Vægten lig den ældre hamburger Vægt. 1 Centner havde 5 svære Stein à 22 Pfund eller 10 lette Stein à 11 Pfund. 1 Liespfund var = 14 Pfund. Som Postvægt benyttedes siden 1 Juli 1851 den samme Vægt som den tysk-østerrigske Postforening, eller 1 Centner = 100 Pfund à 30 Postloth. — 1 Pfund = 500 fr. Gram.

Juvel- og Medicinalvægt: Den preussiske.

Storhertugdømmet Oldenburg.

Mønt.

Efter 1 Jan. 1875 benyttes den i Tyskland indførte **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Før 1875 regnede man (med Undtagelse af Fyrstendømmet Lübeck, der benyttede den hamburger-lübecker Courant, undertiden den ældre danske Mønt), i Følge wiener Møntconventionen af 24 Jan. 1857 og Møntloven af 15 Juni s. A., efter **Thaler** à **30 Groschen** à **12 Schwaren** i den nordtyske eller 30-Thalerfod, idet man af et tysk Møntpfund (= 500 fr. Gram) fint Sølv erholdt 30 Thaler.

Mønter, prægede efter Møntloven af 15 Juni 1857:

Guld: **Hele** og **halve Kroner** (se Tyskland Pag. 118).

Sølv, som Courantmønt: Mønter paa **2**, **1** og $\frac{1}{6}$ **Thaler** og som Skillemønt: Mønter paa $2\frac{1}{2}$, **1** og $\frac{1}{2}$ **Groschen**, alle overensstemmende med de preussiske af samme Navn fra samme Tid.

Kobber: Mønter paa **3**, **2** og **1 Schwaren**, saaledes udmøntede, at man af et Møntpfund Kobber erholdt 130, 195 og 390 af de nævnte Mønter, der altsaa havde en Vægt henholdsvis = 3.846 2, 2.564 1 og 1.282 1 fr. Gram.

Ingen var pligtig at modtage Skillemønt, hvor Courantmønt kunde anvendes, ej heller i én Betaling større Beløb end 1 Groschen i Kobbermønt.

Fra 1 Oct. 1846 indtil Juni 1857 regnede man i Hertugdømmet Oldenburg, inclusive Kredsen Jever, i Følge Møntlov af 10 Juli 1846, efter **Thaler** à **72 Grot** à **5 Schwaren** i en 14-Thalerfod (ɔ: 1 Møntmark fint Sølv = 14 Thaler). I Kredsen Jever delte man undertiden Thaleren, eller den saakaldte «Reichsthaler» i $1\frac{4}{5}$ Gemeinthaler à 10 Flinderken à $1\frac{1}{2}$ Schaaf à 2 Stüber à $1\frac{1}{3}$ Grot à 3 Oertgen à $2\frac{1}{2}$ Witten. I Fyrstendømmet Lübeck benyttedes den foran anførte Mønt, i Fyrstendømmet Birkenfeld regnede man i Følge Lov af 19 Apr. 1847 ganske som i Preussen paa samme Tid. I det daglige Liv regnede man dog som oftest efter Gylden à 60 Kreuzern à 4 Pfennigen, ganske som i Baiern, ligesom ogsaa alle saa vel Courant- som Skillemønt efter den sydtyske Gyldenfod circulerede her til Navneværdi.

Mønter, prægede fra 1846—1857:

Guld: I Følge Lov af 10 Juli 1846: **Dobbelte**, **enkelte** og **halve Pistoler**, af Finhed $21\frac{1}{2}$ Karat (= 895.833), saaledes udmøntede, at 1 tysk Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) Møntguld gav $35\frac{1}{6}$ enkelte Pistoler, af Vægt = 6.649 919 fr. Gram, indeholdende 5.957 219 fr. Gram fint Guld, de andre i Forhold hertil.

Sølv: I Følge Lov af 10 Juli 1846 Mønter paa **2**, **1** og $\frac{1}{6}$ **Thaler**, ganske som de preussiske Mønter af samme Navn fra samme Tid. Endvidere Mønter paa $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{3}$ **Thaler** = 36 og 24 Grot, af Finhed 12 Lod (= 750) og 11 Lod (= 687.5), udmøntede efter samme Møntfod, altsaa af Vægt = 11.136 0 og 8.098 9 fr. Gram. Som Skillemønt: Mønter paa **6** og **4 Grot**, begge af Finhed $5\frac{4}{9}$ Lod (= 340.278), paa **3 Grot**, af Finhed 5 Lod (= 312.500), paa **2 Grot**, af Finhed $4\frac{2}{3}$ Lod (= 291.667) og paa **1 Grot**, af Finhed $3\frac{1}{3}$ Lod (= 208.333). Vægten af disse Mønter vare henholdsvis 3.579 4, 2.386 3, 1.948 8, 1.392 0 og 0.974 4 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **2**$\frac{1}{2}$, **1**$\frac{1}{2}$, **1**$\frac{1}{4}$ og **1 Schwaren**, saaledes udmøntede, at man af 1 Møntmark Kobber erholdt henholdsvis 72, 120, 144 og 180 af de nævnte Mønter, der saaledes havde en Vægt = 3.248 0, 1.948 8, 1.624 0 og 1.299 2 fr. Gram.

Ingen var pligtig at modtage i én Betaling større Beløb end 2 Grot i Kobbermønt.

For Fyrstendømmet Birkenfeld tiltraadte Oldenburg den dresdner Møntconvention af 30 Juli 1838 og følgende Mønter prægedes for dette:

Sølv: Mønter paa **2 Thaler** ell. $3\frac{1}{2}$ Gylden (Vereinsmünze), af Finhed = 900 og af Vægt = 37.119 9 fr. Gram, idet man af 1 Møntmark fint Sølv erholdt 7 saadanne. Som Skillemønt: Mønter paa **2**$\frac{1}{2}$ og **1 Silbergroschen**, overensstemmende med de preussiske Mønter af samme Navn fra samme Tid.

Kobber: Mønter paa **3**, **2** og **1 Pfennig**, overensstemmende med de preussiske af samme Navn fra samme Tid.

Før 1846 regnedes i Hertugdømmet Oldenburg (incl. Jever) ligeledes efter **Thaler** à **72 Grot** à **5 Schwaren**, idet der benyttedes baade Guldvaluta og Courantvaluta. Ved Guldvalutaen regnedes 1 Pistol = 5 Thaler Guld, ganske som i Bremen. Courantvalutaen var egentlig ogsaa en Guldvaluta, men kun af ringere Værdi, idet Pistolen var lig 5 Thaler 50 Grot Courant eller 36 Thaler i «Guld» vare lig 41 Thaler i «Courant», eller 100 Thaler i «Guld» = $113\frac{8}{9}$ Thaler i «Courant». Da nu den forrige tyske Guldkrone, der indeholdt 10 fr. Gram fint Guld, var lig $8\frac{4}{10}$ Thaler Guld, kan altsaa 1 Thaler Courant antages at have indeholdt 1.045 296 fr. Gram fint Guld og 1 Thaler Guld 1.190 476 fr. Gram fint Guld.

Mønter, prægede fra 1814 til 1846:

Sølv: Som Skillemønt i en 16-Thalerfod: Mønter paa $\frac{1}{3}$ **Thaler** = 24 Grot, af Finhed 10 Lod (= 625), paa $\frac{1}{6}$ **Thaler** = 12 Grot, af Finhed 8 Lod (= 500), paa $\frac{1}{12}$ **Thaler** = 6 Grot og paa $\frac{1}{18}$ **Thaler** = 4 Grot, begge af Finhed $5\frac{4}{9}$ Lod (= 340.278), paa $\frac{1}{24}$ **Thaler** = 3 Grot, af Finhed 5 Lod (= 312.500), paa $\frac{1}{36}$ **Thaler** = 2 Grot, af Finhed $4\frac{2}{3}$ Lod (= 291.667) og paa $\frac{1}{72}$ **Thaler** = 1 Grot, fra 1816 af Finhed $3\frac{1}{3}$ Lod (= 208.333), men fra 1836 af Finhed $3\frac{1}{2}$ Lod (= 218.750). Vægten af disse henholdsvis = 7.795 2, 4.872 0, 3.579 4, 2.386 3, 1.948 8, 1.392 0, 0.974 4 og 0.928 0 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Grot** = $2\frac{1}{2}$ Schwaren.

Maal og Vægt.

Fra 1 Jan. 1872 de franske metriske (se Tyskland Pag. 118).

Før den Tid vare Maal og Vægt en Del forskjellige i de forskjellige Dele af Landet, kun Vægten var efter 1 Juli 1858 fælles for hele Storhertugdømmet i Følge Lov af 19 Juni 1857, grundet paa Overenskomsten af 7 Nov. 1856 mellem Oldenburg, det forrige Kongerige Hannover, Braunschweig, Hamburg, Bremen og Schaumburg-Lippe angaaende Indførelsen af fælles Vægt.

De ældre Maal og Vægt.

1. Staden Oldenburg

og i det gamle Hertugdømme Oldenburg med Undtagelse af Jever og Delmenhorst.

Længdemaal: Den oldenburgske Politi-Mil var = 1 500 gml. Ruthen à 20 Fuss. Postmilen var = den tyske ell. geographiske Mil = 7 420.414 8 fr. Meter og var lovbestemt = 25 079¼ oldenb. Fuss. 1 Ruthe «Katastermaasse» (til Jordskyld) var = 10 Fuss. 1 Ruthe «neuer Landesmaasse» var = 18 Fuss. 1 Ruthe «alter Landesmaasse» var = 20 Fuss. Ved Træhandelen anvendtes, navnligen langs Kysterne, den hamburger Fuss = 0.968 54 oldenb. Fuss. 1 Elle = 257½ par. Lin. = 0.580 9 fr. Meter = 1.850 8 d. Fod. — 1 oldenb. Fuss var = 131.162 0 par. Lin. = 0.295 879 051 fr. Meter = 0.942 729 821 d. Fod.

Garnmaal: 1 Stück havde 10 Bind à 100 Umschlägen à 2½ Ellen (= 1.452 2 fr. Meter).

Markmaal og Flademaal: 1 Katasterjück ell. gml. Jück var = 640 Kvadr. Katasterruthen = 160 gml. Kvadr. Ruthen à 400 Kvadr. Fuss = 56.028 4 fr. Ares = 1.015 7 d. Td. Land. Den nye Jück var = 160 nye Kvadr. Ruthen à 324 Kvadr. Fuss = 45.383 0 fr. Ares = 0.822 7 d. Td. Land. 100 nye Jück vare lig 81 gml. Jück. 1 Bau var = 40 gml. Jück. 1 Scheffel Roggensaat = 30 nye Kvadr. Ruthen = 8.509 3 fr. Ares = 0.154 3 d. Td. Land. — 1 Kvadr. Fuss var = 144 Kvadr. Zoll à 144 Kvadr. Linien og = 0.087 544 413 fr. Kvadr. Meter = 0.888 739 515 d. Kvadr. Fod.

Maal for Brænde: 1 Faden var 6 Fuss høj og bred, med en Længde af Brænde paa 2⅙ Fuss, eller holdende 78 Kub. Fuss = 2.020 4 fr. Stères = 0.907 7 d. Favne Brænde.

Maal for Tørv: 1 Korb havde en Højde af 26 Zoll, en Diameter for neden = 22 Zoll, for oven = 29 Zoll, holdende circa 200¼ fr. Liter = 207⅓ d. Potter 1 Fuder holdt 11, 12 ell. 14 Körbe ved de forskjellige Arter af Tørv.

Maal for Korn: 1 Last havde 12 Malter ell. Molter à 1½ Tonnen à 8 Scheffeln. Der fandtes to Størrelser af Scheffel: **1**... Den alm. Scheffel for Detaillehandelen holdt 16 Kannen à 4 Orth og var = 22.801 191 fr. Liter = 23.600 793 d. Potter. **2**... Stauscheffel holdt 16⅛ Kannen og var = 22.979 325 fr. Liter = 23.785 174 d. Potter. Den gml. bremer Last var = 130 alm. Scheffeln eller circa 129 Stauscheffeln.

Gryn og Salt maaltes med Øltønden. Kalktonnen holdt 3½ alm. Scheffeln eller 56 Kannen Kornmaal og var = 79.804 2 fr. Liter = 82.602 8 d. Potter. Schilltonnen holdt 3⅝ alm. Scheffeln eller 58 Kannen Kornmaal og var = 82.654 3 fr. Liter = 85.552 9 d. Potter.

Maal for flydende Varer: For Vin, Brændevin, Eddike m. m.: 1 Oxhoft = 1½ Ohm à 4 Anker à 40 Quartier. 1 Anker deltes ogsaa i 26 Kannen à 4 Orth. — Vinkannen var = 1.368 7 fr. Liter = 1.416 7 d. Potter. For Mælk og Øl: 1 Tonne = 4 Henkemann à 28 Kannen. — Øl-Kannen var lig 1.425 1 fr. Liter = 1.475 0 d. Potter eller lig den for Kornvarer.

Vægt: Efter 1 Juli 1858 indførtes ved Lov af 19 Juni 1857 en ny almindelig Vægt for hele Storhertugdømmet i Henhold til Overenskomsten af 7 Nov. 1856 mellem Oldenburg, det forrige Kongerige Hannover, Braunschweig, Hamburg, Bremen og Schaumburg-Lippe. 1 Centner var lig 100 Pfund à 10 Neuloth à 10 Quint à 10 Halbgram. 1 Schiffslast ell. «Rockenlast» = 4 000 Pfund. 1 Pferdelast = 1 200 Pfund. Vægten af 1 Flachsbündel (Bundt Hør) = 2½ Pfund. Som Told- og Postvægt benyttedes dette nye Pfund allerede siden 1 Jan. 1854 og det deltes i 30 Loth. — 1 Pfund = 500 fr. Gram = det danske Pund.

Før 1 Juli 1858 benyttedes (med Undtagelse af Fyrstendømmet Lübeck) den saakaldte «kølnske Vægt» eller den indtil Slutningen af Juni 1858 i Preussen og i det forrige Kongerige Hannover anvendte Vægt (se Hannover Pag. 142). 1 Centner var = 100 Pfund. 1 Pferdelast = 12 Centner. 1 Schiffs-Roggenlast (Rockenlast) = 40 Centner. — 1 Pfund var = 467.711 0 fr. Gram. Den tidligere Vægt var lidet sværere: 1 Schiffpfund var = 29 Liespfund à 10 Pfund. 1 Schiffslast = 40 Centner à 100 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen à 4 Pfennigen à 16 As. 1 Pfund schwer var = 300 Pfund. 1 Stein Hør = 20, Fjer = 10 Pfund. — 1 Pfund var = 480.573 1 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: Den preussiske, hvor Marken var = 233.855 5 fr. Gram.

Møntvægt: Efter 1857 benyttedes 1 Pfund = 500 fr. Gram, delt i Tusindedele. Fra 1846 til 1857 den preussiske Mark = 233.855 5 fr. Gram, delt i 288 Grän.

Probervægt: Marken deltes ved Guld i 24 Karat à 12 Grän og ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän. Finheden af Mønter betegnedes før 1857 paa lignende Maade, efter 1857 ved Tusindedele og Decimaler heraf.

Juvelvægt: Den hollandske Juvelkarat = 0.205 894 fr. Gram, der deltes ved fortsat Halvering.

Medicinal- og Apothekervægt: Efter 1 Juli 1858 var 1 Unze = 8 Drachmer à 3 Skrupler à 20 Gran. — 1 Unze = 30 fr. Gram. Der fandtes intet særskilt Medicinalpund. Før 1858 benyttedes den gamle nürnbergske, hvor Pundet havde 12 Unzer à 8 Drachmer à 3 Skrupler à 20 Gran. — Pundet = 357.853 8 fr. Gram.

2. Kredsen Jever.

Længdemaal: Foden var lig den ældre preussiske eller nuværende danske Fod. 1 Ruthe var = 14, ved Gravearbejde og ved Diger 20 Fuss. 1 Elle var = 25¾ preuss. Zoll = 0.673 5 fr. Meter = 2.145 8 d. Fod.

Garnmaal: 1 Stück havde 10 Bind à 2 Knipp à 60 Umschlägen à 2 Ellen. Ved Uldgarn var 1 Roof = ½ Stück eller 1 200 Ellen.

Markmaal: 1 «Matt Binnenland» havde 1½ Grase à 2 Hundert à 100 Kvadr. Ruthen à 196 Kvadr. Fuss og var = 57.920 4 fr. Ares =

1.050 0 d. Td. Land. 1 «Matt Grodenlandmaasse» ell. Kammermaasse havde $1\frac{1}{2}$ Grase à 80 Kvadr. Ruthen à 400 Kvadr. Fuss og var = 47.281 9 fr. Ares = 0.857 1 d. Td. Land.

Maal for Brænde: 1 Faden var 6 Fuss høj og bred, med en Længde af Brændestykker paa 3 Fuss, indeholdende 108 Kub. Fuss = 3.338 9 fr. Stères = $1\frac{1}{2}$ d. Favne Brænde.

Maal for Tørv: 1 Last havde 140 Körbe. 1 Korb havde en Højde = $19\frac{3}{4}$ Zoll med en Diameter for oven = $21\frac{3}{4}$ Zoll, for neden = 15 Zoll, holdende circa $94\frac{3}{4}$ fr. Liter = c. 98 d. Potter.

Maal for Korn: 1 Last havde 12 Tonnen à 4 Veerken à 2 Scheffeln à 4 Stapp à $5\frac{1}{2}$ Kannen à 4 Orth. — 1 Scheffel var i Rumindhold = 1 Kub. Fuss, holdende 30.915 831 fr. Liter = 32 d. Potter. Maalingen med Scheffel skete med Topmaal, ved de andre Maal med Strygmaal.

Maal for flydende Varer: Til Vin, Brændevin og Eddike var 1 Anker = 24 Kannen à 4 Orth. Til Øl var 1 Tonne = 4 Anker à 7 Vaane à 4 Kannen. — 1 Kanne var lig den til Kornvarer benyttede eller = 1.405 265 fr. Liter = 1.454 545 d. Potter.

Vægt: Den oven for under Hertugdømmet Oldenburg anførte. Det gml. Pund var = 526.360 1 fr. Gram og deltes i 36 Loth.

Amt Delmenhorst.

Længdemaal: Foden var den oldenburgske, se oven for. Som Alen benyttedes almindeligst den bremer Elle = 0.578 7 fr. Meter = 1.843 9 d. Fod eller = 0.996 254 oldenb. Elle.

Garnmaal: 1 Stück havde 10 Bind à 90 Umschlägen à $3\frac{3}{4}$ Ellen. Den egentlige Haspeomkreds var $3\frac{3}{4}$ Ellen, men der fandtes ofte Haspeomkredse paa $2\frac{1}{2}$, 3, $3\frac{1}{2}$ ell. 4 Ellen.

Maal for Korn: 1 Last var lig 144 Scheffeln à 18 Kannen. — 1 Scheffel var lig 26.001 4 fr. Liter = 26.913 2 d. Potter, eller den ældre bremer Last var = 114 delmenhorster Scheffeln.

Maal for flydende Varer: Til Øl var 1 Henkemann lig 24 Kannen (Kornmaal) = 34.668 5 fr. Liter = 35.884 2 d. Potter. Til andre flydende Varer var Kannen = c. $1\frac{1}{10}$ fr. Liter = c. $1\frac{1}{8}$ d. Potter.

Vægt: Den oven for under Oldenburg anførte Vægt. Den tidligere Handelsvægt var den ældre bremer Vægt.

Fyrstendømmet Lübeck.

Ved Forordn. af 14 Nov. 1769 indførtes i alt væsentligt det holstenske Maal.

Længdemaal: Det hamburgske, men 1 Ruthe havde kun 10 Fuss.

Markmaal: 1 Tonne Landes var almindeligst lig 240 Kvadr. Ruthen, undertiden dog ogsaa 200, 250, 260 eller 300 Kvadr. Ruthen.

Maal for Brænde: 1 Klafter var 6 Fuss høj og bred, med en Længde af Brændestykker paa $2\frac{1}{6}$ eller $2\frac{1}{2}$ Fuss, altsaa holdende enten 78 eller 90 Kub. Fuss.

Maal for Korn: 1 Last havde 12 Tonnen à 8 Scheffeln à 4 Viertel à 2 Achtel à 2 Sechszehntel. — 1 Tonne var lig den danske Tønde eller lig 139.121 2 fr. Liter. = 144 d. Potter.

Maal for flydende Varer: Det hamburger Maal. Biertonnen paa 32 Stübchen à 2 Kannen var den hamburger Schmaltonne.

Vægt: Den ældre hamburger Vægt, Pfenniggewicht benævntes her Oertchen. (Den nye Vægt indførtes her i 1859).

Fyrstendømmet Birkenfeld

benyttede i Følge Forordn. af 6 Marts 1840 de tidligere preussiske Maal og den ældre preussiske Vægt.

Kongeriget Preussen.

Mønt.

Siden 1 Jan. 1875 regnes her, som i hele Tyskland, efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Før den Tid regnedes siden 1 Maj 1857 i Følge wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857 (se Tyskland Pag. 117) efter **Thaler** à **30 Silbergroschen** à **12 Pfennigen**, udmøntet i en 30-Thalerfod med Sølv som Grundlag, idet man af 1 tysk Møntpund (= 500 fr. Gram) fint Sølv erholdt 30 Thaler. Denne benævntes den nordtyske Møntfod eller som oftest den preussiske Courant.

Mønter, prægede efter denne Møntfod, i Henhold til Loven af 4 Maj 1857, vare:

Guld: **Hele** og **halve Kroner** (se Tyskland Pag. 118).

Sølv: Mønter paa **2 Thaler** (Vereinsmünze), paa **1 Thaler** (Vereinsthaler) (se Tyskland Pag. 118). Mønter paa $\frac{1}{6}$ **Thaler**, af Finhed = 520, af Vægt = 5.341 9 fr. Gram. Som Skillemønt i en $34\frac{1}{2}$-Thalerfod: Mønter paa $\frac{1}{1\,2}$ **Thaler** = $2\frac{1}{2}$ Silbergroschen, af Finhed = 375, af Vægt = 3.220 6 fr. Gram, paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Silbergroschen**, begge af Finhed = 220, af Vægt henholdsvis 2.195 9 og 1.097 9 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **4**, **3**, **2** og **1 Pfennig**, af Vægt henholdsvis 6, 4.5, 3 og 1.5 fr. Gram eller saaledes, at $27\frac{7}{9}$ Groschen i Pfennigstykker vejede 1 Pund.

Ved Betalinger, der kunde præsteres i $\frac{1}{6}$ Thalerstykker behøvede man ej at modtage Skillemønt eller Kobbermønt.

Før 1857 regnedes siden 1826, i Følge Møntloven af 30 Sept. 1821, ligeledes efter **Thaler** à **30 Silbergroschen** à **12 Pfennigen**, men møntet i en 14-Thalerfod, idet 1 tysk Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) fint Sølv gav 14 Thaler. Før 1821 havde Thaleren 24 Groschen (gute Groschen) à 12 Pfennigen.

Mønter, prægede fra 1821—1856, vare:

Guld: **Dobbelte**, **enkelte** og **halve Friedrichd'orer** ell. Pistoler à 5 Thaler Guld, alle af Finhed $21\frac{2}{3}$ Karat (= 902.778), saaledes udmøntede, i Følge Lov af 30 Sept. 1821, at 1 Møntmark Møntguld gav 35 enkelte Friedrichd'orer, af Vægt 6.681 586 fr. Gram, de andre i Forhold hertil. Fra 1 Jan. 1832 erholdt de ved de kgl. Kasser en fast Cours = 5 Thaler 20 Silbergroschen Sølvcourant. **Dukater** efter den saakaldte gml. Rigsfod eller 67 til en Møntmark Møntguld, i Værdi lig $2\frac{3}{4}$ Thaler Guld. De havde en Finhed af $23\frac{2}{3}$ Karat (= 986.111) og en Vægt = 3.490 381 fr. Gram.

Sølv: Mønter paa **2 Thaler** (i Følge dresdner Møntconventionen af 30 Juli 1838) = $3\frac{1}{2}$ Gylden efter den sydtyske $24\frac{1}{2}$-Gyldenfod, af Finhed = 900 og af

Vægt = 37.119 9 fr. Gram. I Følge Loven af 30 Sept. 1821: Mønter paa **1 Thaler**, af Finhed 12 Lod (= 750) og paa $\frac{1}{6}$ **Thaler**, af Finhed $8\frac{1}{3}$ Lod (= 520.833), af Vægt henholdsvis 22.272 0 og 5.345 3 fr. Gram. Som Skillemønt i en 16-Thalerfod: Mønter paa $\frac{1}{1}\frac{1}{2}$ **Thaler** = $2\frac{1}{2}$ Silbergroschen (Lov af 28 Juni 1843), af Finhed 6 Lod (= 375), paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Silbergroschen** (Lov af 30 Sept. 1821), begge af Finhed $3\frac{5}{9}$ Lod (= 222.222), af Vægt henholdsvis 2.192 4 og 1.096 2 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **4**, **3**, **2** og **1 Pfennig**, saaledes udmøntede, i Følge Lov af 30 Sept. 1821, at $12\frac{1}{5}$ Groschen i Pfennigstykker vejede 1 Møntmark. Vægten af disse vare saaledes 6.090 0, 4.567 5, 3.045 0 og 1.522 5 fr. Gram.

I **Danzig** forekom tidligere hyppigt en Regningsmønt kaldet **Gylden** eller preussiske Gylden delt i **30 Groschen** (kleine ell. preussiske Groschen) à **3 Schillinge** à 6 **Pfennigen**. Denne Gylden var lig $\frac{1}{3}$ Thaler, eller meget nær lig den nuværende Mark.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1872 benyttes det franske metriske System (se Tyskland Pag. 118).

Garnmaal: **1**... *Hørgarn* (engelsk Haspning): 1 Strang ell. Strähn har 10 Gebinde à 120 Fäden à $2\frac{1}{2}$ Yards (= 2.286 0 fr. Meter). 1 Strang altsaa 3000 Yards = 2743.18 fr. Meter. **2**... *Bomuldsgarn* (engelsk Haspning): 1 Strang ell. Strähn (Hank) har 7 Gebinde (Leas) à 80 Fäden (Threads) à $1\frac{1}{2}$ Yards (= 1.371 6 fr. Meter). 1 Strang altsaa = 840 Yards = 768.09 fr. Meter. — (fransk Haspning): 1 Strang ell. Strähn (Écheveau) har 10 Gebinde (Échevettes) à 70 Fäden (Tours) à $1\frac{3}{7}$ fr. Meter. 1 Strang altsaa = 1000 fr. Meter. Nummeret paa Garnet angiver det Antal Stränge, hvis Vægt udgjør $\frac{1}{2}$ Kilogram. **3**... *Uldgarn*. *a*... Kamgarn (tysk Haspning): 1 Strang ell. Strähn har 7 Gebinde à 80 Fäden à $1\frac{1}{2}$ Yards (= 1.371 6 fr. Meter). 1 Strang altsaa = 840 Yards = 768.09 fr. Meter. 1 Strang ell. Strähn kan ogsaa have 7 Gebinde à 80 Fäden à 1 ældre preussisk Elle (= 0.666 9 fr. Meter). 1 Strang altsaa = 560 ældre preussiske Ellen = 373.49 fr. Meter. 1 Dobbeltstrang af den sidste Haspning skulde altsaa være = 1120 ældre preussiske Ellen, men i Virkeligheden er den en Del mindre, endog ned indtil 1050 Ellen. — (engelsk Haspning): 1 Strang (Hank) har 7 Gebinde (Leas) à 80 Fäden (Threads) à 1 eng. Yard (= 0.914 4 fr. Meter). 1 Strang altsaa = 560 Yards = 512.06 fr. Meter. Tab i Længde ved Tvinding: 2løbet c. 5 pCt., 3løbet c. 6 pCt., 4løbet c. 7 pCt. og 5løbet c. 8 pCt. Kamgarn forhandles endnu efter det ældre preuss. Pund (= 467.711 0 fr. Gram) og kun Zephyrkamgarn efter det nye tyske Pund (= 500 fr. Gram). *b*... Streichgarn [en simplere Art Uldgarn, der nærmest kan betegnes ved Karteuldgarn] (preuss.

Haspning): 1 Strang ell. Strähn har 20 Gebinde à 44 Fäden à $2\frac{1}{2}$ ældre preuss. Ellen (1.667 3 fr. Meter). 1 Strang altsaa = 2 200 ældre preuss. Ellen = 1 467.265 fr. Meter. — (sachsisk Haspning) udelukkende for Vicognegarn: 1 Strang ell. Strähn har 5 Gebinde à 80 Fäden à 2 ældre leipziger Ellen (= 1.130 0 fr. Meter). 1 Strang altsaa = 800 ældre leipz. Ellen = 452 fr. Meter. — (bøhmisk Haspning): 1 Strang ell. Strähn har 20 Gebinde à 44 Fäden à 2 wiener Ellen (= 1.558 3 fr. Meter). 1 Strang altsaa = 1 760 wiener Ellen = 1 371.28 fr. Meter. Streichgarn forhandles dels efter det ældre preuss. Centner à 110 Pfund (= 51.448 fr. Kilogr.), dels efter det forrige Told-Centner à 100 Pfund (= 50 fr. Kilogr.), hyppigst anvendes den første Maade for enkelttraadet Garn og den sidste for det flertraadede eller tvundne Garn. Nummeret betegner saa vel ved Kamgarn som ved Streichgarn det Antal Stränge, hvis Vægt udgjør 1 Pund. **4**... *Silke* (fransk Haspning): 1 Strang ell. Strähn (Écheveau) har 4 Gebinde (Échevettes) à 3000 Fäden (Tours) à 1 Meter. 1 Strang altsaa = 12000 fr. Meter.

I **Krefeld** gjøres siden 1 Juli 1875 Haspeomkredsen (Faden) ved Silke = $1\frac{1}{4}$ Meter og Nummereringen angiver Vægten af 400 saadanne Fäden (eller 500 Meter), udtrykt i halve Decigram (= 0.05 fr. Gram). Før 1875 var Haspeomkredsen = 1.19 fr. Meter = $45\frac{1}{2}$ preuss. Tom. 1 Strang ell. Strähn var = 4 Gebinde à 100 Fäden eller = 476 fr. Meter = 18 200 preuss. Tom. Ved Angivelse af Finheden benyttedes den saakaldte «*ancien titre*» (cfr. Frankrig Pag. 35), idet Nummeret angav hvor mange Deniers à 0.053 fr. Gram (i Stedet for 0.053 114 8, som var $\frac{1}{24}$ gml. Vægt Denier poids de marc). Denne Denier benævntes «turiner Denier» (der strængt taget var noget større) til Forskjel fra den «mailander Denier», der regnedes = 0.051 (i Stedet for 0.050 998) fr. Gram. 67 turiner Deniers eller Denari regnedes = 70 mailander Denari.

Brænde sælges siden 1 Jan. 1872 pr. $13\frac{1}{3}$ fr. Kub. Meter, almindeligen kaldet Haufen, eller pr. $3\frac{1}{3}$ fr. Kub. Meter, kaldet Klafter, = 1.497 5 d. Favn. Længden af Brændestykkerne ere = 1 Meter = 3 Fod $2\frac{1}{4}$ Tom. dansk Maal.

Stenkul sælges pr. Last, som ved indenlandske Kul betyder 36 Hektoliter, for engelske 40 Hektoliter, ogsaa pr. 3 000 Kilogr. Kokes sælges pr. 40 Hektoliter eller pr. 1 500 Kilogr. Schlesiske Smeltekokes pr. 50 Kilogr.

Korvvarer, Mel og Oliefrø sælges i en gros Handelen næsten stedse efter Vægt. Alle indenlandske Kornsorter saa vel som Ærter og Bælgfrugter sælges pr. 1000 Kilogr., som benævnes

1 Tonne. I den mindre Handel pr. 100 Kilogr. Sæd paa Torvet og Majs pr. 50 Kilogr. Hvede- og Rugmel i en gros Handelen pr. Sæk à 100 Kilogr. Brutto, Rapsfrø pr. 1000 Kilogr. Ved de offentlige Prisnoteringer angives Prisen almindeligen for Byg pr. 875, Havre pr. 600, Ærter, Bønner, Linser, Vikker og blaa Lupiner pr. 1125 og gule Lupiner pr. 1080 Kilogr. Paa Torvet sælges Bælgfrugter og Kartofler i Berlin i Maal paa 5 Liter. Kløverfrø, Oliekager og Hø sælges pr. 50 Kilogr.

Før 1872 benyttedes det ved Maal- og Vægtanordn. af 16 Maj 1816 indførte System, idet der dog 1 Juli 1858 indførtes en ny Vægt, se neden for.

Længdemaal: 1 Meile havde 2000 Ruthen à 12 Fuss à 12 Zoll à 12 Linien. 1 Faden var = 6 Fuss. 1 Lachter = 6 Fuss 8 Zoll og den deltes i 8 Achtel à 10 Lachterzoll à 10 Primen à 10 Secunden. 1 Schritt var = 2 Decimalfuss à 10 Decimalzoll. 1 Elle var = $2\frac{1}{8}$ Fuss. 1 Reek Lærred holdt 16 Ellen. Ved Silketøjer benyttedes ofte det franske Metermaal. — 1 Fuss var nøjagtig lig den gml. rhinlandske Fod, eller = 139.130 0 par. Lin. = 0.313 853 497 fr. Meter = den danske Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Morgen havde 180 Kvadr. Ruthen à 144 Kvadr. Fuss à 144 Kvadr. Zoll à 144 Kvadr. Linien. — 1 Kvadr. Fuss var = 0.098 504 018 fr. Kvadr. Meter = 1 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 Kub. Klafter var = 108 Kub. Fuss à 1728 Kub. Zoll à 1728 Kub. Linien. — 1 Kub. Fuss var = 0.030 915 831 fr. Kub. Meter = 1 d. Kub. Fod.

Maal for Brænde, Tørv, Sten, Murværk, Faschiner og Jord: 1 Klafter (saakaldte Kub. Klafter) var = 108 Kub. Fuss = 3.338 9 fr. Stères = 108 d. Kub. Fod.

I Berlin benyttedes indtil den seneste Tid, trods gjentagne Politi-Forbud, dog for Brænde og Tørv et Maal kaldet Haufen, som for Brænde tidligere var lovbefalet = $4\frac{1}{2}$ preuss. Klafter = 15.025 1 fr. Stères = 486 d. Kub. Fod, med en sædvanlig Længde af Brændestykker paa 3 Fuss. I Virkelighed var den gjennemsnitlig dog kun 4 Klafter = 13.355 6 fr. Stères. Ved Bekjendtgjørelse af 13 Juni 1846 afskaffedes dette Maal fra 1 Oct. s. A. og Forordn. af 9 Sept. 1867 bragte denne Bekjendtgjørelse atter i Erindring; men endnu i 1872 solgtes Brænde pr. Haufen eller pr. 15 Kub. Meter. For Tørv var 1 Haufen = 6 store eller 240 smaa Kurve, idet de store Kurve skulde holde 1000 Tørv og de smaa 25 Stkr. I den nyere Tid sattes Prisen paa Tørv pr. Klafter og man regnede 3 Klafter = 1 Haufen. Schlesiske Stenkul ligesom engelske Smedde- og Nøddekul solgtes ogsaa undertiden pr. Haufen (= 11 Tonnen à 4 Scheffeln, i Vægt = 22 nye Centner), almindeligst dog pr. Last à 18 preuss. Kul-Tonnen à 4 Scheffeln. Ved Handel med Stenkul i Almindelighed og navnligen for westphalske, naar de solgtes efter Vægt, benyttedes det nye Centner paa 50 Kilogr.

Maal for Korn: 1 Wispel ell. Winspel havde 2 Malter à 12 Scheffeln à 4 Vierteln à 4 Metzen. 1 Last var lig $2\frac{1}{2}$ Wispel eller 60 Scheffeln. 1 Wispel havde 24 Scheffeln, men i en gros Handelen og ved Jærnbanefragter regnedes den for Hvede, Rug, Byg, Ærter og Raps = 25 Scheffeln, for Havre = 26 Scheffeln. Korn maaltes med Strygmaal, Kartofler, Frugter

og lignende maaltes almindeligen med Top. — 1 Scheffel var i Rumindhold = 3 072 preuss. ell. danske Kub. Tom. = $1\frac{7}{9}$ Kub. Fod og holdt 54.961 476 fr. Liter = $56\frac{8}{9}$ d. Potter.

Ved de kongelige Magasiner modtoges som den ringeste Vægt for 1 Scheffel Ærter og andre Bælgfrugter $90\frac{1}{2}$, Hvede $85\frac{1}{2}$, Rug $80\frac{1}{2}$, Byg $55\frac{1}{2}$, Havre $45\frac{1}{2}$ og Mel 75 preuss. Pfund.

I Königsberg forhandles Kornvarer m. m., ligesom ogsaa Priserne ofte noteres for Hvede pr. 85 Pfund, Rug pr. 80 Pfund, Byg, Boghvede og Hørfrø pr. 70 Pfund, Boghvedegryn og Hampefrø pr. 100 Pfund, Havre pr. 50 Pfund, Ærter, Bønner og Vikker pr. 90 Pfund og Raps pr. 72 Pfund.

Ved den *berliner Kornprøve* angav Vægtbetegnelsen det Antal ældre preuss. Pund, som 1 Scheffel af den omhandlede Kornsort vejede. Sammenlignes denne Prøve med den gml. hollandske, der benyttedes paa de fleste tyske Pladser, bliver Forholdet saaledes, at den hollandske er 1.442 75 Gange den berliner, eller f. Ex. 90 Punds Hvede i Berlin er ensbetydende med 130 Punds Hvede i Holland*).

Maal for Kalk, Salt, Gips, Kul og Aske: 1 Tonne havde 4 Scheffeln og var i Rumindhold = $7\frac{1}{9}$ preuss. ell. danske Kub. Fod, holdende 219.845 9 fr. Liter = 227.555 6 d. Potter. 1 Tonne til Hørfrø havde $37\frac{2}{3}$ Metzen (Kornmaal) = 129.388 5 fr. Liter = 133.925 9 d. Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Quart var lig $\frac{1}{3}$ Metze (Kornmaal) eller 64 preuss. ell. d. Kub. Tom. = 1.145 0 fr. Liter = 1.185 2 d. Potter. For Vin og Brændevin var 1 Fuder = 4 Oxhoft à $1\frac{1}{2}$ Ohm à 2 Eimer à 2 Anker à 30 Quart. 1 Flasche Vin regnedes = $\frac{3}{4}$ Quart. For Øl var 1 Gebräude = 9 Kufen à 2 Fass à 2 Tonnen à 100 Quart.

Vægt: Efter 1 Juli 1858 gjaldt for al Slags Vejning 1 Pfund = 30 Loth à 10 Quentchen à 10 Zent à 10 Korn. 1 Schiffslast havde 40 Centner à 100 Pfund. 1 Tonne Salt regnedes i Vægt = 378 Pfund 24 Loth = $378\frac{4}{5}$ Pfund = 189.40 fr. Kilogr. — 1 Pfund var = 500 fr. Gram = det danske Pund.

Som Guld-, Sølv- og Møntvægt benyttedes ogsaa dette Pund allerede samtidig med at Møntloven af 4 Maj 1857 traadte i Kraft. Det deltes da i 1000 Tausendtheile à 10 Ass. Som Juvelvægt og som Medicinalvægt benyttedes det samme Pund, der deltes i 1000 Tausendtheile ell. Halbgram.

Før 1858 benyttedes følgende Vægt:

Handelsvægt: 1 Centner havde 110 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen. 1 Schiffpfund ved Landfragter var = 3 Centner. 1 Schiffslast = 4000 Pfund, ved Flodbaade regnede man den = 36 Centner eller 3 960 Pfund. 1 Stein ved Uldhandelen = $\frac{1}{5}$ Centner = 22 Pfund. — 1 Pfund var lig 467.711 013 fr. Gram og saaledes bestemt, at Vægten af 1 preuss. Kub. Fod

---

*) Naar det her anførte ikke stemmer med hvad der Pag. 50 er anført, denne Sag betræffende, hidrører dette fra en Regnefejl samme Steds. hvorfor Tallene Pag. 50 bedes rettede saaledes:

Lin. 9 f. n.	0.648 36	læs	0.693 12		Lin. 8 f. n.	$154\frac{1}{4}$	læs	$144\frac{1}{4}$
— 9 f. n.	$64\frac{5}{6}$	—	$69\frac{1}{3}$		— 7 f. n.	84.3	—	90.
— 9 f. n.	13	—	$13\frac{6}{7}$					

destilleret Vand, vejet i det lufttomme Rum ved en Temp. af 15° R, vejede 66 saadanne Pfund.

Told-, Jærnbane- og Postvægt: 1 Centner havde 100 Pfund à 30 Loth. — 1 Pfund = 500 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: 1 Mark deltes ved Guld i 24 Karat à 12 Grän og ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän. En anden Inddeling fra ældre Tid var: 1 Mark = 8 Unzen à 2 Loth à 4 Quentchen à 4 Pfennige à 2 Heller à 128 Richtpfennige. — 1 Mark var = ½ ældre preuss. Pfund = 233.855 5 fr. Gram.

Møntvægt: Den samme Mark deltes i 288 Grän.

Probervægt: Mønters Finhed blev, i Følge Møntloven af 4 Maj 1857, angivet i Tusindedele, før den Tid ligesom ved forarbejdet Guld og Sølv ved at dele Marken ved Guld i 24 Karat à 12 Grän og ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän. Forarbejdet Sølv skal i Berlin have en Finhed = 750 (= 12lødigt) med et Remedium, som der stedse gjøres Brug af, = $15\frac{5}{8}$ Tusindedele (= ¼ Loth), i Virkelighed er Sølvvarerne altsaa kun $734\frac{3}{8}$ (= $11\frac{3}{4}$ Loth = 11 Loth $13\frac{1}{2}$ Grän). Som Stempel benyttes Fabrikantens Navn. I Danzig har forarbejdet Sølv normalmæssigt en Finhed = $777\frac{7}{9}$ (= $12\frac{4}{9}$ Loth), som Stempel benyttes et dobbelt Kors med Krone over. I Køln en Finhed = $812\frac{1}{2}$ (= 13 Loth), som Stempel dette Tal i en Cirkel. I Kønigsberg en Finhed = 750 (= 12 Loth), som Stempel to Kroner og et Kors.

Juvelvægt: 1 Karat, der deles ved fortsat Halvering indtil $\frac{1}{6\,4}$, var = 0.205 537 fr. Gram. 160 Juvelkarat vare = 9 ældre preuss. Quentchen Handlsv.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Pfund var = 12 Unzen à 8 Drachmen à 3 Scrupeln à 20 Grän. — 1 Medicinal-Pfund var lig ¾ Pfund Hndlsv. = 350.783 3 fr. Gram. 1 Unze = 2 gml. Loth. 1 Drachme = 1 gml. Quentchen.

Uagtet de ældre preussiske Maal og Vægt før 1872 lovmæssigt skulde benyttes i hele Landet, benyttedes dog af og til paa forskjellige Steder enkelte herfra noget afvigende Maal, hvoraf de vigtigste vare:

Danzig.

Garnmaal: For ermelandske Garn: 1 Schock havde 60 Stück à 20 Gebinde à 40 Fäden à $3\frac{1}{2}$ Ellen (= 2.334 3 fr. Meter, regnet = 92 eng. Tom.).

Maal for Korn: 1 Last havde 60 Scheffeln à 4 Vierteln à 4 Metzen. — Den gml. Scheffel var lig 51.703 5 fr. Liter = 53.516 7 d. Potter, 1 Last altsaa = 31.022 1 fr. Hektoliter = 56.443 4 preuss. Scheffeln. Ved Kjøb og Salg benyttedes dog det foran anførte noget større, ældre preussiske Kornmaal, og Lasten, der var lig 60 danziger Scheffeln, regnedes lig $56\frac{1}{2}$ preussiske Scheffeln, eller = 31.053 2 fr. Hektoliter = 22.321 0 d. Korntdr.

Hvedemel solgtes pr. Tonne à 196 eng. Pund avdp. = 88.90 fr. Kilogr., og 20 saadanne udgjorde en Last. Sild, Honning, Beg, Tjære og lüneburger Salt pr. Last à 12 Tonnen. Skotsk, fransk og spansk Salt, løst i Skib pr. Last à 18 Tonnen, pakket i Tønder pr. Last à 16 Tonnen.

Maal for Vin: 1 Last havde 2 Fass ell. Fuder à 2 Both ell. Sektpipen à 2 Oxhoft à $1\frac{1}{2}$ Ohm à 4 Anker à $27\frac{1}{2}$ Stof. — 1 Stof var i Rumindhold = $69\frac{9}{1\,1}$ preuss. eller danske Kub. Tom., holdende 1.249 1 fr. Liter

= 1.2929 d. Potter. Fuder, Oxhoft, Ohm og Anker vare lig de gml. preussiske. Ved fransk Brændevin i Fade regnedes 1 preuss. Oxhoft = 32 franske Veltes.

Maal for Øl: 1 Last havde 6 Fass à 2 Tonnen à 100 preuss. Quart. 1 Last danziger dobbelt Øl (Jopenbier) havde 80 Achteln à 15 preuss. Quart.

Vægt: Før 1858 var 1 Schiffpfund (for Hør, Hamp og Tovværk) = 3 Centner à 110 Pfund. Den store Stein var lig 2 Liespfund à $16\frac{1}{2}$ Pfund, den lille Stein = 22 Pfund. — Pundet var det ældre preuss. Pfund = 467.7110 fr. Gram.

Potaske solgtes pr. Tonne à 330 preuss. Pfund = 154.34 fr. Kilogr., og 12 Tonnen var 1 Last. Polsk Zink i Tavler solgtes pr. Last à 4000 Pfund = 1870.84 fr. Kilogr.

Ved Guld- og Sølvtraad, uden Silke, regnede man Pundet = 24 Loth.

Køln.

Den ældre Guld- og Sølvvægt: Den gml. kølnske Mark havde 8 Unzen à 2 Loth à 4 Quentchen à 4 Pfennige à 2 Heller à 128 Richtpfennige. 1 Mark deltes ogsaa i 4020 (kølnske ell.) Dukaten-As eller i 4352 Eschen. — 1 Mark var = 233.8123 fr. Gram.

Kønigsberg.

Garnmaal: 1 Spule havde 2 Stück à 2 Toll à 10 Gebinde à 40 Fäden à $3\frac{1}{2}$ preuss. Ellen.

Maal for Korn: 1 Last havde 24 Tonnen og var lig $56\frac{1}{2}$ Ausmaass ell. gml. berliner Scheffel = 60 Einmaass ell. kønigsberger Scheffel. 1 Scheffel havde 4 Vierteln à 4 Metzen og var lig 36 Vin-Stof eller = 51.4159 fr. Liter = 53.2190 d. Potter. 1 Last regnedes i den nyere Tid, ligesom i Danzig, til $56\frac{1}{2}$ ældre preuss. Scheffel.

Maal for Vin: 1 Both var lig $1\frac{1}{3}$ Pipe à $1\frac{1}{2}$ Oxhoft à $1\frac{1}{2}$ Ohm à 4 Anker à 5 Vierteln ell. Velten à 6 Stof. — 1 Stof var = 1.4282 fr. Liter = 1.4783 d. Potter, eller nærligen = $1\frac{1}{4}$ preuss. Quart.

En Tonne Sild havde 13 Wahl (Ol) à 80 Stkr.

Kongeriget Sachsen.

Mønt.

Siden 1 Jan. 1875 regnes her, som i hele Tyskland, efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Før den Tid regnedes her siden 1 Maj 1857, i Følge wiener Møntconventionen af 24 Jan. 1857 og Møntloven af 19 Maj s. A., efter **Thaler** à **30 Neugroschen** à **10 Pfennigen**, udmøntet i en 30-Thalerfod med Sølv som Grundlag, idet man af 1 tysk Møntpund (= 500 fr. Gram) fint Sølv erholdt 30 Thaler.

Mønter, prægede efter denne Møntfod i Henhold til Loven af 19 Maj 1857:

Guld: **Hele** og **halve Kroner** (se Tyskland Pag. 118).

Sølv: Mønter paa **2 Thaler** (Vereinsmünze), paa **1 Thaler** (Vereinsthaler), se Tyskland Pag. 118, paa $\frac{1}{3}$ **Thaler**, af Finhed = 667, af Vægt = 8.3292

fr. Gram og paa $\frac{1}{6}$ **Thaler**, af Finhed = 520, af Vægt = 5.341 9 fr. Gram. Som Skillemønt i en $34\frac{1}{2}$-Thalerfod: Mønter paa **2 Neugroschen**, af Finhed = 300, af Vægt = 3.220 6 fr. Gram og paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Neugroschen**, begge af Finhed = 230, af Vægt henholdsvis 2.100 4 og 1.050 2 fr. Gram. Den sidste inddragen 1861.

Kobber: Mønter paa **5**, **2** og **1 Pfennig**, saaledes udmøntede, at 1 Møntpund Kobber gav 336 Pfennigen. De nævnte Mønter kom saaledes til at veje henholdsvis 7.440 5, 2.976 2 og 1.488 1 fr. Gram.

Før 1857 regnedes her siden 1841, i Følge Møntloven af 20 Juli 1840, ligeledes efter **Thaler** à **30 Neugroschen** à **10 Pfennigen**, men udmøntet i en 14-Thalerfod, idet 1 tysk Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) fint Sølv gav 14 Thaler.

Mønter, prægede efter dresdner Conventionen af 30 Juli 1838 og Møntloven af 20 Juli 1840:

Guld: **Dobbelte**, **enkelte** og **halve Augustd'orer**, ogsaa kaldte Pistoler og tidligere Antond'orer, ganske overensstemmende med de preussiske Friedrichd'orer (se Pag. 158).

Sølv: Mønter paa **2** og **1 Thaler**, overensstemmende med de preussiske (se Pag. 158), paa $\frac{1}{3}$ **Thaler** (siden 1852), af Finhed = $10\frac{2}{3}$ Lod (= 666.667), af Vægt = 8.352 0 fr. Gram og paa $\frac{1}{6}$ **Thaler**, overensstemmende med de preussiske (se Pag. 159). Som Skillemønt i en 16-Thalerfod: Mønter paa **2 Neugroschen**, af Finhed = 5 Lod (= 312.500), af Vægt = 3.118 1 fr. Gram og paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Neugroschen**, begge af Finhed = $3\frac{2}{3}$ Lod (= 229.167), af Vægt henholdsvis 2.126 0 og 1.063 0 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **2** og **1 Pfennig**, saaledes udmøntede, at 1 ældre leipziger Centner (= 51 438.706 fr. Gram) Kobber gav 100 Thaler i Pfennigstykker. De nævnte Mønter kom saaledes til at veje henholdsvis 3.429 2 og 1.714 6 fr. Gram.

Før 1841 regnedes efter **Thaler** à **24 Groschen** (gute Groschen) à **12 Pfennigen**, møntet i den saakaldte Conventions-Courant eller 20-Gyldenfoden og da 1 Thaler var lig $1\frac{1}{2}$ Gylden, erholdt man altsaa af 1 tysk Møntmark fint Sølv 20 Gylden eller $13\frac{1}{3}$ Thaler. 30 leipziger Gylden vare lig 20 leipziger Thaler = 21 preussiske Thaler. 1 Speciesthaler var lig $1\frac{1}{3}$ leipz. Thaler.

Følgende ældre Regningsstørrelser benyttes endnu af og til: 1 ny Schock = $2\frac{1}{2}$ Reichsthaler = $2\frac{6}{7}$ Meissner Gylden = 3 gml. Schock = $3\frac{3}{4}$ Gylden.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1872 det i Tyskland indførte franske metriske System (se Tyskland Pag. 118).

Kornvarer af enhver Art, Majs, Ærter, Oliefrø, Vikker og Lupiner sælges i en gros Handelen efter Vægt og navnligen pr. 1000 Kilogr. Netto. Mel, Klid, Bønner og Kløver pr. 100 Kilogr.

Forarbejdet Guld er af Finhed = $583\frac{1}{3}$ (= 14 Karat), i Dresden dog ofte kun $562\frac{1}{2}$ (= $13\frac{1}{2}$ Karat), forarbejdet Sølv er af Finhed = 750 (= 12 Lod), i Leipzig dog i Reglen kun $708\frac{1}{3}$ (= $11\frac{1}{3}$ Lod). I Dresden stemples det med to Sværd over Kors

i en Ellipse med Krone over samt med Ordet «Dresden» og Fabrikantens Forbogstav.

Før 1872 benyttedes, siden 1 Nov. 1858, de ved Lov af 12 Marts 1858 indførte Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Postmeile var = 7 500 fr. Meter. Den gamle Post- ell. Politi-Mil var = 2 000 Strassenruthen ell. Landruthen à 16 Fuss à 12 Zoll à 12 Linien. 1 Kette havde 10 Feldmesserruthen ell. geometrische Ruthen à 10 Decimalfuss à 10 Zoll à 10 Linien og var = $151\frac{2}{3}$ Fuss. 1 Lachter (til Bjærgværksbrug) deltes i 7 Lachterfuss og var = 2 fr. Meter. 1 Bergelle var lig 2 Lachterfuss = $\frac{4}{7}$ fr. Meter. 1 Stab var = 2 Ellen à 2 Fuss. — Den sachsiske Fuss, almindeligen kaldet den «leipziger Fuss», var egentlig den gamle regulirte Fuss, der var lig 0.283 190 013 fr. Meter eller 125.537 0 par. Lin. = 0.902 300 007 d. Fod (altsaa noget større end den rette leipziger Fuss). Den tidligere dresdner Fuss var = 0.283 332 fr. Meter eller 125.600 0 par. Linier = 0.902 753 d. Fod.

Garnmaal: **1**... *haandspundet Hørgarn*: 1 Stück havde 6 Strehn à 2 Zaspel ell. Zahl à 20 Gebinde à 20 Fäden. Længden af 1 Faden var enten 3 Ellen (Trefjerdedels Garn) eller 4 Ellen (Firefjerdedels Garn). **2**... *maskinspundet Hørgarn*: 1 Bündel havde 20 Strang (Hanks) à 10 Strehn (Leas) à 300 eng. Yards. 1 Bündel altsaa 60 000 Yards og 1 Strang 3 000 Yards. Prisen blev angivet pr. 12 (saakaldte engelske) Bündel, hvoraf $12\frac{1}{1\,0}$ vare lig en gammel schlesisk Schock, hvilken sidste egentlig var Enheden for Prisen. Ved Nummereringen angaves hvor mange Strehn, der gik paa 1 eng. Pund avdp. (ɔ: Tallet 200 divideret med det Antal eng. Pund, et Bündel vejer). **3**... for *Bomuldsgarn* tjener den engelske Haspning: 1 Zahl (Hank) havde 7 Unterband ell. Gebinde (Leas) à 80 Fäden (Threads) à $1\frac{1}{2}$ eng. Yards. **4**... *Uldgarn*. *a*... *Kamgarn* pakkedes i Bündeln paa 10 Pfund og ethvert Pfund holdt saa mange Zahlen (Zaspeln), som Finhedsnummeret angav og hvert Zahl havde en Længde af 1 200 gml. leipz. Ellen saa vel ved Rending som ved Islæt. *b*... *Streichgarn* pakkedes snart efter Zahl, snart efter Vægt, hvert Pfund holdt saa mange Zahlen (Zaspeln), som Finhedsnummeret angav, hvert Zahl skulde holde 800 gml. leipz. Ellen, men holdt sjælden mere end 760—780 leipz. Ellen.

Markmaal og Flademaal: 1 Acker var lig 300 Kvadr. Feldmesser-Ruthen à 100 Kvadr. Decimalfuss. 1 Morgen ell. Scheffel Landes var = $\frac{1}{2}$ Acker. 1 Hufe Landes regnedes i de forskjellige Egne til 12, 15, 18, 24 ell. 30 Ackern. Ved Vinbjærgene var 1 Scheffel Aussaat lig 12 Pfahlhaufen eller omtrent = $\frac{1}{4}$ Acker. 1 Kvadr. Fuss var = 144 Kvadr. Zoll à 144 Kvadr. Linien. — 1 Kvadr. Fuss var = 0.080 196 583 fr. Kvadr. Meter = 0.814 145 303 d. Kvadr. Fod. 1 Kvadr. Feldmesser-Ruthe var = $230\frac{1}{3\,6}$ sachs. Kvadr. Fuss = 18.447 442 fr. Kvadr. Meter = 187.276 035 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 Kub. Fuss var = 1 728 Kub. Zoll à 1 728 Kub. Linien. — 1 Kub. Fuss var = 0.022 710 872 fr. Kub. Meter = 0.734 603 313 d. Kub. Fod.

Maal for Brænde: 1 Klafter var 3 Ellen høj og bred, med en vilkaarlig Længde af Brændestykker. I Statsskovene var den 3 Fuss og Klafteren holdt da 108 Kub. Fuss. 3 Klaftern vare = 1 Schragen.

Maal for Kul: Ved Forordn. af 20 Oct. 1859 bestemtes det, at saafremt Stenkul, Brunkul og Kokes ikke solgtes efter Vægt, skulde de i den mindre Handel sælges efter Tonne à 2 Scheffeln (Kornmaal). Ved Gruberne selv,

eller i den større Handel, solgtes Stenkul dels pr. 50 Scheffeln (ɔ: en Lowry ell. en Jærnbanevogn til 90 Centners Vægt) eller pr. 100 Scheffeln (en dobbelt Lowry), dels ogsaa pr. 55 Scheffeln (ɔ: en Lowry til 100 Centners Vægt). Undertiden solgtes Kul ogsaa efter Karren à 10 Kübeln, idet 1 Karren, der egentlig kun holdt 6 Scheffeln, ved Salg skulde holde $\frac{1}{10}$ mere, eller 6.6 Scheffeln = 52 140 Kub. Zoll. Zwickauer Cinders solgtes pr. Lowry à 100 Scheffeln, zwick. Kokes pr. Lowry à 110 eller 114 Scheffeln. Kokes og Brunkul solgtes efter Vægt: Kokes pr. 90 Centner (= c. 120 Scheffeln), Brunkul pr. Centner.

Kalk maaltes i Tonne à 2 Scheffeln (Kornmaal) og Jærnsten solgtes pr. Fuder à 5 Tonnen à 5 Kub. Fuss.

Maal for Korn: 1 Wispel ell. Winspel havde 2 Malter à 12 Scheffeln à 4 Vierteln à 4 Metzen à 4 Mässchen. 1 Last Hvede og Rug havde 6, Byg og Havre 2 Wispel. — 1 dresdner Scheffel var i Rumindhold = 7 900 Kub. Zoll og holdt 103.828 6 fr. Liter = 107.469 7 d. Potter. Tidligere benyttedes tillige en Scheffel (Elb- ell. Wassermaass) til Udskibning paa Elben = 65 Mässchen, eller $1\frac{1}{6\,4}$ Scheffel dresdner ell. lovmæssigt Maal.

Maal for flydende Varer: 1 Fuder havde 2 Fass à 6 Eimer à 2 Ankern à 24 Visirkannen à $1\frac{1}{2}$ dresdn. Kannen à 2 Nöseln. Ved franske Vine regnedes 1 Oxhoft til 3 Eimern, 1 Ohm = 2 Eimern; ved franske Brændevine regnedes 1 Oxhoft = $3\frac{3}{8}$ Eimern og 1 Ohm = 2 Eimern. Ved Øl var 1 Gebräude = 12 Kufen à 2 Fass à 2 Vierteln à 2 Tonnen. 1 Fass var = $5\frac{5}{6}$ Eimern. — 1 dresdner Kanne var = 71.186 Kub. Zoll og holdt lovbestemt 1.868 3 Pfund destilleret Vand ved en Temp. af + 15° R., eller den holdt 0.935 588 fr. Liter = 0.968 398 d. Potter.

Vægt efter 1 Nov. 1858: 1 Schiffslast havde 40 Centner. 1 Schiffpfund = 3 Centner à 5 Stein à 20 Pfund à 30 Loth à 10 Quent à 10 Cent à 10 Korn. — 1 Pfund var = 500 fr. Gram = det danske Pund.

Denne Vægt benyttedes ved alle Arter af Vejning til offentlig og privat Brug, kun i enkelte, her nævnte Tilfælde blev Pundet delt i ren Decimaldeling. Disse Tilfælde vare: 1... ved Udmøntning og Vejning af Mønter; 2... ved saadan Vejning, hvor der alt tidligere var indført Decimaldeling af Pundet, endvidere til Vejning af Juveler og ædle Metaller.

Ved Handel med Smør var 1 Kanne en Vægt paa 2 nye Pfund og 1 Viertelkanne ell. Stückchen en Vægt paa $\frac{1}{2}$ Pfund (siden Forordn. af 11 Oct. 1851 blev Betegnelsen Kanne, ved Handel med Smør, en Vægt og ikke et Rummaal.

Alle Overenskomster lydende paa gml. ell. saakaldet leipziger Vægt skulde, efter 1858, omregnes fra gml. til ny Vægt efter Forholdet 107 gml. Pfund = 100 nye.

Probervægt: Mønters Finhed blev angivet i Tusindedele i Følge wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857. Finheden af forarbejdet Guld og Sølv blev angivet paa den tidligere sædvanlige Maade i Tyskland og endnu i Danmark og mange andre Steder anvendte, se Pag. 14. Marken regnedes = 233.855 5 fr. Gram. En Forordn. af 22 Nov. 1858 bestemte, at Finheden i Fremtiden for Guld og Sølv skulde angives i Hundrededele, men det synes ikke som om denne Bestemmelse blev tagen til Følge.

Møntvægt: I Følge wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857 benyttedes 1 Pfund = 500 fr. Gram, delt i Tusindedele.

Medicinal- og Apothekervægt: Efter 1 Juli 1868 den franske Gramvægt, før den Tid den ældre preussiske før 1858, se Pag. 163.

Vægt før 1 Nov. 1858:

Handelsvægt: 1 Schiffpfund havde 3 Centner à 5 Stein à 22 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen. 1 Waage Jærn var = 44 Pfund. — Pundet, det saakaldte leipziger Pfund, var = 467.086 2 fr. Gram. Det virkelige ældre leipziger Pfund, der benyttedes saa vel i Leipzig som i Dresden indtil Maj 1837, var = 467.214 fr. Gram.

Told-, Post- og Jærnbanevægt: 1 Centner var = 100 Pfund à 32 Loth. — 1 Pfund = 500 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: 1 Mark deltes ved Guld i 24 Karat à 12 Grän, ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän. Marken, der ogsaa deltes i 4 422 Dukaten-As, var = $\frac{1}{2}$ Pfund Hndlsv. eller = 233.543 08 fr. Gram.

Møntvægt: Den forrige preussiske, se Pag. 163.

Probervægt: Den tidligere i Preussen og for Tiden i Danmark og mange andre Steder benyttede, se Pag. 163. Marken var = 233.855 5 fr. Gram.

Juvelvægt: Den hollandske, hvor Karaten, der deltes ved fortsat Halvering indtil $\frac{1}{64}$, var lig 0.205 894 fr. Gram.

Medicinal- og Apothekervægt: Den preuss. før 1858, se Pag. 163.

Leipzig.

Indtil Udgangen af 1871 benyttedes, siden 1 Nov. 1858, de foran anførte ældre sachsiske Maal og Vægt. Før den Tid anvendtes følgende:

Længdemaal: 1 Ruthe var = $15\frac{1}{6}$ Fuss. 1 Klafter = 6 Fuss (Werkfuss) à 12 Zoll à 12 Linien. 1 Stab havde 2 Ellen à 2 Fuss. 1 Baufuss havde 12 Zoll. Foruden den leipziger Elle fandtes i en gros Handelen endnu en anden meget anvendt leipz. brabanter Elle. — 1 Werkfuss var = 0.282 500 fr. Meter eller 125.231 1 par. Lin. = 0.900 101 d. Fod. 1 Baufuss = 0.283 150 fr. Meter eller 125.519 3 par. Lin. = 0.902 173 d. Fod. 1 leipz. Elle = 0.565 0 fr. Meter = 1.800 203 d. Fod og 1 leipz. brabanter Elle = 0.685 6 fr. Meter = 2.166 616 d. Fod. I Praxis regnede man 5 leipz. brab. Ellen = 6 leipz. Ellen; 4 leipz. brab. Ellen = 3 eng. Yards og 7 leipz. Ellen = 6 preuss. Ellen.

Markmaal: Det foran Pag. 166 anførte.

Maal for Brænde: 1 Klafter var 6 Fuss høj og bred, Længden af Brændestykkerne sædvanligt 2 eller 3 Fuss.

Maal for Kul, Brunkul og Kalk: Den dresdner Scheffel.

Maal for Korn: Den dresdner Scheffel. I en gros Handelen solgtes Kornvarer efter den preuss. Wispel à 24 preuss. Scheffeln (se Pag. 161) og man regnede (med Hensyn til Over- eller Topmaal) 2 preuss. Wispel = 25 dresdner Scheffeln i Stedet for 25.408 7.

Maal for flydende Varer: 1 Fuder Vin havde $2\frac{2}{5}$ Fass à 5 Eimer. 1 Ohm = 2 Eimer à 2 Ankern à 27 Visirkannen à $1\frac{1}{6}$ Schenkkannen à 2 Nöseln à 2 Quartier. — 1 Visirkanne var = 1.404 7 fr. Liter = 1.453 9 d. Potter. 1 Schenkkanne = 1.204 0 fr. Liter = 1.246 2 d. Potter. Man regnede i Praxis 8 leipz. Eimer = 9 dresdn. Eimer, eller 1 leipz. Eimer

= 81 dresdner Kannen; endvidere 6 leipz. Visirkannen, der vare = 7 leipz. Schenkkannen, regnedes = 9 dresdn. Kannen.

Maal for Øl og Spiritus: 1 Gebräude Øl havde 8 Kufen à 2 Fass à 2 Vierteln à 2 Tonnen à $1\frac{1}{2}$ Eimer à 72 Schenkkannen à 2 Nöseln. 7 Øl-Eimer vare saaledes = 8 Vin-Eimer. 1 Fass Spiritus var lig 3 dresdn. Eimer og regnedes = 1 preuss. Oxhoft.

Handelsvægt: 1 Schiffpfund havde 3 Centner à 5 Stein à 22 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen à 4 Pfenniggewicht à 2 Hellergewicht. 1 Waage Jærn var = 44 Pfund. — 1 Pfund var = 467.624 6 fr. Gram. Det ældre Pund, indtil Maj 1837, var = 467.214 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: 1 Mark havde 16 Loth à 4 Quentchen. Marken, der ogsaa deltes i 4 422 Dukaten-As, var = $\frac{1}{2}$ Pfund Hndlsv. eller = 233.812 3 fr. Gram (den virkelige kølnske Mark).

Probervægt: Den samme Mark benyttedes, ved Guld deltes den i 24 Karat à 12 Grän, ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän.

Juvelvægt: Den hollandske, hvor Karaten var = 0.205 894 fr. Gram.

Medicinal- og Apothekervægt: Den preuss. før 1858, se Pag. 163.

Storhertugdømmet Sachsen-Weimar.

Mønt.

Siden 1 Jan. 1876, regnes ligesom i hele Tyskland, efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Før den Tid regnedes, siden 1 Jan. 1841, i Følge Loven af 27 Oct. 1840 og 16 Maj 1857, ligesom i Preussen paa samme Tid.

Mønter, prægede fra 1857—1875:

Sølv: Mønter paa **2 Thaler** (Vereinsmünze) og paa **1 Thaler** (Vereinsthaler). Som Skillemønt i en $34\frac{1}{2}$-Thalerfod: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Silbergroschen**. Alle overensstemmende med de preussiske fra samme Tid.

Kobber: Mønter paa **3**, **2** og **1 Pfennig**, alle overensstemmende med de preussiske.

Mønter, prægede fra 1840—1857:

Sølv: Mønter paa **2 Thaler** (Vereinsmünze) og paa **1 Thaler** (Vereinsthaler). Som Skillemønt i en 16-Thalerfod: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Silbergroschen**. Alle overensstemmende med de tilsvarende preussiske fra samme Tid.

Kobber: Mønter paa **3** og **1 Pfennig**, begge overensstemmende med de preussiske.

Før 1 Jan. 1841 regnedes efter **Thaler** à **24 Groschen** (gute Groschen) à **12 Pfennigen**, som lovmæssigt udmøntedes i den saakaldte Conventions-Courant eller 20-Gyldenfoden ligesom i Kongeriget Sachsen, til hvilken Værdi Mønterne modtoges i de offentlige Kasser. Den gangbare Værdi var imidlertid noget ringere, idet en Conventions-Speciesthaler toges til $1\frac{5}{12}$ Thaler eller 34 gute Groschen i Stedet for 32 gute Groschen. 16 Thaler eller Groschen Conventionsmønt havde saaledes samme Værdi som 17 Thaler eller Groschen efter den gangbare Værdi, eller man kunde regne 1 Mark fint Sølv til $14\frac{1}{6}$ saadanne Thaler i Stedet for $13\frac{1}{3}$.

Maal og Vægt.

Efter 1 Jan. 1872 det i Tyskland indførte franske metriske System (se Tyskland Pag. 118).

Før den Tid benyttedes følgende ældre Maal og Vægt:

Længdemaal: 1 Meile var lig 1632 Ruthen à 16 Fuss. 1 Klafter var = 3 Ellen à 2 Fuss à 12 Zoll à 12 Linien à 10 Punkten. Ved Landmaaling deltes Ruthen i 10 Decimalfuss à 10 Decimalzoll à 10 Decimallinien. Undertiden deltes denne Ruthe i 12 ell. i 14 Dele og disse Dele kaldtes ogsaa Fuss. — 1 Fuss var lig 125 par. Lin. = 0.281 978 633 fr. Meter = 0.898 440 308 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Acker var = 140 Kvadr. Ruthen à 100 Kvadr. Decimalfuss à 100 Kvadr. Decimalzoll à 100 Kvadr. Decimallinien. 1 Kvadr. Ruthe var ogsaa = 256 Kvadr. Fuss à 144 Kvadr. Zoll à 144 Kvadr. Linien. — 1 Kvadr. Fuss var = 0.079 511 949 fr. Kvadr. Meter = 0.807 194 987 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 Kub. Fuss var = 1728 Kub. Zoll à 1728 Kub. Linien. — 1 Kub. Fuss var = 0.022 420 671 fr. Kub. Meter = 0.725 216 511 d. Kub. Fod.

Maal for Brænde: 1 Klafter var 6 Fuss høj og bred, med en Længde af Brænde paa $3\frac{1}{2}$ Fuss, altsaa holdende 126 Kub. Fuss = 2.825 0 fr. Stères = 1.269 1 d. Favne Brænde.

Maal for Korn: I Weimar var 1 Malter = 12 Scheffel à 4 Vierteln à 4 Metzen à 5 Maass à 2 Nöseln. — 1 Scheffel holdt 84 Schenk-Maass og var = 75.290 6 fr. Liter = 77.930 9 d. Potter. I Jena var 1 Scheffel = 4 Vierteln à 4 Maass à 2 Metzen à 10 Nöseln eller = 100 Kannen. — Scheffel var = 160.119 2 fr. Liter = 165.734 3 d. Potter. I Eisenach var 1 Malter = 4 Vierteln à 2 Scheffel à 4 Metzen à 4 Mässchen à 4 Nöseln. — 1 Scheffel var = 38.085 8 fr. Liter = 39.421 4 d. Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Eimer var = 80 Schenk-Maass ell. Kannen à 2 Nösel. 1 Eimer var ogsaa = 72 Ohm-Maass ell. Kannen à 2 Nösel. — 1 Schenk-Maass var = 0.896 3 fr. Liter = 0.927 7 d. Potter. Olie solgtes i flere Aar efter Vægt, tidligere efter Oel-Maass, der var = $1\frac{1}{6}$ Schenk-Maass eller = 1.045 7 fr. Liter = 1.082 4 d. Potter.

Vægt: Efter 1 Juli 1858 benyttedes, i Følge Loven af 28 Juli 1857, den paa samme Tid i Preussen indførte Vægt (se Pag. 162). Pundet var = 500 fr. Gram og en Tonne Salt regnedes i Vægt = $378\frac{4}{5}$ Pfund = 189.40 fr. Kilogr.

Denne Vægt benyttedes til al Slags Vejning, dog ikke som Medicinalvægt (se neden for).

Før 1858 benyttedes i de østlige Landsdele som **Handelsvægt**, **Guld-** og **Sølvvægt** den under Leipzig Pag. 169 anførte; i den vestlige Provins (med Eisenach) den forrige preussiske (se Pag. 162).

Møntvægten var lig den preussiske fra samme Tid.

Medicinal- og Apothekervægt: Den ældre preussiske før 1858 (se Pag. 163), der benyttedes indtil 1872, da den franske Gramvægt indførtes.

Slesvig og Holsten,

tidligere, indtil 1864, Hertugdømmer under Danmark, nu Provins af Preussen.

Mønt.

Efter 1 Jan. 1875 regnes her efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Det tidligere System fra 1 Jan. 1868 til 1 Jan. 1875.

Ved kgl. Forordn. af 24 Aug. 1867 indførtes fra 1 Jan. 1868 det preussiske Møntsystem, hvorefter **1 Thaler** havde **30 Silbergroschen** à **12 Pfennigen**, se Preussen Pag. 158, samtidigt med at det tillodes Handelsstanden vedblivende at benytte Bancoberegningen, hvorefter 1 Mark Banco havde 16 Schillingen à 12 Pfennigen, ganske som i Hamburg, se Hamburg Pag. 135. Ved Overgang fra den tidligere Courantmønt bestemte den oven for nævnte Forordn., at 5 Mark Courant sattes = 2 preussiske Thaler.

Det ældre System før 1868.

Man regnede efter **Mark Courant** à **16 Schillingen** à **12 Pfennigen** og 1 Thaler Courant var lig 3 Mark Courant. Værdien af 1 Mark Courant bestemtes i 1788 derved, at Speciesdaleren, hvoraf der gik $9\frac{1}{4}$ paa en kølnsk Mark (= 233.854 89 fr. Gram) fint Sølv, var lig $3\frac{3}{4}$ Mark Courant, eller at der af 1 kølnsk Mark fint Sølv udmøntedes $34\frac{1}{16}$ = 34.687 5 Mark Courant. Værdien af denne blev derved meget nær lig den hamburger og lübecker Mark Courant, der ogsaa gik i Flæng med denne. Den danske Rigsbankdaler, hvoraf $18\frac{1}{2}$ udmøntedes af 1 kølnsk Mark fint Sølv, var lig 30 Schillinge Courant og 1 Schilling Courant var lig $3\frac{1}{5}$ Skilling dansk Rigsbankmønt lig 2 Skilling dansk Courant eller 2 Skilling norsk, svarende til $6\frac{2}{3}$ Øre efter den skandinaviske Kronemønt. Den preussiske Thaler regnedes lig 40 Schillinge Courant.

I Følge Forordn. af 31 Dec. 1853 turde ingen vægre sig ved at modtage de danske Mønter (ogsaa Skillemønt) og ved Møntpatentet for Holsten af 10 Febr. 1854 erklæredes den danske Rigsmøntfod for alene gjældende. Forordn. af 8 Aug. 1855 for Slesvig og af 29 Aug. s. A. for Holsten forbød Anvendelsen af fremmed Courant Skillemønt efter 1 Oct. 1855, idet dog Grænsetolddistrictet (altsaa navnlig Altona) herfra foreløbig gjorde en Undtagelse med Hensyn til hamburger og lübecker Schillinge. De kongelige Kasser bemyndigedes tillige til at omvexle hine med dansk Smaamønt, saaledes at den mecklenburgske Schilling omvexledes med $2\frac{1}{2}$, andre Courant-Schillinge med 3 Skilling dansk Rigsmønt, ligesom at de preussiske Thalere omvexledes med 1 Rigsdaler 30 Skilling dansk Rigsmønt.

Tidligere udmøntedes for Slesvig og Holsten:

Guld: **Courant-Dukater** fra 1757 lig 6 Mark slesv.-holstensk Courant, ganske lig den danske til 12 Mark dansk Courant, se Danmark Pag. 7.

Sølv: Mønter paa **1** og $\frac{2}{3}$ **Species** = 60 og 40 Schillinge Courant, 14lødige (= 875), af Vægt henholdsvis 28.893 3 og 19.262 2 fr. Gram. Mønter paa

$\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{5}$ **Species** = 20 og 12 Schillinge Courant, 11lødige (= 687.5), af Vægt 12.257 8 og 7.354 7 fr. Gram. Mønter paa $\frac{1}{6}$ **Species** = 10 Schillinge Courant, 8lødige (= 500), af Vægt 8.427 2 fr. Gram og Mønter paa $\frac{1}{12}$ **Species** = 5 Schillinge Courant, 6lødige (= 375), af Vægt 5.618 1 fr. Gram. Alle udmøntede efter $9\frac{1}{4}$-Speciesfoden, eller 1 kølnsk Mark (= 233.854 89 fr. Gram) fint Sølv udbragte $9\frac{1}{4}$ Species, der saaledes kom til at indeholde 25.281 610 fr. Gram fint Sølv og de andre i Forhold hertil. Som Skillemønt: Mønter paa $\frac{1}{24}$ **Species** = $2\frac{1}{2}$ Schilling Courant, 4lødige (= 250), saaledes udmøntede, at 1 kølnsk Mark fint Sølv gav 252 saadanne, af Vægt 3.712 0 fr. Gram, indeholdende 0.928 0 fr. Gram fint Sølv.

Maal og Vægt.

Siden 1872 det franske metriske System, fælles med hele Tyskland (se Tyskland Pag. 118).

Før 1872 benyttedes følgende ældre Maal og Vægt:

Længdemaal, de hamburgske: 1 Meile var = 1920 Ruthen à 16 Fuss à 12 Zoll à 12 Linien. 1 Klafter ell. Faden var = 3 Ellen à 2 Fuss. — 1 Fuss var = 0.286 571 501 fr. Meter eller 127.036 0 par. Lin. = 0.913 074 103 d. Fod. Foruden denne lovbefalede Ruthe (hamb. Geestruthe) fandtes endvidere andre paa 15—18 Fuss.

Flademaal og Jordmaal: 1 Steuertonne ell. Tonne Landes var = 260 Kvadr. Ruthen à 256 Kvadr. Fuss à 144 Kvadr. Zoll à 144 Kvadr. Linien. 1 holsteinische Tonne var = 240 Kvadr. Ruthen. — 1 Kvadr. Fuss var = 0.082 123 225 fr. Kvadr. Meter = 0.833 704 318 d. Kvadr. Fod. Foruden denne lovbefalede Steuertonne fandtes endnu 21 forskjellige Localmaal.

Kubikmaal: 1 Kub. Fuss var = 1728 Kub. Zoll à 1728 Kub. Linien. — 1 Kub. Fuss var = 0.023 534 176 fr. Kub. Meter = 0.761 233 823 d. Kub. Fod.

Maal for Jord: 1 Pott var = 4 Schachtwerken à 256 Kub. Fuss.

Maal for Brænde: **1**... for *Gavntræ*: 1 Klafter ell. Faden var 6 Fuss høj og bred, med en Længde af Træ paa 3 Fuss. **2**... for *Brændsel*: 1 Klafter ell. Faden var 6 Fuss høj og bred, med en Længde af Brænde paa $2\frac{1}{2}$ Fuss. 1 Klafter indeholdt saaledes henholdsvis 108 og 90 Kub. Fuss.

Maal for Stenkul og Kalk: 1 Last havde 12 Tonnen à $7\frac{1}{4}$ Kub. Fuss.

Maal for Korn, de danske: 1 Last havde 24 Tonnen à 8 Scheffel à 4 Vierteln à 2 Achteln à 2 Sechszehnteln. Tonnen deltes ogsaa i 4 Himten à 4 Spint à 2 Kannen.

Med denne Tønde maaltes ogsaa Træ- og Rodfrugter (der maaltes med Top) og Salt, der ligesom Korn maaltes med Strygmaal. 1 Last Salt var = 18 Tønder.

Maal for flydende Varer, de hamburgske: 1 Fuder var = 4 Oxhofte à $1\frac{1}{2}$ Ohm ell. Ahm à 4 Anker à $1\frac{1}{4}$ Eimer à 4 Viertel à 2 Stübchen à 2 Kannen à 2 Quartier à 2 Oesseln ell. Nöseln. 1 Tonne Øl, Olie eller Brændevin var = 32 Stübchen (Schmaltonne). 1 grosse Tonne var = 48 Stübchen. — 1 Quartier var = $66\frac{1}{2}$ hamb. Kub. Tomme = 0.905 684 fr. Liter = 0.937 445 d. Potter.

Handelsvægt, den lybske: 1 Centner var = 8 Liespfund à 14 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen à 4 Oertgen. 1 Schiffpfund havde $2\frac{1}{2}$ Centner eller 280 Pfund. — 1 Pfund var = 484.708 fr. Gram. — 1 Stein var ved Uld og Fjer = 10 Pfund, ved Hør og Hamp = 20 Pfund. 1 Tonne Smør var = 224 Pfund Netto. 1 Zuber Fisk var = 140 Pfund.

1 Jan. 1860 indførtes i Holsten og 1 Jan. 1861 i Slesvig en ny Vægt, hvorefter 1 Centner var = 100 Pfund à 100 Qvint à 10 Oertgen, overensstemmende med det nuværende danske.

Perle- og Juvelvægt: Den hollandske Juvelkarat, der var lig 4 Gran eller deltes ved fortsat Halvering indtil $\frac{1}{64}$. 1 Karat var = 0.205 894 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt, den lybske: 1 Pfund havde 2 Mark, der ved Guld deltes i 24 Karat à 12 Gräu, ved Sølv i 16 Loth à 18 Gräu. — 1 Pfund var = 467.364 2 fr. Gram.

Medicinalvægt: Den gamle nürnbergske, eller den i Danmark før 1 Apr. 1858 benyttede. Efter Hertugdømmernes Forening med Preussen: 1 Pfund = 12 Unzen à 8 Drachmen à 3 Scrupeln à 20 Gran. — 1 Pfund var = 360 fr. Gram.

Kongeriget Würtemberg.

Mønt.

Siden 1 Juli 1875 regnes, i Følge Forordn. af 5 Marts s. A., ligesom i hele Tyskland, efter **Mark** à **100 Pfennigen** (se Tyskland Pag. 116).

Før den Tid regnede man efter **Gylden** à **60 Kreuzern** à **4 Pfennigen**, som siden Maj 1857, i Henhold til wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857 og den sydtyske Møntconvention af 7 Aug. 1858, udmøntedes i en $52\frac{1}{2}$-Gyldenfod, men før den Tid, siden 1837, i en $24\frac{1}{2}$-Gyldenfod, ganske som i Baiern. Før 1858 deltes Kreuzeren i **6 Heller**.

Mønter, prægede fra 1857—1875:

Guld: **Hele** og **halve Kroner** (se Tyskland Pag. 118).

Sølv: Mønter paa **$3\frac{1}{2}$ Gylden** (Vereinsmünze), paa **1** og **$\frac{1}{2}$ Gylden**, alle overensstemmende med de tilsvarende i Baden og Baiern (se Baden Pag. 120). De $3\frac{1}{2}$-Gyldenstykker kaldtes ogsaa «Ulmer Münster-Thaler», der prægedes i 1869 til Minde om Restaurationen af Ulmer Münster. Som Skillemønt: Mønter paa **6** og **3 Kreuzern**, overensstemmende med de tilsvarende i Baden og Baiern (se Baden Pag. 120) og Mønter paa **1 Kreuzer**, af Finhed = 166.667, af Vægt = 0.833 3 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Kreuzer**, saaledes udmøntede, at 1 Gylden i saadanne Mønter vejede 1 Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram). Vægten af disse derfor = 1.948 8 og 0.974 4 fr. Gram.

Mønter, prægede fra 1837—1857:

Guld: **4-dobbelte** og **enkelte Dukater** fra 1840 og 1842. De enkelte møntedes efter den gamle Rigsfod til $5\frac{3}{4}$ Gylden Sølvcourant saaledes, at 1 Møntmark (= 233.855 5 fr. Gram) Møntguld gav 67 saadanne, af Finhed $23\frac{2}{3}$ Karat (= 986.111), af Vægt = 3.490 4 fr. Gram. De 4-dobbelte i Forhold hertil. Mønter paa **10** og **5 Gylden**, hvoraf henholdsvis 35 og 70

paa en Møntmark Møntguld, af Finhed $21\frac{1}{2}$ Karat (= 895.833), af Vægt = 6.681 6 og 3.340 8 fr. Gram. **Friedrichd'orer** ell. Caroliner = 11 Gylden i 24-Gyldenfoden og hvoraf $30\frac{2}{3}$ paa 1 Mark Møntguld, af Finhed $21\frac{1}{2}$ Karat (= 895.833), af Vægt = 7.625 7 fr. Gram.

Sølv: Mønter paa **$3\frac{1}{2}$ Gylden** (Vereinsmünze) i Følge dresdner Møntconventionen af 30 Juli 1838. Mønter paa **2 Gylden** i Følge den sydtyske Convention af 27 Marts 1845. Endvidere i Følge münchner Conventionen af 25 Aug. 1837 Mønter paa **1** og **$\frac{1}{2}$ Gylden**. Alle overensstemmende med de tilsvarende Mønter i Baden og Baiern (se Baden Pag. 120). Som Skillemønt: Mønter paa **6** og **3 Kreuzer** lovmæssigt overensstemmende med de tilsvarende i Baden og Baiern (se Baden Pag. 120), og paa **1 Kreuzer**, overensstemmende med den baierske (se Baiern Pag. 122); men i Virkelighed vare disse 3 sidste af noget ringere Gehalt.

Kobber: I 1840 prægedes de første Kobbermønter og navnligen Mønter paa **$\frac{1}{2}$** og **$\frac{1}{4}$ Kreuzer**, overensstemmende med de foran anførte.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1872 benyttes det i hele Tyskland indførte franske metriske System (se Tyskland Pag. 118).

Kornvarer, Malt, Bælgfrugter, Kartofler og Oliefrø forhandles efter Vægt: I Stuttgart pr. 50 Kilogr. Netto, Mel pr. 100 Kilogr. Brutto (Sækken incl.). I Heilbronn og Ulm sælges Kornvarer pr. 100 Kilogr. Kartofler i Heilbronn pr. 50 Kilogr.

Som Enhed for Udmaaling af Tømmer benyttes den saakaldte Festmeter, der er lig 1 fr. Kub. Meter massivt Træ, denne deles i 100 «metrisches Scheit». Brænde sælges pr. Raummeter, der er et Rum paa 1 fr. Kub. Meters Størrelse, fyldt med Brænde. Ved Glasfabrikationen indeholder en «Originalkiste» 10 Bund à 3 fr. Kvadr. Meter, eller i alt 30 fr. Kvadr. Meter.

Forarbejdet Guld har i Würtemberg en Finhed = 750 (= 18 Karat) eller $583\frac{1}{3}$ (= 14 Karat), forarbejdet Sølv en Finhed = $812\frac{1}{2}$ (= 13lødigt), dog kan paa Bestilling ogsaa Sølvvarer erholdes af ringere Finhed.

Indtil Slutningen af 1871 benyttedes følgende ældre Maal og Vægt:

Længdemaal: 1 Meile var = 2 600 Ruthen à 10 Fuss à 10 Zoll à 10 Linien. 1 Elle var = 2.144 Fuss = 0.614 235 fr. Meter. — 1 Fuss var lig 127 par. Lin. eller 0.286 490 291 fr. Meter = 0.912 815 353 d. Fod.

Garnmaal: 1 Schneller var = 10 Gebinde à 100 Fäden à 2 Ellen eller = 14 Gebinde à 100 Fäden à $1\frac{1}{2}$ Ellen.

Markmaal og Flademaal: 1 Jauchert, Mannsmahd ell. Tagewerk var = $1\frac{1}{2}$ Morgen à 4 Vierteln à 96 Kvadr. Ruthen à 100 Kvadr. Fuss à 100 Kvadr. Zoll à 100 Kvadr. Linien. — 1 Kvadr. Fuss var = 0.082 076 687 fr. Kvadr. Meter = 0.833 231 868 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 Kub. Fuss var = 1000 Kub. Zoll à 1000 Kub. Linien. — 1 Kub. Fuss var = 0.023 514 174 fr. Kub. Meter = 0.760 586 841 d. Kub. Fod.

1 Wanne Hø holdt 512 Kub. Fuss og 1 Karren ell. Kasten Sand 8 Kub. Fuss.

Maal for Brænde: 1 Klafter ell. Mess var 6 Fuss høj og bred, med en Længde af Brænde paa 4 Fuss, holdende 144 Kub. Fuss = 3.386 0 fr. Stères = 1.521 2 d. Favne Brænde.

Maal for Korn: 1 Scheffel havde 8 Simri à 4 Vierling à 4 Messlein à 2 Ecklein à 4 Viertelein. — 1 Scheffel var i Rumindhold = 7 537 Kub. Zoll eller = 177.226 3 fr. Liter = 183.441 4 d. Potter. Korn og Mel maaltes med Strygmaal, Frugter med Topmaal.

Maal for Kalk: 1 Kalkscheffel var = 40 Helleichmaass = 73.481 8 fr. Liter = 76.058 7 d. Potter. 1 Kasten Mörtel havde 24 Kübeln à 4 Helleichmaass.

Maal for flydende Varer: 1 Fuder havde 6 Eimer à 16 Imi à 10 Maass à 4 Quart ell. Schoppen. Der fandtes tre Størrelser af Maass: **1**... *Helleichmaass* for den gamle Vin eller den nye afklarede Vin samt for Brændevin, Øl, Eddike, Mælk etc. — 1 Helleichmaass var i Rumindhold = $78\frac{1}{8}$ Kub. Zoll eller = 1.837 0 fr. Liter = 1.901 5 d. Potter. 1 Eimer = 12 500 Kub. Zoll. **2**... *Trübeichmaass* for Most og den endnu uklare Vin. 1 Trübeichmaass var = 1.917 4 fr. Liter = 1.984 7 d. Potter. 1 Eimer var = 167 Helleichmaass. **3**... *Schenkmaass* til Udskjænkning i det mindre. 1 Schenkmaass var = $\frac{10}{11}$ Helleichmaass eller = 1.670 0 fr. Liter = 1.728 6 d. Potter.

Handelsvægt efter 1 Jan. 1860: I Følge Forordn. af 28 Jan. 1859 benyttedes det saakaldte Toldpund. 1 Centner var lig 100 Pfund, som ved den dagslige Handel deltes i 32 Loth à 4 Quentchen à 4 Richtpfennigen. Pundet deltes ogsaa i 500 Gram à 10 Decigram à 10 Centigram à 10 Milligram. — 1 Pfund var lig 500 fr. Gram = det danske Pund.

Den normale Vægt for 1 Bund Hø eller Halm var 20 Pfund = 10 fr. Kilogr.

Før 1860 var 1 Centner = 104 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen. — Dette Pfund, der kaldtes det lette Pund, var lig det ældre preussiske eller = 467.711 0 fr. Gram. Undertiden benyttedes et saakaldet svært Pfund, der var = $\frac{1}{100}$ Centner eller = 486.419 5 fr. Gram, men kun som en Regningsstørrelse. Det gamle Pfund var = 467.728 fr. Gram.

Toldvægt og Postvægt: 1 Centner var = 100 Pfund à 30 Loth (Zollloth ell. Postloth). — 1 Pfund var = 500 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: Den tidligere preussiske, hvor Marken var = 233.855 5 fr. Gram. Forhen var Marken, med samme Inddeling, = $\frac{1}{2}$ let Pfund eller = 233.864 fr. Gram.

Møntvægt: Efter 1 Maj 1857 benyttedes, i Følge wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. s. A., 1 Pfund = 500 fr. Gram, ligesom i hele Tyskland. Før den Tid, og siden 1837, benyttedes den tyske Møntmark = 233.855 5 fr. Gram.

Probervægten var lig den preussiske paa samme Tid.

Juvelvægten: Den hollandske, se Pag. 53.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Pfund var = 12 Unzen à 8 Drachmen à 3 Scrupeln à 20 Gran. — 1 Pfund var = 357.647 6 fr. Gram.

Sultanatet Tyrkiet.

Mønt.

Man regner her efter **Pjaster** à **40 Parà** ell. **Aktsche** à **3 Asperu.** I den nyeste Tid deles Pjasteren, som paa arabisk benævnes Gersch, ogsaa i **100 Cents.**

Der anvendes Sølvmøntfod og 20 Pjaster i Sølv skal lovbestemt veje 24.055 fr. Gram og have en Finhed = 830. Den indeholder derfor 19.965 650 fr. Gram fint Sølv og af 1 fr. Kilogr. Møntsølv præges 41.571 399 saadanne Mønter, eller af 1 Kilogr. fint Sølv 50.086 023. Mønten paa 100 Pjaster i Guld skal lovbestemt veje 7.216 fr. Gram og have en Finhed = 916. Den indeholder derfor 6.609 856 fr. Gram fint Guld og af 1 fr. Kilogr. Møntguld præges 138.580 931 saadanne Mønter, eller af 1 Kilogr. fint Guld 151.289 226. 1 Pjaster i Guld har saaledes lidet større Værdi end 1 Pjaster i Sølv og man kan antage 1 Pjaster i Guld = 1.026 3 Pjaster i Sølv, eller 1 Pjaster i Sølv = 0.974 4 Pjaster i Guld, hvilket Forhold dog forandres noget efter Coursen. I 1871 kunde man regne 1 Pjaster i Guld = 1.006 4 Pjaster i Sølv og 1 Pjaster i Sølv = 0.993 6 Pjaster i Guld.

Denne Sølvpjaster kaldes *Tarif-Pjaster* og benyttes til Betaling af Skatter og Afgifter, medens man i den daglige Handel benytter en anden, den saakaldte *Courant-Pjaster*, der har en noget ringere Værdi og med foranderlig Cours, som i 1871 var saaledes, at 100 Pjaster i Guld vare = 117 Courant-Pjaster. Ligeledes vare samtidig hermed 20 Pjaster i Sølv = $23\frac{1}{4}$ Courant-Pjaster og man kan herved antage 1 Courant-Pjaster at have en Værdi = 0.858 738 fr. Gram fint Sølv, eller 1 Pjaster i Sølv = 1.162 5 Courant-Pjaster og 1 Courant-Pjaster = 0.860 2 Pjaster i Sølv.

Ved større Udbetalinger betyder 1 Pung Guld, som Gave fra Sultanen, 30 000 Pjaster og 1 Juk, Juik ell. Jux 100 000 Asper ell. $833\frac{1}{3}$ Pjaster.

Af prægede Mønter findes siden 1844:

Guld: Mønter paa **100 Pjaster** (tyrkisk Lira, Guld-Medschidie, Jüslik eller Sarre-jüslik), paa **50 Pjaster** (Ellilik) og paa **25 Pjaster** (siden 1861), alle af Finhed = 916, af Vægt henholdsvis 7.216, 3.608 og 1.804 fr. Gram.

Sølv: Mønter paa **20 Pjaster** (Sølv-Medschidie, Jirmilik ell. Bejas-jirmilik, af Grækerne kaldet Ikosar), paa **10 Pjaster** (Onlik ell. Bejas-onlik), paa **5 Pjaster** (Beschlik ell. Bejas-beschlik), paa **2 Pjaster** (Ikilik), paa **1 Pjaster** (Bir-grusch) ell. 40 Parà (Kirk-

parà) og paa **20 Parà** (Jarimlik, Jirmilik ell. Jirmi-parà), alle af Finhed = 830, af Vægt henholdsvis 24.055, 12.027, 6.013, 2.405, 1.202 og 0.601 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **40 Parà** (Kirk-parà) = 1 Pjaster, paa **20 Parà** (Jirmi-parà), paa **10 Parà**, paa **5 Parà** (Besch-parà) og paa **1 Parà** (Bir-parà).

De her nævnte nyere Mønter have strængt taget alle Tilnavnet Medschidie efter den Sultan (Abdul Medschid), under hvem de først prægedes, men i Almindelighed gives dette Navn dog ikke til andre Mønter end de paa 100 og 20 Pjaster, der benævnes, som oven for anført, Guld- og Sølv-Medschidie.

Af ældre tyrkiske Mønter gaa her endnu:

Guld: **Mahmudie**, ældre Prægning = 85, nyere Prægning = 60 Pjaster. **Stambul** = 30 Pjaster. **Missir** = 25 Pjaster. **Menduhie** ell. **gml. Jirmilik** = 20 Pjaster. **Adlie**, ældre Prægning = $19\frac{1}{2}$, nyere Prægning = $17\frac{1}{2}$ Pjaster. **Rubie** = $9\frac{1}{2}$ Pjaster. **Barbutt** = $3\frac{3}{4}$ Pjaster. **Nesfie** = 3 Pjaster. Endvidere Mønter paa **40, 12, 10** og **5 Pjaster.**

Sølv: **Beschlik** = 5 Pjaster. **Jüslik** = $2\frac{1}{2}$ Pjaster. **Altelik** = 6 Pjaster. **Uetschlik** = 3 Pjaster. **Altmitschlik** = $1\frac{1}{2}$ Pjaster. **Gurusch** = 1 Pjaster. Endvidere Mønter paa $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Pjaster.**

Maal og Vægt.

Ved Lov af 14 (26) Sept. 1869 bestemtes Indførelsen af de franske metriske Maal og Vægt, og efter 1 (13) Marts 1874 ere disse de eneste tilladelige i Riget.

Ved Indførelsen af det metriske System benyttes følgende Navne:

Længdemaal: Fersakh-â'chary = Myriameter. Myli-â'chary = Kilometer. Zira'ï-â'chary = Meter. Euchry-zira' = Decimeter. Â'chary-zira' = Centimeter. Mi'chary-zira' = Millimeter.

Markmaal: Djeryb = Hektare. Murabba'ï-â'chary = Are.

Maal for tørre og flydende Varer: Kiléï-â'chary = Hektoliter. Eultchek = Liter. Zarf = Deciliter.

Vægt: Kantar-â'chary = Quintal métrique. Vékiey-â'chary = Kilogram. Dirhem-â'chary = Gram. Euchry-dirhem = Decigram. Â'chary-dirhem = Centigram. Mi'-chary-dirhem = Milligram. 1 Tonnellata = Tonneau ell. Millier métrique og regnes lig 18 ældre Kantár ell. 792 Oke.

Det ældre System.

Længdemaal: Den tyrkiske Mil Agatsch ell. Farsang havde 3 Berri og var lig 5 001 fr. Meter = 15 934.186 0 d. Fod. Den tyrkiske Alen Pik, Arschin ell. Draâ havde 8 Rûb à 2 Ghirah. Ved Lov af 11 Marts 1852 var det eneste tilladelige Maal Hâlebi ell. Pik Hâlebi = 27 eng. Tom. = 0.685 794 fr. Meter = 2.185 076 d. Fod. Desuden fandtes indtil 1862 endnu et andet Maal, Endáseh ell. Pik Endáseh, som benyttedes til Silketøjer, Linned- og Bomuldsvarer = 25.7 eng. Tom. = 0.652 774 fr. Meter = 2.079 869 d. Fod. Den tyrkiske Sømil var lig 1 314.640 4 fr. Meter = 4 188.707 2 d. Fod, eller 84⅔ paa en Ækvatorgrad, den armeniske Farsang var lig 4 452.248 9 fr. Meter = 14 185.755 2 d. Fod, eller 25 paa en Ækvatorgrad.

Maal for Korn: 1 Fortin havde 4 Kiló à 8 Pintar ell. Schini. Siden 17 Nov. 1841 var 1 Kiló fra Konstantinopel det lovbestemte Maal for hele det tyrkiske Rige, i Størrelse = 36.092 8 fr. Liter = 37.358 5 d. Potter; men ikke desto mindre fandtes der dog mange forskjellige Maal af dette Navn. 1 Kiló Rug vejede 21—22 Oke (26.9—28.2 Kilogr.), god Hvede 22—23 Oke (28.2—29.5 Kilogr.), ringere indtil 18 Oke (23.1 Kilogr.), Byg 16 Oke (20.5 Kilogr.), Sesam 16—17 Oke (20.5—21.8 Kilogr.), asiatisk Sesam i det højeste, men sjældent, 16 Oke (20.5 Kilogr.) og Hør- og Hampefrø 20 Oke (25.6 Kilogr.). Af andre Størrelser paa 1 Kiló kan mærkes: i Burgas og Serres = 2, i Salonik og Varna = 4, i Ruschtschuk = 6 og i Schumna, Rasgrad, Silistria og Tultscha = 8 Kiló fra Konstantinopel.

Cocons solgtes ogsaa pr. Kiló og man regnede i Brussa 1 Kiló friske Cocons til 4—5 Oke (5.12—6.41 fr. Kilogr.) og tørrede Cocons til 1¼—2 Oke (1.60—2.56 fr. Kilogr.).

Flydende Varer solgtes efter Vægt og navnlig pr. Oka. Ved den mindre Handel benyttedes Maal, som rummede 1, ½, ¼ og ⅛ Oka i Vægt af Brøndvand og Størrelsen af et saadant paa 1 Oka var 1.281 3 fr. Liter = 1.326 2 d. Potter. Rum solgtes i en gros Handelen efter den engelske Vin-Gallon, som i Vægt regnedes = 2½ Oke (3.20 Kilogr.).

Maal for Olie og Most: 1 Alma, Almud ell. Meter holdt 1⅜ gml. eng. Vin Gallon = 5.204 8 fr. Liter = 5.387 3 d. Potter. Den skulde holde 8 Oke (10.25 Kilogr.) i Vægt af Olie og 12 Oke (15.37 Kilogr.) af Vin. Olie solgtes ogsaa efter Handelsvægten. I Albanien (navnligen i Prevesa og Janina) solgtes Olie pr. 1000 venetianske svære Pund, men ogsaa efter Canada paa 10 Litra i Vægt (3.20 Kilogr.) eller efter Zuccale, som regnes = 6 venetianske svære Pund (2.86 Kilogr.), eller efter Stajo ell. Star, som regnedes = 13½ Oke i Vægt (17.29 Kilogr.), eller endelig efter den joniske Barila paa 16 eng. Imp. Gallons = 72.697 3 fr. Liter = 75.246 7 d. Potter. I Macedonien betjente man sig af 1 Barile, som regnedes i Vægt = 50 Oke (64.05 Kilogr).

Handelsvægt: **1**... I en gros Handelen: 1 Kantár, Cantáro ell. Kintal havde 100 Rottel og var lig 56.111 0 fr. Kilogram = 112.222 0 d. Pund. Denne Kantár, der i den daglige Handel regnedes = 44 (rettere 43.801 3) Oke var temmelig nær = 1 wiener Centner, altsaa 1 Rottel = 1 wiener Pund. Ved Bomuld og Bomuldsgarn benyttedes en noget større Kantár = 45 Oke. 1 Skibslast var lig 1 460 og 1 Carico = 100 Oke. I Albanien benyttedes den venetianske svære Vægt, se Pag. 62. **2**... I Detaillehandelen benyttedes for Kaffe, Sukker, Indigo, Urtekramvarer og Spisevarer 1 Oka ell. Ocka, der

var = 4 Litra à 100 Dirhem ell. Dramm à 16 Kirát à 4 Grän. — 1 Oka var = 1 281.036 fr. Gram = 2.562 073 d. Pund. I Durazzo (i Albanien) benyttedes tillige en noget større Oka = 500 Dirhem og i Berat (i Albanien) benyttedes kun denne.

1 Tschanta Stivelse var = 75 Oke, 1 Top Trækpapir = 11 Oke. 1 Metikal, Mitskal ell. Muskati (i Bulgarien Exaji) kostbare Varer, f. Ex. Rosenolie, var = 1½ Dirhem à 4 Danek à 4 Tassudsch. 1 Tscheki for Opium var = 250 og for Kamelhaar = 800 Dirhem. 1 Teffeh Silke fra Brussa var = 610 Dirhem. Silke solgtes ogsaa efter Oka. 1 Batman, Man ell. Mahnd persisk Silke var = 6 Oke.

Guld-, Sølv-, Ædelstens- og Medicinalvægt: 1 Tscheki, Scheki, Cheky ell. Chéqui havde 100 Dirhem ell. Dramm à 16 Kirát, Kara ell. Killo à 4 Grän à 4 Quart. — 1 Tscheki var = ¼ Oka Hndlsv. = 320.259 11 fr. Gram.

Probervægt: Rent Guld regnedes = 24 Karat og Karaten deltes i 4 Gren, rent Sølv = 100 Karat og denne deltes i 4 Gren.

Møntvægt: 1 Oka havde 400 Dirhem ell. Dramm à 16 Kirát à 4 Grän à 4 Quart. — 1 Oka = 1 282.945 fr. Gram.

Øen Candia.

Maal og Vægt.

Efter 1 (13) Marts 1874 benyttes det for hele det tyrkiske Rige gjældende franske metriske System, se Pag. 177.

De ældre Maal og Vægt.

Længdemaal: Foruden det lovbefalede Maal Pik Hâlebi (se Pag. 178) benyttedes ogsaa her en for Øen særegen Pik = 25.11 eng. inches = 0.637 788 fr. Meter = 2.032 121 d. Fod.

Brænde solgtes efter Vægt og navnlig pr. 150 Oke.

Maal for Korn: Den lovbefalede Kiló fra Konstantinopel, men i Praxis regnede man 8¼ Kiló lig 1 eng. Imp. Quarter, saaledes at 1 Kiló fra Candia kun kom til at holde 35¼ fr. Liter = 36½ d. Potter. 1 Carga var = 4.322 gml. eng. Winch. Bushels = 1.523 0 Hektoliter = 1.094 7 d. Korntønder og i Vægt skal den have holdt 79⅕ Oke.

Maal for flydende Varer: 1 Barile havde 8 Mistati. 1 Mistato fra Canea holdt 2.949 gml. eng. Vin Gallons, eller 11.163 fr. Liter = 11.554 d. Potter. I Vægt regnedes den = 8½ Oke. I Marseille udgjorde 5.4—5.5 Mistati 1 Millérolle og 1 Mistato kunde herefter regnes = 11.852—11.636 fr. Liter, eller 12.267—12.044 d. Potter. I Følge engelske Consularberetninger fra 1868 skulde 96 Mistati udgjøre 1 eng. Tun; 1 Mistato blev derved at regne = 11.927 fr. Liter = 12.345 d. Potter. I Marseille gav i Reglen 5 Mistati fra Rettimo 1 Millérolle, eller 1 Mistato fra Rettimo kunde sættes = 12.800 fr. Liter = = 13.249 d. Potter, holdende i Vægt c. 9⅕ Oke og angaves i Reglen til 10 Oke. I Byen Candia solgtes Olien efter Vægt (Oka) eller efter Rummaal (Mistato).

Vægt: 1 Kantár ell. Cantáro havde 100 Rottel ell. Rotoli à 176 Dramm. 1 Kantár havde ogsaa 44 Oke à 400 Dramm. — 1 Rotolo ell. Rottel var = 527.664 4 fr. Gram. 1 Oka = 1199.237 3 fr. Gram.

Guld, Sølv og **Perler** solgtes efter Dramm, der var = 2.998 093 fr. Gram. **Ædelsteue** solgtes efter den hollandske Juvelkarat = 0.205 894 fr. Gram.

Øen Cypern.

Maal og Vægt.

Efter 1 (13) Marts 1874 benyttes det for hele det tyrkiske Rige gjældende franske metriske System, se Pag. 177.

I det daglige Liv benyttes hyppigt endnu de ældre Maal og Vægt, hvoraf de vigtigste ere:

Længdemaal: Der fandtes to Størrelser af Alen: **1**... Den store Pik ell. store Draâ til Klædevarer = 0.670 0 fr. Meter = 2.134 8 d. Fod og **2**... Den lille Pik ell. lille Draâ for alle andre Tøjer = 0.650 0 fr. Meter = 2.071 0 d. Fod.

Maal for Korn: 1 Medimno var = 2.131 2 gml. eng. Winch. Bushels = 75.099 5 fr. Liter = 77.733 1 d. Potter. 1 Cafisso var = $\frac{1}{2}$ Winch. Bushel = 17.619 1 fr. Liter = 18.236 9 d. Potter. 1 Musse var en Vægt paa 44 Oke (55.80 fr. Kilogr.).

Maal for Vin: 1 Cass var = $1\frac{1}{4}$ gml. eng. Vin Gallon = 4.731 6 fr. Liter = 4.897 6 d. Potter. 1 Carica havde 16 Guze à 4 Boccali og var = 10.414 1 fr. Liter = 10.779 3 d. Potter. Til Afvejning af Vin og Brændevin benyttedes en Vægt kaldet Kusa = 8 Oke (10.14 fr. Kilogr.).

Vægt: 1 Kantár ell. Cantáro havde 100 Rotoli à 12 Unzer. 1 Rottel ell. Rotolo var = 750 Dramm = 2.377 7 fr. Kilogr. = 4.755 4 d. Pund. 1 Oka havde 400 Dramm og var = 19 570 eng. Troy-Grains = 1.268 1 fr. Kilogr. = 2.536 2 d. Pund. I Famagusta var Vægten 4 pCt. større, eller 1 Oka = 1.318 8 fr. Kilogr. = 2.637 7 d. Pund.

Olie solgtes pr. 1 000 Dramm eller $2\frac{1}{2}$ Oke. Til Bomuld og Fisk benyttedes 1 Kantár = 180 (i Stedet for $187\frac{1}{2}$) Oke (228.26 fr. Kilogr.).

Kejserdømmet Østerrig.

Mønt.

Man regner her siden 1 Nov. 1858 efter **Gylden** à **100 Kreuzern**, som i Følge kejserlig Patent af 19 Sept. 1857, i Henhold til wiener Møntconventionen af 24 Jan. s. A. (se Pag. 117), udmøntes i den saakaldte 45-Gyldenfod, idet man af 1 tysk Møntpund (= 500 fr. Gram) fint Sølv erholder 45 Gylden. I Ungarn kaldes Gylden *Forint* og Kreuzer *Kreytzar*.

Mønter, prægede efter 1857:

Guld: I Følge Lov af 9 Marts 1870 Mønter paa **8** og **4 Gylden**, overensstemmende med de franske Mønter paa 20 og 10 Francs (se Pag. 32), disse modtoges ved de offentlige Kasser til 8 Gylden 10 Kreuzern og 4 Gylden 5 Kr. Sølvmønt. **Enkelte** og **4-dobbelte Dukater**, af Finhed $23\frac{2}{3}$ Karat (= 986.111), hvoraf 67 Stkr. enkelte D. paa 1 wiener kølnsk Mark (= 233.8901 fr. Gram) Møntguld, eller af Vægt = 3.4909 og 13.9636 fr. Gram. Ved de offentlige Kasser modtages disse til en Værdi af 4 Gylden 80 Kr. for en Dukat, medens dog Værdien har været meget variabel: i 1875 5 Gylden 30—44 Kr., 14 Jan. 1876 5 Gylden 44 Kr., 31 Jan. s. A. 5 Gylden $39\frac{1}{2}$ Kr. I Følge Patent af 19 Sept. 1857: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Krone** (se Tyskland Pag. 118); efter 1867 præges disse sidste to Mønter ikke mere.

Sølv: I Følge Patent af 19 Sept. 1857 Mønter paa **3 Gylden** (Vereinsmünze) og $\mathbf{1\frac{1}{2}}$ **Gylden** (Vereinsthaler), overensstemmende med de nordtyske Mønter paa 2 og 1 Thaler (se Tyskland Pag. 118) eller de sydtyske Mønter paa $3\frac{1}{2}$ og $1\frac{3}{4}$ Gylden (se Baden Pag. 120); efter 1867 præges disse Mønter ikke mere. I Følge Patent af 19 Sept. 1857: Mønter paa **2** og **1 Gylden**, af Finhed 900, af Vægt henholdsvis 24.6914 og 12.3457 fr. Gram, og paa $\frac{1}{4}$ **Gylden**, af Finhed 520, af Vægt 5.3419 fr. Gram. Fra ældre Tid præges endnu **Levantiner-Thaler** eller Maria Theresienthaler, af Finhed $13\frac{1}{3}$ Lod (= 833.333), hvoraf $8\frac{1}{3}$ paa en wiener kølnsk Mark (= 233.8901 fr. Gram), af Vægt 28.0668 fr. Gram. Som Skillemønt: I Følge Lov af 1 Juli 1868 Mønter paa **20** og **10 Kreuzer** i en 75-Gyldenfod, af Finhed = 500 og 400, af Vægt = $2\frac{2}{3}$ og $1\frac{2}{3}$ fr. Gram. I Følge Patent af 19 Sept. 1857 Mønter paa **10** og **5 Kreuzer** i en 50-Gyldenfod, af Finhed = 500 og 375, af Vægt = 2 og $1\frac{1}{3}$ fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **4 Kreuzer** (Lov af 1 Juli 1868), paa **3**, **1** og $\frac{1}{2}$ **Kreuzer** (Patent af 19 Sept. 1857), af Vægt henholdsvis $13\frac{1}{3}$, 10, $3\frac{1}{3}$ og $1\frac{2}{3}$ fr. Gram, idet der af 1 tysk Møntpund (= 500 fr. Gram) Kobber udmøntes 150 Kreuzer i Kobbermønt.

Ved de offentlige Kasser modtages Skillemønt kun til en Værdi af 5 Gylden i én Betaling. I den daglige Handel modtages Sølvskillemønt kun til et Beløb af 2 Gylden og Kobbermønt til Beløb af 50 Kreuzer.

Den Pag. 117 omtalte wienēr Møntconvention af 24 Jan. 1857 traadte ud af Virksomhed med Slutningen af 1867 i Følge en ny

Overenskomst af 13 Juni 1867, medens dog Østerrig bibeholdt den hidtidige 45-Gyldenfod.

Før 1 Nov. 1858 regnedes efter **Gylden** à **60 Kreuzern** à **4 Pfennigen** i den saakaldte Conventions-Courant eller i en 20-Gyldenfod, idet der af 1 wiener kølnsk Mark (= 233.890 1 fr. Gram) fint Sølv prægedes 10 Conventionsthaler eller 20 Gylden. Af 1 wiener Mark (= 280.668 1 fr. Gram) fint Sølv prægedes 12 Conventionsthaler eller 24 Gylden.

Forholdet mellem ældre og nyere Regningsmønter var: 1 Conventionsthaler eller Speciesthaler = $1\frac{1}{3}$ Reichsthaler = 2 Gylden (Reichsgylden) = 16 Schillinge = 40 Groschen (Kaisergroschen) = 120 Kreuzer = 160 Gröschel = 480 Pfennige = 960 Heller. — Conventionsthaleren deltes ogsaa i 80, Reichsthaleren i 60 og Gyldenen i 40 Polturak, der var = $1\frac{1}{2}$ Kreuzer eller 6 Pfennige.

Indtil 1858 fandtes en saakaldet «*wiener Valuta*» af langt ringere Værdi, idet 5 gml. wiener Gylden vare lig 2 Gylden Conventionsmønt. Ved Overgangen i 1858 fra den ældre til den nuværende Mønt bestemte Patentet af 27 Apr. 1858 at 105 nye Gylden sættes = 100 ældre Gylden Conventionsmønt og 42 nye Gylden = 100 ældre Gylden wiener Valuta. Herved bliver altsaa 21 nye Gylden = 20 Gylden Conventionsmønt = 50 ældre Gylden wiener Valuta. Denne wiener Valuta benævnes ofte «Scheingeld», den benyttes endnu meget ofte i den daglige Handel og alle Priser paa Varer anføres i denne Valuta, med mindre den har den Tilsætning «Münze».

Mønter, prægede efter Conventionsfoden:

Guld: **Firedobbelte, dobbelte** og **enkelte Dukater**, overensstemmende med de foran omtalte. **Ungarske** ell. **kremnitzer Dukater**, af Finhed $23\frac{3}{4}$ Karat (= 989.583), hvoraf 67 Stkr. paa 1 wiener kølnsk Mark (= 233.890 1 fr. Gram) Møntguld, eller af Vægt 3.490 9 fr. Gram.

Sølv i Følge Loven af 29 Apr. 1852: **Conventionsthaler** ell. Speciesthaler = 2 Gylden, Mønter paa **1 Gylden**, **20 Kreuzer** = $\frac{1}{3}$ Gylden og paa **10 Kreuzer** = $\frac{1}{6}$ Gylden, alle af Finhed = 900, af Vægt henholdsvis 25.987 8, 12.993 9, 4.331 3 og 2.165 6 fr. Gram. De ældre Mønter, der prægedes efter samme Møntfod, men af en Del ringere Finhed, nemlig Mønter paa 30 Kreuzer ($\frac{1}{2}$ Gylden), 17 Kreuzer (Siebenzehner), 15 Kreuzer (Funfzehner), 7 Kreuzer (Siebener) og paa 5 Kreuzer (Fünfer), ere alle inddragne ved Forordn. af 30 Apr. 1858 og satte ud af Circulation siden 31 Oct. s. A. Som Skillemønt: Mønter paa **6 Kreuzer**, af Finhed 437.500, saaledes udmøntede, at 1 wiener Mark (= 280.668 1 fr. Gram) fint Sølv gav 288 Stkr. af de fra 1848 og 336 Stkr. af de fra 1849. Vægten af disse bleve derved = 2.227 5 og 1.909 3 fr. Gram. Ved Indførelsen af den nye Mønt i 1858 kom de til at gjælde for 10 nye Kreuzer (Neukreuzer) og kaldtes almindeligen Sechserl. De inddroges 30 Sept. 1870.

Kobber i Følge Forordn. af 7 Apr. 1851: Mønter paa **3**, **2**, **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Kreuzer**, saaledes udmøntede, at 1 wiener Centner (= 56.006 0 fr. Kilogr.) gav 170 Gylden 26 Kr. i Kobbermønt, Vægten af 3-Kreuzerstykket blev derved = 16.430 5 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Maal og Vægt.

Ved Lov af 23 Juli 1871 indførtes det franske metriske System og Loven af 24 Marts 1876 fuldstændiggjør de i den nævnte

Lov givne Bestemmelser. Fra 1 Jan. 1876 skulde det udelukkende anvendes, men fra 1 Jan. 1873 var det tilladt at anvende det, naar vedkommende derom bleve enige.

Som Normalmaal for Længden findes en af den østerrigske Regering opbevaret Glasstang med halvkuglerunde Ender og Længden af denne er, sammenlignet med den i Statsarchiverne i Paris opbevarede «Mètre prototype», maalt ved en Temperatur af smeltende Is, = 0.999 997 64 Meter. Som Normalmaal for Vægten findes et af Bjærgkrystal forfærdiget Kilogram, som, sammenlignet med det i Paris opbevarede «Kilogramme prototype», vejer i det lufttomme Rum 0.999 997 8 Kilogram.

Længdemaal: 1 Myriameter = 10 Kilometer à 100 Dekameter ell. Kette à 10 Meter ell. Stab à 10 Decimeter à 10 Centimeter ell. Neuzoll à 10 Millimeter ell. Strich. — 1 Meter = 443.296 0 par. Lin. = 1 fr. Meter = 3.186 199 957 d. Fod.

Sømilen er forbleven uforandret og lig den hyppigst anvendte, hvoraf 60 paa en Middelmeridiangrad eller = 1 851.889 8 fr. Meter = 5 900.491 2 d. Fod = den danske Søkvartmil.

Garnmaalet er det ældre, se neden for.

Flademaal: 1 Kvadr. Meter ell. Kvadr. Stab = 100 Kvadr. Decimeter à 100 Kvadr. Centimeter à 100 Kvadr. Millimeter. — 1 Kvadr. Meter = 1 fr. Kvadr. Meter = 10.151 870 165 d. Kvadr. Fod.

Markmaal: 1 Hektar = 100 Aren à 100 Kvadr. Meter.

Kubikmaal: 1 Kub. Meter ell. Kub. Stab = 1000 Kub. Decimeter à 1000 Kub. Centimeter à 1000 Kub. Millimeter. — 1 Kub. Meter eller Stab = 1 fr. Kub. Meter = 32.345 888 283 d. Kub. Fod.

1 Schiffstonne ell. Aichungs-Tonne til Udmaaling af Skibe forbliver uforandret lig den ved Lov af 15 Maj 1871 indførte = den eng. Register-Ton paa 100 eng. Kub. Fod = 2.831 6 fr. Kub. Meter = 91.590 9 d. Kub. Fod.

Maal for tørre og flydende Varer: 1 Hektoliter = 100 Liter à 10 Deciliter à 10 Centiliter. — 1 Liter = 1 fr. Liter = 1.035 068 d. Potter.

Vægt: 1 Tonne = 10 Centner à 100 Kilogram à 100 Dekagram à 10 Gram à 10 Decigram à 10 Centigram à 10 Mrlligram. — 1 Kilogram = 1 fr. Kilogram = 2 d. Pund.

Som dynamisk Arbejdsenhed i den industrielle Mechanik benyttes den saakaldte Pferdekraft (Hestekraft) og som sættes =

75 Kilogrammeter, der er en Kraft stor nok til at løfte en Vægt paa 75 Kilogr. til en Højde af 1 Meter i 1 Sekund. Den tidligere ved Forordn. af 16 Juni 1860 indførte Pferdekraft var = 430 wiener Fuss-Pfund.

Finheden af Guld- og Sølvvarer, saa vel for indenlandsk Fabrikata som for de fra Udlandet indførte Varer, er underkastet retslig Control og Loven af 26 Maj 1866 bestemmer 4 Finhedsgrader. For indenlandske Guldvarer: Nr. 1 920, Nr. 2 840, Nr. 3 750 og Nr. 4 580, for Sølvvarer: Nr. 1 950, Nr. 2 900, Nr. 3 800 og Nr. 4 750, enhver Gjenstand stemples med Finhedsnummeret.

---

1 Neuries Papir = 10 Neubuch à 10 Heften à 10 Bogen (Ark). 1 Buschen Læder = 10 Stkr. 1 Ballen Huder = 30 Stkr.

Før 1876 benyttedes følgende nedreøsterrigske eller wiener Maal og Vægt:

Længdemaal: 1 Postmeile var = 4 000 Klaftern à 6 Fuss à 12 Zoll à 12 Linien. 1 Ruthe (Werkruthe) = 12 Fuss. 1 Engenieur Ruthe, der var = 12 Fuss, deltes i 20 Decimalfuss à 10 Decimalzoll à 10 Decimallinien. 1 Strich som Rekrutmaal = 3 Linien. 1 Faust som Hestemaal = 4 Zoll à 4 Strich. 1 Lachter til Bjærgværksbrug var lovbestemt = 1 wiener Klafter og deltes efter Decimaldeling. Af ældre Lachter kan bemærkes: den idrianer (fra Idria) = 6 idrianer Fuss = 1.957 4 fr. Meter, den joachimsthaler = 1.918 2 fr. Meter, den schemnitzer à 3 schemnitzer Stadtellen = 2.024 6 fr. Meter, den schlesiske = 1.920 2 fr. Meter og den tiroler ell. øvreøsterrigske = 64 tiroler Zoll = 1.594 8 fr. Meter. 1 Elle er 2.460 wiener Fuss = 344.689 par. Lin. = 0.777 6 fr. Meter = 2.477 5 d. Fod. (Efter tidligere Angivelse var den nøjagtig 2.465 wiener Fuss = 0.779 1 fr. Meter = 2.482 5 d. Fod.) Til Silketøjer benyttedes almindeligen en særegen Alen kaldet Stab, Aune ell. Auna, der aldrig blev lovmæssig vedtaget, oprindelig var den = $1\frac{1}{2}$ wiener Ellen, men ved Misbrug antog den en vilkaarlig, men stedse mindre og mindre Længde og benævntes desuagtet Stab, der saaledes kunde være 8—10 pCt. kortere end den burde være. — 1 wiener Fuss var = 140.117 3 par. Lin. = 0.316 080 708 fr. Meter = 1.007 096 338 d. Fod.

Garnmaal: 1... *Hørgarn.* I Bøhmen og Mähren er 1 Schock = 4 Mandel à 15 Stück. 1 Stück har enten 6 Strähn à 2 Zaspeln eller 4 Strähn à 3 Zaspeln. 1 Zaspel har 20 Gebinde à 20 Fäden. Længden af 1 Faden er 4 bøhmiske Ellen = 2.380 5 fr. Meter ved de grovere Garn, der pr. Strähn veje over 32 ældre Loth, ved de finere Garn, de der veje pr. Strähn 32 Loth eller mindre, er 1 Faden i Længde = 3 bøhmiske Ellen = 1.785 4 fr. Meter. Undertiden gives ved Misbrug 1 Zaspel kun 19 Gebinde og 1 Gebinde kun 19 Fäden. Finhedsgraden angives i Bøhmen sædvanligt ved «Gänge», der angiver hvor mange Traade der udfordres til en wiener Tomme i Kjæden, saaledes f. Ex. 30-, 32- eller 40-gängiges osv. Finheden angives ogsaa ofte ved det Antal af Stück, der gaar til et Bundt af en bestemt Vægt. I Ærke-

hertugdømmet Østerrig har 1 Strähn, Schnalz ell. Schneller en Længde af 3 000 wiener Ellen = 2 337.417 fr. Meter, idet denne enten har 10 Gebinde ell. Wiedel à 240 Fäden à $1\frac{1}{4}$ wiener Ellen (= 0.973 9 fr. Meter) eller 5 Gebinde à 240 Fäden à $2\frac{1}{2}$ wiener Ellen (= 1.947 8 fr. Meter). I Galizien findes intet bestemt Garnsystem, idet Længden af 1 Faden varierer fra 2—4 Ellen. I de østerrigske Maskinspinderier benyttes følgende System: 1 Schock = 12 Bündel à 5 Stück à 4 Strähn à 20 Wiedel ell. Gebinde à 60 Fäden à 3 wiener Ellen (= 2.337 4 fr. Meter). Garnenes Nummer angiver hvor mange Strähn (af Længde 3 600 wiener Ellen = 2 804.90 fr. Meter) der gaa paa 8.1 wiener Pfund (= 4 536.486 fr. Gram), hvilken Nummerering nærligen stemmer med den engelske og regnes i Praxis lig denne (Nr. 90 af østerrigsk Garn er egentlig Nr. 92 af engelsk Garn). **2**... *Bomuldsgarn.* De østerrigske Bomuldsspinderier benytte følgende System: 1 Strähn er = 7 Gebinde à 100 Fäden à $2\frac{1}{8}$ wiener Ellen (= 1.655 7 fr. Meter), altsaa en Længde = $1487\frac{1}{2}$ wiener Ellen = 1 158.97 fr. Meter. Finhedsnummeret angiver Antal af Strähn til et wiener Pfund (= 560.060 fr. Gram), Forholdet mellem Nummerne for østerrigsk og engelsk Bomuldsgarn af samme Finhed bliver da: det østerrigske Nummer = 0.818 3 Gange det engelske eller omvendt, det engelske Nummer = 1.222 1 Gange det østerrigske. Der findes dog ogsaa mange Spinderier, som ligefrem bruge den engelske Haspning og Nummerering, idet det eng. Pund avdp. Vægt regnes = $\frac{4}{5}$ wiener Pund. **3**... *Uldgarn.* Finhedsnummeret angiver i Reglen hvor mange Strähn der gaar paa 1 wiener Pfund. I Bøhmen og Mähren benyttes følgende System for Streichgarn (en Art simplere Uldgarn, der nærmest kan betegnes ved Karteuldgarn): 1 Strähn ell. Strang = 4 Viertel Str. à 5, $5\frac{1}{2}$ eller 6 Klapp ell. Gebinde à 44 Fäden à 2 wiener Ellen (= 1.558 3 fr. Meter), altsaa udgjørende en Længde = 1 760, 1 936 eller 2 112 wiener Ellen = 1 371.28, 1 508.41 eller 1 645.54 fr. Meter. Ofte findes i 1 Strähn kun 4 Gebinde ved Islæt og 2 Gebinde ved Rending. Enkelte Steder benyttes følgende System: 1 Strähn = 24 Gebinde à 44 Fäden à 3 wiener Ellen (= 2.337 4 fr. Meter), altsaa af Længde 3 168 wiener Ellen = 2 468.31 fr. Meter. I Brünn er 1 Strähn = 4 Schneller à 5 Gebinde à 42 Fäden à $2\frac{1}{2}$ bøhmiske Ellen (= 1.487 8 fr. Meter), altsaa udgjørende en Længde = 2 100 bøhmiske Ellen = 1 249.76 fr. Meter. Finheden angiver det Antal Strähn, der gaar paa 1 wiener Pfund. Med Undtagelse af Brünn findes i Østerrig intet egentligt System for Finhedsbetegnelse ved Streichgarn. I Ærkehertugdømmet Østerrig er 1 Strähn = 7 Gebinde à 50 Fäden à $2\frac{1}{4}$ wiener Ellen (= 1.753 1 fr. Meter), altsaa udgjørende en Længde = $787\frac{1}{2}$ wiener Ellen = 613.57 fr. Meter. Ved Kamgarn benyttes den engelse Haspning og Nummerering: 1 Strähn ell. Schneller (Hank) = 7 Gebinde (Leas) à 80 Fäden (Threads) à 1 eng. Yard (= 0.914 4 fr. Meter), altsaa udgjørende en Længde = 560 eng. Yards = 512.06 fr. Meter. Ved Nummereringen angives det Antal Strähn, der gaa paa 1 eng. Pund avdp. (= 453.592 7 fr. Gram) og er saaledes = den engelske Nummerering.

Markmaal og Flademaal: 1 Joch (Katastraljoch) havde 3 Metzen (Aussaat) ell. 1 600 Kvadr. Klaftern à 36 Kvadr. Fuss à 144 Kvadr. Zoll à 144 Kvadr. Linien. 1 Kvadr. Ruthe var = 4 Kvadr. Klaftern à 100 Kvadr. Decimalfuss. — 1 Kvadr. Fuss var = 0.099 907 014 fr. Kvadr. Meter = 1.014 243 035 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 Kub. Klafter var = 216 Kub. Fuss à 1728 Kub. Zoll à 1728 Kub. Linien. — 1 Kub. Fuss var = 0.031 578 680 fr. Kub. Meter = 1.021 440 446 d. Kub. Fod.

Gavntræ, Sten, Sand og Jord maaltes med Kub. Klafter.

Maal for Brænde: 1 Stoss havde 2 Klaftern. 1 Klafter var 6 Fuss høj og bred med en Brændelængde paa 36, 30 ell. 24 Zoll. 1 Klafter kom saaledes til at holde for den 36-zöllige 108 Kub. Fuss = 3.410 5 fr. Stères = 1.532 2 d. Favne Brænde, den 30-zöllige 90 Kub. Fuss = 2.842 1 fr. Stères = 1.276 8 d. Favne Brænde og den 24-zöllige 72 Kub. Fuss = 2.273 7 fr. Stères = 1.021 4 d. Favne Brænde. 1 Waldklafter var $6\frac{1}{2}$ Fuss høj og 6 Fuss bred og holdt saaledes $\frac{1}{1}\frac{1}{2}$ mere end den ordinære Klafter. I Følge den østerrigske Skovordning skal der af virkelig Træmasse i et saadant Maal findes $\frac{3}{4}$ af det Rumindhold Brændet udmaales til.

Maal for Kul og Kalk: Ved kejserlig Forordn. af 20 Jan. 1858 indførtes den som Kornmaal benyttede Metzen med sine Underafdelinger fra 1 Jan. 1859 som det eneste lovlige Maal for Kul og Kalk, idet det tillodes til Kul at benytte Maalekar paa 2 Metzen, Zweimetzen, tidligere kaldet Stübich, der holdt 3.894 2 Kub. Fuss eller 122.973 7 fr. Liter = 127.286 2 d. Potter. Fra Begyndelsen af 1860 solgtes Stenkul almindeligen efter Vægt, først pr. wiener Centner (= 56.006 0 fr. Kilogr.), men efter 1872 pr. tysk Toldcentner (= 50 Kilogr.). For Kalk benyttedes indtil 1858 den saakaldte Kalkmittel ell. Kalkmüthel = $2\frac{1}{2}$ Metzen Kornmaal = 153.717 1 fr. Liter = 159.107 7 d. Potter.

Maal for Kornvarer, Mel, Bælgfrugter, Frøsorter, Kartofler, Træfrugt og Galæbler: 1 Muth var = 30 Metzen à 2 Halbe à 2 Vierteln à 2 Achteln à 2 halben Achteln ell. Müllermaasseln à 2 grossen Maasseln à 2 kleinen Maasseln à 2 Bechern. Enkelte Steder benævnedes $\frac{1}{1}\frac{1}{6}$ Metzen grosses Maassel, $\frac{1}{3}\frac{1}{2}$ Metzen kleines Maassel og $\frac{1}{6}\frac{1}{4}$ Metzen halbes kleines Maassel ell. Futtermaassel. Der anvendtes Strygmaal. — 1 Metzen var i Rumindhold = 1.947 1 wiener Kub. Fuss (en Cylinder af Diam. = 15″ 5‴ 2⁗ og Højde = 18″) og holdt 61.486 848 fr. Liter = 63.643 095 d. Potter.

Ved Mel deltes 1 Muth i 31 Strich og Vægten af 1 Strich Mel var ved det fineste Hvedemel 37 w. Pfund = 20.72 fr. Kilogr., ved fint Hvedemel 36 w. Pfund = 20.16 fr. Kilogr., ved ordinært Hvedemel 34 w. Pfund = 19.04 fr. Kilogr. og ved Rugmel 32 w. Pfund = 17.92 fr. Kilogr. Siden 1 Sept. 1852 staar det enhver frit for at kjøbe Mel efter Vægt. Paa Torvet i Byerne solgtes Mel, Gryn og Bælgfrugter efter Maal og navnligen pr. Achtel.

Indtil Udgangen af 1875 solgtes Hvede, Majs og Havre og til Dels ogsaa Raps efter Vægt, eller for Hvede og Majs pr. 50 fr. Kilogr. og for Havre pr. 100 w. Pfund = 56.01 fr. Kilogr., de andre Kornsorter pr. Metzen af en given Vægt, som for Rug var 80 wiener Pfund = 44.80 fr. Kilogr., Byg 72 w. Pfund = 40.32 fr. Kilogr., Havre 50 w. Pfund = 28.00 fr. Kilogr. og Raps 75 w. Pfund = 42.00 fr. Kilogr. Bestemmelserne for den mindste Vægt, de forskjellige Kornsorter bør have ved Leverancer, ere variable og opgives hvert Aar i September Maaned. For 1875—76 vare de for Hvede 82 w. Pfund = 45.92 fr. Kilogr., Rug 76 w. P. = 42.56, Byg 66 w. P. = 36.96 og Havre 42 w. P. = 23.52 fr. Kilogr., alt pr. Metzen.

Raps solgtes tidligere efter den ungarske Kübel à 2 gml. pressburger Metzen, som regnes = 2 wiener Metzen og i Vægt til 150 w. Pfund = 84.01 fr. Kilogr.

Maal for flydende Varer: 1 Fuder Vin havde 40 Eimer. 1 Dreiling = 24 Eimer. 1 Fass = 2 Eimer à 40 Maass à 2 Halbe à 2 Seitel. $\frac{1}{2}$ Seitel Vin kaldes i Folkesproget 1 Pfiff. 1 Gross-Seitel var = $1\frac{1}{2}$ Seitel eller $\frac{3}{8}$ Maass. 1 Fass Øl holdt 2 Eimer eller 80 Maass. — 1 Eimer var siden 1855 = 40 Maass og i Rumindhold = 1.792 Kub. Fuss. 1 Maass var = 77.414 4 Kub. Zoll (en Cylinder af Diam. = 2″ 10‴ 5⁗ og Højde = 12″) og holdt 1.414 725 fr. Liter = 1.464 337 d. Potter.

Handelsvægt: 1 Karch havde 4 Centner à 5 Stein à 20 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen à 4 Sechszehnteln ell. Pfennig. 1 Saum havde 275 Pfund, men ved Staal var 1 Saum = 2 Lägel à 125 Pfund. — 1 Pfund var lig 130 774 Richtpfennigen Sølvvægt eller = 560.060 0 fr. Gram, idet 1 Richtpfennig var = 0.004 282 655 fr. Gram = 0.066 091 43 eng. Troy-Grain.

1 Pfund som Skibsfragt var = 3 Centner. 1 Frachtlast havde 40, 1 Last Ris, Jærn, Kobber og Bly 40, 1 Last Mandler 30, 1 Last Specerier, Uld og Fjer 20 Centner. 1 Tonnellata regnedes i den østerrigske Krigs- og Handelsmarine indtil 14 Aug. 1871 = 2 000 gml. fr. Pund (Poids de marc) = 1 748.05 wiener Pund = 979.01 fr. Kilogr. Undertiden regnedes den ogsaa = 1 800 wiener Pund = 1008.11 fr. Kilogr.

Chocoladevægt: 1 Pfund havde 28 Loth og var derfor = $\frac{7}{8}$ Pfund Hndlsv. = 490.052 5 fr. Gram.

Toldvægt siden Febr. 1852: Den i Tyskland benyttede, eller 1 Centner = 100 Pfund, der deltes i Zehntel, Hundertel og Tausendel, det mindste benyttede Toldvægtstykke var = $\frac{5}{1000}$ Pfund = $2\frac{1}{2}$ fr. Gram. Den samme Vægt benyttedes som Jærnbanefragtvægt. — 1 Pfund var = 500 fr. Gram = det danske Pund.

Postvægten var lig den preussiske.

Møntvægt: I Følge wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857 benyttedes et Pfund = 500 fr. Gram og dette deltes i Tusindedele og disse atter i 10 Ass.

Sølvvægt og tidligere tillige **Mønt-** og **Valvationsvægt**: 1 Pfund havde 2 Mark. Den østerrigske ell. wiener Mark deltes som Valvationsvægt ved fortsat Halvering og til sidst i 65 536 Richtpfennigtheilen; ved Mønter og som Sølvvægt deltes Marken i 16 Loth à 4 Quentchen à 4 Pfennigen (Denar) à 2 halben Pfennigen ell. Hellern à 2 Viertelpfennigen à 64 Richtpfennigen. — 1 wiener Mark var = 280.668 1 fr. Gram og den wiener kølnske Mark, der havde samme Inddeling, var = $\frac{5}{6}$ wiener Mark eller = 233.890 1 fr. Gram.

Guldvægt: 1 Dukat (som Vægt) deltes i 60 Dukaten-Gran og havde lovmæssigt den for den østerrigske Dukat bestemte Vægt, $\frac{1}{67}$ wiener-køluske Mark, eller = 3.490 897 fr. Gram.

Probervægt: Finheden af Mønter blev i Følge Patentet af 19 Sept. 1857 angivet i Tusindedele. Før den Tid blev den angivet paa samme Maade som ved forarbejdet Guld og Sølv, ved at dele Marken ved Guld i 24 Karat à 12 Grän og ved Sølv i 16 Loth à 18 Grän.

Finheden af forarbejdet Guld var tidligere: Nr. 1 = 7 Karat 10 Gr. (= 326.389), Nr. 2 = 13 Karat 1 Gr. (= 545.139) og Nr. 3 = 18 Karat 5 Gr. (= 767.361). Arbejdet stempledes med Nummer og Finhed, og ethvert Stykke af Vægt mindst 4 Dukater skulde have en af disse Finheder. Forarbejdet Sølv

var enten 13lødigt (= 812.500) eller 15lødigt (= 937.500) og skulde være forsynet med Stempel for Finhed.

Juvelvægt: 1 Juvelkarat, der havde 4 Grän, deltes ved fortsat Halvering og vejede $48\frac{1}{8}$ wiener Richtpfennigtheilen eller 0.206 103 fr. Gram.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Pfund havde 12 Unzen à 8 Drachmen à 3 Scrupeln à 20 Gran. — 1 Medicinal-Pfund var = 24 Loth ell. $\frac{3}{4}$ Pfund Hndlsv. = 420.0450 fr. Gram. 1 Unze = 2 Loth, 1 Drachme = 1 Quentchen Hndlsv.

---

1 Webe Lærred holdt 54 Ellen. 1 Stück Lærred, Flanel ell. Klæde 30, Musselin og Multum 20, Kattun ell. Kammerdug 16, Batist 15 Ellen. 1 Balle Klæde = 10 Stück.

Bøhmen.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1876 er det franske metriske System lovbefalet her ligesom i det øvrige østerrigsk-ungarske Monarchi (se Pag. 182).

De tidligere Maal og Vægt

skulde allerede siden 1760 være de wienske, uden at der dog blev anvendt Tvang med Hensyn til deres Anvendelse før den kejserlige Forordn. af 18 Juni 1855 strængt paabød Indførelsen af disse fra 1 Juni 1856.

Havre kjøbtes i en gros Handelen efter Vægt og navnligen pr. wiener Centner = 56.01 fr. Kilogr., ogsaa de andre Kornsorter solgtes efter Vægt: Hvede, prima Varer pr. 132 Pfund = 73.93 fr. Kilogr., almindelige Varer pr. 130 Pfund = 72.81 fr. Kilogr., Rug, prima Varer pr. 125 Pfund = 70.01 fr. Kilogr., almindelige Varer pr. 122 Pfund = 68.33 fr. Kilogr., Byg, prima Varer pr. 115 Pfund = 64.41 fr. Kilogr., almindelige Varer pr. 110 Pfund = 61.61 fr. Kilogr. Hø, Straa, Malt og Maltspirer pr. Centner = 56.01 fr. Kilogr. Raps enten pr. Metzen ell. pr. 114 Pfund = 63.85 fr. Kilogr.

Forarbejdet Sølv var lovbefalet 13lødigt (= $812\frac{1}{2}$).

Indtil den nyeste Tid anvendtes mange af de ældre bøhmiske Størrelser, hvoraf de vigtigste ere:

Længdemaal: 1 Meile var = 1575 Ruthen à 8 Ellen. 1 Klafter havde 6 Fuss ell. Schuh à 12 Zoll. 1 Lachter var = 4 Ellen. 1 Landseil = 52 Ellen. 1 bøhmisk Elle var = 0.595 122 fr. Meter = 1.896 178 d. Fod. I Karlsbad var 1 grosse Elle = 0.674 9 og 1 kleine Elle = 0.591 7 fr. Meter. — 1 Fuss var = 0.296 378 fr. Meter eller 131.383 3 par. Lin. = 0.944 321 d. Fod.

Markmaal og **Flademaal**: 1 Strich Aussaat, Morgen ell. Gewendt havde 800 wiener Kvadr. Klaftern ell. = $\frac{1}{2}$ wiener Joch = 28.773 2 fr. Ares = 0.521 6 d. Td. Land. Egentlig var 1 Strich Aussaat = 3 Kvadr. Landseil eller 8122 Kvadr. Ellen = 28.730 3 fr. Ares = 0.520 8 d. Td. Land. 1 Kvadr. Fuss, der var = 144 Kvadr. Zoll, var = 0.087 840 fr. Kvadr. Meter = 0.891 742 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 Kub. Fuss var = 1728 Kub. Zoll = 0.026 034 fr. Kub. Meter = 0.842 090 d. Kub. Fod.

Maal for Brunkul: Den lovbefalede Bergkübel var i Rumindhold lig den halve Strich Kornmaal eller = 46.681 1 fr. Liter = 48.318 2 d. Potter, i Vægt regnedes den fra 90—120 wiener Pfund.

Maal for Korn: 1 Strich havde 4 Vierteln à 4 Metzen à 3 Pint à 4 gml. Seidel ell. Ciessky. I Praxis regnes 2 Strich = 3 wiener Metzen. 1 Metzen deltes ogsaa i 16 nye Seideln. Enkelte Steder deltes 1 Strich i 10 Napf. — 1 Strich var = 93.362 2 fr. Liter = 96.636 3 d. Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Fass havde 4 Eimer à 32 Pint à 4 Seideln à 4 Viertling. Tidligere havde 1 Eimer ved klare Vædsker, saasom Vin og Brændevin, kun 30 Pint, medens man ved mere tykflydende Vædsker, saasom Olie og Mjød, regnede 32 Pint. 1 Fass Øl havde 4 Eimer. 20 Pint vare nøjagtig = 27 wiener Maass. — 1 Pinta var lig 1.909 879 fr. Liter = 1.976 855 d. Potter.

Handelsvægt: Almindeligen benyttedes den wiener Vægt, kun i Jærnværkerne samt ved Handel med Jærn (stundum ogsaa til Bly og Ertser) benyttedes 1 Centner = 6 Stein à 20 Pfund à 32 Loth à 4 Quentchen ell. Quintel à 4 Sechszehnteln. 1 Bergcentner havde 144 Pfund. 49 bøhmiske Centner vare nærligen = 54 wiener Centner. — 1 bøhmisk Pfund var = 514.398 3 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: 1 Pfund havde 2 Mark à 8 Unzen. — 1 Mark var i Prag = 255.760 2 fr. Gram.

Ragusa,

vigtig Handelsstad i Kongeriget Dalmatien, der med Undtagelse af Aarene 1805—13 har hørt til Østerrig siden 1797.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1876 er det franske metriske System lovbefalet her i hele Dalmatien ligesom i det øvrige østerrigsk-ungarske Monarchi (se Pag. 182).

De tidligere Maal og Vægt i Dalmatien

vare lovmæssigt de wiener, men de ældre benyttedes dog for en Del og navnligen Rummaalene.

Længdemaal: Som Alenmaal benyttedes den venetianske Braccio da lana ell. Br. da panno til alle Uldvarer, Sejlduger, Hampevarer og almindelige Bomuldsvarer og Braccio da seta til Silkevarer, de finere Linned- og Bomuldsvarer og overhovedet alle finere Tøjer. I Ragusa fandtes tillige en anden Braccio til de finere Tøjer og denne var = $\frac{3}{4}$ Braccio da lana eller = 0.512 5 fr. Meter = 1.633 1 d. Fod. 1 Passo var 4 saadanne Alen. Ofte benyttedes den venetianske Fod (Piede).

Markmaal: 1 Soldo i Ragusa havde 400 Kvadr. Passi og var = 16.813 1 fr. Ares = 0.304 8 d. Td. Land. Den saakaldte Campo padovano regnedes almindeligen = 1016 wiener Kvadr. Klaftern = 36.542 0 fr. Ares = 0.662 4 d. Td. Land.

Maal for Korn: 1 Stajo havde 6 Cupelli eller 16 Bagas ell. Staricci og var $1\frac{1}{3}$ venetianske Staja = 111.089 6 fr. Liter = 114.985 3 d. Potter.

Maal for Salt: 1 Moggio holdt 12 venetianske Staja og regnedes i Vægt = 1 440 wiener Pfund.

Maal for flydende Varer: Den venetianske Barilla paa 6 Secchi deltes her i 14 Cuttli. I Vægt regnedes 1 Barilla Vin til 120, Brændevin til 112 og Bomolie til 108 wiener Pfund Netto.

Handelsvægt: I Almindelighed benyttedes i Dalmatien den ældre venetianske Vægt, Pesso grosso og Pesso sottile. I Ragusa benyttedes 1 Occa = $3\frac{1}{2}$ Libbre à 12 Once à 10 Drachme. — 1 Libbra var = 372.286 1 fr. Gram. Til Salt og Tobak benyttedes overalt den wiener Vægt.

Guld- og Sølvvægt: I Dalmatien i Almindelighed, den venetianske Guld- og Sølvvægt, se Pag. 62. I Ragusa benyttedes 1 Marco med samme Inddeling, men 7 pCt. lettere eller i Vægt = 221.804 4 fr. Gram. Guldvarer solgtes pr. Carato, Sølvvarer pr. Oncia.

Triest,

den vigtigste Søhandelsstad i Østerrig, i Illyrien.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1858 indførtes ved kejserlig Forordn. af 13 Dec. 1856 de wiener eller nedreøsterrigske som de eneste lovlige Længde- og Rummaal samt Vægt, tillige blev Forholdet mellem de forhen benyttede Alenmaal og Maal for flydende Varer til de wiener lovmæssigt bestemt.

Indtil 1857 benyttedes følgende Maal og Vægt:

Længdemaal: Foden var den wiener, som her benævntes Piede, ligesom Zoll, Linie og Klafter benævntes Oncia, Lînea og Tesa. 1 Passo ved Træhandelen havde 5 Piedi. Sømilen var den almindelige, endnu anvendte, se Pag. 183. Alenmaalet var det venetianske, som fastsattes lovmæssigt saaledes: Uld-Alenen = 0.878 9 wiener Ellen, Silke-Alenen = 0.821 4 wiener Ellen og den brabanter Alen = $\frac{7}{8}$ = 0.875 0 wiener Ellen = 0.680 4 fr. Meter = 2.167 8 d. Fod. Efter 1 Maj 1854 kunde Kjøberen forlange den wiener Elle benyttet.

Maal for Korn: De venetianske, idet dog 1 Stajo ell. Star i Triest var lidet mindre og fandtes ved Maaling = 82.610 fr. Liter = 85.507 d. Potter. Man regnede 73 Staja = 100 wiener Metzen og 350 Staja = 100 eng. Imp. Quarters. De militære Øvrigheder anvendte wiener Kornmaal.

Maal for flydende Varer: Den nye Orna ell. Eimer havde 12 Scudele à $3\frac{1}{3}$ Boccali og anvendtes fornemmelig til den illyriske Spiritus. Den nye Orna var lig 1 wiener Eimer, altsaa 1 Boccale = 1 wiener Maass. Til anden Spiritus og til Vin, Brændevin og Olivenolie anvendtes 1 Barile ell. den gml. Orna à 36 gml. Boccali. 6 Barili vare = 7 nye Orne, følgelig 1 Barile = 14 Scudele = $46\frac{2}{3}$ nye Boccali ell. wiener Maass = $1\frac{1}{6}$ wiener Eimer = 66.020 5 fr. Liter = 68.335 7 d. Potter. Den regnedes i Praxis = 18 (næppe $17\frac{1}{2}$) gml. eng. Vin Gallons. 1 Barile Olivenolie holdt i Vægt 107 Pfund = 59.93 fr. Kilogr. Provence- og genueser Olie forhandledes undertiden efter Vægt, andre Olier altid, og i Detaillehandelen alle Arter af Olie. 1 Conzo holdt 60 nye Boccali og var saaledes = $1\frac{1}{2}$ nye Orne eller wiener Eimer.

Handelsvægten var den wiener: 1 Migliajo havde 10 Centinaja (Centner) à 100 Funti (Pfund). I enkelte Tilfælde, f. Ex. ved den dalmatiske Tjære,

anvendtes den venetianske Sværvægt. I Detaillehandelen anvendtes ofte den venetianske Vægt. Med Hensyn til Vægten af 1 Tonnellata, se Pag. 187. Koffardiskibes Drægtighed bestemtes sædvanligt efter Stajo Kornmaal og 1 Tonnellata regnedes til 16 Staja, ved Befragtninger ogsaa ofte 17 Staja. Undertiden regnedes 59 Tonnellate = 1000 Staja og 1 Tonnellata i Rumindhold var = 40 gml. par. Kub. Fod = 1.371 1 fr. Kub. Meter = 43.418 2 wiener Kub. Fod, undertiden ogsaa noget mere.

Guld- og Sølvvægt var den venetianske Marco (= 238.499 4 fr. Gram), undertiden ogsaa den wiener-kølnske Mark (= 233.890 1 fr. Gram).

Kongeriget Ungarn,

der har været forenet med Østerrig siden 1526, opnaaede 1866 fuldstændig Selvstændighed, udgjørende en Del af det østerrigsk-ungarske Monarchi.

Maal og Vægt.

Siden 1 Jan. 1876 er ved Lov af 1874 det franske metriske System indført i Ungarn, se Pag. 182. Som Normalmaal for Længden findes en i det ungarske Landsarchiv opbevaret Platinstang, som, sammenlignet med den i Paris opbevarede «Mètre prototype», maalt ved en Temp. af 16° C., har en Længde af 1.000 000 219 fr. Meter. Som Normalmaal for Vægten findes et ligeledes i Landsarchivet opbevaret Platinkilogram, som, sammenlignet med det i Paris opbevarede «Kilogramme prototype», vejer 0.999 999 73 fr. Kilogram.

I alle retslige Documenter, hvor **Markmaal** nævnes, angives dette endnu i gammelt Maal, men om vedkommende ønske det, anføres tillige det metriske Maal. Som Basis for Grundafgifter benyttes indtil videre det gamle Flademaal.

De ældre ungarske Maal og Vægt.

Ved kejserlig Forordn. af 8 Juni 1853 indførtes i Ungarn efter 1 Maj 1854 som eneste lovlige Maal for Korn og flydende Varer de wiener ell. nedreøsterrigske. Længdemaalet og Vægten vare alt for længe siden de wiener. Før 1854 gjaldt følgende Maal:

Længdemaal: De wiener Maal, Klafter benævntes Orgya, Alen Réf, Bécsi Réf, Nagy Réf, paa Latinsk Ulna. Ved Handel med Lærredsvarer benyttedes ogsaa en mindre Alen paa $\frac{4}{5}$ wiener Elle. I Øvreungarn og paa hin Side Drau var 1 Alen ell. Arsin = $\frac{3}{4}$ wiener Elle. 1 Stab for det grovere Klæde var = 5 Fuss. 1 schemnitzer Lachter = 3 schemn. Stadtellen var = 6.405 3 wiener Fuss = 2.024 6 fr. Meter. 1 Meile = 8353.6 fr. Meter = 1.109 0 d. Mil.

Markmaal: 1 Joch er normalmæssigt 1100, 1200 ell. 1300 Kvadr. Klaftern, almindeligst dog 1200 Kvadr. Klaftern = 43.16 fr. Ares = 0.782 4 d. Td. Land. Enkelte Steder benyttes under Navn af Lanatz den wiener Joch

paa 1 600 Kvadr. Klaftern. Ved Vinhaver er 1 Motika ell. Hauer snart 200, snart 250 Kvadr. Klaftern. 1 Viertel = 800 og 1 Pfund = 80 Kvadr. Klaftern.

Maal for Kornvarer: **1**... I største Delen af Landet benyttes den *ungarske* ell. *pressburger* Metzen (Kila, latinsk Modius ell. Mctreta Posoniensis) = 75 pressb. Halben (Icze, latinsk Media) = 62.530 0 fr. Liter = 64.722 8 d. Potter; ved Theiss, i Debreczin, Miskólcz etc. deltes denne i 2 Véka, i Zips i 2 Koretz. Hist og her benyttedes en Metzen paa 74, 72 ell. 64 pressb. Halben. **2**... I Pest, Karlstadt, Shalitz og i Bácska benyttedes den *pester* Metzen à 3 Dritteln = $1\frac{1}{2}$ pressb. Metzen = 93.795 0 fr. Liter = 97.084 2 d. Potter. **3**... I Tyrnau var 1 Metzen = $\frac{1}{2}$ pressb. Metzen = 31.265 0 fr. Liter = 32.361 4 d. Potter.

Kornvarer og Frøsorter solgtes meget hyppigt efter Kübel (Köböly ell. Zsák) = 2 pressb. Metzen, saaledes f. Ex. i Banat og i Pest, og man regnede 1 Kübel Raps i Vægt til 150 wiener Pfund = 84.01 fr. Kilogr. I Bácska var 1 Kübel = 2 pester Metzen, i Zipsen og Sáros = 1 pressb. Metzen. I Pressburg solgtes Hirse pr. Malter à 25 pressb. Metzen.

Maal for Galæbler i Pest: 1 Kübel var i Rumindhold = 5.969 6 wiener Kub. Fuss = 188.512 1 fr. Liter = 195.122 9 d. Potter og Vægten af en saadan regnedes stedse = 120 wiener Pfund = 67.21 fr. Kilogr., hvilken Vægt benævntes Kübel, selv om Maalet ikke svarede dertil. Nogle Steder solgtes Galæbler pr. wiener Centner.

Maal for flydende Varer var den ungarske eller pressburger Eimer (latinsk Urna) = 64 pressb. Halben (Icze) = 54.297 6 fr. Liter = 56.201 7 d. Potter. I Reglen regnedes 100 ungarske Eimer = 94 wiener Eimer. 1 ungarsk Eimer Vin vejede gjennemsnitlig 84 wiener Pfund = 47.05 fr. Kilogr. Netto. Foruden disse to fandtes endnu: **1**... Den oedenburger Eimer (Akó), der for Vin uden Bundfald var = 84 pressb. Halben, dog fandtes der ogsaa i Oedenburg Eimer paa 100, 94 ell. 64 Halben. **2**... Det øvreungarske Fass ell. tokaier Vinfad = $2\frac{3}{4}$ pressb. Eimer. Halvdelen af denne benævntes Antal, som derfor skulde holde 52.773 wiener Maass, men den holdt sædvanligen dog kun 38 (undertiden endog kun 36) wiener Maass. **3**... Det erlauer Fass = 3 pressb. Eimer. **4**... Det gönczer Fass = $2\frac{1}{2}$ pressb. Eimer. Efter dette Fass, kaldet Originalkufe, solgtes i Pressburg sædvanligt de øvreungarske Vine (det indeholdt $118\frac{1}{2}$ preuss. Quart). **5**... I eisenburger Comitat var 1 Veder = 52 pressb. Halben. **6**... Den store biharer Eimer Cseber ell. Tseber, Nagy Cseber holdt 100 pressb. Halben og var lig 2 smaa Cseber, Kis Cseber à 5 Kanta à 10 Halben.

Ved Brændevin og Spiritus regnedes den pressb. Eimer til 60 Halben, ligesaa for Vin uden Bundfald.

Den ungarske ell. pressburger Halbe (Icze, latinsk Media) havde 2 Seidel (Meszely) à 2 Rimpel ell. Pfiff (Fél meszely) og var = 0.848 4 fr. Liter = 0.878 2 d. Potter. 1 Pint ell. Maass var = 2 Halben.

Vægt: Den wiener Vægt. 1 Last havde 20 Tonnen ell. Tonelata à 20 Centner. I Banat var 1 Ocka = $2\frac{1}{4}$ wiener Pfund. Der fandtes i Banat 3 Størrelser af Schinek: den store = 80, den mellemste = 60 og den lille = 50 Ocka.

Afrika.

Abessinien,

ogsaa kaldet Abyssinien, Habessinien ell. Habesch.

Mønt.

De vigtigste her circulerende Mønter ere, den ældre østerrigske Conventionsthaler og fornemmelig Maria Theresiadaleren og den gamle spanske Sølvpjaster, Peso duro ell. Peso fuerte. Maria Theresiadaleren benævnes her **Ber, Kersch** ell. **Ahu-noukte**, den halve benævnes **Alad** (cfr. Østerrig Pag. 181). Værdien af disse er henholdsvis 3 Kr. 74.22 Øre og 1 Kr. 87.11 Øre. Nye Mønter af denne Art modtages ikke, men kun gamle med urent og fedtet Udseende, da Araberne, der ere meget mistroiske, i modsat Fald frygte for, at de kunne være falske. De spanske Sølvpjastre, der gaa under Navn af **Ahu-arba**, bør være fra Carl IIII og de fire Streger maa tydeligt kunne skjelnes. Deres Værdi kan sættes = 3 Kr. 84.62 Øre (cfr. Spanien Pag. 103), idet $41\frac{3}{5}$ kunne antages at indeholde 1 fr. Kilogr. fint Sølv. Nærmest ved Kysten benyttes ogsaa forskjellige engelske, franske, tyrkiske og ostindiske Mønter.

Blandt Kjøbmændene benyttes ogsaa Dukater og Zecchiner under Navn af **Mitekal** og disse regnes i Værdi = $2\frac{1}{4}$ Conventionsthaler.

Paa Markederne betales sjældent med Penge, da Forretningen i Reglen sker ved Tuskhandel og fornemmelig ved **Gabi**, som er et helt Stykke Bomuldstøj af 20 abessiniske Alens Længde, Halvdelen heraf benævnes **Karanna** og Fjerdedelen **Gerbab**, som indeholder saa meget Tøj, som sædvanligt benyttes til en simpel Klædning.

Gjenstande af ringere Værdi kjøbes ved Stykker af urent Stensalt, som benævnes **Amulè** ell. **Amele**, nogle Steder **Kehle.** Formen og Størrelsen af disse ere: Længden $7\frac{1}{2}$ gml. par. Tom., Tykkelsen $1\frac{1}{2}$ Tom. og Bredde paa Midten 2 Tom., ved hver af Enderne $1\frac{1}{2}$ Tom. Værdien af en saadan Amulè er meget forskjellig, lavest i Nærheden af Kysten, men stigende i Værdi jo længer man kommer ind i Landet. Naar man f. Ex. i Adowa for 1 Maria Theresiadaler erholder 30—40 Amulè, faar man i Gondar kun 20—30 og i Ankóbar kun 20, dette Forhold er for øvrigt meget variabelt.

Som Betalingsmiddel benyttes ogsaa nogle Steder Glasperler, som benævnes **Borjookes.** **1 Harf** ell. **Dahab** har **40 Kebir** sædvanligt à 3 Borjookes.

Den ægyptiske Parà benyttes ogsaa ofte her under Navn af **Diwani** og for Tiden kan man regne 1 Maria Theresiadaler = 800 Diwani.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Den abessiniske Alen kan sættes lig 18 eng. Tom. = 0.457 2 fr. Meter = 1.456 7 d. Fod. Ogsaa benyttes her den tyrkiske Pik Hâlebi = 27 eng. Tom. = 0.685 8 fr. Meter = 2.185 1 d. Fod.

Maal for Korn: 1 Ardeb i Gondar er = 10 Madegas = 4.403 0 fr. Liter = 4.557 4 d. Potter. 1 Ardeb i Massawah er = 24 Madegas = 10.567 2 fr. Liter = 10.937 8 d. Potter. I Vægt holder 1 Madega 1 ægyptisk Rottel eller 444.73 fr. Gram.

Maal for flydende Varer: 1 Medane er = 8 Koba. 1 Koba, Goba ell. Kuba er i Rumindhold = 62 eng. Kub. Tom. eller 1.016 0 fr. Liter = 1.051 6 d. Potter.

Vægt: 1 Rottel, Rotolo, Liter, Niter eller Nøtt har 12 Wakih ell. Wakiet à 10 Derime og angives = 4 800 eng. Troy-Grains = 311.03 50 fr. Gram. 1 Kantár = 5 Farrasl à 20 Rottel à 10 Mocha à 12 Derime. 1 Wakih regnes almindeligen lig Vægten af 1 Maria Theresiadaler (= 28.066 8 fr. Gram), medens den virkelig er = 25.919 6 fr. Gram.

1 Ardeb (Maal for Korn) af Krydderier vejer 120 Rottel. 1 Schittal Kobber har 7 Farrasl à $21\frac{3}{7}$ Rottel eller 150 Rottel. 1 Kutal Antimon vejer 150 Rottel. 1 Koba (Maal for flydende Varer) Honning er 5 Rottel. 1 Medane (Maal for flydende Varer) Smør er 8 Koba à 3 Rottel i Vægt. 1 Ukite Elfenben er = 43 Rottel i Vægt.

I Galabat findes intet lovmæssigt Maal- og Vægtsystem, paa Markederne benyttes som Vægt den ægyptiske Rottel = 444.73 fr. Gram og man regner denne = 16 Maria Theresiadaler (der veje 449.07 fr. Gram).

Abomeh, se Øvreguinea (Slavekysten).
Adowa ell. **Adua,** se Abessinien.
Alexandria, se Ægypten.

Algier,

Hovedstad i den fransk-afrikanske Koloni Algérien.

Mønt.

Det franske System benyttes her, men det ældre fra 1820 benyttes tillige, navnligen blandt Araberne. **1 Rial Boudjou** har **24 Muson** à **2 Karub** à **14½ Asper** og kan sættes i Værdi = 1 Franc 86 Centimes.

Af ældre Mønter findes her:

Guld: **Zecchiner** ell. **Sultanine** = 6 Francs 71 Centimes.

Sølv: **Zoud Boudjou**, **Rial Boudjou**, **Rebiah Boudjou** og **Temin Boudjou**, henholdsvis = 2, 1, ¼ og ⅛ Rial Boudjou. Endvidere **Rial Drahm**, i Værdi = 60 Centimes.

Af fremmede Mønter benyttes mest de spanske og mexikanske Søjlepjastre.

Maal og Vægt.

Siden 1 Marts 1843 ere de franske metriske lovmæssigt indførte i Algérien. Uagtet de ældre Maal og Vægte ere strængt forbudte, benyttes de dog endnu meget, navnligen Alenmaalet og i Provinsen Constantine de gml. Kornmaal.

De vigtigste ældre Maal og Vægt.

Alenmaalet: Der benyttes tre Størrelser af Alen: **1**... Den tyrkiske ell. store Pik (Pik ell. Dzerà' a Kebír) = 0.635 5 fr. Meter = 2.024 9 d. Fod, den benyttes til uldne Tøjer, Bomulds- og Silketøjer. **2**... Den arabiske ell. lille Pik (Pik ell. Dzerà' a Sóghehr) = 0.476 6 fr. Meter = 1.518 7 d. Fod, den benyttes til Linnedvarer, Silkebaand, Guld- og Sølv-Tresser. 3 tyrkiske

= 4 arabiske Pik. **3**... Pik Hâlebi = 27 eng. Tom. = 0.685 8 fr. Meter = 2.185 1 d. Fod. Ogsaa benyttes her den eng. Yard eller som den kaldes Yard fra Gibraltar.

Maal for Korn og Salt: 1 Saáh (delt i 2, 4 og 8 Dele) holder 60 fr. Liter = 62.104 1 d. Potter. I Constantine holder den 160 fr. Liter = 165.610 9 d. Potter eller den er lig 1 marseiller Charge. 1 Tüpsia, Tuptia ell. Tultia holder 480 fr. Liter = 496.832 8 d. Potter og 1 Fanéga 102 fr. Liter = 105.577 0 d. Potter.

Mel sælges i Constantine pr. Balle à 122½ fr. Kilogr. Kornvarer af enhver Art og Mel sælges i den nyeste Tid stedse pr. 100 fr. Kilogr.

Maal for flydende Varer: 1 Kulleh ell. Kulla (delt i 2, 4 og 8 Dele) er 16⅔ fr. Liter = 17¼ d. Potter, men regnes i Handelen til 16 fr. Liter = 16.561 1 d. Potter og benyttes særligt til Olie. Det gml. Oliemaal Metalli holdt en Vægt = 16.951 fr. Kilogr.

Handelsvægt: 1 Kantár har almindeligen 100 Rottel, ved Hør derimod 200 Rottel Attári, ved Jærn, Bly og Bomuldsgarn 150, raa Bomuld kun 110 Rottel Attári. Der fandtes 3 Størrelser af Rottel (Rotl egentlig Rt'al): **1**... for de fleste Varer: 1 Rottel Attári (Rt'-al-el-'att'âri) havde 16 Uckias à 8 Drahem, der atter deltes i 20 Dele og var = 546.080 fr. Gram. **2**... til Frugt og Grøntsager: 1 Rottel Gheddári (Rt'-al-el-Khed'd'âri) er = 18 Uckias eller = 1⅛ Rottel Attári = 614.340 fr. Gram. **3**... til Olie, Sæbe, Smør, Honning, Dadler, Figner og andre tørre Frugter: 1 Rottel Kebír (Rt'-al-el-kebîr) er = 27 Uckias eller = 1½ Rottel Gheddári = 921.510 fr. Gram.

Sølvvægt: 1 Rottel Feuddi (Rt'-al-el-fod'd'i) har 16 Uckias og er = 497.435 fr. Gram. Denne Vægt benyttes ogsaa til andre kostbare Varer.

Guldvægt: 1 Mitkâl ell. Metikâl har 24 Karub ell. Karuba og er = $\frac{3}{20}$ Uckias Sølvvægt = 4.663 453 fr. Gram. I El Wad er 1 Metikâl = ⅞ af denne eller = 4.080 521 fr. Gram.

Diamantvægt: 1 Kirát = 4 Gran og i Vægt = 0.207 fr. Gram.

Ambassi, se Nedreguinea.
Ambriz, se Nedreguinea.
Angra, se azoriske Øer.
Ankóbar, se Abessinien.
Arrecife de Lanzarote, se canariske Øer.
Aschanti, se Øvreguinea (Tand- og Guldkysten).

De azoriske Øer

eller Terceira-Øerne, tilhørende Portugal.

Mønt. Den portugisiske Mønt (se Pag. 79); men Værdien er noget ringere, idet man (Jan. 1878) regnede en tysk Guldmark = 275 azoriske Réis, eller 1 Milréis = $3\frac{7}{11}$ tysk Mark og da 1 tysk Mark indeholder $\frac{1}{2}\frac{0}{7}\frac{0}{9}$ = 0.358 423 fr. Gram fint Guld, kan altsaa 1 azorisk Milréis i Værdi antages lig Værdien af 1.303 356 fr. Gram fint Guld, eller 100 portug. Milréis = 124.732 5 azoriske Milréis.

Maal og Vægt. De portugisiske (se Pag. 81). Af de ældre Maal var det ældre Kornmaal her noget mindre end i Portugal, idet 1 Alqueire var = 11.981 2 fr. Liter = 12.401 3 d. Potter, for øvrigt var Inddelingen den samme.

Bathurst, se Guinea og Senegambien (Senegambien).
Cachao, se Guinea og Senegambien (Senegambien).

De canariske Øer,

bestaaende af 7 store og 13 smaa Øer, der tilhøre Spanien.

Mønt.

Lovmæssigt benyttes her den spanske Mønt, se Pag. 101.

Forhen regnedes i den større Handel efter **Reales de vellon** à **34 Maravedises de vellon** og i den daglige Smaahandel efter **Reales de plata** à **16 Cuartos** à **4 Maravedises de vellon.** Endvidere benyttedes den gamle spanske Sølvpjaster, **Peso duro** ell. **Peso fuerte**, der var = $1\frac{1}{3}$ **Peso corriente** (Courantpjaster) à **10 Reales corrientes.** Den gml. $\frac{1}{4}$ Sølvpjaster benævntes **Toston** og $\frac{1}{16}$ Sølvpjaster **Fisca.** 1 Peso corriente kaldtes ogsaa **Escudo de oro** og man regnede (skjønt ikke ganske rigtigt) 6 saadanne lig et eng. Pund Sterling. Regningsmønten **Ducado** var = 11 Reales de vellon.

1 Peso duro var = $1\frac{1}{3}$ Peso corriente = $10\frac{2}{3}$ Reales de plata = $13\frac{1}{3}$ Reales corrientes = 20 Reales de vellon = 170 Cuartos = 680 Maravedises de vellon = 6 800 castil. Dinéros.

Maal og Vægt

ere lovmæssigt de nye spanske (se Pag. 104), tidligere skulde her benyttes de gamle spansk-castilianske (se Pag. 104), men de vare noget afvigende i Størrelse fra de sande castilianske.

De ældre canariske Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Vara havde 3 Piés og var lig 0.842 0 fr. Meter = 2.682 8 d. Fod.

Markmaal: 1 Fanegada havde 1 600 Brazas og var lig 7 511$\frac{1}{9}$ castil. Kvadr. Varas = 52.482 9 fr. Ares = 0.951 4 d. Td. Land.

Maal for Korn: 1 Fanega havde 12 Almudes à 4 Cuartillos. 1 Fanega fra Santa Cruz de Tenerife var = 62.660 0 fr. Liter = 64.857 4 d. Potter. Hvede maaltes med Strygmaal, alle andre Kornarter og Salt med Topmaal. 4$\frac{1}{2}$ strøgne Fanegas (F. rayas) fra Santa Cruz regnedes = 8 gml. eng. Winch. Bushels og 1 toppet Fanega (F. colma) regnedes = 2$\frac{1}{2}$ Winch. Bushels eller = 88 fr. Liter = 91 d. Potter. 1 Fanega fra Ciudad Real de las Palmas paa Øen Canaria var = 66 fr. Liter = 68.314 5 d. Potter. 1 Fanega ved Toldvæsenet (de la guia de Canarias) var = 68.160 0 fr. Liter = 70.550 3 d. Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Pipa havde 12 Barriles à 8 Arrobas à 5 Cuartillos à 4 Cuartas. 1 Arroba fra Santa Cruz de Tenerife var = 5.08 fr. Liter = 5.258 1 d. Potter. 1 Arroba fra Ciudad Real de las Palmas var = 5.34 fr. Liter = 5.527 3 d. Potter. 1 Arroba fra Arrecife de Lanzarote var = 12.30 fr. Liter = 12.731 3 d. Potter. 1 Arroba ved Toldvæsenet (de la guia de Canarias) var = 4.975 fr. Liter = 5.149 5 d. Potter. I den daglige Handel regnedes paa Teneriffa 1 Pipa = 100 eng. Imp. Gallons = 120 gml. eng. Vin-Gallons.

Vægt: Den gml. castilianske, se Pag. 106. 1 Libra doble, der havde 32 Onzas, benyttedes ved visse Arter af Varer, saasom: Kjød, saltet Fisk, Stokfisk, Talg og enkelte andre Varer, og var lig 920.186 0 fr. Gram.

Cape Coast, se Øvreguinea (Tand- og Guldkysten).

Capstaden.

Mønt.

Siden 1826 regnes her, ligesom i England, efter **Livre** ell. **Pound Sterling** à **20 Shillings** à **12 Pence**.

Hyppigt forekommer dog endnu Beregninger efter Rix-dollars eller efter Guilders (Gylden) capsk Courant. 1 Rix-dollar regnes = 3 Guilders og 40 Guilders = 1 Livre Sterling. 1 Guilder altsaa = 6 Pence og 1 Rix-dollar = 1$\frac{1}{2}$ eng. Shillings eller lidet mindre end den hollandske Gylden.

Maal og Vægt

ere efter 1861 lovmæssigt de engelske (se Pag. 16).

Tidligere benyttedes hovedsagelig de gml. amsterdammer Maal og Vægt (se Pag. 51). Som Fodmaal benyttedes den amsterd.-rhinlandske Voet, som Alenmaal den amsterd.-flanderske Alen. Undertiden benyttedes ogsaa de gamle engelske Rummaal, navnligen for flydende Varer den gml. eng. Vin-Gallon, ved Tolden derimod den eng. Imp. Gallon. Som Maal for Korn havde 1 Last ell. Load kun 10 Mudden ell. Muids à 4 Schepels eller kun 40 Schepels, i Stedet for 108.

I Almindelighed benyttedes følgende Reductionsforhold: 4 amsterd. Alen regnedes = 3 eng. Yards. 1 amsterd. Morgen = 2 eng. Acres. 1 Mudde ell. Muid à 4 amsterd. Schepels = 3 gml. eng. Winch. Bushels. 1 amsterd. Aam ell. Aum = 38 gml. eng. Vin-Gallons. 1 Pipe = 110 gml. Vin-Gallons = 92 Imp. Gallons. 1 Legger ell. Leaguer = 152 gml. Vin-Gallons. 1 gml. eng. Vin-Gallon = $4\frac{1}{2}$ Bouteiller ell. saakaldte Quarts. Den amsterd. Stoop benævntes her Flask. 92 amsterd. Ponden = 100 eng. Pund. avdp.

Casablanca, se Marokko.
Ciudad Real de las Palmas, se canariske Øer.
Congo, se Nedreguinea.
Constantine, se Algier.
Dahomeh, se Øvreguinea (Slavekysten).
Damiette, se Ægypten.
Egba, se Øvreguinea (Slavekysten).
Eko, se Øvreguinea (Slavekysten).
Fayal, se azoriske Øer.
Ferro, se canariske Øer.
Fêz, se Marokko.
Fort Gorée, se Guinea og Senegambien (Senegambien).
Fort William, se Øvreguinea (Slavekysten).
Freetown, se Øvreguinea (Sjerra Leone).
Fuerteventura, se canariske Øer.
Funchal, se Madeira.
Gabunkysten, se Nedreguinea.
Gambia, se Guinea og Senegambien (Senegambien).
Ghadâmes, se Tripolis.
Gomera, se canariske Øer.
Gondar, se Abessinien.

Guinea og Senegambien.

Mønt.

Øvreguinea.

Sjerra Leone Kysten. Ved Handel med Udlandet bliver det mere og mere almindeligt at anvende de engelske Mønter og siden 1843 circulere her samtlige engelske Mønter, selv de mindste. Samtidig hermed regnes her ogsaa efter **Dollars** ell. spanske og mexikanske Sølv-Pjaster à **100 Cents.** Lovmæssigt er Værdien af en saadan Pjaster = 50 Pence Sterling og en engelsk Sovereign gaar for 4 Dollars 80 Cents. De siden 1843 i Circulation værende spanske, mexikanske, bolivianske og peruvianske Guld-Onzas ell. Dobloner gaa for 15 Dollars 36 Cents. Den franske Femfranc gjælder for 93 Cents.

I det Indre af Landet benyttes mest Tuskhandel og her anvendes ligesom i Senegal **Barren**, der er en Jærnstang, af Vægt circa 12 eng. Pund advp. og af Værdi circa 3 eng. Shillings Sterling. Ligeledes benyttes **Macutas** = 2000 **Zembis**, **Kauris** ell. **Cowries** (smaa Muslinger), de anvendes ogsaa som Smykker. Handelsfolk, der komme fra det Indre af Afrika, betale ofte med Øren- og Fingerringe af Guld.

Af Mønter findes her endnu fra 1791—96: Sølvmønter paa 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{5}$ og $\frac{1}{10}$ Dollar, saaledes udmøntede, at 1 Dollar, der er lig 10 Macutas, gjennemsnitlig vejer 408 eng. Troy-Grains = 26.4380 fr. Gram og er af Finhed 834, altsaa indeholdende 22.0493 fr. Gram fint Sølv, i Værdi = 3 Kr. 52.79 Øre.

Negerkolonien Liberia. Man regner her, ligesom i de nordamerikanske Fristater, efter **Dollars** à **100 Cents.** Et ældre endnu anvendt Pengestykke er **Mauilly** paa $1\frac{1}{2}$ Dollars, et Messingstykke af circa 3 eng. Pund avdp. Vægt. Ligeledes benyttes **Buyapart**, et Stykke Tøj, 4 eng. Tom. i Firkant, helt overdækket med Kurismuslinger, gjældende c. 25 Cents. Af andre Betalingsmidler anvendes Messingkjedler, Bomuldstøjer, Tobak, Flinter, Krudt, ligeledes **Barren**, Jærnstænger af Vægt 12 eng. Pund avdp., hvilke sidste dog egentlig ikke benyttes til dermed at betale, men kun til dermed at taxere andre Varer, hvormed man betaler, f. Ex. 1 Stykke Guinea (Bomuldstøj) sættes = 9 Barren, 50 Flintestene = 1 Barren.

Her findes saa godt som ikke Mønt, man betjener sig af Papirpenge (uden nogen som helst Garanti), der have en meget

ringe Værdi, en saadan Papirdollar havde f. Ex. i 1875 en Værdi = $\frac{2}{5}$ nordamerikansk Dollar, idet den nordamerikanske Dollar var = $2\frac{1}{2}$ Dollars i Papirpenge.

Peberkysten ell. **Malaghettakysten.** Her foregaar al Handel ved Tuskhandel, navnligen ved Kaurismuslinger eller ved **Kru** Ris. 1 Kru Palmeolie regnes = 3 Kru Ris og 1 Kru Malaghetta Peber = 2 Kru Ris.

Tand- og Elfenbens-Kysten og Guldkysten med Aschanti. Her herskede tidligere kun Tuskhandel. En lang Tid benyttedes Slaver som Prisnorm, senere Guldstøv **Tibbar.** 1 Unze (= $\frac{2}{3}$ Unze gml. par. Vægt = 20.396 fr. Gram) Guldstøv gjaldt i Vesten 96 franske Francs, ved Kysten af Aschanti, hvor Guldstøvet er mindre rent samt i de engelske Factorier Dixcove, Elmina, Cape Coast, Accra og i det hollandske Factori Axim kun $71\frac{1}{5}$ Francs. Priserne ansættes pr. **Ake**, der er $\frac{1}{16}$ Unze. Af Mangel paa Guldstøv benyttes ogsaa Kaurismuslinger, ogsaa kaldte **Boss.** Man regner 2 400 Kauris = 1 spansk Pjaster. I Aschanti er Brugen af Kaurismuslinger strængt forbudt, her anvendes som Betalingsmiddel mest Guldstøv, men ogsaa **Pagne, Paun** ell. **Pawn**, en Klædning af Bomuldstøj, Lærred eller Silke. Uden for Aschanti benyttes ogsaa **Manillas**, smaa fra Europa indførte Jærnstænger.

Slavekysten med Dahomeh. Her anvendes **Kauris**, saakaldte Porcelænsmuslinger, der bringes hertil fra Malediverne og Østsiden af Afrika, især fra Sansibar, de kaldes ogsaa **Simbipuri, Busies** ell. **Buschihs.** Umiddelbart ved Kysten benyttes dog mere og mere Metalpenge og navnligen Maria Theresiadaleren og den spanske Sølvpjaster. Værdien af Kauris er meget omvexlende, 1856 kunde man i Dahomeh regne 2 400 Kauris = 1 Maria Theresiadaler.

Nigerdeltaet. Det egentlige Betalingsmiddel er Kauris, som i Yoloffsproget kaldes **Petoh**, i Fulbesproget **Tiehdeh** og i Bambarasproget **Kulu.** Ved Bredderne af Øvre-Niger regnes et saakaldet Tusinde Kauris (= 800 Stkr.) i Værdi = 3 franske Francs. Maaden, paa hvilken Kauris optælles, er noget ejendommelig: 8 × 10 Kauris kaldes 100 K. 10 saadanne eller 800 Stkr. (Gineh oginaïeh) kaldes 1 000. 10 saadanne eller 8 000 Stkr. (Oginaïeh sapo) kaldes 10 000 og 8 saadanne eller 64 000 Stkr. (Oginaïeh temedehr) kaldes 100 000 Stkr.

En anden Maade at stille Priser paa er i Fanger; man afslutter Kjøb betalbare i Fanger paa samme Maade, som andensteds i Penge, man kjøber Heste, Oxer o. s. v. for saa og saa

mange Fanger og Brøkdele af en Fange. Gjennemsnitlig kan en Fange ansættes i Værdi = 20 000 Kauris, men i Virkelighed varierer den mellem 4 000 og 40 000 Kauris. Endvidere benyttes ogsaa som Betalingsmiddel de saakaldte **Igbi** ell. **Manilla**, en Halvring af Form som en Hestesko med flade Ender, oprindelig kun af Jærn, nu ogsaa af Kobber og Bronze.

Nedreguinea.

I de portugisiske Besiddelser regnes efter **Macutas** à **50 Réis.** Der findes Mønter i Guld paa 20 Macutas ell. 1 000 Réis = 1 Milréis, af Vægt 1.275 fr. Gram, af Finhed $916\frac{2}{3}$ (= 22 Karat). I Sølv: Mønter paa 12, 10, 8, 6, 4, 2 og 1 Macuta. Gjennemsnitlig kan man regne 12 Macutas i Sølv at veje 17.576 5 fr. Gram, af Finhed $895\frac{5}{6}$, eller indeholdende 15.745 6 fr. Gram fint Sølv, af Værdi = 2 Kr. 51.93 Øre. I Kobber findes Mønter paa 2, 1, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Macuta.

De i det øvrige Guinea saa almindelige Kauris forekomme her kun sjældent, derimod benyttes hyppigt en mindre Muslingart, den saakaldte **Zimbis** ell. **Zimbos.** Tidligere benyttede man i Angola Stykker af rødt Farvetræ.

Uden for de portugisiske Besiddelser benyttes Snore med Glas- ell. Metalperler, som forfærdiges i Europa, og de, hvorpaa der sættes mest Pris, ere de af rød Farve, med cylindrisk eller oval Form, dernæst store hvidblaa, smaa mørke indigoblaa, smaa sorte med røde Pletter og røde i Almindelighed. Ofte tjener ogsaa Qvæg som Betalingsmiddel. Blandt Beboerne af Zaire- og Congoflodens Bredder i Nærheden af Punta da Lenha, et stort Factori for Slavehandlere, sker al Handel ved Tuskning og Penge er her ukjendt, Hovedhandelsartiklen er Slaver og Palmeolie. Blandt Betschuanerne ere Perler ikke mere saa søgte som tidligere, dog kan man ikke ganske undvære dem, naar man rejser der. Store Perler af enhver Art modtages ikke, men mest søges smaa Perler af lyserød, mathvid, lysegrøn, teglstensrød, lyseblaa eller mørkeblaa og af gul Farve. Krudt er stedse meget velkomment.

Paa Gabunkysten (nordligst i Nedreguinea) findes ogsaa Tuskhandel og Omsætningen sker da ved 100 Pund Elfenben, 100 Blokke Sandeltræ (= 2 400 Pund) eller 100 Blokke Ibenholt (omtrent af samme Vægt som Sandeltræet, men af den dobbelte Værdi). Pundet er det gml. par. Pund Markvægt = 489.5 fr. Gram.

Senegambien.

Her benyttes som Betalingsmiddel Guinea, et blaat Bomuldstøj, forfærdiget i det franske Ostindien eller i det engelske Kolonial-Territorium sammesteds og senere solgt til Pondichéry, hvor det farves og senere paa franske Skibe overføres hertil. Efterligninger af disse Tøjer gaa ikke, da de indfødte let opdage om de ere ægte eller ej. Af de fire Slags Guinea benyttes her kun den simpleste Slags i Senegambien, det saakaldte Oréapoléons, der er 15 fr. Meter langt, 1 Meter og nogle Centimeter bredt og af Vægt $1\frac{3}{4}$—2 Kilogr. Den almindelige Pris for de paa $1\frac{3}{4}$ Kilogr. er 9 Francs og for de paa 2 Kilogr. $9\frac{1}{2}$ Francs.

I Saint Louis benyttes franske Penge, dog tillige Guldstøv, og i den franske Senegalkoloni benyttes ogsaa spanske Guld-Onzas (Doblon eller Quadrupel) til en Værdi af 86 Francs, Sølvpjaster til $5\frac{1}{4}$ Francs. I den engelske Koloni Gambia regnes Værdien af et Stykke Guineatøj til det dobbelte af hvad Tilfældet er paa de franske Handelspladser.

Syd for Senegalfloden benyttes hyppigt Barren og Værdien af en saadan kan sættes = 4 Francs. I den østlige Del og nordost for Senegalfloden benyttes sort Pagne, kaldet Melahfa, der i Værdi kan sættes = 1 gml. par. Gros (= 3.824 fr. Gram) Guld eller Guldstøv eller = $12\frac{1}{2}$ franske Francs. I Walata i det Indre benyttes hvidt Pagne, af Maurerne kaldet Jif, af Negrene Sor, ligeledes benyttes Guldstøv og Strudsfjer, undertiden Hirse; endvidere benyttes Guineatøj og Stykker af grovt Stensalt, 70 Centimeter langt, 35 Centim. bredt og 8 Centim. tykt. 1 Kilogr. Strudsfjer (hvide og sorte blandede) har samme Værdi som 2 Stkr. Guineatøj, der i Walata gjælder for 4 Gros Guldstøv eller 50 Francs pr. Stk. 30 Matar (c. 21 fr. Hektoliter) Hirse = 1 Stykke Stensalt. 100 Muhl (se under Maal og Vægt) Smør eller 6 store Toulons (ɔ: Lædersække af et Gede-, Bede-, ja selv Oxe- eller Raavildtskind) Tischtar (ɔ: tørret Hjortekjød) have samme Værdi som 1 Stk. Guineatøj. I det Indre benyttes Kauris. Som Norm for Priser gjælder 1 **Minkali** $12\frac{1}{2}$ eng. Shillings Sterling.

Som almindelig Regel gjælder, at paa hele Guineakysten benyttes paa de Dele, der ikke ligge umiddelbar i Nærheden af de europæiske Besiddelser, Guldstøv og Værdien kan sædvanligen sættes til $3\frac{5}{8}$ Livre Sterling for 1 eng. Troy-Unze.

Maal og Vægt.

Guinea.

I Sjerra Leone og Liberia gjælde de engelske Maal og Vægt, som Rummaal de gml. eng. I Sjerra Leone sælges Palmenødder efter den eng. Winch. Bushel, Palmeolie efter den gml. Vin-Gallon. Paa Tand- og Guldkysten med Aschanti benyttes for Guldstøv den neden for anførte Vægt. I de portugisiske Besiddelser i Nedreguinea anvendes de portugisiske Maal, dog ikke som Kornmaal (se neden for). De af de indfødte benyttede Maal ere i det væsentlige følgende:

Længdemaal: I hele det vestlige og nordlige Afrika benyttes som Alenmaal for alle Slags Tøjer Pik ell. Covado (Cobido, Covid, Cubit, Condu ell. Coudée), der er lig den ægyptiske Pik Béledi eller = 0.5775 fr. Meter = 1.8400 d. Fod.

Maal for Korn: I Liberia og overhovedet paa hele Peberkysten benyttes saa vel til tørre som til flydende Varer Kru ell. Crue, som af Ris kan rumme en Vægt paa 25—30 eng. Pund, af Malaghetta-Peber 18—20 eng. Pund avdp. Majs sælges ofte pr. Kiste, som holder 556 fr. Liter eller c. 4 danske Korntdr. I Bonny og i Gml.-Calabar (i Nigerdeltaet) sælges Salt pr. Tub ell. Tønde, der holder i Vægt 36 eng. Pund avdp. I de portugisiske Besiddelser i Nedreguinea benyttes Exeque à 4 Cazungueles, svarende i Størrelse omtrent til den portug. Fanga og Alqueire.

Maal for Palmeolie: I Liberia og paa Peberkysten benyttes Kru ell. Crue, der holder 4 gml. eng. Vin-Gallons og i Vægt 30 eng. Pund avdp. Palmeolie. Paa Tandkysten i Staten Lahu og Jack holder 1 Kru ell. Crue 46 eng. Pund. I Bonny kjøbes Palmeolien af Englænderne efter den gml. eng. Puncheon. I Gml.-Calabar efter Tub ell. Kru, som i Størrelse er lig 10 gml. eng. Vin-Gallons.

Guldvægt paa Tand- og Guldkysten: 1 Unze = 16 Ake ell. Akis (fr. Acquets) er = 384 gml. par. Grains = $\frac{2}{3}$ gml. par. Once Markvægt = 20.396 fr. Gram. I Aschanti er 1 Benda = 36 og 1 Periguin = 40 Ake.

Senegambien.

I den franske Senegalkoloni ere ved Decret af 15 Juni 1826 de franske metriske Størrelser indførte og samtidig hermed de gamle Maal og Vægte forbudte, undtagen med Hensyn til Maalene for de tørre Varer. I den lille engelske Koloni Gambia benyttes

de engelske Størrelser. De indfødte benytte dog begge Steder endnu de ældre Størrelser.

Længdemaal: 1 Covado (fr. Coudée) er = 0.487 3 fr. Meter = 1.552 5 d. Fod.

Maal for Gavntræ: De indfødte kjøbe Træ efter gml. par. Kvadr. Fod eller efter eng. Kvadr. Fod af 1 Tommes Tykkelse, idet Kubikmaal ikke er kjendt her.

Maal for Korn, ogsaa benyttet til Ris, Hirse og andre indenlandske Næringsstoffer samt til Salt og Kalk: 1 Fad (fr. Barrique) holder af Ris 180, af Kalk 250 Kilogr. 1 Mater er lig 40 Moule og holder af Ris 70 Kilogr. I Rumindhold holder 1 Mater c. 70 fr. Liter = c. 72½ d. Potter. Størrelsen af 1 Moule varierer mellem 1 og 2 Liter. Efter denne sælges Smør.

Maal for Gummi: Senegalgummi maales med Kasser af forskjellige Dimensioner, af Vægt fra 15—100 gml. par. Pund eller mere, ogsaa ofte i Oxehoveder eller andre Fade. Oprindelig skulde 1 Bottich holde en Vægt = 1 Kantár, hvorfor man ogsaa kaldte den «Kantár» og den deltes i 5 Gamellen. Ethvert Skib, der kommer hertil, betjener sig imidlertid af sin egen Bottich. Tidligere kunde man antage et saadant Maal at holde 2 000 gml. par. Pund = 979 Kilogram eller 2 158 eng. Pund avdp. For Tiden sælge Maurerne Gummi kun efter Vægt og de benytte da saadanne Kar ell. Foustager, hvis Indhold de selv kjende.

Vægt: 1 Kantár vejer c. 100 fr. Kilogr. De indfødte benytte ogsaa det gml. par. Pund Markvægt à 16 Onces à 8 Gros, i Vægt = 489.505 8 fr. Gram.

Habesch ell. **Habessinien,** se Abessinien.
Horta, se azoriske Øer.
Kabinda, se Nedreguinea.
Kairo, se Ægypten.
Kumassi, se Øvreguinea (Tand- og Guldkysten).
Lagos, se Øvreguinea (Slavekysten).
Lanzarote, se canariske Øer.
Larasch, se Marokko.
Liberia, se Øvreguinea.
Loango, se Nedreguinea.

Madagaskar.

Mønt.

Den vigtigste her benyttede Mønt er det franske Femfrankstykke, her kaldet **Faransa**, enten benyttet hel, som den er, eller skaaret i Smaastykker og vejet paa smaa Vægte, som enhver handlende fører med sig, og hvorpaa kan vejes med en Nøjagtighed af indtil $\frac{1}{700}$ af en saadan Mønt. Den halve Mønt benævnes **Lohs** ell. **Lose**, $\frac{1}{4}$ kaldes **Kirobo**, $\frac{1}{8}$ ... **Sikadsi**, $\frac{1}{12}$ ... **Prohy vöména**, $\frac{1}{24}$ ... **Waoména**, $\frac{1}{48}$ ... **Ila** og $\frac{1}{72}$ ... **Iranambatry.** Foruden Femfranken circulerer her ogsaa den spanske og mexikanske Sølvpjaster, som vel Kjøbmændene modtage, men de indfødte nødigt. Ogsaa disse klippes i mindre Stykker, der da føre samme Navn som Femfranken. Ved kongelig Bestemmelse fra Sommeren 1855 sattes 11 Femfrankstykker i Værdi = 10 spanske Pjastre. Tidligere benyttedes $\frac{1}{16}$ spansk Pjaster under Navn af **Volmen.** Her findes mange falske Mønter, men for Europæere ere de let at skjelne fra ægte, eftersom de indfødte ikke kjende hverken Tallene eller Bogstaverne paa Mønten, og saaledes let komme til at ombytte disse paa Mønterne. Franske og engelske Guldmønter benyttes kun meget lidt, da man har Besvær med at faa de indfødte til at modtage disse. Tuskhandel benyttes ogsaa her meget.

Maal og Vægt

ere kun i ringe Grad bestemte og de variere meget paa de forskjellige Steder.

Længdemaal: Alenmaalet hedder **Rähf** ell. **Refe**, men det er af højst forskjellig Størrelse.

Markmaal: Markerne udmaales ikke, deres Størrelse angives ved det Kvantum Ris, som derpaa kan saaes.

Rummaal: 1 Satu ell. Zatu har 100 Wuhl ell. Voule og 1 Trubahuasch ell. Monscha har 12 Wuhl. — 1 Wuhl er et Maal, der rummer $\frac{1}{2}$ gml. par. Pund (= 244.8 fr. Gram) ikke-afskallede Ris. 1 Bamba er et Maal, der holder $\frac{3}{8}$—$\frac{1}{2}$ gml. par. Pund (= 183.6—244.8 fr. Gram) Krudt.

Vægt: Af smaa Vægtstykker findes her kun for Vejning af Guld og Sølv. 1 Sompi = 3 Wari à 2 Sakahr ell. Sacares à 2 Nanki ell. Nanquis. — 1 Sompi er = 1 gml. par. Gros = 3.8243 fr. Gram.

Madeira.

Mønt.

Man regner her, ligesom i Portugal, efter **Réis** ell. **Milréis** à **1 000 Réis**, men af en noget ringere Værdi end i Portugal. Værdien af Mønten kan erholdes efter de i stærkt Omløb værende nordamerikanske Sølvmønter. Den ældre nordamerikanske Sølv-Dollar har her den faste Cours af 1 Milréis og man kan altsaa regne 1 Milréis paa Madeira at have samme Værdi som 24.056 610 fr. Gram fint Sølv eller = 3 Kr. 84.91 Øre.

Ved kgl. Decret af 7 Dec. 1836 tillodes det at benytte den gml. nordamerikanske Sølv-Dollar her (ogsaa ved offentlige Betalinger) saa vel som den spanske Guld-Onza og Dele af denne, idet 1 Guld-Onza sættes = 16 Milréis. De spanske, mexikanske, peruvianske, columbianske, bolivianske og chilensiske Pjastre, skjønt lidet bedre i Værdi, gaa til samme Værdi som den gml. nordamerikanske Dollar. Den engelske Sovereign circulerer her til den faste Cours = 4 800 Réis, hvilket giver en lidet mindre Værdi for 1 Milréis paa Madeira eller kun 3 Kr. 78.32 Øre.

De portugisiske Guld- og Sølvmønter ere kun meget lidt i Omløb, da de, saa snart de komme til Stede, tilbageholdes af Kjøbmændene for at benyttes som Rimesse til Lissabon og Porto. De indfødte modtage dem højst ugjærne. De hyppigst her omløbende Mønter ere de engelske og nordamerikanske Guld- og Sølvmønter til den nævnte Pris, 1 Livre Sterling = 4 800 Réis eller 50 Pence = 1 Milréis og 1 Guld- eller ældre Sølv-Dollar = 1 Milréis. For den engelske Sovereign kan man i Reglen opnaa $\frac{1}{2}$—1 pCt. større Værdi ell. 4 824—4 848 Réis eftersom disse ogsaa benyttes som Rimesse til Lissabon. Dernæst circulere de oven for nævnte Pjastre med deres Underafdelinger, og spanske Guld-Onzas til 16 Milréis, idet man dog ofte faar 3—5 pCt. Opgjæld paa disse, eftersom de benyttes som Rimesse til Marokko og Spanien. 1 Pjaster = 1 Milréis. Endelig løbe her ogsaa franske Guld 20-Frankstykker almindeligen til 3 600—3 800 Réis, undertiden ogsaa til 3 840 Réis, Sølv 5-Frankstykker til 950 Réis, sjældnere til 960 Réis. De mindre, franske Sølvmønter kunne vanskeligen benyttes.

Af Kobbermønter circulere her portugisiske paa 20 Réis (Vintems), paa 10 og 5 Réis.

Maal og Vægt.

Ved Tolden benyttes, ligesom i Portugal, det franske metriske System. I det daglige Liv benyttes de ældre portugisiske Maal og Vægt (se Pag. 81). I Praxis regnes her $2\frac{1}{2}$ Alqueires Kornmaal = 1 gml. eng. Winch. Bushel. $23\frac{1}{2}$ Almudes ell. 47 Potes (Maal for fl. Varer) = 1 Pipa paa 110 gml. eng. Vin-Gallons = 91.642 3 eng. Imp. Gallons og regnes derfor lig 92 Imp. Gallons. 1 Vin Barril er lig $2\frac{1}{2}$ Almudes og kan efter forskjellige Angivelser i Gjennemsnit regnes = 44.473 3 fr. Liter = 46.032 9 d. Potter og 1 Amalde ell. Almude = 17.789 3 fr. Liter = 18.413 2 d. Potter, altsaa temmelig nær 6 pCt. større end den gml. lissabonner. Prisen paa Vin stilles pr. Barril. Med Hensyn til Handelsvægten har 1 Arratel ell. Libra en Vægt = 458.549 8 fr. Gram eller næppe 0.1 pCt. mindre Vægt end den portugisiske Arratel. 1 Marco Guld- og Sølvvægt = $\frac{1}{2}$ Arratel = 229.274 9 fr. Gram.

Amerikansk Hvedemel sælges pr. Barrel à 196 eng. Pund avdp. Vægt = 88.90 fr. Kilogr.

Maghrib-ul-Aksa, se Marokko.
Makdaschu, se Sansibar.
Marka, se Sansibar.

Marokko.

Mønt.

Man regner efter **Mitskal,** Metekal, Mitral ell. Nutkil à **10 Uckie** ell. Ockiat (eng. Okheat, arabisk Fatha) à **4 Musune** ell. Musnuas (fr. Mouzonnas, spansk Blanquillos) à **6 Flus** ell. Delila (Enkelttal Fels ell. Fils) à **4 Kirât.**

Værdien af Mønten bliver stadig ringere og ringere. Den vigtigste her, siden 1850, circulerende Mønt er den franske Femfrank i Sølv, der for Tiden har den lovmæssige Cours af $32\frac{1}{2}$ Uckie til hvilken Værdi den modtages ved Statskassen, men i den daglige Handel gaar den for langt højere Værdi, saaledes i 1874 for $52\frac{1}{2}$ Uckie og i 1876 endog for $57\frac{1}{2}$ Uckie. Værdien af 1 Mitskal, der efter den lovmæssige Cours skulde repræsentere Værdien af

6.923 077 fr. Gram fint Sølv eller være lig 1 Kr. 10.77 Øre, har saaledes for Tiden mellem Mand og Mand kun Værdien af 3.913 043 fr. Gram fint Sølv eller 62.61 Øre. Foruden Femfranken benyttes af de indfødte som Skillemønt den spanske Peseta. Tidligere modtoges ogsaa den spanske Søjlepjaster under Navn af Duro-bumedfa, siden 1852 til 20 Uckie eller 2 Mitskal. Ved Tolddistricterne modtages kun gamle spanske Guldmønter og 19 Reales regnes = 5 Francs, endvidere franske og andre Guldmønter paa 20 og 10 Francs samt eng. Sovereigns.

Af prægede Mønter findes eller fandtes:

Guld: Mønter paa **2 Rîals** (Bu-t'ki, Butaca, Bønntqui, Bendqui, Bendoki) = 65 Ucki = 10 franske Francs. Tidligere fandtes ogsaa Mønter paa **1½ Rîals** (Metbu'o ell. Gulddukater), paa **1 Rîal**, paa ½ **Rîal** (Nusf) og endnu tidligere Mønter paa **10 Rîals** (Madridia ell. Madrid). Undersøgelse af disse Mønter findes ikke.

Sølv: Mønter paa **4 Uckie**, paa **2½ Uckie** (Ahsheroojood, Dirhem Draham) = 10 Musune, paa **2 Uckie** (Timinudschud) = 8 Musune, paa **1½ Uckie** (Studschud) = 6 Musune, paa **1¼ Uckie** og paa **1 Uckie** ell. Ockiat. Tidligere ogsaa Mønter paa **1 Rîal**, baade runde og firkantede, af Værdi lig den spanske Sølvpjaster (Peso duro ell. fuerte), eller indeholdende 24.038 5 fr. Gram fint Sølv og paa ⅛ **Rîal** = ⅛ gml. spansk Pjaster.

Bronze (Kobber blandet med Zink): Mønter paa **4** og **2 Flus** og paa **1 Fels** ell. Fils, almindeligen kaldet Delila. Tidligere møntedes ogsaa **Kirât.**

Guld- og Sølvmønter ere ikke blevne prægede i de sidste 15 Aar, derimod er Landet blevet aldeles overfyldt med Bronzemønt, der lovmæssigt skal præges saaledes, at man af en herværende Artal (= 508 fr. Gram) Kobber erholder 140 Stkr. Flus ell. 576 Kirât. Mønterne ere slet prægede og Kobberet blandes ofte med Bly og Jærn. I Cadiz, Gibraltar og Lissabon findes Værksteder, hvor falske Bu-t'ki og Sølvmønter forfærdiges, men da den marokanske Regerings Mønter ikke ere stort bedre, er det vanskeligt at skjelne de ægte fra de falske.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Den engelske Yard anvendes her for Tiden temmelig almindeligt; men det synes som om den franske Meter i en nær Fremtid vil blive indført. Blandt Portugiserne, der have nedsat sig paa Kysten, benyttes den portug. Covado, som dog kun

regnes = $\frac{7}{12}$ eng. Yard ell. = 0.533 395 fr. Meter = 1.699 5 d. Fod. Det indenlandske Maal, den marokanske Alen, kaldet Dhra'à ell. Kála (af de christne kaldet Codo), deles i 8 Tomin og er = 0.570 7 fr. Meter = 1.818 4 d. Fod.

Maal for Korn, Bælgfrugter og Frø: Den spansk-castilianske Fanega benyttes, den angives som strøgen til 55—56 Liter og som toppet til 72—74 Liter, kan altsaa sættes lig den sande castil. Fanega, der er = 55.501 0 fr. Liter = 57.447 3 d. Potter. Den er nogle Steder noget afvigende herfra eller kun $51\frac{1}{2}$ Liter = 53.306 0 d. Potter. 1 Saâ ell. Sahha har 4 Muhd ell. Almud. 1 Muhd angives til 14.387 fr. Liter = 14.891 5 d. Potter, men er for øvrigt meget forskjellig, i Slaa ell. Salee = 40 gml. sp.-castil. Celemines = 185.003 3 fr. Liter = 191.491 1 d. Potter, i Rebât = $79\frac{3}{4}$ fr. Liter = 82.546 7 d. Potter, i El Araisch = 31 fr. Liter = 32.087 1 d. Potter, i Tanger = 29 fr. Liter = 30.017 0 d. Potter og i Casablanca og i Mazagan = $25\frac{1}{4}$ fr. Liter = 26.135 5 d. Potter. 1 Alcolla holder 22 fr. Liter = 22.771 5 d. Potter og 1 Kila = 89 fr. Liter = 92.121 1 d. Potter. I Mogador og Saffi og paa andre Pladser paa den sydvestlige Kyst sælges Kornvarer efter Vægt og navnligen pr. Jarroba, Haroba ell. Kroba, som for Hvede angives til 100, for Majs 92 og for Byg 71 Kilogram. Majs sælges til Udførsel i Mogador pr. Kharuba, en Vægt paa 2 sædvanlige Kintâr = 108 Kilogram. I Jarroba angives i Rumindhold til 159 fr. Liter = 164.575 9 d. Potter.

Maal for flydende Varer: Flydende Varer sælges efter Vægt. For Olie indeholder 1 Kula en Vægt paa 22 Artal og den har et Rumindhold = 15.155 0 fr. Liter = 15.686 5 d. Potter.

Vægt: 1 Artal, Rotal ell. Rottel har 14 Ucki, som i de nordlige Havne (Rebât, Larasch, Tanger, Tetuan) er = 508 fr. Gram, i de sydlige Havne (Mogador, Saffi, Casablanca, Mazagan) er = 540 fr. Gram. I Mogador findes en Artal (til Levnedsmidler) = $1\frac{1}{2}$ almindelig Artal eller = 810 fr. Gram. Endelig findes der endnu en tredie Artal = 1500 fr. Gram.

Der findes 4 Størrelser af Centner ell. som det kaldes Kintâr: **1**... Det sædvanlige Kintâr = 100 Artal, tillige benyttet som Told-Centner; i de nordlige Havne = 1 eng. Hundredweight ell. 50.8 fr. Kilogr., men antages ofte = 50 Kilogr., i de sydlige Havne = 54 fr. Kilogr. **2**... Det store Kintâr til Olie, Smør, Kjød, Frugter og ved Tolden af Vox og Jærn = 150 Artal; i de nordlige Havne = $1\frac{1}{2}$ eng. Hundredweight = 76.2 fr. Kilogr., undertiden regnet til 75 Kilogr., i de sydlige Havne = 81 fr.

Kilogr. I Saffi er et saadant Kintâr kun 125 Artal = $67\frac{1}{2}$ fr. Kilogr. **3**... Kintâr-el-a'rub = 75 Artal, i de nordlige Havne = 38.1 fr. Kilogr., i de sydlige Havne = $40\frac{1}{2}$ fr. Kilogr. **4**... Det gml. alm. Told-Kintâr = $45\frac{1}{3}$ fr. Kilogr.

---

1 Terha er et Antal af 6 Stkr.

Masr el Káhira, d. s. s. Kairo, se Ægypten.
Massawah, se Abessinien.

Mauritius eller Ile de France.

Mønt.

Man regner her, ligesom i England, efter **Livre Sterling** à **20 Shillings** à **12 Pence**, hvilken Regningsmaade indførtes 1826 ved Kolonial-Regeringen og som mere og mere benyttes af de handlende paa Øen. Paa Guldpengene sættes lidet højere Værdi, idet man som oftest faar 2 à 3 pCt. Opgjæld paa disse.

Den tidligere Regningsmaade, som endnu i 1850 og senere var ganske almindelig her, var, at man regnede efter **Courant-Pjaster** à **100 Cents** à **12 Décimes** eller efter **Colonial-Livre** ell. Colonial-Franc à **20 Colonial-Sous**, begge kun Regningsstørrelse, idet der ikke blev præget Mønt efter disse. 1 Courant-Pjaster var = 10 Colonial-Livres og regnedes = 4 Shillings Sterling. 1 Cent = 2 Colonial-Sous. De engelske Sølvpenge stode her i følgende Værdi: 1 Krone (Crown) = 5 Shillings gjaldt $1\frac{1}{4}$ Courant-Pjaster, 1 Shilling = 25 Cents; Guldpengene sattes derimod noget højere, idet 1 Sovereign gjaldt $5\frac{1}{3}$ Courant-Pjaster og da denne Mønt indeholder 7.322 385 fr. Gram fint Guld, kunde altsaa 1 Courant-Pjaster anses at have en Værdi = 1.372 947 fr. Gram fint Guld eller = 3 Kr. 40.49 Øre. 1 Colonial-Livre = $\frac{1}{10}$ heraf eller 34.05 Øre.

Med Hensyn til de spanske og forskjellige amerikanske Pjastre, regnede man simpelthen 12 saadanne = 13 Courant-Pjaster. Af fremmede Mønter circulerede her nyere og ældre Mønter fra britisk Ostindien: 1 Compagnie-Rupie eller Bombay- og Madras-Rupie til 1 Shilling 11 Pence, den gml. Sicca-Rupie til 2 Shillings 1 Penny. De neapolitanske Scudi til 4 Shillings 1 Penny.

De for Mauritius af England tidligere prægede Mønter paa 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ og $\frac{1}{16}$ Sølv-Dollar svarede i Vægt og Finhed ganske til den gml. spanske Sølvpjaster, der vejede 27.064 3 fr. Gram og var af Finhed $902\frac{7}{9}$.

Maal og Vægt.

Siden 1875 er her indført det franske metriske System.

Før den Tid benyttedes det gml. franske og engelske Maal, ved Tolden dog kun det eng. Imp. Maal og Vægt.

Længdemaal: Man regnede 15 par. Fod = 16 eng. Fod. Favnen (Fathom) var = 5 par. Fod. Alenen (Aune) var = 44 par. Tom. og 7 Alen regnedes = 9 eng. Yards.

Maal for flydende Varer: 1 Cask ell. Barrique havde 30 Veltes. 1 Velte var lig den par. Velte eller = 7.609 6 fr. Liter = 7.876 5 d. Potter og regnedes = 2 gml. eng. Vin-Gallons, hvorved 1 Cask regnedes = 60 Gallons.

Handelsvægten var den gml. par. Markvægt: 1 Ton havde 20 Quintaux à 100 Pund og regnedes = 2 160 eng. Pund avdp. Kaffe solgtes pr. Sack à 100 Pund (= 48.95 Kilogr.) eller pr. 160 Pund (= 78.32 Kilogr.), Bomuld pr. Balle à 250 Pund (= 122.38 Kilogr.) Markvægt. 1 Ton of shipping (Skibslast) regnedes ved Varer, som vejedes, til 2 000 Pund (= 979.01 Kilogr.), ved Kaffe og Kornvarer til 1 400 Pund (= 685.31 Kilogr.), ved Krydderier til 1 000 Pund (= 489.51 Kilogr.), i Rumindhold til 42 Kub. Fod = 1.439 6 fr. Kub. Meter = 46.566 6 d. Kub. Fod, ved firkanthugget Skibstømmer dog kun til 32 Kub. Fod = 1.096 9 fr. Kub. Meter = 35.479 3 d. Kub. Fod.

Mazagan, se Marokko.
Mogador, se Marokko.
Monrovia, se Øvreguinea (Liberia).
Nubien, se Ægypten.
Orotava, se canariske Øer.
Palma, se canariske Øer.
Ponta Delgada, se azoriske Øer.
Port Louis, se Mauritius.
Porto Santo, se Madeira.
Port Said, se Ægypten.
Puerto de Cabras, se canariske Øer.
Puerto de Santa Cruz, se canariske Øer.
Rebât, se Marokko.
Saffi, se Marokko.

Sanct Helene.

Mønt, Maal og **Vægt** ere de engelske, se Pag. 15.

Sanct Louis, se Guinea og Senegambien (Senegambien).
San Miguel, se azoriske Øer.
San Salvador, se Nedreguinea.
San Sebastian, se canariske Øer.

Sansibar,

Hovedstad i Sultanatet af samme Navn paa Østkysten af Afrika, Byen beliggende paa en Ø af samme Navn, af Afrikanerne kaldet Ungujo.

Mønt.

Man regner efter nordamerikanske **Guld-Dollars** à **100 Cents** (se nordam. Fristater). De her boende Arabere dele denne Dollar i **2 Nusu** à **2 Ruba** ell. **Rubo** à **2 Toman** à **2 Annas** à **8 Biya** à **4 Ruba baisa.**

Tidligere regnedes efter de ældre østerrigske Maria Theresiadalere, men ved stiltiende Overenskomst er den amerikanske Dollar bleven Enheden og ved Omvexling faar man i Reglen fra 1—6 pCt. Opgjæld mod Maria Theresiadaleren. I den nordlige Del af Landet gaar kun denne sidste.

De amerikanske Mønter ere ikke alene de mest anvendte, men de ere næsten de eneste, der gaa i Landet, de engelske og franske Mønter ere under Værdi: den eng. Sovereign gjælder 4 Doll. 75 Cents, den halve = 2 Doll. 37½ C., den franske 20-Francs = 3 Doll. 75 Cents, 10-Francs = 1 Doll. 87½ Cents, 5-Francs i Guld = 93¾ Cents, 5-Francs i Sølv = 94 Cents, den britisk-ostind. Comp.-Rupie = 47 Cents, den spanske Guld-Onza = 15 Doll. De mindste Pengestykker, der gaa her, ere de i Bombay prægede britisk-ostind. Kobbermønter paa ¼ Anna ell. 3 Pies og paa 1/12 Anna ell. 1 Pie (her kaldet Biya), hvoraf henholdsvis 128 og 384 regnes lig 1 Dollar, en Cours, som for øvrigt varierer efter det Forraad der haves, for den første Mønt f. Ex. fra 110—130 Stkr. paa 1 Dollar.

Den gamle spanske Søjlepjaster (Colonnato), der endnu forekommer her, kaldes af Araberne **Aba Madfa**, nogle Steder **Riyal Masingo**, den gjælder 6—8 pCt. mere end Maria Theresiadaleren. Den eneste Underafdeling af Pjasteren, der gaar, er Kvart-Pjasteren, som benævnes **Seringe** ell. **Pistoline.**

Det er kun lidt over 40 Aar siden Mønt indførtes her; det første hertil ankomne amerikanske Skib, i Aaret 1830, fandt de her boende Arabere i en ussel og elendig Tilstand, ikke ejende hverken Mønt eller Landsprodukter til dermed at tiltuske sig Varer. Handelen med Europa har i høj Grad beriget Sansibar. I det Indre af Landet benyttes endnu Tuskhandel, de vigtigste Betalingsmidler ere: nordamerikanske Bomuldstøjer (Domestics),

ubleget Shirting og Sheeting (overalt kaldet **Merikani**), venetianske Glasperler og Porcelænsperler (Charas ell. Uschanga). Prisen paa Domestics er afvexlende, 1 Stykke kaldet **Jura** ell. **Gora** fra 2—2¾ Dollars. Man beregner Prisen pr. Schucka (= c. 1⅚ fr. Meter) Domestics, som ved Kysten kan koste 25 Cents, dybt inde i Landet kan Værdien stige til 1 Dollar. Af Perler er i Omløb 400 forskjellige Arter, de hyppigst efterspurgte og billigste kaldes **Chanyera** ell. **Uschanga Waupa**, de ere kuglerunde og af hvidt Porcelæn, i Sansibar koste 5 à 6 Pund af disse 1 Dollar, for øvrigt af forskjellig Værdi efter Beliggenheden af Stedet, undertiden 6 Gange højere paa et Sted end paa et andet. Ogsaa benyttes i Stedet for Mønt groft Messingtraad (Nr. 4 og 5), kaldet **Masango** (Enkelttal Sango). Araberne kalde det **Hadschula** og i Sansibar koster 1 Frasla (Vægt paa 16⅙ Kilogr.) 12 til 16 Dollars.

Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Taka er lig 2 Tobe (arabisk Saub), Doti ell. Unguo ya ku schona à 2 Schucka, Muende, Upande, Lupande ell. Baa à 2 War à 2 Durrah (Dráa, Ziráa) ell. Mkono (Mukono, eng. Cubit). 1 Durrah deles enten i 2½ Bitil ell. Fitr. eller i 2 Schibr. — 1 Schucka er = 2 eng. Yards = 1.828 8 fr. Meter = 5.826 9 d. Fod. Efter tidligere rejsendes Beretning i 1860 skulde 1 Schucka være lig 1 portug. Braça = 2⅕ fr. Meter = 7.009 6 d. Fod. Af disse Størrelser var Durrah oprindelig Længden af Underarmen, Bitil ell. Fitr Afstanden fra Spidsen af Pegefingeren til Tommelfingeren paa den udstrakte Haand og Schibr Afstanden fra den lille Finger til Tommelfingeren, endvidere var Kheteh Wakia lig den dobbelte Omkreds omkring Halsen.

Maal for Kornvarer, Ris, Salt og **Kauris** (Cypraea moneta, de bekjendte smaa Muslinger, der benyttes ved Tuskhandelen i det Indre af Afrika): 1 Dschesla ell. Jigla har 60 Pissi ell. Kila à 4 Kibabo. — Dschesla var oprindelig et Rumindhold = 205.714 fr. Liter = 212.928 1 d. Potter, men som dog varierede meget i Størrelse paa de forskjellige Pladser. I Makdaschu er 1 M'sigo = 2 Tabla ell. Tobla à 15 Pissi, hvilken Pissi holder 1.65 fr. Liter = 1.707 9 d. Potter og rummer en Vægt paa 1.110 fr. Kilogr. Hirse. I Marka er 1 Pissi = 1⅔ af denne, eller = 2.75 fr. Liter = 2.846 4 d. Potter og rummer i Vægt 1.920 fr. Kilogr. Hirse. Dschesla er i den senere Tid gaaet over til at betegne en Vægt, som angives til 10 Farasla = 350 eng. Pund avdp. = = 158.76 fr. Kilogr. Vægten af 1 Dschesla er for Kauris =

$349\frac{4}{5}$ eng. Pund = 158.67 fr. Kilogr., for Sesam, uskallede Ris og Hirse = 285 eng. Pund = 129.27 fr. Kilogr., for afskallede Ris = 390 eng. Pund = 176.90 fr. Kilogr. og for sigtede Kornvarer, Salt og rensede Kauris i hele Skibsladninger = 460 eng. Pund = 208.65 fr. Kilogr.

Vægt: 1 Frasla ell. Frassilla (Flertal Farasla og Farassila) har 12 Amnam, Mun ell. Maund à 3 Artal à 16 Wakiah ell. Wakiyeh. — 1 Wakiah er = Vægten af 1 Maria Theresiadaler, eller = 28.0668 fr. Gram, 1 Rattl ell. Rotolo (Flertal Artal), altsaa = 16 saadanne. 1 Frasla bliver saaledes i Vægt = 16.1665 fr. Kilogr., efter andre Opgivelser skulde den være = 35 eng. Pund avdp. = 15.87577 fr. Kilogr. Efter denne sælges Elfenben, Krydderier, Gummi og Kaffe. I Makdaschu er 1 Kiss = 7 Farasla. 1 Candy ell. Kändi er = 20 til 22 Farasla. Den almindelige Vægtstørrelse ved den mindre Handel er Mun, der er = 1.34722 fr. Kilogr. Der findes endnu 2 andre Mun: Mun fra Maskat = 3 Mun fra Sansibar eller = 4.04116 fr. Kilogr. og Mun fra Omân, som regnes i Vægt = 1.01014 fr. Kilogr. Kjød sælges almindeligen pr. Rattl. 1 Sack = 25 fr. Kilogr.

---

* 1 Kordscha er et Antal af 20 Stkr.

Santa Cruz de la Palma, se canariske Øer.
Santa Cruz de Tenerife, se canariske Øer.
Senegal, se Guinea og Senegambien (Senegambien).
Skanderum, se Ægypten.
Susa, se Tunis.
Tamatave, se Madagaskar.
Tananarivo, se Madagaskar.
Tanger, se Marokko.
Tarâbulus, se Tripolis.
Teneriffa, se canariske Øer.
Terceira-Øerne, se azoriske Øer.
Tetuan, se Marokko.
Trebelitz, se Tripolis.

Tripolis,

ogsaa kaldet Tripoli, paa tyrkisk Tarâbulus, af Maurerne kaldet Trebelitz, Hovedstad i den tyrkiske Vasalstat af samme Navn i Berberiet paa Nordkysten af Afrika.

Mønt.

Man regner, ligesom i Tyrkiet, efter **Gersch** ell. **Pjaster** à **40 Parà. 1 Mahbuh** = 20 Pjaster. Værdien af Mønten, der tidligere var betydelig højere, er nu, siden 1845, lig den tyrkiske. Det franske 5-Frankstykke betales her med 23 Pjaster, hvorved Værdien af 1 Pjaster bliver en Ubetydelighed ringere eller = 15.65 Øre i Stedet for 15.97 Øre. Alle Beregninger anstilles i Reglen i Mahbuh, men Priserne angives i Pjaster. Priserne angives ogsaa ofte i tunesiske Pjaster eller Rîals, der ligefrem regnes = 3 Tripolis-Pjaster. De europæiske Kjøbmænd benytte som oftest Maria Theresiadaleren = $24\frac{1}{2}$ Pjaster og spanske Sølvpjaster = $25\frac{1}{2}$ Pjaster.

En anden Regningsenhed er **Mitkal Draham** fra Ghadâmes = 27 Tripolis-Pjaster, ligeledes **Mitkal Draham** fra Insalah = 12 Tripolis-Pjaster og **Mitkal Draham** fra Ghat ell. R'at = $22\frac{1}{2}$ Tripolis-Pjaster. 1 Rîal fra Ghat = 15 Tripolis-Pjaster. I den indre Handel med Araberne benyttes ogsaa den gml. Tripolis-Pjaster = $2\frac{1}{2}$ nuværende, eller = 100 Parà.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Den tyrkiske Draâ (Dreah) ell. Pik for Silke- og Bomuldstøjer, udenlandsk Klæde og europæiske Linnedvarer er = 0.671 1 fr. Meter = 2.138 3 d. Fod. Den arabiske Draâ ell. lille Pik for Baand af enhver Art, indenlandsk Klæde og Linnedvarer fra Levanten, Ægypten og Tripolis er = 0.483 4 fr. Meter = 1.540 3 d. Fod.

Maal for Kornvarer: 1 Uëba (Hueba) har 4 Temen à 4 Orbah à 2 Nus Orbah og er lig 6 551 eng. Kub. Tom. = 107.348 8 fr. Liter = 111.113 3 d. Potter. Ogsaa benyttes her en Kiló fra Konstantinopel. I Bengasi benyttes 1 Saâ = 2 Nusfie = 70.850 2 fr. Liter = 73.334 8 d. Potter og i Ghadâmes en Saâ = 120 fr. Liter = 124.208 2 d. Potter.

Maal for Vin og Brændevin: Den venetianske Barilla paa 24 Bozze.

Maal for Olie: Regeringen kjøber Olie efter Vægt og navnlig pr. Oka (= 1.220 8 fr. Kilogr.), Araberne derimod efter Maal: 1 Arbage ell. Harbeha (ital. Giarra, fransk Jarre) har et Rumindhold = 11.64 fr. Liter = 12.04 d. Potter, eller $5\frac{1}{2}$ saadanne ere = 1 Millérolle fra Marseille. I Vægt indeholder dette Maal $8\frac{1}{2}$ Oke = 10.38 fr. Kilogr. og er saaledes i Størrelse meget nær lig 1 Mistato i Canea paa Candia.

Handelsvægt: 1 Kantár har 40 Oke à $2\frac{1}{2}$ Rottel à 16 Uckie à 10 Derhem à 16 Khárub. — 1 Rottel er = 488.32 fr. Gram. Ved Jærn og Staal har 1 Kantár 200 Oke ell. 500 Rottel. Ved Tolden benyttes 1 Kantár = 44 Oke. I Bengasi er 1 Kantár = 50 Oke = $1\frac{1}{4}$ Tripolis-Kantár. Silke sælges pr. 9 Rottel (= 4.39 fr. Kilogr.).

Sølvvægt: Den oven for staaende Uckie, der er = 30.52 fr. Gram.

Guldvægt: **1**... For Guldkar og Mønter: 1 Metikal Muméni har 24 Khárub ell. Kirát og er = $\frac{3}{20}$ af den nævnte Uckia eller = 4.5780 fr. Gram. **2**... For uforarbejdet Guld og Guldstøv: 1 Metikal Aghdési har 3 Mahbuh og er = $\frac{2}{15}$ af den nævnte Uckia eller = 4.0693 fr. Gram. I Ghadâmes vejes alt Guld med denne Metikal. 1 Surrah er = 100 Metikal A. **3**... Til Guldtresser og Guldtraad benyttes 1 Uckia (Sølvvægt). Man benytter ogsaa en saakaldet Metikal fra El Wad (i Algérien), som her regnes lig $\frac{7}{8}$ Metikal M. = 21 Khárub = 4.0057 fr. Gram.

Juvelvægt: Den oven staaende Metikal Muméni = 4.578 000 fr. Gram.

Tunis,

Hovedstaden i den tyrkiske Vasalstat Tunis i Berberiet paa Nordkysten af Afrika.

Mønt.

Man regner efter **Rîal Sebîli** (egentlig Burîal Sebîli, almindeligen kaldet Sbilien ell. Sbiglien) ell. **Pjaster** à **16 Khárub** (Corrobus) à **3¼ Asper** à **2 Burbe** ell. **F'lus** (Enkelttal Fels ell. Fens) à **6 Burbine.** Kjøbmændene dele Pjasteren ligesom i Tyrkiet i **40 Parà** (Paralle).

Der benyttes Sølvmøntfod, idet Møntenheden, Pjasteren, i Følge Lov af 3 Apr. 1872 skal veje 3.13 fr. Gram og være af

Finhed = 900, altsaa indeholdende 2.817 fr. Gram fint Sølv af Værdi 0.626 franske Franc Sølvcourant = 45.072 Øre.

Paa Grund af den uforholdsmæssige store Mængde Kobbermønt, som prægedes her før 1872, sank denne Art Mønt en Del i Værdi saaledes, at man paa den Tid kun fik 100 Pjaster i Sølv for 145—150 Pjaster i Kobber. De ældre Mønter bestemtes inddragne for at erstattes med Bronzemønt og for hver Pjaster i Sølv maatte gives 24 Kharub i Kobber.

For Tiden præges følgende Mønt:

Guld: Mønter paa **100 Pjaster** (Bumia), **50 Pjaster** (Bukamsin), paa **25 Pjaster**, **10 Pjaster** (Buaschra) og paa **5 Pjaster.** Alle af Finhed = 900 med lovmæssig Vægt af henholdsvis 19.492, 9.760, 4.855, 1.916 og 0.940 fr. Gram.

Sølv: Mønter paa **5 Pjaster** (Bukamsa), **4 Pjaster** (Buarba), **3 Pjaster** (Butleta), **2 Pjaster** (Burialin), **1 Pjaster** (Burîal, oftest forkortet til Rîal) og paa $\frac{1}{2}$ **Pjaster** (Nusfia). Alle af Finhed = 900, den lovmæssige Vægt for 1 Pjaster = 3.13 fr. Gram, de andre i Forhold til denne.

Kobber ell. *Bronze*: Mønter paa **3** og **1$\frac{1}{2}$ Kharub.**

Ingen er pligtig at modtage i én Betaling større Beløb end 10 Pjaster i Mønter under 5 Pjasters Værdi.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Alenen kaldes Draâ ell. Pik og den deles i 16 Dele. **1**... Draâ Endáseh benyttes til Uldtøjer og er = 0.6728 fr. Meter = 2.1437 d. Fod. **2**... Den tyrkiske Draâ (Draâ Turki ell. Draâ Stambuli) til Silkevarer, Bortetøjer og Tresser og Linnedvarer er = 0.6370 fr. Meter = 2.0296 d. Fod. **3**... Den arabiske Draâ (Draâ Arbi) til Bomuldstøjer og indenlandske Linnedvarer samt ved Bygningsvæsenet og til Landmaaling = 0.4883 fr. Meter = 1.5558 d. Fod.

Den her angivne Størrelse af de tre Slags Alen skyldes en Opgivelse fra Englænderen Dusgate, der omhyggeligen har undersøgt Maalene. Efter andre Opgivelser skulde disse være 0.6857, 0.6361 og 0.4843 fr. Meter eller 0.667, 0.637 og 0.484 fr. Meter. Af Milemaal findes flere: **1**... Mil Saheli ell. Mil Sahari i Syden = 3 000 arabiske Draâ = 1 464.9 fr. Meter og **2**... Mil Tunsi, som benyttes i selve Tunis og nærmeste Omegn, omtrent dobbelt saa stor. Meget ofte betjener man sig af den saakaldte «Dagsrejse» for at betegne længere Afstande. 1 Sømil er = 3 700 arabiske Draâ = 1 806.7 fr. Meter.

Maal for Korn, Bælgfrugter, Salt og Soda: 1 Cafiz (italiensk Cafiso) har 16 Uiba ell. Uëba (Houéba) à 12 Saâ. — 1 Saâ = 2.583 3 fr. Liter = 2.673 9 d. Potter. 1 Cafiz altsaa = 496 fr. Liter. Efter forskjellige Opgivelser skal den være 600, 640, 590 ell. 599 fr. Liter, hvorved 1 Saâ bliver = 3.125, 3.333, 3.073 og 3.120 Liter. 1 Cafiz Kalk og Gips er = 20 Uëba = $1\frac{1}{4}$ Cafiz Kornmaal. 1 Salma Kornmaal = 289.7 fr. Liter = 299.859 3 d. Potter.

Maal for Vin: I en gros Handelen benyttes den marseille Millérolle. 1 Mettár (Mattaro, Metall, Metallo ell. Mitre) er circa 10 fr. Liter = c. $10\frac{1}{3}$ d. Potter, $6\frac{1}{2}$ Mettár = 1 Millérolle og 2 Mettár Vinmaal regnes = 1 Mettár Oliemaal.

Maal for Olie, Eddike og Mælk: 1 M'tar ell. Mettár har 2 Kolleh à 8 Saâ. — 1 Saâ i Tunis, Porto Farina og i Bîsert er = 1.26 fr. Liter = 1.304 2 d. Potter, 1 Mettár altsaa 20.16 fr. Liter. Efter andre Opgivelser skal denne kun være = 19.219 fr. Liter. I Marseille udmaales 1 Millérolle i Reglen til $3\frac{1}{3}$ Mettár fra Tunis, hvilket giver 1 Mettár = 19.2 fr. Liter. I Vægt holder 1 Mettár 32 Rottel Sucki Olie = 18.19 fr. Kilogr. Efter andre Opgivelser kun 17.4 eller 16 Kilogr.

Størrelsen af 1 Mettár er meget forskjellig: I Susa = 1.25, i Monastir = 1.245, i Mehedia = 1.35, i Sfâkes = 1.375, i Suleiman = 1.4 og i Djerbi = 2 Mettár fra Tunis. I Tunis benyttes dog ofte ved Prisangivelse paa Olie til Udførsel den noget større Mettár fra Susa.

Handelsvægt: 1 Uckia har 10 Dirhem à 16 Kháru b og er = 31.680 fr. Gram. Pundet benævnes Rottel og der findes 3 Størrelser af dette: **1**... Rottel Attari benyttes til alle Apothekervarer, Jærn, Bly, Kobber, Tin, Sølv, Guld og Juveler, det indeholder 16 Uckia og er = 506.880 fr. Gram. Efter andre Opgivelser 504 og 508 fr. Gram. I Praxis regnes det = $\frac{1}{2}$ fr. Kilogr. 1 Kantár Attari har 2 Quintal à 50 Rottel, ved Bomuld har 1 Kantár 110 og ved Bomuldsgarn og Jærn 150 Rottel. **2**... Rottel Sucki benyttes til Kjød, Olie, Sæbe, Smør, Oliven, Honning, Træ, Kul og Frugter, det indeholder 18 Uckia og er = 568.445 fr. Gram. **3**... Rottel Khaddari (Ghreddari) benyttes til alle Slags friske Urter, det indeholder 20 Uckia og er = 639.453 fr. Gram. Den anførte Vægt for de tre Arter af Rottel er fundet ved meget omhyggelige Vejninger og den anførte Uckia er ens for de tre Vægte. Naar Vægten af 1 Rottel Sucki og Rottel Khaddari ikke stemmer nøjagtig med 18 og 20 Gange

Vægten af 1 Uckia, hidrører dette fra, at disse to Rottel (som mindre vigtige) ere temmelig ru forfærdigede.

1 Metikal ell. Mitkal, som benyttes til ætheriske Olier, Opium, Koraller, Perler, ogsaa ofte til de ædle Metaller, navnligen Guld, deles i 24 Nocias og skal være = 4.725 fr. Gram; men da man regner 20 Metikal = 3 Uckia Attari, maa 1 Metikal være = 4.7520 fr. Gram og 1 Nocia = 1 Kharub Attari. Efter anden Opgivelse regnes 23 Metikal = 3 Uckia, hvilket giver 1 Metikal = 4.1322 fr. Gram.

Ungujo, se Sansibar.
Waida, se Øvreguinea (Slavekysten).

Ægypten.

Mønt.

Man regner efter **Pjaster** (arabisk Gersch, Flertal Gurusch) à **40 Parà**, Fadda ell. Medini à **2½** (gode) **Asper** ell. à **3 Courant-Asper.** **1 Kis** (Pung), der benyttes ved større Udbetalinger, er = 500 Pjaster. I Kairo deles undertiden Pjasteren i 33 Medini eller i 80 Courant-Asper og enkelte Steder i Øvreægypten deles Pjasteren undertiden i 30, 40, 50, 60, 70 ell. 80 Medini.

Sølvpjasteren præges af samme Finhed (= 900) som det franske Femfrankstykke, men af Vægt kun $\frac{1}{20}$ af dette.

De nuværende Mønter ere:

Guld: Mønter paa **100**, **50** og **25 Pjaster**, alle af Finhed = 875 og af Vægt henholdsvis = $8\frac{1}{2}$, $4\frac{1}{4}$ og $2\frac{1}{8}$ fr. Gram.

Sølv: Mønter paa **10**, **5**, **2½** og **1 Pjaster**, alle af Finhed = 900 og af Vægt henholdsvis $12\frac{1}{2}$, $6\frac{1}{4}$, $3\frac{1}{8}$ og $1\frac{1}{4}$ fr. Gram.

Bronze siden 1866: Mønter paa **40**, **20** og **10 Parà**, af Vægt henholdsvis 25, $12\frac{1}{2}$ og $6\frac{1}{4}$ fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **5 Parà.**

Da der ikke findes Mønter af ringere Værdi end 5 Parà ell. Fadda, betjener man sig af et ringe Kvantum Korn eller andre let delbare Varer.

Ved den nye Statsforfatning i 1840 bestemtes, at den ægyptiske Mønt skulde være lig den tyrkiske, men i Virkeligheden ere

10 ægyptiske Pjaster = 11.27 tyrkiske Pjaster, medens man dog i Reglen regner Forholdet som 10 til 11.

Af fremmede Mønter circulerer en Del her til en af Regeringen fastsat Tarif, Guldmønterne siden Sommeren 1873 og Sølvmønterne siden 2 Apr. 1876.

Guldmønter: Tyske 20-Mark til 95 Pj. 21 Pa., 10-Mark til 47 Pj. 30 Pa., engelske Sovereigns til 97 Pj. 20 Pa. og 25-Francs (franske, italienske etc.) til 96 Pj. 16 Pa.

Sølvmønter: Spanske Søjlepjaster (Colonnati) til 20 Pj., Maria Theresiadalere (Talleri, Talleri della regina, ogsaa kaldte Rial abutaka ell. Patacka) til 18 Pj. 30 Pa., franske, italienske og andre Femfrancs (Real Franca ell. Real Fransa) til 18 Pj. 30 Pa. og tyrkiske 20-Pjaster (Sølv Medschidie) til 16 Pj. 35 Pa. De ældre ægyptiske 20-Pjaster (Talaro) til 19 Pj. 20 Pa. og de ægyptiske 10-Pjaster (Páriso) til 9 Pj. 15 Pa.

I Regeringskassen modtages ikke mere de eng.-ostind. Rupier, de russiske Rubler og Mønter paa 1 Franc og de mindre østerrigske Sølvmønter.

Foruden den foran anførte Valuta, den i hvilken Mønterne ere prægede, findes i den daglige Handel her endnu en anden saakaldet *Courant* (Corrente) *Valuta*, oprindeligen fremstaaet som Værdien af de circulerende Papirpenge, der stadigen have tabt i Værdi. For Tiden kan man regne 1 Courant-Pjaster at være c. $\frac{2}{3}$ Tarif-Pjaster, idet man betaler 31 Courant-Pjaster for en Maria Theresiadaler samtidig med, at denne gjælder 20 Tarif-Pjaster. Værdien af 1 Courant-Pjaster kan i øvrigt ikke nøjagtig angives, saa meget mindre som den kan være meget forskjellig i de forskjellige Dele af Landet. I Nubien er den saaledes kun lidt mindre end Tarif-Pjasteren eller c. $\frac{10}{11}$ af denne.

I Kairo benyttes Courant-Valutaen almindeligt, selv ved den større Handel.

Maal og Vægt.

I Juli 1875 blev Indførelsen af det franske metriske System (cfr. Tyrkiet Pag. 177) anbefalet af Khediven. Indtil dette bliver fuldstændig indført gjælder følgende:

Længdemaal: Der findes fem Størrelser af Alen under Navn af Diraâ, Draâ ell. Pik og enhver af disse deles i 4 Rub ell. i 24 Kirât: **1**... Den tyrkiske Pik (Diraâ Istambúli) benyttes til uldne Tøjer og europæiske Silkevarer, den er = 0.6770 fr. Meter = 2.1571 d. Fod. **2**... Pik Endáseh (Hindáseh) for

Bomuldsvarer og linnede Varer, den er = 0.6384 fr. Meter = 2.0341 d. Fod. **3**... Pik Béledi ell. Pik Massri for syriske Silkevarer og ægyptiske og orientalske Manufakturvarer, den er = 0.5775 fr. Meter = 1.8400 d. Fod, dette er det sædvanlige ægyptiske Alenmaal. **4**... Pik Mehendaseh ved Bygningsvæsenet, den er = 0.7670 fr. Meter = 2.4438 d. Fod. **5**... Pik Mekias = 0.5407 fr. Meter = 1.7228 d. Fod. — 1 Kassab ell. Kassabeh (Kòssabeh) har 22 Tschøb'dah, den er egentlig = $6\frac{2}{3}$ Pik Béledi = 3.8500 fr. Meter = 12.2669 d. Fod, men ved Beregning af Skatter og Afgifter for Ejendomme er 1 Kassabeh kun = $6\frac{1}{3}$ Pik Béledi = 3.6575 fr. Meter = 11.6535 d. Fod. 1 Kirât for Stenhuggere i Kairo er = $1\frac{1}{3}$ Pik Béledi = 0.7700 fr. Meter = 2.4534 d. Fod.

Markmaal: 1 Feddán deles i 24 Kirât. Den sædvanlige Feddán er et Areal, 20 store Kassabeh langt og bredt, altsaa holdende 400 store Kvadr. Kassabeh, men ved Beregning af Skatter kun $333\frac{1}{3}$ smaa Kvadr. Kassabeh.

Tømmer og Brænde sælges pr. Scheki à 110 alm. Oke = 135.89 fr. Kilogr.

Maal for Korn: 1 Daribba har 2 Ardébb og denne deles i Alexandria, Kairo og Mansurah i 6 Auibeh, Wehbih ell. Usbeck à 2 Keleh ell. Kela à 2 Rub ell. Rubba. I Rosette deles 1 Ardeb i 12 Rub à 4 Kadah. — 1 Ardeb i Alexandria er = 271 fr. Liter = 280.5035 d. Potter, i Kairo = 179 fr. Liter = 185.2772 d. Potter, i Rosette = 284 fr. Liter = 293.9594 d. Potter. I Handelen regner man dog i Kairo 100 Ardeb = 211.45 ældre triester Staja, der giver 1 Kairo-Ardeb = c. 174 fr. Liter og efter Opgivelse fra Marseille skulle 100 Ardeb være = 213 ældre triester Staja, der giver 1 Kairo-Ardeb = c. 176 fr. Liter. I Alexandria sælges Kornvarer til Udlandet sædvanligen efter denne Kairo-Ardeb.

I Vægt holder 1 Rosette-Ardeb af Hvede, Majs, Byg, Hirse, Bælgfrugter og Hørfrø 168 Oke (= 207.54 fr. Kilogr.), af Ris 156 Oke (= 192.72 fr. Kilogr.) og af Salt 132 Oke (= 163.07 fr. Kilogr.). 1 Damiette-Ardeb holder af Ris 220—225 Oke (= 271.78—277.96 fr. Kilogr.). 1 Kairo-Ardeb holder af Hvede 100 Oke (= 123.54 fr. Kilogr.) og af Byg $91\frac{1}{2}$ Oke (= 113.04 fr. Kilogr.). 1 Ardeb fra Kosseir holder af Ris 156 Oke (= 192.72 fr. Kilogr.). I Marseille kommer 1 alexandrinsk Ardeb Hørfrø paa 100 Oke (= 123.54 fr. Kilogr.) og Sesam paa 80—84 Oke (= 98.83—103.77 fr. Kilogr.).

Flydende Varer sælges efter Vægt.

Handelsvægten er meget forskjellig. Enheden er Derhem ell. Drachme = 3.0884 fr. Gram. *Okavægten*: **1**... Den sædvanlige Oka (Ucka, Wucka) har 400 Drachmer og er = 1.235 36 fr. Kilogr. **2**... Handels-Oka for Cassia i Alexandria, Koraller i Kairo samt for gjennemsigtig Ambra begge Steder, har 420 Drachmer og er = 1.297 13 fr. Kilogr. **3**... Handels-Oka i Alexandria for raffineret Sukker, Lys, gult Vox, Mastix fra Scio, forarbejdet Kobber, Spanskgrønt, Vitriol fra Konstantinopel har 412 Drachmer og er = 1.272 42 fr. Kilogr. *Rottelvægten*: **1**... Den sædvanlige Rottel (Rotolo) for Strudsfjer i Kairo, ogsaa for Meckabalsam og Sennepsblade har 12 Uckie (Uckih'jih, Wuckih'jih) à 12 Drachmer eller 144 Drachmer og er = 444.729 6 fr. Gram. **2**... Regerings-Rottel, tillige for ægyptisk Bomuldsgarn, har 15 Uckie eller 180 Drachmer og er = 555.912 0 fr. Gram. **3**... Handels-Rottel i Alexandria og Kairo for uigjennemsigtig Ambra, har 105 Drachmer og er = 324.282 0 fr. Gram. **4**... Handels-Rottel i Kairo for Kryddernelliker, har 150 Drachmer og er = 463.260 0 fr. Gram. **5**... Den store Handels-Rottel i Alexandria har 312 Drachmer og er = 963.580 8 fr. Gram. Af denne Rottel findes henholdsvis 100, 105, 110 og 120 paa 1 Kantár paa 78, 82, 86 og 93⅔ Oke. **6**... Den store Handels-Rottel i Kairo, ogsaa kaldet Man (Maund) for Skildpadder, saa vel der som i Alexandria, har 324 Drachmer og er = 1000.641 6 fr. Gr. **7**... Rottel Forforo har 140 Drachmer og er = 432.376 0 fr. Gr. **8**... Rottel Zaidino har 200 Drachmer og er = 617.680 0 fr. Gr. **9**... Rottel Mina har 250 Drachmer og er = 772.100 0 fr. Gr. **10**... Rottel Zauro har 310 Drachmer og er = 957.404 0 fr. Gram. De tre sidste forekomme sjældent. 1 Rottel i Suakin i Nubien er = Vægten af 26 Maria Theresiadalere eller = 729.736 8 fr. Gram. *Kantárvægten*: Centneret, Kantár ell. Kuss er af forskjellig Vægt efter de Varer, der skulle vejes. Det Antal almindelige Oka à 400 Drachmer, disse holde, er følgende: De rene Kantár paa 36, 36½, 36¾, 37, 37½, 37¾, 39½, 40½, 41⅖ og 43⅓ Oke. Det sædvanlige alexandrinske Kantár paa 44 Oke. Det sædvanlige Kairo-Kantár paa 45 Oke. De grove Kantár paa 47½⅗, 48, 50⅖, 50½ og 54 Oke og de store Kantár paa 72, 78, 82, 86, 93⅔ og 100 Oke. 1 Robta har 5 Kantár à 36 Oke. 1 Kantár i Suakin i Nubien har 3 Kossera à 30 Man à 2 Rottel eller 180 Rottel. Blandt Kantár henregnes ogsaa 1 Sckeki paa 110 Oke, hvormed Tømmer og Brænde vejes. — 1 Tonnellata ved Skibsmaaling er en Vægt paa 1000 fr. Kilogr.

Møntvægt: Den franske Gramvægt.

Guld-, Sølv- og Probervægt og **Medicinalvægt:** Den oven for nævnte Derhem ell. Drachme à 4 Kirát, der deles enten i 4 Kømmhah (Hvedekorn) eller i 3 Habbeh (Bygkorn). Spunden Silke, Silke-, Guld- og andre Snore sælges efter samme Drachme.

Guld- og Sølvtraad, Guld- og Sølvtresser, Perler, Rosenolie og andre ætheriske Olier og Essentser sælges efter Miskâl ell. Mitkâl paa $1\frac{1}{2}$ Drachme = 4.6326 fr. Gram.

Ædelstensvægt: 1 Kirát Guldvægt = 0.772100 fr. Gram.

Amerika.

Aguadilla, se Puerto Rico.
Angostura, se Carácas.
Arecibo, se Puerto Rico.
Argentinske Republik, se Buenos-Ayres.
Arroyo, se Puerto Rico.
Aspinwall, se Bogotá.

Asuncion,

egentlig Nuestra Señora de la Asuncion, Hovedstad i den sydamerikanske Republik Paraguay.

Mønt.

Man regner i Paraguay efter **Peso** ell. **Pjaster** à **100 Centavos** ell. **Centesimos.** Pjasteren deles ogsaa i **8 Reales**, der atter deles enten i **2 Medios, 4 Cuartillos** eller i **10 Décimos.**

I Guld og Sølv findes ikke præget indenlandsk Mønt. I Kobber findes Mønter, hvoraf 24 paa 1 Papir-Real eller 240 paa en Sølvpjaster eller snarere paa 5 franske Francs Sølv-Courant, Vægten af disse 5 fr. Gram og i Værdi = $1\frac{1}{2}$ Øre. Fremmede Mønter circulere her kun sparsomt, man betjener sig af Papirpenge, som i Værdi staa en Del tilbage for Metalmønten. Ved Lov af 6 Juni 1856 gjælde her de mexicanske og andre sydamerikanske Guld-Onzas $17\frac{1}{4}$ Pesos i Papir og til denne Værdi modtager og udgiver Regeringen disse. Regnes nu 1 Guld-Onza til en gjennemsnitlig Vægt af 27 fr. Gram, med en Finhed = 875, kommer saaledes 1 Peso i Papir til at have en Værdi af 1.369 565 fr. Gram fint Guld = 3 Kr. 40 Øre. I den daglige Omsætning gaar den der-

imod for 21 Pesos i Papir og Værdien af 1 Peso i Papir kan derfor regnes = 1.125 fr. Gram fint Guld = 2 Kr. 79 Øre. Efter samme Lov af 1856 gaar den spanske Sølvpjaster (Patacon) for 10 Reales = $1\frac{1}{4}$ Peso i Papir og da man sætter denne Pjaster lig den chilensiske Pjaster, der nøjagtig er lig den franske Femfrank, kan derved 1 Peso i Papir antages at have en Værdi = 18 fr. Gram fint Sølv eller = 2 Kr. 88 Øre.

Lovmæssigt skal ved enhver Betaling over 4 Reales, den ene Trediedel være i klingende Mønt og de to Trediedele i Papirpenge, hvilket Regeringen strængt overholder.

Maal og Vægt

ere oprindeligen de spansk-castilianske (se Pag. 104), men afvige dog en Del herfra.

Længdemaal: 1 Legua = 5000 Varas à 3 Piés à 12 Pulgadas à 12 Líneas. 1 Cuerda ell. Cordel er = $83\frac{1}{3}$ Varas. 1 Liño = 250 Piés. — 1 Pié = 0.279520 fr. Meter ell. 123.9101 par. Lin. = 0.890607 d. Fod.

Markmaal: 1 Kvadr. Legua er lig 25 Mill. Kvadr. Varas à 9 Kvadr. Piés. 1 Kvadr. Liño = 62500 Kvadr. Piés. — 1 Kvadr. Pié = 0.078131 fr. Kvadr. Meter = 0.793180 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn, Salt og Kalk: 1 Fanéga er = 12 Almúdes. — 1 Almúde er = 24 fr. Liter = 24.8416 d. Potter.

Maal for flydende Varer: 1 Pipa er = 6 Barrils à 32 Frascos à 4 Cuartas. Ved flydende Varer, der sælges pr. Azumbre, betegner denne en Vægt paa 32 Libras (= 14.72 fr. Kilogr.).

Handelsvægt: 1 Tonelada har 20 Quintales à 4 Arrobas à 25 Libras à 16 Onzas à 8 Ochavas. — 1 Libra = 460.0800 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt, Prober- og Juvelvægt samt **Medicinal- og Apothekervægt:** De gml. spansk-castilianske (se Pag. 106), idet dog 1 Marco er = 230.0400 fr. Gram, 1 Juvel-Onza = 27.956250 fr. Gram og 1 Libra medicinal = 345.0600 fr. Gram.

Aux Cayes, se Port-au-Prince.
Bahamaøerne, se Jamaica.
Bahia, se Rio de Janeiro.

Bogotá

eller Santa Fé de Bogotá, Hovedstaden i de forenede Stater i Columbia i Sydamerika.

Mønt.

Man regner i Følge Møntlovene af 30 Maj 1853, 18 Juli 1857, 24 Oct. 1867 og 14 Maj 1872 efter **Peso** ell. **Pjaster** à **100 Centavos** eller à **10 Décimos** à **10 Centavos.** Décimo kaldes hyppigt Real.

Ved Loven af 1857 blev Sølvpjasteren *Peso de plata* Møntenheden og Mønter af ringere Værdi ansaas som Skillemønt. Sølvpjasteren var lig det franske Femfrankstykke. Ved Loven i 1872 indførtes Guldpjasteren *Peso de oro* som Enhed for Møntsystemet saaledes, at saa længe Sølvpjasteren existerer som Mønt, findes her baade Guld- og Sølv-Møntfod.

Mønter, prægede efter denne Møntfod efter 1853:

Guld: I Følge Lovene af 18 Juli 1857, 9 Juni 1871 og 14 Maj 1872 Mønter paa **20 Pesos** (Onza) = 100 fr. Francs, paa **10 Pesos** (Condor) = 50 fr. Francs, paa **5 Pesos** (Doblon), paa **2 Pesos** (Escudo) og paa **1 Peso** = 5 fr. Francs, alle af Finhed = 900, af Vægt henholdsvis = 32.258, 16.129, 8.064, 3.225 og 1.612 fr. Gram. I Følge Lov af 30 Maj 1853: Mønter paa **10**, **5** og **2 Pesos**, af Finhed = 900, af Vægt henholdsvis 16.40, 8.20 og 3.28 fr. Gram.

Sølv: Som Courantmønt i Følge Lovene af 30 Maj 1853 og 9 Juni 1871: Mønter paa **1 Peso**, tidligere kaldet «Granadino», men efter 1871 kaldet «Colombiano», af Finhed = 900 og af Vægt = 25 fr. Gram*). Som Skillemønt i Følge Lovene af 24 Oct. 1867, 9 Juni 1871 og 14 Maj 1872: Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Peso** = 50 Centavos, $\frac{1}{5}$ **Peso** = 20 Centavos og $\frac{1}{10}$ **Peso** = 10 Centavos samt i Følge Lov af 14 Maj 1872: Mønter paa $\frac{1}{20}$ **Peso** = 5 Centavos, alle af Finhed = 835, af Vægt henholdsvis 12.5, 5.0, 2.5 og 1.25 fr. Gram. I Følge Lov af 24 Oct. 1867: Mønter paa $\frac{1}{20}$ **Peso** = 5 Centavos og $\frac{1}{40}$ **Peso** = $2\frac{1}{2}$ Centavos, begge af Finhed = $666\frac{2}{3}$, af Vægt 1.250 og 0.625 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Centavo.** De nordamerikanske Kobber- og Bronzemønter paa 1 Cent gaa her, ogsaa ved Statskassen,

---

*) Allerede i 1847 møntedes en saadan Peso under Navn af Granadino med Værdibetegnelsen «Diez Reales» (10 Realer).

til en Værdi af 1 Cent = 1 Centavo, dog ikke til større Beløb end $\frac{1}{2}$ Peso i én Betaling.

Før 1853 regnede man ved Handel med Udlandet efter spanske og mexicanske Sølvpjaster eller **Peso duro** ell. **Peso fuerte** à **100 Centavos.** Pjasteren deltes ogsaa i **8 Reales.** I den mindre Handel regnedes efter **Peso Macuquina** ell. **Peso sencillo** à **8 Reales** ligesom i Venezuela.

Meget ofte regnede man (og det endog lige til den nyeste Tid) i den saakaldte Courant ell. Macuquina-Valuta. De ved Loven af 2 Juni 1846 prægede Macuquina-Pjaster erholdt ved Møntloven af 30 Maj 1853 Navnet «Octodécimo», idet Navnet Peso kun maatte anvendes paa de nyere Pjaster à 100 Centavos = $1\frac{1}{4}$ Octodécimos. 1 Octodécimo, der deltes i 8 Décimos ell. 80 Centavos, indeholdt 18 fr. Gram fint Sølv af Værdi 2 Kr. 88 Øre. Ved Loven af 1847 deltes 1 Real i 10 Décimos, der ikke maa forvexles med de senere Décimos, der havde 10 Gange højere Værdi.

Fra 1834—1853 prægedes følgende Mønter:

Guld: I Følge Lov af 2 Juni 1846, Mønter paa **16 Pesos** (Onza ell. Doblon) = 80 fr. Francs, paa **8**, **4** og **2 Pesos** (Escudo), alle af Finhed = 900, af Vægt henholdsvis = 25.806 4, 12.903 2, 6.451 6 og 3.225 8 fr. Gram.

Sølv: Fra 1834—39, Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{10}$ og $\frac{1}{20}$ **Peso duro** ell. **Peso fuerte**, hvoraf $8\frac{1}{2}$ Pesos vejede 1 castil. Marco (= 230.046 5 fr. Gram), af Finhed $10\frac{5}{6}$ Dinéros (= $902\frac{7}{9}$). 1 Peso vejede 27.064 3 fr. Gram, de andre i Forhold hertil. I Følge Lov af 9 Apr. 1839, Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ **Peso Macuquina** ell. **Peso sencillo**, hvoraf ligeledes $8\frac{1}{2}$ Pesos vejede 1 castil. Marco (= 230.046 5 fr. Gram), men Finheden var kun 8 Dinéros (= $666\frac{2}{3}$). Denne Peso vejede, ligesom den foran anførte, 27.064 3 fr. Gram, de andre i Forhold hertil. I Følge Lov af 2 Juni 1846, Mønter paa **1** og $\frac{1}{8}$ **Peso Macuquina** ell. **Peso sencillo**, ved Lov af 30 Maj 1853 kaldet «Octodécimos», af Finhed = 900 og af Vægt = 20 og $2\frac{1}{2}$ fr. Gram.

Kobber: Mønter paa $\frac{1}{10}$ **Real** (Décimo) og $\frac{1}{20}$ **Real** (Medio Décimo). For at forøge Antallet af Smaamønt var det almindeligt at skære disse to Mønter over og de benævntes da **Mitad** (Halvdel) ell. **Seña** (Mærke ell. Tegn).

Panamá Jærnbane- og Dampskibsfarts-Selskabet regner, ligesom i de forenede Stater i Nordamerika, efter **Dollar** à **100 Cents** ell. efter **Dollar** à **10 Dimes** à **10 Cents** à **10 Mills.** De spanske Guld-Onzas (Doblon, Quadrupel) tages for 16 Dollars, andre Onzas for 15 Dollars, eng. Sovereigns for $4\frac{3}{4}$ Dollars, spanske og mexicanske Sølvpjaster for 1 Dollar, sydamerikanske Pjaster for 95 Cents, medens andre sydamerikanske mindre Mønter ikke modtages.

Maal og Vægt.

I Følge Lov af 8 Juni 1853 gjælde her, siden 1 Jan. 1854, de franske metriske Maal og Vægt (se Pag. 33). Ved Udmøntning har den franske Gramvægt været anvendt siden 1848. Den nævnte Lov tillader dog private at benytte hvilke Størrelser de selv ønske, det er derfor almindeligst, at man benytter de ældre, der vare lig

de gml. spansk-castilianske Maal og Vægt (se Pag. 104) paa enkelte Undtagelser nær.

Længdemaal: Alenen Vara er = $33\frac{3}{8}$ eng. Tom. = 0.8477 fr. Meter = 375.790 par. Lin. = 2.7010 d. Fod. Den eng. Yard benyttes ogsaa her.

Maal for flydende Varer: Foruden de castilianske, benyttes her til Vin ogsaa den gml. eng: Vin-Gallon.

Maal for Korn: 1 Fanega Majs regnes i Vægt = 112 castil. Libras (= 51.53 fr. Kilogr.), 1 Carga Hvede til 400 castil. Libras (= 184.04 fr. Kilogr.). 1 Fanega Cacao fra Maracaibo regnes i Vægt til 96 Libras (= 44.17 fr. Kilogr.), andensteds fra til 110 Libras (= 50.61 fr. Kilogr.). I den nyeste Tid sælges dog Cacao ligefrem efter Vægt.

Handelsvægt: 1 Carga er = 10 Arrobas = 250 Libras. 1 Carga Huder er et Antal af 10 Stkr. og varierer i Vægt fra 250 til 400 Libras (= 115.02—184.04 fr. Kilogr.).

Panamá Jærnbane- og Dampskibsfarts-Selskabet benytter eng. Maal og Vægt. 1 Ton = 2240 eng. Pund avdp. (= 1016.05 fr. Kilogr.). I Byerne Aspinwall og Panamá bruges ogsaa almindeligst eng. Maal og Vægt.

Bolivia,

tidligere Sydperù ell. Øvreperù, Republik i Sydamerika.

Mønt.

I Følge Møntloven af 29 Juni 1863 regnes efter **Boliviano** ell. **Peso** à **100 Céntimos** ell. **Centavos.** 1 Boliviano var siden 1863 en Sølvmønt af Vægt 500 castil. Granos og af Finhed 900 Milesimos (= 900), af Værdi 3 Kr. 59.45 Øre, men siden 1871 lovmæssigt lig den franske Femfrank, altsaa af Vægt 25 fr. Gram og af Finhed 9 Décimos (= 900), havende en Værdi = 3 Kr. 60 Øre.

I Aaret 1865 afsluttedes en Overenskomst mellem Bolivia og den argentinske Republik, Chile, de forenede Stater i Columbia, Guatemala, Perù, San Salvador, Venezuela og Ecuadór om Indførelsen af den franske Sølvcourant-Møntfod.

Mønter, prægede efter 1863:

Guld: I Følge Lov af 29 Juni 1863, Mønter paa **10 Escudos** (Onza), paa **5**, **2**, **1** og $\frac{1}{2}$ **Escudo**, alle af Finhed 9 Décimos (= 900), saaledes udmøntede, at 1 Guld-Onza vejer 500 castil. Granos = 24.9616 fr. Gram.

Sølv: Mønter paa **1 Boliviano** ell. Peso, paa $\frac{1}{2}$ **B.** = 50 Céntimos, paa $\frac{1}{5}$ **B.** = 20 Céntimos, paa $\frac{1}{10}$ **B.** = 10 Céntimos og paa

$\frac{1}{20}$ **B.** = 5 Céntimos, alle af Finhed 9 Décimos (= 900). Ved Loven i 1863 bestemtes Vægten af 1 Boliviano til 500 castil. Granos = 24.9616 fr. Gram, men efter 1871 til 25 fr. Gram, de andre i Forhold til disse. Som Skillemønt siden 1875: Mønter paa $\frac{1}{4}$ **Boliviano** = 25 Céntimos, af Finhed 8 Décimos (= 800), af Vægt $6\frac{1}{4}$ fr. Gram, og siden 1876: Mønter paa $\frac{1}{5}$ **Boliviano** = 20 Céntimos, af samme Finhed og af Vægt 5 fr. Gram.

Nikkelkobber siden 1878: Mønter paa **2** og **1 Céntimo.**

Kobber: Mønter paa **2** og **1 Céntimo.**

Ingen er pligtig at modtage i én Betaling større Beløb i Kobbermønt end indtil $\frac{1}{2}$ Real, eller i det højeste 16 Céntimos.

Da Regeringen modtager en Guld-Onza til Værdi af $17\frac{1}{2}$ Pesos eller Bolivianos, er altsaa Forholdet mellem Guld og Sølv sat som $17\frac{1}{2}$ til 1, hvilket er en usædvanlig høj Pris paa Guld. Da der anvendes Sølv-Møntfod, ere Guldmønterne underkastede en foranderlig Cours.

Paa Grund af den i Bolivia i Foraaret 1865 herskende store Pengenød, prægedes siden Maj 1865 paa ny, ligesom i Aarene 1859 og 1860, de saakaldte *Moneda feble*, eller: Mønter paa **1 Peso,** $\frac{1}{2}$ **Peso** ell. Cuatro = 4 Reales og paa $\frac{1}{4}$ **Peso** = 2 Reales, af Finhed $902\frac{7}{9}$, af Vægt henholdsvis 19.9693, 9.9539 og 4.9770 fr. Gram, og i 1864—71 udmøntedes Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Cuatro**, af Finhed $666\frac{2}{3}$, og af Vægt henholdsvis 13.4793 og 6.7396 fr. Gram, eller indeholdende samme Kvantum fint Sølv som de tidligere af samme Navn. Skjønt Værdien af en saadan Peso kun var = 73.785 gml. eller $80\frac{1}{4}$ nye Céntimos, gik den dog for samme Værdi som 1 Peso fuerte og endnu benyttes i stor Udstrækning, Mønterne paa 1 og $\frac{1}{2}$ Cuatro; men siden 16 Maj 1877 er Værdien af disse Moneda feble sat ned til $\frac{3}{4}$ af deres paalydende Navn, eller 1 Cuatro gjælder kun for 3 og $\frac{1}{2}$ Cuatro for $1\frac{1}{2}$ Reales.

For at hæmme den store Udførsel af Penge, findes her Udførselstold paa Sølvmønten. For Sølvmønter af Finhed 800, 900 ell. $902\frac{7}{9}$ er Udførselstolden siden 28 Maj 1877 forhøjet til 12 pCt. og for Moneda feble er fastsat 6 pCt.

Maal og Vægt

ere de ældre i Lima benyttede (se Lima), idet dog følgende bliver at bemærke:

Markmaal: 1 Manzana de azúcar er et Areal, 84 fr. Meter langt og bredt = 70.560 fr. Ares = 1.2791 d. Tdr. Land.

Handelsvægt: 1 Sixto er = $2\frac{1}{3}$ Arrobas, idet 12 Sixto ere = 7 Quintales à 4 Arrobas. Coca sælges pr. Cesto, der er en Kurv, der holder i Vægt 1 Arroba eller 25 Libras.

Møntvægten efter 1871: Den franske Gramvægt.

Møntprobervægt: Finheden af Mønter angives i Décimos (Tiendedele), Céntimos (Hundrededele) og i Milesimos (Tusindedele).

Boston, se nordamerikanske Fristater.
Brasilien, se Rio de Janeiro.
Brooklyn, se nordamerikanske Fristater.

Buenos-Ayres,

Hovedstaden i Stat af samme Navn i den argentinske Republik i Sydamerika.

Mønt.

I Følge Loven af 25 Sept. 1875 regnes her efter **Peso fuerte** à **10 Décimos** à **10 Centavos** à **10 Milesimos**, med Guld som Møntfod, idet 1 Peso, der ikke møntes i Guld, skal indeholde $1\frac{1}{2}$ fr. Gram fint Guld, eller $1\frac{2}{3}$ fr. Gram Møntguld af Finhed 900, altsaa af Værdi = 3 Kr. 72 Øre, eller meget nær lig den nordamerikanske Eagle paa 10 Guld-Dollars.

Mønter, prægede efter denne Lov:

Guld: Mønter paa **2 Colons** (Doble Colon) = 20 Pesos fuertes, paa **1 Colon** = 10 Pesos fuertes og paa $\frac{1}{2}$ **Colon** (Medio Colon) = 5 Pesos fuertes, alle af Finhed = 900, af Vægt henholdsvis $33\frac{1}{3}$, $16\frac{2}{3}$ og $8\frac{1}{3}$ fr. Gram.

Sølv: Som Courantmønt, Mønter paa **1 Peso Plata**, i Værdi lig 1 Peso fuerte, af Vægt 27.11 fr. Gram og af Finhed = 900. Som Skillemønt, ligeledes af Finhed = 900, Mønter paa **50 Centavos**, paa **20**, **10** og **5 Centavos**, af Vægt henholdsvis = $12\frac{1}{2}$, 5, $2\frac{1}{2}$ og $1\frac{1}{4}$ fr. Gram.

Bronze (95 Dele Kobber, 4 Dele Tin og 1 Del Zink): Mønter paa **2** og **1 Centavo**, af Vægt 10 og 5 fr. Gram.

Ved Regeringsdecret i Juli 1876 sattes Værdien af en eng. Sovereign = 4 Pesos 88 Centavos, en spansk Guld-Onza = 15 Pesos

75 Centavos og en nordamerikansk Guld-Eagle (= 10 Dollars) = 10 Pesos 3 Centavos.

Før 1875 regnede man efter **Peso** ell. **Pjaster**, der efter Loven af 21 Juli 1857 deltes i **100 Centésimos**. Den ældre Inddeling af Pjasteren var i **8 Reales**, delt enten i **2 Medios** à **2 Cuartillos** ell. i **10 Décimos**. Priserne bleve for de fleste Varer angivne i Realer (endnu i 1874), saaledes f. Ex. 56 Reales i Stedet for 7 Pesos, $13\frac{1}{4}$ Reales i Stedet for 1 Peso $65\frac{5}{8}$ Centésimos.

Der benyttedes Guld-Møntfod, idet den spanske, mexicanske og fuldvægtige sydamerikanske Guld-Onza (Doblon ell. Quadrupel) i Følge Loven af 21 Juli 1857 regnedes = 17 Pesos i Guld. Antages nu en Guld-Onze gjennemsnitlig at have en Vægt paa 27 fr. Gram, med en Finhed af 875, kommer altsaa 1 Peso i Guld til at have en Værdi = 1.389 706 fr. Gram fint Guld = 3 Kr. 44.65 Øre. Hvad Værdien af 1 Peso i Sølv angaar, da erholdes den derved, at 1 Guld-Onza var = 16 Pesos (P. duro ell. P. fuerte), eller 1 Peso i Sølv = Værdien af 1.476 562 fr. Gram fint Guld = 3 Kr. 66.19 Øre.

Ved Loven af 21 Juli 1857 bestemtes Værdien af efternævnte fremmede Guldmønter i Sølvpjaster og ved Loven af 1 Oct. 1860 i Guldpjaster.

	Sølv.	Guld.
En spansk-amerikansk Guld-Onza	16.00 Pesos.	17.00 Pesos.
En brasiliansk Guld-20-Milréis	11.13 —	11.70 —
En nordamerikansk Eagle = 10 Dollars	10.19 —	10.70 —
En Guld-Condor paa 10 Pesos fra Chile	9.30 —	9.75 —
En spansk Guld-Doblon paa 100 Reales de vellon	5.08 —	5.35 —
En engelsk Sovereign	4.96 —	5.20 —
En fransk Guld-20-Francs	3.93 —	4.125 —
En sardinsk Guld-20-Lire	3.93 —	4.125 —

Foruden denne Valuta i Guld og Sølv fandtes her en langt ringere, den saakaldte Corriente ell. Moneda corriente (Papirvaluta), hvis Værdi stadigen er aftaget. Den angaves i Guld-Onza og noteredes dagligen i Buenos-Ayres, den har fra 1852—66 varieret fra 320—477 Papirpjaster for 1 Onza; men ved Lov i Slutningen af 1866 bestemtes det, at 25 Papirpjaster skulde sættes lige i Værdi med 1 Sølvpjaster og da 16 saadanne Pesos vare lig 1 Onza, bleve 400 Papirpjaster = 1 Guld-Onza. Antages nu en Papirpjaster = $\frac{1}{25}$ Peso duro ell. fuerte og denne i Gjennemsnit at indeholde 24.038 462 fr. Gram fint Sølv, kommer altsaa 1 Papirpjaster til at have en Værdi = 0.961 538 fr. Gram fint Sølv eller 15.38 Øre. Uagtet denne faste Cours har Papirpjasteren efter den Tid dog paa Tider, saaledes i 1878, staaet en Del lavere i Værdi, idet man har betalt 1 Sølvpjaster med 30 Papirpjaster.

Mønter, prægede før 1875:

Guld: Mønter paa **1 Onza de oro** ell. Quadrupel, paa $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ **Onza**, alle af Finhed = 875, af Vægt for 1 Onza 27.064 3 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Sølv: Mønter paa **1 Peso**, af Finhed = 900, og paa $\frac{1}{4}$ **Peso** = 2 Reales, af Finhed = 800, af Vægt i Følge Forsøg i London henholdsvis 27.067 0 og 6.700 0 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{10}$ **Real** (Décimo).

Maal og Vægt.

Lovmæssigt er det franske metriske System indført og Told-Tariferne ere siden 1872 opstillede efter dette, men uden for dette benyttes det ikke. De Maal, der anvendes, ere de gml. spansk-castilianske Maal og Vægt, men som dog i væsentlig Grad ere blevne forandrede.

Længdemaal: 1 Legua har 40 Cuadras à 150 Varas à 3 Piés à 12 Pulgadas à 12 Líneas à 12 Punctos. 1 Braza ell. Toesa har 2 Varas. — 1 Vara er = 0.866 0 fr. Meter eller 383.894 3 par. Lin. = 2.759 2 d. Fod. 1 Legua maritima er = 1851.889 8 fr. Meter = 5 900.491 2 d. Fod.

Markmaal: Enge udmaales ved Kvadr. Legua à 36 Mill. Kvadr. Varas eller ved Suerte de estancia à 27 Mill. Kvadr. Varas. Agerland udmaales ved Suerte de chacra, som i Byen Buenos-Ayres er = 19 600 Kvadr. Varas, paa Landet = 10 000 Kvadr. Varas. 1 Concession er = 20 Kvadr. Cuadras à 22 500 Kvadr. Varas. 1 Manzana er = 19 600 Kvadr. Varas. — 1 Kvadr. Vara er = 0.749 956 fr. Kvadr. Meter = 7.613 456 d. Kvadr. Fod.

Maal for Brænde: 1 Vara er $1\frac{1}{2}$ Vara lang, 1 Vara høj, med en Brændelængde paa 1 Vara, holdende $1\frac{1}{2}$ Kub. Vara = 0.974 2 fr. Stères = 0.437 7 d. Favne Brænde. — 1 Kub. Vara = 0.649 462 fr. Kub. Meter = 21.007 422 d. Kub. Fod.

Maal for Korn: 1 Lastre har 2 Toneladas à 2 Cahices ell. 15 Fanegas. 1 Fanega har 4 Cuartillas à 3 Almudes og er = 9 856 herværende Kub. Tom. = 137.197 7 fr. Liter = 142.009 0 d. Potter. I Paraná i Staten Entre Rios er 1 Fanega = 288 fr. Liter = 298.099 7 d. Potter. Korn, Salt, Kul og Kalk maales med Strygmaal, men den ikke-afskallede Majs med Topmaal. 1 Fanega med Top regnes = 2 strøgne Fanegas. 1 Fanega Hvede regnes i Byen Buenos-Ayres og i Uruguay-Districtet til 210 à 225 Libras (= 96.47 à 103.36 Kilogr.). I Paraná til 400 Libras (= 183.75 Kilogr.), i Santa Fé til 375 Libras (= 172.26 Kilogr.). 1 Fanega Majs med Skaller vejer 300 Libras (= 137.81 Kilogr.), afskallet 400 Libras (= 183.75 Kilogr.).

Maal for flydende Varer: 1 Pipa catalana har 4 Cargas à 16 Cortagnes à 3 Frascos. 1 Barril har 4 Canecas à 8 Frascos à 2 Medios à 2 Cuartos à 2 Octavos. — 1 Frasco er i Rumindhold = $170\frac{5}{8}$ herværende Kub. Tom. = 2.375 1 fr. Liter = 2.458 4 d. Potter. Flydende Varer sælges ogsaa efter den gml. eng. Vin-Gallon og i Praxis regnes 1 Pipa = 120 saadanne Gallons, eller 5 Gallons = 8 Frascos. Spirituosa sælges ogsaa pr. 128 gml. eng. Vin-Gallons (= den saakaldte cataloniske Pibe i Montevideo). Flydende Varer og navnligen Olie sælges ogsaa efter Vægt.

Handelsvægt: 1 Tonelada har 20 Quintales à 4 Arrobas à 25 Libras à 2 Marcos à 8 Onzas à 16 Adarmes à 36 Granos. I Praxis regnes 1 Quintal = 46 fr. Kilogr. = $101\frac{1}{2}$ eng. Pund avdp. I Detaillehandelen gives ved Misbrug kun 24 Libras til 1 Arroba. — 1 Libra er lig Vægten af 33 herværende Kub. Tom. destilleret Vand ved 4° C., altsaa = 459.367 3 fr. Gram.

1 Pipa Talg og Hestefedt er 1000 Libras (= 459.37 Kilogr.) Netto. 1 Balle Uld og Haar = 850 Libras (= 390.46 Kilogr.) Netto.

Guld- og Sølvvægt: Den oven staaende Marco = 229.683 7 fr. Gram. Guld sælges sædvanligen efter Castellano, der er = $\frac{1}{50}$ Marco.

Møntvægt: Den franske Gramvægt.

Probervægt: Den spansk-castilianske (se Pag. 106). Finheden af Mønter angives i Milesimos (Tusindedele).

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Libra har 12 Onzas à 8 Drachmas à 3 Escrúpulos à 2 Ovalos à 12 Granos. — 1 Libra = $\frac{3}{4}$ Pund Hndlsv. = 344.525 5 fr. Gram.

Californien,

en af de nordamerikanske Unionsstater.

Mønt.

Man regner her, ligesom overalt i de nordamerikanske Fristater, efter **Dollar** à **100 Cents** (se nordamerikanske Fristater).

Foruden de der anførte Mønter findes endvidere særligt for Californien:

Guld: Mønter paa **90** og **50 Dollars**, af Finhed = 900, af Vægt henholdsvis 150.463 2 og 83.590 6 fr. Gram, ganske i Forhold til den nordam. Eagle paa 10 Dollars.

Af private Møntanstalter findes i Californien flere, i 1851 14 Stykker, og fra disse udgaa Guldmønter, mest bestaaende i Mønter paa 50, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Dollar og i 1854 ottekantede paa 1, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Dollar. Disse Mønter staa som oftest en Ubetydelighed tilbage i Værdi og Vægt for Regeringens og denne modtager ej heller disse. Sølvpengene modtages kun i smaa Beløb til Navneværdi, ved større Udbetalinger tabes c. 5 pCt. mod Guld. Som lovligt Betalingsmiddel kan Sølvpenge kun anvendes til Beløb af 5 Dollars.

Maal og Vægt

ere, ligesom overalt i de nordamerikanske Fristater, de engelske (s. d. A.), dog anvendes endnu de gml. mexicanske Markmaal (se Mexico). Kornvarer sælges efter Vægt. Nordamerikansk Mel sælges pr. eng. Winch. Bushel, Rugmel ogsaa pr. $\frac{1}{2}$ Bushel. Hvedemel fra Chile pr. Sack à 200, 100 ell. 50 Pounds. 1 Hundredweight har ligesom i England 112 Pounds og 1 Ton har 2 240 Pounds, ved Kornvarer dog kun 2000 Pounds. 1 Ton som Skibslast er i Rumfang = 40 eng. Kub. Feet.

Callao, se Lima.

Carácas,

Hovedstad i Republiken Venezuela i Sydamerika.

Mønt.

Man regner i Følge Loven af 18 Juli 1872 efter **Peso venezolano** ell. Venezolano à **10 Reales** à **10 Centavos.** Der anvendes saa vel Guld- som Sølv-Møntfod. 1 Peso de oro (Guld-Peso) vejer 1.612 903 fr. Gram og skal have en Finhed = 900, altsaa indeholdende 1.451 613 fr. Gram fint Guld. Af 1 fr. Kilogr. fint Guld udmøntes 620 saadanne Pesos (ganske overensstemmende med den franske Guld-Femfrank). 1 Peso de plata (Sølv-Peso) vejer 25 fr. Gram og skal have en Finhed = 900, altsaa indeholdende $22\frac{1}{2}$ fr. Gram fint Sølv. Af 1 fr. Kilogr. Møntsølv udmøntes 40 saadanne Pesos (ganske overensstemmende med den franske Sølv-Femfrank).

Mønter, prægede efter Loven af 18 Juli 1872:

Guld: **Peso de oro**, af Finhed = 900 og af Vægt = 1.612 9 fr. Gram.

Sølv: Som Courantmønt, **Venezolano**, af Finhed = 900, af Vægt = 25 fr. Gram. Som Skillemønt af Finhed = 835, Mønter paa **50**, **20** og **5 Centavos**, af Vægt henholdsvis = $12\frac{1}{2}$, 5 og $1\frac{1}{4}$ fr. Gram.

Før 1872 regnedes efter **Peso Macuquina** ell. **Peso sencillo** à **8 Reales**, men efter 30 Apr. 1848 delt i **100 Centavos**, saaledes at 1 Real blev = $12\frac{1}{2}$ Centavos. Ved Loven af 23 Marts 1857 deltes derimod 1 Peso i 10 Reales og 1 Real blev da lig 10 Centavos.

1 Peso Macuquina efter 1858 indeholdt lovmæssigt 20.7 fr. Gram fint Sølv og skulde altsaa have en Værdi = $4\frac{3}{5}$ fr. Francs Sølvcourant = 3 Kroner 31.20 Øre; men tages Hensyn til den af Regeringen fastsatte og neden for anførte Cours for fremmede Mønter og navnligen for de større engelske, franske, tyske, spanske og nordamerikanske Guldmønter, kan Værdien af 1 Peso Macuquina ikke sættes højere end 2 Kroner 80 Øre.

Mønter, prægede efter Loven af 23 Marts 1857:

Guld: Mønter paa **1 Doblon**, **1 Escudo** og **1 Peso fuerte**, overensstemmende i Vægt og Finhed med de franske Mønter paa 50, 25 og 5 Francs i Guld (se Pag. 32).

Sølv: Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Peso Macuquina** = 5 Reales, $\frac{1}{5}$ **Peso** ell. Peseta = 2 Reales, paa $\frac{1}{10}$ **Peso** = 1 Real og paa $\frac{1}{20}$ **Peso** = $\frac{1}{2}$ Real, alle af Finhed = 900 og Vægten af den halve Peso = $11\frac{1}{2}$ fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Bronze (95 Dele Kobber, 4 Dele Tin og 1 Del Zink): Mønter paa **1 Centavo**, af Vægt $7\frac{1}{2}$ fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Centavo.**

Ingen var pligtig i én Betaling at modtage større Beløb end 10 Pesos fuertes i Sølvmønt eller 1 Peso i Kobber ell. Bronze.

Af fremmede Mønter gaa her mest de dobbelte Eagles à 20 Dollars fra Nordamerika (her kaldte Marocota) og de engelske Sovereigns. Ved Forordn. i 1875 fra Regeringen er Prisen paa den tyske 20-Mark sat til 6 Pesos 25 Centavos i Macuquina ell. Sencilla-Mønt og den ældre tyske Sølv-Thaler = 93¾ Centavos. I Foraaret 1871 sattes 1 eng. Sovereign til 6 P. 50 C., den eng. Crown ell. 5-Shillings til 1 P. 47 C., ½ Crown = 74 C., den franske 40-Francs til 10 P. 25 C., den franske Guld-5-Francs til 1 P. 28 C., den gml. spanske Guld-Onza ell. Doblon (= 16 Pesos) til 21 P., Doblon de Isabel til 6 P. 50 C., Sølv-Peso fuerte til 1 P. 34 C., Sølv-Peso (= 20 Realer) til 1 P. 25 C., den nordam. Dobbelt-Eagle (= 20 Dollars) til 26 P. 75 C., Eagle til 13 P. 37 C., ½ Eagle til 6 P. 68 C., Guld-Dollar til 1 P. 31 C. og 1 Sølv-Dollar til 1 P. 34 C.

Maal og Vægt.

Ved Regerings-Bekjendtgjørelse af 18 Juli 1872 er det franske metriske System indført her og siden Jan. 1873 opkræves Tolden efter dette. Allerede ved Møntloven af 30 Maj 1848 indførtes den franske Gramvægt som Møntvægt, ligesom ogsaa Møntens Finhed efter samme Lov i Fremtiden angaves i Milesimo (Tusindedele).

De tidligere Maal og Vægt vare de gml. spansk-castilianske (se Pag. 104), men lidet afvigende i Størrelse.

Længdemaal: 1 Vara (Alen) var = 33⅜ eng. Tom. = 0.847 717 fr. Meter = 2.700 997 d. Fod. Man benyttede ogsaa hyppigt den eng. Yard.

1 Kvadr. Vara = 0.718 625 fr. Kvadr. Meter = 7.295 385 d. Kvadr. Fod. 1 Kub. Vara = 0.609 191 fr. Kub. Meter = 19.704 815 d. Kub. Fod.

Maal for Træ: Cedertræ solgtes pr. Vara, der var i Længde lig 1 Vara, ½ Vara bred og ⅓ Vara tyk, eller holdende ⅙ Kub. Vara = 0.101 5 fr. Stères. Farvetræ solgtes pr. Tonelada à 2000 castil. Libras (= 920.19 Kilogr.).

Maal for Kornvarer: Cacao solgtes pr. Fanega à 110 castil. Libras (= 50.61 Kilogr.), Cacao fra Maracaibo solgtes pr. Fanega à 96 castil. Libras (= 44.17 Kilogr.), i Maracaibo selv derimod pr. Millar à 4 castil. Libras (= 1.84 Kilogr.).

Maal for flydende Varer: Ofte anvendtes den gml. eng. Vin-Gallon. 1 Curga Copaivabalsam var = 80 Bouteiller, Spiritus solgtes pr. Kiste, som holdt 80 eller 100 Bouteiller.

Cartagena i Columbia, se Bogotá.
Cayenne, se Guyana, fransk.

Centralamerika,

det fælles Navn for de fem Republiker: Guatemala, San Salvador, Honduras, Nicaragua og Costa Rica.

Mønt.

Guatemala, San Salvador og Costa Rica regne siden 1870 og 1871 efter **Peso** ell. **Pjaster** à **100 Centavos** ell. **Centésimos.** Pjasteren deles ogsaa i **8 Reales.** 1 Peso er lig den franske Guldmønt paa 5 Francs, eller den indeholder 1.451613 fr. Gram fint Guld. Nicaragua og Honduras regne ligeledes efter **Peso** ell. **Pjaster** à **100 Centavos** ell. **Centésimos.** Pjasteren deles ogsaa i **8 Reales** à **2 Medios** à **2 Cuartillos** à **3 Granos** i samme Møntfod, uden at der dog findes nogen Lov derfor.

Den nævnte Inddeling af Pjasteren i 8 Reales er meget almindelig i Centralamerika og Prisen paa Indigo stilles endnu i Realer.

De nuværende Mønter ere:

Guatemala.

Guld efter 1870: Mønter paa **10**, **5**, **2** og **1 Peso**, alle af Finhed = 900, af Vægt henholdsvis 32.2581, 16.1290, 8.0645, 3.2240 og 1.6120 fr. Gram. 20 Pesos = 100 fr. Francs.

Sølv: Mønter paa **1 Peso** lig den franske 5-Francs Sølvcourant, eller af Finhed = 900 og Vægt = 25 fr. Gram. Som Skillemønt: Mønter paa **50**, **25**, **10** og **5 Centavos**, af Finhed = 835 og af Vægt = $12\frac{1}{2}$, $6\frac{1}{4}$, $2\frac{1}{2}$ og $1\frac{1}{4}$ fr. Gram.

Costa Rica.

Guld i Følge Lov af 1 Apr. 1871: Mønter paa **20**, **10**, **5**, **2** og **1 Peso**, overensstemmende med de under Guatemala anførte.

Sølv i Følge Lov af 1 Apr. 1871: Skillemønter paa **50**, **25**, **10** og **5 Centavos**, overensstemmende med de under Guatemala anførte.

Nikkel: Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ **Real**, af Vægt for 1 Real $12\frac{1}{2}$ fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

San Salvador.

Sølv: De under Guatemala anførte.

Honduras.

Nikkel: De under Costa Rica anførte.

Ældre Guldmønter, der tidligere gjaldt for «de forenede Staters Republik i Centralamerika» og efter 1842 for Guatemala og San Salvador, og som endnu i 1869 ere blevne møntede, ere: Mønter paa **16**, **8**, **4**, **2**, **1** og $\frac{1}{2}$ **Peso**, af Finhed = 875, Mønten paa 16 Pesos, der er lig den spanske ell. mexicanske Guld-Onza, har en Vægt = $\frac{2}{17}$ castil. Marco eller 27.0643 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Den tidligere Valuta stod, med Undtagelse af i San Salvador, noget tilbage for den nærværende.

Guatemala. Her var 1 Peso duro, i Følge Lov af Apr. 1859, af Vægt 492 castil. Granos = 24.5623 fr. Gram, af Finhed $10\frac{5}{6}$ Dinéros (= $902\frac{7}{9}$), indeholdende 22.1743 fr. Gram fint Sølv, af Værdi = 4.927613 fr. Francs i Sølvcourant = 3 Kr. 54.79 Øre. Mønterne paa $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ Peso i Forhold hertil.

Costa Rica. Værdien af den ældre Peso fremgaar deraf, at Møntloven af 1871 bestemmer, at 20 Francs i Guld betales med 4 Pesos 35 Centavos ældre Mønt. Dette giver 1 ældre Peso i Værdi = 4.5977 fr. Francs Sølvcourant = 3 Kr. 31.03 Øre. Efter samme Lov betales for en nordam. Dobbelt-Eagle i gml. Mønt 22 P. 50 C., 1 engl. Sovereign 5 P. 45 C., 1 peruviansk 20-Soles 21 P. 70 C., 1 ny 10-Pesos fra Guatemala og Nygranáda 10 P. 85 C., 1 gml. spansk Guld-Onza 17 P. 65 C. Værdien af den ældre Mønt aftog stadig fra 1860—71 og aftager endnu, hvilket fremgaar af Decretet af 26 Aug. 1873, der satte 110 ældre Pesos = 100 nye Pesos eller 500 franske Francs, hvorefter Værdien paa den Tid for 1 gml. Peso bliver = 4.5455 fr. Francs = 3 Kr. 27.27 Øre.

San Salvador. Værdien af den ældre Peso var her noget højere og lig Værdien af den gml. spanske Sølvpjaster (Peso fuerte ell. P. duro), der efter den lovmæssige Gehalt skulde have en Værdi = 3 Kr. 91 Øre, men henset til det fine Metal, den gjennemsnitlig havde, kunde man antage den = 3 Kr. 85 Øre.

Nicaragua. De sydamerikanske Guld-Onzas toges i Statskassen for 15 Pesos 60 Centésimos, hvilket giver en Værdi for den gml. Peso = 3 Kr. 76.47 Øre, men mellem Mand og Mand gik den for en Værdi af 18 P. 40 C., hvorefter Værdien for den gml. Peso kun blev = 3 Kr. 19.18 Øre. Paa den til Nicaragua i 1859 af Englænderne afstaaede Mosquitokyst regnede man under engelsk Overherredømme efter **Pound Currency** à **20 Shillings** à **12 Pence** og den spanske Sølvpjaster var = $\frac{1}{3}$ Pound eller $6\frac{2}{3}$ Shillings = 80 Pence Courant samtidig med, at den i engelske Penge kun gjaldt 4 Shillings. Man kan derfor regne 5 Pounds, Shillings og Pence Currency = 3 Pounds, Shillings og Pence Sterling, eller 1 Pound Currency = 10 Kr. 89.57 Øre.

Indtil den nyeste Tid har man i Cacaodistricterne i Centralamerika i Stedet for mindre Skillemønt (navnligen i Nicaragua) benyttet Cacaobønner, der efter forskjellige Beretninger skulle have en Værdi af 60—80 Bønner paa 1 Real.

Maal og Vægt

ere de gml. spansk-castilianske (se Pag. 104), kun som Møntvægt benyttes den franske Gramvægt. Markmaalet er imidlertid noget afvigende fra det castilianske.

Markmaal: 1 Manzana har 10 000 Kvadr. Varas. 1 Caballería er her lig $64\frac{1}{7}$ Manzanas (25 herværende Caballerías ere meget nær lig 29 sande castil. Caballerías).

Maal for Korn, Majs, Bønner og Kartofler: Den spansk-castilianske Fanega deles i 25 Cajuelas ell. Caxuelas. I Vægt regnes 1 Fanega Majs til 6 Quintales = 600 castil. Libras (= 276.06 fr. Kilogr.) og 1 Medio til 15 Libras (= 6.90 fr. Kilogr.), for Cacao efter Kvaliteten 7—8 Libras (3.22—3.68 fr. Kilogr.).

---

1 Zurron ell. Tercio Indigo ell. Cochenille er = 150 Libras (= 69.01 fr. Kilogr.), for Sukker derimod 100 Libras (= 46.01 fr. Kilogr.). Mahognitræ skæres almindeligen i Planker (Tablones) paa 4 Tom. i Tykkelse, 18—20 Tom. i Bredde, 12—15 Fod i Længde og sælges pr. Vara.

Charcas, se Bolivia.
Charleston, se nordamerikanske Fristater.
Chicaco, se nordamerikanske Fristater.
Chile, se Santiago de Chile.
Chuquisaca, se Bolivia.
Cincinnati, se nordamerikanske Fristater.
Cisplatina, se Montevideo.
Ciudad Bolivar, se Carácas.
Cobija, se Bolivia.
Cochabamba, se Bolivia.
Columbia, se Bogotá.
Concepcion, se Santiago de Chile.
Costa Rica, se Centralamerika.
Cuba, se Havana.

Curassao

ell. Curaçao, hollandsk Ø i Vestindien.

Mønt.

Man regner her, ligesom i Holland, efter **Gylden** à **100 Cents** (se Pag. 48). Denne Regningsmaade indførtes allerede ved Lov fra 1 Jan. 1827, men den benyttedes ikke meget, til Dels af Mangel

paa hollandsk Mønt; men Loven af 14 Dec. 1853 paabød paa ny Anvendelsen af dette System.

Paa Øen St. Martin regnes undertiden endnu efter **Daalder** à **12 Realer** ell. **Bits** à **6 Stuivers** ell. à **16 Cents** (hollandske). 1 Daalder altsaa = 192 Cents = 1.92 hollandske Gylden. 1 Stuiver er lig $\frac{8}{15}$ ældre hollandske Stuivers og temmelig nær lig den ældre Stuiver paa Curassao.

Af fremmede Mønter benyttes her frem for alt den spanske Søjlepjaster (Pilaar daalder ell. Pilaarmat), som ved kgl. Forordn. er sat lig $2\frac{1}{2}$ holl. Gylden. Endvidere gaa her den gml. spanske Guld-Onza paa 16 sp. Pjaster til 40 Gylden, de gml. portug. Guld-João af Finhed $\frac{11}{12}$ (= 916.667), den betales med 1 Gylden 47 Cents for hver holl. Wigtje ell. fr. Gram de veje, de ældre spanske Sølv-Pesetas (= $\frac{1}{5}$ Pjaster) til 50 Cents, de ældre Stuiverstykker fra Curassao, men kun til $2\frac{1}{2}$ Cents. Til den her nævnte Pris modtages de i Kolonialkassen.

Tidligere regnedes her efter **Courantpjaster** à 8 **Realer** ell. **Shilling** à **6 Stuivers**, men ofte deltes denne Pjaster ogsaa i **100 Cents**. Den spanske Pjaster regnedes = 11 Realer og Courantpjasteren kunde da antages at have haft en Værdi = 17.482 517 fr. Gram fint Sølv = 2 Kr. 79.72 Øre.

Maal og Vægt

ere hovedsageligen de gml. amsterdammer (se Pag. 51), men hyppigt bruges ogsaa de gml. engelske. Paa Curassao kjøbes Alenvarer efter Vara, der er = $33\frac{3}{8}$ eng. Tom. = 0.847 7 fr. Meter = 2.701 0 d. Fod. Man regner 81 Varas = 100 amsterd. Ellen. Som Markmaal har 1 Acker $302\frac{1}{2}$ amsterd. rhinl. Kvadr. Roeden og er = 42.933 6 fr. Ares = 0.778 3 d. Td. Land. Den eng. Vin-Gallon regnes = 6 amsterd. Pintjes. Handelsvægten paa Curassao er især det gml. amsterd. Handelspund, paa St. Martin det gml. Troy-Pund. Paa Curassao findes et endnu sværere Pund, hvoraf 93 ere = 100 amsterd. Handelspund, og dette er da = 531.279 8 fr. Gram.

Demerara, se Guyana, britisk.
Ecuadór, se Quito.
Fort Royal, se Martinique.
Francisco de Quito, se Quito.
Georgetown, se Guyana, britisk.
Gonaïves, se Port-au-Prince.
Granáda i Nicaragua, se Centralamerika.

Guadeloupe, se Martinique.
Guarico, se Port-au-Prince.
Guatemala, se Centralamerika.
Guayama, se Puerto Rico.

Guyana (britisk).

Mønt.

Man regner her siden 29 Jan. 1839 efter **Gurd** ell. **Dollar** à **100 Cents.** 1 Gurd, der deles i **3 Guilders** ell. **Gylden**, indeholder 294 eng. Troy-Grains = 19.050 891 fr. Gram fint Sølv. Tillige benyttes her det engelske Møntsystem, hvori 1 Pound Sterling har 20 Shillings à 12 Pence.

Af prægede Mønter findes følgende:

Sølv: Mønter paa **1 Gurd** = 3 Gylden, af Vægt 360 eng. Troy-Grains = 23.327 6 fr. Gram, af Finhed $9\frac{4}{5}$ Ounces (= $816\frac{2}{3}$), Mønter paa $\frac{2}{3}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{12}$ og $\frac{1}{24}$ **Gurd** eller paa 2, 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ Gylden i Forhold til den første. Disse Mønter benævnes «Colony Tokens», medens de engelske Mønter gaa under Navn af «Bitts».

Maal og Vægt

ere dels de gml. engelske, dels de gml. amsterdammer. Man regner 100 hollandske Pund = 110 engelske Pund (i Stedet for 108.928). 1 Tierce Sukker holder 42, 1 Fad Sukker $31\frac{1}{2}$, 1 Tønde Rum 84 gml. eng. Vin-Gallons.

Guyana (fransk).

Mønt.

Man regner siden 1821 lovmæssigt efter **Franc**, delt i **100 Centimes** eller ofte delt i **20 Sous**, men den benyttede Valuta er en Del mindre end i Frankrig, idet 185 fransk-vestindiske Francs ere lig 100 franske Francs Sølvcourant. Franken faar altsaa her en Værdi lig 2.432 432 fr. Gram fint Sølv = 38.92 Øre.

Maal og Vægt

ere de gml. pariser, se Pag. 37.

Guyana (hollandsk).

Mønt.

Man regner her siden 1827 lovmæssigt, ligesom i Holland, efter **Gylden** à **100 Cents** i den hollandske Valuta, se Pag. 48. Gyldenen deles ogsaa undertiden, enten i 20 Stuivers à 16 Penningen, eller i 8 Duiten.

Maal og Vægt

ere lovmæssigt de nye hollandske eller franske metriske, se Pag. 49. Tidligere benyttedes her de ældre amsterdammer (se Pag. 51), idet man som Fodmaal benyttede den amsterd. rhinlandske Fod og 1 Kjæde var = 66 Fod. Den surinamske Acker var = 10 Kvadr. Kjæder = 43 560 Kvadr. Fod = 42.933 6 fr. Ares = 0.778 3 d. Td. Land. Som Maal for flydende Varer benyttedes i en gros Handelen den gml. eng. Vin-Gallon.

Havana

eller Habana, Hovedstad paa den spanske Ø Cuba.

Mønt.

Man regner her efter **Peso**, **Dollar** ell. **Pjaster**, delt enten i **8 Reales de plata** à **4 Cuartillos** eller i **100 Centavos.**

I Havana og Matanzas, mod Vest paa Nordsiden af Øen og andre Steder paa Nordsiden fandtes oprindeligen Guld-Valuta, idet den ældre spanske Guld-Onza (Doblon ell. Quadrupel) gjaldt 16 Sølvpjastere, men senere ved Bestemmelse fra den spanske Regering sat til 17 Pjaster for Øen Cuba. 1 Peso faar saaledes her samme Værdi som i Buenos-Ayres før 1875 (se Pag. 232), eller = 3 Kr. 44.65 Øre. Stadigt, i Løbet af mange Aar, er Mønternes Antal formindsket, idet de overføres til Spanien, saaledes at der for Tiden findes stor Mangel paa Mønt. Man betjener sig derfor mest af Papirpenge, hvis Cours staar meget lav, men dog i den nyere Tid er i Stigning.

I Santiago de Cuba mod Øst paa Sydsiden og i Cienfuegos mod Vest paa Sydsiden benyttes saa godt som altid Guldmønt som Betalingsmiddel og Tolden, som tidligere delvis kunde erlægges i Papirpenge, skal nu, siden 1 Oct. 1875, betales med Guld alene.

Maal og Vægt

ere lovmæssigt de nye spanske (franske metriske), se Pag. 104 og siden 1 Juli 1858 har man ikke maattet anvende andre end disse. Meget ofte anvendes dog endnu de ældre, der hovedsageligen ere de gml. spansk-castilianske med enkelte Afvigelser.

De ældre Maal og Vægt paa Cuba.

Længdemaal: 1 Vara (Vara Cubana) var lig $33\frac{3}{8}$ eng. Tom. = 0.847 717 fr. Meter = 2.700 997 d. Fod. Man regner i Praxis 108 Varas = 100 eng. Yards eller 140 Varas = 100 gml. par. Aunes. 1 Cordel var = 24 Varas à 3 Piés.

Markmaal og Flademaal: 1 Fanega de tierra var = 12 Celemines à 4 Cuartillos à 12 Kvadr. Estadales à 16 Kvadr. Varas à 9 Kvadr. Piés. 1 Caballería ell. Cavallería var 18 Cordeles lang og bred eller i Areal 324 Kvadr. Cordeles à 576 Kvadr. Varas = $20\frac{1}{4}$ Fanegas de tierra. — 1 Kvadr. Vara = 0.718 625 fr. Kvadr. Meter = 7.295 385 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: 1 Kub. Vara = 27 Kub. Piés og = 0.609 191 fr. Kub. Meter = 19.704 815 d. Kub. Fod.

Maal for Korn og Salt: 1 Cahiz var = 12 Fanegas à 4 Cuartillas à 3 Celemines à 4 Cuartillos à 4 Ochavillos. — 1 Fanega = 109.088 0 fr. Liter = 112.913 5 d. Potter og regnedes = 3 gml. Winch. Bushels. I Vægt regnedes 1 Fanega = 200 castil. Libras (= 92.02 fr. Kilogr.).

Maal for flydende Varer vare de spansk-castilianske (se Pag. 105). Man regnede i Praxis 1 Cántara ell. Vin-Arroba = $3\frac{1}{2}$ eng. Imp. Gallons = $4\frac{1}{5}$ gml. eng. Vin-Gallons. I en gros Handelen solgtes flydende Varer i originale Foustager, 1 Pipe Rum regnedes til 126 eng. Vin-Gallons, undertiden til 125 Gallons. Enkelte Artikler, saasom: Cognac, Honning og Petroleum, solgtes efter den gml. eng. Vin-Gallon. 1 Bocoya Honning vejer 12 Arrobas (= 138.03 fr. Kilogr.) og holder 30 eng. Imp. Gallons eller 36 gml. Vin-Gallons (= 136 fr. Liter). Genever solgtes pr. Demijohn à $4\frac{3}{4}$ Gallons (= 18 fr. Liter).

Vægten var den spansk-castilianske (se Pag. 106). I Praxis regnedes 1 Quintal = $101\frac{1}{2}$ eng. Pund avdp. eller = 46 fr. Kilogr.

Sukker solgtes pr. eng. Hundredweight (= 50.80 fr. Kilogr.), Tobak pr. Bale à 135—140 Pund (= 62.11—64.41 fr. Kilogr.), den paa Østsiden indhøstede Tobak (Jara-Tobak) derimod pr. Quintal (= 46 fr. Kilogr.). Stenkul pr. eng. Ton (= 1016.05 fr. Kilogr.). Med Hensyn til Tab ved Thara osv. regnedes i Hamburg og overhovedet i Europa 1 Arroba ved Sukker til $21\frac{1}{2}$—22 Libras Netto, ved Kaffe til 23 Libras Netto. Melasse solgtes pr. Keg à $5\frac{1}{2}$ gml. eng. Vin-Gallons eller pr. Fad paa 110—120 Gallons.

Honduras, se Centralamerika.
Jacmel, se Port-au-Prince.

Jamaica,

en af de store Antiller, tilhører England.

Mønt.

Man regner efter **Pound** à **20 Shillings** à **12 Pence** eller efter **Dollar** à **100 Cents.**

Der anvendes Sølv-Valuta og den her almindeligt omløbende spanske ell. mexicanske Sølvpjaster eller saakaldte Dollar gjælder i Følge engelsk Gehejmeraadsbefaling af 14 Sept. 1838 50 Pence. Antages nu, at man af 1 fr. Kilogram fint Sølv faar $41\frac{3}{5}$ saadanne Pjaster, kan altsaa 1 Pound her paa Øen anses at have en Værdi $= 115\frac{5}{13} = 115.384\,615$ fr. Gram fint Sølv, eller at være = 18 Kr. 46.15 Øre.

De engelske Mønter, saa vel i Guld som i Sølv og Kobber, gjælde her lovmæssigt efter deres Navneværdi. Regnes efter Dollars, sættes 1 Sovereign = 4 Dollars 80 Cents, 1 Shilling = 24 Cents og 1 Penny = 2 Cents. Den spanske og mexicanske Guld-Onza gaar her for 16 Pjaster ell. Dollars og for $3\frac{1}{3}$ Pounds, den nordam. Eagle (paa 10 Dollars) gaar for 10 Pjaster ell. Dollars og for $2\frac{1}{12}$ Pounds. Paa Bahamaøerne gaar en Guld-Onza for $3\frac{1}{5}$ Pounds og den franske 5-Francs i Sølv lovmæssigt for $3\frac{7}{8}$ Shillings og $\frac{1}{4}$ Franc for 5 Cents.

For Jamaica og britisk Vestindien i Almindelighed ere følgende Mønter prægede:

Sølv: Mønter paa **25 Cents** og **12½ Cents**, begge af Finhed = 895, af Vægt, i Følge foretagen Vejning, henholdsvis $102\frac{1}{2}$ eng. Troy-Grains = 6.6419 fr. Gram og 50 eng. Troy-Grains = 3.2399 fr. Gram. Mønter paa **3**, **2** og **1½ Pence** (Praedial), af Finhed = 925 og af Vægt henholdsvis 1.4138, 0.9425 og 0.7069 fr. Gram.

Nikkel, siden 1869: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Penny.**

Maal og Vægt

ere de engelske (se Pag. 16), som Rummaal benyttes almindeligen de gml. engelske (Tolden hæves dog efter de nye). Ved Hundredweight forstaas altid 100 Pund avdp.

Jersey City, se nordamerikanske Fristater.
Kap Haïti, se Port-au-Prince.

Kingston, se Jamaica.
La Guayra, se Carácas.
La Mar, se Bolivia.
La Paz, se Bolivia.
Leon, se Centralamerika (Nicaragua).

Lima,

Hovedstaden i den sydamerikanske Fristat Perù.

Mønt.

Man regner i Følge Møntloven af 31 Jan. 1863 efter **Sol** à **100 Centavos** (Centimos ell. Centésimos). 1 Sol deles ogsaa i **10 Dinéros.**

Der anvendes Sølvmøntfod og 1 Sol er nøjagtig lig den franske 5-Francs i Sølv, indeholdende $22\frac{1}{2}$ fr. Gram fint Sølv. I Begyndelsen af 1865 afsluttedes en Overenskomst om Handels- og Skibsfarts-Forhold mellem Perù, den argentinske Republik, Bolivia, Chile, Columbia, Venezuela, Ecuadór, Guatemala og San Salvador, hvorved indførtes fælles Møntenhed og navnligen antoges den franske 5-Francs i Sølv som saadan, den erholdt forskjelligt Navn i de forskjellige Stater, i Perù, som anført, kaldtes den Sol.

Efter 1 Jan. 1868 modtages ved Statskassen kun nationale Mønter og alle Mønter, der ikke ere prægede efter Decimalsystemet, bestemtes inddragne ved Forordn. af 15 Juli 1867. Guldmønterne tages ikke til Navneværdi, men til Dagens Cours.

Medens den her omtalte Peso ell. Sol benyttes ved Statskassen, regner man ofte i den almindelige Handelsvirksomhed, endog lige indtil den nyeste Tid, efter **Peso** à **100 Centimos** (Centésimos), der i Værdi regnes lig $\frac{4}{5}$ Sol, eller indeholdende 18 fr. Gram fint Sølv = 2 Kr. 88 Øre.

Mønter, prægede efter Loven af 31 Jan. 1863:

Guld: Mønter paa **20**, **10**, **5** og **2 Soles** samt paa **1 Sol**, alle af Finhed = 900 og Mønten paa 20 Soles af Vægt = 32.258 0 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Sølv: Mønter paa **1 Sol**, $\frac{1}{2}$ **Sol** (Medio Sol) = 50 Centavos, paa $\frac{1}{5}$ **Sol** (Quinto de sol) = 20 Centavos, $\frac{1}{10}$ **Sol** (Dinéro) = 10 Centavos og $\frac{1}{2}$ **Dinéro** (Medio Dinéro) = 5 Centavos, alle af

Finhed = 900 og Mønten paa 1 Sol af Vægt = 25 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Nikkel i Følge Lov af 14 Febr. 1863: Mønter paa **2 Centavos** og paa **1 Centavo.**

Kobber: Mønter paa **2 Centavos** og paa **1 Centavo.**

Ingen er pligtig at modtage i Kobber i én Betaling større Beløb end 4 Centavos.

Før 1863 regnede man i Følge Møntloven af 2 Oct. 1857 efter **Peso duro** à **100 Centésimos** og der anvendtes Guldmøntfod, idet 1 Peso i Guld indeholdt 26.82 castil. Granos = 1.338 943 fr. Gram fint Guld.

Mønter, prægede fra 1857—1863:

Guld i Følge Lov af 2 Oct. 1857: Mønter paa **1 Sol** = 20 Pesos, $\frac{1}{2}$ **Sol** (Medio Sol) = 10 Pesos, **Doblon** = 5 Pesos, **Escudo** = 2 Pesos og $\frac{1}{2}$ **Escudo** (Medio Escudo) = 1 Peso, alle af Finhed = 900 og Mønten paa 1 Sol af Vægt = 596 castil. Granos = 29.754 3 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Sølv: Mønter paa **1 Peso** (1859), hvoraf 11.15 paa 1 castil. Marco fint Sølv eller indeholdende 20.632 0 fr. Gram fint Sølv. I Følge Lov af 2 Oct 1857, Mønter paa **1 Peso duro**, $\frac{1}{2}$ **Peso** (Medio Peso duro) = 50 Centésimos, $\frac{1}{5}$ **Peso** (Peseta) = 20 Centésimos, **Dinéro** = 10 Centésimos, $\frac{1}{2}$ **Dinéro** (Medio Dinéro) = 5 Centésimos, alle af Finhed = 900 og Mønten paa 1 Peso af Vægt = 475 castil. Granos = 23.713 6 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Kobber i Følge Lov af 2 Oct. 1857: Mønter paa **1 Centésimo.**

Ingen var pligtig at modtage i én Betaling i Kobber mer end 4 Centésimos.

Før 1857 regnede man efter **Peso** à **8 Reales** à **4 Cuartillos**, hvilken Inddeling holdt sig mange Steder lige indtil 1863, da den nuværende Sol indførtes. Den Peso, der almindeligen benyttedes, var imidlertid ikke den gml. spanske Søjlepjaster (Peso duro ell. fuerte), ej heller de i 1854 og 1855 udmøntede ringere Pesos, men den saakaldte **Peso corriente** eller Courantpjaster. Landets Mønt udførtes nemlig i stor Mængde og man anvendte kun de saakaldte Moneda feble, som indførtes fra Bolivia, bestaaende i Cuatros eller halve Pjasterstykker = 4 Reales og $\frac{1}{2}$ Cuatros eller 2 Reales fra Naborepubliken Bolivia, begge førende Tilnavnet «de arbolillo» og gjældende $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Peso corriente i Perù, der altsaa havde samme Værdi som i Bolivia.

For at hæmme Udførselen af Mønt maatte der betales Udførsels-Told af denne og senest ved Decret af 18 Sept. 1868 bestemtes det, at der af Guld og Sølv i Barrer eller Mønt skulde erlægges 3 pCt. i Told.

Af ældre Sølvmønter før 1857 fandtes her: **Peso duro** eller Peso fuerte, hele og halve, overensstemmende med de under Bogotá (Pag. 228) anførte fra 1834—39. Ligeledes Mønter paa **1 Peso** dels fra 1854, dels fra 1855, begge af Finhed $10\frac{5}{6}$ Dinéros ($= 902\frac{7}{9}$), den første af Vægt 500 castil. Granos = 24.961 6 fr. Gram, den sidste af Vægt 480 castil. Granos = 23.963 2 fr. Gram.

Maal og Vægt

ere lovmæssigt de franske metriske, som ogsaa anvendes ved Toldstederne. I det daglige Liv benytter man, med Undtagelse af

Milemaalet, hvor den franske Kilometer anvendes, i Almindelighed endnu de ældre Størrelser,. der hovedsageligen ere de gml. spansk-castilianske med enkelte Forandringer og Ejendommeligheder.

De ældre Maal og Vægt i Perù.

Længdemaal: Længden af Milen Legua varierede fra 16—18000 Piés, inde i Landet endog til 20000 Piés. 1 Cuadra, der var = $\frac{1}{36}$ Legua, havde nominelt 150 Varas, men i Praxis varierede den mellem 100 og 130 Varas. Den her benyttede Vara var = 0.847 500 fr. Meter = 2.700 304 d. Fod og som Følge heraf vare altsaa Maalene, som afledes af denne, ligeledes større end de sande castilianske. I en gros Handelen anvendtes ogsaa den engelske Yard.

Markmaal: 1 Topo havde 5000 Kvadr. Varas og var = 35.912 8 fr. Ares = 0.651 0 d. Td. Land. — 1 Kvadr. Vara var = 0.718 256 fr. Kvadr. Meter = 7.291 644 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn: 1 Fanega Hvede vejede 135—140 castil. Libras = 62.11 —64.41 fr. Kilogr. Ris solgtes pr. Carga à 15 Arrobas i Vægt = 172.53 fr. Kilogr. Kornvarer solgtes i en gros Handelen efter Vægt.

Maal for flydende Varer: I en gros Handelen benyttedes som oftest den gml. eng. Vin-Gallon, i den mindre Handel den sædvanlige Flaske. Mange flydende Varer, der transporteredes i de saakaldte Odres (Gedeskind), solgtes efter Vægt, navnlig pr. Arroba.

Vægt: 1 Carga havde 6 Arrōbas à 25 Libras. 1 Bulto corriente havde 3 Arrobas. 1 Tonelada havde 2000 castil. Libras og antoges ved Skibsfragter i Rumindhold = 40 Kub. Fod. Ofte benyttedes ogsaa den eng. Ton. — 1 Libra = 460.093 0 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: Guld i Barrer solgtes efter den gml. spanske Castellano = $\frac{1}{50}$ Marco. Guldstøv solgtes efter Onza = $\frac{1}{8}$ Marco. Sølv efter den castil. Marco = 230.046 5 fr. Gram.

Møntvægt var, siden Møntloven af 31 Jan. 1863, den franske Gramvægt, før den Tid den spansk-castilianske (se Pag. 106).

Møntprobervægt: Møntens Finhed angaves efter 1857 i Milesimos (Tusindedele), før den Tid efter den spansk-castilianske (se Pag. 106).

Lucayiske Øer, se Jamaica.
Manzanillo, se Mexico.
Maracaibo, se Carácas.

Martinique,

en af de smaa Antiller i Vestindien, tilhører Frankrig.

Mønt.

Siden 1826 er det franske Møntsystem lovmæssigt indført her, eller **1 Franc** har **100 Centimes**, men før 1855 var Franken ikke

stort andet end en Regningsmønt, idet al Handel skete ved spanske og amerikanske Guld-Onzas til en Cours af 86 Francs 40 Centimes og i spanske Pjaster til 5 Francs 40 Centimes. De franske Guldpenge betaltes lidet højere end efter Navneværdi, omtrent 1 pCt., og den franske 5-Francs i Sølv $3\frac{1}{4}$—4 pCt., saaledes at Værdien af Franken her paa Øen kan anses lidet lavere end i Frankrig.

Tidligere regnede man her efter **Livre coloniale** à **20 Sous** à **12 Deniers** og denne Regningsmaade har været bibeholdt lige indtil 1855. Værdien af denne Livre var saaledes, at paa Martinique vare 9 Livres = 5 Francs Sølvcourant, paa Guadeloupe vare $18\frac{1}{2}$ Livres = 10 Francs, altsaa 36 Livres paa Martinique vare = 37 Livres paa Guadeloupe.

I Aaret 1826 prægedes som Skillemønt i Bronze: Mønter paa 10 og 5 Centimes, med Benævnelsen «noires et d'étampées» (sorte og stemplede), kun bestemte for de franske Antiller. Ingen var pligtig at modtage af denne Mønt mer end $\frac{1}{40}$ af den Sum, der skulde erlægges. Fremmed Skillemønt er forbudt.

Maal og Vægt

ere lovmæssigt de franske metriske, idet man dog endnu anvender mange af de gml. pariser (se Pag. 37) og enkelte engelske. Blandt disse maa især mærkes:

Længdemaal: 1 Aune var = 44 par. Tom. = 528 par. Lin. = 1.1911 fr. Meter = 3.7950 d. Fod.

Bælgfrugter maaltes i Baril à 4 Frequins. 1 Baril var = 55 gml. par. Pots, paa Guadeloupe kun 52 Pots.

Maal for flydende Varer: 1 Barrique var = 100 gml. par. Pots à 2 Pintes. Den gml. eng. Vin-Gallon regnedes = 2 Pots. Til Sirup benyttedes 1 Baril = 30 Gallons, 1 Tierçon = 65 Gallons, 1 Boucaut = 105 Gallons. Til Rum var 1 Boucaut = 114 Gallons.

Handelsvægt: 1 Barrique Sukker gjennemsnitlig = 1000 Pund gml. par. Markvægt. 1 Baril Mel 180 Pund Netto. — 1 Pund Markvægt var = 489.5058 fr. Gram.

Matamoros, se Mexico.
Mayaguez, se Puerto Rico.
Mazatlan, se Mexico.

Mexico

ell. Mejico, Hovedstad i Fristaten af samme Navn i Nordamerika.

Mønt.

Man regner efter **Peso** (Peso duro ell. Peso fuerte) ell. **Pjaster** à **100 Centavos** à **10 Milesimos.** Undertiden forekommer endnu den

tidligere i Detaillehandelen indtil 1861 almindelige Inddeling af Pjasteren i **8 Reales** à **4 Cuartillos** à **3 Granos.** 1 Cuartillo deltes ogsaa tidligere i 2 Tlacos, Clacos ell. Ochavos.

Værdien af 1 Peso er lovmæssig den samme som den gml. spanske Søjlepjaster, senest ved Møntloven af 15 Marts 1861 fastsat, at den skal indeholde $489\frac{7}{17}$ mexicanske Granos = 24.433 039 fr. Gram fint Sølv; men i Følge Undersøgelser i Philadelphia indeholder den gjennemsnitlig kun 24.263 111 fr. Gram fint Sølv, eller dens Værdi c. $\frac{7}{10}$ pCt. ringere end den lovmæssigt skulde være.

De prægede Mønter ere:

Guld: Mønter paa **1 Onza** = 16 Pesos, paa $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Onza**, paa $\frac{1}{8}$ **Onza** (Escudo) og paa $\frac{1}{16}$ **Onza** (Medio), alle af Finhed 21 Quilates (= 875) og Mønten paa 1 Onza af Vægt $\frac{2}{17}$ mexic. Marco = 27.064 289 fr. Gram, de andre i Forhold hertil. I Følge Lov af 15 Marts 1861, Mønter paa **2 Hidalgos** = 20 Pesos, paa **1**, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{10}$ **Hidalgo**, alle af Finhed 21 Quilates (= 875) og Mønten paa 1 Hidalgo af Vægt $\frac{5}{68}$ mexic. Marco = 16.915 181 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Sølv i Følge Lov af 15 Marts 1861: Mønter paa **1 Peso** (Peso duro ell. P. fuerte), paa $\frac{1}{2}$ **Peso** (Toston), $\frac{1}{4}$ **Peso** (Peseta), $\frac{1}{10}$ **Peso** (Décimo) og paa $\frac{1}{20}$ **Peso** = 5 Centavos, alle af Finhed $10\frac{5}{6}$ Dinéros ($= 902\frac{7}{9}$) og Mønten paa 1 Peso af Vægt $\frac{2}{17}$ mexic. Marco = 27.064 289 fr. Gram, de andre i Forhold hertil. Fra ældre Tid findes endnu Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Peso** lig de nyere af samme Navn og paa $\frac{1}{8}$ **Peso** (Real de plata), $\frac{1}{16}$ **Peso** og $\frac{1}{32}$ **Peso** (Cuartillo), alle af samme Finhed som de nyere og Vægt i Forhold til deres Navneværdi.

Kobber: Mønter paa **1 Centavo.** Fra tidligere Tid i det mindste indtil 1861, Mønter paa $\frac{1}{4}$ **Real** (Cuartillo) og $\frac{1}{8}$ **Real** (Tlaco).

Fremmede Mønter ere forbudte siden 1853, ikke desto mindre circulere her mange gamle spanske Sølvpjaster og Guldmønter fra de nordamerikanske Fristater, hvilke Mønter tages til samme Værdi som Landets egen Mønt. Ved Toldstederne i Vera Cruz, Tampico, Matamoros, Manzanillo og Mazatlan skal, naar Tolden erlægges, for hver 100 Pesos gives 93 Pesos 63 Centavos i klingende Mønt, medens Resten, 6 Pesos 37 Centavos, kan ydes i mexicanske Jærnbane-Bons; efter 11 Nov. 1893 dog kun i klingende Mønt, hvilket allerede er Tilfældet ved de andre Toldsteder.

For at hæmme Udførselen af Guld og Sølv, betales i Udførselstold for Guld i Mønter $\frac{1}{2}$ pCt., i Barrer 5.118 pCt. og for Sølv i Mønter 5 pCt., i Barrer 9.41 pCt.

Maal og Vægt

ere lovmæssigt de franske metriske, indførte ved Decretet af 15 Marts 1857, og efter 1 Jan. 1862 maatte ikke andre Størrelser anvendes end de efter det metriske System; men da dette ikke toges til Følge, bestemte paa ny det kejserlige Decret af Nov. 1865, at efter 1 Jan. 1867 skulde dette System være det eneste gyldige. Anvendelsen af dette System bliver ogsaa mere og mere almindeligt; men endnu bruges dog ofte det ældre System og navnligen i en gros Handelen det gml. Alenmaal og den gml. Vægt.

Finheden af Guld- og Sølvvarer skal være den samme, som for Mønterne bestemte, nemlig: for forarbejdet Guld en Finhed = 875 (= 21 Quilates ell. Karat) og for forarbejdet Sølv en Finhed = $902\frac{7}{9}$ (= $10\frac{5}{6}$ Dinéros).

Hvedemel sælges pr. Barril à 196 gml. mexic. Libras (= 90.17 Kilogr.).

De ældre mexicanske Maal og Vægt varē hovedsageligen de gml. spansk-castilianske, men dog med adskillige Afvigelser.

Længdemaal: 1 Legua mexicana var lig 3 Millas eller = 100 Cordeles à 50 Varas mexicanas à 3 Tercios ell. Piés à 12 Pulgadas à 12 Líneas. 1 Jarocha havde 5 Varas. 1 Vara de ribera havde 3 Piés de ribera à 12 Pulgadas à 12 Líneas. 100 Varas de ribera vare = $108\frac{1}{3}$ sædvanlige Varas. Man regnede 100 eng. Yards = $109\frac{1}{4}$ Varas mexicanas, ved Toldvæsenet derimod 109.11 (i Stedet for 109.116). — 1 Vara mexicana var siden 1845 lovmæssig = 0.838 000 fr. Meter = 2.670 036 d. Fod. 1 Vara de ribera = 0.907 833 fr. Meter = 2.892 539 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Fundo legal para los pueblos var lig 1 440 000 Kvadr. Varas. 1 Hacienda = 5 Kvadr. Leguas à 25 Mill. Kvadr. Varas. 1 Sitio de ganado mayor var = 4 Criaderos de ganado mayor = 1 Kvadr. Legua = 25 Labores de tierra = 25 Mill. Kvadr. Varas. 1 Sitio de ganado menor var = 4 Criaderos de ganado menor = $\frac{4}{9}$ Kvadr. Legua = 4 Kvadr. Millas = $11\frac{1}{9}$ Labores à 1 Mill. Kvadr. Varas. 1 Cavallería ell. Caballería de tierra var et Areal 1104 Varas langt og 552 Varas bredt = 12 Fanegas de sembradura de maiz à 50 784 Kvadr. Varas. 1 Solar para casa, molino ó venta var = 50 Estajos ell. Almudes à 50 Kvadr. Varas. I Yucatan var 1 Caballería = 4 Suertes de tierra à 152 352 Kvadr. Varas og 1 Mecatl = 24 Kvadr. Jarochas à 25 Kvadr. Varas. I Vera Cruz var 1 Tarca = 36 Kvadr. Jarochas à 25 Kvadr. Varas. 1 Kvadr. Vara var = 9 Kvadr. Piés à 144 Kvadr. Pulgadas. — 1 Kvadr. Vara var = 0.702 244 fr. Kvadr. Meter = 7.129 090 d. Kvadr. Fod.

Kubikmaal: Sten- og Murerarbejde udmaaltes ved Brazada à 8 Kub. Varas à 27 Kub. Piés à 1728 Kub. Pulgadas. — 1 Kub. Vara var = 0.588 480 fr. Kub. Meter = 19.034 924 d. Kub. Fod.

Kalk solgtes pr. Carretado à 10 Cargas à 12 Arrobas, der altsaa indeholdt 3 000 Libras = 1380.19 fr. Kilogr.

Maal for Korn: 1 Carga havde 2 Fanegas à 4 Cuartillas à 3 Almudes, Almueres ell. Almuerzas à 4 Cuartillos à 4 Cuarterones à 2 Ochavos. Det almindeligste Maal ved Salg af Korn i en gros Handelen var den halve Fanega. — 1 Fanega var = 7200 mexic. Kub. Tom. = 90.814 9 fr. Liter = 93.999 6 d. Potter. 1 Fanega Majs regnedes i Vægt til 112 Libras (= 51.53 Kilogr.). 1 Fanega Cacao var i Vægt = 110 Libras (= 50.61 Kilogr.), ved Maracaibo Cacao kun 96 Libras (= 44.17 Kilogr.). Undertiden benyttedes den eng. Winch. Bushel.

I Yucatan var 1 Carga = 1 Fanega og = 60.566 0 fr. Liter = 62.690 0 d. Potter. I Guanojuato var 1 Carga Hvede i Vægt = 400 Libras (= 184.03 Kilogr.).

Maal for flydende Varer (undtagen Olie): 1 Arroba havde 8 Azumbres à 4 Cuartillos à 2 Medios. — 1 Cuartillo var lovbestemt = 0.504 155 fr. Liter = 0.521 835 d. Potter. 1 Barril de vino holdt 150 Cuartillos. 1 Barril til Brændevin og Rum var to Slags: B. medido à 9 Jarras à 18 Cuartillos eller B. redondo, som holdt 160 Cuartillos. 1 Barril til andre flydende Varer holdt 152 Cuartillos. 1 Frasco holdt c. 5 eng. Pints og var = $2\frac{1}{2}$ Bouteiller.

Maal for Olie: I en gros Handelen solgtes Olie efter Vægt. I Detailhandelen benyttedes til Olivenolie den oven for anførte Cuartillo, til andre fede Olier 1 Cuartillo de aceite, som i Vægt holdt $19\frac{9}{16}$ Onzas destilleret Vand, og var i Rumindhold = 0.5625 fr. Liter = 0.582 2 d. Potter. 1 Libra de aceite var et Maal, der holdt 0.502 5 fr. Liter = 0.520 1 d. Potter og 1 Arroba de aceite var 25 saadanne Libras.

Handelsvægt: 1 Tercio var = $1\frac{1}{2}$ Quintales à 4 Arrobas à 25 Libras à 16 Onzas à 16 Adarmes à 16 Granos. — 1 Libra var = 460.062 72 fr. Gram. 1 Carga var egentlig = 12 Arrobas eller 300 Libras (ved Tobak og Honning), ved andre Artikler 350 Libras. Som Vægt ved Muldyrsfragter mellem Vera Cruz og Mexico var 1 Carga = 400 Libras, ved andre Lejligheder fra 300—425 Libras. 1 Monton Erts var ved Mexico = 3200 Libras, i Zacatecas, Fresnillo etc. kun 2000 Libras.

Guld- og Guldmøntvægt: 1 Marco havde 50 Castellanos à 8 Tomines à 12 Granos. — 1 Marco = 230.046 46 fr. Gram.

Sølv- og Sølvmøntvægt: 1 Marco havde 8 Onzas à 8 Ochavas à 6 Tomines à 12 Granos. — 1 Marco = 230.046 46 fr. Gram.

Prober- og Juvelvægten var den gml. castilianske (se Pag. 106).

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Libra medicinal var = 12 Onzas à 8 Dracmas à 3 Escrúpulos à 2 Oboles à 3 Siliquas ell. Caracteres à 4 Granos. — 1 Libra var = $\frac{3}{4}$ Libra Hndlsv. = 345.047 04 fr. Gram.

Montevideo,

Hovedstad i Republiken Uruguay i Sydamerika.

Mønt.

Man regner efter **Peso** ell. **Pjaster** à **100 Centésimos** à **10 Milesimos.** Ved Decretet i Dec. 1876 indførtes ren Guldmøntfod saa-

ledes, at Sølv og ringere Metal betragtes som Skillemønt. 10 Pesos i Guld skal i Følge Loven af 23 Juni 1862 veje 16.97 fr. Gram og være af en Finhed = 917, altsaa indeholde 15.561 490 fr. Gram fint Guld. Sølvmønterne, prægede i Henhold til oven staaende Decret, skulle have en Finhed = 900 og veje 25 fr. Gram eller indeholde $22\frac{1}{2}$ fr. Gram fint Sølv for hver Peso Navneværdi. 100 Centésimos i ny Sølvmønt sattes i Værdi = 96 Centésimos Guld-Valuta. Ved Loven af 23 Juni 1862, hvorefter der skulde findes saa vel Guld- som Sølvmøntfod, bestemtes Sølvpjasteren til at have en Vægt = 25.48 fr. Gram og være af Finhed = 917, eller indeholdende 23.365 160 fr. Gram fint Sølv. Uagtet Sølv skulde staa lige med Guld, tabte man dog i Reglen c. 4 pCt. paa Sølvmønterne mod Guld.

Alle de før 1874 circulerende Papirpenge bleve i dette Aar inddragne og brændte, men i 1875 udstedtes atter nye, som meget snart sank betydeligt i Værdi, saa at 8 Febr. 1876 100 Pesos i Guld stode lige med 411 Pesos i Papir, noget senere endog lige med 800, men i Sept. 1876 stege de, saa at 100 Pesos i Guld bleve lig 500 Pesos i Papir. Denne Stigning er vedblevet, saa at 100 Pesos i Guld i Aug. 1877 vare lig 180 Pesos i Papir og i Marts 1878 lig 129 Pesos i Papir.

Mønter, prægede efter 1862:

Guld: Mønter paa **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Doblon** til 10, 5 og $2\frac{1}{2}$ Pesos, alle af Finhed = 917 og Vægten af 1 Doblon = 16.970 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Sølv siden 1876: Mønter paa **50, 20** og **10 Centésimos**, alle af Finhed = 900 og af Vægt henholdsvis = $12\frac{1}{2}$, 5 og $2\frac{1}{2}$ fr. Gram. I Følge Loven af 23 Juni 1862, Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Peso** = 100 og 50 Centésimos samt Mønter paa **20, 10** og **5 Centésimos,** alle af Finhed = 917 og 1 Peso af Vægt = 25.480 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Bronze efter 1869: Mønter paa **4** og **2 Centésimos** samt paa **1 Centésimo,** af Vægt = 20, 10 og 5 fr. Gram.

Ved Decretet af 21 Sept. 1876 bestemtes, at ved Betalinger indtil 10 Pesos maa $4\frac{1}{2}$ Pesos erlægges i Sølvmønt, ved Betalinger indtil 1000 Pesos 11 Pesos i Sølvmønt og ved større Betalinger 20 Pesos i Sølvmønt.

Før 1862 regnedes i Følge Møntloven af 15 Juli 1854 efter **Peso corriente** ell. Courantpjaster à **800 Réis** ell. **Centésimos.** Pjasteren deltes ogsaa i **8 Reales corrientes** à **16 Cuartos** og havde efter Loven en saadan Værdi, at 4 spanske Pjaster vare lig 5 Courantpjaster og da den spanske Pjaster gjennemsnitlig kan antages at indeholde 24.038 462 fr. Gram fint Sølv, kom altsaa 1 Peso cor-

riente til at have en Værdi = 19.230 769 fr. Gram fint Sølv; men efter den Maade, paa hvilken 5-Realen udmøntedes, kom 1 Peso corriente kun til at have en Værdi = 17.347 135 fr. Gram fint Sølv eller = 2 Kr. 77.55 Øre.

Mønter, prægede efter Loven af 15 Juli 1854:

Guld: Mønter paa **4**, **2** og **1 Escudo** ell. Patacon, af Finhed = 875. Mønten paa 4 Escudos af Vægt = 135 Granos = 6.7295 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Sølv: Mønter paa **5**, **2½** og **1¼ Reales corrientes**, af Finhed = 10 Dinéros (= 833⅓), Mønten paa 5 Reales af Vægt = 261 Granos = 13.0104 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Kobber: Mønter paa **40**, **20** og **5 Centésimos**, ogsaa kaldte 2 Vintems, 1 og ¼ Vintem, af Vægt henholdsvis 24, 12 og 3 Adarmes ell. 43.0687, 21.5344 og 5.3836 fr. Gram.

Man behøvede ikke i én Betaling at modtage mer end 5 pCt. af Beløbet i Kobbermønt.

Maal og Vægt.

Ved Forordn. af 20 Marts 1862 ere de franske metriske Maal og Vægt indførte her, og de anvendes ogsaa ved Toldvæsenet; men de synes ikke at blive anvendte uden for dette.

De tidligere Maal og Vægt, som endnu benyttes i det daglige Liv, ere oprindelig de spansk-castilianske, men de afvige noget i Størrelse fra de sande castilianske.

Længdemaal: 1 Legua havde 60 Cuadras à 50 Brazas à 2 Varas à 3 Piés à 12 Pulgadas à 12 Líneas. — 1 Vara var = 0.859 000 fr. Meter = 2.736 946 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Kvadr. Legua var = 36 Mill. Kvadr. Varas. 1 Suerte de estancia havde 2 700 Kvadr. Cuadras à 10 000 Kvadr. Varas à 9 Kvadr. Piés à 144 Kvadr. Pulgadas. — 1 Kvadr. Vara var = 0.737 881 fr. Kvadr. Meter = 7.490 872 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn og Salt samt alle tørre Varer: 1 Lastre havde 2 Toneladas à 2 Cahices à 3¾ Fanegas à 4 Cuartillas à 3 Almudes. — 1 Fanega var = 137.272 0 fr. Liter = 142.085 9 d. Potter.

1 Fanega Hvede vejede c. 100 Kilogr. Kornvarer, Kul og Kalk maaltes med Strygmaal. Ikke-afskallede Majs med Topmaal og 1 toppet Fanega regnedes = 2 strøgne Fanegas. Indenlandsk Kalk solgtes pr. Fanega, der i Vægt holdt 8 à 8½ Arrobas (91.88—97.62 Kilogr.), fransk og genuesisk Kalk pr. Quintal (= 45.94 Kilogr.).

Stenkul solgtes i en gros Handelen pr. eng. Ton à 2 240 eng. Pund.

Maal for flydende Varer: 1 Pipa havde 4 Cuarterolas à 1½ Barriles à 32 Frascos à 2 Medios à 2 Cuartos à 2 Octavos. — 1 Barril var = 75.904 0 fr. Liter = 78.565 8 d. Potter.

Vin, Spiritus og Eddike solgtes ogsaa efter den saakaldte Pipa catalana, som regnedes = 128 gml. eng. Vin-Gallons. Flydende Varer solgtes ogsaa efter den gml. eng. Vin-Gallon, Olie sædvanlig efter Vægt (hamburger), Genever og Anisette-Liqueur pr. Dimijohn paa 2½ à 3 gml. eng. Vin-Gallons. Eddike paa Demijohn holdt i Reglen 4½—5 gml. eng. Vin-Gallons.

Handelsvægt: 1 Tonelada var = 20 Quintales à 4 Arrobas à 25 Libras à 2 Marcos à 8 Onzas à 16 Adarmes à 36 Granos. 1 Pesada tørrede Huder ell. Skind var = 40, af saltede Huder 75 Libras. — 1 Libra var = 459.400 0 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: 1 Marco, der var = 229.700 0 fr. Gram, deltes i 8 Onzas à 8 Ochavas à 2 Adarmes à 3 Tomines à 12 Granos. Guld kjøbtes dog i Reglen efter Castellano, der var = $\frac{1}{50}$ Marco.

Probervægten var den castilianske, se Pag. 106.

Medicinal- og Apothekervægt: 1 Libra havde 16 Onzas à 8 Drachmas à 3 Escrupulos à 2 Ovalos à 12 Granos. — 1 Libra = 459.400 0 fr. Gr.

Montreal,

den vigtigste Stad i Canada i britisk Nordamerika.

Mønt.

Man regner efter **Dollar Currency** à **100 Cents.** Der anvendes Guldmøntfod uden at der dog er præget Guldmønt, den lovmæssige Værdi af 1 Dollar fremgaar af den Bestemmelse, at 1 eng. Sovereign skal gjælde 4 Dollars 80 Cents. 1 herværende Dollar kommer herved til at være lig Værdien af 1.525 497 fr. Gram fint Guld eller = 3 Kr. 78.32 Øre.

De prægede Mønter ere:

Sølv: Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Dollar** = 50 Cents, paa **25, 20, 10** og **5 Cents,** alle af Finhed = 925 og Mønten paa 50 Cents af Vægt = 180 eng. Troy-Grains = 11.663 8 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Bronze (95 Dele Kobber, 4 Dele Tin, 1 Del Zink): Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Cent.** Af 1 eng. Pund avdp. møntede man i Begyndelsen (1858—59) 100 Cents, men efter 1861 kun 80 Cents, Vægten af disse to var altsaa tidligere 4.535 9 og 2.268 0 fr. Gram, for Tiden derimod 5.669 9 og 2.835 0 fr. Gram.

Ved alle Contracter eller Overenskomster skal, ligesom tidligere, ved Pound forstaas 4 Dollars Currency og ved Pound Sterling derimod 4 Dollars 80 Cents.

Som lovligt Betalingsmiddel kan her benyttes den engelske Guld-Sovereign til 4 Dollars 80 Cents, endvidere den nordam. Guld-Eagle til 9 D. 85 C., Guld-Onzas ell. Dobloner, indeholdende mindst 23.457 2 fr. Gram fint Guld, til 15 D. 35 C., mexicanske, columbianske, peruvianske og gml. spanske Pjaster, af Vægt mindst

26.956 4 fr. Gram og indeholdende mindst 24.170 0 fr. Gram fint Sølv, til 1 Dollar, de engelske og nordam. Sølvmønter i Forhold til de nævnte Guldmønter. Hvad Guldmønterne angaa, modtages de dog kun for saa vidt de ikke have mistet 2 eng. Troy-Grains = 0.129 6 fr. Gram i den her anførte Vægt og Sølvmønterne i Almindelighed ikke i større Beløb end til 10 Dollars canadisk Valuta. Ved større Betalinger (over 50 Pounds ell. 200 Dollars) kan engelske og nordamerikanske Guldmønter modtages efter Vægt saaledes, at 1 Troy-Ounce (= 31.103 5 fr. Gram) af disse to Slags Mønter modtages til en Værdi af 18 D. 69½ C. for engelske og 18 D. 32 $\frac{9}{16}$ C. for amerikanske Mønter.

Tidligere havde man fire forskjellige Maader at regne paa.

1... Efter **Dollar** à **100 Cents**, fornemmelig benyttet af Øvrigheden og Handelsfolk. 1 Dollar var lig den mexicanske ell. gml. spanske Sølvpjaster.

2... Efter **Pound** ell. **Louis** à **20 Shillings** à **12 Pence** à **2 Sols** Halifax-Valuta ell. canadisk Currency. 1 spansk Dollar ell. Sølvpjaster var = ¼ Pound = 5 Shillings = 60 Pence. 1 Pound altsaa = 4 Dollars og 1 Shilling = 20 Dollar-Cents.

3... Efter **Pound** à **20 Shillings** à **12 Pence** local Sterling. 1 spansk Dollar ell. Sølvpjaster var = 4⅓ Shillings = 52 Pence local Sterling. 13 Pounds altsaa = 60 Dollars, 13 Shillings = 3 Dollars.

4... Efter **Pound** à **20 Shillings** à **12 Pence** eng. Sterling. 1 spansk Dollar ell. Sølvpjaster var = 4⅙ Shillings = 50 Pence eng. Sterling. 1 Pound altsaa = 4 Dollars 80 Cents, 1 Shilling = 24 Dollar-Cents og 1 Penny = 2 Cents.

Regnes den nu gjældende lig den ældre Dollar og lig den den mexicanske ell. gml. spanske Pjaster, bliver det indbyrdes Forhold mellem disse Regningsmaader følgende:

6 Dollars = 1¼ Pounds (= 25 Shillings) eng. Sterling = 1 $\frac{3}{10}$ Pounds (= 26 Shillings) local Sterling = 1½ Pounds (= 30 Shillings) Halifax-Valuta.

Maal og Vægt i Canada

ere lovmæssigt de engelske (se Pag. 16), dog benyttes endnu i Nedre-Canada hyppigt enkelte af de gamle franske Maal, i Øvre-Canada derimod benyttes kun de engelske.

I Nedre-Canada benyttes endnu:

Længdemaal: Foden er den gml. par. Fod, ved Landmaaling anvendes dog ogsaa den engelske. Som Alenmaal benyttes enten den engelske Yard eller den engelske Ell = 1¼ Yards.

Markmaal: Den gml. par. Arpent = 32 400 par. Kvadr. Fod = 34.188 7 fr. Ares = 0.844 8 eng. Acres = 0.619 8 d. Td. Land. Man regner 118 Arpents = 100 eng. Acres.

Stenkul sælges pr. Chaldron à 1½ Tons ell. 3 360 eng. Pund avdp. (= 1 524.07 fr. Kilogr.).

Maal for Korn: Den gml. par. Minot (= 3 Boisseaux) = 39.024 9 fr. Liter = 40.393 4 d. Potter = 0:134 2 Imp. Qvarters = 1.1075 Winch. Bushels. Man regner 90 Minots = 100 Winch. Bushels. Ofte benyttes ogsaa den eng. Winch. Bushel. Kornvarer sælges dog ogsaa efter Vægt, saaledes: Hvede pr. 60 Pund, Rug pr. 56 Pund, Byg pr. 48 Pund, Havre pr. 34 Pund, Ærter pr. 60 Pund, Kløverfrø pr. 100 Pund. Havre- og Hvedemel pr. Barrel à 196 Pund Netto. Hør sælges pr. 56 Pund. Salt pr. Sack ell. pr. Ton à 10 Sack.

Maal for flydende Varer ere de nuværende engelske, men undertiden forekommer ogsaa den gml. eng. Vin-Gallon.

Vægt: Den engelske.

---

1 Standard-Mil Staver er = 1 200 Stkr. og Dimensionerne af 1 Standard-Stav ere $5\frac{1}{2}$ Fod lang, 5 Tom. bred og $1\frac{1}{2}$ Tom. tyk.

New Orleans, se nordamerikanske Fristater.
New York, se nordamerikanske Fristater.
Nicaragua, se Centralamerika.

De nordamerikanske Fristater.

Mønt.

Man regner her siden 1792 efter **Dollar** à **100 Cents.** 1 Dollar, som oprindeligen kaldtes Unit, deles egentlig i 10 Dimes à 10 Cents à 10 Mills, men Dimes og Mills anvendes ikke i Regningen.

Der anvendes siden Loven af 28 Febr. 1878 baade Guld- og Sølvmøntfod, medens der i Følge Loven af 21 Febr. 1853 kun anvendtes Guldmøntfod. Ved sidst nævnte Lov bestemtes 1 Guld-Dollar til at veje 25.80 eng. Troy-Grains = 1.671813 fr. Gram, af Finhed = 900 og ved Loven i 1878 bestemtes 1 Sølv-Dollar til at veje $412\frac{1}{2}$ eng. Troy-Grains = 26.729 567 fr. Gram, ligeledes af Finhed = 900, overensstemmende med den efter Loven af 18 Jan. 1837 udmøntede Sølv-Dollar. Forholdet mellem Værdien af Guld og Sølv sattes herved som 15.988 37 til 1. Uagtet den Ligeberettigelse, som Sølvet ved denne Lov fik lige over for Guldet, idet denne nye Sølvdaler kom til at tjene som lovligt Betalingsmiddel ved alle Arter af Gjæld eller Afgifter, saa vel af offentlig som privat Natur, staar dog Guld noget højere end Sølv, saaledes f. Ex. 25 Oct. 1878, da 1 Sølv-Dollar stod c. 17 pCt. lavere end

1 Guld-Dollar. Den ældre saakaldte Trade-Dollar (fra 1873), der indtil 1878 var lovligt Betalingsmiddel for ethvert Beløb, er nu sunken i Værdi, skjønt den indeholder $1\frac{9}{11}$ pCt. mere fint Sølv end den senere Dollar fra 1878, saaledes at den for Tiden ikke gjælder mer end $93\frac{1}{4}$ Cents i Guldmønt ell. ny Sølvmønt, og kan altsaa i Værdi regnes = 3 Kr. 47.96 Øre.

Af Mønter, prægede efter 1834, findes her:

Guld: Mønter paa **20 Dollars** = 2 Eagles (Lov af 3 Marts 1849), paa **10 Dollars** = 1 Eagle og paa **5 Dollars** (begge efter Lov af 18 Jan. 1837), paa **3 Dollars** (Lov af 21 Febr. 1853), paa **$2\frac{1}{2}$ Dollars** (Lov af 18 Jan. 1837) og paa **1 Dollar** (Lov af 3 Marts 1849). Alle af Finhed = 900 og Mønten paa 10 Dollars af Vægt 258 eng. Troy-Grains = 16.7181 fr. Gram, de andre i Forhold hertil. Af ældre Mønter findes i Følge Lov af 28 Juni 1834: Mønter paa **10**, **5** og **$2\frac{1}{2}$ Dollars** af samme Vægt som oven staaende, men af Finhed kun $\frac{116}{129}$ = 889.225.

Sølv: Mønter paa **1 Dollar** (Lov af 28 Febr. 1878, Standard silver dollar), af Vægt $412\frac{1}{2}$ eng. Troy-Grains (= 26.7296 fr. Gram), paa **1 Dollar** (Lov af 12 Febr. 1873, Trade dollar), af Vægt 420 eng. Troy-Grains (= 27.2156 fr. Gram), paa **1 Dollar** (Lov af 18 Jan. 1837), overensstemmende med den fra 1878, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{10}$ **Dollar** (Dime). De sidste tre af forskjellig Vægt fra de forskjellige Aar. Ved Loven af 12 Febr. 1873 af Vægt $12\frac{1}{2}$, $6\frac{1}{4}$ og $2\frac{1}{2}$ fr. Gram, ved Loven af 21 Febr. 1853 af Vægt 192, 96 og 38.4 eng. Troy-Grains (= 12.4414, 6.2207 og 2.4883 fr. Gram) og ved Loven af 18 Jan. 1837 af Vægt $206\frac{1}{4}$, $103\frac{1}{8}$ og $41\frac{1}{4}$ eng. Troy-Grains (= 13.3648, 6.6824 og 2.6730 fr. Gram). Mønter paa $\frac{1}{5}$ **Dollar** (efter 1875), af Vægt 5 fr. Gram, paa $\frac{1}{20}$ **Dollar**, som i Følge Loven af 21 Febr. 1853 have en Vægt = 19.2 eng. Troy-Grains (= 1.2441 fr. Gram), men i Følge Loven af 18 Jan. 1837 havde en Vægt = $20\frac{5}{8}$ eng. Troy-Grains (= 1.3365 fr. Gram). Alle de her nævnte Mønter ere af Finhed = 900. Endvidere findes her i Følge Postloven af 3 Marts 1851 Mønter paa **3 Cents**, af Finhed = 750, af Vægt $12\frac{3}{8}$ eng. Troy-Grains (= 0.8019 fr. Gram).

Nikkelkobber (75 Dele Kobber, 25 Dele Nikkel): Mønter paa **5 Cents** (Lov af 12 Febr. 1873 og Maj 1866), af Vægt = 5 fr. Gram, paa **3 Cents** (Lov af 12 Febr. 1873 og 1865), af Vægt = 30 eng. Troy-Grains (= 1.9440 fr. Gram). Endvidere fra 1857—65 Mønter paa **1 Cent** (Lov af 1857, 88 Dele Kobber, 12 Dele Nikkel), af Vægt = 70 eng. Troy-Grains (= 4.5359 fr. Gram).

Bronze (95 Dele Kobber, 5 Dele Tin og Zink): Mønter paa **1 Cent** (Lov af 12 Febr. 1873), af Vægt = 48 eng. Troy-Grains (= 3.1103 fr. Gram), Mønter paa **2** og **1 Cent** (Lov af 22 Apr. 1864), af Vægt = 96 og 48 eng. Troy-Grains (= 6.2207 og 3.1103 fr. Gram).

Kobber indtil 1857: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Cent**, af Vægt = 168 og 84 eng. Troy-Grains (= 10.8862 og 5.4431 fr. Gram).

Af den mindre Mønt er ingen pligtig at modtage i én Betaling større Beløb end 5 Dollars i Sølvmønter paa $\frac{1}{2}$ Dollar, 10 Cents ell. 5 Cents fra 1853. 30 Cents i Sølvmønter paa 3 Cents. 25 Cents i Nikkelmønter paa 5 ell. 3 Cents eller i Bronzemønter paa 1 Cent fra 1873. Af Bronzemønterne paa 2 og 1 Cent fra 1864 behøvede ingen i 1864—65 at modtage i én Betaling mer end 10 Stykker af hver, men efter 1865 kun 4 Cents af hver.

Af Guld- og Sølvpenge circulere i Almindelighed ikke mange (naar undtages i Californien), man benytter hovedsagelig Papirpenge, Nikkel- og Bronzemønt. Ved Lov af 25 Febr. 1862 (i Borgerkrigenes Tid) udstedtes de saakaldte **Greenbacks**, egentlig «United States Notes», som enhver er pligtig at modtage, hvorfor de ogsaa kaldes «Legal Tender Notes». Deres Cours have paa Tider været meget lav, men for Tiden staa de døg næsten lig med Guld, i Oct. 1878 udstedtes saadanne Noter paa 5000 og 10000 Dollars, medens de største før den Tid kun vare paa 1000 Dollars.

Maal og Vægt

ere i det væsentlige lig de engelske, idet de forskjellige Enheder for Maal og Vægt ere nøjagtig lig de engelske, men af og til kan Inddelingen være lidt afvigende. Efter Maj 1866 er Benyttelsen af det franske metriske System tilladt.

Længdemaal: Enheden kaldes *Yard*, dens Længde blev under 4 Juli 1826 nærmere bestemt (i det mindste for Staten New York) derved, at det enkelte Pendul, som ved Havets Overflade paa Breddegraden af Columbia College i New York svinger Sekunder, har en Længde, som maalt med en Messingstang ved en Temperatur lig smeltende Sne, bliver lig 1.086141 Yards.

1 Mile har 1760 Yards à 3 Feet. 1 Rod, Pole ell. Perch = 5 Yards. 1 Furlong = 220 Yards. — 1 Foot = 0.304 797 264 fr. Meter ell. 135.1154 par. Lin. = 0.971 145 030 d. Fod.

Markmaal: 1 Township er = 36 Sections ell. Miles of Land à 640 Acres. — 1 Acre = 40.4678 fr. Ares = 0.7336

d. Td. Land. 1 Kvadr. Foot = 0.092 901 372 fr. Kvadr. Meter = 0.943 122 669 d. Kvadr. Fod.

De Stater, som tidligere have været franske eller spanske Kolonier, benytte endnu de gml. franske og spanske Markmaal. I Louisiana benyttes saaledes f. Ex. den gml. franske Arpent de Paris (se Pag. 38).

Maal for Brænde: Der benyttes fornemmelig 1 Cord paa 128 Kub. Feet. 1 Ton Bygningstømmer holder 48 Kub. Feet. — 1 Kub. Foot = 0.028 316 084 fr. Kub. Meter = 0.915 908 892 d. Kub. Fod.

Maal for Stenkul: Det gml. engelske (se Pag. 21). 1 Chaldron = 36 Bushels. -- 1 Bushel er = $1\frac{1}{32}$ gml. Winch. Bushels, den regnes som strøgen til 2 217.62 eng. Kub. Tom. = 36.339 3 fr. Liter = 37.613 7 d. Potter og med Top til 2 814.9 eng. Kub. Tom. = 46.126 7 fr. Liter = 47.744 3 d. Potter. Kul maales med Topmaal. I en gros Handelen sælges Stenkul efter Vægt og 1 Ton er da her kun 2000 Pounds (= 907.19 fr. Kilogr.). 1 Bushel Anthracit vejer 80 Pounds (= 36.29 fr. Kilogr.).

Maal for Korn: Det gml. engelske (se Pag. 20). Kartofler, spiselige Rødder, Æbler, Frugt, Mel og Klid og i mange Stater tillige Havre maales med Topmaal ligesom tidligere i England. 1 Bushel Hvede regnes i Vægt til 60, Rug og Majs til 56, Byg til 48 og Havre til 32 Pounds avdp. — 1 Bushel = 35.238 121 fr. Liter = 36.473 867 d. Potter.

Maal for Brændevin og Olie: Det gml. engelske Vinmaal (se Pag. 21). 1 Can Mælk har 10 Gallons. 1 Cask ell. Quarter har 32 og 1 Indian Barrel 20 gml. Vin-Gallons. — 1 Gallon = 3.785 310 fr. Liter = 3.918 055 d. Potter.

Handelsvægt: Enheden er det engelske avoirdupoids Pound, bestemt i Vægt saaledes, at 1 Kub. Foot destilleret Vand ved 4° C., vejet i det lufttomme Rum med Messinglodder, vejer $62\frac{1}{2}$ Pounds avdp. eller 1000 Ounces avdp.

Enkelte Steder, saaledes til Dels ogsaa i New York, Massachusetts, Connecticut og i Texas har 1 Hundredweight kun 100 Pounds (andre Steder ligesom i England 112 Pounds). 1 Quarter derfor 25 Pounds (i Stedet for 28). 1 Ton à 20 Hundredweight bliver 2000 Pounds = 907.185 305 fr. Kilogr. Ved Notering af Priser paa Varer betyder 1 Ton ogsaa i New York stedse 2 240 Pounds, ved Stenkul dog kun 2000 Pounds. — 1 Pound = 453.592 7 fr. Gram.

Efter Maj 1866 anvendes af Postvæsenet den franske Gramvægt, ligesom man ogsaa i Postvæsenets Tjeneste ved Bestemmelse af Porto regner den halve avdp. Ounce til 15 fr. Gram, medens den i Virkelighed kun er = 14.174 77 fr. Gram.

Møntvægt: Den engelske Troy-Vægt (se Pag. 22), men for Sølvmønterne efter Loven af 12 Febr. 1873 paa $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$ og $\frac{1}{10}$ Dollar, den franske Gramvægt.

Probervægt: Mønters Finhed angives i Thousands (Tusindedele).

---

1 Tierce Oliefrø og Thimotheefrø er = 7 Bushels (= $246\frac{2}{3}$ Liter). 1 Barrel Mel = 196 Pounds Netto (= 88.90 Kilogr.). 1 Puncheon Majsmel = 800 Pounds (= 362.87 Kilogr.). 1 Barrel Ris = 600 Pounds (= 272.16 Kilogr.), i Louisiana pakkes Ris i Barrels paa 200 Pounds (= 90.72 Kilogr.). 1 Barrel afskallet Majs = 5 Bushels (= $176\frac{1}{5}$ Liter). 1 Barrel Krudt = 25 Pounds (= 11.34 Kilogr.). 1 Barrel Most og andre Slags flydende Varer = 30 gml. Gallons (= $113\frac{1}{2}$ Liter), af Petroleum derimod 40 gml. Gallons (= $151\frac{1}{2}$ Liter). 1 Barrel Fisk = 200 Pounds (= 90.72 Kilogr.). 1 Tierce Fisk = 300 Pounds (= 136.08 Kilogr.). 1 Barrel salt Kjød og Flæsk = 200 Pounds (= 90.72 Kilogr.). 1 Tierce do. do. = 304 Pounds (= 137.89 Kilogr.). 1 Firkin Smør og 1 Bushel Salt = 56 Pounds (= 25.40 Kilogr.). 1 Sack Liverpool Salt = 224 Pounds (= 101.60 Kilogr.). 1 Keg Frugter = 100 Pounds (= 45.36 Kilogr.). 1 Box Frugter = 25 Pounds (= 11.34 Kilogr.). 1 Quintal røget og tørret Fisk = 100 spansk-castil. Libras (= 46.01 Kilogr.). 1 Bale Bomuld fra Alabama, Louisiana og Mississippi = 500 Pounds (= 226.80 Kilogr.), fra Georgia = 375 Pounds (= 170.10 Kilogr.) og fra Sydcarolina = 362 Pounds (= 164.20 Kilogr.). Ved Indførsel i Liverpool i 1852 var Vægten af 1 Bale Bomuld fra Sea Island = 333 Pounds (= 151.05 Kilogr.), fra Upland = 390 (= 176.90 Kilogr.), fra New Orleans = 454 (= 205.93 Kilogr.) og fra Mobile = 504 Pounds (= 228.61 Kilogr.). 1 Bale Hø = 300 Pounds (= 136.08 Kilogr.). 1 Ton Hø = 100 Kub. Feet (= 2.832 Kub. Meter), fast sammenpakket. 1 Serch Sten = 25 Kub. Feet (= 0.708 Kub. Meter). Standard Staver ere $5\frac{1}{2}$ Feet lange, 5 Inches brede og $1\frac{1}{2}$ Inches tykke og 1 Standard Mil er 1200 saadanne Staver.

Panamá, se Bogotá.
Pará, se Rio de Janeiro.
Paraguay, se Asuncion.
Paraná, se Buenos-Ayres.
Pernambuco, se Rio de Janeiro.
Perú, se Lima.
Philadelphia, se nordamerikanske Fristater.
Ponce, se Puerto Rico.

Port-au-Prince,

Hovedstaden i Negerrepubliken Haïti paa Øen Haïti ell. Santo Domingo.

Mønt.

Man regner efter **Peso** ell. **Pjaster** à **100 Centavos** (ogsaa kaldet Para). Værdien af denne Mønt er siden 1873 den nordamerikanske eller 1 Peso = 1 Dollar og Mønterne i de nordamerikanske Fristater fra $\frac{1}{2}$ Dollar og ned efter, saa vel i Sølv som i Nikkel og Kobber, benyttes her. Ligeledes benyttes Guldmønterne, men de gaa her til en noget højere Værdi, i 1874 til 2 à 3 pCt., i Juni 1878 endog til 10 pCt. I den større Handel stilles Priserne ofte i den gamle spanske Sølvpjaster (Peso duro).

Før 1873 benyttedes her siden 1825 Papir-Valuta, som stadigen er bleven slettere. Ved Decret af 15 Dec. 1872 bestemtes Indløsningen af de resterende Papirpenge saaledes, at man for 300 Pesos ell. Gourdes i Papirpenge erholdt 1 nordamerikansk Dollar, hvilket gav en Værdi for 1 Peso i Papir = 1.19 Øre.

Foruden samtlige nordamerikanske Mønter circulere her i Guld: Engelske Sovereigns til c. 4 Pesos 80 Centavos, spanske Dobloner til c. 16 Pesos 50 Centavos, columbianske Dobloner til c. 16 Pesos. I Sølv: Franske og andre Femfrancs til c. 95 Centavos og nordtyske Thaler til c. 70 Centavos.

Maal og Vægt

ere i det væsentlige de gml. pariser, dog benyttes som Maal for flydende Varer fornemmelig den gml. eng. Vin-Gallon og man regner 1 Gallon = 2 par. Pots. 1 Tierçon = 60 Gallons. Som

Alenmaal benyttes baade den eng. Yard og den brabanter Alen = 0.69 5 0 fr. Meter = 2.214 4 d. Fod.

Potosí, se Bolivia.
Puerto Cabello, se Carácas.

Puerto Plata

eller Porto Plata paa Nordkysten af Santo Domingo i Mulatrepubliken af samme Navn.

Mønt.

Man regner efter **Peso** à **100 Centavos,** der siden 1873, ligesom i Naborepubliken Haïti, har samme Værdi som i de nordamerikanske Fristater, ligesom ogsaa Mønterne derfra gaa her, dog ikke mindre Mønter end 5 Cents i Sølv. Guldmønterne staa en Del højere end Sølvmønterne, i Begyndelsen af 1874 2 à 3 pCt., i Slutningen af 1874 c. 5 pCt., eller 20 Dollars = 21 Pesos.

Før 1873 benyttedes i de større Forretninger den spanske **Pjaster** (Peso duro) à **100 Centésimos** ell. à **8 Reales.** Ved den mindre Handel anvendtes derimod Papir-Valuta og man regnede efter Peso à 100 Centésimos, hvis Værdi stadig formindskedes, saa at disse Papirpenge paa Tider næsten have været uden Værdi, i 1858 betaltes f. Ex. for 1 spansk Guld-Doblon 6 400 Pesos i Papir, i April 1861 dog kun 4 000 Pesos.

Foruden Mønterne fra de nordamerikanske Fristater circulere her hyppigst i Guld: Tyske 20-Markstykker og engelske Sovereigns til 4 Pesos 80 Centavos, spanske Dobloner til 16 Pesos 60 Centavos og columbianske Dobloner til 16 Pesos. I Sølv: Franske 5-Francs til 95 Centavos.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Som Fodmaal benyttes den engelske Fod, som Alenmaal enten den spanske Vara eller den eng. Yard. Af Toldvæsenet benyttes kun de engelske Maal. Som Milemaal benyttes de gml. spansk-castilianske (se Pag. 104).

Markmaal og Flademaal: 1 Taréa er et Areal 206 Fod langt og 11 Fod bredt, udgjørende 2 266 Kvadr. Fod = 210.514 5 fr.

Kvadr. Meter = 2137.1160 d. Kvadr. Fod. Mindre Arealer angives undertiden i Kvadr. Meter.

Maal for flydende Varer: Den gml. eng. Vin-Gallon (her kaldet den amerikanske Gallon). Undertiden anvendes ogsaa den saakaldte «spanske Gallon», formodentlig menes hermed den castilianske Cuartilla paa 4.0332 fr. Liter = 4.1747 d. Potter.

Vægt: 1 Quintal har 100 Libras à 18 Onzas. — 1 Libra = 500 fr. Gram = 1 d. Pund. 1 Tonelada er = den engelske Ton paa 2240 eng. Pund avdp. Undertiden benyttes ogsaa den gml. par. Vægt.

Puerto Rico,

spansk Ø blandt de store Antiller i Vestindien.

Mønt.

Lovmæssigt regnes her ligesom i Spanien (se Pag. 101) eller siden 1 Jan. 1871 efter **Peseta** à **100 Céntimos** og fra 1865—1871 efter **Escudo** à **1000 Milésimas** ell. à **10 Reales** à **10 Céntimos** à **10 Milésimas.**

Tidligere regnede man efter **Peso** ell. **Pjaster** à **8 Reales**, der deltes enten i **12 Dinéros** ell. i **16 Cuartos**, medens det dog i den større Handel var almindeligt at dele Pjasteren i 100 Centésimos. Værdien af denne Peso fremgaar deraf, at den gml. spanske Guld-Onza, der var lig 16 spanske Sølvpjaster, her skulde gjælde 17 Pesos. 1 Peso paa Puerto Rico havde saaledes samme Værdi som paa Cuba og i Buenos-Ayres før 1875, nemlig 3 Kr. 44.65 Øre, den spanske ell. mexicanske Sølvpjaster var derfor lig $1\frac{1}{16}$ herværende Peso eller $106\frac{1}{4}$ Centésimos, en Værdi, som for øvrigt varierede efter Forraadet og Efterspørgselen fra 104—107 Centésimos pr. spansk Peso. Told og Afgifter skulde betales i spanske Penge efter Navneværdi.

Indtil 1857 regnede man efter **Peso Macuquina** à **100 Centésimos.** Den virkelige Macuquinamønt bestod i uregelmæssige Klumper eller Plader med paatrykt Værdi af 5 og $2\frac{1}{2}$ Reales og ned til 1 Maravedí = $\frac{1}{4}$ Cuarto, der hverken holdt den rette Vægt eller Værdi. I det daglige Liv gik 9 Macuquina-Pjaster for 8 Sølvpjaster, hvilken Cours erholdt kgl. Sanction ved Decret af 22 Jan. 1843 og senere 24 Sept. 1853. 1 Peso Macuquina havde saaledes en Værdi = 21.367521 fr. Gram fint Sølv eller = 3 Kr. 41.88 Øre.

I Aaret 1857 lod Spanien denne Mønt indkalde og erstatte med spansk Guld- og Sølvmønt.

Maal og Vægt

ere lovmæssigt de nye spanske eller franske metriske (se Pag. 104). Dette System skulde allerede have været indført siden 1 Jan. 1860,

men det skete ikke, hvorfor en kgl. Forordn. af 24 Oct. 1864 traf forskjellige Forholdsregler for at lette Indførelsen. Det kan kun vanskeligt trænge igjennem, man benytter endnu mest de gml. spansk-castilianske (se Pag. 104), hvor dog Vægten skal være 2 pCt. sværere end den sande castilianske.

Hvedemel sælges pr. Barril à 196 eng. Pund (= 88.90 fr. Kilogr.), Kaffe og Sukker pr. Quintal à 100 castil. Libras. Melasse og Rum pr. 110 gml. eng. Vin-Gallons. Eftersom en stor Del af Handelen med Udlandet sker over St. Thomas, benyttes ofte dansk Vægt og 109 castil. Libras regnes = 100 danske Pund.

Quebéc, se Montreal.

Quito

eller Francisco de Quito, Hovedstad i Republiken Ecuadór i Sydamerika.

Mønt.

Man regner her, i Følge Lov af 5 Dec. 1856 og 4 Dec. 1857, siden 15 Oct. 1866 efter **Peso** ell. **Pjaster** à **10 Reales** à **10 Centavos.**

Der anvendes Sølv-Møntfod og 1 Peso er nøjagtig den franske 5-Francs i Sølv, indeholdende $22\frac{1}{2}$ fr. Gram fint Sølv. Loven af 5 Dec. 1856 indførte som Møntenhed **Franco** lig den franske Franc Sølvcourant (= $\frac{1}{5}$ af den nuværende Peso) og Loven af 4 Dec. 1857 bestemte som Enhed Mønten paa 10 Reales, eller den nuværende Peso.

Mønter, prægede efter denne Møntfod:

Sølv: I Følge Lov af 4 Dec. 1857, Mønter paa **1 Peso** (Peso fuerte) = 10 Reales, af Finhed = 900, af Vægt = 25 fr. Gram. I Følge Lov af 5 Dec. 1856, Mønter paa **2 Francos** = 4 Reales, paa $\frac{1}{2}$ **Franco** = 1 Real og paa $\frac{1}{4}$ **Franco** = $\frac{1}{2}$ Real, af Finhed = 900 og af Vægt henholdsvis = 10, $2\frac{1}{2}$ og $1\frac{1}{4}$ fr. Gram.

Ved Loven i 1856 tillodes det at indføre fremmede Mønter, der i Vægt, Finhed og Værdi staa lige med de nye i Republiken prægede Mønter, samme Lov forbyder Brugen af andre Mønter end de, der ere prægede efter det nye System, med mindre de have større Finhed end 900. I Følge Loven af 22 Oct. 1875 modtages i

Statskassen franske og andre 5-Francs, italienske 5-Lirestykker, de nyere Pesos fra de forenede Stater i Columbia, i Chile, i Bolivia (Boliviano) og i Perù (Sol). Ligeledes modtages Sølvskillemønt, men ikke af mindre Finhed end 835 (altsaa den franske Sølvskillemønt). Man regner 1 herværende Peso = 1 Sol = 5 Francs = 5 Lire. Ved samme Lov af 1875 tillodes fri Udførsel af Sølvmønt og Sølv i Barrer siden 1 Jan. 1876, medens Decretet af 6 Juni 1873 ganske forbød Udførsel af den nye Sølvmønt og Loven af 19 Dec. 1874 vel tillod Udførselen siden 1 Jan. 1875, men mod en Told af 7 pCt.

Den ældre Regningsmaade, som endnu var i Brug indtil 1871, var med de saakaldte »Moneda feble«, idet man regnede efter **Peso Macuquina** à **8 Reales** ell. à **100 Centavos.** Værdien af denne Peso fremgaar af Bestemmelsen i Loven af 1857, hvorefter man i Statskassen modtog 9 Reales Macuquina for den nye Peso eller for 5 franske Francs. Herefter kunde man antage 1 Peso Macuquina at have en Værdi lig 20 fr. Gram fint Sølv eller være = 3 Kr. 20 Øre. Ved samme Lov bestemtes med Hensyn til Omvexling af Macuquinamønt, at 1 Peso Macuquina omvexledes med 4 Francos = $\frac{4}{5}$ nye Peso = 8 nye Reales, hvorved man tabte 10 pCt. af Værdien.

Siden 1871 er denne slettere Sølvmønt inddragen og ombyttet med Sølvmønt, præget efter den franske Sølvcourant-Møntfod.

Maal og Vægt.

Ved Lov af 5 Dec. 1856 er det franske metriske System indført her siden 15 Oct. 1866 og Loven af 14 Apr. 1857 indskærper yderligere Brugen af dette i fuld Udstrækning.

Før den Tid benyttedes samme Maal og Vægt som i Venezuela før 1872, se Carácas Pag. 236.

Recife, d. s. s. Pernambuco, se Rio de Janeiro.

Rio de Janeiro

ell. São-Sebastião de Rio de Janeiro, ell. kun Rio, Hovedstaden i Kejserdømmet Brasilien i Sydamerika.

Mønt.

Man regner her efter **Réis** ell. **Milréis** à **1000 Réis.** Ved større Summer bruges Benævnelsen Conto ell. Conto de Réis for 1000 Milréis ell. 1 Mill. Réis. Moeda de ouro betyder 4800 Réis,

Cruzado novo . . . 480 R., Cruzado velho . . . 400 R., Pataca . . . 320 R., Testão ell. Tostão . . . 100 R., Dois Vimtêms ell. Cobre . . . 40 R. og Vintêm . . . 20 Réis.

Ved Loven af 28 Juli 1849 indførtes Guld-Møntfod og af 1 brasiliansk ell. portugisisk Marco (= 229½ fr. Gram) Møntguld, af Finhed 22 Quilates ell. Karat (= 916⅔), udmøntes 256 Milréis i Guld, hvorved 1 Milréis kommer til at indeholde 0.821777 3 fr. Gram fint Guld og er i Værdi meget nær lig 27 Pence engelsk Sterling eller 1 Sovereign = 8 890 Réis.

Siden Møntloven af 1849 ere Sølvmønterne at betragte som Skillemønter og i Følge Loven af 26 Sept. 1867 udmøntes Sølvmønten paa 2 Milréis aldeles overensstemmende med den franske 5-Francs og den enkelte Milréis af den halve Vægt, men af samme Finhed (= 900). De øvrige Sølvmønter gives en Finhed (= 835), svarende til Sølvskillemønterne efter den latinske Møntconvention af 23 Dec. 1865, se Pag. 31. Ved Loven af 1867 sattes Forholdet mellem Guld og Sølv som 13.6898 : 1, som maa anses for en temmelig høj Værdi for Sølvet. Sølvmønterne, der kun ere Skillemønter, staa saaledes lidet tilbage for Guldmønterne, den 8 Juni 1875 vare 103 Milréis i Sølv = 100 Milréis i Guld.

Mønter, prægede efter 1849:

Guld: I Følge Lov af 28 Juli 1849, Mønter paa **20, 10** og **5 Milréis**, af Finhed 22 Quilates (= 916⅔), Mønten paa 20 Milréis af Vægt 5 Oitavas (= 17.929 7 fr. Gram), de andre i Forhold hertil.

Sølv som Skillemønt: I Følge Lov af 26 Sept. 1867, Mønter paa **2** og **1 Milréis**, af Finhed = 900 og af Vægt = 25 og 12½ fr. Gram, Mønter paa **500 Réis** og indtil 1870 paa **200 Réis**, begge af Finhed = 835 og af Vægt = 6¼ og 2½ fr. Gram. I Følge Lov af 28 Juli 1849, Mønter paa **2** og **1 Milréis** og paa **500 Réis** samt fra 1856—65 paa **200 Réis**, alle af Finhed 11 Dinéros (= 916⅔), Mønten paa 2 Milréis af Vægt 512 Grãos (= 25½ fr. Gram), de andre i Forhold hertil.

Ingen er pligtig at modtage i én Betaling større Beløb i Sølv end 20 Milréis.

Nikkel (¾ Kobber, ¼ Nikkel): I Følge Lov af 3 Sept. 1870, Mønter paa **200** og **100 Réis**, af Vægt 15 og 10 fr. Gram, samt paa **50 Réis**.

Bronze: Siden 1868 Mønter paa **40, 20** og **10 Réis**, af Vægt 14, 7 og 3½ fr. Gram.

Før 1849 fandtes her Sølv-Møntfod og ved Lovene af 8 Oct. 1833 og 11 Sept. 1846 bestemtes 1 Milréis (der som Mønt ikke prægedes) til at indeholde $257\frac{3}{16}$ Grãos = 12.840 271 fr. Gram fint Sølv.

Mønter, prægede efter Lovene af 8 Oct. 1833 og 11 Sept. 1846:

Guld: **Moëda d'ouro** = 16 000 Réis, af Finhed 22 Quilates (= $916\frac{2}{3}$) og af Vægt = 4 Oitavas = 14.343 8 fr. Gram.

Sølv: Mønter paa **1 Patacão** = 1920 Réis, paa **2 Patacas** (Duas Patacas) = 1280 Réis, paa **1**, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Pataca**, alle af Finhed 11 Dinéros (= $916\frac{2}{3}$), Mønten paa 1 Patacão af Vægt = 540 Grãos = 26.894 5 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Kobber: Mønter paa **40** og **20 Réis**, af Vægt = 8 og 4 Oitavas ell. 28.687 5 og 14.343 8 fr. Gram. Disse to Mønter havde tidligere en Værdi af 80 og 40 Réis, men i 1836 bleve de nedsatte til den halve Værdi og et Stempel paatryktes, hvori deres nye Værdi, 40 og 20 Réis, blev anført.

Af Kobber plejede man i én Betaling kun at modtage indtil 1 Milréis.

Af Guld- og Sølvmønter findes her ikke mange i Omløb, man benytter mest Papirpenge fra 500 Réis og op efter, disse have en foranderlig Cours, der paa Tider har været meget lav, saaledes var f. Ex. 100 Milréis i Guld i 1867 = 150, i Febr. 1868 = 180, i Slutningen af 1869 = 150, i Juni 1875 = 103 Milréis i Papir. I den nyeste Tid ere Papirpengene atter gaaede ned og 22 Aug. 1878 betalte man 1 eng. Sovereign med 10 680 Réis i Papir, hvilket giver 100 Milréis i Guld = 120 Milréis i Papir, ell. 1 Milréis i Papir = $22\frac{1}{2}$ Pence eng. Sterling.

Maal og Vægt

ere siden 1 Jan. 1874 de franske metriske.

Ved Decretet af 26 Juni 1862 bestemtes Indførelsen af det metriske System og Decretet af 18 Sept. 1872 fastsatte, at dette nye System efter 1 Juli 1873 skulde være det eneste tilladelige; Gjennemførelsen heraf blev imidlertid forsinket et halvt Aar, saa at det først definitivt blev indført 1 Jan. 1874. Ikke desto mindre solgtes dog endnu i 1874 Diamanter efter den gml. portug. Oitava.

Den franske Meter anvendtes allerede i mange Aar ved en gros Handelen for Manufakturvarer, men hyppigere anvendtes dog den eng. Yard (kaldet Yarda) og undertiden den gml. par. Aune. Stenkul sælges i en gros Handelen pr. Tonelada, der er den eng. Ton à 2 240 eng. Pund avdp. og som her regnes til 70 Arrobas gml. Vægt. Kaffe, Sukker og Bomuld sælges i Rio de Janeiro og Pernambuco pr. 15 Kilogr. (tidligere pr. Arroba), i Rio de Janeiro ogsaa pr. 10 Kilogr. Ris sælges pr. 60 Kilogr. (tidligere pr. 4 Arrobas), Salt pr. 40 Liter, Mel og Bønner pr. 80 Liter. Oxehuder i Rio Grande og Bahia pr. Arratel, i Pernambuco pr. Kilogr., Affald af Huder pr. Arroba, nordam. Hvedemel pr. Bar-

rica eller Barrel à 196 eng. Pund Netto, som regnes = 6 Arrobas.

Siden 1874 er Vægten af 1 Sæk Kaffe = 60 Kilogr. (17 til 1 Ton), tidligere 5 Arrobas (14 til 1 Ton).

De ældre Maal vare i det væsentlige de gml. portugisiske (se Pag. 81) med enkelte Afvigelser. Den gml. Vægt var fuldstændig lig den gml. portugisiske.

Længdemaal: 1 Linha deltes i 10 Pontos. Ved Manufakturvarer benyttedes foruden den portug. Côvado avantejado ogsaa den portug. Vara = 1.1 fr. Meter = 3.5048 d. Fod og endvidere hyppigt den eng. Yard, den fr. Meter og den gml. par. Aune. — I Praxis regnede man 100 Aunes = 106 Varas = 170 brabanter Alen = 128 Yards = 172 Côvados. — 92 Aunes = 100 Varas. — $58\frac{1}{7}$ Aunes = 100 Côvados. — 5 Varas = 8 brab. Alen = 6 Yards = 8 Côvados. — 26 brab. Alen = 20 Yards = 27 Côvados. Ved Toldvæsenet regnedes 100 Aunes = 106 Varas. — 100 Varas = 110 fr. Meter og $33\frac{1}{4}$ Varas = 40 Yards.

Maal for Korn og Salt: Det gml. portugisiske, men 1 Alqueire var i Rio de Janeiro = 40 fr. Liter = 41.4027 d. Potter og regnedes i Praxis = 3 Alqueires fra Lissabon. 1 Alqueire i Bahia var = $2\frac{1}{4}$ Alqueires fra Lissabon = 31.1419 fr. Liter = 32.2340 d. Potter. 1 Alqueire Ris vejede i Bahia 68 brasilianske ell. gml. portug. Arrateis = 31.21 fr. Kilogr.

Maal for flydende Varer: 1 Pipa havde 180 Medidas à 4 Quartilhos. — 1 Medida var = 2.7759 fr. Liter = 2.8732 d. Potter. I Bahia var 1 Pipa Rum = 72 og 1 Pipa Melasse og Sirup = 100 Canadas. — 1 Canada var = $5\frac{1}{6}$ Canadas fra Lissabon = 7.2078 fr. Liter = 7.4605 d. Potter og regnedes = 2 gml. eng. Vin-Gallons. I Pernambuco regnedes 1 Canada = 1.6 gml. eng. Vin-Gallons = 6.0565 fr. Liter = 6.2689 d. Potter.

Vægt: Den ældre portugisiske.

Rio-Grande, se Rio de Janeiro.
Rosario, se Buenos-Ayres.
San Francisco, se Californien.
San José i Costa Rica, se Centalamerika.
San Juan de Puerto Rico, se Puerto Rico.
San Salvador, se Centralamerika.
Sanct Croix, se dansk-vestindiske Øer Pag. 8 og 14.
Sanct Jan, se dansk-vestindiske Øer Pag. 8 og 14.
Sanct Pierre, se Martinique.
Sanct Thomas, se dansk-vestindiske Øer Pag. 8 og 14.

Santiago de Chile,

Hovedstaden i Republiken Chile i Sydamerika.

Mønt.

Man regner efter **Peso** ell. **Pjaster** à **100 Centavos.** Pjasteren, der benævnes Peso corriente, kaldes ogsaa ofte Dollar og deles undertiden i **8 Reales** à **4 Cuartillos.**

Her benyttes baade Guld- og Sølv-Møntfod, idet Loven af 28 Juli 1860 bestemmer, at 1 Peso i Guld skal indeholde 1.372 5 fr. Gram fint Guld. De større Guldmønter (paa 10, 5 og 2 Pesos) skulle derimod i Følge Loven af 20 Marts 1860 indeholde 1.372 77 fr. Gram fint Guld for hver Peso i Navneværdi. Loven af 9 Jan. 1851 bestemmer, at 1 Peso i Sølv i enhver Henseende skal være lig den franske 5-Francs i Sølv, eller indeholde $22\frac{1}{2}$ fr. Gram fint Sølv. Forholdet mellem Guld og Sølv er saaledes sat som 16.393 443 til 1, hvilket maa anses som en temmelig høj Værdi for Guldet og som Følge heraf staa ogsaa Sølvmønterne i en noget højere Værdi end Guldmønterne (c. 5 pCt.), saaledes at medens 1 Peso i Sølv gjælder 5 franske Francs, gjælder 1 Peso i Guld kun $4\frac{3}{4}$ Francs.

Mønter, prægede efter 1851:

Guld: I Følge Loven af 20 Marts 1860, Mønter paa **10 Pesos** (Condor), paa **5 Pesos** (Doblon) og paa **2 Pesos** (Escudo), alle af Finhed = 900 og af Vægt henholdsvis 15.253 0, 7.626 5 og 3.050 6 fr. Gram. I Følge Lov af 28 Juni 1860, Mønter paa **1 Peso**, af Finhed = 900 og af Vægt = 1.525 0 fr. Gram.

Sølv: I Følge Lovene af 9 Jan. 1851 og 20 Marts 1860, Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Peso**, af Finhed = 900 og af Vægt = 25 og $12\frac{1}{2}$ fr. Gram, Mønter paa **20 Centavos**, paa **1 Décimo** = 10 Centavos og $\frac{1}{2}$ **Décimo** = 5 Centavos, alle af Finhed = 900 og Vægten af Mønten paa 20 Centavos i Følge Lovene af 1860 = 4.600 0 fr. Gram, men i Følge Loven af 1851 = 5.000 0 fr. Gram, de andre i Forhold hertil.

Nikkel (70 Dele Kobber, 20 Dele Nikkel og 10 Dele Zink): I Følge Loven af 25 Oct. 1870, Mønter paa **2 Centavos**, paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Centavo**, af Vægt henholdsvis 7, 5 og 3 fr. Gram.

Man er ikke pligtig at modtage mer end 1 pCt. i Nikkel og i intet Tilfælde i én Betaling mer end 10 Pesos.

Kobber (indtil 1870): I Følge Lovene af 9 Jan. 1851 og 20 Marts 1860, Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Centavo**, af Vægt 10 og 5 fr. Gram.

Paa Grund af den store Udførsel af Mønt, navnligen Guldmønt siden 1877, hersker her egentlig kun af Navn baade Guld- og Sølv-Møntfod, men snarere ren Sølv-Møntfod. Af Sølvmønter vandre ogsaa en stor Mængde hele Pjaster ud, navnligen til Centralamerika, Perù og Polynesien, saa at man siden 1878 næsten udelukkende benytter Papirpenge, der ere underkastede en foranderlig og ofte meget lav Cours. 30 Aug. 1878 stod 1 Papir-Peso = 3 Francs 90 Centimes, der giver en Værdi for denne af kun 2 Kr. 81 Øre.

Før 1851 regnede man efter **Peso** à **8 Reales** à **4 Cuartillos**, idet der udelukkende anvendtes Guld-Møntfod. Ved den større Handel og ved de offentlige Kasser betaltes stedse med Guld-Onzer, som almindeligen gik til $17\frac{1}{4}$ Pesos, hvorved altsaa 1 Peso kunde anses at have en Værdi af 1.369 565 fr. Gram fint Guld eller = 3 Kr. 39.65 Øre.

Maal og Vægt.

Ved Lov af 29 Jan. 1848 indførtes de franske metriske med spanske Navne (se Pag. 104). Som Møntvægt benyttedes strax den franske Gramvægt og fra 1 Jan. 1863 benyttedes det nye System af Toldvæsenet i Henhold til Decreterne af 31 Maj og 19 Dec. 1862, derimod benytter man endnu i det daglige Liv de ældre Maal og Vægt, som i det væsentlige ere de gml. spansk-castilianske (se Pag. 104), idet der dog ere betydelige Afvigelser, navnlig med Hensyn til Maalene for Kornvarer og for flydende Varer. Indtil de metriske Maal blive fuldstændig indførte, skulle de ældre Maal og Vægt staa i et bestemt Forhold til de metriske og som neden for er angivet.

De ældre Maal og Vægt i Chile.

Længdemaal: 1 Legua har 36 Cuadras à 150 Varas à 3 Piés. — 1 Vara er lig den i Perù anvendte ell. = 0.847 500 fr. Meter = 2.700 304 d. Fod. Ofte benyttes den eng. Yard og den eng. Foot. Man plejer i Praxis at regne 1 Vara = $33\frac{3}{8}$ eng. Tom., der er = 0.847 717 fr. Meter. Endvidere plejer man at regne 100 Varas = 93 Yards. 100 Yards = 108 Varas. 100 Meter = 119 Varas. 100 gml. par. Aunes for Silkevarer = 138 Varas, for uldne Varer og andre Tøjer = 140 Varas. 100 brabanter Alen = 81 Varas. I Følge Loven af 29. Jan. 1848 skal 1 Vara være = 0.836 fr. Meter eller meget nær lig den sande castilianske, men dette følges ikke i Virkeligheden.

Markmaal og Flademaal: 1 Kvadr. Cuadra = 22 500 Kvadr. Varas à 9 Kvadr. Piés. — 1 Kvadr. Vara = 0.718 256 fr. Kvadr. Meter = 7.291 644 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn: 1 Fanega, der deles i 12 Almudes, er i Valparaiso = $90\frac{3}{4}$ fr. Liter = 93,932 5 d. Potter. Man plejer at regne 1 Fanega Hvede i Vægt til 150—160 (undertiden 165) Libras, for Byg = 155, for Bønner og

Kløverfrø (Semilla de Alfalfa) = 200, for Nødder = 96 og for Safran = 15 Libras. Efterretninger fra Valparaiso angive Vægtbestemmelsen for en Fanega saaledes: Byg til 155 (ogsaa 150) Libras, Vinterhvede (Trigo candeal) og Majs til 160, Bønner, Ærter, Linser og Kløverfrø (Alfalfa) til 200, Klid til 84, Nødder til 96, Peber til 55 og Safran til 15 Libras. Rumindholdet angives til 97 fr. Liter = 100.401 6 d. Potter, hvilket Indhold ogsaa er bestemt ved Loven af 1848. Mod Syd er 1 Fanega større end i den nordlige Del af Landet. I Concepcion er den $105\frac{7}{8}$ fr. Liter = 109.587 9 d. Potter og indeholder her af Hvede, Byg og Majs 170—175 Libras, af Bønner (Frijoles) 290, af Ærter og Linser 216, af Hvedemel og Nødder 120 og af Klid 86 Libras. I Concepcion sælges Hvede pr. Hektoliter à 166 Libras, Hvedemel pr. Quintal (= 46 Kilogr.). 6 Fanegas i Concepcion ere = 7 Fanegas i Valparaiso. Mel fra Nordamerika og Chile sælges pr. Sack, som for første Sort vejer 200, for anden Sort 150 Libras, tredie Sort sælges pr. Fanega à 120 Libras.

Flydende Varer sælges almindeligen efter den gml. eng. Vin-Gallon. Bordeauxvin (Claret) og anden Vin sælges i Valparaiso enten pr. 12 Flasker, eller pr. Anker à 9 Gallons, eller pr. Barril à 18 Gallons, eller endelig pr. Pipa à 60 Gallons. 1 Vin-Arroba ell. Cántara har 4 Cuartas à 8 Cuartillo og bestemtes ved Loven af 1848 til at holde 35.2 fr. Liter = 36.434 4 d. Potter. I Praxis regnes 1 Vin-Arroba = 9 gml. eng. Vin-Gallons ell. = 2 spansk-castilianske Vin-Arrobas ell. Cántaras.

Vægt: 1 Carga har $1\frac{1}{2}$ Quintales à 4 Arrobas à 25 Libras og er altsaa = 150 Libras, men der benyttes ogsaa 1 Carga paa 300 Libras. Stenkul og Guano sælges hyppigt pr. Tonelada = den eng. Ton paa 2 240 eng. Pund. Raajærn ligesom ogsaa ofte Guano sælges pr. Tonelada à 2 000 Libras. 1 Caxon Erts er lig 24 Quintales à 100 Libras. — 1 Libra er i Følge Loven af 1848 = 460 fr. Gram.

Santiago de Cuba, se Havana.
Santiago de la Vega, se Jamaica.
Santo Domingo, se Port-au-Prince og Puerto Plata.
São-Sebastião de Rio de Janeiro, se Rio de Janeiro.
Spanish Town, se Jamaica.
Sucre, se Bolivia.
Surinam, se Guyana, hollandsk.
Tampico, se Mexico.
Toronto, se Montreal.
Uruguay, se Montevideo.
Valparaiso, se Santiago de Chile.
Venezuela, se Carácas.
Vera-Cruz, se Mexico.
Willemstad, se Curassao.
Williamsburgh, se nordamerikanske Fristater.

Asien.

Akyab,

Havnestad i det engelske Landskab Arakan i Bagindien.

Mønt.

Den i Calcutta anvendte (se Calcutta).

Maal og Vægt.

Længdemaal: Den engelske Yard.

Markmaal: 1 Doon er = $6\frac{1}{3}$ eng. Acres = 256.296 3 fr. Ares = 4.646 2 d. Tdr. Land.

Maal for Bygningstømmer: Teaktræ sælges pr. eng. Ton à 50 eng. Kub. Fod Planker.

Maal for Ris: **1**... Afskallede ell. halv-afskallede Ris: 1 Basket har en Vægt af 12 Ris-Seers = 11.897 1 fr. Kilogr. = 26.228 6 eng. Pund avdp.; men efter Kvaliteten kan den variere fra 26—$26\frac{3}{4}$ eng. Pund. **2**... Ikke-afskallede Ris ell. Ris i Paddy: 1 Basket har en Vægt af c. 9 Ris-Seers ell. c. 9 fr. Kilogr.

Handelsvægten er fornemmelig den under Calcutta anførte eng.-ostind. Bazar-Vægt. Som Vægt for Ris benyttes 1 Seer, der er lig 85 eng.-ostind. Tolas (à 180 eng. Troy-Grains) = 0.991 424 fr. Kilogr. = 2.185 7 eng. Pund. avdp. Endvidere benyttes den chinesiske Pikol ell. Pecul paa $133\frac{1}{3}$ eng. Pund = 60.479 0 fr. Kilogr. = 120.958 0 d. Pund og den birmaniske Vis ell. Pehtha paa 3.65 eng. Pund = 1.655 6 fr. Kilogr. = 3.311 2 d. Pund. Den eng. Ton paa 2 240 eng. Pund regnes = $27\frac{1}{4}$ Mahnds à 100 eng. Troy-Pounds, eller = $85\frac{1}{2}$ Baskets afskallede Ris. 1 Koyan afskallede Ris fra Singapur er lig 203.34 Baskets fra Arakan.

Aleppo,

tyrkisk Hâleb, Hovedstad i det tyrkiske Landskab Syrien.

Mønt.

Man regner efter **Pjaster**, delt i **40 Parà** à **2 Asper** eller i **24 Siani.** Der findes to Værdier for denne Pjaster, nemlig *Saach-* og *Tschurugg*-Valutaen, begge lavere end den tyrkiske. I 1877 var den tyrkiske Guld-Medschidie (= 100 tyrkiske Pjaster) = 117 Pjaster saach = 156 Pjaster tschurugg, man kan derfor regne 1 Pjaster saach i Værdi lig 0.056 494 fr. Gram fint Guld = 14.01 Øre og 1 Pjaster tschurugg i Værdi lig 0.042 371 fr. Gram fint Guld = 10.51 Øre. De her hyppigst forekommende fremmede Mønter gaa til den her angivne Værdi i Pjaster og Parà saach. Guldmønter: Tyrkiske Jüslik ell. Guld-Medschidie = 117 Pjaster, engelske Sovereigns = 127 Pj. 30 Parà, franske 20-Francs = 101 Pj. 20 Parà, russiske Halvimperialer = 103 Pj. 20 Parà, østerrigsk-ungarske Dukater = 58 Pj. 20 Parà og hollandske Dukater = 57 Pj. 20 Parà. Sølvmønter: Tyrkiske Jirmilik ell. Sølv-Medschidie = 22 Pjaster, gml. spanske Pjaster = 25 Pjaster, nyere = 23 Pj. 20 Parà, franske 5-Francs = 25 Pjaster, Maria-Theresiadalere = 23 Pj. 20 Parà, østerrigsk-ungarske Gylden = 11 Pjaster, Kvartgylden = 2 Pj. 25 Parà, russiske Rubler, nye = 19 Pjaster, ældre = 17 Pjaster, nye russiske 20-Kopek = 3 Pjaster, eng.-ostindiske Compagnie Rupier = 11 Pjaster og eng. Shillings = 5 Pj. 20 Parà.

Maal og Vægt

ere siden 1 (13) Marts 1874 lovbefalet de i Tyrkiet gjældende franske metriske (se Pag. 177), men de benyttes aldeles ikke i det daglige Liv.

De ældre Maal og Vægt.

Længdemaal: Alenen kaldes Pik ell. Draâ og den er lig 0.79 fr. Meter = 2.517 1 d. Fod.

Maal for Korn: Alle Slags Kornvarer sælges pr. Chumbul ell. Chumbol, der i Rumindhold er lig $2\frac{3}{4}$ Kiló fra Konstantinopel = 99.255 1 fr. Liter = 102.735 9 d. Potter. Ris sælges efter Vægt og navnlig efter den nye Kantár paa 250 Oke = 320.295 1 fr. Kilogr. Sesam sælges i Aleppo efter Vægt, paa Landet i Nærheden efter Maal. 1 Mokuk er en Vægt paa 250 Rottel à 800 Dramm og i Rumindhold holder den c. 756 fr. Liter = $782\frac{1}{2}$ d. Potter.

Flydende Varer sælges efter Vægt og navnligen pr. Oka.

Handelsvægt: 1 Oka har 400 Dramm, Derhem ell. Dirhem og er = den tyrkiske Oka eller = 1281.0364 fr. Gram. Der findes 4 Størrelser af Rotl: **1**... 1 Rotl, Rott ell. Rotolo for de fleste Varer (Bomuld, Galæbler) har 12 Unzer à $66\frac{2}{3}$ Dramm eller er = 800 Dramm = 20 Oke = 2.562073 fr. Kilogr. Det nye Centner Kantár er = 250 Oke, det ældre = 100 Rotoli = 200 Oke. 1 Zurlo er = $27\frac{1}{2}$ Rotoli. 1 Kola = 6 Vesno à 5 Rotoli. **2**... 1 Rotl for syrisk Silke er = 700 Dramm = $1\frac{3}{4}$ Oke = 2.241814 fr. Kilogr. **3**... 1 Rotl for persisk Silke er = 680 Dramm = $1\frac{7}{10}$ Oke = 2.177762 fr. Kilogr. **4**... 1 Rotl for Kobber og Apothekervarer i Damask er = 600 Dramm = $1\frac{1}{2}$ Oke = 1.921555 fr. Kilogr.

Den for Tyrkiet Pag. 179 anførte Vægt i Detaillehandelen benyttes ogsaa her.

Perle- og Ambravægt: 1 Metikal ell. Miskâl er = $1\frac{1}{2}$ Dramm = 4.8039 fr. Gram. 1 Dramm, som er lig 3.2026 fr. Gram, benyttes ogsaa til Vejning af kostbare Varer i Almindelighed.

Petroleum sælges pr. Foustage à 24 Oke = 30.74 fr. Kilogr.

Amboina, se Molukkerne.
Amoy, se Kanton.

Anam,

Kejserdømme i Bagindien. Den nordlige Del kaldes Dong-king, den sydlige Del Tschen-tsching, af Europæerne kaldet Cochinchina, er siden 1867 fransk Koloni.

Mønt.

Man regner efter **Quân** ell. **Kwan** à **10 Môt-tiên** à **60 Đồng.** **1 Chouc** er = 10 Quân.

Værdien af denne Mønt kan bestemmes derved, at den her saa hyppigt forekommende spanske Søjlepjaster kan regnes lig 5 Kwan, hvorved denne kan regnes i Værdi = 4.807692 fr. Gram fint Sølv eller = 76.92 Øre. Værdien af denne Kwan har tidligere været langt større, idet Regeringen modtog og udgav den spanske Pjaster for $1\frac{1}{2}$ Kwan (1 Kwan = 2 Kr. 56.41 Øre), medens man i den daglige Omsætning regnede 11 Pjaster = 20 Kwan (1 Kwan = 2 Kr. 11.54 Øre). I 1845 stod 1 Pjaster = 4 Kwan, hvorved 1 Kwan i Værdi var lig 96.15 Øre.

Den mest udbredte Mønt er Dông, der tidligere var af Messing, Kobber ell. Bly, men nu mest af Zink, den er forsynet med et firkantet Hul i Midten. Man trækker 60 saadanne paa en Snor og denne Samling kaldes Môt-tiên, af Missionærerne kaldet Tailon. 10 saadanne samles til en Rulle og kaldes Kwan, som paa fransk ogsaa kaldes Enfilade eller Ligature. I Dong-king benyttes mest samme Regningsmaade som i China.

I Cochinchina har den franske Regering indført den franske Regningsmaade efter **Franc** à **100 Centimes.** Siden 1872 benyttes her foruden de franske Mønter ogsaa den mexicanske Pjaster, som Regeringen tager til den faste Cours af 5 Francs 55 Centimes, men i den daglige Omsætning gaar den for 5 Francs 40 à 45 Centimes.

Ved større Udbetalinger anvendes ofte Guld- og Sølvbarrer. I *Guld*: Nen vang, Thoa vang ell. Nüa nen vang og Dinh vang ell. Lüong vang, af Vægt henholdsvis 10, 5 og 1 Lüong samt Barrer paa $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Lüong. I *Sølv*: Nen bak, Nüa nen bak og Dinh bak ell. Lüong bak, af Vægt henholdsvis 10, 5 og 1 Lüong, samt Barrer paa $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Lüong.

Sølvbarren Dinh bak kan anses at indeholde gjennemsnitlig 38.5065 fr. Gram fint Sølv og saaledes have en Værdi = 6 Kr. 16.10 Øre = 8 Francs 55.7 Centimes; men den gaar for 8 Francs 15.7 Centimes ell. 8 Kwan og Sølvbarren Nen bak for c. 15 spanske Pjaster. Værdien af Guldbarrerne, der lovmæssigt have samme Vægt og Finhed, skulle have en Værdi lig 17 Gange Sølvbarrernes.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Til Udmaaling af Vejlængder benyttes 1 Dam = 2 Li. Beboerne af Anam have selv ikke noget klart Begreb om Størrelsen af 1 Dam, men den tyske rejsende Bastian angiver, at man kan regne 5 Dam = 1 gml. fransk «Lieue de 25 au dégré» (se Pag. 38), eller 1 Dam = 890.4498 fr. Meter. 1 Thuok ell. Theok er = 10 Tahk à 10 Fahn à 10 Li. Der findes tre Arter af Thuok: **1**... 1 Thuok for Kjøbmænd, den almindelige Alen er lig 2 chinesiske Tschi eller = 0.6388 fr. Meter = 2.0353 danske Fod. 1 Gon ell. Quo = 10 Käwä, Caivai ell. Thaht à 3 Düong ell. Trüong à 10 Thuok. Da Maalene ere meget unøjagtigt forfærdigede, kan 1 Thuok variere fra 0.52—0.64 fr. Meter, i Cochinchina endog fra 0.405—0.64068 fr. Meter. **2**... 1 Thuok ved Landmaaling eller for Architekter og ved Tømmerarbejde er = 0.485 fr. Meter = 1.5453 d. Fod. 1 Mãu

er = 10 Sao à 3 Ngu à 5 Thuok eller = 72.75 fr. Meter. I enkelte Provinser er 1 Māu = 80.025 fr. Meter = 10 Sao à 3 Ngu à $5\frac{1}{2}$ Thuok. **3...** 1 Thuok til Skibsbrug og til Maaling af Skibe er = 0.42 fr. Meter = 1.338 2 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: Den hertil benyttede Thuok er som oven for anført = 0.485 fr. Meter = 1.545 3 d. Fod. — 1 Kvadr. Thuok = 0.235 225 fr. Kvadr. Meter = 2.387 974 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn: Da Kornmaalene i Rumindhold ere forskjellige i hver Provins, bør Kjøberen, forinden Handelen afsluttes, blive enig med Sælgeren om hvilket Maal, der skal benyttes. I Almindelighed er 1 Tëu, Tao, Teo ell. Schita = 2 Hao, Heo ell. Hëu og = 56 fr. Liter = 57.963 8 d. Potter.

Flydende Varer sælges efter Vægt.

Vægt: 1 Kwan er = 5 Ta à 2 Binh à 5 Jehn à 10 Kahn à 16 Lüong à 10 Dong à 10 Fahn à 10 Li à 10 Hao à 10 Hot à 10 Chau à 10 Huy à 10 Tran à 10 Ai. 1 Nen = 10 Lüong. — 1 Kahn = 624.800 0 fr. Gram.

I det nordlige og vestlige Anam bruges hyppigt den i Siam anvendte Vægt (se Bankok), ligeledes benyttes ofte 1 Ta = 59.850 fr. Kilogr., der temmelig nær er lig den chinesiske Tan ell. Pikol, der er = 60.479 fr. Kilogr.

Atschin, se Sumâtra.

Bagdâd,

Hovedstad i Ejaletet af samme Navn i asiatisk Tyrki.

Mønt.

Man regner dels efter **Kran, Kirán** ell. **Sachibkiran** (ligesom i Persien), dels efter **Schâmi,** dels efter **bagdadske Pjaster** og dels efter **tyrkiske Pjaster.**

1... 1 Kran gaar for 4 tyrkiske Pjaster 15 Parà, kan altsaa i Værdi regnes lig 4.367 486 fr. Gram fint Sølv = 69.88 Øre.

2... 1 Schâmi er lig $10\frac{1}{2}$ tyrkiske Pjaster eller lig Værdien af 10.481 966 fr. Gram fint Sølv = 1 Kr. 67.71 Øre.

3... Den bagdadske Pjaster er lig $\frac{1}{4}$ tyrkisk Pjaster eller lig Værdien af 0.249 571 fr. Gram fint Sølv = 3.99 Øre.

4... Den tyrkiske Pjaster (Gersch) er lig Værdien af 0.998 282 fr. Gram fint Sølv = 15.97 Øre (cfr. Tyrkiet Pag. 176). Den synes i den nyeste Tid at være Enheden ved Beregningerne i en gros Handelen, alle Priser angives heri.

Maal og Vægt.

Siden 1 (13) Marts 1874 gjælde her de nye tyrkiske eller franske metriske Maal og Vægt (se Pag. 177).

De ældre Maal og Vægt i Bagdâd.

Alenmaalet: Alenen deltes i 16 Dele og var = 0.802 6 fr. Meter = 2.557 3 d. Fod; man regnede 4 Alen fra Bagdâd = 5 tyrkiske Pik Hâlebi (nøjagtigere = 4.68). Ofte benyttedes ligefrem den tyrkiske Pik Hâlebi.

Kornvarer og flydende Varer solgtes efter Vægt.

Vægt: 1 Teghâr (kun benyttet til Hvede og Byg) var = 20 Wozne ell. Wazne à 4 Man. 1 Kantâr var = 22½ Man, Mahnd, Maund ell. Men à 2 Rotl à 2 Tscharak à 1½ Hocka ell. Oke à 4 Wokije ell. Vakia à 4 Rub'e à 16⅔ Miskâl à 1½ Dirhem ell. Derhem à 16 Habba ell. Habbeh à 4 Scha-irât. 1 Man Olwe var = 8½ Hocka. 1 Olwe Wozne ell. Alweh Wesne (kun benyttet til Vejning af alle Arter af Kornvarer og Ris) var = 134½ eng. Pund avdp. = 61.008 2 fr. Kilogr. — 1 Oka ell. Hocka var = 47½ eng. Ounces avdp. = 1.346 6 fr. Kilogr.

Som Apothekervægt var 1 Kantâr = 30 Man og 1 Wokije ell. Onkije = ½ Hocka Hndlsv.

Balsora, se Bássora.
Bancasay, se Bankok.
Bandaøerne, se Molukkerne.
Bandjar Masin, se Borneo.
Bankahulu, se Sumâtra.

Bankok,

eller Bangkok, Bancasay ell. Fon, Hovedstaden i Kongeriget Siam i Bagindien.

Mønt.

Man regner efter **Bat** ell. **Tikal** à **4 Salung** à **2 Fuang** à **2 Songpaï** à **2 Painung** ell. **Paï.** Fuang deles ogsaa i **5 Hun.**

1 Tara er = 100 Haï ell. Hab à 50 Xâng à 20 Tumlung ell. Tails à 4 Bat ell. Tikal.

Navnene paa Mønterne findes ogsaa som Vægtbetegnelser og enhver Sølvmønt skal lovmæssigt holde den Vægt, hvis Navn den bærer. Guld og Kobber benyttes kun meget lidt som Mønt, som Skillemønt benyttes i Reglen Zink og tidligere, i Stedet for Smaamønt, under Navn af **Bia** de i Afrika saa almindelige Kauris, der efter 1875 ere sjældnere, da man det nævnte Aar er begyndt at slaa Bronzemønt.

Møntenheden Bat ell. Tikal skal lovmæssigt veje 236 eng. Troy-Grains = 15.2926 fr. Gram og være af Finhed = 928, altsaa indeholde 14.1915 fr. Gram fint Sølv og have en Værdi = 2 Kr. 27.06 Øre. Denne Værdi stemmer meget nøje sammen med Englændernes Antagelse af 1 Bat ell. Tikal = $2\frac{1}{2}$ Shillings Sterling. Ved de kongelige Mønter i Siam omvexles 3 mexicanske Pjaster med 5 Bat eller 1 Bat = 60 mexic. Dollar-Cents, ligesom man ogsaa i 1865 kunde regne $166\frac{2}{3}$ Bat at være = 100 mexic. Dollars. Da nu 1 mexicansk Dollar, der lovmæssigt skulde have en Værdi = 3 Kr. 90.93 Øre, i Gjennemsnit kun kan siges at have en Værdi = 3 Kr. 88.21 Øre, bliver altsaa Værdien af 1 Bat eller Tikal fra Siam at antage = 2 Kr. 32.93 Øre. Ved Overenskomsten mellem Frankrig og Siam, angaaende Handel med Spirituosa (i Aug. 1867 Art. 3), er 1 Bat sat til 3 Francs 30 Centimes.

Af prægede Mønter findes:

Guld: Mønter paa **1 Xâng** ell. Tschang = 80 Bat og paa **1 Tumlung** = 4 Bat. De præges meget sjældent og findes egentlig ikke mere i Omløb. Værdien af disse Guldmønter kan sættes = 16 Gange højere end om de havde været af Sølv.

Sølv: Mønter paa **2** og **1 Bat** ell. **Tikal**, paa **2 Salung** (Song-Salung) = $\frac{1}{2}$ Bat, **1 Salung** = $\frac{1}{4}$ Bat, **Fuang** = $\frac{1}{8}$ Bat, **Songpaï** = $\frac{1}{16}$ Bat og **Painung** ell. **Paï** = $\frac{1}{32}$ Bat. Med Hensyn til Mønterne paa 1, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ Bat, der ere undersøgte i Philadelphia, da veje de henholdsvis 235, 61 og 30 eng. Troy-Grains = 15.2278, 3.9527 og 1.9440 fr. Gram og have en Finhed = 928, 929 og 907. Endvidere findes Mønter paa $\frac{1}{24}$ **Bat** = $\frac{1}{3}$ Fuang, $\frac{1}{60}$ **Bat** = $\frac{2}{15}$ Fuang og $\frac{1}{160}$ **Bat** = $\frac{1}{20}$ Fuang = $\frac{1}{4}$ Hun, af Vægt 10, 4 og $1\frac{1}{2}$ eng. Troy-Grains eller 0.6480, 0.2592 og 0.0972 fr. Gram.

Zink: Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Paï** = $\frac{1}{8}$ Fuang og $\frac{1}{4}$ **Paï** = $\frac{1}{16}$ Fuang.

Maal og Vægt i Siam.

Længdemaal: 1 Jôt, Yut ell. Yuta har 4 Roé-neug ell. Roé-neng à 100 Sèn à 20 Wa ell. Vouah à 2 Ken à 2 Sok

ell. Sawk à 2 Kup ell. Küp à 12 Niuh ell. Nid à 4 Kabiet. Enheden er Wa, som er = 2 fr. Meter = 6.372 400 d. Fod. De her indvandrede Europæere benytte ofte den eng. Yard.

Kubikmaal: Teaktræ sælges pr. Yoke ell. Johk, der er 16 Wa lang, $\frac{1}{4}$ Wa bred og 5 Kabiet tyk, altsaa indeholdende $3\frac{1}{3}$ Kub. Sok = 0.416 7 fr. Stères. — 1 Kub. Wa = 8 fr. Kub. Meter = 258.767 106 d. Kub. Fod og 1 Kub. Sok = 0.125 000 fr. Kub. Meter = 4.043 236 d. Kub. Fod.

Kornmaal: 1 Koyang, Kïen, Kiang ell. Kuan er = 80 Sat à $1\frac{1}{4}$ Thang à 20 Kanang ell. Tanan. — 1 Kanang holder c. 1 fr. Liter = 1.035 d. Potter.

Maalingen foregaar ved Thang (eng. Basket) og 1 Koyang eller 100 Thang afskallede Ris vejer $22\frac{1}{2}$ Pikols (= $1360\frac{3}{4}$ Kilogr.), Ris med Skaller 16 Pikols (= $967\frac{2}{3}$ Kilogr.), Salt 25 Pikols (= 1512 Kilogr.) og Sesam 18 Pikols (= $1088\frac{2}{3}$ Kilogr.).

Maal for flydende Varer: De som Kornmaal benyttede anvendes ogsaa til flydende Varer; men da de sjældent controlleres, er Kjøberen stedse udsat for at blive narret.

Handelsvægt: 1 Pikol, Hap, Hab ell. Haï er = 50 Xâng ell. Tschang à 20 Tumlung, Tamlung ell. Tails à 4 Bat ell. Tikal. 1 Xâng er lig 2 chinesiske Catties eller = $2\frac{2}{3}$ eng. Pund avdp., 1 Pikol i Siam altsaa = den chinesiske Pikol eller $133\frac{1}{3}$ eng. Pund avdp. Ved Salg af Sapantræ benyttes 1 Pikol paa 58 Xâng eller $154\frac{2}{3}$ eng. Pund, medens dog Udførselsudgifterne herved beregnes efter den sædvanlige Pikol paa $133\frac{1}{3}$ eng. Pund.

Meget ofte benyttes den chinesiske Catty à 16 Liang ell. Tales og denne Catty kaldes da «chinesisk Xâng», medens Liang eller Tale kaldes «chinesisk Tumlung», denne sidste deles i 16 Dele, som kaldes «chinesisk Salung».

Guld- og Sølvvægt: 1 Bat ell. Tikal er lig 4 Salung à 2 Fuang à 2 Songpaï à 2 Painung ell. Paï à 32 Saga. 1 Fuang deles ogsaa i 5 Hun. Efter engelsk Opgivelse er 1 Bat ell. Tikal = 236 eng. Troy-Grains = 15.292 6 fr. Gram.

Probervægt: Finheden af de ædle Metaller angives ligesom i China i Toques ell. Touch (Hundrededele).

Bantam, se Batavia.
Basra, se Bássora.

Bássora,

Basra ell. Balsora, Stad i den tyrkisk-asiatiske Provins Irâk Arabi.

Mønt.

Man regner dels efter **Schâmi**, dels efter **tyrkiske Pjaster** og dels efter **Kran, Kirán** ell. **Sachibkiran.**

1... Schâmi er Møntenheden i en gros Handelen, Værdien af denne er vexlende, tidligere noget højere. I Aug. 1872 betaltes for 1 Maria Theresiadaler 2.195 Schâmi, for den persiske Kran 0.439 Schâmi, for den britisk-ostind. Comp.-Rupie 1.024 4 Schâmi, for den eng. Sovereign 11.024 4 Schâmi og for den franske 20-Francs 8.780 Schâmi, endvidere gjaldt 1 Schâmi $10\frac{1}{4}$ tyrkiske Pjaster. Saaledes holdt Prisen paa 1 Schâmi sig en Del Aar, mindst 5 Aar, og man kan saaledes for Tiden regne 1 Schâmi i Værdi = 1 Krone 65 Øre.

2... Den tyrkiske Pjaster har her samme Værdi som i Tyrkiet, i en gros Handelen deles den ofte i 100 Dele.

3... Kran er den persiske Mønt lig den franske Franc. 1 Tomân har 10 Kran à 10 Mamudi à 10 Daním à 10 Flusch.

Maal og Vægt.

Siden 1 (13) Marts 1874 gjælde her de nye tyrkiske eller franske metriske Maal og Vægt (se Pag. 177).

De ældre Maal og Vægt i Bássora.

Længdemaal: Af Alenmaal benyttes her 4 Slags: **1**... Pik Hâlebi (den tyrkiske) = .27 eng. Tom. = 0.685 8 fr. Meter = 2.185 1 d. Fod, den benyttes til Silketøjer og uldne Tøjer. **2**... Pik fra Hadded = 0.868 7 fr. Meter = 2.767 7 d. Fod, den benyttes til Bomuldstøjer og til Linnedvarer. **3**... Pik fra Bagdâd = 0.802 6 fr. Meter = 2.557 3 d. Fod. **4**... Guz, Covid ell. Cubit = 1.025 0 fr. Meter = 3.265 9 d. Fod.

Kornvarer og **flydende Varer** sælges efter Vægt og navnlig Kornvarer efter Teghâr (se neden for).

Handelsvægt: De her boende Europæere benytte 3 Arter af Vægt: **1**... 1 Man, Maund ell. Men Attari har almindeligen 24 Wokije ell. Vakia. 1 Rotl, Rottel ell. Rotolo har $14\frac{1}{2}$ Wokije Attari. — 1 Wokije Attari er = 19 eng. Ounces avdp. = 538.641 3 fr. Gram. Ved Candissukker, Cardemomme og Benzoe har 1 Man Attari 25 Wokije, ved Kaffe, Peber og Ingefær derimod 26 Wokije. **2**... 1 Man Sofi ell. Man Bássora er = 25 Wokije Sofi = 76 Wokije Attari = 40.936 7 fr. Kilogr. Ved Ris er 1 Man Sofi = $78\frac{1}{2}$ Wokije Attari. **3**... 1 Man fra Bagdâd er = 6 Hocka ell. Oke fra Bagdâd à 4 Wokije à 4 Rub'e à $16\frac{2}{3}$ Miskâl à $1\frac{1}{2}$ Dirhem ell. Derhem (ganske som i Bagdâd, se Pag. 277). — 1 Man fra Bagdâd er = 15

Wokije Attari = 8.079 619 fr. Kilogr. Man regner i Praxis 1 Man Sofi eller Man fra Bássora = 5 Man fra Bagdâd.

Kornvarer (Ris, Hvede, Byg) sælges pr. Teghâr ell. Teghér, der er = 3 055 eng. Pund avdp. = 1385.73 fr. Kilogr. 1 Kara (Last) er to Slags: den store = 5 600 eng. Pund avdp. = 2 540.12 fr. Kilogr., og den lille = 2 800 eng. Pund avdp. = 1 270.06 fr. Kilogr. 1 Kutra Indigo er = 117 Wokije Attari = 63.02 fr. Kilogr.

Guld- og Sølvvægt: 1 Cheky ell. Tscheki har 100 Miskâl à 1½ Derhem og er = c. 7 200 eng. Troy-Grains = 466.55 fr. Gram.

Batavia,

Hovedstaden i den hollandsk-ostindiske Koloni paa Nordkysten af Øen Java.

Mønt.

Ved Forordn. af 11 Nov. 1839 erklæredes den hollandske Møntlov af 22 Marts 1839 ogsaa at være gjældende for det hollandske Ostindien og efter 1854 regnes, ligesom i Holland, efter **Gylden** à **100 Cents**, af samme Værdi som i selve Holland. Gyldenen, der ogsaa kaldes Roepijen ell. Rupie, deltes tidligere ofte i 20 Stuivers à 16 Penningen. Ved Lov af 28 Marts 1877 indførtes Guld-Møntfoden her, overensstemmende med Loven af 10 Maj 1876 for Hollands vedkommende (se Pag. 48).

Foruden de for Holland prægede Mønter gaa her de særligt for de hollandsk-ostindiske Besiddelser prægede Mønter:

Sølv, siden 1816 og 1839: Mønter paa **1**, ½ og ¼ **Gylden**, af Finhed = 945 og Vægt henholdsvis 10, 5 og 2½ fr. Gram. Siden 1847, Mønter paa **1** og ½ **Gylden**, overensstemmende med de foran staaende. Som Skillemønt i Følge Lov af 1 Maj 1854, Mønter paa **25**, **10** og **5 Cents**, alle af Finhed = 720 og af Vægt 3.18, 1.25 og 0.61 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **2½**, **1** og ½ **Cent**, af Vægt 12.5, 4.8 og 2.3 fr. Gram.

Af fremmede Mønter gaa her og modtages ved Statskassen til den vedføjede Cours, spanske Søjlepjaster (Pilar) = 2 Gylden 50 Cents og mexicanske Pjaster og nordam. Dollars = 2 Gylden 55 Cents.

Før 1854 regnedes i den daglige Handel vel efter **Gylden** à **100 Cents** ell. à **20 Stuivers** à **16 Penningen**, men i den saakaldte «Java-Valuta», hvorefter 8 saadanne Gylden kunde anses i Værdi = 7 hollandske Gylden. Denne

Regningsmaade afskaffedes ved Forordn. af 1 Maj 1854. Autoriteterne og det hollandsk-ostindiske Handelsselskab regnede stedse, medens Java-Valutaen existerede, efter den rette hollandske Valuta.

Af ældre Kobbermønter benyttedes i stor Udstrækning paa Java den saakaldte **Duit**, hvoraf 120 paa en Gylden, og paa Balli-Øerne **Kepping** ell. **Kees**, hvoraf 200 paa en **Roppi**, og 4 saadanne gjaldt 1 spansk Pjaster.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Man benytter her den gml. amsterd.-rhinlandske Voet, den gml. amsterd. El og den gml. amsterd.-brab. El (se Pag. 51), samt den eng. Yard (se Pag. 16). Som Milemaal: 1 Paal ell. Pæl = 400 gml. amsterd.-rhinl. Roeden = 1506.94 fr. Meter = 4801.41 d. Fod og den regnes almindeligen = den eng. londonner Mil.

Markmaal: 1 Kvadr. Paal er = 227.0870 fr. Hektares = 0.0400 d. Kvadr. Mil. 1 Jonke ell. Dschong har 4 Bouws ell. Bahus à 500 gml. amsterd.-rhinl. Kvadr. Roeden. — 1 Kvadr. Roeden = 14.192940 fr. Kvadr. Meter = 144.084883 d. Kvadr. Fod.

Kornvarer, Ris og **Salt** sælges efter Vægt og navnligen pr. Koyang, se neden for.

Maal for flydende Varer: 1 Legger har 388 Kannen. 1 Kan er i Rumindhold = 91 eng. Kub. Tom. = 1.4912 fr. Liter = 1.5435 d. Potter. 33 Kannen ere meget nær = 13 gml. eng. Vin-Gallons.

Handelsvægt: Den store Behar er = $1\frac{1}{2}$ lille Behar à 3 Pikols ell. Peculs à 100 Catties ell. Catjes à 16 Tales ell. Tails. 1 Gantang (for Kaffe) er = 10 Catties. — 1 Pikol er = 125 gml. holl. Troy-Pund = 61.5210 fr. Kilogr. I Praxis regnes den = 136 eng. Pund avdp. (nøjagtig 135.6304). 1 Goelack, Gulack ell. Kulack er i Batavia = $7\frac{1}{4}$, i Bantam (for Peber) = $1\frac{1}{2}$ Catties. Hyppigt anvendes det gml. holl. Troy-Pund = 492.1677 fr. Gram.

Kornvarer, Ris og Salt sælges pr. Koyang ell. Koijan, der i Batavia er = 27 Pikols = 1661.07 fr. Kilogr., i Cheribon og Surabaya = 30 Pikols = 1845.63 fr. Kilogr., i Samárang = 28 Pikols = 1722.59 fr. Kilogr. og i Bantam = 64 Pikols = 3937.34 fr. Kilogr., hvor den deles i 200 Gantang à 8 Bamboes à 4 Catties.

1 Tiayang er i Cheribon = 20 Pikols = 1230.42 fr. Kilogr. 1 Timbang har 10 Sack à 50 Catties. 1 Amat er = 2 Pikols.

1 Koyang ved Sapantræ er = 24 Pikols = 1476.50 fr. Kilogr.

Guld- og Sølvvægt: Den gml. holl. Troy-Mark deles i 9 Reals. — 1 Mark = 246.083 86 fr. Gram.

---

1 Koddie er et Antal af 20 Stkr.

Beirût,

den vigtigste Stabelstad i Syrien.

Mønt.

Man regner i hele Syrien, ligesom i Tyrkiet, efter **Pjaster** à **40 Parà** og de omløbende Mønter ere fremfor alt de tyrkiske, som Regeringen ogsaa tager ved alle directe og indirecte Afgifter til deres lovmæssige Værdi, men i den daglige Omsætning er deres Værdi noget ringere, saaledes stode de tyrkiske Guld-Medschidie (= 100 tyrkiske Pjaster) i 1876 = 116 Pjaster, i Damask endog = 120 Pjaster. 1 Gazzo i Damask betyder 20 Pjaster.

I 1877 var Prisen paa de fremmede i Damask benyttede Mønter følgende: Guldmønter: Tyrkiske Guld-Medschidie = 122 Pjaster, franske 20-Francs = 106 Pj., engelske Sovereigns = 134 Pj., russiske Halvimperialer = 108 Pj. og tyske 20-Markstykker = 130 Pj. Sølvmønter: Tyrkiske Sølv-Medschidie = $23\frac{1}{4}$ Pj., russiske Rubler = $19\frac{1}{2}$ Pj., spanske Pjaster = $25\frac{1}{2}$ Pj., Maria Theresiadalere = $25\frac{1}{4}$ Pj. og østerrigske Gylden = $11\frac{5}{8}$ Pj.

Maal og Vægt

ere siden 1 (13) Marts 1874 lovmæssigt de nye tyrkiske eller franske metriske (se Pag. 177), men de benyttes aldeles ikke i det daglige Liv.

De ældre Maal og Vægt i Syrien.

Længdemaal: Alenen kaldes Pik ell. Draâ og denne er = 0.677 5 fr. Meter = 2.158 7 d. Fod.

Markmaal: 1 Donüm er = 1600 Kvadr. Pik ell. Kvadr. Draâ (Draâ murebba) = 7.344 1 fr. Ares = 0.133 1 d. Td. Land.

Maal for Korn: 1 Kile, Kêle ell. Kiló deles i 2 Mudd og er = 36.103 fr. Liter = 37.369 1 d. Potter. Endvidere benyttes i Syrien og navnligen i Tripolis og Acre 1 Chumbol ell. Schumbol = $2\frac{1}{4}$ Kiló og 1 Grora = 36 Kiló.

Flydende Varer sælges efter Vægt, navnligen pr. Oka. 1 Kolleh Olie holder i Tripolis 26 Oke. Ricinusolie sælges pr. Kiló (Kornmaal).

Handelsvægt: Man benytter i hele Syrien den tyrkiske Oka paa 400 Dramm, Dirhem ell. Derhem = 1281.036 4 fr. Gram. 1 Rott, Rotl ell. Rotolo har i Beïrût 2 Oke, til gul Silke fra Kesrawân kun $1\frac{4}{5}$ Oke, de øvrige Sorter Silke sælges pr. Oka. 1 Kantár har i Beïrût 180 Oke, men undertiden benyttes 1 Kantár = 44 Oke (f. Ex. ved Skibsfragter til Frankrig). I Damask er 1 Kantár = 100 Rotoli og der findes her to Størrelser af Rotl, den almindeligste = 2 Oke og en mindre paa $1\frac{1}{2}$ Oke à 40 Unzer à 10 Dramm.

Rosenolie, Guld- og Sølvtraad og Perler sælges pr. Metikal ell. Miskâl à $1\frac{1}{2}$ Dramm = 4.803 9 fr. Gram. I Damask benyttes hertil og til Moskus den oven for nævnte Unze, der deles i 10 Pesi ell. Dramm og den er = $\frac{1}{40}$ Oka = 32.025 9 fr. Gram.

Den under Tyrkiet Pag. 179 anførte Vægt i Detaillehandelen benyttes ogsaa her.

Benares,

Handelsstad i den eng.-ostindiske Nordvestprovins i Forindien.

Mønt.

Man regner, ligesom i Calcutta, efter Compagni-**Rupier** à **16 Annas** à **12 Pies**, se Calcutta.

Maal og Vægt

ere i Almindelighed ligesom i Calcutta, men med Hensyn til Vægten findes nogen Afvigelse.

Handelsvægt: Den lovmæssige Handelsvægt for Nordvestprovinsen og for Provinsen Bengalen er den nye «Bazarvægt» eller «eng.-ostind. Normalvægt», se Calcutta. I de forskjellige Provinser er denne dog endnu ikke bleven almindelig og i Benares benyttes endnu fire Arter af Handelsvægt: **1**... 1 Mahnd fra Mirzapur har 40 Mirzapur-Seers og er lig 86.24 eng. Pund avdp. = 39.117 8 fr. Kilogr. **2**... 1 Mahnd fra Allahabâd og Lucknow har 40 Allahabâd-Seers à 96 nye ostind. Tolas og er = $98\frac{26}{35}$ eng. Pund avdp. = 44.789 0 fr. Kilogr. = 1.2 nye bengalske Bazar-Mahnds. **3**... 1 Mahnd à 40 Seers à 103 nye ostind. Tolas = $105\frac{33}{35}$ eng. Pund. avdp. = 48.054 9 fr. Kilogr. = 1.287 5 nye bengalske Bazar-Mahnds. **4**... 1 Mahnd à 40 Seers à 105 nye ostind. Tolas = 108 eng. Pund avdp. = 48.988 0 fr. Kilogr. = 1.312 5 nye bengalske Bazar-Mahnds.

Guld- og Sølvvægt: 1 Tola fra Benares er = 215 eng. Troy-Grains = 13.9318 fr. Gram.

Bokhara, se Buchara.

Bombay,

Hovedstaden i Præsidentskabet Bombay i engelsk Ostindien.

Mønt.

Man regner her, ligesom i hele eng. Ostindien, efter **Rupier** (Company's Rupees) à **16 Annas** à **12 Pies** (se Calcutta). Foruden denne Regningsmaade benyttes ogsaa ofte den, at dele Rupien i **4 Quartos** ell. **Quarters** à **100 Reas** ell. **Rees.**

De ældre og nyere Regningsstørrelser staa i følgende Forhold til hverandre: 1 Guld-Mohur = 3 Pauncheas ell. Fanums = 15 Rupees = 60 Quartos ell. Quarters = 240 Annas = 750 Fuddeahs ell. Doppel-Pies = 1000 Doreeas = 1500 Pies ell. Dogganeys = 3000 Urdees = 6000 Reas, Rees ell. Reïs.

De for eng. Ostindien prægede Mønter findes anførte under Calcutta.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Normalmaalet er her, ligesom i Calcutta, Haut Hath, Cubit, Covid ell. Arm à 16 Tussoos = 18 eng. Tom. = ½ Yard = 0.457196 fr. Meter = 1.456718 d. Fod. Alenmaalet kaldes Guz ell. Gaz à 24 Tussoos = 1½ Haths ell. Cubits = 27 eng. Tom. = ¾ Yard = 0.6858 fr. Meter = 2.1851 d. Fod. Ofte benyttes ogsaa den eng. Yard. Linnedvarer og Manufakturvarer sælges i en gros Handelen pr. Corge = 20 Stkr.

Markmaal: 1 Biggah, Bigha ell. Puna har 20 Pands og den angives = 0.5661 wiener Joch = 35066¼ eng. Kvadr. Fod = 32.5770 fr. Ares = 0.5906 d. Td. Land.

Maal for Korn: 1 Candy har 8 Parahs à 16 Pailies ell. Adowlies à 4 Seers à 2 Tipprees. — 1 Candy er en Vægt = 358.4 eng. Pund avdp. = 162.5676 fr. Kilogr. Undertiden gives 17 Pailies til 1 Parah.

Maal for Ris: 1 Morah ell. Murah har 4 Candies ell. 25 Parahs à 20 Adowlies à $7\frac{1}{2}$ Seers à 2 Tipprees. — 1 Candy vejer $215\frac{15}{16}$ eng. Pund avdp. = 97.9477 fr. Kilogr. Som Rummaal er 1 Candy = c. 25 gml. eng. Winch. Bushels = c. 881 fr. Liter = c. 912 d. Potter. Ris sælges ogsaa pr. Sack, der indeholder en Vægt = 6 gml. alm. Bombay-Muns = 168 eng. Pund avdp. = 76.2036 fr. Kilogr.

Maal for Salt: 1 Rash har 16 Annas à 100 Parahs à $10\frac{1}{2}$ Adowlies. — 1 Parah er i Rumindhold = 26.3426 fr. Liter = 27.2664 d. Potter. 1 Anna Salt vejer $2\frac{1}{2}$ eng. Tons = 2540.12 fr. Kilogr. 1 Rash Salt altsaa 40 eng. Tons.

Maal for flydende Varer: Den gml. eng. Vin-Gallon. For indenlandske Spirituosa og for Arak benyttes som Vægt 1 Mun, Man ell. Maund à 50 Seers. — 1 Seer vejer 60 gml. Bombay-Rupees = 10740 eng. Troy-Grains = 695.9407 fr. Gram.

Vægt: Regeringen benytter den eng.-ostind. Normalvægt eller den under Calcutta anførte nye «Bazar-Vægt». Ved den daglige Handel benyttes endvidere den egentlige Bombay-Mun, der enten deles i 40 Seers à 30 Pice eller i 72 Tanks og er = 28 eng. Pund avdp. = 12.7006 fr. Kilogr. 1 Bombay-Candy er = 20 Bombay-Muns = 5 eng. Hundredweight = $6\frac{29}{36}$ nye Bazar-Muns = $7\frac{1}{2}$ bengalske Factorie-Muns (se Calcutta) = $22\frac{2}{5}$ Madras-Muns. 4 Bombay-Muns regnes = 3 Surate-Muns.

I Handelen benyttes mange andre Muns og Candies, saaledes f. Ex. til Bomuld, Hjortehorn og Perlemuslingeskaller 1 Candy = 28 sædv. Bombay-Muns = 7 eng. Hundredweight = 355.6166 fr. Kilogr. Til Jærn den sædv. Surate-Candy, som her regnes = $746\frac{1}{2}$ eng. Pund avdp. (i Stedet for $748\frac{4}{5}$) = 338.6069 fr. Kilogr. Til Hamp en Bombay-Candy = 22 sædv. Bombay-Muns = $5\frac{1}{2}$ eng. Hundredweight = 279.4131 fr. Kilogr. Til Uld, Peber, Ingefær og Sesamfrø en Bombay-Candy = 21 sædv. Bombay-Muns = $5\frac{1}{4}$ eng. Hundredweight = 266.7125 fr. Kilogr. Til Jordnødder en Candy = 550 eng. Pund avdp. = 249.4760 fr. Kilogr. Til Kaffe en Mun = $41\frac{1}{15}$ eng. Pund avdp. = 18.6275 fr. Kilogr. (temmelig nær lig 44 Surate-Seers = 18.6808 fr. Kilogr.). Til Cardemomme, Elfenben og Kviksølv den sædv. Surate-Mun à 40 Surate-Seers, som her regnes = $37\frac{1}{2}$ eng. Pund avdp. (i Stedet for 37.44) = 17.0097 fr. Kilogr.

Desuden forekomme endnu flere andre, nemlig 1 Bombay-Mun = 42 Bombay-Seers = $29\frac{2}{5}$ eng. Pund avdp. = 13.3356 fr. Kilogr. 1 Pucca-Mun ell. bengalsk Factorie-Mun = $74\frac{2}{3}$

eng. Pund avdp. = 33.8683 fr. Kilogr., den gml. bengalske Bazar-Mun = $82\frac{2}{15}$ eng. Pund avdp. = 37.2551 fr. Kilogr., 1 Madras-Mun = 25 eng. Pund avdp. = 11.3398 fr. Kilogr. 3 forskjellige Surate-Muns paa 41, 42 og $43\frac{1}{4}$ Surate-Seers = 17.4071, 17.8316 og 18.3623 fr. Kilogr. 2 Surate-Candies à 21 og 22 sædv. Surate-Muns (à 40 Surate-Seers) = 356.6327 og 373.6152 fr. Kilogr. 1 Travancore-Candy = 20 Travancore-Muns = 640 eng. Pund avdp. = 290.2993 fr. Kilogr. 1 Kurrachee-Candy = 8 Kurrachee-Muns = 656 eng. Pund avdp. = 297.5568 fr. Kilogr.

Endvidere anvendes ofte den chinesiske Pikol = $133\frac{1}{3}$ eng. Pund avdp. = 60.4790 fr. Kilogr. og den eng. avoirdupois Vægt, se England Pag. 21.

Guld- og Sølvvægt: 1 Seer er = 24 Tolas à 100 Goonzes à 6 Chows. — 1 Tola har 40 Walls ell. Wals og er lig den ældre Bombay-Rupie = 179 eng. Troy-Grains = 11.5990 fr. Gram.

Møntvægt og Probervægt: Den under Calcutta anførte.

Perlevægt: 1 Tank har 330 Tuccas ell. 24 Ruttees à 4 Quarters à 4 Annas. — 1 Tank er = 72 eng. Troy-Grains = 4.6655 fr. Gram. Prisen paa Perler angives pr. ideelle Chow à 4 Quarters à 25 Docras à 16 Buddams. Vægten i Tanks multipliceres først med sig selv, dernæst med 330 og Productet divideres med Antallet af Perler og denne Qvotient giver da Antallet af Chows (cfr. Madras). Vejer f. Ex. 20 Perler $1\frac{1}{4}$ Tanks, vil dette give $25\frac{2}{3}\frac{5}{2}$ Chows, eftersom $(\frac{5}{4} \times \frac{5}{4} \times 330) : 20 = 25\frac{2}{3}\frac{5}{2}$.

Borneo

eller Pulo Klematan, en af de store Sundaøer, for største Delen hollandsk Koloni.

Mønt.

I de hollandske Besiddelser regner man, ligesom paa Java, efter **Gylden** à **100 Cents**, se Batavia Pag. 281. Hyppigt anvendes ogsaa den spanske og mexicanske Sølvpjaster og den eng.-ostind. Compagni-Rupie og som Skillemønt den chinesiske Li ell. Cash, af Hollænderne kaldet Pitje.

I det engelske Landskab Saráwak regnes efter mexicanske **Sølvpjaster** ell. **Dollars** à **100 Cents.**

Maal og Vægt

ere i det væsentlige de paa Java benyttede, se Batavia Pag. 282. Ris sælges i Bandjar Masin pr. Ganton ell. Gantang = $13\frac{1}{3}$ eng. Pund avdp. = 6.047 9 fr. Kilogr. Peber sælges pr. Pikol = 125 gml. holl. Troy-Pund = 61.5210 fr. Kilogr. 1 Ganton Peber er = 16 Catties fra Batavia = 20 holl. Troy-Pund = 9.843 4 fr. Kilogr. Sago sælges pr. 100 Tamping = $2\frac{3}{8}$ eng. Tons = 2 413.11 fr. Kilogr. I Saráwak benyttes som Vægt den chinesiske Pikol à 100 Catties = $133\frac{1}{3}$ eng. Pund avdp. = 60.479 0 fr. Kilogr. og den eng. Ton = 2 240 eng. Pund avdp. = 1016.047 5 fr. Kilogr.

Guld, Sølv, Diamanter og andre kostbare Varer sælges pr. Tale, Tael ell. Tail = $827\frac{2}{5}$ holl. As = 39.767 536 fr. Gram og denne deles i Bandjar Masin i 16 Maces à 6 Teeas à 3 Malaboorongs, i Succadana derimod i 4 Pahaws à 4 Maces à 4 Kopangs à 2 Busucks.

Buchara

ell. Bokhara, Hovedstaden i Khanatet Buchara i Vest-Turkestan.

Mønt.

Man regner i Vest-Turkestan efter **Tenge, Tenga, Tanga, Tonga** ell. **Tjanje,** en Sølvmønt, der i Khanatet Buchara, deles i **44 Pulli,** i Khanatet Chiwa i **40 Pulli** ell. **Karapuls.** Pul er en Kobber- ell. Messingmønt af langagtig sexkantet Form. Af Guldmønter findes **1 Tilla** ell. **Tela,** der i Buchara er = 21 Tenge, i Chiwa = **14 Abasse** à 2 Tenge. Med Hensyn til de Beretninger, som findes om Værdien af denne Mønt, da stemme disse ikke sammen. Man antager almindeligen 1 Tilla ens for begge Khanater og = 4 russiske Sølvrubler eller = 11 Kr. 52 Øre, hvilket giver en Værdi for 1 Tenge i Buchara = 54.85 Øre og i Chiwa = 41.13 Øre. Andre Beretninger antage 1 Tenge i Buchara = 75 fr. Centimes Sølvcourant = 54 Øre og 1 Tenge i Chiwa = $\frac{5}{9}$ eng. Shilling Sterling = 50.44 Øre.

Af fremmede Mønter circulere her mest hollandske Dukater (= 8 Kr. 51.78 Øre), i Chiwa almindeligen til 10 Abasse, endvidere persiske Guld- og Sølvmønter og russiske Sølvrubler.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Alenen kaldes Hazé, der er = 1½ russ. Arschin = 42 eng. Tom. = 1.0668 fr. Meter = 3.3990 d. Fod. Til de grovere Tøjer benyttes 1 Kar, der er lig 3 Hazé. I Chiwa benyttes den russiske Saschén, som her kaldes Kulatsch, russiske Klædevarer sælges efter den russ. Arschin.

Markmaal: 1 Tanab i Chiwa er lig 3600 Kvadr. Hazé = 40.9695 fr. Ares = 0.7427 d. Td. Land. — 1 Kvadr. Hazé = 1.138042 fr. Kvadr. Meter = 11.553253 d. Kvadr. Fod.

Kornvarer og flydende Varer sælges efter Vægt, dog benyttes i Chiwa ogsaa de russiske Maal til flydende Varer.

Vægt: **1**... I Buchara: 1 Bat-man ell. Man har 2 Nemman à 4 Ser à 2 Nim-Ser ell. Du à 4 Tscharik à 4 Nemetsche ell. Nimtscha à 107 Mitskal. — 1 Man er = 312 russ. Pund = 127.7676 fr. Kilogr. 1 Nemetsche ell. Nimtscha er = 1.218750 russ. Pund = 499.0922 fr. Gram. 1 Bat-man er temmelig nær = ½ Kamel-Last og regnes ofte = 8 russ. Pud (nøjagtigt = 7⅘). 1 almindelig Kamel-Last er = 16 russ. Pud = 640 russ. Pund = 262.09 fr. Kilogr. **2**... I Chiwa: 1 Bat-man, Man, Dürt-un-Ser ell. Dürt-Un har 40 Ser ell. 4 Un-Ser à 2 Kirk-Ar à 2 Dschigirmä-Ar à 2 Un-Ar à 2 Bisch-Ar à 5 Ar. — 1 Bat-man er = 48 russ. Pund = 19.656555 fr. Kilogr. 1 kirgisisk Kamel-Ladning er = 16 Bat-man = 314.50 fr. Kilogr. Silke og Té sælges pr. russ. Solotnik.

Calcutta,

Hovedstaden i den eng.-ostindiske Provins Bengalen.

Mønt.

Man regner efter **Rupier** (Company's Rupees) à **16 Annas** à **12 Pies** ell. **Pice.** Ved Told og Havneafgifter deles Rupien ogsaa i **100 Cents.**

De ældre og nyere Regningsstørrelser staa i følgende Forhold til hverandre: 1 Comp. Rupie = 4 Cahuns = 16 Annas = 64 Pysas = 80 Punns = 192 Pies = 1600 Gundas = 3840 Cash = 6400 Cowries. Ved større Summer benyttes: 1 Mas = 100 Crores à 100 Lacs à 100000 Rupier. 1 Areb = 2½ Mill. Rupier.

Der findes Sølv-Møntfod og ved Møntloven af 17 Aug. 1835 bestemtes, at efter 1 Sept. 1835 skal 1 Compagni-Rupie have en Vægt = 1 ny ostind. Tola (se under Bazar-Vægt) = 11.663 811 fr. Gram og være af Finhed 11 Ounces (= 916⅔), altsaa indeholde 10.691 827 fr. Gram fint Sølv i Værdi = 1 Kr. 71.07 Øre.

Mønter, prægede efter Loven af 17 Aug. 1835:

Guld: Mønter paa **2 Mohurs** = 30 Rupees, paa **1**, ⅔ og ⅓ **Mohur**, alle af Finhed 22 Carats (= 916⅔), Mønten paa 1 Mohur af Vægt = 1 ny ostind. Tola (= 11.663 8 fr. Gram), de andre i Forhold hertil.

Sølv: Mønter paa **2 Rupees**, paa **1**, ½, ¼ og ⅛ **Rupee**, alle af Finhed 11 Ounces (= 916⅔), Mønten paa 1 Rupee af Vægt = 1 ny ostind. Tola (= 11.663 8 fr. Gram), de andre i Forhold hertil.

Kobber: Mønter paa **3 Pies**, paa **1** og ½ **Pie**.

Man plejer ikke at modtage i én Betaling større Beløb i Kobber end 1 Rupee.

Før Sept. 1835 regnede man ligeledes efter **Rupier** (Sicca Rupee), delt paa lignende Maade som for nærværende Tid, men Værdien var lidet højere, idet 2160 Sicca-Rupier nøjagtig vare = 2303 Compagni-Rupier. Ved Møntloven i 1835 sattes 15 Sicca-Rupier = 16 Compagni-Rupier og 1 Sicca-Rupie kunde saaledes regnes i Værdi = 1 Kr. 82.47 Øre.

Maal og Vægt.

Der har hidindtil været benyttet en stor Mangfoldighed af Maal og Vægt, næsten hver By, ja næsten hver Landsby har haft sine egne og hvad Vægten angaar, da har den ofte været forskjellig efter de Varer, hvortil den skulde benyttes. Det franske metriske System bestemtes indført i 1859 uden at det dog blev Tilfældet.

Længdemaal: 1 Yojan ell. Jodschan har 4 Coss. 1 Coss, Cos ell. Hardary er lig 1000 Fathoms à 2 eng. Yards = 1⅕ alm. eng. Miles. 1 Coss varierede for øvrigt i de forskjellige Dele af Indien fra 1—2½ eng. Miles. 1 Fathom er = 4 Haths. 1 Haut ell. Hath, Cubit, Covid ell. Arm er Normalmaalet ved alle Afgifter i eng. Ostindien og deles i 2 Big'haths ell. Span à 3 Hand à 4 Ungullees, Angullas ell. Anglis à 3 Jorbes, Jows ell. Corbes. — 1 Hath er lovmæssig = 18 eng. Tom. = ½ Yard = 0.457 196 fr. Meter = 1.456 718 d. Fod. Alenmaalet kaldes Guz ell. Gåz og deles i 2 Haths à 8 Gherries à 3 Ungullees. — 1 Guz er = den eng. Yard og = 1⅓ Guz fra Bombay = 2 Covids fra Madras. Franske Silkevarer maales

ogsaa med den gml. par. Aune. I en gros Handelen kjøbes Manufakturvarer pr. Corge ell. Koorje à 4 Gundas ell. 20 Stkr.

Markmaal og Flademaal: 1 Biggah ell. Bigha har 20 Cottahs ell. Katthas à 16 Chittacks ell. Chhatanks à 20 Gandehs ell. Kvadr. Haths. 1 Pauah er = 4 Chittacks. 4 Biggahs ere = 1 Kahni fra Madras. — 1 Kvadr. Hath er = 0.209 028 fr. Kvadr. Meter = 2.122 026 d. Kvadr. Fod.

Stenkul sælges pr. eng. Ton à 2 240 eng. Pund avdp.

Korn sælges efter Vægt: 1 Khahoon har 16 Soallees à 20 Pallies à 4 Raiks à 4 Koonkees à 5 Chittacks. — 1 Khahoon er en Vægt = 40 Factorie-Muns = 2 986⅔ eng. Pund avdp. = 1 354.7301 fr. Kilogr.

Maal for flydende Varer: I en gros Handelen benyttes dels den eng. Imp. Gallon, dels den gml. eng. Vin-Gallon. Engelsk Øl sælges efter den eng. Hogshead. I Detaillehandelen sælges flydende Varer efter Vægt.

Handelsvægten er to Slags:

1... Ny *Bazar-Vægt* eller eng.-ostind. Normalvægt. Enheden kaldes Tola og denne er = 180 eng. Troy-Grains = 11.663 811 fr. Gram. Den indiske Mun, Man, Maund ell. Mahnd har 40 Seers à 16 Chittacks ell. Chhatanks à 5 Tolas. 1 Pusseree ell. Pussaree har 5 Seers. 1 Pauah ell. Pauwa har 4 Chittacks. — 1 Mun er = 100 eng. Troy-Pund og 1 Seer = 2½ eng. Troy-Pund. 1 eng. Troy-Pund er = 32 eng.-ostind. Tolas.

Den gml. Bazar-Vægt var lidet lettere end den nye, saaledes at 540 gml. Bazar-Muns vare = 539 nye Bazar-Muns, nøjagtig 10 pCt. sværere end Factorie-Vægten. Inddelingen var den samme som ved den nye, kun at man i Stedet for Tola benyttede Sicca og denne var = 11.642 211 fr. Gram.

2... *Factorie-Vægten* (indført 1787). 1 Mun, Man ell. Maund har 40 Seers à 16 Chittacks og er = 74⅔ eng. Pund avdp. = 33.868 3 fr. Kilogr. 1 Seer = 1 13/15 eng. Pund avdp. = 846.706 3 fr. Gram. 3 Factorie-Muns ere = 2 eng. Hundredweight = 8 Bombay-Muns = 8.96 Madras-Muns. 49 nye bengalske Bazar-Muns ere = 54 bengalske Factorie-Muns, men i Praxis regnes almindelig 10 Bazar-Muns = 11 Factorie-Muns.

I Calcutta benyttes mest Factorie-Vægten eller den gml. Bazar-Vægt, idet den nye Bazar-Vægt i Almindelighed ej benyttes ret meget endnu i Bengalen.

Mun ell. Man var oprindelig et Rummaal og efter dette kjøbtes i hele Ostindien Kornvarer, Bomuld, Indigo og næsten alle tørre Varer, men efterhaanden er det gaaet over til at blive et Vægtbegreb. Der forekommer for øvrigt flere forskjellige Muns à 40 Seers, hvor 1 Seer varierer fra 60—110 Tolas.

Guld-, Sølv-, Mønt- og Ædelstensvægt: 1 Tola har 12 Masha à 8 Ruttees à 4 Dhan. — 1 Tola er den oven staaende Bazar-Vægt = 180 eng. Troy-Grains = 11.663 811 fr. Gram.

[1] Tidligere hed Enheden Sicca, delt enten i 10 Masha ell. Massa à 8 Ruttees à 4 Dhan à 4 Punkos eller ligesom Rupien i 16 Annas à 12 Pies. — 1 Sicca var = $179\frac{2}{3}$ eng. Troy-Grains = 11.642 211 fr. Gram. En anden ældre Guld- og Sølvvægt var den ældre Tola = $1\frac{1}{4}$ Sicca = $12\frac{1}{2}$ Masha = 100 Ruttees = $224\frac{7}{12}$ eng. Troy-Grains = 14.552 764 fr. Gram.

Probervægten i eng. Ostindien er den i England benyttede (se Pag. 22), idet Betegnelsen W og M ell. B her har samme Betydning, nemlig ringere ell. bedre end Standard Finhed, eller som den kaldes «Company's Standard» og den er i Ostindien for Guld 22 Carats = $\frac{11}{12}$ = $916\frac{2}{3}$ Tusindedele og for Sølv 11 Ounces = $\frac{11}{12}$ = $916\frac{2}{3}$ Tusindedele, medens Finheden for Guld i England er den samme som her, men for Sølv 11 Ounces 2 dwt = $\frac{37}{40}$ = 925 Tusindedele. Man maa saaledes for Sølv, der har større Finhed end Standard-Sølv, trække 2 dwt fra i Betegnelsen, og for Sølv, der er ringere end Standard-Sølv, tillægge 2 dwt i Betegnelsen for Finheden for at overføre den indiske til den engelske Angivelse. 17 dwt B ell. M i Ostindien er = 15 dwt B ell. M i England = $987\frac{1}{2}$ Tusindedele. 4 dwt W i Ostindien er = 6 dwt W i England = 900 Tusindedele. For Guld er Betegnelsen ens.

Canningtown, se Calcutta.
Ceylon, se Colombo.
Cheribon, se Batavia.
China, se Hong-kong og Kanton.
Chiwa, se Buchara.
Cochínchina, se Anam.

Colombo

ell. Kola-ambu, Hovedstaden paa den engelske Ø Ceylon, Sinhala ell. Selan ved Forindien.

Mønt.

Man regner her, ligesom i Calcutta, efter **Rupier** à **16 Annas** à **12 Pies** ell. **Pice**, ved Told- og Havneafgifter deles Rupien i **100 Cents.** Ofte regnes ogsaa, ligesom i England, efter **Pound Sterling** à **20 Shillings** à **12 Pence** og 1 Comp.-Rupee regnes = 2 eng. Shillings, hvorved altsaa 1 Pound Sterling her kommer til at have en Værdi = 106.918 268 fr. Gram fint Sølv eller noget mindre end i England.

Blandt de indfødte benyttes dog endnu hyppigt den ældre Regningsmaade efter **Rijksdaalder** à **12 Fanams** à **4 Pies**, **Pice** ell. **Stuivers** à **3 Challies**, idet 1 Rijksdaalder regnes = $1\frac{1}{2}$ eng. Shillings eller = 1 Kr. 36.20 Øre.

Af prægede Mønter for Ceylon findes:

Sølv: Mønter paa $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ **Pagode** (Stjærne-Pagode) = $1\frac{3}{4}$ og $\frac{7}{8}$ Arcot-Rupee fra Madras, prægede af gamle spanske Sølvpjaster, af Finhed = 891.682 og af Vægt henholdsvis 326.730 og 163.365 eng. Troy-Grains = 21.1718 og 10.5859 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Farthing** = $\frac{1}{8}$ Penny, ganske svarende i Værdi til de ældre Challies i Kobber.

Maal og Vægt

ere i Almindelighed de nuværende engelske «Standard Measures», se Pag. 16.

Længdemaal og Markmaal: De engelske.

Tømmer sælges pr. Ton à 50 eng. Kub. Fod.

Maal for Korn: De engelske, ogsaa for Kaffe i Sække ell. Huder, «in parchment», og navnligen pr. Bushel. Det ældre Maal for Øens Produkter (Ris, Kaffe, Peber) og for Salt er følgende: 1 Garce har 25 Amomams. 1 Last har $9\frac{3}{8}$ Amomams à 8 Parrahs à 2 Marcals à 12 Seers. — 1 Seer er i Rumindhold = 64.648 eng. Kub. Tom. = 1.0594 fr. Liter = 1.0965 d. Potter. I Vægt holder 1 Parrah Kaffe 30—35 eng. Pund (= 13.61—15.88 Kilogr.), Peber 27—30 Pund (= 12.25—13.61 Kilogr.), Salt 52—55 Pund (= 23.59—24.95 Kilogr.) og Ris 42—46 eng. Pund (= 19.05—20.87 Kilogr.).

Maal for Vin, Arak og Kokosnødolie: 1 Leager ell. Leaguer har 75 Welts ell. Velten og er = 150 gml. eng. Vin-Gallons ell. c. 125 Imp. Gallons. Ved Arak regnes ved Indkjøb en gros 1 Leager til 80 Welts, men ved Udsalg til 75 Welts. Ved andre flydende Varer benyttes ogsaa den gml. eng. Vin-Gallon og ved Øl i Fade det eng. Hogshead.

Handelsvægt: Fremmede Varer og enkelte indenlandske Varer vejes med den engelske avoirdupois Vægt. De indenlandske Varer vejes med den saakaldte Candy, der ved Kabelgarn af Kokosnødtrævler (Coir Yarn), Farvetræ og Horn er = 545 eng. Pund = 247.208 0 Kilogr., ved Bomuld, Ibenholt og Tovværk af Kokosnødtrævler (Coir Rope) er = 500 eng. Pund = 226.796 3 Kilogr. og ved Tobak = 560 eng. Pund = 254.011 9 Kilogr. 1 Garce er = 9 256½ eng. Pund = 4198.68 Kilogr.

Kaffe, Sukker og Cowries (smaa Muslinger) og Metaller sælges pr. eng. Hundredweight, Messingplader pr. eng. Pund, Graphit pr. eng. Ton à 2 240 Pund, Kanel pr. eng. Pund og Kanelolie pr. Ounce. 1 Pingo Kanel er = 56 eng. Pund og 1 Bale Kanel = 112 eng. Pund.

Covite, se Manila.
Damask, se Beïrût.
Foochowfoo, se Kanton.
Fu-tschéu, se Kanton.
Georgetown, se Pulo-Pinang.
Hakodadi, se Japan.
Hâlep, se Aleppo.
Hiang-kiang, se Hong-kong.
Hiogo, se Japan.

Hong-kong,

Hiang-kiang ell. Tschi-Tschu, Ø ved China, tilhører England.

Mønt.

Man regner efter **Pjaster** ell. **Dollar** à **100 Cents**, i Værdi svarende til den mexicanske Pjaster. Efter 1874 har Gouverneuren paa Hong-kong anerkjendt den nordamerikanske Trade-Dollar fra

1873 som lovmæssigt Betalingsmiddel her saa længe den vejer mindst 415 eng. Troy-Grains (= 26.8916 fr. Gram).

Mønter, prægede for Hong-kong:

Sølv: Mønter paa **1 Pjaster**, kaldet Hong-kong-Dollar, af Finhed = 900 og af Vægt 416 eng. Troy-Grains = 26.9564 fr. Gram. Mønter paa **50**, **20**, **10** og **5 Cents**, af samme Finhed og Vægt i Forhold til Mønten paa 100 Cents.

Bronze: Mønter paa **1**, $\frac{1}{5}$ og $\frac{1}{10}$ **Cent**, den sidste, der kaldes Mil, har et cirkelrundt Hul i Midten.

Hüé, se Anam.

Japan,

Kejserdømme paa Østsiden af Asien.

Mønt.

Man regner her siden Efteraaret 1871 lovmæssigt efter **Yen** à **100 Sen** à **10 Rin.**

1 Yen i Guld indeholder $1\frac{1}{2}$ fr. Gram fint Guld og er saaledes lig 0.996256 nordam. Guld-Dollar. 1 Yen i Sølv indeholder 24.260727 fr. Gram fint Sølv og er saaledes nøjagtig lig den Hongkong-Dollar og = 0.992947 mexicanske Pjaster. Forholdet mellem Guld og Sølv er ved Udmøntningen sat som 16.173818 : 1, hvilket maa anses for en temmelig høj Værdi for Guldet. Følgen heraf bliver, at Sølvet i den daglige Handel sættes noget højere, paa Tider endog 6 à 7 pCt. Dette Misforhold i Værdien af disse to Metaller er yderligere blevet forøget derved, at man i Følge Forordn. af 28 Febr. 1875 har udmøntet en saakaldet Trade-Dollar (i Begyndelsen kun for Havnen Osaka, men siden 27 Maj 1878 for hele Riget), af endnu større Vægt i den Hensigt, om muligt, at kunne fortrænge de her omløbende mexicanske Pjaster. Dette er imidlertid ikke lykkedes, tværtimod forsvinde saavel Guldmønterne som de hele Yen i Sølv, saa at man næsten ikke ser her andet end Skillemønt i Sølv, Kobber og Bronze og Papirpenge.

Følgende Mønter ere prægede efter 1871:

Guld: Mønter paa **20 Yen**, af Vægt $33\frac{1}{3}$ fr. Gram, Mønter paa **10**, **5**, **2** og **1 Yen**, af Vægt i Forhold til den først nævnte, alle af Finhed = 900.

Sølv: **Trade-Dollar** (Forordn. af 28 Febr. 1875), af Vægt 420 eng. Troy-Grains = 27.2156 fr. Gram, af Finhed = 900. Mønter paa **1 Yen** (Trade-Yen) efter 1871 og 1873 af Vægt 416 eng. Troy-Grains = 26.9564 fr. Gram, af Finhed = 900. Som Skillemønt, af Finhed = 800: Mønter paa **50**, **20**, **10** og **5 Sen** (lig henholdsvis $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ og $\frac{1}{20}$ Yen), saaledes at Mønten paa 50 Sen fra 1873 har en Vægt = 208 eng. Troy-Grains = 13.4782 fr. Gram, men fra 1871 har en Vægt = $12\frac{1}{2}$ fr. Gram og de andre Mønter i Forhold til denne.

Bronze: Mønter paa **2**, **1**, $\frac{1}{5}$ og $\frac{1}{10}$ **Sen**.

De her boende Europæere og Nordamerikanere benytte mest den **mexicanske Sølvpjaster** ell. **Dollar** à **100 Cents**. De her boende Hollændere regne som oftest efter **Tail** à **10 Maas** à **10 Condrijeu**, idet 1 Tail regnes = $17\frac{1}{2}$ fr. Gram Sølv, af Finhed = $892\frac{2}{5}$ eller indeholdende 15.6170 fr. Gram fint Sølv i Værdi = 2 Kr. 49.87 Øre.

De indfødte regnede tidligere efter **Meh** ell. **Mommeh** à **10 Pun** à **10 Rin** à **10 Moo**, idet 1 Meh ell. Mommeh var lig Værdien af 1.5617 fr. Gram fint Sølv = 24.99 Øre, eller lig den af Hollænderne benævnte Maas. En anden ældre Regningsmaade, men som dog endnu benyttes meget ved Notering af Priser paa Varer, er efter **Rió** ell. efter **Bu**, hvorved der imidlertid for Tiden ikke forstaas nogen af de ældre inddragne Guld- eller Sølvmønter, men 1 Rió som Mønt er lig 1 Rió i Vægt (= 37.8 fr. Gram) ikkemøntet Sølv, af Finhed mindst 97 Touch (= 970), eller et Kvantum af 36.666 fr. Gram fint Sølv i Værdi = 5 Kr. 86.66 Øre og 1 Bu, der er lig $\frac{1}{4}$ af denne, bliver lig 1 Kr. 46.66 Øre. Priserne paa Té, Silke, Bomuldsgarn, Bomuldstøjer og Jærn angives i Reglen i Rió, Ris og Silkeormeæg i Bu og i den daglige Handel i Jokuhama regnes mest efter Bu.

Endnu findes en tredie Regningsmaade, efter **Sen** ell. **Mongseng**, der tidligere var af Kobber, men nu af Jærn, af Hollænderne kaldet Pitje, af Englænderne og Nordamerikanerne Cash ell. Cas. Den er cirkelrund med et firkantet Hul i Midten, i Udseende lig den chinesiske Tsién ell. Cash. Oprindeligen skulde 1500 saadanne være = 1 Bu; men deres Værdi er nu langt ringere, idet 1600, 1700, ja endog 2500 kunne sættes = 1 Bu. 8 Sen ell. Mongseng benævnes **Hatschi-Mongseng**, den er cirkelrund, af en Blanding af Kobber og Jærn, i Midten findes et firkantet Hul.

100 Sen kaldes **Tempo** ell. **Hiyaku-Mongseng**, den er af oval Form og særdeles godt præget af 81 Dele Kobber, 9 Dele Tin og 10 Dele Bly, den vejer 317 eng. Troy-Grains = 20.54 fr. Gram, i Midten findes et firkantet Hul. Værdien af denne er variabel efter Prisen paa Kobber, i 1871 kunde man antage 100 Tempo = 1 Rió. Brevportoen angives i Tempo, ligesom ogsaa Daglønnen ved Té-produktionen angives i denne Mønt.

Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Ri har 36 Tschu (eng. Choo) ell. Masti à 60 Keng à 6 Schaku, Sasi ell. Saschi à 10 Sung ell. Sun à 10 Bu ell. Bun à 10 Rin ell. Ring. — Der findes forskjellige Arter af Schaku, den almindeligste er Kane schaku, der er = $11\frac{2}{2}\frac{1}{2}$ eng. Tom. = 0.303 643 fr. Meter eller 134.603 6 par. Lin. = 0.967 466 d. Fod. Ved Overenskomsten mellem Preussen og Japan af 24 Jan. 1861 og mellem Østerrig-Ungarn og Japan af 18 Oct. 1869 angives Længden af 1 Ri til kun 3 910 fr. Meter, som sættes = 4 275 eng. Yards.

Som Alenmaal benyttes 1 Kudschira schaku, Kudschira sasi ell. Tsune sasi = $1\frac{1}{4}$ alm. Kane schaku = 0.379 6 fr. Meter = 1.209 3 d. Fod og den deles i 10 Sung à 10 Bu. 1 Djoo ell. Dschu ogsaa kaldet Tang er lig 10 Kudschira schaku.

Markmaal og Flademaal: 1 Tschu (eng. Choo) har 10 Tang ell. Tan à 10 Seh à 30 Tsjubo, Tsubu ell. Pu à 1 Kvadr. Keng à 36 Kvadr. Schaku. 1 Tschu er i Længde 60 Keng, i Bredde 50 Keng = 3 000 Kvadr. Keng. 1 Tang er i Længde 20 Keng, i Bredde 15 Keng = 300 Kvadr. Keng. 1 Seh er i Længde 6 Keng, i Bredde 5 Keng = 30 Kvadr. Keng.

Undertiden benytte ogsaa Japaneserne til Udmaaling af Fladeindhold som Enhed deres Gulvtæppe, der stedse har samme Størrelse, nemlig i Længde 6 Schaku, i Bredde 3 Schaku, eller i Areal 18 Kvadr. Schaku = $\frac{1}{2}$ Kvadr. Keng. — 1 Kvadr. Schaku er = 0.092 199 fr. Kvadr. Meter = 0.935 991 d. Kvadr. Fod. 1 Kvadr. Keng = 3.319 161 fr. Kvadr. Meter = 33.695 688 d. Kvadr. Fod.

Maal for tørre og flydende Varer: 1 Koku ell. Kok' har 10 To à 10 Schoo, Schîng ell. Masu (af Hollænderne kaldet Gantang) à 10 Ngoo à 10 Schikaju, Sjak' ell. Sasi à 10 Sai. 1 Schoo deles ogsaa i 2 Go ngoo og 1 Ngoo i 2 Go schikaju. Maalekarrene ere firkantede med kvadratisk Grundflade, 1 Schoo er i Bunden 4.9 Sung × 4.9 Sung, i Højde 2.7 Sung = 64.827 Kub. Sung = 1.814 866 fr. Liter = 1.878 511 d. Potter.

Koku benyttes ogsaa til Maaling af Tømmer og til Bestemmelse af Skibes Drægtighed.

Stenplader udmaales ved Tsjubo (Flademaal).

Vægt: 1 Kvanmeh har 10 Hjakumeh ell. Fjakmeh à 10 Rió à 10 Meh, Monmeh ell. Mommeh à 10 Fung ell. Pun à 10 Rin ell. Ring à 10 Mo. 1 Kin ell. King har 160 Monmeh ell. 16 Rió. 1 Riómeh (kun benyttet til Apothekervarer) har 4 Monmeh. — 1 Kin ell. King er = $1\frac{1}{3}$ eng. Pund avdp. = 604.790 2 fr. Gram.

De i Japan bosatte Europæere og Amerikanere betjene dem af den chinesiske Vægt, se Kanton Pag. 303.

Guld-, Sølv- og Møntvægt: 1 Rió har 10 Meh, Monmeh ell. Mommeh à 10 Fung ell. Pun à 10 Rin ell. Ring à 10 Mo. — 1 Rió er ligesom i China = 37.573 0 fr. Gram, eller $\frac{3}{5}$ pCt. lettere end Handelsvægten.

Java, se Batavia.
Jeddo, se Japan.
Jezo, se Japan.
Jokohama, se Japan.

Kambodja,

bestaaende af den sydlige Del, Nederkambodja ell. Nedrecochinchina, der er fransk Koloni, og den nordlige Del, Øvrekambodja, et Kongerige under Frankrigs Beskyttelse.

Mønt.

Man regner efter **Tschutschu** à **10 Tiën** (paa engelsk kaldet Tean) à **60 Peti.** For at bedømme Værdien af denne Tschutschu, kan man gaa ud fra, at den her saa hyppigt forekommende spanske Søjlepjaster kan sættes = 7 saadanne, hvorved denne altsaa bliver = $\frac{5}{7}$ Kwan fra Anam = Værdien af 3.434 066 fr. Gram fint Sølv eller = 54.95 Øre.

Den mest udbredte Mønt var tidligere Mønten Peti, der er af Zink med et firkantet Hul i Midten. 60 saadanne trækkes paa en Snor og denne kaldes da Tiën, 10 saadanne benævnes Tschutschu.

10 Tschutschu snøres sammen til en Pakke. I den nyere Tid blive disse Mønter mindre almindelige, saaledes benyttes i Nedrekambodja nu mest Pjasteren, ligesom ogsaa den franske Møntberegning er almindelig her siden 1872 og man regner efter **Franc** à **100 Centimes.** Foruden de franske Mønter gaa ogsaa her siden 1872 de mexicanske Pjastre til en fast Cours af 5 Francs 55 Centimes, til hvilken Cours den franske Regering tager dem, medens de dog i den daglige Omsætning kun gaa for 5 Francs 40 à 45 Centimes.

Ofte benyttes her, ligesom i Anam, ved større Betalinger Guld- og Sølvbarrer, se Pag. 275.

Maal og Vægt.

De i Nederkambodja bosatte Europæere bruge de engelske eller franske Længde- og Rummaal, saaledes fornemmelig den eng. Yard og den franske Meter. Som Rummaal især Liter og Hektoliter. Som Vægt benytte Europæerne ved Udførsel den chinesiske Vægt: 1 Pikol ell. Pecul har 100 Catties à 16 Taels Tales ell. Liang og er = $133\frac{1}{3}$ eng. Pund avdp. = 60.4790 fr. Kilogr. 1 Pikol Ris regnes = 134 eng. Pund (= 60.78 Kilogr.) Netto. Man regner almindeligen 100 Pikol Paddy ell. ikke-afskallede Ris = 70 Pikol afskallede Ris. Ved Detaillehandelen anvendes undertiden den franske metriske Vægt. De indfødte benytte ofte ved Handel med Chineserne de anamitiske Størrelser, se Pag. 275.

I Øvrekambodja benyttes enten de i Anam anvendte Maal, se Pag. 275, eller de siametiske, se Bankok Pag. 278, eller de chinesiske, se Kanton Pag. 300. Længdemaalet Wa i Siam benævnes her Piom. Kornmaalet er som oftest det i Anam benyttede og 2 Tao, Teo ell. Tëu benævnes her 1 Thang. 1 Tao Ris holder i Vægt 24 Catties. Vægten er den chinesiske, idet dog 1 Pikol har 2 Thang à 50 Catties, i Stedet for at Tan i China er ensbetydende med Pikol.

Kanagawa, se Japan.

Kanton,

chinesisk: Kuang-tschéu-fu, en af de vigtigste Handelspladser i Kejserdømmet China.

Mønt.

Man regner efter **Liang** (af Englænderne kaldet Tale ell. Tael) à **10 Tsién**, **Mehs** ell. **Mas** à **10 Fen** ell. **Candorin** à **10 Li** ell. **Tong-Tsién** (af Englænderne kaldet Cash, af Hollænderne Pitje) à **10 Hao** ell. **Chou** à **10 Sse** ell. **Sii.**

Imellem Chineserne paa den ene Side, Europæerne og Amerikanerne paa den anden Side eller imellem disse sidste og Udlandet stilles Regningen op i spanske eller vel snarere i mexicanske Pjastre, de saakaldte Dollars à 100 Cents (herfra undtages dog Schang-haï, se strax neden for). Man kan regne 18 Liang = 25 Pjaster ell. 720 Liang = 1000 Pjaster, hvilken Cours dog retter sig efter de Varer, der sælges og om det sker ved contant Betaling eller ej. Coursen kan variere fra 715—718 Liang = 1000 Pjaster. De Pjastre, der helst modtages, ere de gamle spanske Søjlepjastre fra Carl IV (Carolus-Dollars), men ogsaa de mexicanske kunne benyttes. Hongkongdaleren modtages ved Regeringskassen, men i den daglige Handel nødig, og Pjastre fra Central- ell. Sydamerika slet ikke.

Liang skulde som Mønt egentlig holde 1 Vægt-Liang (= 37.573 023 fr. Gram) fint Sølv, men efter den anførte Cours (720 L. = 1000 P.) faar 1 Liang kun Værdien af 33.386 752 fr. Gram fint Sølv eller = 5 Kr. 34.19 Øre.

I Schang-haï regnes siden 1856 almindeligen efter **Liang** ell. **Tales** à **100 Candorin** (eng. Candareen) ell. **Cents** à **10 Cash**, idet 1 Liang indeholder 1 Skat-Sølvvægt-Liang (= 38.246 0 fr. Gram) Sissi Sølv, af Finhed c. $895\frac{3}{7}$ Tusindedele, eller 34.246 3 fr. Gram fint Sølv = 5 Kr. 47.94 Øre.

Foruden de her nævnte to Størrelser af Liang findes endnu en tredie, den saakaldte «**Haikuan**» ell. «**Regerings-Tehl**» ell. «**Liang**», der i Værdi er $11\frac{2}{5}$ pCt. bedre end den sidst nævnte, eller = 6 Kr. 10.41 Øre.

I det sydvestlige China benyttes ogsaa Cowries (smaa Muslinger), hvoraf 5000 Stkr. regnes = 1 eng.-ostind. Comp.-Rupee.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Til Udmaaling af Vejlængder benyttes 1 Tu, der har 250 Li og er lig 180 Tschang ell. 1800 Tschi. — 1 Tu

er lig Middelmeridiangraden eller = 111 113.388 8 fr. Meter = 354 029.474 9 d. Fod = 14.751 2 d. Mil. Den heraf udledede Tschi eller Fod er imidlertid ikke den for Tiden i China benyttede, men en mindre, nemlig den under Hia- og Sung-Dynastiet anvendte. Den chinesiske Sømil benævnes Keng, der er lig 60 Li = 26 667.213 3 fr. Meter = 84 967.074 0 d. Fod = 3.600 0 d. Sømil. 1 Li altsaa = 0.059 0 d. Landmil = 0.060 0 d. Sømil.

1 Yin har 10 Tschang à 2 Pu à 5 Tschi (engelsk Chih) ell. Covid à 10 Tsun ell. Pant à 10 Fen, Fan ell. Fahn. Enheden er Tschi, som i de forskjellige Provinser fører forskjellige Navne, saasom: Tschia, Tschik, Tschek, Tscheh, Tscheoh, Tschioh, Tsia, Tsa og Tsak. Størrelsen af denne er meget forskjellig, dels efter de forskjellige Provinser, Districter, Byer, ja selv Kvarterer i Byer, dels ogsaa efter Beskaffenheden af de Varer, hvortil den benyttes. Der findes mindst 400 forskjellige Tschi i China, varierende fra 0.232 5 fr. Meter til 0.448 fr. Meter. Den lovmæssige Tschi er for Tiden 141 par.-Linier = 0.318 072 fr. Meter = 1.013 441 d. Fod (egentlig skulde den være = 0.319 375 fr. Meter). Den benyttes af Kjøbmænd og Haandværkere i Peking under Navn af Ing-tsao-tschi, men ellers aldeles ikke. Ved Tolden benyttes den gml. Tschi fra Kanton, som ved Overenskomsten med England i 1843 er sat til $14\frac{1}{10}$ eng. Tom. = 0.358 137 fr. Meter eller 158.760 6 par. Lin. = 1.141 095 d. Fod, ved Overenskomsten med Frankrig i 1858 og med Italien i 1867 er 1 Tschi sat = 355 Millimeter = 0.355 0 fr. Meter eller 157.370 1 par. Lin. = 1.031 101 d. Fod. I Kanton og Macao er 1 Tschi for Manufakturvarer i en gros Handelen, Paï-tsién-tschi, = 0.372 5 — 0.374 fr. Meter, i Detaillehandelen = 0.365 — 0.370 fr. Meter. I Amoy for Manufakturvarer = 0.307 — 0.311 fr. Meter. I Fu-tschéu-fu for Manufakturvarer, Kang-kiao-tschi, = 0.298 — 0.303 fr. Meter, ved Silkehandelen derimod 0.305 fr. Meter. I Schang-haï for Manufakturvarer, I-tsaï-tschi, = 0.352 — 0.356 fr. Meter. I Tsién-tsin er Skræderfoden, Tse-tschi, = $13\frac{3}{10}$ eng. Tom. = 0.337 8 fr. Meter og Tømmermandsfoden, Mju-tschi, = 12 eng. Tom. = 0.304 8 fr. Meter. De Maal, som under Navn af Tschi benyttes mest og som derfor ere de vigtigste for Kjøbmændene at kjende, ere de nævnte for Amoy, Fu-tshéu-fu og Schang-haï, dernæst følgende: I Schang-haï ved Tømmerhandel, Tsong-ming-i-tschi ell. Waï-tschi = 0.396 — 0.398 fr. Meter, ved Tolden, Haë-kuan-tschi ell. Kiu-tsun-tschi à 9 Tsun = 0.358 1 fr. Meter, for Kjøbmænd og Haandværkere, Fu-kian-i-tschi ell. Pa-tsun-tschi à 8 Tsun = 0.319 — 0.318 fr. Meter, for Reb-

slagere, Murere, Snedkere og Drejere, Lu-pan-tschi, Mu-tsiang-tschi ell. Tsi-tsun-tschi à 7 Tsun = 0.277—0.281 fr. Meter. I Ningpo for Skrædere, Tsaï-fong-tschi = 0.358 fr. Meter, det almindelige Localmaal, Kuan-tsaï-tschi = 0.348 fr. Meter, for Tømmermænd, Murere og Stenhuggere, Lu-pan-tschi = 0.278—0.279 fr. Meter.

De chinesiske Kjøbmænd pleje i deres Contoir at have tvende Tschi-Maal, hvoraf det ene er 5—10 Millimeter kortere end det andet, de sælge nemlig Varerne til samme Pris i det mindre som i det større, men i Partier maales da med den lange Tschi.

Silketøjer sælges af Chineserne efter Vægt.

Ofte benyttes som Alenmaal den eng. Yard, her kaldet Ma. Forholdet mellem denne og den chinesiske Tschi er højst forskjellig paa Grund af den store Mængde af Tschi her findes. I Kanton plejer man at regne $2\frac{2}{5}$ Tschi, I Schang-haï $2\frac{1}{2}$ Tschi = 1 Yard. Den eng. Yard er i Virkelighed c. 2 pCt. større end det her nævnte Forhold, saaledes, at Kjøbmændene derved give deres Kunder 2 pCt. bedre Maal end som de kunne gjøre Fordring paa.

Markmaal og Flademaal: 1 King, Tsin ell. Fu har 100 Méu à 4 Kío à $2\frac{1}{2}$ Fen à 24 Pu ell. Kung. 1 Pu ell. Kung som Flademaal er = 1 Kvadr. Længde-Pu ell. Kvadr. Længde-Kung à 25 Kvadr. Tschi. — 1 Méu er en Firkant 240 Pu lang og 1 Pu bred. Denne Inddeling benyttes ved videnskabelige Beregninger, men i Praxis anvendes Decimal-Deling, idet 1 Méu deles i 10 Fen à 10 Li à 10 Hao à 10 Sse. Den ved Flademaalet benyttede Tschi er = 0.335 fr. Meter ell. 149.204 2 par. Lin. = 1.067 377 d. Fod. 1 Kvadr. Tschi = 0.112 225 fr. Kvadr. Meter = 1.139 294 d. Kvadr. Fod, 1 Méu altsaa = 6.733 5 fr. Ares = 6 835.761 8 d. Kvadr. Fod. Det engelske Konsulat i Schang-haï regner 1 Méu = 6.744 fr. Ares.

Træ til det finere Snedkerarbejde sælges efter Vægt.

Kornvarer sælges i en gros Handelen stedse efter Vægt. I Detaillehandelen benyttes følgende Maal: 1 Ping har 5 Jüh à $1\frac{3}{5}$ Tschi ell. Tan à 2 Hwo ell. Ku à 5 Téu à 10 Tsching à 10 Ho ell. Ghe à 2 Jo à 5 Tscho à 10 Tschao à 10 Tso à 10 Kuéi à 64 Su. 1 Pu = $6\frac{2}{5}$ Téu. Desuden findes ogsaa 1 Téu paa 4 Tsching. Af Maalekar findes der kun 4 Størrelser, nemlig: Hwo ell. Ku, Téu paa 10 Tsching, hele og halve Tsching paa henholdsvis 10 Ho og 10 Jo. 1 Tschi indeholder 3160 Kub. Tsun, men da Længdemaalet er meget forskjelligt, lader Størrelsen af Kornmaalene sig kun vanskeligt angive og Vanskeligheden bliver

endnu større derved, at de forskjellige Kornhandlere benytte to à tre forskjellige Maal. Der findes Téu-Maal paa $3\frac{2}{5}$, 5, $7\frac{1}{2}$, $9\frac{3}{4}$, $10\frac{1}{2}$ og $11\frac{2}{3}$ Liters Størrelse. Der findes imidlertid et officielt Kornmaal, hvorefter 1 Tsching skal være = 1.031 fr. Liter = 1.067 2 d. Potter.

I Schang-haï sælges Ris efter Maal og det største Maal, den dobbelte Haï-Hwo (Tschi ell. Tan) indeholder 180 Kin ell. Catties nye Ris, hvorfor man ogsaa kalder en saadan Vægt af Kornvarer en Tan ell. Pikol.

Flydende Varer sælges efter Vægt, man har derfor til Detaillehandelen Hulmaal, der rumme i Vægt 2, 4 og 8 Liang. Man betjener sig ogsaa af den engelske Gallon.

Handelsvægt: 1 Tan ell. Pikol (Picul ell. Pecul) har 100 Kin ell. Catties à 16 Liang ell. Tales à 10 Tsién ell. Mace à 10 Fen, Huhn, Candareen ell. Candorin à 10 Li ell. Cash. 1 Liang deles ogsaa i 24 Tschü à 10 Lui à 10 Schu. 1 Tschi har 4 Kiun à 15 Yin à 2 Kin.

Blandt Chineserne indbyrdes er Vægtforholdet ikke altid det foran nævnte. 1 Kin kan have fra $13\frac{4}{5}$—28 Liang og 1 Tan fra 85—400 Kin. Der findes omtrent lige saa mange forskjellige Kin som der findes Kjøbmænd.

Ved Handelen med Udlandet benytte de her boende fremmede almindeligen 1 Tan ell. Pikol = $133\frac{1}{3}$ eng. Pund avdp. Vægt = 60.479 0 fr. Kilogr. Denne Størrelse af Pikol indførtes 1770 ved Overenskomsten mellem det eng.-ostind. Compagni og Hong-Kjøbmændene og optoges atter i Reglementerne af 1843 og 1858 for Englands Handel paa China. Ved Overenskomsterne af 1858 med Frankrig og i 1867 med Italien bestemtes 1 Tan ell. Pikol med Hensyn til Opkrævning af Told til 60.453 fr. Kilogr.

De Vægtlodder, der benyttes ved Handelen med Udlændinge i China, ere sædvanligt noget lettere, idet 1 Pikol vejer 60.128 fr. Kilogr., 1 Liang ell. Tale altsaa 37.580 fr. Gram, eller nærligen af samme Vægt som ved Guld- og Sølvvægten. I Kanton til Vejning af Té er en Liang = 36.810 fr. Gram, til andre Varer af Vægt = 37.527 fr. Gram. I Schang-haï er 1 Liang = 36.589 fr. Gram. I Fu-tschéu-fu er en Handels-Tan ell. Pikol = 100 eng. Pund avdp. Vægt = 45.359 3 fr. Kilogr., 1 Liang altsaa = 28.349 5 fr. Gram.

Man benytter for øvrigt flere Arter af Tan ell. Pikol, saaledes f. Ex. i Amoy 1 Pikol, som for brunt Sukker er = 94 Kin, for Candissukker = 95 Kin, for Indigo = 110 Kin og for Ris = 140 Kin. I Han-kheu 1 Pikol = 113 Kin. Mange Steder

kaldes den oven for nævnte Tschi paa 120 Kin ogsaa Pikol. I Kanton, Ningpo og Su-tschéu-fu anvendes 1 Pikol paa 100 Kin, men hvor denne Kin kun har 13—15¾ Liang (i Stedet for 16). I Ningpo findes Pikols paa 100, 120, 140, 150, 160, 200, 300 og 400 Kin. 1 Kin har ikke altid 16 Liang. 1 Kin paa 16 Liang kaldes Kuan-tsing, paa 14 3/10 Liang Se-ma-tsing og paa 14 Liang Tsa-tsing; men der findes ogsaa Kin paa 15, 17, 18, 20, 24 og 28 Liang. I Macao findes 3 Arter af Pikols: Pikol Balança = 100 alm. Kin = 133⅓ eng. Pund avdp. = 60.479 0 fr. Kilogr., benyttet til Bomuld og værdifulde Varer. Pikol Seda = 111 3/20 alm. Kin = 100 Kin Seda = 148⅕ eng. Pund avdp. = 67.222 4 fr. Kilogr., til Peber, Alun og mindre værdifulde Varer. Pikol Chapa = 150 alm. Kin = 200 eng. Pund avdp. = 90.718 5 fr. Kilogr. for Ris.

Guld-, Sølv- og Møntvægt: 1 Kin ell. Catty har 16 Liang ell. Tales à 10 Tsién ell. Mace à 10 Fen ell. Candareen à 10 Li ell. Cash à 10 Hao à 10 Sse à 10 Hwuh. — 1 Liang vejer 1.208 eng. Troy-Ounces = 37.573 023 fr. Gram. I Schang-haï benyttes til Sølv en Skat-Sølvvægt-Liang ell. Tale = 38.246 fr. Gram og til Guld en Liang = 36.560 fr. Gram.

Probervægt: Finheden af de ædle Metaller angives i Toques ell. Touch (Hundrededele).

Karikal, se Pondicherry.
Kioto, se Japan.
Kiusiu, se Japan.
Kola-ambu, se Colombo.
Krydderøerne, se Molukkerne.
Kuang-tschéu-fu, se Kanton.
Kötsching, se Borneo.
Liu-kiu-Øerne, se Japan.
Luzon, se Manila.
Macao, se Kanton.

Madras,

Hovedstad i det eng.-ostind. Præsidentskab Madras paa Coromandelkysten.

Mønt.

Den nuværende Mønt ligesom i Calcutta, se Pag. 289. Den ældre Rupee var siden 1818 fuldstændig lig den nuværende Comp. Rupee, den deltes ogsaa i **4 Quarts** à **4 Annas** à **12 Pies.**

De prægede Mønter ere her som i hele engelsk Ostindien, se Calcutta Pag. 290.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Man benytter her den engelske Yard og Foot, ligeledes benyttes den under Calcutta anførte Hath, Cubit ell. Covid = $\frac{1}{2}$ eng. Yard. Bomuldstøjer sælges i en gros Handelen pr. Stk., uldne Tøjer pr. eng. Yard, andre Manufakturvarer, navnligen de indenlandske vævede blaa linnede Tøjer og Lommetørklæder, pr. Corge ell. Koorje (ɔ: pr. 20 Stkr.).

Markmaal: 1 Cawney har 24 Grounds ell. Maunies à 2 400 eng. Kvadr. Fod.

Maal for Korn: 1 Garce har 80 Parahs à 5 Marcals à 8 Puddies à 8 Ollucks. — 1 Parah er i Rumindhold = 3750.08 eng. Kub. Tom. = 61.4511 fr. Liter = 63.6061 d. Potter. Kornvarer sælges ogsaa efter Vægt og man regner da ved Ris 1 Garce = 9 256$\frac{1}{2}$ eng. Pund avdp. = 4 198.68 fr. Kilogr. 1 Bag ell. Sack Ris er = 164 eng. Pund avdp. = 74.39 Kilogr. 1 Barrel Hvedemel er = 196 eng. Pund avdp. Netto = 88.90 Kilogr.

Maal for flydende Varer: De gml. engelske, se Pag. 21. Olie, Mælk, renset Smør sælges efter Candy à 20 Marcals à 8 Puddies, hvor 1 Puddy er den oven for staaende eller = 1.5363 fr. Liter = 1.5902 d. Potter. 1 Candy regnes = 64 gml. eng. Vin-Gallons (i Stedet for 64.94).

Handelsvægt: 1 Gursay har 20 Candies à 20 Muns, Maunds ell. Man à 8 Vis à 5 Seers à 8 Pollams à 10 Pagodas. — 1 Candy er = 500 eng. Pund avdp. 1 Mun = 25 eng. Pund avdp. = 11.3398 fr. Kilogr. 28 Madras-Muns = 25 Bombay-Muns. 2 304 Madras-Muns = 700 nye bengalske Bazar-Muns ell. eng.-ostind. Normal-Muns. 896 Madras-Muns = 300 bengalske Factorie-Muns.

Guld- og Sølvvægt: Den eng. Troyvægt, se Pag. 22. De indfødte benytte Stjærnepagode-Vægten, der er = 52.56 eng. Troy-Grains = 3.405 8 fr. Gram.

Probervægten er den i Calcutta (se Pag. 292) benyttede, ofte angives dog Finheden, ligesom i China, i Touch (Hundrededele), som atter deles i 10 Dele.

Diamantvægten er den eng. Juvelvægt, se Pag. 23.

Perlevægt: 1 Mangelin, der deles i 16 Dele, er = 6 eng. Troy-Grains = 0.388 794 fr. Gram. Prisen paa Perler angives paa en lignende Maade som i Bombay (se Pag. 287) pr. ideelle Chow, delt i 64 Dele, og for at finde denne, multipliceres Perlernes Vægt i Mangelins med sig selv og atter med $\frac{3}{4}$, det udkomne Product divideres med Antallet af Perler og Qvotienten bliver da Chows. Vejer f. Ex. 20 Perler 15 Mangelins, vil dette blive $8\frac{7}{16}$ Chows, eftersom $(15 \times 15 \times \frac{3}{4}) : 20 = 8\frac{7}{16}$.

Makassar,

Mankassar ell. Vlaardingen, Stad paa Øen Celebes.

Mønt, Maal og Vægt

ere ligesom paa Batavia, se Pag. 281, med følgende Undtagelser:

Rismaal ell. **Risvægt:** Den af det hollandske Handelsselskab benyttede Gantang er = $11\frac{1}{2}$ hollandske Troy-Ponden eller = 5.66 fr. Kilogr. Den af de indfødte benyttede kun $\frac{2}{3}$ af denne, eller = 3.773 3 fr. Kilogr.

Guld- og Sølvvægt: 1 Tael ell. Tale har 16 Mace. 11 Mace ere = 1 Real batavisk Sølvvægt, altsaa 1 Tale = 39.771 1 fr. Gram.

Manila,

Hovedstad paa Øen Manila ell. Luzon blandt Philippinerne i det bagindiske Archipelag.

Mønt.

Man regner efter **Peso** ell. **Pjaster** à **100 Centésimos** ell. **Centavos.** Pjasteren deles ogsaa, ligesom tidligere, i **8 Reales** (de plata) à **20 Cuartos.**

Ved Decret af 1 Apr. 1877 fra Generalgouverneuren er Møntenheden den philippinske Guld-Peso, der lovmæssigt skal veje $\frac{1}{136}$ gml. castil. Marco = 1.691518 fr. Gram og være af Finhed = 875, altsaa indeholde 1.480078 fr. Gram fint Guld, af Værdi = 3 Kr. 67.06 Øre.

I Følge samme Decret ere kun de philippinske Guld-, Sølv- og Kobbermønter lovligt Betalingsmiddel her paa Øerne.

Fra 1871 til 1874 benyttede Regeringen her det i Spanien anvendte Møntsystem, nemlig 1 Peseta = 100 Céntimos de peseta (se Pag. 101), men det afskaffedes atter 1874 og man regnede i Fremtiden efter Pesos.

Der forekommer i Beregninger ogsaa ofte en anden, mindre Peso paa 512 Maravedises, medens den gode Peso holder 680. Den lille Peso er derfor lig c. 0.753 gode Peso, eller = 2 Kr. 76.37 Øre. Nøjagtigt ere 85 smaa Pesos = 64 gode Pesos.

Mønter, prægede for Philippinerne:

Guld: Mønter paa **4, 2** og **1 Peso**, af Finhed = 875, overensstemmende med de ældre spanske Mønter fra 1786—1814, eller de nuværende mexicanske paa henholdsvis $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ og $\frac{1}{16}$ Onza, af Vægt = 6.7661, 3.3830 og 1.6915 fr. Gram.

Sølv: Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Peso** = 50 Centésimos ($\frac{1}{2}$ Duro ell. Escudo), paa $\frac{1}{5}$ **Peso** = 20 Centésimos ($\frac{1}{5}$ Duro) og paa $\frac{1}{10}$ **Peso** = 10 Centésimos ($\frac{1}{10}$ Duro), alle af Finhed = 900, overensstemmende med de spanske Mønter paa 10, 4 og 2 Reales fra 1854. Vægten af disse = 12.9801, 5.1920 og 2.5960 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **5, 2** og **1 Cuarto.**

Maal og Vægt

ere lovmæssigt de gml. spansk-castilianske (se Pag. 104), ved Toldvæsenet benytter man de nye spanske eller franske metriske Størrelser.

Foruden de her nævnte Maal- og Vægtsystemer benyttes hyppigt i det daglige Liv en Del andre Maal, hvoraf de vigtigste ere:

Længdemaal: Man benytter i en gros Handelen som Alenmaal mest den eng. Yard. De her boende chinesiske Kjøbmænd benytte ogsaa 1 Tschi, der er = 0.3510 fr. Meter = 1.1184 d. Fod.

Markmaal og Flademaal: 1 Guiñon har 10 Balitas à 10 Bucanes og er = 36000 castil. Kvadr. Piés = 27.9495 fr. Ares = 0.5067 d. Td. Land.

Maal for Korn, Ris, Kakao og Kaffe: 1 Caban, Cavan ell. Coyang har 25 Gantas à 8 Chupas à 4 Apatanes. Størrelsen af 1 Caban kan efter de seneste Beretninger (fra 1865) antages at være i Rumindhold = 3.47 sp.-castil. Kub. Fod = 75.0648 fr. Liter = 77.6972 d. Potter. (Ældre Beretninger angive den til 5998 eng. Kub. Tom. = 98.2870 fr. Liter = 101.7337 d. Potter.)

Maal for flydende Varer: Enten benyttes den gml. eng. Vin-Gallon eller 1 Tinaja, der holder 16 Gantas à 8 Chupas og er i Rumindhold = 62.9037 fr. Liter = 65.1096 d. Potter.

Handelsvægt: Til Landets Produkter benyttes følgende Vægt: 1 Pico ell. Pikol = 10 Chinanta à 10 Cate à 16 Taël. — 1 Pico er = $5\frac{1}{2}$ spansk-castil. Arrobas = 63.2628 fr. Kilogr. 1 Fardo er = 87 castil. Libras. 1 Quintal Vox er = 110 castil. Libras. 1 Tonelada er lig den eng. Ton paa 2240 eng. Pund. Det castil. Libra regnes i Vægt 2 pCt. tungere end det engelske Pund (i Virkelighed ere 100 Libras = 101.4331 eng. Pund avdp.) og som Følge heraf regnes 1 Arroba = $25\frac{1}{2}$ eng. Pund. 1 Quintal = 102 Pund, 1 Pico = 140 Pund og 16 Pico = 1 eng. Ton ell. 2240 eng. Pund avdp.

Smaa Vægte vejes ofte ved den mexicanske Pjaster, der lovmæssigt skal veje 0.941176 sp.-cast. Onza, men regnes = 1 castil. Onza, eller 16 Pjastre = 1 castil. Libra. 1 Cato regnes = 22, 1 Taël Silke = 11 mexicanske Pjaster. 1 Marco regnes = 8, 1 Punto Guld- og Sølvtraad = 9, 1 Taël Guldvægt = 10 mexicanske Pjaster.

Miako, se Japan.

Mokka,

Mokha ell. Mocha, Hovedstaden i det arabiske Landskab Jemen.

Mønt.

Man regner i Landskabet Jemen efter **Mokkadaler** ell. **Land-Pjaster** à **80 Caveers, Kabirs, Kabukts** ell. **Buckscha.** **1 Haraff** er = 1 Pjaster 22 Kabirs, eller 40 Haraff ere = 51 Mokkadaler.

Mønter findes ikke prægede efter dette Møntsystem, man betjener sig mest af Maria Theresiadalere, her kaldte *Fransi* og de

gml. spanske Sølvpjastre, her kaldte *Mogrebi*, og man regner 100 af disse = 121½ Mokkadaler. 1 Mokkadaler kan saaledes antages at have en Værdi = 19.250 212 fr. Gram fint Sølv eller = 3 Kr. 8.00 Øre.

Af indenlandsk Mønt findes kun Kobbermønten **Kommassih**, hvoraf der gaar fra 350 til 500 paa 1 Maria Theresiadaler, og Værdien af denne varierer da fra 1 til ¾ Øre pr. Stk. Af fremmede Mønter gaa her de hollandske Dukater og de gml. venetianske Zecchiner til 2 Pjaster 40 à 52 Kabirs.

Da Landskabet staar under tyrkisk Overhøjhed, gaa ogsaa tyrkiske Mønter her.

Maal og Vægt.

Foruden de tyrkiske Maal- og Vægtstørrelser benyttes endvidere følgende:

Længdemaal: 1 Cobido ell. Covid er = 19 eng. Tom. = 0.482 596 fr. Meter = 1.537 646 d. Fod. 1 Guz er lig 25 eng. Tom. = 0.634 994 fr. Meter = 2.023 219 d. Fod.

Maal for Korn: 1 Tomand ell. Teman har 40 Mekmedas ell. Kellas. 1 Tomand Ris vejer 187⅙ eng. Pund avdp. = 84.897 4 fr. Kilogr. og regnes = 5 Surate-Muns.

Maal for flydende Varer: 1 Cuddi ell. Gudda har 8 Nusfias à 16 Wakeias ell. Vakias og er lig c. 2 gml. eng. Vin-Gallons = 7.57 fr. Liter = 7.84 d. Potter.

Handelsvægt: 1 Bahar har 15 Frasils à 10 Maunds à 40 Wakeias. 1 Rattle har 15 Wakeias. Ved Kaffe er 1 Maund = 2 Rattles à 14½ Wakeias eller 29 Wakeias (i Stedet for 40). — 1 Wakeia = 33.2213 fr. Gram. 1 Bahar = 199.327 9 fr. Kilogr. 1 anden Bahar angives lig 460 Mokka-Pund à 485.70 fr. Gram. 1 Balle Kaffe er = 274 Mokka-Pund = 133.08 fr. Kilogr.

Guld- og Sølvvægt: 1 Beak har 1½ Wakeias ell. Vakias à 10 Koffalas à 16 Karat. 1 Miskal har 24 Karat. 87 Wakeias ere i Vægt = 100 gml. spanske Sølvpjastre, eller 1 Wakeia ell. Vakia = 31.108 4 fr. Gram.

Molukkerne

eller Krydderøerne i det indiske Archipelag, tilhøre Hollænderne.

Mønt.

Den almindelige i hollandsk Ostindien anvendte, se Batavia Pag. 281.

Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Covid er = $18\frac{2}{15}$ eng. Tom. = 0.460 583 fr. Meter = 1.467 508 d. Fod.

Kartofler sælges efter Pikol (se neden for under Vægt).

Maal for flydende Varer: Den i Batavia anvendte Kan, se Pag. 282.

Handelsvægt: Fornemmeligen anvendes den gml. hollandske, se Pag. 52, men ogsaa den chinesiske, se Kanton Pag. 303, og den engelske, se Pag. 21. Paa Amboina har 1 Baar ell. Bahar (for Kryddernelliker) 50 Barotti og er 550 holl. Troy-Pund = 270.692 2 fr. Kilogr., paa Banda har 1 Baar ell. Pikol 100 Catjes og er = c. $562\frac{1}{2}$ holl. Troy-Pund = 276.844 3 fr. Kilogr. 1 Soekel ell. Sukel Muskatenblomme er = 28 Catjes. Prisen paa disse Varer noteres pr. 6 holl. Troy-Pund (= 2.95 Kilogr.) og Muskatnødder sælges pr. Troy-Pund (= 492.17 fr. Gram). Paa Ternate har 1 Pikol 100 Catjes (fra Batavia) og 1 Barotti er lig den paa Amboina.

Vægt for Ris og Salt: **1**... Paa Amboina: 1 Koyang Ris er = 25 Pikols à 100 Catjes (Sølvvægt) = 3000 holl. Troy-Pund = 1476.503 2 fr. Kilogr. 1 Gantang = $3\frac{3}{4}$ Catjes. **2**... Paa Banda benyttes til Ris og Salt den samme Koyang, men den deles i 40 Maaten. **3**... Paa Ternate er 1 Bamboe ell. Bambu Ris og Salt = $1\frac{1}{2}$ holl. Troy-Pund = 738.2516 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: **1**... Paa Amboina: 1 Catje er = 20 Tales ell. Tails à 16 Mace ell. Mehs à 4 Coubang ell. Kaubang og = 12 288 holl. As = 590.601 3 fr. Gram. **2**... Paa Ternate er Vægten ligesom paa Batavia, se Pag. 282.

Diamantvægt: 1 Karat har 4 Grän. 2500 Karat ere = 1 holl. Troy-Pund, altsaa 1 Karat = 0.196 867 fr. Gram.

Paa Ternate anvendes desuden alle de under Batavia anførte Størrelser, se Pag. 282.

Nagasaki, se Japan.
Natal, se Sumâtra.
Nieuw Brussel, se Borneo.
Niigata, se Japan.
Ningpo, se Kanton.
Nipon, se Japan.
Osaka, se Japan.
Padang, se Sumâtra.
Palémbang, se Sumâtra.

Patna,

Stad i Præsidentskabet Bengalen i engelsk Ostindien.

Mønt.

Den i Calcutta benyttede, se Pag. 289.

Maal og Vægt (cfr. Calcutta).

Længdemaal: Alenmaalet for Tøjer og Tæpper er = 33 eng. Tom. = 0.838 2 fr. Meter = 2.670 6 d. Fod, for de finere Tøjer = 42½ eng. Tom. = 1.079 5 fr. Meter = 3.439 5 d. Fod.

Flydende Varer sælges enten efter Vægt og da efter Seer paa 45, 76 ell. 80 Sicca, eller efter Maal, der skulle svare til denne Vægt. Disse Maal holde 32½, 54⅕ og 57¾ eng. Kub. Tom., eller 0.532 6 fr. Liter = 0.551 2 d. Potter, 0.888 2 fr. Liter = 0.919 3 d. Potter og 0.946 3 fr. Liter = 0.979 5 d. Potter.

Handelsvægt: Der findes 7 forskjellige Størrelser af Seer, der skulle holde 45, 48, 72 Sicca, 72 Sicca 11 Annas 7 Pice, 76, 80 Sicca og 81 Sicca 5 Annas, hvor hver Sicca er lig 179⅔ eng. Troy-Grains; men ved Eftervejning har det vist sig, at de veje circa 1 eng. Drachme mere end de skulde efter den første Beregning. De veje nemlig 297 Drachmer = 526.238 4 fr. Gram, 316 Dr. = 559.903 4 Gr., 474½ Dr. = 840.741 1 Gr., 482 Dr. = 854.029 9 Gr., 500¾ Dr. = 887.252 0 Gr., 526½ Dr. = 932.877 1 Gr. og 534¾ Drachmer = 947.494 8 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: 1 Tola er = 209 eng. Troy-Grains = 13.543 0 fr. Gram, 1 Massa = 18½ eng. Troy-Grains = 1.198 8 fr. Gram og 1 Ruttee = 3 1/20 eng. Troy-Grains = 0.197 6 fr. Gr.

Penang ell. Pinang, se Pulo Pinang.

Persien.

Mønt.

Man regner efter **Tomân** ell. **Tumân** à **10 Kran, Kerân** ell. **Gharân** (egentlig Sahib kran) à **1000 Dinâr.** 1 Kran deles ogsaa i **2 Panabat, Papapat** ell. **Penabad** à **10 Schahi** ell. **Schachi.**

I den mindre Handel forekomme følgende Regningsstørrelser: 1 Rial = $1\frac{1}{4}$ Kran = 25 Schahi = 1250 Dinâr. 1 Abassi = 4 Schahi = 200 Dinâr. 1 Senar = 2 Schahi = 100 Dinâr. 1 Bisti = $\frac{1}{5}$ Schahi = 10 Dinâr. Herved fremkommer en ren Decimaldeling af Tomanen, nemlig: 1 Tomân = 10 Kran à 10 Senar à 10 Bisti a 10 Dinâr. I Buschîr og Omegn deles, ligesom i Bássora, 1 Kran i 10 Mamudi à 10 Danim à 10 Flusch.

Den nuværende Møntfod er siden 1878 fuldstændig overensstemmende med den franske Guld-Møntfod og Sølvcourant-Møntfod, idet 1 Tomân svarer til den franske 10-Francs i Guld og 1 Kran er lig $\frac{1}{5}$ af den franske 5-Francs i Sølv.

Mønter, prægede efter denne Møntfod:

Guld: Mønter paa **1 Tomân** = 10 000 Dinâr, af Finhed = 900, af Vægt = 3.225 8 fr. Gram, Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Tomân** = 5 000 Dinâr og paa $\frac{1}{4}$ **Tomân** = 2 500 Dinâr, af samme Finhed, Vægten i Forhold til den hele Tomân.

Sølv: Mønter paa **1 Kran** = 1 000 Dinâr, af Finhed = 900, af Vægt = 5 fr. Gram, Mønter paa $\frac{1}{2}$ **Kran** (Panabat) = 500 Dinâr og paa $\frac{1}{4}$ **Kran** = 250 Dinâr, af samme Finhed, Vægten i Forhold til den hele Kran.

Kobber: Mønter paa **2, 1** og $\frac{1}{2}$ **Schahi** paa henholdsvis 100, 50 og 25 Dinâr, af Vægt 10, 5 og $2\frac{1}{2}$ fr. Gram. Det almindelige Navn for Kobbermønter er Pul.

Tidligere fandtes her alene Guld-Møntfod og 1 Tomân skulde lovmæssigt veje 18 Nechud (= 3.450 0 fr. Gram) og have en Finhed = 960. Værdien saaledes = 8 Kr. 21.38 Øre, naar den var fuldvægtig, men i Reglen blev den saaledes beklippet, at den tabte circa $^1/_8$ af sin Vægt, eller 8 saadanne beklippede havde kun en Værdi lig 7 fuldvægtige. Deres Værdi vil derfor i Reglen ikke kunne sættes højere end til omtrent 10 franske Francs eller, ligesom den nye Tomân, = 7 Kr. 20.00 Øre.

De russiske Guldmønter ere Hovedbetalingsmidlet ved de store Forretninger, Halv-Imperialen maa, for at blive modtaget, veje 34 Nechud (= 6.516 7 fr. Gram), den lovmæssige Vægt er 6.544 0

fr. Gram, og pari Cours for denne regnes i Tebrîz til 18, ved det kaspiske Hav til $17\frac{1}{2}$ og i Teherân til $17\frac{1}{4}$ Kran.

Prægede Mønter efter den ældre Møntfod:

Guld: Mønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Tomân**, af Finhed = 960, af Vægt henholdsvis 18 og 9 Nechud (= 3.4500 og 1.7250 fr. Gram).

Sølv: Mønter paa **1 Kran** ell. Hezar = 1000 Dinâr og paa $\frac{1}{2}$ **Kran** (Panabat) = 500 Dinâr, begge af Finhed = 960. Vægten af 1 Kran før 1857 = 28 Nechud (= 5.3667 fr. Gram), efter 1857 = 26 Nechud (= 4.9833 fr. Gram). Den halve Kran i Forhold hertil.

Kobber: Mønter paa **2**, **1** og $\frac{1}{2}$ **Schahi.**

Maal og Vægt.

Noget regelmæssigt System for Maal og Vægt findes ikke, meget beror kun paa Skik og Sædvane, der findes derfor en stor Mangfoldighed af locale Maal. Nogle Varer sælges eller maales med ét Maal og andre hermed beslægtede Varer maales med et ganske andet Maal.

Længdemaal: Milemaalet kaldes Farsak ell. Farsenk, der egentlig skal være = 6000 Zer Schahi eller 6720 fr. Meter = 0.8921 d. Mil, men benyttes dog til at betegne Længder af meget forskjellig Størrelse, gjennemsnitlig kan man regne dette Maal til 5065 fr. Meter ell. 0.6724 d. Mil. Flere Steder er det dog 6110 fr. Meter = 0.8112 d. Mil. 1 Mänzil (Dagsrejse) regnes gjennemsnitlig til $5\frac{1}{2}$ à 6 Farsenk ell. circa 29000 fr. Meter = 3.85 d. Mil.

1 Zer, Ser, Arschin, Guz, Ges ell. Gers har 4 Tscherek ell. Tscheharek à 4 Girre ell. Ghire à 2 Bar, men Længden af 1 Zer er afvigende paa de forskjellige Steder, dog findes der hovedsageligen kun to Arter i Brug: **1**... Zer Schahi ell. Arschin Schahi for Uldvarer, især benyttet i Tebrîz = 1.1200 fr. Meter = 3.568544 d. Fod. **2**... Zer Mokäsär ell. Arschin Mokäsär for persiske Tøjer og ved Detaillehandelen, især benyttet i Schirâz og Teherân = 1.0250 fr. Meter = 3.265855 d. Fod. I Tebrîz regnes denne i Praxis = 1 Meter. I Tebrîz og i Provinsen Aderbeidjan benyttes ogsaa den ældre tyrkiske Endáseh, den eng. Yard og den schweizer Elle (= 0.6 Meter). I den nyere Tid sælges hyppigt Tøjer efter den franske Meter.

Markmaal: 1 Dscherib er i Almindelighed lig 1066 Kvadr. Zer. I Provinsen Aderbeidjan er 1 Karwar = 100 Batman à

125 Kvadr. Zer Schahi. — 1 Kvadr. Zer Schahi er = 1.254 400 fr. Kvadr. Meter = 12.734 506 d. Kvadr. Fod.

Brænde sælges efter Vægt, navnlig pr. Halwar.

Kornvarer og andre tørre Varer sælges efter Vægt: Hvede sælges i Tebrîz pr. Batman à 1000 Miskal med et Tillæg af $62\frac{1}{2}$ Miskal som Erstatning for Tara, altsaa egentlig à $1062\frac{1}{2}$ Miskal Brutto.

Flydende Varer sælges ligeledes efter Vægt, navnlig pr. Man, der i dette Tilfælde deles i 8 Seers à 4 Ponza à 4 Heftdrem à 5 Miskal à $1\frac{1}{2}$ Derhem ell. Dramm. — 1 Man = 2.944 fr. Kilogr.

Handelsvægten er forskjellig paa de forskjellige Steder. Den vigtigste Vægt kaldes Man, Mun, Maund, tyrkisk Batman, hvoraf der findes mange Størrelser. **1**... Den lille Man ell. Man fra Teherân ell. fra Ataria deles i 40 Seers à 16 Miskal, eller i 6 Rottel à 160 Derhem eller endelig, som anført ved flydende Varer, i 8 Seers à 80 Miskal. Denne Man er = 640 Miskal = 2.944 fr. Kilogr., den er den mest benyttede og naar ikke andet anføres, menes hermed denne. **2**... Man fra Tebrîz ell. fra Aderbeidjan = 1000 Miskal = 4.600 fr. Kilogr. **3**... Man-i-schah ell. Man fra Isfahán, Schirâz ell. fra Rescht = 1280 Miskal = 5.888 fr. Kilogr. **4**... Man fra Meragha = 1250 Miskal = 5.750 fr. Kilogr. **5**... Man fra Karadagh = 1740 Miskal = 8.004 fr. Kilogr. **6**... Den lille Man fra Rei = 2560 Miskal = 11.776 fr. Kilogr. **7**... Den store Man fra Rei = 3000 Miskal = 13.800 fr. Kilogr. **8**... Karavane-Man = 1600 Miskal = 7.360 fr. Kilogr. Denne sidste regnes = 6 tyrkiske Oke eller = den tyrkiske Batman (= 7.686 2 fr. Kilogr.).

I Tebrîz benyttes ogsaa det russiske Pud og Pund.

Af større Vægte benyttes den saakaldte Halwar, Kalwar ell. Karwar, der har to Størrelser: **1**... Halwar diwani = 100 Man fra Teherân = 294.400 fr. Kilogr. **2**... Halwar asbi = 20 Man-i-schah = 117.760 fr. Kilogr. 1 Kantár er lig 30 Karavane-Man = 220.800 fr. Kilogr. En Kamel antages at kunne bære c. 220 Kilogr., men ogsaa undertiden 250 ell. 260 Kilogr. 1 Bar eller Muldyrslast varierer fra 20—25 Man-i-schah eller fra 117.76—147.20 Kilogr. 1 Artaba er = 7 Man fra Tebrîz = 32.200 fr. Kilogr.

Guld- og Sølvvægt: 1 Miskal har 6 Dung à 4 Nechud, Nohud ell. Nachod à 4 Gendum, tyrkisk Bogdaï. — 1 Miskal er = 4.600 0 fr. Gram.

Møntvægt: Den franske Gramvægt.

Probervægt: Finheden af Mønter angives paa den nu saa almindelige Maade ved Tusindedele.

Ædelstens- og Perlevægt: 1 Kirat er = 0.200 0 fr. Gram. 23 Kirat ere nemlig = 24 Nechud eller 1 Miskal = 4.600 0 fr. Gram.

Philippinerne, se Manila.
Point de Galle, se Colombo.

Pondicherri,

Hovedstaden i de franske Besiddelser i Forindien.

Mønt.

Man regner her enten efter **Pagode** (Stjærnepagode) à **28 Fanons** ell. **Fanams** eller efter **Rupee** (Pondicherri-Rupee) à **8 Fanons** à **18 Cash** ell. **Caches.** Rupien deles ogsaa i **180 Doudous.** 2 Stjærnepagoder ere saaledes = 7 Pondicherri-Rupees. 1 Stjærnepagode regnes lig 8 Francs 40 Centimes og 1 Rupee = 2 Francs 40 Centimes.

En Pondicherri-Rupee er en Sølvmønt af Finhed $11\frac{1}{2}$ Deniers (= $958\frac{1}{3}$), af Vægt 214.825 Grains gml. par. Vægt = 11.410 382 fr. Gram, indeholdende 10.934 9 5 0 fr. Gram fint Sølv af Værdi = 1 Kr. 74.96 Øre. Stjærnepagoden, der har en Værdi = $3\frac{1}{2}$ Gange denne, kan altsaa antages at have en Værdi = 6 Kr. 12.36 Øre.

Man regner 1 Pondicherri-Rupee lig den eng.-ostind. Compagni-Rupee, skjønt den er rigelig $2\frac{1}{4}$ pCt. bedre end den sidste.

Af større Regningsenheder benyttes Lack ell. Lac Rupee for at betegne en Sum paa 100 000 Rupees og Karor ell. Crore for at betegne 100 Lac ell. 10 Mill. Rupees.

Af indenlandske Mønter findes her:

Guld: Mønter paa **1 Pagode**, af Vægt 3.401 9 fr. Gram, af Finhed $708\frac{1}{3}$ og en ældre af Vægt 3.406 0 fr. Gram, af Finhed 800.

Sølv: Mønter paa **1 Rupee**, af Finhed $11\frac{1}{2}$ Deniers (= $958\frac{1}{3}$), af Vægt 214.825 Grains gml. par. Vægt = 11.410 4 fr. Gram. Mønter paa **2** og **1 Fanon** ell. Fanam, af Finhed $10\frac{9}{10}$ Deniers (= $908\frac{1}{3}$), af Vægt 55.710 og 27.855 Grains gml. par. Vægt = 2.959 0 og 1.479 5 fr. Gram.

Kobber: Mønter paa **1 Cash.**

Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Vilcadé har 2 Astames ell. Guez à 2 Coudées (Alen) ell. Hât'h à 2 Empans (Fod) à 12 Doigts (Tom.). — 1 Coudée er = 0.519 745 fr. Meter = 1.656 011 d. Fod. Ved Landmaaling benyttes 1 Côle, Bân ell. Bambou, der er lig 3.647 670 fr. Meter = 11.622 206 d. Fod.

Markmaal: 1 Carré har 3 Vélys à 20 Canis ell. Mas à 100 Cougis. — 1 Cougi er = 1 Kvadr. Côle = 13.305 496 fr. Kvadr. Meter = 135.075 672 d. Kvadr. Fod.

Maal for Korn: 1 Garce har 125 Gallons à 12 Marskals à 2 Packas à 2 Maass. — 1 Gallon er = 35.895 0 fr. Liter = 37.153 8 d. Potter. 1 Garce Salt i Pondicherri og Karikal er en Vægt paa 9000, i Yanaon paa 4500 Pund gml. fransk Vægt, Poids de marc. Kornvarer sælges ogsaa efter Vægt. Ved Oliefrø er 1 Canam lig 24 Marskals. Ved andre tørre Varer er 1 Cougi lig 12 fr. Kub. Meter = 388.150 7 d. Kub. Fod.

Maal for flydende Varer: 1 Lègre holder 70—75 gml. fr. Veltes. Ved Olie og smeltet Smør er 1 Doba = 16 Marskals (Kornmaal).

Handelsvægt: 1 Barre ell. Candi har 20 Taulans, Mands ell. Maunds og er = 234.962 8 fr. Kilogr. 1 Touque er = $6\frac{1}{4}$ Serres ell. Seers à 8 Paloms (Guldvægt). — 1 Serre = 271.944 fr. Gram.

Guld- og Sølvvægt: 1 Palom har 10 Viraganidés à 10 Panavadés à 16 Neli. — 1 Palom er = 33.993 fr. Gram.

Probervægt: Rent Guld og Sølv betegnes som havende en Finhed = 10 Toques og denne Toque deles ved Guld i 128, ved Sølv i 100 Dele.

Perlevægt: 1 Calanchi har 20 Manchadis og er lig 0.1400 fr. Gram.

---

1 Courge er et Antal af 20 Stkr. 1 Cal Lærred har 2 Conjons og holder 36 Astames eller 37.42 fr. Meter. Ved Betel-Handelen betyder Souroutout 3000 Blade, Adoucou 48 Blade og ved Areka-Nødder betyder Avanom 2000 Nødder.

Pontianak, se Borneo.
Pulo Klematan, se Borneo.

Pulo Pinang,

Penang ell. Pinang, egentlig Prince of Wales' Island, engelsk Ø i Malakastrædet.

Mønt.

Man regner efter **Dollar** (spanske Pjaster) à **100 Cents.** Ofte deles denne Dollar i **20 Copangs** à **5 Pies** ell. Cents. I 1827 indførtes lovmæssigt Sicca-Rupien (se Calcutta Pag. 290), men denne Regningsmaade er aldrig bleven almindelig, lige saa lidt som den senere Compagni-Rupie.

Som lovligt Betalingsmiddel anvendes Hong-kong-Daleren, de nordamerikanske Trade-Dollars fra 1873, den japanesiske Trade-Yen og den nye japanesiske Trade-Dollar fra 1875. Ligeledes benyttes her den eng.-ostind. Compagni-Rupie og som pari Cours regnes 11 Compagni-Rupier = 5 Dollars, eller 1 Rupie = $45\frac{5}{11}$ Cents, medens den dog i det daglige Liv regnes ligefrem lig 45 Cents.

Af Kobbermønter findes her Mønter paa **2** og **1 Cents.**

Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Hasta ell. Cubit (Alen) er lig 18 eng. Tom. = 0.457 196 fr. Meter = 1.456 718 d. Fod. De her boende Europæere og til Dels ogsaa Chineserne benytte mest den eng. Yard. Ved Landmaaling benyttes 1 Orlong, der er = 20 Jumbas à 2 Depas à 4 Hastas og = 80 eng. Yards.

Markmaal og Flademaal: 1 Orlong er et Areal, 1 Længde-Orlong langt og bredt = 6400 Kvadr. Yards = 25600 Kvadr. Hastas. 1 Orlong er = 400 Jumbas à 4 Depas à 16 Kvadr. Hastas. — 1 Kvadr. Hasta er = 0.209 028 fr. Kvadr. Meter = 2.122 026 d. Kvadr. Fod.

Maal for Kornvarer, Salt og flydende Varer: 1 Coyang ell. Koyan har 800 Gantangs à 4 Chupahs. 1 Parra er nominelt 10 Gantangs, men man træffer ogsaa Maal, der holde 5, 15 ell. 20 Gantangs. — 1 Gantang er i Rumindhold = 271.65 eng. Kub. Tom. = 4.4514 fr. Liter = 4.6075 d. Potter.

1 Coyang Ris vejer c. 45 Pikols (= 2721.56 fr. Kilogr.), af Salt c. 63 Pikols (= 3810.18 fr. Kilogr.). Bengalsk Ris, Ærter og Bønner sælges pr. Sack, der regnes at veje 2 bengalske Bazar-Muns (= 74.65 fr. Kilogr.) eller 164 eng. Pund avdp. (= 74.39 fr. Kilogr.). 1 Sack Salt vejer 100 eng. Pund avdp. (= 45.36 fr. Kilogr.).

Handelsvægt: **1**... *Den chinesiske* ell. *Bazarvægten*: 1 Coyang = 40 Pikols à 100 Catties à 16 Tales ell. Tahils. — 1 Pikol er = $133\frac{1}{3}$ eng. Pund avdp. = 60.4790 fr. Kilogr. 1 chinesisk Catty = 604.7902 fr. Gram. **2**... *Den malaiske*: 1 Bhar ell. Bahar har 3 Pikols à 100 Catties à 16 Tales ell. Tahils. 15 malaiske Pikols ere = 16 chinesiske Pikols, eller den malaiske Pikol = $142\frac{2}{9}$ eng. Pund avdp. = 64.5110 fr. Kilogr. 1 malaisk Catty = 645.1096 fr. Gram. I Praxis regnes derimod 1 Pikol stedse til $142\frac{2}{3}$ eng. Pund avdp. = 64.7126 fr. Kilogr., hvorved 1 malaisk Catty bliver = 647.1255 fr. Gram, eller meget nær lig 24 spanske Sølvpjaster regnet til 416 eng. Troy-Grains pr. Stk. 1 Bahar regnes = 321 chinesiske Catties (i Stedet for 320).

Ved Fragter til England regnes 1 Ton lig 16 eng. Hundredweight = 812.84 fr. Kilogr.

Guld- og Sølvvægt: 1 Catty har 20 'Bongkals, Buncals ell. Bungkuls à 16 Mayams, Mehams ell. Miams à 12 Sagas. — 1 Bongkal vejer 53.9667 fr. Gram, men regnes almindeligen = 2 spanske Sølvpjaster à 416 eng. Troy-Grains pr. Stk. = 53.9127 fr. Gram. I Pinang sælges Guldtraad efter en lettere Catty paa kun 36 Pjasters Vægt (i Stedet for 40) og regnes derfor lig 14976 eng. Troy-Grains = 970.4291 fr. Gram.

---

1 Corge er et Antal af 20 Stkr. (Snes), men 1 Corge Java-Tobak er = 40 Kurve.

Ranguhn,

Stad i det engelske Birma i Bagindien.

Mønt.

Man regner i engelsk Birma, ligesom i hele engelsk Forindien, efter **Rupie** à **16 Annas** à **12 Pies**, se Calcutta Pag. 289.

Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Taing har $2\frac{1}{2}$ Kosa à 20 Oke-tha-pah à 20 Teh, Ta ell. Bambus à 7 Taong, Toung ell. Taim à 2 T'wah à $1\frac{1}{2}$ Maik à 8 T'hits. 1 Lan = 4 Taong. 1 Taong

(Alen), ogsaa kaldet Sandang er = $19\frac{1}{10}$ eng. Tom. = 0.485 136 fr. Meter = 1.545 739 d. Fod.

Markmaal: 1 Peh har 625 Kvadr. Teh og er = 72.078 0 fr. Ares = 1.306 7 d. Tdr. Land. — 1 Kvadr. Teh = 11.532 473 fr. Kvadr. Meter = 117.076 170 d. Kvadr. Fod.

Bygningstømmer: Teaktræ sælges i eng. Birma for Tiden efter den eng. Ton à 50 eng. Kub. Fod Planker, forhen (endnu i 1872) pr. eng. Ton à 42 eng. Kub. Fod Planker af gjennemsnitlig 28 Fods Længde.

Maal for Kornvarer, Kalk og Salt: 1 Coyan har 100 Taindang, Teng ell. Ten à 2 Kwai à 2 Saik ell. Sait à 2 Sah ell. Sarots à 2 Pyees à 4 Salay à 2 Lamay à 2 Lamyet. — 1 Sah er circa 1 gml. eng. Vin-Gallon ell. c. 3.79 fr. Liter = c. 3.92 d. Potter.

I en gros Handelen sælges Salt efter Vægt og navnlig pr. 100 Wiss ell. Paithas.

1 Teng afskallede Ris holder en Vægt af 16 Paithas = $58\frac{2}{5}$ eng. Pund avdp. = 26.49 fr. Kilogr. Teng benævnes af Englænderne Basket, idet man dog ikke maa forvexle denne med det Maal, som siden 17 Juni 1872 er indført under Navn af Basket, det indeholder 2 370 eng. Kub. Tom. og er = 38.836 3 fr. Liter = 40.198 2 d. Potter. Det rummer i Vægt 51—52 eng. Pund (= 23.13—23.59 fr. Kilogr.) gode, ikke-afskallede Ris (Paddy). Ris sælges under Navn af 6 til 7 Parts'-Ris, 6 Parts'-Ris, 5 til 6 Parts'-Ris, 5 Parts'-Ris, 4 Parts'-Ris, 3 Parts'-Ris og $2\frac{1}{2}$ til 3 Parts'-Ris, hvilket betegner at den indeholder $\frac{1}{6}$—$\frac{1}{7}$ Paddy, $\frac{1}{6}$ Paddy, $\frac{1}{5}$—$\frac{1}{6}$ Paddy, $\frac{1}{5}$ Paddy, $\frac{1}{4}$ Paddy, $\frac{1}{3}$ Paddy ell. $\frac{2}{5}$—$\frac{1}{3}$ Paddy. 1 Basket 5 Parts'-Ris holder 68 eng. Pund (= 30.84 fr. Kilogr.) og 100 Baskets Paddy antages at give 60 Baskets 5 Parts'-Ris. I Bassein regnes den gml. Basket 5 Parts'-Ris i Vægt til 66 eng. Pund (= 29.94 fr. Kilogr.). Før 1861 fandtes i Ranguhn to Størrelser af Ris-Basket som Regeringsmaal: **1**... Den gamle Basket, som af rensede Ris indeholdt 70 eng. Pund (= 31.75 fr. Kilogr.), af 5 Parts'-Ris 63 eng. Pund (= 28.58 fr. Kilogr.) og af Paddy 52 eng. Pund (= 23.59 fr. Kilogr.) og **2**... Den nye Basket ell. Bushel, som af rensede Ris indeholdt 62 eng. Pund (= 28.12 fr. Kilogr.), af 5 Parts'-Ris $57\frac{1}{2}$ eng. Pund (= 26.08 fr. Kilogr.) og af Paddy 48 eng. Pund (= 21.77 fr. Kilogr.).

Flydende Varer sælges efter Vægt.

Handelsvægt: Toldvæsenet eller i det hele taget Øvrigheden benytter den eng.-ostind. Normalvægt eller den nye Bazarvægt,

se Calcutta Pag. 291. Denne anvendes ogsaa meget i den større Forretning, men ved Siden af denne anvendes ogsaa den birmaniske Vægt, der benyttes saa vel til Handels- som til Guld- og Sølvvægt. 1 Paitha (af Englænderne kaldet Wiss, Viss ell. Vis) har 100 Kyat (af Englænderne kaldet Tical) à 4 Mat'h à 2 Moo ell. Mu à 2 Bai ell. Tubby à 4 store Ruay ell. Rway à 2 smaa Ruay ell. Rway. 1 Paitha, der ogsaa deles i 4 Agitos à 2 Abuccos, er lig 3.65 eng. Pund avdp. = 1.655 613 fr. Kilogr.

Stenkul sælges i den større Handel pr. eng. Ton à 2240 eng. Pund (= 1016.05 fr. Kilogr.), Jærn pr. 100 Wiss (= 165.56 fr. Kilogr.).

Probervægt: Finheden af de ædle Metaller angives i M'hu (Tiendedele). Den højeste Finhed af Guld er her $9\frac{3}{4}$ M'hu (= 975).

Saigun, se Anam.
Samárang, se Batavia.
Sambas, se Borneo.
Saráwak, se Borneo.
Schang-haï, se Kanton.
Selan, d. s. s. Ceylon, se Colombo.
Siam, se Bankok.
Sikok, se Japan.

Singapur,

By paa den engelske Ø af samme Navn ved Bagindien.

Mønt.

I de større Handelsforretninger regner man efter **Dollar** à **100 Cents**, hvorved er at forstaa den ældre spanske Sølvpjaster eller nuværende mexicanske. Som lovligt Betalingsmiddel benyttes her, ligesom paa Pulo Pinang, Hong-kong-Daleren, den nordamerikanske Trade-Dollar fra 1873 og den japanesiske Trade-Yen, ligesom ogsaa de ældre Pjastre fra Chile og Bolivia gaa for en Dollar. Af de gamle spanske Pjastre ere de, der ere mest søgte, de fra Carl IV (Carolus-Dollars) og fra Ferdinand VII, de første ofte med en Opgjæld af 2—4, ja selv indtil 12 pCt., de sidste med en Opgjæld af 2—3 pCt. Pjastre fra Perù tages kun til

78 Cents. Engelsk-osind. Compagni-Rupier gaa for 47 Cents. Ligesom i China circulerer her en stor Mængde saakaldte «Chopped Dollars» (beklippede Dalere), men de modtages kun efter Vægt. Franske Sølv 5-Francs kunne vel benyttes, men kun med Tab. Der benyttes saa godt som ikke Guldmønt, ikke engang den engelske.

Siden 1860 har Regeringen ladet slaa Kobbermønter paa **1** og $\frac{1}{2}$ **Cent.** Tidligere benyttedes smaa Kobbermønter (Copper Tokens), hvoraf 660—680 paa 1 Dollar.

Den engelske Regering regner her ofte efter Compagni-**Rupie** à **16 Annas** à **12 Pies**, men uagtet Rupien meget ofte anvendes her som Betalingsmiddel, er der dog ingen ellers, som regner efter Rupier.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Alenmaalet kaldes Covid, der er = 18 eng. Tom. = 0.457196 fr. Meter = 1.456718 d. Fod. Ofte benyttes ogsaa den eng. Yard.

Maal for Kornvarer og flydende Varer: 1 Gantang har 2 Bamboos og er = $1\frac{1}{4}$ gml. eng. Vin-Gallons = 4.7316 fr. Liter = 4.8976 d. Potter.

1 Coyan Ris fra Siam og det ostind. Archipelag samt Sago og Sesamfrø er en Vægt paa 40 Pikols = 2419.16 fr. Kilogr. 1 Coyan Salt er 52 Pikols = 3144.91 fr. Kilogr. 1 Sack bengalsk Ris, Hvede, Majs og Bælgfrugter er = 2 bengalske Bazar-Muns = 74.65 fr. Kilogr.

Handelsvægt: Den chinesiske, se Kanton Pag. 303. Til Varer, der indføres fra Europa, benyttes hyppigt den engelske Vægt, se Pag. 21.

Guld- og Sølvvægt: Den under Pulo Pinang, Pag. 318, anførte. Ved Guld- og Sølvtraad benyttes en lettere Catty = 18 Bongkals = 970.4291 fr. Gram.

---

1 Corge ell. Score er et Antal af 20 Stkr., men ved Java Tobak 40 Kurve.

Sinhala, d. s. s. Ceylon, se Colombo.
Sinkel, se Sumâtra.

Smyrna,

tyrkisk Ismir, Stad i Lilleasien (Levanten).

Mønt.

Man regner her ligesom i Tyrkiet (se Pag. 176) efter **Pjaster** à **40 Parà** à **3 Aspern.**

Den tidligere Valuta er endnu ikke ganske forsvunden, idet man anvender meget den saakaldte **Vexel-Valuta** og **Tschesme-** ell. **Cesme-Valuta**, efter hvilken sidste Tschesme-Rosiner sælges; i Oct. 1875 kunde man regne den tyrkiske Guld-Lira (= 100 tyrkiske Pjaster) = 105 Pjaster Cesme-Valuta. Foruden den lovmæssige tyrkiske Valuta og de her nævnte to benyttedes tidligere (i det mindste indtil 1861 og til Dels endnu) 3 andre: Den **tyrkiske Banks Valuta,** den efter hvilken den tyrkiske Bank fører sine Bøger, eller 108 saadanne Pjaster = 100 tyrkiske Pjaster. **Tschurugg-** ell. **Zschuruk-Valutaen**, almindeligen benyttet ved den mindre Handel, ved Indkjøb af Levnedsmidler og paa Kaffehusene; Værdien af denne staar for Tiden omtrent lige med den tilsvarende Valuta i Aleppo, eller 156 Pjaster = 100 tyrkiske Pjaster. **Tarif-Valutaen,** den efter hvilken de fleste indførte Varer betales og hvorefter Bazaren udsælger; i 1865 stode 125 Pjaster = 100 tyrkiske Pjaster, men denne Valuta er stadigen bleven forringet. Vexel-valutaen benyttes for Varer til Udførsel og i 1878 kunde man regne 123 Vexel-Pjaster = 100 tyrkiske Pjaster.

Kobbermønten er stadigen aftagen i Værdi, saa at man i 1878 kunde regne 160 Pjaster i Kobber i Værdi = 100 Pjaster i Guld.

Foruden Pjasterberegningen benyttes nu meget den franske Frankberegning, navnligen blandt de her boende Europæere, og Prisen paa mange Varer anføres i Francs, ligesom ogsaa den franske Guld 20-Francs er en af de mest yndede Mønter her. Ligeledes benyttes her meget den engelske Sovereign. Af Sølvmønter gaa her den spanske Søjlepjaster (Colonnato), østerrigske Conventions-Speciesdalere og Maria Theresiadalere (Tallari della regina), østerrigske Kvartgylden og russiske Sølv-Rubler (Carbovanz kaldte).

Maal og Vægt.

I det væsentlige ligesom i Tyrkiet, hvortil dog maa føjes følgende Bemærkninger:

Længdemaal: De hyppigst her forekommende fremmede Alenmaal ere: Den brabanter Alen, der regnes = den tyrkiske Pik Hâlebi eller = 27 eng. Tom. = 0.685 8 fr. Meter = 2.185 1 d. Fod, den gml. franske Aune (usuelle) = $1\frac{3}{4}$ Pik Hâlebi = 1.200 1 fr. Meter = 3.823 9 d. Fod, den engelske Yard = $1\frac{1}{3}$ Pik Hâlebi = 0.914 4 fr. Meter = 2.913 4 d. Fod, den saakaldte schweizer Yard = 32 ell. 33 eng. Tom. = 0.812 8 fr. Meter = 2.589 7 d. Fod ell. 0.838 2 fr. Meter = 2.670 6 d. Fod, den ældre schweizer Alen regnet til 40 eng. Tom. = 1.016 0 fr. Meter = 3.237 2 d. Fod.

Markmaal: 1 Dulun Vinland er et Areal = 45 Skridt i Firkant.

Maal for Korn: Siden 17 Nov. 1851 skal dette lovmæssigt være lig det tyrkiske, men man anvender dog endnu den ældre Kiló, der er = $1\frac{1}{2}$ Kiló fra Konstantinopel og = 54.139 2 fr. Liter = 56.037 7 d. Potter.

Flydende Varer sælges i Almindelighed efter Vægt. Rum sælges dog ofte efter den gml. eng. Vin-Gallon, som i Vægt regnes = $2\frac{1}{2}$ ældre Oke.

Handelsvægt: 1 Kantár, Cantaro ell. Kintal har 45 Oke à 4 Litra à 100 Dirhem ell. Dramm à 16 Kirat og er = 57.646 6 fr. Kilogr. 1 Kantár regnes ogsaa = 100 Rottel ell. Lodra. 1 Rottel altsaa = 180 Dramm = 576.466 4 fr. Gram og 1 Oka = 1281.036 4 fr. Gram. Uden for Smyrna, i dens Nærhed, anvendes 1 Kantár = 44 Oke = 56.365 6 fr. Kilogr. I Detaillehandelen benyttes 1 Oka = $401\frac{1}{2}$ Dramm (i Stedet for 400) = 1285.840 3 fr. Gram. 1 Batman, Man ell. Mahnd persisk Silke er = 6 Oke. Bomuld sælges efter eng. Vægt.

Soerab aya, se Batavia.
Succadana, se Borneo.

Sumâtra,

den vestligste af de store Sunda-Øer, tilhører for største Delen Hollænderne.

A. Hollændernes Besiddelse.

Mønt.

Man regner her lovmæssigt siden 1827 efter hollandske **Gylden** à **100 Cents.** Prisen paa Varer angives dog endnu i spanske Pjaster.

Før 1827 fandtes her flere Møntsystemer, som til Dels benyttes endnu.

1) I **Bankahulu** regnede man efter **Dollar** ell. **Real** à **4 Sookoos** à **2 Satallies**, idet 1 Dollar regnedes = 5 eng. Shillings = 4 Kr. 53.99 Øre.

2) I **Padang** regnedes efter **Rijksdaalder** à **48 Stuivers** i en Værdi, hvorefter 1 Rijksdaalder var = $\frac{4}{5}$ spanske Pjaster eller = 3 Kr. 7.69 Øre. Der benyttedes her en stor Mængde chinesiske Li ell. Cash, af Hollænderne kaldet Pitjes ell. Kepings. 16 Snore ell. Bos à 500 Stkr. eller 8000 Stkr. regnedes = 1 spansk Dollar.

3) I **Sinkel** regnedes efter **Taels** ell. **Tehls** à **4 Sookoos** à **4 Satallies**, idet 1 Tael var = 4 spanske Dollars = 15 Kr. 38.46 Øre.

4) I **Tappanuli** regnedes efter spanske **Pjaster** ell. **Dollar** à **24 Fanams** ell. **400 Kepings.** 1 Pjaster havde gjennemsnitlig en Værdi = 3 Kr. 84.62 Øre.

5) I **Palémbang** regnedes ligesom i Padang.

Maal og Vægt.

1) Bankahulu.

Længdemaal: Under det engelske Overherredømme indførtes her engelske Maal. 1 Depoh er = 1 eng. Fathom. 1 Esto, Cubit ell. Covid er = $\frac{1}{2}$ eng. Yard. 1 Hailoh = 1 eng. Yard.

Maal for Korn: 1 Coyan har 800 Koolahs à 4 Chupahs og er = 201600 eng. Kub. Tom. = 33.0354 fr. Hektoliter = 3419.39 d. Potter.

Flydende Varer sælges dels efter Vægt, dels efter Kornmaalet.

Handelsvægten: Den chinesiske, se Kanton Pag. 303, undertiden, saaledes for Peber, den engelske, se Pag. 21.

Guld- og Sølvvægt: 1 Catty har 16 Taels à $1\frac{1}{2}$ Ringits à 8 Kepings og er = 10208 eng. Troy-Grains = 661.4677 fr. Gram.

2) Natal.

Maal for Kornvarer og flydende Varer: 1 Coyan har 80 Tubs. — 1 Tub er = 4029 eng. Kub. Tom. = 66.0217 fr. Liter = 68.3370 d. Potter.

Vægt: Den chinesiske, se Kanton Pag. 303. 1 Catty Ootan for Campher er = 3, 1 Tompong for Benzoe er = 60 chinesiske Catties.

3) Padang.

Maal for Ris: 1 Bamboo er en Vægt paa $7\frac{1}{2}$ holl. Troy-Pund = 3.6913 fr. Kilogr.

Maal for Salt: 1 Coyan har 50 Maaten og er = 3750 holl. Troy-Pund = 1845.63 fr. Kilogr.

Handelsvægt: 1 Bahar har 220 malaiske ell. 330 bataviske Catties. 1 Pikol har 100 Catties, men der findes to Størrelser af Catty: den malaiske Catty = $1\frac{7}{8}$ holl. Troy-Pund = 922.8145 fr. Gram og den bataviske Catty, ogsaa kaldet den chinesiske Catty = $1\frac{1}{4}$ holl. Troy-Pund = 615.2096 fr. Gram. 2 malaiske Catties ere saaledes = 3 bataviske.

Guldvægt: 1 Tael har 16 Mace og er = $1\frac{1}{2}$ bataviske Reals = $\frac{1}{6}$ holl. Troy-Mark = 41.0140 fr. Gram. 1 Tael deles ogsaa enten i 108 Candarin ell. i 700 Rachims.

4) Palémbang.

Vægt: Den chinesiske, se Kanton Pag. 303. 1 Goelack Peber er = $1\frac{1}{4}$ Catties.

Guld- og Sølvvægt: 1 Catty har 10 Taels à $2\frac{1}{4}$ Reals. — 1 Real er = $\frac{1}{9}$ holl. Troy-Mark = 27.3427 fr. Gram (= den bataviske).

B. Den uafhængige Stat Atschin.

Mønt.

Man regner efter **Tael** ell. **Tehl** à **4 Pardows** à **4 Mace** à **4 Copangs.** Den prægede Mønt bestaar i Taels og Mace, Guldmønter af ringe Finhed. 1 Mace vejer 9 eng. Troy-Grains = 0.5832 fr. Gram og har en Værdi = c. $1\frac{1}{6}$ eng. Shillings = 1 Kr. 7.82 Øre. 1 Tael gjælder gjennemsnitlig 19 eng. Shillings = 17 Kr. 25.15 Øre. Som Skillemønt benyttes den chinesiske Cash, der som oftest er af Bly, sjældnere af Tin, Værdien af disse er vexlende fra 24000 — 40000 paa 1 Tael ell. fra 0.07 — 0.04 Øre pr. Stk.

Ofte benyttes Guldstøv, hvis Finhed er $92\frac{1}{2}$ malabariske ell. chinesiske Toques ell. Touch (= 925). Ved Handel med Udlandet benyttes mest spanske Pjastre ell. Dollars og eng.-ostind. Comp.-Rupier, se Calcutta Pag. 289.

Maal og Vægt.

Længdemaal: 1 Cubit er = $\frac{1}{2}$ eng. Yard.

Maal for Kornvarer og flydende Varer: 1 Koyan har 10 Gunchas à 10 Nellis à 8 Bamboos. — 1 Bamboo indeholder

3 Pund 10 Unser 10 Drachmer eng. Vægt avdp. rent Vand, er altsaa i Rumindhold = 1.662 0 fr. Liter = 1.720 3 d. Potter. 1 Parah Salt har 25 Bamboos ell. Punies.

Handelsvægt: 1 Bahar har 200 saakaldte malaiske Catties à 20 Buncals. — 1 Catty vejer 14 820 eng. Troy-Grains = 960.320 4 fr. Gram, den regnes i Reglen = $1\frac{1}{2}$ chinesiske Catties.

1 Mahnd Ris har 21 Bamboos og vejer 75 eng. Pund (= 34.02 fr. Kilogr.).

Guldvægt: 1 Catty har 20 Buncals à 5 Taels à 16 Mace à 4 Copangs. 1 Mayam er = 5 Mace. — 1 Catty er = 960.320 4 fr. Gram.

Surabaya, se Batavia.

Surate,

Søhandelsstad i det engelsk-ostindiske Præsidentskab Bombay.

Mønt.

Man regner, ligesom i Bombay og Calcutta, efter **Compagni-Rupier** à **16 Annas** à **12 Pies** (se Pag. 285 og 289). Før Indførelsen af Compagni-Rupien deltes den ældre Rupie i 16 Annas à 4 Pies. I Stedet for mindre Mønt benyttedes tidligere en fra Persien indført Art af bitre Mandler, kaldet Padens ell. Baddams og hvoraf almindeligen 60 Stkr. regnedes lig 1 Pie.

Maal og Vægt.

Længdemaal: Normalmaalet er her, ligesom i hele engelsk Ostindien, Hath ell. Haut, se Calcutta Pag. 290. Alenen kaldes Guz og den deles i 24 Tussoos. 1 Guz er lig 2 eng. Fod = 0.609 595 fr. Meter = 1.942 290 d. Fod = $1\frac{1}{3}$ Cubit fra Madras.

Kornvarer og flydende Varer sælges efter Vægt.

Vægt: Regeringen benytter den eng.-ostind. Normalvægt eller nye Bazarvægt, se Calcutta Pag. 291. I Handelen benyttes følgende Vægt: 1 Candy har 20 Muns. 1 Mun, Mahnd ell. Maund har som oftest 40 Seers (saaledes ved Kornvarer). Ved Spirituosa, Olier, smeltet Smør, Bomuld og Kokosnødder har

1 Mun 42 Seers, ved andre Varer fra 40—46 Seers. Den store Harra er = 21, den lille Harra = 7 Muns. 1 Behar, Bahar ell. Bhaur er = 24 Muns. 1 Maunee er = 12 Muns. Den sædvanlige Mun paa 40 Seers er = 37.44 eng. Pund avdp. = 16.9825 fr. Kilogr. og man regner i Praxis 3 saadanne Surate-Muns = 4 Bombay-Muns = $1\frac{1}{2}$ bengalske Factorie-Muns. 1 Mun paa 42 Seers er = 39.312 eng. Pund avdp. = 17.8316 fr. Kilogr. 1 Parah har 20 Pallies ell. Pahlis (for Kornvarer) og er = c. 75 eng. Pund avdp. = c. 34.02 fr. Kilogr.

Guld- og Sølvvægt: 1 Seer har 35 Tolas à 12 Massas à 8 Ruttees. 1 Val er = 3 Ruttees. — 1 Seer vejer 6552 eng. Troy-Grains = 424.5627 fr. Gram.

Den til Koraller og Ambra benyttede Seer er i Vægt kun $\frac{9}{10}$ af denne eller = 382.1065 fr. Gram.

Ædelstens- og Perlevægt: 1 Tank har 24 Ruttees à 20 Wassas og vejer $46\frac{4}{5}$ eng. Troy-Grains = 3.032591 fr. Gram.

---

1 Corge er et Antal af 20 Stkr. (Snes).

Syrien, se Aleppo, Beïrut og Tripolis.
Tatas, se Borneo.
Tebrîz, se Persien.
Teherân, se Persien.
Tokio, d. s. s. Jeddo, se Japan.
Trinkonomale, se Colombo.

Tripolis

ell. Tripoli, tyrkisk Tarâbulus, Stad i Syrien ved Middelhavet.

Mønt.

Man regner her, ligesom i Tyrkiet, efter **Pjaster** à **40 Parà** à **3 Aspern,** men Værdien af Mønten er noget ringere end i Tyrkiet. Siden 1876 gjælder her den tyrkiske Guld-Medschidie (= 100 tyrk. Pjaster) 110 Pjaster og den tyrkiske Sølv-Medschidie (= 20 tyrk. Pjaster) $21\frac{1}{4}$ Pjaster, hvorimod de tyrkiske Beschlik og Altelik gaa til samme Værdi som i Tyrkiet eller til henholdsvis

5 og 6 Pjaster. Pjasteren kan saaledes her regnes til en Værdi af 15 Øre.

Af de circulerende fremmede Mønter gaa den eng. Sovereign til 120, den franske og andre 20-Francs til 96 og den russiske Sølvrubel til $17\frac{1}{2}$ Pjaster.

Maal og Vægt

ere de under Beïrût anførte, se Pag. 283.

Tschi-Tschu, d. s. s. Hong-kong, se Hong-kong.
Udong, se Kambodja.
Victoria, se Hong-kong.
Vlaardingen, se Makassar.
Yedo, se Japan.
Yokohama, se Japan.

Australien.

Adelaide, se Nyholland.
Brisbane, se Nyholland.
Hawaiiøerne, se Sandwichsøerne.
Hobarttown, se Nyholland.
Honolulu, se Sandwichsøerne.
Melbourne, se Nyholland.
Ny-Guinea, se Nyholland.

Nyholland.

Mønt.

Man regner her, ligesom i England, efter **Pound** à **20 Shillings** à **12 Pence.** Værdien af denne Mønt kan, i Lighed med hvad derom er anført under Jamaica Pag. 244, bestemmes derved, at den spanske og mexicanske Pjaster, som circulerer her i stor Mængde, i Følge engelsk Gehejmeraadsbefaling af 14 Sept. 1838 skal tages for 50 Pence. Et australsk Pund kan saaledes antages = 18 Kr. 46.15 Øre.

Som særligt for Australien prægede Guldmønter findes hele og halve Sovereigns lig de engelske, kun med en ubetydelig Forandring i Præget, blandt andet bære de paa Reversen Betegnelsen «Australia». Tidligere prægedes en Guldmønt under Navn af australsk Pound, den vejede $\frac{1}{6}\frac{7}{2}\frac{5}{3}$ eng. Troy-Ounce = 8.736 9 fr. Gram, havde en Finhed af $\frac{1}{1}\frac{1}{2}$ (= $916\frac{2}{3}$) og indeholdt altsaa 8.008 9 fr. Gram fint Guld. 32 saadanne vare i Værdi = 35 eng. Sovereings, eller 1 australsk Pound var = 19 Kr. 86.20 Øre.

Foruden de engelske Guld-, Sølv- og Kobbermønter (se Pag. 15) gaa ogsaa her de mexicanske og spanske Sølvpjaster (saakaldte

Dollars), sydamerikanske Pjaster, nordamerikanske Guld- og Sølv-Dollars og eng.-ostind. Compagni-Rupier. Endvidere benyttes Guld i Barrer og Guldstøv.

Den tidligere australske Courant havde en Del ringere Værdi, idet den spanske eller mexicanske Sølvpjaster sattes lig 5 Shillings eller 60 Pence, altsaa 1 Pound paa den Tid = 15 Kr. 38.46 Øre.

Maal og Vægt

ere lovmæssigt de nuværende engelske, se Pag. 16, hvortil dog skal føjes med Hensyn til Markmaal, at 1 Section er = 80 Acres = 32.374 3 fr. Hektares = 58.689 2 d. Tdr. Land og at man i Melbourne sælger Hvede pr. Bushel à 60 eng. Pund (= 27.22 fr. Kilogr.), Byg pr. Bushel à 50 eng. Pund (= 22.68 fr. Kilogr.) og Havre og Malt pr. Bushel à 40 eng. Pund (= 18.14 fr. Kilogr.). Hvedemel sælges pr. Ton à 2000 eng. Pund (= 907.19 fr. Kilogr.).

Ny-Seland, se Nyholland.

Sandwichsøerne

ell. Hawaii, Kongerige paa den australske Øgruppe i det store Ocean.

Mønt.

Øvrigheden regner her, ligesom i England, efter **Pound** à **20 Shillings** à **12 Pence**, men ved den daglige Handel regnes i Almindelighed efter **Dollar**, **Peso** ell. **Pjaster** à **100 Cents.** 1 Dollar deles ogsaa i **8 Reales.**

Værdien af denne Dollar er ingenlunde fast, snart regnes den lig den mexicanske Sølvpjaster, snart lig den nordamerikanske Guld-Dollar, snart lig den ældre nordamerikanske Sølv-Dollar og endelig ogsaa lig den franske 5-Francs ell. Sølv-Sol fra Perù.

Af fremmede Mønter gaa her mest:

Guld: Spanske og sydamerikanske Dubloner til 16 Dollars. Danske og tyske dobbelte Pistoler til 8 Dollars. Engelske Sovereigns til 5 Dollars. Hollandske Wilhelmd'orer til 4 Dollars. Nordamerikanske Guldmønter til Navneværdi. Hollandske Dukater og russiske Dukater (à 3 Rubler) til 2 Dollars. Franske

40-Francs og 20-Francs til $7\frac{1}{2}$ og $3\frac{3}{4}$ Dollars, 10-Francs til 1 Dollar 85 Cents og 5-Francs til 93 Cents.

Sølv: Gamle danske Specier, hollandske Rijksdaalders, mexicanske, spanske, sydamerikanske Pjaster, franske 5-Francs, nordamerikanske Trade-Dollars fra 1873, alle til 1 Dollar pr. Stk., halve og kvart Pjaster i Forhold hertil. Russiske Sølvrubler til 75 Cents. Eng.-ostind. Comp.-Rupier til 50 Cents. Engelske Shillings til 25 Cents ell. 2 Realer, Sixpence til $12\frac{1}{2}$ Cents ell. 1 Real. Spanske Realer ell. $\frac{1}{8}$ Pjaster ofte kun til 10 Cents ell. $\frac{1}{10}$ Dollar.

Siden 1847 findes her Kobbermønter paa **1 Cent.**

Maal og Vægt

ere lovmæssigt de nordamerikanske (se Pag. 257), idet der dog skal bemærkes, at 1 Ton har 20 Hundredweight à 4 Quarters à 25 Pounds, altsaa kun 2000 Pounds. 1 Barrel Tran holder $31\frac{1}{2}$ gml. eng. Vin-Gallons = 119.237 3 fr. Liter = 123.418 7 d. Potter.

Sydney, se Nyholland.

Tasmanien, se Nyholland.

Van Dimens Land, se Nyholland.

Mønttabel

eller

Oversigt over samtlige nyere

Guld- og Sølvmønter.

1881.

Guldmønter.

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Guld. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.
Belgien, Pag. 1.				
40 Francs	12.903 2	900	11.612 9	28.80 00
20 —	6.451 6	900	5.806 5	14.40 00
10 — 1861	3.225 8	900	2.903 2	7.20 00
5 —	1.612 9	900	1.451 6	3.60 00
Ældre Mønt.				
25 Francs.	7.915 6	900	7.124 0	17.66 75
10 — 1847	3.166 2	900	2.849 6	7.06 70
Danmark, Pag. 5.				
20 Kroner	8.960 6	900	8.064 5	20.00 00
10 —	4.480 3	900	4.032 3	10.00 00
Ældre Mønt, Pag. 7.				
Frederikd'or og				
Christiand'or 1827	6.642 0	895.833	5.950 2	14.75 64
Dobbelte do. . . . . —	13.284 1	895.833	11.900 3	29.51 28
Christiand'or 1775	6.681 6	902.778	6.032 0	14.95 93
Courant-Dukat 1757	3.118 1	875	2.728 3	6.76 62
Species-Dukat 1671	3.490 4	979.167	3.417 7	8.47 58
England, Pag. 15.				
5 Sovereigns	39.940 3	916.667	36.611 9	90.79 76
2 —	15.976 1	916.667	14.644 8	36.31 90
1 Sovereign	7.988 1	916.667	7.322 4	18.15 95
½ —	3.994 0	916.667	3.661 2	9.07 98
Ældre Mønt, Pag. 15.				
5 Guineas	41.937 3	916.667	38.442 5	95.33 75
2 —	16.774 9	916.667	15.377 0	38.13 50
1 Guinea	8.387 5	916.667	7.688 5	19.06 75
½ —	4.193 7	916.667	3.844 3	9.53 37
⅓ —	2.795 8	916.667	2.562 8	6.35 58
¼ —	2.096 9	916.667	1.922 1	4.76 69

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Guld. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.
Frankrig, Pag. 32.				
100 Francs	32.258 1	900	29.032 3	72.00 00
50 —	16.129 0	900	14.516 1	36.00 00
20 —	6.451 6	900	5.806 5	14.40 00
10 —	3.225 8	900	2.903 2	7.20 00
5 — 1859	1.612 9	900	1.451 6	3.60 00
Ældre Mønt.				
40 Francs	12.903 2	900	11.612 9	28.80 00
5 — 1854	1.612 9	900	1.451 6	3.60 00
2 Louisd'or 1785—94	15.297 1	916.667	14.022 3	34.77 53
1 — —	7.648 5	916.667	7.011 2	17.38 77
Louisd'or 1726—85	8.158 4	916.667	7.478 6	18.54 68
Grækenland, Pag. 44.				
20 Drachmer	6.451 6	900	5.806 5	14.40 00
10 —	3.225 8	900	2.903 2	7.20 00
5 —	1.612 9	900	1.451 6	3.60 00
Ældre Mønt.				
20 Drachmer 1833	5.776 5	900	5.198 8	12.89 31
Holland, Pag. 48.				
10 Gylden 1875	6.720 0	900	6.048 0	14.99 90
Ældre Mønt.				
2 Gouden Willems	13.458 0	900	12.112 2	30.03 83
1 — —	6.729 0	900	6.056 1	15.01 91
½ — —	3.364 5	900	3.028 1	7.50 96
10 Gylden 1839 og 25	6.728 9	900	6.056 0	15.01 88
5 —	3.364 4	900	3.028 0	7.50 94
2 Dukaaten	6.988 0	983	6.869 2	17.03 56
1 —	3.494 0	983	3.434 6	8.51 78
Italien, Pag. 54.				
100 Lire italiane	32.258 1	900	29.032 3	72.00 00
50 — —	16.129 0	900	14.516 1	36.00 00
20 — —	6.451 6	900	5.806 5	14.40 00
10 — —	3.225 8	900	2.903 2	7.20 00
5 — —	1.612 9	900	1.451 6	3.60 00
Kirkestaten, Pag. 56.				
Mønter paa 100, 50, 20, 10 og 5 Lire pontificie, ganske som de foran staaende, under Italien nævnte.				
Ældre Mønt.				
10 Scudi	17.336 0	900	15.602 4	38.69 40
5 —	8.668 0	900	7.801 2	19.34 70

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Guld. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.
Italien.				
Kirkestaten.				
$2\frac{1}{2}$ Scudi	4.334 0	900	3.900 6	9.67 35
1 Scudo	1.733 6	900	1.560 2	3.86 94
Lombardiet-Venedig, Pag. 59.				
Ældre Mønt.				
Sovrano	11.332 1	900	10.198 9	25.29 33
$\frac{1}{2}$ —	5.666 0	900	5.099 4	12.64 66
40 Lire italiane	12.903 2	900	11.612 9	28.80 00
20 — —	6.451 6	900	5.806 5	14.40 00
Zecchino	3.485 8	993.056	3.461 6	8.58 48
$\frac{1}{2}$ —	1.742 9	993.056	1.730 8	4.29 24
$\frac{1}{4}$ —	0.871 4	993.056	0.865 4	2.14 62
Sardinien, Pag. 63.				
Ældre Mønt.				
100 Lire nuove	32.258 1	900	29.032 3	72.00 00
50 — —	16.129 0	900	14.516 1	36.00 00
20 — —	6.451 6	900	5.806 5	14.40 00
10 — —	3.225 8	900	2.903 2	7.20 00
Doppia 1826	6.451 6	900	5.806 5	14.40 00
5 Doppie = Carlino . . 1786	45.580 8	906.250	41.307 6	102.44 30
$2\frac{1}{2}$ — . . . . . —	22.790 4	906.250	20.653 8	51.22 15
1 Doppia . . . . . —	9.116 2	906.250	8.261 5	20.48 86
$\frac{1}{2}$ — . . . . . —	4.558 1	906.250	4.130 8	10.24 43
$\frac{1}{4}$ — . . . . . —	2.279 0	906.250	2.065 4	5.12 22
Øen Sardinien, Pag. 64.				
Ældre Mønt.				
Carlino 1842	16.053 3	891	14.303 5	35.47 28
— 1773	16.053 3	892.361	14.325 4	35.52 69
$\frac{1}{2}$ Carlino 1842	8.026 7	891	7.151 8	17.73 64
— 1773	8.026 7	892.361	7.162 7	17.76 35
Doppietta 1842	3.210 7	891	2.860 7	7.09 46
— 1773	3.210 7	892.361	2.865 1	7.10 54
Sicilien og Neapel, Pag. 68.				
Ældre Mønt.				
10 Oncette	37.867 4	996	37.715 9	93.53 55
5 —	18.933 7	996	18.858 0	46.76 77
2 —	7.573 5	996	7.543 2	18.70 71
1 Oncetta	3.786 7	996	3.771 6	9.35 35
Toscana, Pag. 72.				
Ældre Mønt.				
80 Fiorini	32.618 0	1 000	32.618 0	80.89 27
Ruspone	10.463 3	1 000	10.463 3	25.94 90
Ruspo ell. Zecchino	3.487 8	1 000	3.487 8	8.64 97

Europa.		Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Guld. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.
Norge, Pag. 74.					
20 Kroner	1877	8.960 6	900	8.064 5	20.00 00
10 —	—	4.480 3	900	4.032 3	10.00 00
Ældre Mønt fra 1873.					
5 Species = 20 Kroner		8.960 6	900	8.064 5	20.00 00
$2\frac{1}{2}$ — = 10 —		4.480 3	900	4.032 3	10.00 00
Portugal, Pag. 80.					
Coroa = 10 Milréis . .	1854	17.735 0	916.667	16.257 1	40.31 76
$\frac{1}{2}$ —		8.862 5	916.667	8.128 5	20.15 88
$\frac{1}{5}$ —		3.547 0	916.667	3.251 4	8.06 35
$\frac{1}{10}$ —		1.773 5	916.667	1.625 7	4.03 18
Coroa de ouro	1835	9.562 5	916.667	8.765 6	21.73 87
Meia coroa de ouro		4.781 2	916.667	4.382 8	10.86 94
Rumænien, Pag. 83.					
20 Leï		6.451 6	900	5.806 5	14.40 00
10 —		3.225 8	900	2.903 2	7.20 00
5 —		1.612 9	900	1.451 6	3.60 00
Rusland, Pag. 86.					
$\frac{1}{2}$ Imperial		6.544 0	916.667	5.998 7	14.87 68
Imperial-Dukat		3.926 4	916.667	3.599 2	8.92 61
Russ.-holl. Dukat		3.487 2	979.167	3.414 6	8.46 82
Finland, Pag. 91.					
20 Mark		6.451 6	900	5.806 5	14.40 00
10 —		3.225 8	900	2.903 2	7.20 00
Polen, Pag. 93.					
Imperial-Dukat		3.926 4	916.667	3.599 2	8.92 61
Dukat	1831	3.490 4	980.903	3.423 7	8.49 08
50 Gylden		9.812 1	916.667	8.994 4	22.30 62
25 —		4.906 1	916.667	4.497 2	11.15 31
Schweiz, Pag. 96.					
20 Francs		6.451 6	900	5.806 5	14.40 00
Spanien, Pag. 101.					
100 Pesetas		32.258 1	900	29.032 2	72.00 00
50 —		16.129 0	900	14.516 1	36.00 00
25 —		8.064 5	900	7.258 1	18.00 00
20 —		6.451 6	900	5.806 5	14.40 00
10 —		3.225 8	900	2.903 2	7.20 00
5 —		1.612 9	900	1.451 6	3.60 00
Ældre Mønt, 1865—71.					
10 Escudos = Doblon		8.387 1	900	7.548 4	18.72 00
4 —		3.354 8	900	3.019 4	7.48 80
2 —		1.677 4	900	1.509 7	3.74 40

Europa.		Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Guld. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.
Spanien.					
Ældre Mønt, 1849—65.					
Doblon de Isabel	1854	8.387 1	900	7.548 4	18.72 00
	1850	8.215 9	900	7.394 4	18.34 80
	1848	8.337 2	900	7.503 5	18.60 86
40 Reales		3.354 8	900	3.019 4	7.48 80
20 —		1.677 4	900	1.509 7	3.74 40
Sverige, Pag. 107.					
20 Kronor		8.960 6	900	8.064 5	20.00 00
10 —		4.480 3	900	4.032 3	10.00 00
5 —		2.240 1	900	2.016 1	5.00 00
Ældre Mønt. 1856—74.					
Caroliner		3.225 8	900	2.903 2	7.20 00
Ældre Mønt, 1830—55.					
4 Dukater	1835	13.942 5	975.610	13.602 4	33.73 40
	1830	13.925 0	975.694	13.586 6	33.69 47
2 —	1835	6.971 2	975.610	6.801 2	16.86 70
	1830	6.962 5	975.694	6.793 3	16.84 74
1 Dukat.	1835	3.485 6	975.610	3.400 6	8.43 35
	1830	3.481 3	975.694	3.396 6	8.42 37
Tyrkiet, Pag. 176.					
100 Pjaster		7.216 0	916	6.609 9	16.39 24
50 —		3.608 0	916	3.304 9	8.19 62
25 —		1.804 0	916	1.652 5	4.09 81
Tyskland, Pag. 116.					
20 Mark, Dobbeltkrone		7.965 0	900	7.168 5	17.77 78
10 — Krone		3.982 5	900	3.584 2	8.88 89
5 —		1.991 2	900	1.792 1	4.44 44
Baden, Pag. 120.					
Ældre Mønt.					
Krone		11.111 1	900	10.000 0	24.80 00
$\frac{1}{2}$ —		5.555 6	900	5.000 0	12.40 00
Ældre Mønt, 1837—57.					
Dukat		3.490 4	986.111	3.441 9	8.53 59
		3.671 4	937.500	3.441 9	8.53 59
Baiern, Pag. 122.					
Ældre Mønt.					
Krone		11.111 1	900	10.000 0	24.80 00
$\frac{1}{2}$ —		5.555 6	900	5.000 0	12.40 00
Guldgylden		3.248 0	Guld 770.8 Sølv 145.8	2.503 6	6.20 88
Ældre Mønt, 1837—57.					
Dukat		3.490 4	986.111	3.441 9	8.53 59

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Guld. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.
Tyskland.				
Braunschweig, Pag. 125.				
Ældre Mønt, 1857—75.				
Krone	11.111 1	900	10.000 0	24.80 00
½ —	5.555 6	900	5.000 0	12.40 00
Ældre Mønt, 1835—57.				
Dobb. Pistol	13.299 8	895.833	11.914 4	29.54 78
Enk. —	6.649 9	895.833	5.957 2	14.77 39
Halv —	3.325 0	895.833	2.978 6	7.38 70
Dukat	3.490 4	982.639	3.429 8	8.50 59
Bremen, Pag. 127.				
Ældre Mønt.				
Krone	11.111 1	900	10.000 0	24.80 00
½ —	5.555 6	900	5.000 0	12.40 00
Elsass-Lothringen, Pag. 130.				
Ældre Mønt, se Frankrig.				
Frankfurt am Main, Pag. 131.				
Ældre Mønt, 1857—74.				
Krone	11.111 1	900	10.000 0	24.80 00
½ —	5.555 6	900	5.000 0	12.40 00
Ældre Mønt, 1837—57.				
Dukat	3.490 4	986.111	3.441 9	8.53 59
	3.490 4	979.167	3.417 7	8.47 59
Guldgylden	3.249 4	G. 770.833 S. 152.778	2.504 7	6.21 18
Hamburg, Pag. 135.				
Ældre Mønt.				
Enk. Dukat . . . . . nyere	3.490 4	979	3.417 1	8.47 43
Dobb. — . . . . . ældre	6.980 7	979.167	6.835 3	16.95 16
Enk. — . . . . . ældre	3.490 4	979.167	3.417 7	8.47 58
Hannover, Pag. 139.				
Ældre Mønt, 1858—74, se Preussen.				
Ældre Mønt, 1834—58.				
Dobb. Pistol	13.299 8	895.833	11.914 4	29.54 78
Enk. —	6.649 9	895.833	5.957 2	14.77 39
Halv —	3.325 0	895.833	2.978 6	7.38 70
Dukat	3.490 4	986.111	3.441 9	8.53 59
Hessen-Darmstad, Pag. 143.				
Ældre Mønt, 1857—75.				
Krone	11.111 1	900	10.000 0	24.80 00
½ —	5.555 6	900	5.000 0	12.40 00

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Guld. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.
Tyskland.				
Hessen-Darmstad.				
Ældre Mønt, 1837—57.				
10 Gylden	6.749 1	900	6.074 2	15.06 39
5 —	3.239 6	937.500	3.037 1	7.53 20
Lübeck, Pag. 146.				
Ældre Mønt.				
10 Dukat	34.877 9	979.167	34.151 3	84.69 52
5 —	17.439 0	979.167	17.075 7	42.34 76
2 —	6.975 6	979.167	6.830 3	16.93 90
1 —	3.487 8	979.167	3.415 1	8.46 95
Mecklenburg-Schwerin, Pag. 149.				
Ældre Mønt før 1848.				
Dobb. Pistol	13.318 7	895.833	11.931 4	29.58 98
Enk. —	6.659 4	895.833	5.965 7	14.79 49
Halv —	3.329 7	895.833	2.982 8	7.39 75
Mecklenburg-Strelitz, Pag. 152.				
Ældre Mønt før 1848.				
Pistol	6.681 6	902.778	6.032 0	14.95 93
Oldenburg, Pag. 153.				
Ældre Mønt, 1857—75.				
Krone	11.111 1	900	10.000 0	24.80 00
½ —	5.555 6	900	5.000 0	12.40 00
Ældre Mønt, 1846—57.				
Dobb. Pistol	13.299 8	895.833	11.914 4	29.54 78
Enk. —	6.649 9	895.833	5.957 2	14.77 39
Halv —	3.325 0	895.833	2.978 6	7.38 70
Preussen, Pag. 158.				
Ældre Mønt, 1857—75.				
Krone	11.111 1	900	10.000 0	24.80 00
½ —	5.555 6	900	5.000 0	12.40 00
Ældre Mønt, 1826—57.				
Dobb. Friedrichd'or	13.363 2	902.778	12.064 0	29.91 87
Enk. —	6.681 6	902.778	6.032 0	14.95 93
Halv —	3.340 8	902.778	3.016 0	7.47 97
Dukat	3.490 4	986.111	3.441 9	8.53 59
Sachsen, Pag. 164.				
Ældre Mønt, 1857—75.				
Krone	11.111 1	900	10.000 0	24.80 00
½ —	5.555 6	900	5.000 0	12.40 00

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Guld. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.
Tyskland.				
Sachsen.				
Ældre Mønt, 1841—57.				
Dobb. Augustd'or	13.363 2	902.778	12.064 0	29.91 87
Enk. —	6.681 6	902.778	6.032 0	14.95 93
Halv —	3.340 8	902.778	3.016 0	7.47 97
Slesvig og Holsten, Pag. 171.				
Ældre Mønt.				
Courant-Dukat	3.118 1	875	2.728 3	6.76 62
Würtemberg, Pag. 173.				
Ældre Mønt, 1857—75.				
Krone	11.111 1	900	10.000 0	24.80 00
½ —	5.555 6	900	5.000 0	12.40 00
Ældre Mønt, 1837—57.				
4 Dukater	13.961 5	986.111	13.767 6	34.14 37
Enk. —	3.490 4	986.111	3.441 9	8.53 59
10 Gylden	6.681 6	895.833	5.985 6	14.84 43
5 —	3.340 8	895.833	2.992 8	7.42 21
Friedrichd'or	7.625 7	895.833	6.831 4	16.94 18
Østerrig-Ungarn, Pag. 181.				
8 Gylden	6.451 6	900	5.806 5	14.40 00
4 —	3.225 8	900	2.903 2	7.20 00
4 Dukater	13.963 6	986.111	13.769 6	34.14 87
Enk. —	3.490 9	986.111	3.442 4	8.53 72
Ældre Mønt.				
4 Dukater	13.963 6	986.111	13.769 6	34.14 87
Dobb. —	6.981 8	986.111	6.884 8	17.07 44
Enk. —	3.490 9	986.111	3.442 4	8.53 72
Ungarske ell. kremnitzer Dukat	3.490 9	989.583	3.454 5	8.56 72
Krone	11.111 1	900	10.000 0	24.80 00
½ —	5.555 6	900	5.000 0	12.40 00
Afrika.				
Nedreguinea, Pag. 202.				
20 Macutas	1.275 0	916.667	1.168 8	2.89 85
Tunis, Pag. 218.				
100 Pjaster	19.492 0	900	17.542 8	43.50 61
50 —	9.760 0	900	8.784 0	21.78 43
25 —	4.855 0	900	4.369 5	10.83 64
10 —	1.916 0	900	1.724 4	4.27 65
5 —	0.940 0	900	0.846 0	2.09 81

Afrika.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Guld. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.
Ægypten, Pag. 220.				
100 Pjaster	8.500 0	875	7.437 5	18.44 50
50 —	4.250 0	875	3.718 7	9.22 25
25 —	2.125 0	875	1.859 4	4.61 12
Amerika.				
Bogotá, Pag. 227.				
20 Pesos, Onza	32.258 0	900	29.032 2	71.99 99
10 — Condor	16.129 0	900	14.516 1	35.99 99
5 — Doblon	8.064 0	900	7.257 6	17.99 88
2 — Escudo	3.225 0	900	2.902 5	7.19 82
1 Peso de oro	1.612 0	900	1.450 8	3.59 80
Ældre Mønt.				
16 Pesos, Onza 1846	25.806 5	900	23.225 8	57.60 00
10 — 1853	16.400 0	900	14.760 0	36.60 48
8 — 1846	12.903 2	900	11.612 9	28.80 00
5 — 1853	8.200 0	900	7.380 0	18.30 24
4 — 1846	6.451 6	900	5.806 5	14.40 00
2 — Escudo 1846	3.225 8	900	2.903 2	7.20 00
2 — 1853	3.280 0	900	2.952 0	7.32 10
Bolivia, Pag. 229.				
10 Escudos, Onza	24.961 6	900	22.465 5	55.71 44
5 — $\frac{1}{2}$ —	12.480 8	900	11.232 7	27.85 72
2 — $\frac{1}{5}$ —	4.992 3	900	4.493 1	11.14 29
1 Escudo, $\frac{1}{10}$ —	2.496 2	900	2.246 5	5.57 14
$\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{20}$ —	1.248 1	900	1.123 3	2.78 57
Buenos-Ayres, Pag. 231.				
2 Colons = 20 Pesos	33.333 3	900	30.000 0	74.40 00
1 Colon = 10 —	16.666 7	900	15.000 0	37.20 00
$\frac{1}{2}$ — = 5 —	8.333 3	900	7.500 0	18.60 00
Ældre Mønt før 1875.				
1 Onza de oro = 16 Pesos . .	27.064 3	875	23.681 3	58.72 95
$\frac{1}{2}$ — — = 8 — . .	13.532 1	875	11.840 6	29.36 48
$\frac{1}{4}$ — — = 4 — . .	6.766 1	875	5.920 3	14.68 24
$\frac{1}{8}$ — — = 2 — . .	3.383 0	875	2.960 2	7.34 12
Californien, Pag. 234.				
De under nordam. Fristater anførte Mønter og desuden				
90 Dollars	150.463 2	900	135.416 8	335.83 38
50 —	83.590 6	900	75.231 6	186.57 43

Amerika.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Guld. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.
Carácas, Pag. 235.				
Peso de oro	1.612 9	900	1.451 6	3.60 00
Ældre Mønt, 1857—72.				
1 Doblon	16.129 0	900	14.516 1	36.00 00
1 Escudo	8.064 5	900	7.258 1	18.00 00
1 Peso fuerte	1.612 9	900	1.451 6	3.60 00
Centralamerika, Pag. 237.				
Guatemala og Costa Rica.				
20 Pesos	32.258 1	900	29.032 3	72.00 00
10 —	16.129 0	900	14.516 1	36.00 00
5 —	8.064 5	900	7.258 1	18.00 00
2 —	3.224 0	900	2.901 6	7.19 60
1 Peso	1.612 0	900	1.450 8	3.59 80
Ældre Mønt.				
1 Onza = 16 Pesos	27.064 3	875	23.681 3	58.72 95
½ — = 8 —	13.532 1	875	11.840 6	29.36 48
¼ — = 4 —	6.766 1	875	5.920 3	14.68 24
⅛ — = 2 —	3.383 0	875	2.960 2	7.34 12
1/16 — = 1 Peso	1.691 5	875	1.480 1	3.67 06
1/32 — = ½ —	0.845 8	875	0.740 0	1.83 53
Lima, Pag. 245.				
20 Soles	32.258 0	900	29.032 2	71.99 99
10 —	16.129 0	900	14.516 1	35.99 99
5 —	8.064 5	900	7.258 1	18.00 00
2 —	3.225 8	900	2.903 2	7.20 00
1 Sol	1.612 9	900	1.451 6	3.60 00
Ældre Mønt, 1857—63.				
1 Sol = 20 Pesos	29.754 3	900	26.778 9	66.41 15
½ — = 10 —	14.877 1	900	13.389 4	33.20 58
Doblon = 5 —	7.438 6	900	6.694 7	16.60 29
Escudo = 2 —	2.975 4	900	2.677 9	6.64 12
½ — = 1 Peso	1.487 7	900	1.338 9	3.32 06
Mexico, Pag. 249.				
1 Onza = 16 Pesos	27.064 3	875	23.681 3	58.72 95
½ — = 8 —	13.532 1	875	11.840 6	29.36 48
¼ — = 4 —	6.766 1	875	5.920 3	14.68 24
⅛ — = Escudo	3.383 0	875	2.960 2	7.34 12
1/16 — = Medio	1.691 5	875	1.480 1	3.67 06
2 Hidalgos = 20 Pesos	33.830 4	875	29.601 6	73.41 19
1 Hidalgo = 10 —	16.915 2	875	14.800 8	36.70 59
½ — = 5 —	8.457 6	875	7.400 4	18.35 30
¼ — = 2½ —	4.228 8	875	3.700 2	9.17 65
1/10 — = 1 Peso	1.691 5	875	1.480 1	3.67 06

Amerika.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Guld. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.
Montevideo, Pag. 252.				
1 Doblon = 10 Pesos	16.970 0	917	15.561 5	38.59 25
½ — = 5 —	8.485 0	917	7.780 7	19.29 62
¼ — = 2½ —	4.242 5	917	3.890 4	9.64 81
Ældre Mønt.				
4 Escudos = 4 Patacones . . .	6.729 5	875	5.888 3	14.60 30
2 — = 2 — . . .	3.364 7	875	2.944 2	7.30 15
1 Escudo = 1 Patacon . . .	1.682 4	875	1.472 1	3.65 07
Nordam. Fristater, Pag. 257.				
20 Dollars = 2 Eagles	33.436 3	900	30.092 6	74.62 97
10 — = 1 Eagle 1837	16.718 1	900	15.046 3	37.31 49
1834	16.718 1	899.225	15.033 4	37.28 27
5 — 1837	8.359 1	900	7.523 2	18.65 74
1834	8.359 1	899.225	7.516 7	18.64 14
3 —	5.015 4	900	4.513 9	11.19 45
2½ — 1837	4.179 5	900	3.761 6	9.32 87
1834	4.179 5	899.225	3.758 3	9.32 07
1 Dollar	1.671 8	900	1.504 6	3.73 15
Quito.				
Ældre Mønt.				
½ Onza de oro	13.543 0	844	11.430 3	28.34 71
¼ — —	6.739 1	844	5.687 8	14.10 57
⅛ — —	3.304 7	844	2.789 2	6.91 72
Rio de Janeiro, Pag. 266.				
20 Milréis	17.929 7	916.667	16.435 5	40.76 02
10 —	8.964 8	916.667	8.217 8	20.38 01
5 —	4.482 4	916.667	4.108 9	10.19 00
Ældre Mønt.				
Moëda d'ouro = 16000 Réis .	14.343 8	916.667	13.148 4	32.60 81
Santiago de Chile, Pag. 269.				
Condor = 10 Pesos	15.253 0	900	13.727 7	34.04 47
Doblon = 5 —	7.626 5	900	6.863 9	17.02 23
Escudo = 2 —	3.050 6	900	2.745 5	6.80 89
1 Peso	1.525 0	900	1.372 5	3.40 38
Asien.				
Calcutta, Pag. 290.				
2 Mohurs	23.327 6	916.667	21.383 7	53.03 15
1 Mohur	11.663 8	916.667	10.691 8	26.51 57
⅔ —	7.775 9	916.667	7.127 9	17.67 72
⅓ —	3.887 9	916.667	3.563 9	8.83 86

Asien.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Guld. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.
Japan, Pag. 296.				
20 Yen	33.333 3	900	30.000 0	74.40 00
10 —	16.666 7	900	15.000 0	37.20 00
5 —	8.333 3	900	7.500 0	18.60 00
2 —	3.333 3	900	3.000 0	7.44 00
1 —	1.666 7	900	1.500 0	3.72 00
Manila, Pag. 307.				
4 Pesos	6.766 1	875	5.920 3	14.68 24
2 —	3.383 0	875	2.960 2	7.34 12
1 Peso	1.691 5	875	1.480 1	3.67 06
Persien, Pag. 312.				
1 Tomân = 10 000 Dinâr	3.225 8	900	2.903 2	7.20 00
½ — = 5 000 —	1.612 9	900	1.451 6	3.60 00
¼ — = 2 500 —	0.806 5	900	0.725 8	1.80 00
Ældre Mønt.				
1 Tomân = 10 000 Dinâr	3.450 0	960	3.312 0	8.21 38
½ — = 5 000 —	1.725 0	960	1.656 0	4.10 69
Pondicherri, Pag. 315.				
Pagode	3.401 9	708.333	2.409 7	5.97 61
— den ældre	3.406 0	800	2.724 8	6.75 75
Australien.				
Nyholland, Pag. 329.				
Sovereign	7.988 1	916.667	7.322 4	18.15 95
½ —	3.994 0	916.667	3.661 2	9.07 98
Ældre Mønt.				
Pound	8.736 9	916.667	8.008 9	19.86 20

Sølvmønter.

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Belgien, Pag. 1.					
Courantmønt.					
5 Francs	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
Skillemønt.					
2 Francs	10.000 0	835	8.350 0	1.44 00	1.09 80
1 Franc	5.000 0	835	4.175 0	0.72 00	0.54 90
50 Centimer	2.500 0	835	2.087 5	0.36 00	0.27 45
Ældre Mønt.					
Courantmønt.					
5 Francs	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
$2\frac{1}{2}$ —	12.500 0	900	11.250 0	1.80 00	1.47 93
2 — 1832	10.000 0	900	9.000 0	1.44 00	1.18 35
1 Franc . . . . . —	5.000 0	900	4.500 0	0.72 00	0.59 17
50 Centimer . . . . . —	2.500 0	900	2.250 0	0.36 00	0.29 59
25 —	1.250 0	900	1.125 0	0.18 00	0.14 79
20 —	1.000 0	900	0.900 0	0.14 40	0.11 83
Danmark, Pag. 5.					
Skillemønt.					
2 Kroner	15.000 0	800	12.000 0	2.00 00	1.57 80
1 Krone	7.500 0	800	6.000 0	1.00 00	0.78 90
25 Øre	2.420 0	600	1.452 0	0.25 00	0.19 09
10 Øre	1.450 0	400	0.580 0	0.10 00	0.07 63
Ældre Mønt, 1814—74.					
Courantmønt.					
2 Rigsdaler	28.893 3	875	25.281 6	4.00 00	3.32 44
1 —	14.446 6	875	12.640 8	2.00 00	1.66 22
$\frac{1}{2}$ —	7.223 3	875	6.320 4	1.00 00	0.83 11
16 Skilling	4.213 6	500	2.106 8	0.33 33	0.27 70
Skillemønt.					
4 Skilling	1.856 0	250	0.464 0	0.08 33	0.06 10

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Danmark.					
Ældre Mønt før 1813.					
Courantmønt.					
1 Species	28.893 3	875	25.281 6	4.00 00	3.32 44
$\frac{2}{3}$ —	19.262 2	875	16.854 4	2.66 67	2.21 63
$\frac{1}{2}$ —	14.446 6	875	12.640 8	2.00 00	1.66 22
$\frac{1}{3}$ —	9.631 1	875	8.427 2	1.33 33	1.10 81
$\frac{1}{5}$ —	7.354 7	687.500	5.056 3	0.80 00	0.66 49
$\frac{1}{6}$ —	6.128 9	687.500	4.213 6	0.66 67	0.55 41
$\frac{1}{12}$ —	4.213 6	500	2.106 8	0.33 33	0.27 70
$\frac{1}{15}$ —	3.370 9	500	1.685 4	0.26 67	0.22 16
$\frac{1}{24}$ —	2.809 1	375	1.053 4	0.16 67	0.13 85
Dansk Vestindien.					
Skillemønt.					
20 Cents.	6.961 3	625	4.350 8	0.75 00	0.57 21
10 —	3.480 6	625	2.175 4	0.37 50	0.28 61
5 —	1.740 3	625	1.087 7	0.18 75	0.14 30
3 —	1.044 2	625	0.652 6	0.11 25	0.08 58
Ældre Mønt.					
Skillemønt.					
20 Skilling = dobb. Real . . .	4.872 0	625	3.045 0	0.50 00	0.40 04
10 — = Real	2.436 0	625	1.522 5	0.25 00	0.20 02
2 — = Styver	1.218 0	250	0.304 5	0.05 00	0.04 00
England, Pag. 15.					
Skillemønt:					
5 Shillings = Crown	28.275 9	925	26.155 2	4.53 99	3.43 93
$2\frac{1}{2}$ —	14.138 0	925	13.077 6	2.26 99	1.71 96
2 — = Florin	11.310 4	925	10.462 1	1.81 60	1.37 57
1 Shilling	5.655 2	925	5.231 0	0.90 80	0.68 79
6 Pence	2.827 6	925	2.615 5	0.45 40	0.34 39
4 —	1.885 1	925	1.743 7	0.30 27	0.22 93
1 Penny	0.471 3	925	0.435 9	0.07 57	0.05 73
Frankrig, Pag. 32.					
Courantmønt.					
5 Francs	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
Skillemønt.					
2 Francs.	10.000 0	835	8.350 0	1.44 00	1.09 80
1 Franc	5.000 0	835	4.175 0	0.72 00	0.54 90
$\frac{1}{2}$ — = 50 Centimes	2.500 0	835	2.087 5	0.36 00	0.27 45
$\frac{1}{5}$ — = 20 —	1.000 0	835	0.835 0	0.14 40	0.10 98

Europa.		Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Frankrig.						
Ældre Mønt.						
Courantmønt.						
2 Francs	1803	10.000 0	900	9.000 0	1.44 00	1.18 35
1 Franc	—	5.000 0	900	4.500 0	0.72 00	0.59 17
$\frac{1}{2}$ — = 50 C. . . .	—	2.500 0	900	2.250 0	0.36 00	0.29 59
$\frac{1}{4}$ — = 25 C. . . .	—	1.250 0	900	1.125 0	0.18 00	0.14 79
$\frac{1}{5}$ — = 20 C. . .	1848—52	1.000 0	900	0.900 0	0.14 40	0.11 83
Skillemønt.						
$\frac{1}{10}$ Franc = 10 C. . . .	1807	2.000 0	200	0.400 0	0.07 20	0.05 26
Ældre Mønt.						
Écû neuf = 6 Livres		29.488 3	916.667	27.030 9	4.32 50	3.55 45
Écû petit = 3 —		14.744 2	916.667	13.515 5	2.16 25	1.77 72
$\frac{1}{5}$ Écû neuf = $1\frac{1}{5}$ Livres		5.897 7	916.667	5.406 2	0.86 50	0.71 09
$\frac{1}{10}$ — — = 12 Sous		2.948 8	916.667	2.703 1	0.43 25	0.35 54
$\frac{1}{20}$ — — = 6 —		1.474 4	916.667	1.351 5	0.21 62	0.17 77
Grækenland, Pag. 44.						
Courantmønt.						
5 Drachmer		25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
Skillemønt.						
2 Drachmer		10.000 0	835	8.350 0	1.44 00	1.09 80
1 Drachme		5.000 0	835	4.175 0	0.72 00	0.54 90
50 Lepta.		2.500 0	835	2.087 5	0.36 00	0.27 45
20 —		1.000 0	835	0.835 0	0.14 40	0.10 98
Ældre Mønt.						
Courantmønt.						
5 Drachmer	1833	22.385 0	900	20.146 5	3.22 33	2.64 92
1 Drachme	—	4.477 0	900	4.029 3	0.64 47	0.52 98
50 Lepta.	—	2.238 5	900	2.014 6	0.32 23	0.26 49
25 —	—	1.119 3	900	1.007 3	0.16 12	0.13 25
Holland, Pag. 48.						
Skillemønt.						
1 Gylden	1876	10.000 0	945	9.450 0	1.49 99	1.24 26
Ældre Mønt.						
Courantmønt.						
Rijksdaalder = $2\frac{1}{2}$ G.	1839 og 47	25.000 0	945	23.625 0	3.75 47	3.10 66
1 Gylden	—	10.000 0	945	9.450 0	1.50 19	1.24 26
50 Cents	—	5.000 0	945	4.725 0	0.75 09	0.62 13
25 —	1839	2.500 0	945	2.362 5	0.37 55	0.31 07
10 —	—	1.000 0	945	0.945 0	0.15 02	0.12 43
5 —	—	0.500 0	945	0.472 5	0.07 51	0.06 21

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Holland.					
Ældre Mønt.					
Handelsmønt.					
Rijders ell. Ducatons	32.574 0	937	30.521 8	4.73 09	4.01 35
3 Gylden	32.298 0	893	28.842 1	4.50 56	3.79 26
Sølvdukat	28.078 0	868	24.371 7	3.75 47	3.20 48
Skillemønt.					
25 Cents 1847	3.575 0	640	2.288 0	0.37 55	0.30 09
10 — . . . . . —	1.400 0	640	0.896 0	0.15 02	0.11 78
5 — . . . . . —	0.685 0	640	0.438 4	0.07 51	0.05 76
Italien, Pag. 54.					
Courantmønt.					
5 Lire italiane	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
Skillemønt.					
2 Lire italiane	10.000 0	835	8.350 0	1.44 00	1.09 80
1 Lira italiana	5.000 0	835	4.175 0	0.72 00	0.54 90
½ — — = 50 Cent. . .	2.500 0	835	2.087 5	0.36 00	0.27 45
Ældre Mønt.					
Courantmønt.					
5 Lire nuove	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
2 — —	10.000 0	900	9.000 0	1.44 00	1.18 35
1 Lira nuova	5.000 0	900	4.500 0	0.72 00	0.59 17
½ — — = 50 Cent. . .	2.500 0	900	2.250 0	0.36 00	0.29 59
¼ — — = 25 — . . .	1.250 0	900	1.125 0	0.18 00	0.14 79
Kirkestaten, Pag. 56.					
Courantmønt.					
5 Lire pontificie	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
Skillemønt.					
2½ Lire pontificie	12.500 0	835	10.437 5	1.80 00	1.37 25
2 — —	10.000 0	835	8.350 0	1.44 00	1.09 80
1 Lira pontificia	5.000 0	835	4.175 0	0.72 00	0.54 90
½ — — = 50 Cent. . .	2.500 0	835	2.087 5	0.36 00	0.27 45
¼ — — = 25 — . .	1.250 0	835	1.043 8	0.18 00	0.13 72
Ældre Mønt.					
Courantmønt.					
1 Scudo	26.898 0	900	24.208 2	3.86 94	3.18 33
50 Baiocchi	13.449 0	900	12.104 1	1.93 47	1.59 16
30 — = Testone	8.069 4	900	7.262 5	1.16 08	0.95 50
20 — = Papeto	5.379 6	900	4.841 6	0.77 39	0.63 67
10 — = Paolo	2.689 8	900	2.420 8	0.38 69	0.31 83
5 — = Grosso	1.344 9	900	1.210 4	0.19 35	0.15 92

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Italien.					
Lombardiet-Venedig, Pag. 60.					
Ældre Mønt.					
Marie Theresiadaler	28.064 4	833.333	23.387 0	3.74 19	3.07 53
6 Lire austriache	25.985 6	900	23.387 0	3.74 19	3.07 53
3 — —	12.992 8	900	11.693 5	1.87 10	1.53 76
1 Lira austriaca	4.330 9	900	3.897 8	0.62 37	0.51 25
$\frac{1}{2}$ — — = 50 Cent. . .	2.165 5	900	1.948 9	0.31 18	0.25 63
$\frac{1}{4}$ — — = 25 — . .	1.624 1	600	0.974 5	0.15 59	0.12 81
Sardinien, Pag. 63.					
Courantmønt.					
5 Lire nuove = Scudo	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
2 — —	10.000 0	900	9.000 0	1.44 00	1.18 35
1 Lira nuova	5.000 0	900	4.500 0	0.72 00	0.59 17
$\frac{1}{2}$ — — = 50 Cent. . . .	2.500 0	900	2.250 0	0.36 00	0.29 59
$\frac{1}{4}$ — — = 25 — . . .	1.250 0	900	1.125 0	0.18 00	0.14 79
Øen Sardinien, Pag. 64.					
Ældre Mønt.					
Courantmønt.					
1 Scudo = $2\frac{1}{2}$ Lire	23.586 4	895.833	21.129 5	3.45 60	2.77 84
$\frac{1}{2}$ — = $1\frac{1}{4}$ —	11.793 2	895.833	10.564 7	1.72 80	1.38 92
$\frac{1}{4}$ — = $\frac{5}{8}$ Lira	5.896 6	895.833	5.282 4	0.86 40	0.69 46
Skillemønt.					
5 Soldi = Reale	3.182 0	500	1.591 0	0.34 56	0.20 92
$2\frac{1}{2}$ — = $\frac{1}{2}$ —	2.923 0	250	0.730 7	0.17 28	0.09 61
1 Soldo	2.165 0	125	0.270 6	0.07 20	0.03 56
Sicilien og Neapel, Pag. 68.					
Ældre Mønt.					
Scudo	27.531 8	833.333	22.943 2	3.67 09	3.01 69
Ducato di regno	22.943 2	833.333	19.119 3	3.05 91	2.51 41
$\frac{1}{2}$ Scudo	13.765 9	833.333	11.471 6	1.83 55	1.50 85
1 neap. Taro	4.588 6	833.333	3.823 9	0.61 18	0.50 28
1 — Carlino	2.294 3	833.333	1.911 9	0.30 59	0.25 14
5 — Grani	1.147 2	833.333	0.956 0	0.15 30	0.12 57
Toscana, Pag. 72.					
Ældre Mønt.					
10 Lire = Dena	39.446 2	958.333	37.802 6	6.05 20	4.97 09
5 —	19.698 5	958.333	18.877 8	3.02 60	2.48 24
$6\frac{2}{3}$ — = Francescone	27.509 2	916.667	25.216 8	4.03 47	3.31 59
$3\frac{1}{3}$ — = Franceschino	13.754 6	916.667	12.608 4	2.01 73	1.65 80
$1\frac{2}{3}$ — = Fiorino	6.877 3	916.667	6.304 2	1.00 87	0.82 90
$\frac{1}{2}$ Fiorino	3.438 6	916.667	3.152 1	0.50 43	0.41 45
$\frac{1}{4}$ —	1.719 3	916.667	1.576 0	0.25 22	0.20 72

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Italien.					
Toscana.					
Ældre Mønt.					
2 Paoli	5.501 8	916.667	5.043 4	0.80 69	0.66 32
1 Paolo	2.750 9	916.667	2.521 7	0.40 35	0.33 16
½ —	1.375 5	916.667	1.260 8	0.20 17	0.16 58
1 Lira	4.077 3	916.667	3.737 5	0.60 52	0.49 15
½ —	2.014 1	916.667	1.846 2	0.30 26	0.24 28
¼ —	1.007 0	916.667	0.923 1	0.15 13	0.12 14
Skillemønt.					
2 Crazie	1.986 0	305.556	0.606 8	0.10 09	0.07 98
1 Crazia	4.140 4	55.556	0.230 0	0.05 04	0.03 02
Soldo	2.294 8	55.556	0.127 5	0.03 03	0.01 68
2 Quattrini	1.968 5	20.833	0.041 0	0.02 02	0.00 54
1 Quattrino	0.984 2	20.833	0.020 5	0.01 01	0.00 27
Norge, Pag. 74.					
Skillemønt.					
2 Kroner	15.000 0	800	12.000 0	2.00 00	1.57 80
1 Krone	7.500 0	800	6.000 0	1.00 00	0.78 90
50 Øre	5.000 0	600	3.000 0	0.50 00	0.39 45
25 —	2.420 0	600	1.452 0	0.25 00	0.19 09
10 —	1.450 0	400	0.580 0	0.10 00	0.07 63
Ældre Mønt fra 1873.					
2 Kroner	15.000 0	800	12.000 0	2.00 00	1.57 80
1 Krone	7.500 0	800	6.000 0	1.00 00	0.78 90
⅘ — = 24 Skilling	6.000 0	800	4.800 0	0.80 00	0.63 12
½ — = 15 —	5.000 0	600	3.000 0	0.50 00	0.39 45
⅖ — = 12 —	4.000 0	600	2.400 0	0.40 00	0.31 56
1/10 — = 3 —	1.450 0	400	0.580 0	0.10 00	0.07 63
Ældre Mønt, 1816—73.					
Courantmønt.					
1 Species = 120 Skilling	28.910 5	875	25.296 7	4.00 24	3.32 64
½ — = 60 —	14.455 2	875	12.648 3	2.00 12	1.66 32
⅕ — = 24 — 1821	5.782 1	875	5.059 3	0.80 05	0.66 53
1816	7.359 0	687.500	5.059 3	0.80 05	0.66 53
1/10 — = 12 —	2.891 0	875	2.529 7	0.40 02	0.33 26
1/15 — = 8 — 1821	1.927 4	875	1.686 4	0.26 68	0.22 18
1816	3.372 9	500	1.686 4	0.26 68	0.22 18
Skillemønt.					
4 Skilling	3.000 0	250	0.750 0	0.13 34	0.09 86
3 —	2.250 0	250	0.562 5	0.10 01	0.07 40
2 —	1.500 0	250	0.375 0	0.06 67	0.04 93

Europa.		Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Portugal, Pag. 80.						
5 Tostões = 500 Réis . .	1854	12.500 0	916.667	11.458 3	2.01 59	1.50 67
2 —	—	5.000 0	916.667	4.583 3	0.80 64	0.60 27
1 Tostão	—	2.500 0	916.667	2.291 7	0.40 32	0.30 13
½ —	—	1.250 0	916.667	1.145 8	0.20 16	0.15 07
Coroa de prata = Milréis	1835	29.612 9	916.667	27.145 2	4.34 32	3.56 95
Meia Coroa de prata . .	—	14.806 5	916.667	13.572 6	2.17 16	1.78 47
2 Tostões	—	5.922 6	916.667	5.429 0	0.86 86	0.71 39
1 Tostão	—	2.961 3	916.667	2.714 5	0.43 43	0.35 69
Rumænien, Pag. 83.						
Skillemønt.						
2 Leï		10.000 0	835	8.350 0	1.44 00	1.09 80
1 Lëu		5.000 0	835	4.175 0	0.72 00	0.54 90
½ — = 50 Bani		2.500 0	835	2.087 5	0.36 00	0.27 45
Rusland, Pag. 86.						
Courantmønt.						
1 Rubel		20.731 5	868.056	17.996 1	2.87 94	2.36 64
½ — = 50 Kopek		10.365 8	868.056	8.998 1	1.43 97	1.18 32
¼ — = 25 —		5.182 9	868.056	4.499 0	0.71 98	0.59 16
Skillemønt.						
20 Kopek	1867	3.599 2	500	1.799 6	0.28 79	0.23 66
15 —	—	2.699 4	500	1.349 7	0.21 60	0.17 75
10 —	—	1.799 6	500	0.899 8	0.14 40	0.11 83
5 —	—	0.899 8	500	0.449 9	0.07 20	0.05 92
Ældre Mønt.						
Courantmønt.						
20 Kopek	før 1860	4.146 3	868.056	3.599 2	0.57 59	0.47 33
10 —	— —	2.073 2	868.056	1.799 6	0.28 79	0.23 66
5 —	— —	1.036 6	868.056	0.899 8	0.14 40	0.11 83
Skillemønt.						
20 Kopek	1860	4.079 1	750	3.059 3	0.48 95	0.40 23
15 —	—	3.059 3	750	2.294 5	0.36 71	0.30 17
10 —	—	2.039 6	750	1.529 7	0.24 47	0.20 11
5 —	—	1.019 8	750	0.764 8	0.12 24	0.10 06
Russ.-polske Mønter.						
1½ Rubel = 10 Gylden		31.097 3	868.056	26.994 2	4.31 91	3.54 96
¾ — = 5 —		15.548 6	868.056	13.497 1	2.15 95	1.77 48
30 Kopek = 2 —		6.219 5	868.056	5.398 8	0.86 38	0.70 99
25 — = 1⅔ —		5.182 9	868.056	4.499 0	0.71 98	0.59 16
20 — = 1⅓ —		4.146 3	868.056	3.599 2	0.57 59	0.47 33
15 — = 1 —		3.109 7	868.056	2.699 4	0.43 19	0.35 50

Europa.		Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Rusland.						
Finland, Pag. 91.						
Skillemønt.						
2 Mark		10.365 8	868.056	8.998 1	1.44 00	1.18 32
1 —		5.182 9	868.056	4.499 0	0.72 00	0.59 16
50 Penniä		2.549 4	750	1.912 1	0.36 00	0.25 14
25 —		1.274 7	750	0.956 0	0.18 00	0.12 57
Polen, Pag. 93.						
De russ.-polske Mønter, se foran under Rusland.						
Ældre Mønter.						
10 Gylden	1815	31.077 1	868.056	26.976 7	4.31 63	3.54 73
5 —	—	15.538 6	868.056	13.488 3	2.15 81	1.77 37
2 —	—	9.086 9	593.750	5.395 3	0.86 33	0.70 95
1 —	—	4.543 4	593.750	2.697 7	0.43 16	0.35 47
Schweiz, Pag. 96.						
Courantmønt.						
5 Francs		25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
Skillemønt.						
2 Francs	1860	10.000 0	800	8.000 0	1.44 00	1.05 20
1 Franc	—	5.000 0	800	4.000 0	0.72 00	0.52 60
½ — = 50 Centimes	—	2.500 0	800	2.000 0	0.36 00	0.26 30
Ældre Mønt.						
Courantmønt.						
2 Francs	1850	10.000 0	900	9.000 0	1.44 00	1.18 35
1 Franc	—	5.000 0	900	4.500 0	0.72 00	0.59 17
½ — = 50 Centimes	—	2.500 0	900	2.250 0	0.36 00	0.29 59
Serbien, Pag. 99.						
Skillemønt.						
2 Dinar		10.000 0	835	8.350 0	1.33 60	1.09 80
1 —		5.000 0	835	4.175 0	0.66 80	0.54 90
½ — = 50 Parà		2.500 0	835	2.087 5	0.33 40	0.27 45
Spanien, Pag. 101.						
Courantmønt.						
5 Pesetas = Duro		25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
Skillemønt.						
2 Pesetas		10.000 0	835	8.350 0	1.44 00	1.09 80
1 Peseta		5.000 0	835	4.175 0	0.72 00	0.54 90
½ — = 50 Céntimos		2.500 0	835	2.087 5	0.36 00	0.27 45
⅕ — = 20 —		1.000 0	835	0.835 0	0.14 40	0.10 98

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Spanien.					
Ældre Mønt, 1865—71.					
Courantmønt.					
2 Escudos = Duro	25.960 1	900	23.364 1	3.74 40	3.07 23
1 Escudo = ½ —	12.980 1	900	11.682 0	1.87 20	1.53 61
Skillemønt.					
1 Peseta = 40 Céntimos	5.192 0	810	4.205 5	0.74 88	0.55 30
½ — = 20 —	2.596 0	810	2.102 8	0.37 44	0.27 65
¼ — = 1 Real	1.298 0	810	1.051 4	0.18 72	0.13 83
Ældre Mønt, 1849—65.					
20 Reales = Duro. . . . 1854	25.960 1	900	23.364 1	3.73 83	3.07 23
1850	26.104 6	900	23.494 1	3.75 91	3.08 94
1848	26.291 0	900	23.661 9	3.78 59	3.11 14
10 — = Escudo . . 1854	12.980 1	900	11.682 0	1.86 91	1.53 61
1848	13.145 5	900	11.831 0	1.89 30	1.55 57
4 — = Peseta . . . 1854	5.192 0	900	4.672 8	0.74 77	0.61 45
1848	5.258 2	900	4.732 4	0.75 72	0.62 23
2 — 1854	2.596 0	900	2.336 4	0.37 38	0.30 72
1848	2.629 1	900	2.366 2	0.37 86	0.31 11
1 Real 1854	1.298 0	900	1.168 2	0.18 69	0.15 36
1848	1.314 6	900	1.183 1	0.18 93	0.15 56
Sverige, Pag. 107.					
Skillemønt.					
2 Kronor	15.000 0	800	12.000 0	2.00 00	1.57 80
1 Krona	7.500 0	800	6.000 0	1.00 00	0.78 90
50 Øre	5.000 0	600	3.000 0	0.50 00	0.39 45
25 —	2.420 0	600	1.452 0	0.25 00	0.19 09
10 —	1.450 0	400	0.580 0	0.10 00	0.07 63
Ældre Mønt. 1856—74.					
4 Riksdaler Rm. = 400 Øre . .	34.006 1	750	25.504 5	4.03 53	3.35 37
2 — — = 200 — . .	17.003 0	750	12.752 3	2.01 76	1.67 69
1 — — = 100 — . .	8.501 5	750	6.376 1	1.00 88	0.83 84
½ — — = 50 — . .	4.250 8	750	3.188 1	0.50 44	0.41 92
¼ — — = 25 — . .	2.125 4	750	1.594 0	0.25 22	0.20 96
1/10 — — = 10 — . .	0.850 2	750	0.637 6	0.10 09	0.08 38
Ældre Mønt, 1830—55.					
1 Speciesdaler = 48 Skill. Sp.	34.006 1	750	25.504 5	4.03 53	3.35 37
½ — = 24 — —	17.003 0	750	12.752 3	2.01 76	1.67 69
¼ — = 12 — —	8.501 5	750	6.376 1	1.00 88	0.83 84
⅛ — = 6 — —	4.250 8	750	3.188 1	0.50 44	0.41 92
1/16 — = 3 — —	2.125 4	750	1.594 0	0.25 22	0.20 96
1/32 — = 1½ — —	1.062 7	750	0.797 0	0.12 61	0.10 48

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Sverige.					
Ældre Mønt før 1830.					
1 Speciesdaler	29.252 3	878.472	25.697 3	4.06 58	3.37 91
$\frac{2}{3}$ —	19.501 5	878.472	17.131 5	2.71 05	2.25 27
$\frac{1}{3}$ —	9.750 7	878.472	8.565 8	1.35 53	1.12 64
$\frac{1}{6}$ —	6.194 6	690.972	4.280 3	0.67 76	0.56 28
$\frac{1}{12}$ —	4.212 3	506.944	2.135 4	0.33 88	0.28 08
$\frac{1}{24}$ —	2.771 3	381.944	1.058 5	0.16 94	0.13 92
Tyrkiet, Pag. 176.					
20 Pjaster = Jirmilik	24.055 0	830	19.965 6	3.19 45	2.62 54
10 — = Onlik	12.027 0	830	9.982 4	1.59 73	1.31 26
5 — = Beschlik	6.013 0	830	4.990 8	0.79 86	0.65 63
2 — = Ikilik	2.405 0	830	1.996 1	0.31 94	0.26 25
1 — = 40 Parà	1.202 0	830	0.997 7	0.15 97	0.13 12
$\frac{1}{2}$ — = 20 —	0.601 0	830	0.498 8	0.07 99	0.06 56
Tyskland, Pag. 116.					
Skillemønt.					
5 Mark	27.777 8	900	25.000 0	4.44 44	3.28 74
2 —	11.111 1	900	10.000 0	1.77 78	1.31 50
1 —	5.555 6	900	5.000 0	0.88 89	0.65 75
$\frac{1}{2}$ — = 50 Pfennigen	2.777 8	900	2.500 0	0.44 44	0.32 87
$\frac{1}{5}$ — = 20 —	1.111 1	900	1.000 0	0.17 78	0.13 15
Baden, Pag. 120.					
Ældre Mønt, 1857—74.					
Courantmønt.					
$3\frac{1}{2}$ Gylden	37.037 0	900	33.333 3	5.33 33	4.38 32
2 —	21.164 0	900	19.047 6	3.04 76	2.50 47
$1\frac{3}{4}$ —	18.518 5	900	16.666 7	2.66 67	2.19 16
1 —	10.582 0	900	9.523 8	1.52 38	1.25 23
$\frac{1}{2}$ — = 30 Kreuzern . . .	5.291 0	900	4.761 9	0.76 19	0.62 62
Skillemønt.					
6 Kreuzern	2.463 1	350	0.862 1	0.15 24	0.11 34
3 —	1.231 5	350	0.431 0	0.07 62	0.05 67
Ældre Mønt, 1837—57.					
Courantmønt.					
$3\frac{1}{2}$ Gylden	37.119 9	900	33.407 9	5.34 53	4.39 30
2 —	21.211 4	900	19.090 2	3.05 44	2.51 03
1 —	10.605 7	900	9.545 1	1.52 72	1.25 51
$\frac{1}{2}$ — = 30 Kreuzern . . .	5.302 8	900	4.772 6	0.76 36	0.62 76
Skillemønt.					
6 Kreuzern	2.598 4	333.333	0.866 1	0.15 27	0.11 39
3 —	1.299 2	333.333	0.433 1	0.07 64	0.05 69
1 Kreuzer	0.623 6	250	0.155 9	0.02 55	0.02 05

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Tyskland.					
Baiern, Pag. 122.					
Ældre Mønt, 1857—75.					
Courantmønt.					
$3\frac{1}{2}$ Gylden	37.037 0	900	33.333 3	5.33 33	4.38 32
2 —	21.164 0	900	19.047 6	3.04 76	2.50 47
$1\frac{3}{4}$ —	18.518 5	900	16.666 7	2.66 67	2.19 16
1 —	10.582 0	900	9.523 8	1.52 38	1.25 23
$\frac{1}{2}$ — = 30 Kreuzern	5.291 0	900	4.761 9	0.76 19	0.62 62
Skillemønt.					
6 Kreuzern	2.463 1	350	0.862 1	0.15 24	0.11 34
3 —	1.231 5	350	0.431 0	0.07 62	0.05 67
1 Kreuzer	0.841 8	165	0.138 9	0.02 54	0.01 83
Ældre Mønt, 1837—57.					
Courantmønt.					
$3\frac{1}{2}$ Gylden	37.119 9	900	33.407 9	5.34 53	4.39 30
2 —	21.211 4	900	19.090 2	3.05 44	2.51 03
1 —	10.605 7	900	9.545 1	1.52 72	1.25 51
$\frac{1}{2}$ — = 30 Kreuzern	5.302 8	900	4.772 6	0.76 36	0.62 76
Skillemønt.					
6 Kreuzern	2.598 4	333.333	0.866 1	0.15 27	0.11 39
3 —	1.299 2	333.333	0.433 1	0.07 64	0.05 69
1 Kreuzer	0.835 2	166.667	0.139 2	0.02 55	0.01 83
Braunschweig, Pag. 125.					
Ældre Mønt, 1857—75.					
Courantmønt.					
2 Thaler	37.037 0	900	33.333 3	5.33 33	4.38 32
1 —	18.518 5	900	16.666 7	2.66 67	2.19 16
$\frac{1}{6}$ — = 5 Groschen	5.341 9	520	2.777 8	0.44 44	0.36 53
Skillemønt.					
$\frac{1}{1\frac{1}{2}}$ Thaler = $2\frac{1}{2}$ Groschen	3.220 6	375	1.207 7	0.22 22	0.15 88
1 Groschen	2.195 9	220	0.483 1	0.08 89	0.06 35
$\frac{1}{2}$ —	1.097 9	220	0.241 5	0.04 44	0.03 18
Ældre Mønt, 1835—57.					
Courantmønt.					
2 Thaler	37.119 9	900	33.407 9	5.34 53	4.39 30
1 —	22.272 0	750	16.704 0	2.67 26	2.19 65
$\frac{1}{6}$ — = 4 Groschen	5.345 3	520.833	2.784 0	0.44 54	0.36 61
Skillemønt.					
1 Groschen	1.948 8	312.500	0.609 0	0.11 14	0.08 01

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Tyskland.					
Bremen, Pag. 128.					
Ældre Mønt.					
1 «Thaler Gold»	17.539 2	986.111	17.295 6	2.95 24	2.27 43
½ Thaler = 36 Grot	8.769 6	986.111	8.647 8	1.47 62	1.13 71
⅙ — = 12 —	3.897 6	739.583	2.882 6	0.49 21	0.37 90
1/12 — = 6 —	1.948 8	739.583	1.441 3	0.24 60	0.18 95
1 Grot	0.769 9	281.250	0.216 5	0.04 10	0.02 85
Elsass-Lothringen, Pag. 130.					
Ældre Mønt, se Frankrig.					
Frankfurt am Main, Pag. 131.					
Ældre Mønt, 1857—74.					
Courantmønt.					
3½ Gylden	37.037 0	900	33.333 3	5.33 33	4.38 32
1¾ —	18.518 5	900	16.666 7	2.66 67	2.19 16
1 —	10.582 0	900	9.523 8	1.52 38	1.25 23
½ — = 30 Kreuzern . . .	5.291 0	900	4.761 9	0.76 19	0.62 62
Skillemønt.					
6 Kreuzern	2.463 1	350	0.862 1	0.15 24	0.11 34
3 —	1.231 5	350	0.431 0	0.07 62	0.05 67
1 Kreuzer	0.833 3	166.667	0.138 9	0.02 54	0.01 83
Ældre Mønt, 1837—57.					
Courantmønt.					
3½ Gylden	37.119 9	900	33.407 9	5.34 53	4.39 30
2 —	21.211 4	900	19.090 2	3.05 44	2.51 03
1 —	10.605 7	900	9.545 1	1.52 72	1.25 51
½ — = 30 Kreuzern . . .	5.302 8	900	4.772 6	0.76 36	0.62 76
Skillemønt.					
6 Kreuzern	2.598 4	333.333	0.866 1	0.15 27	0.11 39
3 —	1.299 2	333.333	0.433 1	0.07 64	0.05 69
1 Kreuzer	0.779 5	156	0.121 6	0.02 55	0.01 60
Hamburg, Pag. 135.					
Ældre Mønt.					
Courantmønt.					
2 Mark	18.341 6	750	13.756 2	2.20 10	1.80 89
1 —	9.170 8	750	6.878 1	1.10 05	0.90 44
½ — = 8 Schill.	5.502 5	625	3.439 0	0.55 02	0.45 22
¼ — = 4 —	3.056 9	562.500	1.719 5	0.27 51	0.22 61
⅛ — = 2 —	1.965 2	437.500	0.859 8	0.13 76	0.11 31
Skillemønt.					
1 Schilling	1.082 7	375	0.406 0	0.06 88	0.05 34
½ — = Sechsling	0.769 3	250	0.192 3	0.03 44	0.02 53
¼ — = Dreiling	0.512 8	187.500	0.096 2	0.01 72	0.01 26

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Tyskland.					
Hannover, Pag. 139.					
Ældre Mønt, 1868—74, se Preussen.					
Ældre Mønt, 1858—67.					
Courantmønt.					
2 Thaler	37.037 0	900	33.333 3	5.33 33	4.38 32
1 —	18.518 5	900	16.666 7	2.66 67	2.19 16
$\frac{1}{6}$ — = 5 Groschen	5.341 9	520	2.777 8	0.44 44	0.36 53
$\frac{1}{12}$ — = $2\frac{1}{2}$ —	2.670 9	520	1.388 9	0.22 22	0.18 26
Skillemønt.					
1 Groschen	2.195 9	220	0.483 1	0.08 89	0.06 35
$\frac{1}{2}$ —	1.097 9	220	0.241 5	0.04 44	0.03 18
Ældre Mønt, 1834—58.					
Courantmønt.					
2 Thaler	37.119 9	900	33.407 9	5.34 53	4.39 30
1 —	22.272 0	750	16.704 0	2.67 26	2.19 65
	16.820 8	993.056	16.704 0	2.67 26	2.19 65
$\frac{2}{3}$ —	13.082 8	993.056	12.992 0	2.07 87	1.70 84
$\frac{1}{6}$ — = 4 Groschen	5.345 3	520.833	2.784 0	0.44 54	0.36 61
$\frac{1}{12}$ — = 2 —	2.672 6	520.833	1.392 0	0.22 27	0.18 30
Skillemønt.					
1 Groschen	1.948 8	312.500	0.609 0	0.11 14	0.08 01
$\frac{1}{2}$ —	1. 392 0	218.750	0.304 5	0.05 57	0.04 00
$\frac{1}{3}$ —	0.928 0	218.750	0.203 0	0.03 71	0.02 67
Hessen-Darmstadt, Pag. 143.					
Ældre Mønt, 1857—75.					
Courantmønt.					
$3\frac{1}{2}$ Gylden	37.037 0	900	33.333 3	5.33 33	4.38 32
2 —	21.164 0	900	19.047 6	3.04 76	2.50 47
$1\frac{3}{4}$ —	18.518 5	900	16.666 7	2.66 67	2.19 16
1 —	10.582 0	900	9.523 8	1.52 38	1.25 23
$\frac{1}{2}$ — = 30 Kreuzern	5.291 0	900	4.761 9	0.76 19	0.62 62
Skillemønt.					
6 Kreuzern	2.463 1	350	0.862 1	0.15 24	0.11 34
3 —	1.231 5	350	0.431 0	0.07 62	0.05 67
1 Kreuzer	0.841 8	165	0.138 9	0.02 54	0.01 83
Ældre Mønt, 1837—57.					
Courantmønt.					
$3\frac{1}{2}$ Gylden	37.119 9	900	33.407 9	5.34 53	4.39 30
2 —	21.211 4	900	19.090 2	3.05 44	2.51 03
1 —	10.605 7	900	9.545 1	1.52 72	1.25 51
$\frac{1}{2}$ — = 30 Kreuzern	5.302 8	900	4.772 6	0.76 36	0.62 76

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Tyskland.					
Hessen-Darmstadt.					
Ældre Mønt, 1837—57.					
Skillemønt.					
6 Kreuzern	2.598 4	333.333	0.866 1	0.15 27	0.11 39
3 —	1.299 2	333.333	0.433 1	0.07 64	0.05 69
1 Kreuzer	0.831 5	156.250	0.129 9	0.02 55	0.01 71
Lauenburg, Pag. 145.					
Ældre Mønt.					
Courantmønt.					
$\frac{2}{3}$ Thaler	17.322 6	750	12.991 9	2.07 87	1.70 84
Mecklenburg-Schwerin, Pag. 149.					
Ældre Mønt, 1848—73.					
Courantmønt.					
1 Thaler	22.272 0	750	16.704 0	2.67 26	2.19 65
$\frac{1}{3}$ — = 1 Mark	8.352 0	666.667	5.568 0	0.89 09	0.73 22
$\frac{1}{6}$ — = 8 Schill.	5.345 3	520.833	2.784 0	0.44 54	0.36 61
Skillemønt.					
$\frac{1}{1\,2}$ Thaler = 4 Schill.	2.436 0	500	1.218 0	0.22 27	0.16 02
1 Schilling	1.299 2	208.333	0.270 7	0.05 57	0.03 56
Ældre Mønt, 1829—48.					
Courantmønt.					
$\frac{2}{3}$ Thaler = 2 Mark	13.174 9	986.111	12.991 9	2.07 87	1.70 84
Skillemønt.					
$\frac{1}{1\,2}$ Thaler = 4 Schill.	3.056 9	500	1.528 5	0.25 98	0.20 10
1 Schilling	1.113 6	312.500	0.348 0	0.06 50	0.04 58
Mecklenburg-Strelitz, Pag. 152.					
Ældre Mønt, 1848—73.					
Courantmønt.					
1 Thaler	22.272 0	750	16.704 0	2.67 26	2.19 65
$\frac{1}{3}$ — = 1 Mark	8.352 0	666.667	5.568 0	0.89 09	0.73 22
$\frac{1}{6}$ — = 8 Schill.	5.345 3	520.833	2.784 0	0.44 54	0.36 61
Skillemønt.					
$\frac{1}{1\,2}$ Thaler = 4 Schill.	3.248 0	375	1.218 0	0.22 27	0.16 02
1 Schilling	1.299 2	208.333	0.270 7	0.05 57	0.03 56
Ældre Mønt før 1848.					
Courantmønt.					
$\frac{2}{3}$ Thaler = 2 Mark	13.174 9	986.111	12.991 9	2.07 87	1.70 84
Skillemønt.					
$\frac{1}{1\,2}$ Thaler = 4 Schill.	3.056 9	500	1.528 5	0.25 98	0.20 10
1 Schilling	1.113 6	312.500	0.348 0	0.06 50	0.04 58

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Tyskland.					
Oldenburg, Pag. 153.					
Ældre Mønt, 1857—74.					
Courantmønt.					
2 Thaler	37.037 0	900	33.333 3	5.33 33	4.38 32
1 —	18.518 5	900	16.666 7	2.66 67	2.19 16
$\frac{1}{6}$ — = 5 Groschen	5.341 9	520	2.777 8	0.44 44	0.36 53
Skillemønt.					
$2\frac{1}{2}$ Groschen	3.220 6	375	1.207 7	0.22 22	0.15 88
1 —	2.195 9	220	0.483 1	0.08 89	0.06 35
$\frac{1}{2}$ —	1.097 9	220	0.241 5	0.04 44	0.03 18
Ældre Mønt, 1846—57.					
Courantmønt.					
2 Thaler	37.119 9	900	33.407 9	5.34 53	4.39 30
1 —	22.272 0	750	16.704 0	2.67 26	2.19 65
$\frac{1}{2}$ — = 36 Grot	11.136 0	750	8.352 0	1.33 63	1.09 83
$\frac{1}{3}$ — = 24 —	8.098 9	687.500	5.568 0	0.89 09	0.73 22
$\frac{1}{6}$ — = 12 —	5.345 3	520.833	2.784 0	0.44 54	0.36 61
Skillemønt.					
6 Grot	3.579 4	340.278	1.218 0	0.22 27	0.16 02
4 —	2.386 3	340.278	0.812 0	0.14 85	0.10 68
3 —	1.948 8	312.500	0.609 0	0.11 14	0.08 01
2 —	1.392 0	291.667	0.406 0	0.07 42	0.05 34
1 —	0.974 4	208.333	0.203 0	0.03 71	0.02 67
Ældre Mønt, 1814—46.					
Skillemønt.					
$\frac{1}{3}$ Thaler = 24 Grot	7.795 2	625	4.872 0	0.86 41	0.64 06
$\frac{1}{6}$ — = 12 —	4.872 0	500	2.436 0	0.43 21	0.32 03
$\frac{1}{12}$ — = 6 —	3.579 4	340.278	1.218 0	0.21 60	0.16 02
$\frac{1}{18}$ — = 4 —	2.386 3	340.278	0.812 0	0.14 40	0.10 68
$\frac{1}{24}$ — = 3 —	1.948 8	312.500	0.609 0	0.10 80	0.08 01
$\frac{1}{36}$ — = 2 —	1.392 0	291.667	0.406 0	0.07 20	0.05 34
$\frac{1}{72}$ — = 1 — . . 1836	0.928 0	218.750	0.203 0	0.03 60	0.02 67
1816	0.974 4	208.333	0.203 0	0.03 60	0.02 67
Fyrstend. Birkenfeld.					
Courantmønt.					
2 Thaler	37.119 9	900	33.407 9	5.34 53	4.39 30
Skillemønt.					
$2\frac{1}{2}$ Groschen	3.248 0	375	1.218 0	0.22 27	0.16 02
1 —	2.192 4	222.222	0.487 2	0.08 91	0.06 41

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Tyskland.					
Preussen, Pag. 158.					
Ældre Mønt, 1857—75.					
Courantmønt.					
2 Thaler	37.037 0	900	33.333 3	5.33 33	4.38 32
1 —	18.518 5	900	16.666 7	2.66 67	2.19 16
$\frac{1}{6}$ — = 5 Silbergroschen . .	5.341 9	520.	2.777 8	0.44 44	0.36 53
Skillemønt.					
$\frac{1}{1\frac{1}{2}}$ Thaler = $2\frac{1}{2}$ Silbergroschen	3.220 6	375	1.207 7	0.22 22	0.15 88
1 Silbergroschen	2.195 9	220	0.483 1	0.08 89	0.06 35
$\frac{1}{2}$ —	1.097 9	220	0.241 5	0.04 44	0.03 18
Ældre Mønt, 1826—57.					
Courantmønt.					
2 Thaler	37.119 9	900	33.407 9	5.34 53	4.39 30
1 —	22.272 0	750	16.704 0	2.67 26	2.19 65
$\frac{1}{6}$ — = 5 Silbergroschen . .	5.345 3	520.833	2.784 0	0.44 54	0.36 61
Skillemønt.					
$\frac{1}{1\frac{1}{2}}$ Thaler = $2\frac{1}{2}$ Silbergroschen	3.248 0	375	1.218 0	0.22 27	0.16 02
1 Silbergroschen	2.192 4	222.222	0.487 2	0.08 91	0.06 41
$\frac{1}{2}$ —	1.096 2	222.222	0.243 6	0.04 45	0.03 20
Sachsen (Kngr.), Pag. 164.					
Ældre Mønt, 1857—74.					
Courantmønt.					
2 Thaler	37.037 0	900	33.333 3	5.33 33	4.38 32
1 —	18.518 5	900	16.666 7	2.66 67	2.19 16
$\frac{1}{3}$ — = 10 Neugroschen . .	8.329 2	667	5.555 6	0.88 89	0.73 05
$\frac{1}{6}$ — = 5 — . .	5.341 9	520	2.777 8	0.44 44	0.36 53
Skillemønt.					
2 Neugroschen	3.220 6	300	0.966 2	0.17 78	0.12 71
1 —	2.100 4	230	0.483 1	0.08 89	0.06 35
$\frac{1}{2}$ —	1.050 2	230	0.241 5	0.04 44	0.03 18
Ældre Mønt, 1841—57.					
Courantmønt.					
2 Thaler	37.119 9	900	33.407 9	5.34 53	4.39 30
1 —	22.272 0	750	16.704 0	2.67 26	2.19 65
$\frac{1}{3}$ — = 10 Neugroschen	8.352 0	666.667	5.568 0	0.89 09	0.73 22
$\frac{1}{6}$ — = 5 —	5.345 3	520.833	2.784 0	0.44 54	0.36 61
Skillemønt.					
2 Neugroschen	3.118 1	312.500	0.974 4	0.17 82	0.12 81
1 —	2.126 0	229.167	0.487 2	0.08 91	0.06 41
$\frac{1}{2}$ —	1.063 0	229.167	0.243 6	0.04 45	0.03 20

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Tyskland.					
Sachsen-Weimar, Pag. 169.					
Ældre Mønt, 1857—75.					
Courantmønt.					
2 Thaler	37.037 0	900	33.333 3	5.33 33	4.38 32
1 —	18.518 5	900	16.666 7	2.66 67	2.19 16
Skillemønt.					
1 Silbergroschen	2.195 9	220	0.483 1	0.08 89	0.06 35
½ —	1.097 9	220	0.241 5	0.04 44	0.03 18
Ældre Mønt, 1840—57.					
Courantmønt.					
2 Thaler	37.119 9	900	33.407 9	5.34 53	4.39 30
1 —	22.272 0	750	16.704 0	2.67 26	2.19 65
Skillemønt.					
1 Silbergroschen	2.192 4	222.222	0.487 2	0.08 91	0.06 41
½ —	1.096 2	222.222	0.243 6	0.04 45	0.03 20
Slesvig og Holsten, Pag. 171.					
Ældre Mønt.					
Courantmønt.					
1 Species = 60 Schill. C. . . .	28.893 3	875	25.281 6	4.00 00	3.32 44
⅔ — = 40 — . . .	19.262 2	875	16.854 4	2.66 67	2.21 63
⅓ — = 20 — 1813	12.257 8	687.500	8.427 2	1.33 33	1.10 81
⅕ — = 12 — —	7.354 7	687.500	5.056 3	0.80 00	0.66 49
⅙ — = 10 — —	8.427 2	500	4.213 6	0.66 67	0.55 41
1/12 — = 5 — —	5.618 1	375	2.106 8	0.33 33	0.27 70
Skillemønt.					
1/24 Species = 2½ Schill. C. 1814	3.712 0	250	0.928 0	0.16 67	0.12 20
Würtemberg, Pag. 173.					
Ældre Mønt, 1857—75.					
Courantmønt.					
3½ Gylden	37.037 0	900	33.333 3	5.33 33	4.38 32
1 —	10.582 0	900	9.523 8	1.52 38	1.25 23
½ — = 30 Kreuzern . . .	5.291 0	900	4.761 9	0.76 19	0.62 62
Skillemønt.					
6 Kreuzern	2.463 1	350	0.862 1	0.15 24	0.11 34
3 —	1.231 5	350	0.431 0	0.07 62	0.05 67
1 Kreuzer	0.833 3	166.667	0.138 9	0.02 54	0.01 83
Ældre Mønt, 1837—57.					
Courantmønt.					
3½ Gylden	37.119 9	900	33.407 9	5.34 53	4.39 30
2 —	21.211 4	900	19.090 2	3.05 44	2.51 03
1 —	10.605 7	900	9.545 1	1.52 72	1.25 51
½ — = 30 Kreuzern . . .	5.302 8	900	4.772 6	0.76 36	0.62 76

Europa.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Tyskland.					
Würtemberg.					
Ældre Mønt, 1837—57.					
Skillemønt.					
6 Kreuzern	2.598 4	333.333	0.866 1	0.15 27	0.11 39
3 —	1.299 2	333.333	0.433 1	0.07 64	0.05 69
1 Kreuzer	0.835 2	166.667	0.139 2	0.02 55	0.01 83
Østerrig-Ungarn, Pag. 181.					
Courantmønt.					
2 Gylden	24.691 4	900	22.222 2	3.55 56	2.92 21
1 —	12.345 7	900	11.111 1	1.77 78	1.46 11
$\frac{1}{4}$ — = 25 Kreuzern	5.341 9	520	2.777 8	0.44 44	0.36 53
Levantiner-Thaler	28.066 8	833.333	23.389 0	3.74 22	3.07 56
Skillemønt.					
20 Kreuzern 1868	2.666 7	500	1.333 3	0.35 56	0.17 53
10 — —	1.666 7	400	0.666 7	0.17 78	0.08 77
1857	2.000 0	500	1.000 0	0.17 78	0.13 15
5 — —	1.333 3	375	0.500 0	0.08 89	0.06 57
Ældre Mønt, 1852—58.					
Courantmønt.					
Conventions-Thaler = 2 Gylden	25.987 8	900	23.389 0	3.74 22	3.07 56
3 Gylden	37.037 0	900	33.333 3	5.33 33	4.38 32
$1\frac{1}{2}$ —	18.518 5	900	16.666 7	2.66 67	2.19 16
1 —	12.993 9	900	11.694 5	1.87 11	1.53 78
20 Kreuzern	4.331 3	900	3.898 2	0.62 37	0.51 26
10 —	2.165 6	900	1.949 1	0.31 19	0.25 63
Skillemønt.					
6 Kreuzern 1849	1.909 3	437.500	0.835 3	0.18 71	0.10 98
1848	2.227 5	437.500	0.974 5	0.18 71	0.12 81
Afrika.					
Guinea.					
Sjerra Leone Kysten, Pag. 200.					
1 Dollar	26.438 0	834	22.049 3	3.52 79	2.89 94
$\frac{1}{2}$ —	13.219 0	834	11.024 6	1.76 39	1.44 97
$\frac{1}{5}$ —	5.287 6	834	4.409 9	0.70 56	0.57 99
$\frac{1}{10}$ —	2.643 8	834	2.204 9	0.35 28	0.28 99
Nedreguinea, Pag. 202.					
12 Macutas	17.576 5	895.833	15.745 6	2.51 93	2.07 05
10 —	14.647 1	895.833	13.121 3	2.09 94	1.72 54
8 —	11.717 7	895.833	10.497 1	1.67 95	1.38 03

Afrika.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Guinea.					
Nedreguinea.					
6 Macutas	8.788 2	895.833	7.872 8	1.25 96	1.03 52
4 —	5.858 8	895.833	5.248 5	0.83 98	0.69 02
2 —	2.929 4	895.833	2.624 3	0.41 99	0.34 51
1 Macuta	1.464 7	895.833	1.312 1	0.20 99	0.17 25
Tunis, Pag. 218.					
5 Pjaster = Bukamsa	15.650 0	900	14.085 0	2.25 36	1.85 21
4 — = Buarba	12.520 0	900	11.268 0	1.80 29	1.48 17
3 — = Butleta	9.390 0	900	8.451 0	1.35 22	1.11 13
2 — = Burialin	6.260 0	900	5.634 0	0.90 14	0.74 08
1 — = Burîal	3.130 0	900	2.817 0	0.45 07	0.37 04
½ — = Nusfia	1.565 0	900	1.408 5	0.22 54	0.18 52
Ægypten, Pag. 220.					
10 Pjaster = Parisi	12.500 0	900	11.250 0	1.80 00	1.47 93
5 —	6.250 0	900	5.625 0	0.90 00	0.73 97
2½ —	3.125 0	900	2.812 5	0.45 00	0.36 98
1 —	1.250 0	900	1.125 0	0.18 00	0.14 79
Amerika.					
Bogotá, Pag. 227.					
Courantmønt.					
1 Peso = Colombiano	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
Skillemønt.					
½ Peso = 50 Centavos	12.500 0	835	10.437 5	1.80 00	1.37 25
⅕ — = 20 —	5.000 0	835	4.175 0	0.72 00	0.54 90
1/10 — = 10 —	2.500 0	835	2.087 5	0.36 00	0.27 45
1/20 — = 5 — . . 1872	1.250 0	835	1.043 7	0.18 00	0.13 72
1867	1.250 0	666.667	0.833 3	0.18 00	0.10 96
1/40 — = 2½ —	0.625 0	666.667	0.416 7	0.09 00	0.05 48
Ældre Mønt fra 1846.					
Octodécimo	20.000 0	900	18.000 0	2.88 00	2.36 69
Décimo	2.500 0	900	2.250 0	0.36 00	0.29 59
Ældre Mønt fra 1839.					
1 Peso Macuquina ell. sencillo	27.064 3	666.667	18.042 9	2.88 69	2.37 26
½ — = 4 Reales	13.532 1	666.667	9.021 4	1.44 34	1.18 63
¼ — = 2 —	6.766 1	666.667	4.510 7	0.72 17	0.59 31
⅛ — = 1 —	3.383 0	666.667	2.255 4	0.36 09	0.29 66
Ældre Mønt, 1834—39.					
1 Peso duro ell. fuerte	27.064 3	902.778	24.433 0	3.90 93	3.21 28
½ — — = 4 Reales . . .	13.532 1	902.778	12.216 5	1.95 46	1.60 64

Amerika.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Bogotá.					
Ældre Mønt, 1834—39.					
$\frac{1}{4}$ Peso duro = 2 Reales	6.766 1	902.778	6.108 3	0.97 73	0.80 32
$\frac{1}{8}$ — — = 1 Real	3.383 0	902.778	3.054 1	0.48 87	0.40 16
$\frac{1}{16}$ — —	1.691 5	902.778	1.527 1	0.24 43	0.20 08
Bolivia, Pag. 229.					
Courantmønt.					
1 Boliviano = Peso . . . 1871	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
$\frac{1}{2}$ — = 50 Céntimos —	12.500 0	900	11.250 0	1.80 00	1.47 93
$\frac{1}{5}$ — = 20 — —	5.000 0	900	4.500 0	0.72 00	0.59 17
$\frac{1}{10}$ — = 10 — —	2.500 0	900	2.250 0	0.36 00	0.29 59
$\frac{1}{20}$ — = 5 — —	1.250 0	900	1.125 0	0.18 00	0.14 79
1 Boliviano = Peso . . . 1863	24.961 6	900	22.465 5	3.59 45	2.95 41
$\frac{1}{2}$ — = 50 Céntimos —	12.480 8	900	11.232 7	1.79 72	1.47 71
$\frac{1}{5}$ — = 20 — —	4.992 3	900	4.493 1	0.71 89	0.59 08
$\frac{1}{10}$ — = 10 — —	2.496 2	900	2.246 5	0.35 94	0.29 54
$\frac{1}{20}$ — = 5 — —	1.248 1	900	1.123 3	0.17 97	0.14 77
1 Peso fuerte	27.064 3	902.778	24.433 0	3.90 93	3.21 28
Skillemønt.					
$\frac{1}{4}$ Boliviano = 25 Céntimos 1875	6.250 0	800	5.000 0	0.90 00	0.65 75
$\frac{1}{5}$ — = 20 — 1876	5.000 0	800	4.000 0	0.72 00	0.52 60
Moneda feble.					
Peso	19.969 3	902.778	18.027 9	2.88 45	2.37 06
Cuatro = 4 Reales 1864—71	13.479 3	666.667	8.986 2	1.43 78	1.18 16
1859	9.953 9	902.778	8.986 2	1.43 78	1.18 16
$\frac{1}{2}$ Cuatro = 2 Reales 1864—71	6.739 6	666.667	4.493 1	0.71 89	0.59 08
1859	4.977 0	902.778	4.493 1	0.71 89	0.59 08
Buenos-Ayres, Pag. 231.					
Courantmønt.					
1 Peso Plata	27.110 0	900	24.399 0	3.72 00	3.20 84
Skillemønt.					
50 Centavos	12.500 0	900	11.250 0	1.86 00	1.47 93
20 —	5.000 0	900	4.500 0	0.74 40	0.59 17
10 —	2.500 0	900	2.250 0	0.37 20	0.29 59
5 —	1.250 0	900	1.125 0	0.18 60	0.14 79
Ældre Mønt før 1875.					
1 Peso	27.067 0	900	24.360 3	3.67 06	3.20 33
$\frac{1}{4}$ — = 2 Reales	6.700 0	800	5.360 0	0.91 76	0.70 48
Carácas, Pag. 235.					
Courantmønt.					
Venezolano	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87

Amerika.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Carácas.					
Skillemønt.					
50 Centavos	12.500 0	835	10.437 5	1.80 00	1.37 25
20 —	5.000 0	835	4.175 0	0.72 00	0.54 90
5 —	1.250 0	835	1.043 7	0.18 00	0.13 72
Ældre Mønt, 1857—72.					
$\frac{1}{2}$ Peso Macuquina	11.500 0	900	10.350 0	1.40 00	1.36 10
$\frac{1}{5}$ — ell. Peseta	4.600 0	900	4.140 0	0.56 00	0.54 44
$\frac{1}{10}$ — = 1 Real	2.300 0	900	2.070 0	0.28 00	0.27 22
$\frac{1}{20}$ — = $\frac{1}{2}$ —	1.150 0	900	1.035 0	0.14 00	0.13 61
Centralamerika, Pag. 237.					
Guatemala, Costa Rica og **San Salvador.**					
Courantmønt.					
1 Peso	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
Skillemønt.					
50 Centavos	12.500 0	835	10.437 5	1.80 00	1.37 25
25 —	6.250 0	835	5.218 7	0.90 00	0.68 62
10 —	2.500 0	835	2.087 5	0.36 00	0.27 45
5 —	1.250 0	835	1.043 7	0.18 00	0.13 72
Ældre Mønt.					
Guatemala.					
1 Peso duro	24.562 3	902.778	22.174 3	3.54 79	2.91 58
$\frac{1}{4}$ — —	6.140 6	902.778	5.543 6	0.88 70	0.72 90
$\frac{1}{8}$ — —	3.070 3	902.778	2.771 8	0.44 35	0.36 45
Guyana (britisk), Pag. 241.					
1 Gurd = 3 Gylden	23.327 6	816.667	19.050 9	3.04 81	2.50 51
$\frac{2}{3}$ — = 2 —	15.551 7	816.667	12.700 6	2.03 21	1.67 01
$\frac{1}{3}$ — = 1 —	7.775 9	816.667	6.350 3	1.01 60	0.83 50
$\frac{1}{6}$ — = $\frac{1}{2}$ —	3.887 9	816.667	3.175 1	0.50 80	0.41 75
$\frac{1}{12}$ — = $\frac{1}{4}$ —	1.944 0	816.667	1.587 6	0.25 40	0.20 88
$\frac{1}{24}$ — = $\frac{1}{8}$ —	0.972 0	816.667	0.793 8	0.12 70	0.10 44
Jamaica, Pag. 244.					
25 Cents	6.641 9	895	5.944 5	0.96 15	0.78 17
$12\frac{1}{2}$ —	3.239 9	895	2.899 8	0.48 08	0.38 13
3 Pence	1.413 8	925	1.307 8	0.22 70	0.17 20
2 —	0.942 5	925	0.871 8	0.15 13	0.11 46
$1\frac{1}{2}$ —	0.706 9	925	0.653 9	0.11 35	0.08 60
Lima, Pag. 245.					
Courantmønt.					
1 Sol	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
$\frac{1}{2}$ — = 50 Centavos	12.500 0	900	11.250 0	1.80 00	1.47 93

Amerika.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Lima.					
Courantmønt.					
$\frac{1}{5}$ Sol = 20 Centavos	5.000 0	900	4.500 0	0.72 00	0.59 17
$\frac{1}{10}$ — = Dinéro	2.500 0	900	2.250 0	0.36 00	0.29 59
$\frac{1}{2}$ Dinéro = 5 Centavos	1.250 0	900	1.125 0	0.18 00	0.14 79
Ældre Mønt, 1857—63.					
1 Peso duro 1857	23.713 6	900	21.342 2	3.32 06	2.80 64
$\frac{1}{2}$ — — = 50 Centésimos	11.856 8	900	10.671 1	1.66 03	1.40 32
$\frac{1}{5}$ — — = Peseta	4.742 7	900	4.268 4	0.66 41	0.56 13
1 Dinéro = 10 Centésimos . .	2.371 4	900	2.134 2	0.33 21	0.28 06
$\frac{1}{2}$ — = 5 — . .	1.185 7	900	1.067 1	0.16 60	0.14 03
1 Peso 1859			20.632 0	3.30 11	2.71 30
1855	23.963 2	902.778	21.633 4	3.46 13	2.84 47
1854	24.961 6	902.778	22.534 8	3.60 56	2.96 32
1822	27.064 3	902.778	24.433 0	3.90 93	3.21 28
$\frac{1}{2}$ Peso duro. . . . . —	13.532 1	902.778	12.216 5	1.95 46	1.60 64
Mexico, Pag. 249.					
1 Peso duro ell. fuerte	27.064 3	902.778	24.433 0	3.90 93	3.21 28
$\frac{1}{2}$ — — = Toston	13.532 1	902.778	12.216 5	1.95 46	1.60 64
$\frac{1}{4}$ — — = Peseta	6.766 1	902.778	6.108 3	0.97 73	0.80 32
$\frac{1}{10}$ — — = Décimo	2.706 4	902.778	2.443 3	0.39 09	0.32 13
$\frac{1}{20}$ — — = 5 Centavos . . .	1.353 2	902.778	1.221 7	0.19 55	0.16 06
Ældre Mønt.					
1 Peso	27.064 3	902.778	24.433 0	3.90 93	3.21 28
$\frac{1}{2}$ —	13.532 1	902.778	12.216 5	1.95 46	1.60 64
$\frac{1}{4}$ —	6.766 1	902.778	6.108 3	0.97 73	0.80 32
$\frac{1}{8}$ — = Real de plata	3.383 0	902.778	3.054 1	0.48 87	0.40 16
$\frac{1}{16}$ —	1.691 5	902.778	1.527 1	0.24 43	0.20 08
$\frac{1}{32}$ — = Cuartillo	0.845 8	902.778	0.763 5	0.12 22	0.10 04
Montevideo, Pag. 252.					
50 Centésimos 1876	12.500 0	900	11.250 0	1.85 24	1.47 93
20 — . . . . . —	5.000 0	900	4.500 0	0.74 10	0.59 17
10 — . . . . . —	2.500 0	900	2.250 0	0.37 05	0.29 59
1 Peso = 100 Centésimos 1862	25.480 0	917	23.365 2	3.73 84	3.07 24
$\frac{1}{2}$ — = 50 — —	12.740 0	917	11.682 6	1.86 92	1.53 62
20 Centésimos . . . . . —	5.096 0	917	4.673 0	0.74 77	0.61 45
10 — . . . . . —	2.548 0	917	2.336 5	0.37 38	0.30 72
5 — . . . . . —	1.274 0	917	1.168 3	0.18 69	0.15 36
Ældre Mønt.					
5 Reales corrientes	13.010 4	833.333	10.842 0	1.73 47	1.42 57
$2\frac{1}{2}$ — —	6.505 2	833.333	5.421 0	0.86 74	0.71 28
$1\frac{1}{4}$ — —	3.252 6	833.333	2.710 5	0.43 37	0.35 64

Amerika.		Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Montreal, Pag. 254.						
½ Dollar = 50 Cents		11.663 8	925	10.789 0	1.89 16	1.41 87
25 Cents		5.831 9	925	5.394 5	0.94 58	0.70 94
20 —		4.665 5	925	4.315 6	0.75 66	0.56 75
10 —		2.332 8	925	2.157 8	0.37 83	0.28 37
5 —		1.166 4	925	1.078 9	0.18 92	0.14 19
Nordam. Fristater, Pag. 257.						
1 Dollar (Standard) . . .	1878	26.729 6	900	24.056 6	3.73 15	3.16 33
Trade Dollar . .	1873	27.215 6	900	24.494 0	3.47 96	3.22 09
	1837	26.729 6	900	24.056 6	3.73 15	3.16 33
½ — = 50 Cents . .	1873	12.500 0	900	11.250 0	1.86 57	1.47 93
	1853	12.441 4	900	11.197 3	1.86 57	1.47 24
	1837	13.364 8	900	12.028 3	1.86 57	1.58 17
¼ — = 25 — . .	1873	6.250 0	900	5.625 0	0.93 29	0.73 97
	1853	6.220 7	900	5.598 6	0.93 29	0.73 62
	1837	6.682 4	900	6.014 2	0.93 29	0.79 08
⅕ — = 20 — . .	1875	5.000 0	900	4.500 0	0.74 63	0.59 17
1/10 — = Dime	1873	2.500 0	900	2.250 0	0.37 31	0.29 59
	1853	2.488 3	900	2.239 5	0.37 31	0.29 45
	1837	2.673 0	900	2.405 7	0.37 31	0.31 63
1/20 — = ½ Dime . . .	1853	1.244 1	900	1.119 7	0.18 66	0.14 72
	1837	1.336 5	900	1.202 8	0.18 66	0.15 82
3 Cents	1851	0.801 9	750	0.601 4	0.11 19	0.07 91
Quito, Pag. 264.						
1 Peso fuerte = 10 Reales . .		25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
2 Francos = 4 Reales		10.000 0	900	9.000 0	1.44 00	1.18 35
½ Franco = 1 Real		2.500 0	900	2.250 0	0.36 00	0.29 59
¼ — = ½ —		1.250 0	900	1.125 0	0.18 00	0.14 79
Ældre Mønt.						
1 Peso Macuquina		24.273 0	750	18.204 7	2.88 00	2.39 38
¼ — — = 2 Reales		6.739 1	675	4.548 9	0.72 00	0.59 82
Rio de Janeiro, Pag. 266.						
Skillemønt..						
2 Milréis	1867	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
1 —	—	12.500 0	900	11.250 0	1.80 00	1.47 93
500 Réis	—	6.250 0	835	5.218 8	0.90 00	0.68 62
200 —	—	2.500 0	835	2.087 5	0.36 00	0.27 45
2 Milréis	1849	25.500 0	916.667	23.375 0	3.74 00	3.07 37
1 —	—	12.750 0	916.667	11.687 5	1.87 00	1.53 69
500 Réis	—	6.375 0	916.667	5.843 8	0.93 50	0.76 84
200 —	—	2.550 0	916.667	2.337 5	0.37 40	0.30 74

Amerika.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Rio de Janeiro.					
Ældre Mønt, 1833—46.					
Patacão = 1920 Réis	26.894 5	916.667	24.653 3	3.94 45	3.24 18
2 Patacas = 1280 Réis	17.929 7	916.667	16.435 5	2.62 97	2.16 12
1 Pataca = 640 —	8.964 8	916.667	8.217 8	1.31 48	1.08 06
½ — = 320 —	4.482 4	916.667	4.108 9	0.65 74	0.54 03
¼ — = 160 —	2.241 2	916.667	2.054 4	0.32 87	0.27 02
Santiago de Chile, Pag. 269.					
1 Peso	25.000 0	900	22.500 0	3.60 00	2.95 87
½ — = 50 Centavos	12.500 0	900	11.250 0	1.80 00	1.47 93
20 Centavos 1860	4.600 0	900	4.140 0	0.72 00	0.54 44
1851	5.000 0	900	4.500 0	0.72 00	0.59 17
10 — = Décimo 1860	2.300 0	900	2.070 0	0.36 00	0.27 22
1851	2.500 0	900	2.250 0	0.36 00	0.29 59
5 — = ½ — 1860	1.150 0	900	1.035 0	0.18 00	0.13 61
1851	1.250 0	900	1.125 0	0.18 00	0.14 79
Asien.					
Bankok, Pag. 278.					
Bat ell. Tikal	15.227 8	928	14.131 4	2.32 93	1.85 82
Salung = ¼ Bat	3.952 7	929	3.672 1	0.58 23	0.48 29
Fuang = ⅛ —	1.944 0	907	1.763 2	0.29 12	0.23 19
Batavia, Pag. 281.					
1 Gylden	10.000 0	945	9.450 0	1.50 19	1.24 26
½ —	5.000 0	945	4.725 0	0.75 09	0.62 13
¼ —	2.500 0	945	2.362 5	0.37 55	0.31 07
Skillemønt.					
25 Cents	3.180 0	720	2.289 6	0.37 55	0.30 11
10 —	1.250 0	720	0.900 0	0.15 02	0.11 83
5 —	0.610 0	720	0.439 2	0.07 51	0.05 78
Calcutta, Pag. 290.					
2 Rupees	23.327 6	916.667	21.383 7	3.42 14	2.81 19
1 Rupee	11.663 8	916.667	10.691 8	1.71 07	1.40 59
½ —	5.831 9	916.667	5.345 9	0.85 53	0.70 30
¼ —	2.916 0	916.667	2.673 0	0.42 77	0.35 15
⅛ —	1.458 0	916.667	1.336 5	0.21 38	0.17 57
Colombo, Pag. 293.					
½ Pagode	21.171 8	891.682	18.878 5	3.02 06	2.48 24
¼ —	10.585 9	891.682	9.439 2	1.51 03	1.24 12
Hong-kong, Pag. 295.					
1 Dollar	26.956 4	900	24.260 7	3.88 17	3.19 02
50 Cents	13.478 2	900	12.130 4	1.94 09	1.59 51

Asien.	Vægt. fr. Gram.	Finhed. Tusinded.	Vægt fint Sølv. fr. Gram.	Værdi. d. Guld-Kr.	Metal-værdi. d. Guld-Kr.
Hong-kong.					
20 Cents	5.391 3	900	4.852 1	0.77 63	0.63 80
10 —	2.695 6	900	2.426 1	0.38 82	0.31 90
5 —	1.347 8	900	1.213 0	0.19 41	0.15 95
Japan, Pag. 296.					
Trade Dollar 1875	27.215 6	900	24.494 0	3.91 90	3.22 09
Yen . . . . . 1871—73	26.956 4	900	24.260 7	3.88 17	3.19 02
50 Sen = $\frac{1}{2}$ Yen 1873	13.478 2	800	10.782 5	1.94 09	1.41 79
1871	12.500 0	800	10.000 0	1.94 09	1.31 50
20 — = $\frac{1}{5}$ — 1873	5.391 3	800	4.313 0	0.77 63	0.56 71
1871	5.000 0	800	4.000 0	0.77 63	0.52 60
10 — = $\frac{1}{10}$ — 1873	2.695 6	800	2.156 5	0.38 82	0.28 36
1871	2.500 0	800	2.000 0	0.38 82	0.26 30
5 — = $\frac{1}{20}$ — 1873	1.347 8	800	1.078 3	0.19 41	0.14 18
1871	1.250 0	800	1.000 0	0.19 41	0.13 15
Manila, Pag. 307.					
$\frac{1}{2}$ Peso = 50 Centésimos 1854	12.980 1	900	11.682 0	1.83 53	1.53 61
$\frac{1}{5}$ — = 20 — —	5.192 0	900	4.672 0	0.73 41	0.61 45
$\frac{1}{10}$ — = 10 — —	2.596 0	900	2.336 4	0.36 71	0.30 72
Persien, Pag. 312.					
1 Kran = 1000 Dinâr	5.000 0	900	4.500 0	0.72 00	0.59 17
$\frac{1}{2}$ — = 500 —	2.500 0	900	2.250 0	0.36 00	0.29 59
$\frac{1}{4}$ — = 250 —	1.250 0	900	1.125 0	0.18 00	0.14 79
Ældre Mønt.					
1 Kran = 1000 Dinâr 1857	4.983 3	960	4.784 0	0.76 54	0.62 91
før 1857	5.366 7	960	5.152 0	0.82 43	0.67 75
$\frac{1}{2}$ — = 500 — 1857	2.491 7	960	2.392 0	0.38 27	0.31 45
før 1857	2.683 3	960	2.576 0	0.41 22	0.33 87
Poudicherri, Pag. 315.					
1 Rupee	11.410 4	958.333	10.934 9	1.74 96	1.43 79
2 Fanons	2.959 0	908.333	2.687 8	0.43 74	0.35 34
1 Fanon	1.479 5	908.333	1.343 9	0.21 87	0.17 67

Prisen paa Guld og Sølv i Barrer noteres dagligen i London i engelsk Sterling Guldmønt pr. eng. Troy-Unze (= 31.103 496 fr. Gram) for *Standard Guld* (af Finhed = $916\frac{2}{3}$ = 22 Karat) og *Standard Sølv* (af Finhed = 925 = $14\frac{4}{5}$ Lod).

For hver noteret Penny pr. Unze, bliver Værdien af et fransk Kilogram

fint Guld = 2 Kr. 65.382 6 Øre,
fint Sølv = 2 — 62.991 7 —

Den 11 Oct. 1881 var Coursen

Guld = 77 s. 10 d. — Sølv = 52 d.

Prisen pr. 1 fr. Gram fint Guld ved forskjellige Noteringer i London.

Cours. s.	Cours. d.	d. Guld. Kr.	d. Guld. Øre.	Cours. s.	Cours. d.	d. Guld. Kr.	d. Guld. Øre.
77	4¾	2	46.474 1	77	7¾	2	47.270 2
77	5	2	46.540 4	77	8	2	47.336 5
77	5¼	2	46.606 7	77	8¼	2	47.402 9
77	5½	2	46.673 1	77	8½	2	47.469 2
77	5¾	2	46.739 4	77	8¾	2	47.535 6
77	6	2	46.805 8	77	9	2	47.601 9
77	6¼	2	46.872 1	77	9¼	2	47.668 3
77	6½	2	46.938 5	77	9½	2	47.734 6
77	6¾	2	47.004 8	77	9¾	2	47.801 0
77	7	2	47.071 2	77	10	2	47.867 3
77	7¼	2	47.137 5	77	10¼	2	47.933 7
77	7½	2	47.203 9	77	10½	2	48.000 0

Prisen pr. 1 fr. Gram fint Sølv ved forskjellige Noteringer i London.

Cours. d.	d. Guldmønt. Øre.	Cours. d.	d. Guldmønt. Øre.
50	13.149 6	52	13.675 6
50⅛	13.182 5	52⅛	13.708 4
50¼	13.215 3	52¼	13.741 3
50⅜	13.248 2	52⅜	13.774 2
50½	13.281 1	52½	13.807 1
50⅝	13.314 0	52⅝	13.839 9
50¾	13.346 8	52¾	13.872 8
50⅞	13.379 7	52⅞	13.905 7
51	13.412 6	53	13.938 6
51⅛	13.445 5	53⅛	13.971 4
51¼	13.478 3	53¼	14.004 3
51⅜	13.511 2	53⅜	14.037 2
51½	13.544 1	53½	14.070 1
51⅝	13.576 9	53⅝	14.102 9
51¾	13.609 8	53¾	14.135 8
51⅞	13.642 7	53⅞	14.168 7

A.

Aam, gml. hollandsk Maal for flydende Varer.

til Olie	145.522 5 fr. Liter.		150.625 7 d. Potter.
— Vin og Brændevin . . .	155.224 0	—	160.667 5 —
— Øl	157.248 0	—	162.762 4 —

Åm, det svenske Navn for Ohm ell. Ahm.

Aas, gml. hollandsk Troyvægt = 0.048 063 fr. Gram = 0.000 096 127 d. Pund.

Åtting, gml. Rummaal i Sverige = 6 Kannor = 15.703 1 fr. Liter = 16.253 8 d. Potter.

Aba Madfa er i Sansibar Navnet for den gml. spanske Søjlepjaster, Peso duro [ell. Peso fuerte.

Abasse, Mønt i Chiwa = 82.27 Øre.

Abassi, persisk Mønt = $\frac{1}{5}$ Kran = 14.40 Øre.

Abucco, Vægt i Ranguhn = 206.951 6 fr. Gram = 0.413 903 d. Pund.

Accino, Handelsvægt paa Malta = 0.055 1 fr. Gram = 0.000 110 d. Pund.

Â'chary-dirhem, det tyrkiske Navn for det fr. Centigram.

Â'chary-zira', det tyrkiske Navn for den fr. Centimeter.

Achtel, ældre tysk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
i Baden	0.075 000	0.238 965	2.867 6
- Hannover	0.239 978	0.764 616	9.175 4
- Hessen-Darmstadt	0.075 000	0.238 965	2.867 6
- Preussen	0.261 545	0.833 333	10.000 0

Achtel, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.
i Baiern	2.316 2	2.397 5
- Fyrstend. Lübeck i Oldenburg . . .	2.173 8	2.250 0
- Slesvig og Holsten	2.173 8	2.250 0
- Østerrig	7.685 9	7.955 4

Achtel, ældre Maal for Øl i Danzig = 17.175 5 fr. Liter = 17.777 8 d. Potter.

Achtendeel ell. **Achtste,** ældre hollandsk Længdemaal = $\frac{1}{8}$ Duim = 0.003 217 fr. Meter = 0.010 251 d. Fod = 1.476 2 d. Linier.

Acino, ældre Guld-, Sølv-, Mønt- og Medicinalvægt i Neapel = 0.044 550 fr. Gr.

Acker, ældre Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Tdr. Land.
i Sachsen	55.342 3	56 182.81	1.003 3
- Sachsen-Weimar	28.497 1	28 929.87	0.516 6
paa Curassao og i hollandsk Guyana	42.933 6	43 585.68	0.778 3

Acquet, d. s. s. Ake.

Acre, Markmaal i England = 4840 Kvadr. Yards = 40.467 8 fr. Ares = 41 082.42 d. Kvadr. Fod. = 0.733 6 d. Td. Land.

Acre de Normandie, gml. fransk Markmaal = 81.715 2 fr. Ares = 82 956.18 d. Kvadr. Fod = 1.481 4 d. Tdr. Land.

Adarme, Handelsvægt i Sydamerika.

i Buenos Ayres	1.794 4 fr. Gram.		0.003 589 d. Pund.
- Mexico	1.797 1	—	0.003 594 —
- Uruguay	1.794 5	—	0.003 589 —

Adarme, Guld- og Sølvvægt. I Paraguay = 1.797 2, i Spanien (den gml. castilianske) = 1.797 2 og i Uruguay = 1.794 5 fr. Gram.

Adlie, ældre Guldmønt i Tyrkiet, den ældre = 19½, den nyere = 17½ Pjaster.
Adoucou, ved Betelhandelen i Pondicherri = 48 Blade.
Adowly, Maal for Salt i Bombay = 2.508 8 fr. Liter = 2.596 8 d. Potter.
1 A. Korn vejer 1.270 1 fr. Kilogr. = 2.540 1 d. Pund.
— Ris — 0.783 6 — = 1.567 2 —
— Salt — 2.419 2 — = 4.838 3 —
Aeusserfaden, ældre Længdemaal i Libau = 7 estlandske Fod = 2.133 581 fr. Meter = 6.798 015 d. Fod = 1.133 0 d. Fv.
Agatsch, ældre Milemaal i Tyrkiet = 5 001 fr. Meter = 15 934.19 d. Fod = 0.663 9 d. Mil.
Agito, Vægt i Ranguhn = 413.903 3 fr. Gram = 0.827 807 d. Pund.
Ahm, ældre Maal for flydende Varer i Norge = 160 n. Potter = 154.415 2 fr. Liter = 159.830 3 d. Potter. Cfr. Ohm.
Ahsheroojood, Sølvmønt i Marokko = 2½ Uckie, lovmæssigt af Værdi 27.69 Øre, i den daglige Handel dog kun 15.65 Øre.
Ahu-arba, det arabiske Navn i Abessinien for den gml. spanske Søjlepjaster, af Værdi = 3 Kr. 84.62 Øre.
Ahu-noukte, det arabiske Navn i Abessinien for Maria Theresiadaleren, af Værdi = 3 Kr. 74.22 Øre.
Ai, Vægt i Anam = 0.000 000 039 fr. Gram.
Aichmaass, ældre Vinmaal i Frankfurt am Main = 1.792 6 fr. Liter = 1.855 5 d. Potter.
Aichungs-Tonne til Udmaaling af Skibe i Østerrig-Ungarn = 100 eng. Kub. Fod = 2.831 6 fr. Kub. Meter = 91.590 9 d. Kub. Fod.
Aime, ældre Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.	
Belgien, til Vin, Brændevin og Olivenolie	137.400 0	142.218 4	
— til simplere Olie	133.333 3	138.009 1	
Bryssel	130.022 4	134.582 1	af Vægt
— til Rapsolie	131.000 0	135.594 0	240 d. Pund.
— - Linolie	127.000 0	131.453 7	244 —
Lüttich	172.756 9	178.815 2	

Ake ell. **Akis,** Guldvægt paa Tandkysten i Guinea = 1.274 8 fr. Gram.
Akó, ungarsk Navn for den oedenburger Eimer.
Aktsche, tyrkisk Mønt, d. s. s. Parà.
Alad, det arabiske Navn i Abessinien for den halve Maria Theresiadaler, af Værdi = 1 Kr. 87.11 Øre.
Album, dansk Markmaal = 145⅚ d. Kvadr. Alen = 0.574 607 fr. Ares.
Alcolla, Kornmaal i Marokko = 22 fr. Liter = 22.771 5 d. Potter = 1.265 1 [d. Skpr.
Alen, Længdemaal.

Europa.	fr. Meter.	d. Fod.	d. Alen.
Baden (Elle)	0.600 0	1.911 7	0.955 9
Baiern (Elle)	0.833 0	2.654 2	1.327 1
Rhinbaiern (Elle)	1.200 0	3.823 4	1.911 7
Belgien (Aune), til Silke	0.694 1	2.211 6	1.105 8
— — - Uld	0.684 4	2.180 7	1.090 3
— — brabanter A.	0.695 0	2.214 4	1.107 2
Brüssel, brabanter Alen	0.695 0	2.214 4	1.107 2
Lüttich	0.656 2	2.090 8	1.045 4
Braunschweig (Elle)	0.570 7	1.818 4	0.909 2
Bremen (Elle)	0.578 7	1.843 9	0.921 9
— brabanter Alen	0.694 4	2.212 6	1.106 3
Böhmen (Elle)	0.595 1	1.896 2	0.948 1
Karlsbad, gr. Elle	0.674 9	2.150 4	1.075 2
— kl. —	0.591 7	1.885 3	0.942 6
Danmark	0.627 7	2.000 0	1.000 0
England (Yard)	0.914 4	2.913 4	1.456 7
— (English Ell)	1.143 0	3.641 8	1.820 9
— (Flemish Ell)	0.685 8	2.185 1	1.092 5
— (French Ell)	1.371 6	4.370 2	2.185 1
Frankfurt am Main (Elle)	0.547 3	1.743 8	0.871 9
— — brabanter Alen	0.699 2	2.227 8	1.113 9

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Alen.
Frankrig (Meter)	1.000 0	3.186 2	1.593 1
— (Aune) den gamle	1.188 4	3.786 6	1.893 3
— (Aune usuelle)	1.200 0	3.823 4	1.911 7
Lyon (Aune)	1.174 2	3.741 1	1.870 6
— (Aune à soie)	1.188 4	3.786 4	1.893 2
Nizza (Raso)	0.599 4	1.909 7	0.954 9
Grækenland (kgl. Piki)	1.000 0	3.186 2	1.593 1
— ældre store Piki	0.669 0	2.131 6	1.065 8
— — lille —	0.648 0	2.064 7	1.032 3
— Landmaaler-Piki	0.750 0	2.389 6	1.194 8
— Piki fra Lakonien	0.457 3	1.456 9	0.728 5
— — — Negropont	0.616 3	1.963 6	0.981 8
— — — Patras, til Linned	0.686 0	2.185 7	1.092 9
— — — — - Silke	0.635 2	2.024 0	1.012 0
Hamburg (Elle)	0.573 1	1.826 1	0.913 1
— brabanter Alen	0.691 4	2.203 0	1.101 5
Hannover (Elle)	0.584 2	1.861 4	0.930 7
Hessen-Darmstadt (Elle)	0.600 0	1.911 7	0.955 9
Holland, gml. amsterd. El	0.687 8	2.191 5	1.095 7
— brabanter -	0.694 4	2.212 4	1.106 2
— brygger -	0.700 7	2.232 4	1.116 2
— haager -	0.694 2	2.212 0	1.106 0
— flamsk -	0.710 6	2.264 1	1.132 0
Kirkestaten: Ancona (Braccio)	0.664 0	2.115 6	1.057 8
Bologna (Braccio), alm.	0.640 0	2.039 3	1.019 6
— — til Linned	0.519 0	1.653 6	0.826 8
— — - Silkevarer	0.595 0	1.895 8	0.947 9
Rom (Braccio da mercante)	0.670 0	2.134 7	1.067 3
— (— per le tele)	0.635 0	2.023 3	1.011 6
— (— d'ara)	0.750 0	2.389 6	1.194 8
Lauenburg (den kalenbergske)	0.637 0	2.029 6	1.014 8
Lombardiet-Venedig:			
Mailand (Braccio)	0.594 9	1.895 6	0.947 8
Venedig (Braccio da lana)	0.683 4	2.177 4	1.088 7
— (Braccio da seta)	0.638 7	2.035 1	1.017 5
Lübeck (Elle)	0.575 2	1.832 8	0.916 4
Mecklenburg-Schwerin (mecklenb. Elle)	0.573 0	1.825 6	0.912 8
— (rostocker Elle)	0.575 4	1.833 3	0.916 7
Mecklenburg-Strelitz (Elle)	0.693 1	2.208 3	1.104 2
Neapel (Canna), den gamle	2.116 4	6.743 3	3.371 6
— — den nyere	2.645 5	8.429 1	4.214 6
Norge	0.627 5	1.999 3	0.999 6
Oldenburg (Elle)	0.580 9	1.850 8	0.925 4
Kredsen Jever	0.673 5	2.145 8	1.072 9
Polen (Lokiec)	0.576 0	1.835 3	0.917 6
Portugal (Côvado), den store	0.680 6	2.168 6	1.084 3
— — den lille	0.660 0	2.102 9	1.051 4
Preussen (Elle)	0.666 9	2.125 0	1.062 5
Rumænien: Moldau (Khalibi)	0.671 3	2.138 9	1.069 4
— (Endáseh)	0.631 4	2.011 8	1.005 9
Valachiet (Khalibi)	0.683 0	2.176 2	1.088 1
— (Endáseh)	0.641 1	2.042 6	1.021 3
Rusland (Arschin)	0.711 2	2.266 0	1.133 0
Libau	0.537 6	1.712 9	0.856 5
— (Landmaaler-Alen)	0.609 6	1.942 3	0.971 1
Reval	0.537 6	1.712 9	0.856 4
Riga	0.537 6	1.712 9	0.856 5
— (Landmaaler-Alen)	0.609 6	1.942 3	0.971 1
Sachsen (Elle)	0.566 4	1.804 6	0.902 3
— (Bergelle)	0.571 4	1.820 7	0.910 3
Leipzig (Elle)	0.565 0	1.800 2	0.900 1

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Alen.
Sachsen: Leipzig (brabanter Elle)	0.685 6	2.166 6	1.083 3
Sachsen-Weimar (Elle)	0.564 0	1.796 9	0.898 4
Sardinien: Turin (Raso)	0.599 4	1.909 8	0.954 9
Schweiz (Brache)	0.600 0	1.911 7	0.955 9
— (Aune)	1.200 0	3.823 4	1.911 7
Sicilien (Canna)	2.064 8	6.578 8	3.289 4
Slesvig og Holsten (hamb. Elle)	0.573 1	1.826 1	0.913 1
— — (hamb. brab. Elle)	0.691 4	2.203 0	1.101 5
Spanien (gml. castil. Vara)	0.835 9	2.663 4	1.331 7
Madrid (Vara)	0.843 0	2.686 0	1.343 0
Sverige (Aln)	0.593 8	1.892 0	0.946 0
Toscana (Braccio da panno)	0.583 6	1.859 6	0.929 8
Tyrkiet (Pik Hâlebi)	0.685 8	2.185 1	1.092 5
— (Pik Endáseh)	0.652 8	2.079 9	1.039 9
Candia (Pik)	0.637 8	2.032 1	1.016 1
Cypern (Pik), den store	0.670 0	2.134 8	1.067 4
— — den lille	0.650 0	2.071 0	1.035 5
Ungarn (Réf), til Lærreder	0.622 0	1.982 0	0.991 0
Øvreungarn (Arsin)	0.583 2	1.858 1	0.929 0
Würtemberg (Elle)	0.614 2	1.957 1	0.978 5
Østerrig (Elle)	0.777 6	2.477 5	1.238 7
— — den ældre	0.779 1	2.482 5	1.241 2
— (Stab, Aune ell. Auna)	1.168 7	3.723 7	1.861 9
Dalmatien (Braccio da lana)	0.683 4	2.177 4	1.088 7
— (Braccio da seta)	0.638 7	2.035 1	1.017 5
Ragusa (Braccio)	0.512 5	1.633 1	0.816 5
Illyrien: Triest, til Uldtøj	0.683 4	2.177 4	1.088 7
— — - Silketøj	0.638 7	2.035 0	1.017 5
— — brab. Alen	0.680 4	2.167 8	1.083 9
Afrika.			
Abessinien	0.457 2	1.456 7	0.728 4
Algérien (Pik ell. Dzerà' a Kebir)	0.635 5	2.024 9	1.012 4
— (Pik ell. Dzerà' a Soghehr)	0.476 6	1.518 7	0.759 3
— (Pik Hâlebi)	0.685 8	2.185 1	1.092 5
Canariske Øer (Vara)	0.842 0	2.682 8	1.341 4
Marokko (Dhra'à ell. Kala)	0.570 7	1.818 4	0.909 2
— (Covado)	0.533 4	1.699 5	0.849 8
Mauritius (Aune)	1.191 1	3.795 0	1.897 5
Ægypten (Draâ Istambúli)	0.677 0	2.157 1	1.078 5
— (Pik Endáseh)	0.638 4	2.034 1	1.017 0
— (Pik Béledi ell. Pik Massri)	0.577 5	1.840 0	0.920 0
— (Pik Mehendaseh)	0.767 0	2.443 8	1.221 9
— (Pik Mekias)	0.540 7	1.722 8	0.861 4
Amerika.			
Buenos-Ayres (Vara)	0.866 0	2.759 2	1.379 6
Chile (Vara)	0.847 5	2.700 3	1.350 2
Columbia (Vara)	0.847 7	2.701 0	1.350 5
Cuba og Curassao (Vara Cubana)	0.847 7	2.701 0	1.350 5
Martinique (Aune)	1.191 1	3.795 0	1.897 5
Mexico (Vara mexicana)	0.838 0	2.670 0	1.335 0
— (Vara de ribera)	0.907 8	2.892 5	1.446 3
Perù (Vara)	0.847 5	2.700 3	1.350 2
Uruguay (Vara)	0.859 0	2.736 9	1.368 5
Venezuela (Vara)	0.847 7	2.701 0	1.350 5
Asien.			
Aleppo i Syrien (Pik ell. Draâ)	0.790 0	2.517 1	1.258 5
Bagdâd	0.802 6	2.557 3	1.278 7
Bássora (Pik Hâlebi)	0.685 8	2.185 1	1.092 5
— (Pik fra Bagdâd)	0.802 6	2.557 3	1.278 7
— (Pik fra Hadded)	0.868 7	2.767 7	1.383 9
— (Guz)	1.025 0	3.265 9	1.632 9

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Alen.
Beïrût (Pik ell. Draâ)	0.677 5	2.158 6	1.079 3
Bengalen (Guz ell. Gaz)	0.914 4	2.913 4	1.456 7
Bombay (Guz ell. Gaz)	0.685 8	2.185 1	1.092 5
Japan (Kudschira schaku)	0.379 6	1.209 3	0.604 7
Siam (Ken)	1.000 0	3.186 2	1.593 1
Vest-Turkestan (Hazé)	1.066 8	3.399 0	1.699 5

Alen, før 1858 Angivelse af en Pengeværdi paa Island, oprindeligen en Værdi c. 16 Øre, i 1806 c. 6⅔ Øre og i 1854 c. 40 Øre, se Pag. 9.

Alma ell. **Almud,** ældre Maal for Olie og Most i Tyrkiet = 5.204 8 fr. Liter = 5.387 3 d. Potter.

Almud, Kornmaal i Marokko, d. s. s. Muhd.

Almude, ældre Flademaal i Mexico = 35.112 2 fr. Kvadr. Meter = 356.454 5 d. Kvadr. Fod.

Almude, ældre portugisisk Maal for flydende Varer.

Lissabon	16.740 6	fr. Liter	= 17.327 7	d. Potter.
Madeira	17.789 3	—	= 18.413 2	—
Porto	25.364 6	—	= 26.254 1	—

1 A. Olie vejede i Lissabon c. 34 Arrateis = 31.212 d. Pund.
i Porto 50 — = 45.900 —

Almude, ældre Kornmaal paa de canariske Øer.

Santa Cruz de Tenerife	5.221 7	fr. Liter	= 5.404 8	d. Potter.
Ciudad Real de las Palmas	5.500 0	—	= 5.692 9	—
Ved Toldvæsenet	5.680 0	—	= 5.879 2	—

Almude, Kornmaal i Amerika.

	fr. Liter.	d. Potter.		
Buenos-Ayres	11.433 1	11.834 1	2.629 8	Fjdkr.
Paraná	24.000 0	24.841 6	1.380 1	Skpr.
Chile	7.562 5	7.827 7	1.739 5	Fjdkr.
Mexico	7.567 9	7.833 3	1.740 7	—
Yucatan	5.047 2	5.224 2	1.160 9	—
Paraguay	24.000 0	24.841 6	1.380 1	Skpr.
Uruguay	11.439 3	11.840 5	2.631 2	Fjdkr.

Almuere ell. **Almuerza,** d. s. s. Almude i Mexico.

Aln, det svenske Navn for Alen, se Alen.

Alna var tidligere Navnet i Nizza for den gml. par. Aune, se Alen.

Alqueire, portugisisk Rummaal.

	fr. Liter.	d. Potter.		
Azoriske Øer, for Korn	11.981 2	12.401 3	2.755 9	Fjdkr.
Portugal, for Stenkul	96.147 8	99.519 5	0.565 5	Tdr.
— i Lissabon, for Korn	13.840 8	14.326 2	3.183 6	Fjdkr.
— i Porto — —	17.464 8	18.077 2	1.004 3	Skpr.
Rio de Janeiro, for Korn	40.000 0	41.402 7	2.300 2	—
Bahia, — —	31.141 9	32.234 0	1.790 8	—

1 Alqueire Krakmandler i Portugal = 14 Arrateis = 6.426 fr. Kilogr.

Altelik, ældre Sølvmønt i Tyrkiet = 6 Pjaster.

Altinik, russisk Skillemønt = 3 Kopek = 4.32 Øre.

Altmitschlik, ældre Sølvmønt i Tyrkiet = 1½ Pjaster.

Alweh Wesme, Vægt i Bagdâd = 61.008 2 fr. Kilogr. = 122.016 4 d. Pund.

Amalde, Maal for flydende Varer.

Lissabon	16.740 6	fr. Liter	= 17.327 7	d. Potter.
Madeira	17.789 3	—	= 18.413 2	—
Porto	25.364 6	—	= 26.254 1	—

Amat, Vægt paa Java = 123.041 9 fr. Kilogr. = 246.083 9 d. Pund.

Amele, d. s. s. Amulè, s. d. A.

Amnam, Vægt i Sansibar = 1.347 2 fr. Kilogr. = 2.694 4 d. Pund.

Amolo, ældre Maal for Vin i Genua = 0.883 3 fr. Liter = 0.914 3 d. Pot.

Amoman, Rummaal paa Ceylon = 203.397 6 fr. Liter = 210.530 4 d. Potter = 1.462 0 d. Korntdr.

Amulè, Amele ell. **Kehle,** et Stykke Stensalt, som i Abessinien benyttes som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt.

Anfora, ældre Maal for Vin og Brændevin i Venedig = 6.009 4 fr. Hektoliter = 622.008 9 d. Potter.

Angel, forældet Sølvmønt i England = 10 Shillings = 9 Kr. 8 Øre.

Angli ell. **Angulla** er i Bengalen d. s. s. Ungullee.
Ankare, det svenske Navn for Anker, s. d. A.
Anker, Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Braunschweig	37.473 7	38.787 9
Bremen, for Rhinskvin	36.241 2	37.512 1
— — franske Vine og Brændevin	38.000 0	39.332 6
Danmark, lovbestemt	37.678 7	39.000 0
— regnes almindeligen	38.644 8	40.000 0
— til Øl (Fjerding)	32.848 1	34.000 0
England, til Brændevin	45.435 8	47.029 2
— det ældre Anker	34.067 8	35.262 5
Hamburg, for Vin og Brændevin	36.227 4	37.497 8
Hannover	38.940 6	40.306 2
Holland, for Vin	38.806 0	40.166 9
Lübeck, for Vin	36.375 2	37.650 8
— — Øl	37.254 3	38.560 7
Mecklenburg-Schwerin	37.013 1	38.311 0
Norge	38.603 8	39.957 6
Oldenburg, for Vin	35.586 5	36.834 4
Kredsen Jever, for Vin	33.726 4	34.909 1
— — — Øl	39.347 4	40.727 3
Preussen, for Vin	34.350 9	35.555 6
Danzig	34.350 9	35.555 6
Königsberg	42.846 6	44.349 1
Rusland = 3 Wedro	36.897 8	38.191 8
Mitau, for Vin	35.707 7	36.959 9
Reval —	37.665 6	38.986 5
Riga og Libau	38.258 2	39.599 9
Sachsen	33.681 2	34.862 3
Leipzig	37.926 0	39.256 0
Slesvig og Holsten	36.227 4	37.497 8
Sverige (Ankare)	39.257 8	40.634 5

Anna, Mønt i Ostindien = 10.69 Øre. Som Mønt i Sansibar = 23.32 Øre.
Anna, Vægt i Ostindien.
Bengalen, som ældre Guld-, Sølv-, Mønt- og Ædelstensvægt = 0.727 638 fr. Gram. Som Perlevægt i Bombay = 0.012 150 fr. Gram.
Anna, Maal for Salt i Bombay = 26.342 6 fr. Hektoliter = 2 726.639 3 d. Potter = 18.9350 d. Korntdr. 1 Anna Salt vejer $2\frac{1}{2}$ eng. Tons ell. 2 540.12 fr. Kilogr. = 5 080.24 d. Pund.
Antal, ældre Vinmaal i Ungarn = 53.759 5 fr. Liter = 55.644 8 d. Potter.
Antond'or, d. s. s. Augustd'or, Guldmønt i Sachsen = 14 Kr. 95.93 Øre, se Møntabel Pag. 342.
Apatane, Kornmaal paa Philippinerne = 0.122 9 fr. Liter = 0.127 2 d. Pot.
Ar, Flademaal i Norge og Sverige, d. s. s. den fr. Are.
Ar, Vægt i Chiwa = 61.426 7 fr. Gram = 0.122 853 d. Pund.
Ara, Flademaal i Italien, d. s. s. den fr. Are.
Aranzada, gml. castil. Markmaal for Vinbjerge i Spanien = 400 Kvadr. Estadales à 144 Kvadr. Piés = 44.719 2 fr. Ares = 45 398.33 d. Kvadr. Fod = 0.810 7 d. Td. Land. Regnes 1 Estadale til 121 Kvadr. Piés, bliver 1 A. = 37.576 5 fr. Ares = 38 147.21 d. Kvadr. Fod = 0.681 2 d. Td. Land.
Arbage, Maal for Olie i Tripolis (i Afrika) = 11.636 4 fr. Liter = 12.044 4 d. Potter. I Vægt rummer det $8\frac{1}{2}$ Oke = 10.376 8 fr. Kilogr. = 20.753 6 d. Pund.
Archin, persisk Længdemaal, d. s. s. Zer.
Ardeb, Maal for Korn i Abessinien. I Gondar = 4.403 0 fr. Liter = 4.557 4 d. Potter. I Massawah = 10.567 2 fr. Liter = 10.937 8 d. Potter. 1 A. Krydderier vejer 37.324 2 fr. Kilogr. = 74.648 4 d. Pund.
Ardébb, Maal for Korn i Ægypten.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Tdr.
Alexandria	271	280.503 5	1.947 9
Kairo	179	185.277 2	1.286 6
Rosette	284	293.959 4	2.041 4

1 Ardébb Kornvarer vejer:	Oke.	fr. Kilogr.	d. Pund.
Alexandria, Hørfrø	100	123.54	247.07

	Oke.	fr. Kilogr.	d. Pund.
Alexandria, Sesam	80—84	98.83—103.77	197.66—207.54
Damiette, Ris	220—225	217.78—277.96	534.56—555.91
Kairo, Hvede	100	123.54	247.07
— Byg	91½	113.04	226.07
Kosseir, Ris	156	192.72	385.43
Rosette, Hvede, Majs, Byg m. m. . .	168	207.54	415.08
— Ris	156	192.72	385.43
— Salt	132	163.07	326.14

Are, fransk og tysk Markmaal = 100 fr. Kvadr. Meter = 1015.187 0 d. Kvadr. Fod = 0.018 128 d. Td. Land. 55 Ares ere nærligen = 1 d. Td. Land.

Area, det spanske Navn for den franske Are.

Areb-Rupee, en Sum paa 2½ Mill. Rupees i Ostindien = 4 276 731 Kroner.

Argento, ældre Handelsvægt paa Øen Sardinien = 2.117 5 fr. Gram = 0.004 235 [d. Pund.

Arm, Længdemaal i Ostindien, d. s. s. Hath, s. d. A.

Arminña, ældre Maal for Vin og Brændevin i Taragona = 34.659 7 fr. Liter = 35.875 2 d. Potter.

Arpent, ældre Markmaal i Frankrig og Schweiz.

	fr. Kvadr. Meter.	d. Kvadr. Fod.	d. Td. Ld.
Frankrig, A. de Paris	3 418.87	34 707.91	0.619 8
— A. commun	4 220.83	42 849.27	0.765 2
— A. d'ordonnance ell. des eaux-et-forêts	5 107.20	51 847.61	0.925 9
Schweiz	3 600.00	36 546.73	0.652 6

Arratel, ældre Vægt i Portugal.

som Handelsvægt	459.000 0	fr. Gram =	0.918 000 d. Pund.
— Medicinalvægt	344.250 0	—	cfr. Pund.

Arroba, ældre Maal for flydende Varer.

Canariske Øer: ved Toldvæsenet	4.975 0	fr. Liter	= 5.149 5	d. Potter.
— Arrecife de Lanzarote . . .	12.300 0	—	= 12.731 3	—
— Ciudad Real de las Palmas	5.340 0	—	= 5.527 3	—
— Santa Cruz de Tenerife . .	5.080 0	—	= 5.258 1	—
Chile, til Vin	35.200 0	—	= 36.434 4	—
Gibraltar, til Olivenolie	12.560 7	—	= 13.001 2	—
— i Vægt = 26 eng. Pund =	11.793 4	fr. Kilogr.	= 23.586 8	d. Pund.
Malaga	16.660 0	fr. Liter	= 17.244 2	d. Potter.
Mexico	16.133 0	—	= 16.698 7	—
Spanien (gml. castilianske).				
A. major ell. A. de vino	16.133 0	—	= 16.698 8	—
i Madrid	16.300 0	—	= 16.871 6	—
i Cadiz	15.843 9	—	= 16.399 5	—
A. menor ell. A. de aceite . . .	12.560 7	—	= 13.001 2	—
i Madrid	12.690 7	—	= 13.135 8	—
i Cadiz	12.519 9	—	= 12.959 0	—

Arroba, ældre Vægt.

Buenos-Ayres	11.484 2	fr. Kilogr.	= 22.968 4	d. Pund.
Chile	11.500 0	—	= 23.000 0	—
Mexico	11.501 6	—	= 23.003 1	—
Paraguay	11.502 0	—	= 23.004 0	—
Portugal	14.688 0	—	= 29.376 0	—
Spanien (gml. castilianske)	11.502 3	—	= 23.004 7	—
Uruguay	11.485 0	—	= 22.970 0	—

Arroba de aceite, ældre Oliemaal i Mexico = 12.563 0 fr. Liter = 13.003 6 d. Potter.

Arroba métrica, det spanske Navn for det fr. Myriagram.

Arschin, russisk Længdemaal = 0.711 194 fr. Meter = 2.266 005 d. Fod.

Arschin i Tyrkiet, ogsaa kaldet Pik, se Alen.

□ **Arschin,** russ. Flademaal = 0.505 796 fr. Kvadr. Meter = 5.134 779 d. Kvadr. Fod.

Kub. **Arschin,** russisk Kubikmaal = 0.359 719 fr. Kub. Meter = 11.635 435 d. Kub. Fod.

Arsin i Øvreungarn, se Alen.

Artaba, persisk Vægt = 32.200 0 fr. Kilogr. = 64.400 0 d. Pund.

Artal, Vægt i Marokko: i de nordl. Havne = 508 fr. Gram = 1.016 0 d. Pund.

i de sydlige Havne	540	fr. Gram	=	1.080 0 d. Pund.
til Levnedsmidler	810	—	=	1.620 0 —
for indenlandske Produkter	1 500	—	=	3.000 0 —

As, ældre Vægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Baden	0.050 000	0.000 100
Brüssel	0.048 062	0.000 096
Frankfurt a. M., som Dukatvægt . . .	0.058 173	
— som Guld-, Sølv- og Møntvægt	0.050 000	
Køln, som Guld- og Sølvvægt	0.058 162	
Oldenburg, som Handelsvægt	0.058 664	0.000 117
Sachsen, som Guld- og Sølvvægt . .	0.052 814	
Leipzig	0.052 875	

Aslan, ældre Mønt i Rumænien, d. s. s. Lëu, s. d. A.

Asnée, ældre Rummaal i Lyon.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
til Korn	205.663 5	212.875 8	1.478 3
- Vin	81.956 0	84.830 0	

Asper, tyrkisk Mønt.

	Øre.		Øre.
Aleppo, Saach Valuta	0.18	Tunis	0.87
— Tschurugg — . . .	0.13	Tyrkiet, = $\frac{1}{3}$ Parà	0.13
Algérien	0.19	Ægypten, den gode Asper .	0.18
Rumænien (den ældre Banu)	0.22	— Courant-Asper . .	0.15
Tripolis i Syrien	0.13	Kairo, Courant-Asper . . .	0.22

Ass, ældre Vægt.

Preussen efter 1 Juli 1858	0.050 000	fr. Gram.
Sverige, som Guld- og Sølvvægt	0.048 042	—
Østerrig, som Møntvægt	0.050 000	—

Astame, Længdemaal i Pondicherri = 1.039 490 fr. Meter = 3.312 023 d. Fod.

Atomo, ældre italiensk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Lin.
Lombardiet-Venedig = 1 Millim.	0.001 000	0.003 186	0.458 8
Mailand	0.000 344	0.001 097	0.158 0
Piemont	0.000 297	0.000 947	0.136 4

Augustd'or, ældre Guldmønt i Sachsen = 14 Kr. 95.93 Øre, se Mønttabel Pag. 342.

Auibeh, Kornmaal i Ægypten. I Alexandria = 45.166 7 fr. Liter = 46.750 6 d. Potter = 2.597 3 d. Skpr.

Auna ell. **Aune,** ældre Alen for Silketøj i Østerrig, se Alen.

Aune, det franske Navn for Alen, se Alen.

Aune og **Aune carrée,** ældre belgisk Navn for den franske Meter og Centiare.

Aureo, ældre Medicinalvægt i Neapel = 9 Oboli = 4.009 5 fr. Gram.

Ausmass, ældre Kornmaal i Kønigsberg = den gml. berliner Scheffel = 54.600 9 fr. Liter = 56.515 7 d. Potter = 3.139 8 d. Skpr.

Ava, gml. Længdemaal i Cadiz = 0.052 244 fr. Meter = 0.166 460 d. Fod = 1.997 5 d. Tom.

Avanom, ved Handel med Areka-Nødder i Pondicherri, er et Antal af 2000 Stkr.

Azumbre, spansk Maal for flydende Varer.

Mexico	2.016 6	fr. Liter	=	2.087 3 d. Potter.
Paraguay, en Vægt paa	14.722 6	fr. Kilogr.	=	29.445 1 d. Pund.
Spanien, gml. castilianske . . .	2.016 6	fr. Liter	=	2.087 3 d. Potter.
Cadiz	1.980 5	—	=	2.049 9 —
Madrid	2.037 5	—	=	2.109 0 —
Malaga	2.082 5	—	=	2.155 5 —

B.

Baa, Længdemaal i Sansibar, d. s. s. Schucka.

Baar, Vægt paa Amboina, d. s. s. Bahar. Paa Banda, d. s. s. Pikol.

Bacile, Kornmaal i Grækenland = 41.658 6 fr. Liter = 43.119 5 d. Potter = 2.395 5 d. Skpr. 1 B. Hvede regnes i Vægt = 34.56 fr. Kilogr. = 69.12 d. Pund.

Bacilette, ældre Kornmaal paa Corsika = 7.285 0 fr. Liter = 7.540 4 d. Potter = 1.675 7 d. Fjdkr.

Bacino, ældre Kornmaal paa Corsika = 8.325 7 fr. Liter = 8.617 7 d. Potter = 1.915 0 d. Fjdkr.

Baddams, bitre Mandler, som benyttedes i Surate i Bombay i Stedet for Smaa-

Bag ell. **Sack,** Kulvægt i England, i Vægt = 2 Cwt. = 203.21 d. Pund. [mønt.

1 Bag Ris regnes i England = 168 eng. Pund = 152.407 1 d. Pund.
— — i Madras regnes = 164 — = 148.778 4 —

Bagas, ældre Kornmaal i Dalmatien = 6.943 1 fr. Liter = 7.186 6 d. Potter = 1.597 0 d. Fjdkr.

Bahar, ostindisk Handelsvægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Mokka	199.327 9	398.655 9
— der findes ogsaa 1 B. =	223.422 0	446.844 0
Molukkerne, paa Amboina	270.692 2	541.384 5
— — Banda	276.844 3	553.688 7
Pulo Pinang	193.532 9	387.065 7
Sumâtra, i Atschin	192.064 1	384.128 2
— - Padang	203.019 2	406.038 4
Surate	407.580 2	815.160 4

Bahera, russisk Kornmaal = 0.010 9 fr. Liter = 0.011 3 d. Pot.

Bahus, Markmaal paa Java = 70.964 7 fr. Ares = 72 042.44 d. Kvadr. Fod = 1.286 5 d. Tdr. Land.

Bai, Vægt i Ranguhn = 1.034 8 fr. Gram = 0.002 070 d. Pund.

Baisa, Mønt i Sansibar = 2.92 Øre.

Bajocco, ældre Sølvmønt i Kirkestaten, se Mønttabel Pag. 350. Paa Sicilien var 1 B. lig den ældre neapolitanske Grano = 3.06 Øre.

Bal, det svenske Navn for Balle = 400 Böcker Papir.

Bale, det engelske Navn for Balle = 400 Quires (Bøger Papir).

Bale, d. s. s. Balle, se d. A.

Balgen, ældre Kulmaal i Hannover = 62.305 0 fr. Liter = 64.490 0 d. Potter = 0.366 4 d. Stenkulstdr.

Balita, Flademaal paa Philippinerne = 279.494 9 fr. Kvadr. Meter = 2 837.395 6 d. Kvadr. Fod.

Balje, ældre Stenkulsmaal i Bremen.

kleine B. = 49.544 3 fr. Liter = 51.281 7 d. Potter = 0.291 4 d. Kultd.
grosse B. = 148.632 8 — = 153.845 1 — = 0.874 1 —

Balle Papir = 10 Ris à 20 Bøger.

Balle Bomuld paa Mauritius vejede 250 gml. fr. Pund = 122.376 5 fr. Kilogr. = 244.752 9 d. Pund.

— Bomuld i de nordam. Fristater.

	eng. Pund.	fr. Kilogr.	d. Pund.
Alabama, Luisiana og Mississippi	500	226.80	453.59
Georgia	375	170.10	340.19
New-Orleans	454	205.93	411.86
Mobile	504	228.61	457.22
Sea-Island	333	151.05	302.09
Syd-Carolina	362	164.20	328.40
Upland	390	176.90	353.80

— Huder i Østerrig-Ungarn = 30 Stkr.
— Hø i de nordam. Fristater = 300 Pund = 136.08 fr. Kilogr. = 272.16 d. Pund.
— Kaffe i Mokka = 274 Mokka Pund = 133.08 — = 266.16 —
— Kanel paa Ceylon = 112 eng. Pund = 50.80 — = 101.60 —
— Klæde var i Østerrig = 10 Stkr. = 300 wiener Ellen = 233.74 fr. Meter = 744.75 d. Fod = 372.37 d. Alen.
— Mel i Constantine i Algérien vejer 122½ Kilogr. = 245 d. Pund.
— Tobak paa Cuba var 135—140 Libras eller mellem 62.11 fr. Kilogr. = 124.23 d. Pund og 64.41 fr. Kilogr. = 128.83 d. Pund.
— Uld og Haar i Buenos-Ayres vejer 850 Libras = 390.462 2 fr. Kilogr. = 780.924 5 d. Pund.

Bamboe, Bamboo ell. **Bambu,** Vægt i Asien.

Atschin paa Sumâtra	1.620 0	fr. Kilogr. =	3.239 9 d. Pund.
Bantam paa Java	2.460 8	— =	4.921 7 —
Padang paa Sumâtra	3.691 3	— =	7.382 5 —
Ternate paa Molukkerne	0.738 3	— =	1.476 5 —

Bamboo, Maal for Korn og flydende Varer.
Atschin paa Sumâtra . . . . . 1.662 0 fr. Liter = 1.720 3 d. Potter.
Singapur . . . . . 2.365 8 — = 2.448 8 —
Bambou ell. **Bambu,** Længdemaal. I Pondicherri d. s. s. Côle, i Ranguhn d. s. s. Teh.
Bambu, Maal for Krudt paa Madagaskar, i Vægt fra $\frac{3}{8}$—$\frac{1}{2}$ gml. par. Pund ell. fra 183.6—244.8 fr. Gram = 0.367 1—0.489 5 d. Pund.
Bân, Længdemaal i Pondicherri, d. s. s. Côle.
Band Aal i England = 250 Stkr.
Banniza, Maal for Korn i Rumænien.
Moldau . . . . . 21.755 0 fr. Liter = 22.517 9 d. Potter = 1.251 0 d. Skpr.
Valachiet . . . . 85.159 3 — = 88.145 7 — = 4.897 0 —
Banu, Mønt i Rumænien = den franske Centime.
Moldau, den ældre i Galatz = 0.15 Øre, i Jassy = 0.20 Øre.
Valachiet, — . . . . . = 0.22 —
Bar, persisk Længdemaal.
B. Schaki . . . . . 0.035 000 fr. Meter = 0.111 517 d. Fod = 1.338 2 d. Tom.
B. Mokäsär . . . . 0.032 031 — = 0.102 058 — = 1.224 7 —
— som Muldyrslast i Persien fra 20—25 Man-i-schah ell. 117.76—147.20 fr. Kilogr. = 235.52—294.40 d. Pund.
Baral, ældre Vinmaal i Montpellier = 25.350 9 fr. Liter = 26.239 9 d. Potter.
Barbutt, ældre Guldmønt i Tyrkiet = $3\frac{3}{4}$ Pjaster.
Baril, Barile ell. **Barilla,** Maal for flydende og enkelte tørre Varer.
Belgien = den franske Hektoliter.

Frankrig: Corsika, til Vin	63.600 0	fr. Liter	=	65.830 4	d. Potter.
— Nizza	47.174 9	—	=	48.829 2	—
— — 1 B. Vin regnes = . . .	$46\frac{3}{4}$	Kilogr.	=	$93\frac{1}{2}$	d. Pund.
Grækenland: De joniske Øer . . .	72.697 3	fr. Liter	=	75.246 7	d. Potter.
— 1 B. Olie regnes = ...	$63\frac{3}{4}$	Kilogr.	=	$127\frac{1}{2}$	d. Pund.
Guadeloupe, til Bælgfrugter . . .	96.857 1	fr. Liter	=	100.253 7	d. Potter.
Kirkestaten: Ancona	35.000 0	—	=	36.227 4	—
— Rom, til Vin og Brændevin	58.341 6	—	=	60.387 5	—
— — til Olie	57.480 6	—	=	59.496 4	—
Malta, til Vin og Brændevin . . .	42.573 4	—	=	44.066 3	—
— til Olivenolie og Mælk	40.892 2	—	=	42.326 3	—
Martinique, til Bælgfrugter	102.445 0	—	=	106.037 5	—
— til Sirup	113.559 3	—	=	117.541 6	—
— til Mel	88.111 0	Kilogr.	=	176.222 1	d. Pund.
Neapel	43.625 3	fr. Liter	=	45.155 2	d. Potte r
Portugal: Lissabon	301.330 8	—	=	311.898 6	—
— Porto	456.562 8	—	=	472.573 7	—
Sardinien: Genua, til Olie	65.480 0	—	=	67.776 3	—
— — - Vin	79.500 0	—	=	82.287 9	—
— — 1 B. Vin vejer	59.560 9	Kilogr.	=	119.121 7	d. Pund.
— Øen Sardinien, Olie .	33.635 2	fr. Liter	=	34.814 7	d. Potter.
Sicilien	34.900 0	—	=	36.123 9	—
— 1 B. Olie vejer	31.736 8	Kilogr.	=	63.473 6	d. Pund.
Spanien: Barcelona, til Vin . . .	160.768 0	fr. Liter	=	166.405 9	d. Potter.
— Taragona	184.851 7	—	=	191.334 2	—
— Malaga, 1 B. Figner vejer	25.880 2	Kilogr.	=	51.760 5	d. Pund.
— — — Rosiner —	21.394 3	—	=	42.788 6	—
— — — Vindruer —	23.924 8	—	=	47.849 7	—
Toscana, til Olie	33.428 9	fr. Liter	=	34.601 2	d. Potter.
— 1 B. Olie vejer	29.879 7	Kilogr.	=	59.759 4	d. Pund.
— til Vin	45.584 0	fr. Liter	=	47.182 6	d. Potter.
— 1 B. Vin vejer	45.272 3	Kilogr.	=	90.544 5	d. Pund.
— 1 B. Brændevin og Rum .	40.745 0	—	=	81.490 1	—
Tyrkiet, til Olie	72.697 3	fr. Liter	=	75.246 7	d. Potter.
— Macedonien, 1 B. vejer . .	64.051 8	Kilogr.	=	128.103 6	d. Pund.
— Candia, i Rettino	102.400 0	fr. Liter	=	105.991 0	d. Potter.
— — i Canea	93	—	=	$96\frac{1}{4}$	—
Venedig, til Vin og Brændevin .	64.385 9	—	=	66.643 8	—

Østerrig: Dalmatien	64.385 9	fr. Liter	=	66.643 8	d. Potter.
— — 1 B. Bomolie regnes =	60.486 5	Kilogr.	=	120.973 0	d. Pund.
— — 1 B. Brændevin — =	62.726 7	—	=	125.453 4	—
— — 1 B. Vin — =	67.207 2	—	=	134.414 4	—
— Triest	66.020 5	fr. Liter	=	68.335 7	d. Potter.
— — 1 B. Olivenolie vejer . .	59.926 4	Kilogr.	=	119.852 8	d. Pund.

Barley corn, engelsk Længdemaal = $\frac{1}{3}$ eng. Tom. = 0.008 467 fr. Meter = 0.026 976 d. Fod = 0.323 7 d. Tom.

Barotti, Vægt paa Amboina og Ternate paa Molukkerne = 5.413 845 fr. Kilogr. = 10.827 690 d. Pund.

Barre, en Jærnstang, der paa Guineakysten anvendes som Betalingsmiddel, af Værdi c. 3 eng. Shillings.

Barre, Handelsvægt i Pondicherri = 234.962 8 fr. Kilogr. = 469.925 6 d. Pund.

Barrel, engelsk Maal for flydende Varer, se ogsaa Baril.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Øltdr.
England, til Øl	163.568 9	169.305 1	1.244 9
— den gml. til Ale	147.872 9	153.058 6	1.125 4
— — - Beer	166.357 0	172.190 9	1.266 1
Nordam. Fristater	113.559 3	117.541 6	
— ved Petroleum . .	151.412 4	156.722 2	
— (indian Barrel) . .	75.706 2	78.361 1	
Sandwichsøerne, til Tran	119.237 3	123.418 7	

Barrel, engelsk Maal for tørre Varer, se ogsaa Barril.

Brasilien, amerikansk Hvedemel . .	88.904 2	Kilogr.	=	177.808 3	d. Pund.
Canada, — — . .	88.904 2	—	=	177.808 3	—
England, Cement	181.743 3	fr. Liter	=	188.116 7	d. Potter.
— Beg, amerikansk	128.593 5	Kilogr.	=	257.187 0	d. Pund.
— Hvedemel fra England, Nordamerika, Ungarn, Danmark, Rusland og Odessa	88.904 2	—	=	177.808 3	—
— Krudt	45.359 3	—	=	90.718 5	—
— Lys	54.431 1	—	=	108.862 2	—
— Majsmel	88.904 2	—	=	177.808 3	—
— Potaske	90.718 5	—	=	181.437 1	—
— Rosiner	50.802 4	—	=	101.604 8	—
— Sardeller og Anchiovis	13.607 8	—	=	27.215 6	—
— Saltet Oxekjød ell. Flæsk. Cargo (ringere Qvalitet)	90.718 5	—	=	181.437 1	—
Pork (Flæsk)	90.718 5	—	=	181.437 1	—
— Smør	101.604 8	—	=	203.209 5	—
— Sild = 1200 Stkr.					
— Sæbe	116.119 7	—	=	232.239 4	—
Gibraltar, amerikansk Hvedemel . .	88.904 2	—	=	177.808 3	—
Irland, Byg	101.604 8	—	=	203.209 5	—
— Havre	88.904 2	—	=	177.808 3	—
— Hvede, Rug, Bønner, Kartofler	127.005 9	—	=	254.011 9	—
— Malt	76.203 6	—	=	152.407 1	—
Madeira, amerik. Hvedemel	88.904 2	—	=	177.808 3	—
Madras, amerik. Hvedemel	88.904 2	—	=	177.808 3	—
Nordamerik. Fristater, Fisk	90.718 5	—	=	181.437 1	—
— Krudt	11.339 8	—	=	22.679 6	—
— Majs, afskallet	176.190 6	fr. Liter	=	182.369 3	d. Potter.
— Mel	88.904 2	Kilogr.	=	177.808 3	d. Pund.
— Ris	272.155 6	—	=	544.311 2	—
— — i Louisiana	90.718 5	—	=	181.437 1	—
— Salt Kjød og Flæsk	90.718 5	—	=	181.437 1	—

Barrel, Rummaal ved Sø- og Landfragter i Skotland = 0.141 6 fr. Kub. Meter = 4.579 5 d. Kub. Fod.

Barrica, nordam. Hvedemel i Brasilien = 88.904 2 Kilogr. = 177.808 3 d. Pund.

Barril ell. **Barrile,** Maal for flydende Varer.

Buenos-Ayres	76.004 4	fr. Liter	=	78.669 8	d. Potter
Canariske Øer: Sante Cruz de Tenerife	40.640 0	—	=	42.065 2	—

Canariske Øer: Arrecife de Lanzarote 98.400 0 fr. Liter = 101.850 7 d. Potter.
— Ciudad Real de las Palmas . . . 42.720 0 — = 44.218 1 —
Chile . . . . . 68.135 6 — = 70.525 0 —
Madeira . . . . . 44.473 3 — = 46.032 9 —
Mexico, B. de vino . . . . . 75.623 2 — = 78.275 2 —
— B. til Brændevin og Rum.
B. medido . . . . . 81.673 1 — = 84.537 3 —
B. redondo . . . . . 80.664 8 — = 83.493 6 —
— B. til andre flydende Varer . . . 76.631 6 — = 79.318 9 —
Paraguay . . . . . 96.928 0 — = 100.327 1 —
Uruguay . . . . . 75.904 0 — = 78.565 8 —

Barril Hvedemel i Mexico vejer . . . . 90.172 3 Kilogr. = 180.344 6 d. Pund.
paa Puerto Rico . . . 88.904 2 — = 177.808 3 —

Barrilon, ældre Maal for Vin og Brændevin i Barcelona = 30.144 0 fr. Liter = 31.201 1 d. Potter.

Barrique, gml. fransk Maal for flydende Varer.
Frankrig, gml. pariser Maal . . . 205.460 4 fr. Liter = 212.665 6 d. Potter.
Bayonne . . . . . 246.720 0 — = 255.372 1 —
Bordeaux . . . . . 228.000 0 — = 235.995 6 —
Marseille . . . . . 224.000 0 — = 231.855 3 —
Martinique . . . . . 186.263 6 — = 192.795 5 —
Mauritius . . . . . 228.289 4 — = 236.295 1 —

Barrique Kalk i Senegambien vejer 250.00 Kilogr. = 500.00 d. Pund.
— Ris — — 180.00 — = 360.00 —
— Sukker paa Martinique . . 489.51 — = 979.01 —

Basket, Kornmaal i Ranguhn . . . . 38.836 3 fr. Liter = 40.198 2 d. Potter.
se videre herom Pag. 319.

Basket afskallede Ris i Akyab vejer 11.897 1 Kilogr. = 23.794 2 d. Pund.
ikke-afskallede Ris . . . . c. 9 — = 18 —

Bat, Mønt i Siam = 2 Kr. 32.93 Øre, se Mønttabel Pag. 370, under Bankok.

Bat, Handelsvægt i Siam . . . . . 15.119 8 fr. Gram = 0.030 240 d. Pund.
Guld- og Sølvvægt i Siam . . . . 15.292 6 —

Batman, Flademaal i Aderbeidjan i Persien = 156.800 0 fr. Kvadr. Meter = 1 591.813 2 d. Kvadr. Fod.

Batman, Vægt i Buchara og Chiwa, d. s. s. Man.
1 B. persisk Silke i Smyrna og Tyrkiet 7.686 2 Kilogr. = 15.372 4 d. Pund.
1 B. Hvede i Tebrîz i Persien . . . . . 4.887 5 — = 9.775 0 —
I Persien, d. s. s. Man.

Batzen, ældre Mønt i Schweiz før 1851 = 10.51 Øre.

Bau, ældre Markmaal i Oldenburg = 22.411 4 fr. Hektares = 40.628 1 d. Tdr. Land.

Bauche, ældre Maal for Tørv i Neuchâtel = 3.240 0 fr. Kub. Meter = 104.800 7 d. Kub. Fod = 0.727 8 d. Korntd.

Baufuss, ældre Længdemaal i Mecklenburg-Strelitz og Leipzig, se Fod.

Bau Ruthe, Længdemaal i Mecklenburg-Strelitz = 12 Baufuss.

Beak, Guld- og Sølvvægt i Mokka = 46.662 6 fr. Gram.

Becher, ældre Kornmaal i Baden = 0.150 0 fr. Liter = 0.155 3 d. Pot.
i Østerrig = 0.480 4 — = 0.497 2 —

Bécsi Réf, den ungarske Alen, se Réf.

Beczka, ældre Maal for flydende Varer i Polen = 100 fr. Liter = 103.506 8 d. Potter.

Behar, Vægt paa Java, den store = 276.844 3 Kilogr. = 553.688 7 d. Pund.
den lille = 184.562 9 — = 369.125 8 —
ogsaa d. s. s. Bahar, s. d. A.

Benda, Guldvægt i Aschanti i Afrika = 45.891 2 fr. Gram.

Bendoki ell. **Bendqui,** Guldmønt i Marokko = 2 Rîals = 3 Kr. 20 Øre.

Ber, det arabiske Navn i Abessinien for Maria Theresiadaleren = 3 Kr. 74.22 Øre.

Bergelle, Alen i Sachsen, se Alen Pag. 375.

Bergkübel, ældre Maal for Brunkul i Bøhmen = 46.681 1 fr. Liter = 48.318 2 d. Potter = 0.274 5 d. Kultønde.

Berkowetz, russisk Handelsvægt = 163.804 6 Kilogr. = 327.609 2 d. Pund.

Berri, ældre Længdemaal i Tyrkiet = 1667 fr. Meter = 5 311.40 d. Fod = 0.221 3 d. Mil.

Beschlik ell. **Bejas-beschlik,** Sølvmønt i Tyrkiet = 5 Pjaster = 79.86 Øre.
Besch-parà, tyrkisk Kobbermønt = 5 Parà = 1.72 Øre.
Bhar ell. **Bhaur,** d. s. s. Bahar.
Bia, Navnet i Siam for en Art Muslingskaller, Cowry, der benyttes i Stedet for Mønt.
Bicchieri, ældre Maal for flydende Varer paa Sicilien = 0.218 1 fr. Liter = 0.225 8 d. Potter. 1 B. Olie er i Vægt = $\frac{1}{4}$ Rotolo = 0.396 7 d. Pund.
Bichet, ældre Kornmaal i Lyon = 34.277 3 fr. Liter = 35.479 3 d. Potter = 1.971 1 d. Skpr.
Biconcia, Bicongio ell. **Biconzio,** ældre Maal for Vin og Brændevin i Venedig = 1.502 3 fr. Hektoliter = 155.502 2 d. Potter.
Biggah ell. **Bigha,** Markmaal i Ostindien.

Bengalen	= 13.377 8 fr. Ares	=	13580.97	d. Kvadr. Fod	= 0.242 5 d. Td. Ld.
Bombay	= 32.577 0 —	=	33071.79	—	= 0.590 6 —

Big'hath, Længdemaal i Bengalen = 0.228 598 fr. Meter = 0.728 359 d. Fod = 8.740 3 d. Tom.
Billon, fælles Navn for Nikkelmønterne i Schweiz.
Bind, Garnmaal i Oldenburg, hvoraf 10 paa 1 Stück, se Pag. 155, 156, 157.
Binh, Vægt i Anam = 31.240 0 Kilogr. = 62.480 0 d. Pund.
Biolca, ældre Markmaal i Bologna = 28.317 4 fr. Ares = 28747.42 d. Kvadr. Fod = 0.513 3 d. Td. Ld.
Bir-grusch, tyrkisk Mønt = 1 Pjaster. Som Sølvmønt = 15.97 Øre, som Kobbermønt = 13.74 Øre.
Bir-parà, tyrkisk Kobbermønt = 1 Parà = 0.34 Øre.
Bisaccia, ældre Markmaal paa Sicilien = 43.656 5 fr. Ares = 44319.48 d. Kvadr. Fod = 0.791 4 d. Td. Ld.
Bisaccia, ældre Kornmaal paa Sicilien = 69.431 4 fr. Liter = 71.866 2 d. Potter = 3.992 6 d. Skpr.
Bisch-Ar, Vægt i Chiwa = 307.133 7 fr. Gram = 0.614 267 d. Pund.
Bismerpund, ældre Handelsvægt i Danmark og Norge.

Danmark	6.000 0 Kilogr.	=	12.000 0 d. Pund.
Norge = 12 n. Pund	5.977 4 —	=	11.954 7 —

Bisti, persisk Mønt = $\frac{1}{100}$ Kran = 0.72 Øre.
Bit, Mønt paa Øen St. Martin i Vestindien = 24.00 Øre.
Bitil, Længdemaal i Sansibar = 0.182 878 fr. Meter = 0.582 687 d. Fod = 6.992 2 d. Tom.
Bitts, det sædvanlige Navn for de eng. Mønter i britisk Guyana.
Blanca, gml. castiliansk Mønt i Spanien = 0.28 Øre.
Blank, engelsk Troy-Vægt = 0.000 000 281 fr. Gram.
Blanquillo, spansk Navn for Mønten Musune i Marokko.
Boccale, italiensk Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Ancona, Vin, Brændevin og Olie	1.458 3	1.509 5
Bologna	1.309 9	1.355 8
Cypern, Vin	0.162 7	0.168 4
Mailand	0.787 0	0.814 6
Piemont	0.684 5	0.708 5
Rom, Vin og Brændevin	1.823 2	1.887 1
— Olie	2.052 9	2.124 9
Toscana, Vin	1.139 6	1.179 6
— Olie	1.044 7	1.081 3
Triest, den nye B. = 1 wien. Maass. Den gml. =	1.833 9	1.898 2
Venedig, Vin og Brændevin	1.006 0	1.041 3

Bocoya, Maal for Honning paa Cuba = 30 eng. Imp. Gallons = 136.307 5 fr. Liter = 141.087 5 d. Potter, i Vægt = 12 Arrobas = 138.027 9 Kilogr. = 276.055 8 d. Pund.
Bog Skrivpapir = 24 Ark, Trykpapir = 25 Ark, se ogsaa Mão og Neubuch.
Bogdaï, persisk Guld- og Sølvvægt = 0.047 917 fr. Gram.
Boisseau, ældre fransk Rummaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Belgien = 1 fr. Dekaliter	10.000 0	10.350 7	0.575 0
Bryssel, for Havre	63.656 8	65.889 1	3.660 5
— — Salt	56.884 8	58.879 7	3.271 1
Frankrig, gml. pariser	13.008 3	13.464 5	0.748 0
— Boisseau usuel	12.500 0	12.938 4	0.718 8

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Frankrig: Lyon	34.277 3	35.479 3	1.971 1
Schweiz	15.000 0	15.526 0	0.862 6

Bole, d. s. s. Boll.

Boliviano, Møntenheden i Bolivia, se Mønttabel Pag. 366.

Boll ell. **Bole,** Maal for tørre Varer i England og Skotland = 48 Gallons = 218.091 9 fr. Liter = 225.740 1 d. Potter = 1.567 6 d. Korntdr. 1 B. Havremel er = 140 eng. Pund = 63.503 0 Kilogr. = 127.005 9 d. Pund.

Bolognino, ældre Mønt i Bologna, d. s. s. Bajocco, s. d. A.

Bongkal, d. s. s. Buncal, s. d. A.

Bonnier, det ældre Navn i Belgien for den fr. Hektare. Som gammelt Markmaal i Belgien = 400 Kvadr. Perches = 131.606 8 fr. Ares = 133 605.50 d. Kvadr. Fod = 2.385 8 d. Tdr. Land.

Borjookes, Glasperler, som i Abessinien benyttes som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt.

Boss, d. s. s. Cowriesmuslinger, der benyttes paa Guineakysten i Stedet for Mønt.

Bosse, Maal for Kalk i Neuchâtel = 3 fr. Hektoliter = 310.520 5 d. Potter = 2.156 4 d. Korntdr.

Bota, Maal for Vin og Olie i Spanien.

	fr. Liter.	d. Potter.
den castil. Bota til Vin	483.990 0	500.962 8
- Olie	483.586 7	500.545 3
i Cadiz, til Vin	475.317 2	491.985 9
- Olie	482.017 2	498.920 7
i Madrid, til Vin	489.000 0	506.148 5
- Olie	488.592 5	505.726 7
i Malaga, til Malaga Vin	499.800 0	517.327 2
- Pedro Zimenes Vin . .	891.310 0	922.566 8

- Olie i Vægt = 494.600 0 Kilogr. = 989.200 0 d. Pund.

1 Bota spansk Vin regnes i England til 105 Imp. Gallons for Malaga Vin og 108 Imp. Gallons for Xeres (Sherry).

Both, preuss. Vinmaal, i Danzig = 4.122 1 fr. Hektoliter = 426.666 7 d. Potter.
Kønigsberg = 5.141 6 — = 532.189 6 —

Botschka, russisk Maal for flydende Varer = 40 Wedro = 4.919 7 fr. Hektoliter

Botta, Maal for Olie, Vin og Brændevin. [= 509.223 7 d. Potter.

Malta, Vin og Brændevin . . .	9.366 1	fr. Hektolit.	=	969.459 5 d. Pott.
Neapel	5.235 0	—	=	541.861 9 —
Rom, Vin og Brændevin . . .	9.334 7	—	=	966.200 8 —
Sardinien, Øen. Den store . .	5.000 0	—	=	517.534 2 —
— lille . .	0.448 4	—	=	46.412 5 —
Sicilien	11.168 0	—	=	1 155.964 4 —
1 B. Olie i Vægt	1 015.58	Kilogr.	=	2 031.16 d. Pund.
Venedig, Vin og Brændevin .	7.511 7	fr. Hektolit.	=	777.511 1 d. Pott.
Olie	12.632 0	—	=	1 307.498 4 —

Bottich, Maal for Gummi i Senegambien, i Vægt c. 100 Kilogr. = c. 200 d. Pund. Tidligere c. 2000 gml. par. Pund = 979 Kilogr. = 1 958 d. Pund.

Boucaut, Rummaal paa Martinique.

til Sirup	397.457 5	fr. Liter	=	411.395 7 d. Potter.
- Rum	431.525 3	—	=	446.658 2 —

Bouteille, ældre Maal for Vin og Øl.

Lübeck, til Vin	0.909 4	fr. Liter	=	0.941 3 d. Potter.
- Øl	0.931 4	—	=	0.964 0 —
Sverige = $\frac{2}{7}$ Kanna.	0.747 8	—	=	0.774 0 —

Bouws, Markmaal paa Java = 70.964 7 fr. Ares = 72 042.44 d. Kvadr. Fod = 1.286 5 d. Tdr. Land.

Box, Maal for Frugt i nordam. Fristater, i Vægt = 25 eng. Pund = 11.339 8 fr. Kilogr. = 22.679 6 d. Pund.

Bozzo, Maal for flydende Varer i Venedig.

til Olie	2.631 7	fr. Liter	=	2.724 0 d. Potter.
- Vin og Brændevin	2.682 7	—	=	2.776 8 —

Braça, ældre Længdemaal i Portugal = $2\frac{1}{5}$ fr. Meter = 7.009 640 d. Fod.

Kvadr. **Braça,** ældre Flademaal i Portugal = 4.840 000 fr. Kvadr. Meter = 49.135 052 d. Kvadr. Fod.

Braccio, ældre Længdemaal i Italien, se Alen.
Genua = $2\frac{1}{3}$ Palmi . . . . . 0.578 853 fr. Meter = 1.844 342 d. Fod.
Neapel = $2\frac{2}{3}$ — . . . . . 0.705 467 — = 2.247 760 —
Kvadr. **Braccio,** ældre Flademaal i Italien.
Mailand . . . . . 0.353 949 fr. Kvadr. Meter = 3.593 247 d. Kvadr. Fod.
Toscana . . . . . 0.340 646 — = 3.458 192 —
Kub. **Braccio,** ældre Kubikmaal i Italien.
Mailand . . . . . 0.210 577 fr. Kub. Meter = 6.811 308 d. Kub. Fod.
Toscana . . . . . 0.198 817 — = 6.430 928 —
Brache, ældre Længdemaal i Schweiz, se Alen.
Brasse, fransk Længdemaal = $1\frac{2}{3}$ fr. Meter = 5.310 333 d. Fod. Den gamle B. = 5 Pieds de roi = 1.624 197 fr. Meter = 5.175 016 d. Fod.
Brau, ældre Maal for Øl i Hannover = 87.071 3 fr. Hektoliter = 9 012.47 d. Potter = 66.268 2 d. Øltdr.
Braza, ældre spansk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Favne.
Buenos-Ayres	1.732 000	5.518 498	0.919 7
Chile og Perù	1.695 000	5.400 609	0.900 1
Cuba og Curassao	1.695 435	5.401 994	0.900 3
Spanien, gml. castil.	1.671 810	5.326 721	0.887 8
Madrid	1.686 000	5.371 933	0.895 3
Uruguay	1.718 000	5.473 892	0.912 3

Braza, ældre Flademaal paa de canariske Øer = 3.280 183 fr. Kvadr. Meter = 33.299 990 d. Kvadr. Fod.
Brazada, ældre Kubikmaal i Mexico = 4.707 844 fr. Kub. Meter = 152.279 389 d. Kub. Fod.
Brenta, italiensk Maal for flydende Varer.
Mailand . . . . . 75.554 4 fr. Liter = 78.204 0 d. Potter.
Piemont . . . . . 49.284 7 — = 51.013 0 —
Brente, Maal for flydende Varer i Schweiz, d. s. s. Setier.
Brændemaal, se Favn Brænde.
Bräu, Maal for Malt i Bremen = 45 Scheffel = 33.346 7 fr. Hektoliter = 23.969 6 d. Korntdr.
Bu, ældre Mønt i Japan, af Værdi = 1 Kr. 46.66 Øre.
Bu, Længdemaal i Japan.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Linier.
$\frac{1}{100}$ Schaku	0.003 036	0.009 675	1.393 2
$\frac{1}{100}$ Kudschira schaku	0.003 796	0.012 093	1.741 4

Buarba, Sølvmønt i Tunis = 4 Pjaster = 1 Kr. 80.29 Øre, se Pag. 365.
Buaschra, Guldmønt — = 10 — = 4 — 27.65 — — 342.
Bucane, Flademaal paa Philippinerne = 27.949 5 fr. Kvadr. Meter = 283.739 6 d. Kvadr. Fod.
Buckscha, Regningsmønt i Mokka, d. s. s. Caveer.
Buddam, Perlevægt i Bombay, se Pag. 287.
Bukamsa, Sølvmønt i Tunis = 5 Pjaster = 2 Kr. 25.36 Øre, se Pag. 365.
Bukamsin, Guldmønt — = 50 — = 21 — 78.43 — — 342.
Bulto corriente, ældre Vægt i Perù = 34.507 0 Kilogr. = 69.014 0 d. Pund.
Bumia, Guldmønt i Tunis = 100 Pjaster = 43 Kr. 50.61 Øre, se Pag. 342.
Bun, d. s. s. Bu.
Buncal, Vægt i Asien.
Atschin paa Sumâtra, som Hndlsv. = 48.016 0 fr. Gram = 0.096 032 d. Pund.
Pulo Pinang, som Guld- og Sølvv. = 53.912 7 —
Bund Glas i Würtemberg indeholder 3 fr. Kvadr. Meter i Areal = 30.455 6 d. Kvadr. Fod.
Bund Hø i Würtemberg var efter 1860 normalt i Vægt = 20 Pfund = 10 Kilogr. = 20 d. Pund.
Bunder, hollandsk Markmaal = 1 fr. Hektare.
Bundle, engelsk Garnmaal. I England enten 20 Hanks à 10 Leas = 60 000 Yards ell. $16\frac{2}{3}$ Hanks à 12 Leas = 60 000 Yards = 54 864 fr. Meter = 174 806 d. Fod. I Irland = 20 Hanks à 12 Leas = 72 000 Yards = 65 836 fr. Meter = 209 767 d. Fod, se Pag. 17.
Bungkul, d. s. s. Buncal.
Burbe i Tunis, d. s. s. Fels.
Burbine, Regningsmønt i Tunis = 0.07 Øre.
Burchio, ældre Maal for Vin og Brændevin i Venedig = 450.701 3 fr. Hektoliter = 46 650.67 d. Potter.

Burîal, Sølvmønt i Tunis = 1 Pjaster = 45.07 Øre, se Pag. 365.
Burîalin, — — = 2 — = 90.14 — — 365.
Bushel, Maal for tørre Varer i England = 8 Imp. Gallons = 36.348 7 fr. Liter = 37.623 3 d. Potter = 0.261 3 d. Korntd. = 2.090 2 d. Skpr. 1 B. Sæd er af meget forskjellig Størrelse: I London = 60 eng. Pund = 27.22 Kilogr. = 54.43 d. Pund, nogle Steder 168 eng. Pund = 76.20 Kilogr. = 152.41 d. Pund, eller 488 eng. Pund = 221.35 Kilogr. = 442.71 d. Pund.

1 B. Mel vejer	56	eng. Pund	= 25.40	Kilogr.	= 50.80	d. Pund.
— Salt, helt	65	—	= 29.48	—	= 58.97	—
— — i Smaastykk.	56	—	= 25.40	—	= 50.80	—
— — fremmed . . .	84	—	= 38.10	—	= 76.20	—

Bushel, den ældre Winchester B. i England, i Rumindhold = 2 150.42 eng. Kub. Tom. = 35.238 1 fr. Liter = 36.473 9 d. Potter = 0.253 3 d. Korntd. = 2.026 3 d. Skpr. Vægten af en saadan Bushel Kornvarer, se Pag. 21. Som Kornmaal anvendes denne endnu i de nordamerik. Fristater og man regner

1 B. Hvede	60	eng. Pund	= 27.22	Kilogr.	= 54.43	d. Pund.
Rug og Majs . .	56	—	= 25.40	—	= 50.80	—
Byg	48	—	= 21.77	—	= 43.54	—
Havre	32	—	= 14.51	—	= 29.03	—
Salt	56	—	= 25.40	—	= 50.80	—

I Melbourne regnes

1 B. Hvede	60	—	= 27.22	—	= 54.43	—
Byg	50	—	= 22.68	—	= 45.36	—
Havre og Malt . .	40	—	= 18.14	—	= 36.29	—

Bushel, Maal for Kul i England, i Vægt = 74⅔ eng. Pund = 33.868 3 fr. Kilogr. = 67.736 5 d. Pund. Før 1836 havde 1 B. som Kulmaal et Rumindhold = 1 1/3 1/2 Winch. Bushels = 36.339 3 fr. Liter = 37.613 7 d. Potter = 0.213 7 d. Kultd. I de nordam. Fristater regnes

den strøgne B.	= 36.339 3	fr. Liter	= 37.613 7	d. Potter	= 0.213 7	d. Kultd.
den toppede B.	= 46.126 7	—	= 47.744 3	—	= 0.271 3	—

1 B. Anthracit vejer 80 Pounds = 36.29 Kilogr. = 72.57 d. Pund.
Buschen ved Læderhandelen i Østerrig-Ungarn = 10 Stkr.
Buschihs ell. **Busies** paa Slavekysten i Afrika, d. s. s. Cowries.
Busuck, Guld-, Sølv- og Diamantvægt paa Borneo = 0.310 684 fr. Gram.
Butaca ell. **Bu-t'ki,** Guldmønt i Marokko = 2 Rîals = 7 Kr. 20 Øre.
Butleta, Sølvmønt i Tunis = 3 Pjaster = 1 Kr. 35.22 Øre, se Pag. 365.
Butt, Maal for flydende Varer i England.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Øltdr.
til Øl	490.706 8	507.915 2	3.734 7
- Vin og alle andre flydende Varer	572.491 3	592.567 7	
den gml. Butt til Ale	443.618 7	459.175 7	3.376 3
Beer	499.071 0	516.572 6	3.798 3
Vin	476.949 0	493.674 9	

Som Maal for Vin og Olie benævnes den ogsaa Pipe.
Buyapart, et Stykke Tøj besat med Cowries, benyttet i Stedet for Mønt i Negerkolonien Liberia i Øvreguinea.
Bündel, Garnmaal i Sachsen, se Pag. 166, og i Østerrig, se Pag. 185.
Bønntqui, Guldmønt i Marokko = 2 Rîals = 7 Kr. 20 Øre.

C.

Caballería, d. s. s. Cavallería.
Caban, Kornmaal paa Philippinerne, d. s. s. Coyang.
Cablelength, engelsk Navn for Kabellængde, s. d. A.
Caches, Mønt i Pondicherri, d. s. s. Cash.
Caderno, portug. Navn for Læg (Papir), se Pag. 81.
Caffiso, Maal for Olivenolie og Mælk paa Malta = 20.446 1 fr. Liter = 21.163 1 [d. Potter.
Cafiso ell. **Cafisso,** Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.		
Cypern	17.619 1	18.236 9	1.013 2	d. Skpr.
Tunis (Cafiz)	496.000 0	513.393 9	3.565 2	d. Korntdr.
Efter forskjellige Opgivelser	590.000 0	610.690 4	4.240 9	—
	599.000 0	620.006 0	4.305 6	—

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Efter forskjellige Opgivelser	600.000 0	621.041 1	4.312 8
	640.000 0	662.443 8	4.600 3
1 C. Kalk og Gips	620.000 0	641.742 4	4.456 5

Cagliarese, ældre Kobbermønt paa Øen Sardinien, efter 1842 = 0.72 Øre.

Cahiz, ældre spansk Kornmaal.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Buenos-Ayres.	5.144 9	532.533 8	3.698 2
Cuba	13.090 6	1 354.962 5	9.409 5
Spanien, gml. castil.	6.660 1	689.368 0	4.787 3
Madrid	6.640 8	687.367 0	4.773 4
Uruguay	5.147 7	532.822 2	3.700 2

Cahun, Mønt i Calcutta = ¼ Comp. Rupee = 42.77 Øre.

Caivai, Længdemaal i Anam = 19.164 000 fr. Meter = 61.060 336 d. Fod.

Cajuela, Kornmaal i Centralamerika = 2.220 0 fr. Liter = 2.297 9 d. Potter.

Cal (Stykke) Lærred i Pondicherri holder 37.42 fr. Meter = 119.23 d. Fod.

Calanchi, Perlevægt i Pondicherri = 0.140 000 fr. Gram.

Calco, Vægt paa de joniske Øer = 1.555 2 fr. Gram = 0.003 110 d. Pund.

Callo, ældre Mønt i Neapel og paa Sicilien, d. s. s. Cavallo.

Calów, polsk Navn for Tomme, s. d. A.

Calpo, ældre Handelsvægt paa Sardinien = 422.825 6 fr. Kilogr. = 845.651 2 d. Pund.

Camaco, Længdemaal paa de joniske Øer = 5.029 155 fr. Meter = 16.023 893 d. Fod.

Campo padovano, ældre Markmaal i Dalmatien = 36.542 0 fr. Ares = 37 096.95 d. Kvadr. Fod = 0.662 4 d. Td. Land.

Can, Maal for Mælk i de nordam. Fristater = 10 Gallons = 37.853 1 fr. Liter = 39.180 5 d. Potter.

Canada, Maal for flydende Varer.

Brasilien:	Bahia	7.207 8 fr. Liter	= 7.460 5	d. Potter.
	Pernambuco . . .	6.056 5 —	= 6.268 9	—
Portugal:	Lissabon	1.395 1 —	= 1.444 0	—
	Porto	2.113 7 —	= 2.187 8	—
Tyrkiet for Olie, i Vægt . .		3.202 6 fr. Kilogr.	= 6.405 2	d. Pund.

Canam, Maal for Oliefrø i Pondicherri = 71.790 0 fr. Liter = 74.307 6 d. Potter = 4.128 2 d. Skpr.

Candareen ell. **Candarin,** Guldvægt i Padang = 0.379 759 fr. Gram. Som Vægt i China d. s. s. Fen.

Candorin, Mønt i China, d. s. s. Fen, af Værdi 5.34 Øre. I Schang-haï = 5.48 Øre.

Candy, Maal for flyd. Varer i Madras = 245.804 6 fr. Liter = 254.424 6 d. Potter.

Candy, ostindisk Handelsvægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Bombay: Bombay-C. = 28 Bombay-Muns	355.616 6	711.233 3
— = 22 —	279.413 1	558.826 1
— = 21 —	266.712 5	533.425 0
— = 20 —	254.011 9	508.023 8
Candy = 550 eng. Pund	249.476 0	498.951 9
Kurrachee-C.	297.556 8	595.113 6
Surate-C. regnes her = ...	338.606 9	677.213 8
— = 22 Surate-Muns	373.615 2	747.230 4
— = 21 —	356.632 7	713.265 4
Travancore-C.	290.299 3	580.598 6
1 Candy Korn vejer	162.567 6	325.135 2
1 — Ris —	97.947 7	195.895 3
Surate, ved Kornvarer.	339.650 2	679.300 4
— Spiritus, Olie, Bomuld	356.632 7	713.265 4
Ceylon, til Kabelgarn af Kokostrævler . .	247.208 0	494.416 0
- Bomuld og Tovværk af do. . .	226.796 3	453.592 7
- Tobak.	254.011 9	508.023 8
Madras	226.796 3	453.592 7
Pondicherri	234.962 8	469.925 6
Sansibar, 1 Candy varierer fra 20	323.329 5	646.659 1
til 22 Farasla	355.662 5	711.325 0

Caneca, Maal for flyd. Varer i Buenos-Ayres = 19.001 1 fr. Liter = 19.667 4 d. Pott.

Cani, Markmaal i Pondicherri = 13.305 5 fr. Ares = 13 507.57 d. Kvadr. Fod = 0.241 2 d. Td. Land.

Canna, ældre italiensk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.
Genua, den almindelige	2.480 800	7.904 325
C. piccola	2.232 720	7.113 892
C. grossa	2.976 960	9.485 190
Malta	2.090 038	6.659 280
Nizza	2.093 409	6.670 021
Rom, C. mercantile	1.992 632	6.348 923
C. architettonica	2.231 901	7.111 283
C. d'ara	1.125 000	3.584 475
Sardinien: Cágliari	3.148 200	10.030 795
Sassari	2.623 500	8.358 996
Toscana, ved Landmaaling	2.918 244	9.298 107
til Manufakturvarer	2.334 595	7.438 486

Se endvidere under Alen.

Canna da legna, ældre Brændemaal i Neapel, se Favn Brænde.

Kvadr. **Canna,** ældre italiensk Flademaal.

Malta	4.368 260 fr. Kv. Meter	= 44.346 013 d. Kv. Fod.
Neapel	6.998 684 —	= 71.049 734 —
Rom (C. architettonica)	4.981 382 —	= 50.570 344 —

Kub. **Canna,** Kubikmaal paa Malta = 9.129 832 fr. Kub. Meter = 295.312 525 d. Kub. Fod.

Canne, ældre Længdemaal i Marseille = 2.012 700 fr. Meter = 6.412 866 d. Fod.

Cannella, ældre Længdemaal i Genua = 2.976 960 fr. Meter = 9.485 190 d. Fod.

Kvadr. **Cannella,** ældre Flademaal i Genua = 8.862 291 fr. Kvadr. Meter = 89.968 826 d. Kvadr. Fod.

Kub. **Cannella,** ældre Kubikmaal i Genua = 26.382 685 fr. Kub. Meter = 853.371 393 d. Kub. Fod.

Cantajo, ældre italiensk Handelsvægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Neapel, C. grosso = 100 Rotoli	89.099 7	178.199 4
C. piccolo = 100 Libbre	32.075 9	64.151 8
Sicilien, ved Mandler = 102 Rotoli	80.928 8	161.857 7
— Olie = 100 Rotoli	79.342 0	158.684 0
i Sciacca, ved Olie = 111 Rotoli	88.069 6	176.139 2

Cántara, ældre spansk Maal for flydende Varer.

Chile	35.200 0 fr. Liter	= 36.434 4 d. Potter.
Spanien, den gml. castil. C.	16.133 0 —	= 16.698 8 —
Cadiz	15.843 9 —	= 16.399 5 —
Madrid	16.300 0 —	= 16.871 6 —
Malaga	16.660 0 —	= 17.244 2 —

Cantarello, ældre Handelsvægt paa Sardinien = 104 Libbre = 42.282 6 fr. Kilogr. = 84.565 1 d. Pund.

Cantariu, Vægt i Rumænien, d. s. s. Kantár, se Centner.

Cantaro, ældre Handelsvægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Ancona	49.440 0	98.880 0
Malta	79.378 7	158.757 4
Neapel	89.099 7	178.199 4
Nizza	46.744 3	93.488 5
Rom, C. grosso	339.072 8	678.145 7
C. piccolo	33.907 3	67.814 6
Sardinien, C. grosso	42.282 6	84.565 1
C. di commercio	40.656 3	81.312 6
Sicilien, Cantaro ell. Cantajo, s. d. A.		
Smyrna, se Kantár.		
Toscana	33.954 2	67.908 4
Tyrkiet, Candia og Cypern, se Kantár.		

Se endvidere under Centner.

Caracter, gml. Medicinalvægt i Spanien. Den castil. = 0.199 7 fr. Gram, i Aragonien = 0.202 5 fr. Gram og i Catalonien = 0.174 0 fr. Gram. I Mexico og Paraguay = 0.199 7 fr. Gram.

Caraffe, ældre Maal for flydende Varer.

Neapel	0.727 1	fr. Liter	=	0.752 6	d. Potter.
Sicilien	0.436 3	—	=	0.451 5	—
1 C. Olie i Vægt = ...	0.396 7	Kilogr.	=	0.793 4	d. Pund.

Carat og **Carato,** se Karat.

Carbovanz, tyrkisk Navn for den russ. Sølvrubel.

Carga, Maal for flydende Varer.

Barcelona	120.576 0	fr. Liter	=	124.804 4	d. Potter.
Buenos-Ayres	114.006 6	—	=	118.004 7	—
Nizza	94.349 7	—	=	97.658 4	—
Taragona	138.638 8	—	=	143.500 6	—

Carga, ældre Kornmaal.

						d. Korntdr.
Candia	152.299 2	fr. Liter	=	157.640 1	d. Potter	= 1.094 7
Columbia (Hvede) . .	184.037 2	fr. Kilogr.	=	368.074 4	d. Pund	
Mailand (Havre) . . .	164.513 6	fr. Liter	=	170.282 8	d. Potter	= 1.182 5
Mexico	181.629 8	—	=	187.999 2	—	= 1.305 6
Guanajuato (Hvede)	184.025 1	fr. Kilogr.	=	368.050 2	d. Pund	
Yucatan	60.566 0	fr. Liter	=	62.690 0	d. Potter	= 0.435 3
Nizza	160.000 0	—	=	165.610 9	—	= 1.150 1
Perù (Ris)	172.534 9	fr. Kilogr.	=	345.069 8	d. Pund.	

Carga, Handelsvægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Chile, enten 150 Libras	69.000 0	138.000 0
eller 300 —	138.000 0	276.000 0
Columbia i Sydamerika	115.023 3	230.046 5
1 C. Huder = 10 Stkr., i Vægt fra . .	115.023 3	230.046 5
til . .	184.037 2	368.074 4
Malaga = 7 Arrobas	80.516 3	161.032 5
Mexico, til Tobak, Honning og Kalk . . .	138.018 8	276.037 6
ved andre Varer	161.022 0	322.043 9
som Muldyrsfragt	184.025 1	368.050 2
Perù	69.014 0	138.027 9

Carica, ældre Rummaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	
Cypern, til Vin	10.414 1	10.779 3	
Nizza, til flydende Varer	94.349 7	97.658 4	d. Korntdr.
som Kornmaal	160.000 0	165.610 9	1.150 1

Carica, ældre Vægt i Venedig = 120.491 9 Kilogr. = 240.983 7 d. Pund.

Carico, ældre Vægt i Tyrkiet. . . . 128.103 6 Kilogr. = 256.207 3 d. Pund.

1 C. Svovl paa Sicilien . . . . . 93.623 6 — = 187.247 1 —

Carlino, ældre Guldmønt i Piemont, se Mønttabel under Sardinien Pag. 337, ligeledes paa Øen Sardinien, se Pag. 337.

Carlino, ældre Sølvmønt i Neapel, se Pag. 351, og paa Øen Sicilien, hvor den var lig 5 neap. Grani, se Pag. 351. Som Mønt paa Malta = $\frac{1}{2}\frac{1}{4}$ Scudo = [6.12 Øre.

Caroline, ældre svensk Guldmønt, se Mønttabel Pag. 339.

Carolus Dollar, d. s. s. den gml. spanske Sølvpjaster fra Carl IV.

Carozzo, ældre Flademaal paa Sicilien = 68.213 232 fr. Kvadr. Meter = 692.491 873 d. Kvadr. Fod.

Carozzo, ældre Kornmaal paa Sicilien = 1.084 9 fr. Liter = 1.122 9 d. Potter.

Carré, Markmaal i Pondicherri = 798.329 8 fr. Ares = 810 454 d. Kvadr. Fod = 14.472 4 d. Tdr. Land.

Carreau, ældre Flademaal i Bordeaux = 6.235 904 fr. Kvadr. Meter = 63.306 092 d. Kvadr. Fod.

Carretado, ældre Maal for Kalk i Mexico, i Vægt = 3 000 Libras = 1380.19 fr. Kilogr. = 2 760.38 d. Pund.

Carro, ældre Markmaal i Neapel = 246.913 6 fr. Ares = 250 663.46 d. Kvadr. Fod = 4.476 1 d. Tdr. Land.

Carro, ældre Brændemaal i Mailand, se Favn Brænde.

Carro. ældre italiensk Rummaal.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Neapel, til flydende Varer	10.470 1	1 083.723 9	
som Kornmaal	19.996 2	2 069.747 7	14.373 2
Piemont, til flydende Varer	4.928 5	510.130 4	

Cartagne, Maal for flydende Varer i Buenos-Ayres = 7.125 4 fr. Liter = 7.375 3 [d. Potter.

Cartucci, d. s. s. Quartucci.

Cas ell. **Cash,** engelsk Navn for den japanesiske Sen, se Pag. 296.
Casbe, Maal for Olivenolie og Mælk paa Malta = 0.159 7 fr. Liter = 0.165 3 d. Pot.
Cash, Regningsmønt i Calcutta = 0.04 Øre, ogsaa det eng. Navn for den chinesiske Mønt Li, der i Kanton er = 0.53 Øre, i Schang-haï = 0.55 Øre. Kobbermønt i Pondicherri = 1.21 Øre.
Cash, Vægt i China. Som Handelsvægt = 0.037 799 fr. Gram = 0.000 076 d. Pund, som Guld-, Sølv- og Møntvægt = 0.037 573 fr. Gram.
Cask, Maal for flydende Varer.

Mauritius	228.289 4	fr. Liter	=	236.295 1	d. Potter.
Nordam. Fristater	121.129 9	—	=	125.377 8	—
Cass, ældre Vinmaal paa Cypern	4.731 6	—	=	4.897 6	—

Castellano, Guld- og Sølvvægt i Amerika.

Buenos-Ayres, til Guld og Sølv	4.593 7	fr. Gram.
Mexico, til Guld	4.600 9	—
Perù, —	4.600 9	—
Uruguay, —	4.594 0	—

Cate, Handelsvægt paa Philippinerne = 632.627 9 fr. Gram = 1.265 256 d. Pund.
Catena, ældre Længdemaal i Italien.

Neapel	9.259 259	fr. Meter	=	29.501 851	d. Fod.
Rom.	12.833 431	—	=	40.889 877	—
Sicilien	8.259 130	—	=	26.315 240	—

Kvadr. **Catena,** ældre Flademaal i Italien.

Neapel . .	85.733 882	fr. Kvadr. Meter	=	870.359 239	d. Kvadr. Fod.
Rom	164.696 945	—	=	1 671.982 000	—

Catje ell. **Cattie,** ostindisk Vægt.

Java	615.209 6	fr. Gram	=	1.230 419	d. Pund.
Molukkerne: Amboina. . . .	590.601 3	—	=	1.181 203	—
— Banda	2.768 443	fr. Kilogr.	=	5.536 887	—

Catty, Handelsvægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Atschin paa Sumâtra	960.320 4	1.920 641
China	604.790 2	1.209 580
Padang, den malaiske.	922.814 5	1.845 629
— den bataviske	615.209 7	1.230 419
Pulo Pinang, den chinesiske	604.790 2	1.209 580
— den malaiske	645.109 6	1.290 219

Catty, Guld- og Sølvvægt i Bankahulu paa Sumâtra = 661.467 7 fr. Gram.

China	601.168 4 fr. Gram.	Pulo Pinang, alm.	1 078.254 5 fr. Gram.
Palémbang . . .	615.209 7 —	Pinang, til Guldtr.	970.429 1 —
		Singapur	970.429 1 —

Catty Ootan, Vægt for Campher i Natal paa Sumâtra = 1.814 4 fr. Kilogr. = 3.628 7 d. Pund.
Cavallería, spansk Markmaal.

	fr. Hektares.	d. Tdr. Land.
Centralamerika	44.819 0	81.249 4
Cuba	13.411 3	24.312 4
Mexico, C. de tierra	42.795 3	77.580 8
Spanien, den gml. castil.	38.637 4	70.043 1

Cavallo, ældre Mønt i Neapel og paa Sicilien.
i Neapel, den gml. = 0.25 Øre, den nyere = 0.31 Øre.
paa Sicilien = 0.13 Øre.
Cavan, Kornmaal paa Philippinerne, d. s. s. Coyang.
Caveer, Regningsmønt i Mokka = 3.85 Øre.
Cavezzo, ældre Længdemaal i Venedig = 2.086 410 fr. Meter = 6.647 718 d. Fod.
Cawney, Markmaal i Madras = 53.511 2 fr. Ares = 54 323.87 d. Kvadr. Fod = = 0.970 1 d. Td. Land.
Caxon, Maal for Erts i Chile, i Vægt = 1104 Kilogr. = 2208 d. Pund.
Caxuela, Kornmaal i Centralamerika = 2.220 0 fr. Liter = 2.297 9 d. Potter.
Cazunguele, Kornmaal i Nedreguinea = 13.840 8 fr. Liter = 14.326 2 d. Potter = 3.183 6 d. Fjdkr.
Ceiti, ældre Regningsmønt i Portugal = $\frac{1}{6}$ Réis = 0.07 Øre.
Celemine, ældre Flademaal.
Cuba og Curassao . . . . . 5.519 0 fr. Ares = 5 602.86 d. Kvadr. Fod.

Spanien, gml. castil. . . . . 5.366 3 fr. Ares = 5 447.80 d. Kvadr. Fod.
Madrid . . . . . 2.853 2 — = 2 896.51 —

Celemine, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Fjdkr.
Cuba	9.090 7	9.409 5	2.091 0
Spanien, gml. castil.	4.625 1	4.787 3	1.063 8
Madrid	4.611 7	4.773 4	1.060 8

Cent, en hyppigt anvendt Møntenhed, hvoraf der som oftest gaar 100 paa den større Enhed.
Batavia, den nuværende C. = den hollandske C. = 1.50 Øre, se Pag. 349; i den ældre Java Valuta var 1 C. = 1.31 Øre.
Calcutta og Ceylon, 1 Cent = $\frac{1}{100}$ Rupee = 1.71 Øre.
Canada, 1 Cent = $\frac{1}{100}$ Dollar = 3.78 Øre, se Montreal Pag. 369.
Curassao, den nuværende C. = den hollandske C. = 1.50 Øre, se Pag. 349; den ældre C. = $\frac{1}{100}$ Courantpjaster = 2.80 Øre.
Dansk Vestindien, 1 Cent = $\frac{1}{100}$ Dollar = 3.75 Øre, se Pag. 348.
Guyana, britisk, 1 Cent = $\frac{1}{100}$ Gurd ell. Dollar = 3.05 Øre.
Holland, 1 Cent = $\frac{1}{100}$ Gylden = 1.50 Øre, se Mønttabel Pag. 349.
Hong-kong, 1 Cent = $\frac{1}{100}$ Dollar = 3.88 Øre, se Mønttabel Pag. 371.
Jamaica, 1 Cent = $\frac{1}{100}$ Dollar = 3.85 Øre, se Mønttabel Pag. 367.
Joniske Øer, 1 Cent ell. Obolo = $\frac{1}{104}$ Dollar = 3.73 Øre.
Mauritius, 1 Cent = $\frac{1}{100}$ Courantpjaster = 3.40 Øre.
Nordam. Fristater, 1 Cent = $\frac{1}{100}$ Dollar = 3.73 Øre, se Møntt. Pag. 369.
Schang-haï, 1 Cent ell. Candareen = $\frac{1}{100}$ Liang ell. Tale = 5.48 Øre.
Tyrkiet, 1 Cent = $\frac{1}{100}$ Pjaster = 0.16 Øre.

Cent, ældre Vægt i Sachsen (efter 1 Nov. 1858) = 0.166 7 fr. Gram = 0.000 333 [d. Pund.

Centas, ældre Vægt i Baden = 5 fr. Gram = 0.010 000 d. Pund.

Centavo, Mønt i Amerika, hvoraf 100 paa 1 Peso ell. Pjaster.
Bolivia, 1 Centavo ell. Centimo = 3.60 Øre, se Bolivia Pag. 366.
Buenos-Ayres, 1 Centavo = 3.72 Øre, se Buenos-Ayres Pag. 366.
Centralamerika, 1 Centavo = 3.60 Øre, se Centralamerika Pag. 367.
Costa Rica, 1 Centavo i 1871 = 3.31 Øre, i 1873 = 3.27 Øre.
Nicaragua, den ældre Centavo gjaldt i Statskassen 3.76 Øre, men i den daglige Handel kun 3.19 Øre.
Chile, 1 Centavo = 3.60 Øre, se Santiago de Chile Pag. 370.
Columbia, 1 Centavo = 3.60 Øre, se Bogotá Pag. 365. Den ældre Centavo = $\frac{1}{100}$ Peso duro = 3.91 Øre.
Cuba, 1 Centavo = 3.45 Øre.
Ecuadór, den nye Centavo = 3.60 Øre, den ældre C. = 2.88 Øre.
Haïti, 1 Centavo = den nordam. Cent ell. = 3.73 Øre.
Mexico, 1 Centavo = 3.91 Øre.
Paraguay, 1 Centavo i Sølv = 3.60 Øre, i Papir tages den af Regeringen til 3.40 Øre, men i den daglige Omsætning kun til 2.79 Øre.
Perù, 1 Centavo = $\frac{1}{100}$ Sol = 3.60 Øre, se Lima Pag. 367.
Philippinerne, 1 Centavo ell. Centésimo = 3.67 Øre, se Manila, Pag. 371.
Venezuela, den nye Centavo = $\frac{1}{100}$ Peso venezolano = 3.60 Øre, se Carácas Pag. 367. Fra 1848—72 = $\frac{1}{100}$ Peso Macuquina = 2.81 Øre.

Centenaar, d. s. s. det hollandske Centner, s. d. A.

Centesimo, det italienske Navn for den franske Centime eller en Mønt, der i Værdi er lig denne, saaledes f. Ex. paa Corsika, i Kirkestaten, Nizza og det forrige Kongerige Sardinien.

Centésimo, d. s. s. Centavo i Centralamerika, Paraguay og Perù og paa Philippinerne.

Centesimo, ældre Mønt i Italien og Amerika.
Buenos-Ayres, 1 C. = $\frac{1}{100}$ Peso i Guld = 3.45 Øre, i Sølv = 3.66 Øre.
Lombardiet-Venedig, 1 C. = $\frac{1}{100}$ Lira austriaca = 0.62 Øre, se Pag. 351.
Neapel, 1 C. = $\frac{1}{100}$ Grano = 0.030 6 Øre.
Perù, 1 C. = $\frac{1}{100}$ Peso duro = 3.32 Øre, se Lima Pag. 368.
Puerto Rico, 1 C. = $\frac{1}{100}$ Peso Macuquina = 3.42 Øre.
Sicilien, 1 C. = $\frac{1}{100}$ Grano = 0.015 3 Øre.
Toscana, 1 C. = $\frac{1}{100}$ Lira di Toscana = 0.61 Øre.
Uruguay, den nye C. fra 1876 = 3.70 Øre, fra 1862 = 3.74 Øre, se Montevideo Pag. 368. Den ældre før 1862 = $\frac{1}{800}$ Peso corriente = 0.35 Øre.

Centesimo, ældre Længdemaal i Neapel = 0.002 646 fr. Meter = 0.008 429 d. Fod = 1.213 8 d. Linier.
Centesimo, ældre Flademaal i Neapel = 6.998 684 fr. Kvadr. Meter = 71.049 734 d. Kvadr. Fod.
Centiara i Italien og Centiárea i Spanien, d. s. s. den fr. Centiare.
Centiare, fransk Flademaal = 1 fr. Kvadr. Meter = 10.151 870 d. Kvadr. Fod.
Centigram, fransk Vægt = 0.010 0 fr. Gram = 0.000 020 d. Pund.
Centigramma i Italien og Centígramo i Spanien, d. s. s. det fr. Centigram.
Centiliter, fransk Maal for tørre og flydende Varer = 10 fr. Kub. Centimeter = 0.000 010 fr. Kub. Meter = 0.010 0 fr. Liter = 0.558 9 d. Kub. Tom. = 0.010 4 d. Potter.
Centilitro i Italien og Spanien, d. s. s. den fr. Centiliter.
Centime, Mønt i Belgien og Frankrig, hvoraf 100 paa en Franc. Værdien = 0.72 Øre, se Mønttabel Pag. 347 og 348. I fransk Guyana i Amerika gjælder den 0.39 Øre.
Centime noire et d'étampée, Bronzemønt præget for de franske Antiller i Vestindien, se Martinique Pag. 248.
Centimeter, fransk Længdemaal = 0.010 0 fr. Meter = 0.031 862 d. Fod = 0.382 3 d. Tom. = 4.588 1 d. Linier.
Kvadr. **Centimeter,** fransk Flademaal = 0.000 1 fr. Kvadr. Meter = 0.001 015 d. Kvadr. Fod = 0.146 2 d. Kvadr. Tom.
Kub. **Centimeter,** fransk Kubikmaal = 0.000 001 fr. Kub. Meter = 0.000 032 d. Kub. Fod = 0.055 9 d. Kub. Tom.
Centimetro i Italien og Spanien, d. s. s. den fr. Centimeter.
Céntimo, Møntprobervægt i Bolivia, d. s. s. Hundrededele.
Centimo, d. s. s. Centavo i Bolivia og Perù.
Céntimo, spansk Mønt, der efter 1871 er = $\frac{1}{100}$ Peseta = 0.72 Øre, se Pag. 354, fra 1865–71 = $\frac{1}{100}$ Escudo = 1.87 Øre, se Pag. 355. Fra 1849—65 var denne = $\frac{1}{100}$ Real ell. = 0.19 Øre.
Centinajo, Handelsvægt i Ancona, paa de joniske Øer, i Rom (= Cantaro piccolo), i Toscana, i Triest og i Venedig, se Centner.
Centnar, det polske Navn for Centner, s. d. A.
Centner, Vægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Baden = 100 Pfund	50.000 0	100.000 0
Baiern = 100 Pfund	56.000 0	112.000 0
Rhinbaiern, Quintal = 200 Pfund	100.000 0	200.000 0
Belgien, Quintal = 100 Livres	47.015 6	94.031 2
Braunschweig = 100 Pfund, efter 1 Juli 1858	50.000 0	100.000 0
før — —	46.771 1	93.542 2
Bremen = 100 Pund, efter 1 Jan. 1858	50.000 0	100.000 0
= 116 — før — —	57.826 0	115.652 0
Danmark = 100 Pund	50.000 0	100.000 0
England, Hundredweight ell. Centweight = 112 ℔	50.802 4	101.604 8
Frankfurt am Main = 100 Pfund, efter 1858	50.000 0	100.000 0
— før 1858 = 100 Pfund Sværvægt = 108 Pfund Letvægt	50.512 8	101.025 6
Frankrig, Quintal métrique = 100 Kilogr.	100.000 0	200.000 0
— gml. Quintal = 100 Livres p. d. m.	48.950 6	97.901 2
Marseille, Quintal = 100 Livres	40.793 0	81.586 0
Nizza, Cantaro ell. Quintal = 150 Livres	46.744 3	93.488 5
Toulon, Quintal = 100 Livres	47.000 0	94.000 0
Genua, Cantaro grosso = 150 Libbre g.	47.648 7	95.297 4
— Cantaro sottile = 150 Libbre s.	47.512 5	95.025 0
Grækenland, den kgl. Kantár = 45 kgl. Oke	56.250 0	112.500 0
— den gml. Kantár ell. Stater = 44 gml. Oke	56.320 0	112.640 0
Joniske Øer, Centinajo = 100 Libbre gr.	45.359 3	90.718 5
Hamburg, efter 1858 = 100 Pfund	50.000 0	100.000 0
— før 1858 = 112 Pfund	54.276 3	108.552 5
Hannover, efter 1858 = 100 Pfund	50.000 0	100.000 0
— før 1858 = 100 Pfund	46.771 1	93.542 2
— som Jærnbanev. siden 1847 = 100 Pf.	50.000 0	100.000 0
Hessen-Darmstadt = 100 Pfund	50.000 0	100.000 0

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Holland, Centenaar = 100 Ponden	49.409 0	98.818 1
Kirkestaten: Ancona, Centinajo = 100 Libre . .	32.960 0	65.920 0
— Rom, Centinajo = 100 Libre . . .	33.907 3	67.814 6
Lauenburg, efter 1862 = 100 Pfund	50.000 0	100.000 0
— før 1862 = 112 —	54.287 3	108.574 6
Lübeck, efter 1861 = 100 Pfund	50.000 0	100.000 0
— før 1861 = 112 —	54.485 1	108.970 2
Malta, Quintale ell. Cantàro = 114 Rotoli . . .	90.491 7	180.983 5
— — = 100 — . . .	79.378 7	158.757 4
Mecklenburg-Schwerin, efter 1861 = 100 Pfund	50.000 0	100.000 0
— før 1861 = 112 —	54.287 3	108.574 5
Rostock (Stadtgewicht) = 112 Pfund	56.921 6	113.843 3
Mecklenburg-Strelitz, efter 1861 = 100 Pfund . .	50.000 0	100.000 0
— før 1861 = 110 — . .	53.307 0	106.614 1
Neapel, Cantajo grosso = 100 Rotoli	89.099 7	178.199 4
— — piccolo = 100 Libbre	32.075 9	64.151 8
Oldenburg, efter 1858 = 100 Pfund	50.000 0	100.000 0
— før 1858 = 100 —	46.771 1	93.542 2
Polen, Centnar = 100 Funtów	40.550 4	81.100 8
— — til Uld = 132 Funtów	53.526 5	107.053 1
Portugal, Quintal = 128 Libbras	58.752 0	117.504 0
Preussen, efter 1858 = 100 Pfund	50.000 0	100.000 0
— før 1858 = 110 —	51.448 2	102.896 4
Rumænien, Kantár, almindeligen = 44 Oke . . .	56.365 6	112.731 2
— — undertiden = 45 Oke	57.646 6	115.293 3
Sachsen, efter 1858 = 100 Pfund	50.000 0	100.000 0
— før 1858 = 110 —	51.379 5	102.759 0
Leipzig, — — = 110 —	51.438 7	102.877 4
Sardinien, Cantaro grosso = 104 Libbre	42.282 6	84.565 1
— Cantaro di commercio = 100 Libbre	40.656 3	81.312 6
Schweiz, Quintal = 100 Livres	50.000 0	100.000 0
Sicilien, se Cantajo.		
Slesvig og Holsten, efter 1861 = 100 Pfund . .	50.000 0	100.000 0
— før 1861 = 112 — . .	54.287 3	108.574 6
Spanien, gml. castil. Quintal = 100 Libras . . .	46.009 3	92.018 6
— Quintal macho = 150 Libras	69.013 9	138.027 9
Sverige, det almindelige = 100 Skålpund	42.507 6	85.015 2
— ved Uld = 120 Skålpund	51.009 1	102.018 2
Toscana, Cantaro ell. Centinajo = 100 Libbre . .	33.954 2	67.908 4
Tyrkiet, se Kantár.		
Tyskland, som Jærnbanefragtvægt, Postvægt og Toldvægt = 100 Pfund	50.000 0	100.000 0
Venedig, Centinajo grosso = 100 Libbre g. . .	47.699 9	95.399 7
— — sottile = 100 — s. . .	30.123 0	60.245 9
Würtemberg, efter 1860 = 100 Pfund	50.000 0	100.000 0
— før 1860 = 104 —	48.641 9	97.283 9
Østerrig-Ungarn, efter 1876 = 100 Kilogr. . . .	100.000 0	200.000 0
— før 1876 = 100 Pfund . . .	56.006 0	112.012 0
— Toldvægt siden 1852 = 100 Pfund	50.000 0	100.000 0
Triest, Centinajo = 100 Funti	56.006 0	112.012 0
Bøhmen, det almindelige = 120 Pfund	61.727 8	123.455 6
— Bergcentner = 144 Pfund	74.073 4	148.146 7
Buenos-Ayres, Quintal = 100 Libras	45.936 7	91.873 5
Chile, Quintal = 100 Libras	46.000 0	92.000 0
Marokko, se Kintâr.		
Mauritius, Quintal = 100 Pund	48.950 6	97.901 2
Mexico, Quintal = 100 Libras	46.006 3	92.012 5
Nordam. Fristater, se Hundredweight.		
Paraguay, Quintal = 100 Libras	46.008 0	92.016 0
Santo Domingo, Quintal = 100 Libras	50.000 0	100.000 0
Uruguay, Quintal = 100 Libras	45.940 0	91.880 0

Se endvidere Art. Centaro, Hundredweight, Kintal, Kintâr, Kantár og Quintal.

Centweight, det engelske Centner, s. d. A.
Cesto, Vægt i Bolivia = 25 Libras = 11.502 3 Kilogr. = 23.004 7 d. Pund.
Cettestykke, det almindelige Navn for 2 Muid fra Cette (Maal for Vin) = 1216.842 6 fr. Liter = 1259.515 3 d. Potter.
Chain, engelsk Længdemaal = 20.116 619 fr. Meter = 64.095 572 d. Fod.
Kvadr. **Chain,** engelsk Flademaal = 4.046 8 fr. Ares = 4108.242 3 d. Kvadr. Fod = 0.073 4 d. Td. Land.
Chaldron, eng. Maal for tørre Varer = 256 Imp. Gallons = 1163.157 0 fr. Liter = 1203.947 0 d. Potter = 8.360 7 d. Korntdr. Den gml. Ch. = 32 Winch. Bushels = 1127.619 9 fr. Liter = 1167.163 7 d. Potter = 8.105 3 d. Korntdr.
Chaldron, den nuværende Kulvægt i England og Canada.

Canada	30 Cwt.	= 1524.07 Kilogr.	= 3048.14 d. Pund.
England, London Ch. . . .	24 —	= 1219.26 —	= 2438.51 —
— Newcastle Ch. . .	53 —	= 2692.53 —	= 5385.05 —

Chaldron, gml. Kulmaal i England.
Londonner ell. Winchester Ch. = 36 Coal Bushels = 13.082 2 fr. Hektoliter = 1354.09 d. Potter = 7.693 7 d. Kultdr. Denne benyttes endnu i de nordam. Fristater.
Newcastle Ch. = 79½ Coal Bushels = 28.889 8 fr. Hektoliter = 2990.29 d. Potter = 16.990 3 d. Kultdr.
Chally, Mønt paa Ceylon = 0.95 Øre.
Chanyera og **Charas,** Perler, der i Sansibar tidligere benyttedes og til Dels endnu benyttes i Stedet for Mønt, se Pag. 214.
Charge, ældre Kornmaal i Marseille = 160 fr. Liter = 165.610 9 d. Potter = 1.150 1 d. Korntdr., ogsaa d. s. s. Carga og Carica i Nizza.
Charge, ældre Vægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Belgien = 400 Livres	188.062 4	376.124 9
Frankrig (Poids de mare) = 300 Livres	146.851 7	293.703 5
Marseille (Poids de table) = 300 Livres . . .	122.379 0	244.758 0
Chariot, ældre Vægt i Belgien = 165 Livres	77.575 8	155.151 5

Chau, Vægt i Anam = 0.000 039 050 fr. Gram.
Chausséemeile, ældre Længdemaal i Baiern, se Mil.
Chebbo, ældre Længdemaal i Venedig = 1.564 807 fr. Meter = 4.985 788 d. Fod.
Cheky, ældre Guld- og Sølvvægt i Bássora = 466.552 4 fr. Gram, i Tyrkiet = 320.259 1 fr. Gram (ogsaa kaldet Chéqui).
Cheville, Maal for Bygningstømmer i Havre = 0.002 6 Décistère = 0.008 3 d. Kub. Fod = 14.376 0 d. Kub. Tom. (à 1728 paa 1 Kub. Fod).
Chhatank ell. **Chittack,** Flademaal i Bengalen = 4.180 562 fr. Kvadr. Meter = 42.440 520 d. Kvadr. Fod.
Chiló, Maal for tørre og flydende Varer paa de joniske Øer = 36.348 7 fr. Liter = 37.623 3 d. Potter = 2.090 2 d. Skpr.
Chilo-ara ell. **Chiliara, Chilogramma** og **Chilometro** ere de italienske Navne for 1000 Ares, Kilogram og Kilometer.
Chinanta, Handelsvægt paa Philippinerne = 6.326 279 fr. Kilogr. = 12.652 557 [d. Pund.
Chittack, Vægt i Bengalen.

Ny Bazar-Vægt = 5 Tolas	58.319 1 fr. Gram	= 0.116 638	d. Pund.
Gml. Bazar-Vægt = 5 Siccas . . .	58.211 1 —	= 0.116 422	—
Factorie-Vægt og Kornvægt	52.919 1 —	= 0.105 838	—

Choo, engelsk Navn for den japanesiske Tschu.
Chopine, gml. Maal for flydende Varer.

Frankrig	0.465 7 fr. Liter	= 0.482 0	d. Potter.
Lüttich	0.319 9 —	= 0.331 1	—

Chopped Dollars, de stærkt beklippede Dollars i China og Singapur og som af den Grund kun modtages efter Vægt.
Chou, chinesisk Regningsmønt = 0.053 4 Øre.
Chouc, Mønt i Anam = 6000 Dông = 7 Kr. 69.23 Øre.
Chow, den Skala ell. Norm, hvorefter Perler betales i Bombay (se Pag. 287) og i Madras (se Pag. 306). Som Guld- og Sølvvægt i Bombay = 0.019 332 fr. [Gram.
Christiand'or, ældre dansk Guldmønt, se Mønttabel Pag. 335.
Chumbol ell. **Chumbul,** Kornmaal i Syrien = 81.231 7 fr. Liter = 84.080 4 d. Potter = 4.671 1 d. Skpr. I Aleppo = 99.255 1 fr. Liter = 102.735 9 d. Potter = 5.707 5 d. Skpr.

Chupa ell. **Chupah,** Rummaal i Asien.

Bankahulu paa Sumâtra, til Korn . . .	1.032 4	fr. Liter	=	1.068 6	d. Potter.
Philippinerne, til flyd. Varer	0.491 4	—	=	0.508 7	—
— som Kornmaal	0.375 3	—	=	0.388 5	—
Pulo Pinang, til Korn, Salt og flyd. V.	1.112 9	—	=	1.151 9	—

Ciessky, ældre Kornmaal i Bøhmen . . . . 0.486 3 — = 0.503 3 —

Cinquino, ældre Mønt i Neapel = 7.65 Øre.

Citra, ældre Maal for Vin og Brændevin i Spanien.

Barcelona	0.942 0	fr. Liter	=	0.975 0	d. Potter.
Taragona	1.083 1	—	=	1.121 1	—

Civadier, ældre Kornmaal i Marseille = 5 fr. Liter = 5.175 3 d. Potter = [1.150 1 d. Fjdkr.

Claco, Kobbermønt i Mexico = 6.11 Øre.

Clove, Uldvægt i England = 7 eng. Pund = 3.175 1 Kilogr. = 6.350 3 d. Pund.

Cob ell. Dollar, Mønt i Gibraltar = 3 Kr. 67.06 Øre.

Cobido, Længdemaal i Mokka og paa Guineakysten, d. s. s. Covid.

Cobre betegner i Brasilien 40 Réis, af Værdi 8.15 Øre.

Coccia, Guld-, Sølv- og Juvelvægt paa Malta = 0.045 937 fr. Gram.

Coccio, ældre Guld-, Sølv- og Medicinalvægt paa Sicilien = 0.055 099 fr. Gram.

Codo, gml. Længdemaal i Spanien.

det gml. castil.	0.417 952	fr. Meter	=	1.331 680	d. Fod.
i Madrid	0.421 500	—	=	1.342 983	—
i Ferrol, C. de ribera	0.557 270	—	=	1.775 574	—

Ogsaa d. s. s. Alenmaalet Dhra'à i Marokko, se Alen.

Coijan, d. s. s. Coyan ell. Coyang.

Côle, Længdemaal i Pondicherri = 3.647 670 fr. Meter = 11.622 206 d. Fod.

Kvadr. **Côle,** Flademaal i Pondicherri = 13.305 496 fr. Kvadr. Meter = 135.075 672 d. Kvadr. Fod.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Colo, gml. Længdemaal i Spanien, det castil.	0.104 488	0.332 920	3.995 0
i Madrid	0.105 375	0.335 746	4.028 9

Colombiano, Sølvmønt i Columbia, se Mønttabel, Bogotá, Pag. 365.

Colon, Guldmønt i Buenos-Ayres = 10 Pesos, se Mønttabel Pag. 343.

Colonial Livre ell. Colonial Franc, ældre Mønt paa Mauritius = 34.05 Øre.

Colonnato, d. s. s. den gml. spanske Søjlepjaster Peso fuerte ell. Peso duro.

Colony Tokens, det fælles Navn for de af den engelske Regering for britisk Guyana prægede Mønter, se Mønttabel Pag. 367.

Comb, d. s. s. Coom.

Commercelæst, ældre Vægt.

	Kilogr.	d. Pund.
Bremen, efter 1858 = 6 000 br. Pund	3 000.00	6 000.00
Danmark.	2 600.00	5 200.00
Hamburg, efter 1858 = 6 000 h. Pund	3 000.00	6 000.00
før 1858 = 6 000 h. —	2 907.66	5 815.31
Lübeck, før 1861 = 6 000 l. Pund	2 918.84	5 837.69

I Hamburg var det et Rumindhold = 120 hamb. Kub. Fod = 2.824 1 fr. Kub. Meter = 91.348 1 d. Kub. Fod.

Commercelæst, det Maal, i hvilket danske og enkelte fremmede Skibes Drægtighed (Bæreevne) tidligere angaves. For Danmarks vedkommende indtil 1 Oct. 1867. Commercelæsten var i Danmark en Vægt paa 5 200 d. Pund eller et Rumfang paa 82½ d. Kub. Fod à 63 Pund (Vægten af 1 Kub. Fod Søvand). Det indvendige Rum (opmaalt i d. Kub. Fod) gav, divideret med 150, Læsteantallet. Forholdet imellem den danske C. og det fremmede Skibsmaal var før 1867 følgende:

			danske Commercelæster.	1 dansk Commercelæst =
Belgien.	100	Tonneaux	48.077	2.08 belg. T.
Bremen.	100	Commercel.	113.637	0.88 brem. C.
—	100	Skibslæster	78.740	1.27 — S.
Danmark.	100	Commercel.	100.000	1.00 d. C.
England.	100	Register-Tons	51.282	1.95 eng. T.
Frankrig.	100	Tonneaux reg.	48.544	2.06 fr. T.
Hamburg.	100	Skibslæster	104.167	0.96 hamb. S.
Hannover.	100	Commercel. efter 1863 . . .	114.943	0.87 hann. C.
—	100	— før 1863 . . .	128.206	0.78 — C.
Holland.	100	Læster	92.592	1.08 holl. L.

	danske Commercelæster.	1 dansk Commercelæst =
Holland. 100 Tonnen	48.780	2.05 holl. T.
Italien. 100 Tonellate	48.544	2.06 it. T.
Lübeck. 100 Commercel.	120.482	0.83 lyb. C.
— 100 Skibslæster	82.644	1.21 — S.
Mecklenburg. 100 Læster	140.846	0.71 meckl. L.
Nordamerika efter 1865. 100 Tons	51.282	1.95 n. A. T.
— før 1865 for Fartøjer med 1 Dæk, 100 Tons	37.879	2.64 —
— — — — — 2 — 100 —	54.645	1.83 —
Norge. 100 Commercel.	113.637	0.88 n. C.
Oldenburg. 100 Commercel.	113.637	0.88 oldb. C.
— 100 Skibslæster	78.740	1.27 — S.
Portugal. 100 Toneladas	42.194	2.37 port. T.
Preussen efter 1862. 100 Skibslæster . . .	76.923	1.30 pr. S.
— før 1862. Større Fartøjer:		
100 Skibslæster	71.942	1.39 pr. S.
100 Læster	67.114	1.49 — L.
— før 1862. Mindre Fartøjer:		
100 Skibslæster	111.111	0.90 pr. S.
100 Læster	104.167	0.96 — L.
Rusland. 100 Læster	100.000	1.00 russ. L.
Slesvig og Holsten. 100 Commercel. . . .	100.000	1.00 s.-h. C.
Spanien. 100 Toneladas	40.000	2.50 sp. T.
Sverige. Sejlskibe og Fragtdampskibe:		
100 Nylæster efter 1863	163.934	0.61 sv. N.
100 svære Læster før 1863 . .	94.340	1.06 sv. sv. L.
— Passagerdampskibe:		
100 Nylæster efter 1863	555.556	0.18 sv. N.
100 svære Læster før 1863 . .	322.581	0.31 sv. sv. L.
Østerrig. 100 Tonnen	41.841	2.39 østr. T.

Concession, Markmaal i Buenos-Ayres = 33.748 0 fr. Hektares = 61.179 6 d. Tdr. Land.

Concia, ældre Maal for Vin og Brændevin i Venedig = 75.116 9 fr. Liter = 77.751 1 d. Potter.

Condor, Guldmønt paa 10 Pesos i Chile, se Mønttabel Pag. 345 under Santiago de Chile, og i Columbia, se Pag. 343 under Bogotá.

Condrijen, Mønt i Japan = 2.50 Øre.

Conjon ($\frac{1}{2}$ Stykke) Lærred i Pondicherri, holder 18.71 fr. Meter = 59.62 d. Fod.

Conto ell. **Conto de Réis** betyder 1000 Milréis ell. 1 Mill. Réis, altsaa i Brasilien 2 038 Kroner, i Portugal 4 032 Kroner. Conto de Contos betyder i Portugal 1 Mill. Conto de Réis = 4 031 756 667 Kroner.

Conventionsthaler, ældre Sølvmønt i Østerrig-Ungarn, se Mønttabel Pag. 364.

Conzo, ældre Maal for flydende Varer i Triest = 84.883 5 fr. Liter = 87.860 2 d. Potter.

Coom ell. Comb, Maal for tørre Varer i England = 32 Imp. Gallons = 145.394 6 fr. Liter = 150.493 4 d. Potter = 1.045 1 d. Korntdr. Den gamle C. = 4 Winch. Bushels = 140.952 5 fr. Liter = 145.895 5 d. Potter = 1.013 2 d. [Korntdr.

Copa, ældre Maal for Vin og Brændevin i Spanien.

den gml. castilianske	0.126 0 fr. Liter	= 0.130 5	d. Potter.
i Cadiz	0.123 8 —	= 0.128 1	—
i Madrid	0.127 3 —	= 0.131 8	—

Copang, Mønt i Atschin paa Sumâtra = 26.96 Øre og paa Pulo Pinang = 19.23 Øre.

Copang, Guldvægt i Atschin paa Sumâtra = 0.150 050 fr. Gram. [

Coppa, ældre Kornmaal i Ancona = 35.125 0 fr. Liter = 36.356 8 d. Potter = 2.019 8 d. Skpr.

Coppo, tidligere Navn i Lombardiet-Venedig for den fr. Deciliter. Som ældre Kornmaal i Piemont = 2.875 7 fr. Liter = 2.976 5 d. Potter.

Corba, ældre Rummaal i Bologna.

for flydende Varer	78.591 7 fr. Liter	= 81.347 8	d. Potter
som Kornmaal . .	78.645 3 —	= 81.403 3	— = 4.522 4 d. Skpr.

Corbe, Længdemaal i Bengalen = 0.006 350 fr. Meter = 0.020 232 d. Fod = 2.913 4 d. Linier.
Corbula, ældre Markmaal i Sassari paa Øen Sardinien = 9.966 8 fr. Ares = 10 118.17 d. Kvadr. Fod = 0.180 7 d. Td. Land.
Corbula, ældre Kornmaal i Sassari = 12.625 0 fr. Liter = 13.067 7 d. Potter = 0.726 0 d. Skpr.
Cord, Kulvægt i England = 26½ Cwt. = 1 346 Kilogr. = 2 693 d. Pund.
Som Vægt af Brænde = 10 Cwt. = 508.02 Kilogr. = 1 016.05 d. Pund.
Som Maal for Brænde i England og de nordam. Fristater, se Favn Brænde.
Corda, ældre Længdemaal paa Sicilien = 33.036 521 fr. Meter = 105.260 961 [d. Fod.
Corde, gml. fransk Brændemaal, se Favn Brænde.
I Belgien, det ældre Navn for den fr. Stère.
Cordel, ældre spansk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.
Cuba	20.345 217	64.823 931
Mexico	41.900 000	133.501 778
Paraguay	69.880 000	222.651 653
Perù	6.991 875	22.277 512
Spanien, gml. castil.	6.896 216	21.972 724
i Madrid	6.954 750	22.159 224

Kvadr. **Cordel,** ældre Flademaal paa Cuba = 413.927 9 fr. Kvadr. Meter = 4 202.142 0 d. Kvadr. Fod.
Corge i Ostindien, d. s. s. Snes eller = 20 Stkr. 1 Corge Java Tobak betyder 40 Kurve.
Corôa, Guldmønt i Portugal, se Mønttabel Pag. 338. Før 1854 dels Guldmønt C. de ouro, dels Sølvmønt C. de prata, se Pag. 338 og 353.
Cortane, ældre Maal for Vin og Brændevin i Spanien.

Barcelona	7.536 0 fr. Liter	=	7.800 3 d. Potter.
Taragona	8.664 9 —	=	8.968 8 —

Cortine, ældre Maal for Vin og Brændevin i Spanien.

Barcelona	3.768 0 fr. Liter	=	3.900 1 d. Potter.
Taragona	4.332 5 —	=	4.484 4 —

Cos ell. **Coss,** Længdemaal i Bengalen = 1 828.78 fr. Meter = 5 826.87 d. Fod = 0.242 8 d. Mil.
Cottah, Flademaal i Bengalen = 66.889 0 fr. Kvadr. Meter = 679.048 3 d. Kvadr. [Fod.
Cotu, Længdemaal i Rumænien, d. s. s. Khalibi.
Coubang, Guld- og Sølvvægt paa Molukkerne = 0.461 407 fr. Gram.
Coudée, Længdemaal i Pondicherri = 0.519 745 fr. Meter = 1.656 011 d. Fod.
Coudée ell. **Condu** i Guinea og Senegambien, d. s. s. Covado.
Cougi, Flademaal i Pondicherri = 13.305 496 fr. Kvadr. Meter = 135.075 672 d. Kvadr. Fod.
Cougi, Maal for tørre Varer i Pondicherri = 12 fr. Kub. Meter = 388.150 7 d. Kub. Fod.
Courant-Dukat, ældre Guldmønt i Danmark = 12 Mark dansk Courant, se Mønttabel Pag. 335.
Courant-Pjaster, ældre Mønt paa Curassao = 2 Kr. 79.72 Øre og paa Mauritius = 3 Kr. 40.49 Øre. Se ogsaa Pjaster.
Courge i Pondicherri. d. s. s. Snes eller = 20 Stkr.
Covado som Alenmaal i Marokko og Portugal, se Alen.

i Guinea	0.577 492 fr. Meter	=	1.840 006 d. Fod.
i Senegambien	0.487 259 —	=	1.552 505 —

Covid som Længdemaal i Bankahulu paa Sumâtra, d. s. s. Esto, i Bengalen d. s. s. Hath, i China d. s. s. Tschi og i Guinea d. s. s. Covado.
Covid, Længdemaal i Asien.

Bássora	1.025 000 fr. Meter	=	3.265 855 d. Fod.
Mokka	0.482 596 —	=	1.537 646 —
Molukkerne	0.460 583 —	=	1.467 508 —
Singapur	0.457 196 —	=	1.456 718 —

Cowries (Cypraea moneta), smaa Muslinger, der især komme fra Maladiverne og fra Sansibar og som benyttes meget i Afrika som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt. De anvendes ogsaa som Smykker.
Cowry, Regningsmønt i Calcutta, i Værdi 0.03 Øre.

Coyan ell. **Coyang,** Rummaal i Asien.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Philippinerne, som Kornmaal	0.750 6	77.697 2	0.539 6
Pulo Pinang, til Korn, Salt og flyd. V.	35.611 4	3 686.02	25.597 4
Ranguhn, til Korn	30.282 5	3 134.44	21.767 0
Siam, til Korn	20.000 0	2 070.14	14.375 9
Sumâtra, til Korn og flydende Varer.			
Atschin	13.295 9	1 376.22	9.557 1
Bankahulu	33.035 4	3 419.39	23.745 8
Natal	52.817 4	5 466.96	37.965 0

1 Coyang af forskjellige Slags Kornvarer og Salt vejer:

		fr. Kilogr.	d. Pund.
Pulo Pinang, Ris	45 chin. Pikols.	2 721.56	5 443.11
— Salt	63 —	3 810.18	7 620.36
Siam, Ris, afskallede	22½ —	1 360.78	2 721.56
— — med Skaller	16 —	967.66	1 935.33
— Salt	25 —	1 511.98	3 023.95
— Sesam	18 —	1 088.62	2 177.24
Singapur, Ris fra Siam, Sago o. Sesam	40 —	2 419.16	4 838.32
— Salt	52 —	3 144.91	6 289.82

Coyan ell. **Coyang,** Handelsvægt.

Java: Bantam, til Korn, Ris, Salt . .	64 bat. Pikols.	3 937.34	7 874.68
— Batavia — . .	27 —	1 661.07	3 322.13
— Cheribon og Surabaya — . .	30 —	1 845.63	3 691.26
— Samárang — . .	28 —	1 722.59	3 445.17
— Coyang til Sapantræ	24 —	1 476.50	2 953.01
Molukkerne, til Ris og Salt	25 amboina P.	1 476.50	2 953.01
Pulo Pinang og Singapur	40 chin. Pikols.	2 419.16	4 838.32
Sumâtra: Padang, til Salt	30 bat. —	1 845.63	3 691.26

Cran, Maal for Fisk i England.

til ferske Fisk . . 45 Gallons = 204.461 2 fr. Liter = 211.631 3 d. Potter.
- salte — . . 37½ — = 170.384 3 — = 176.359 4 —

Crazia, ældre Sølvmønt i Toscana, se Mønttabel Pag. 352.

Crazia, ældre Længdemaal i Toscana = 0.048 637 fr. Meter = 0.154 968 d. Fod = 1.859 6 d. Tom.

Criadera de ganado, ældre Markmaal i Mexico.

mayor . . . . . 438.902 5 fr. Hektares = 795.657 4 d. Tdr. Land.
menor . . . . . 195.067 8 — = 353.625 5 —

Crore ell. **Crore Rupee** er i Ostindien = 10 Mill. Rupees. I eng. Ostindien = 17 106 923, i Pondicherri = 17 495 920 Kroner.

Crown, engelsk Sølvmønt = 5 Shillings, se Mønttabel Pag. 348.

Crue, Kornmaal i Guinea, der rummer af

	eng. Pund.	fr. Kilogr.	d. Pund.
Ris	25—30	11.34—13.61	22.68—27.22
Malagheta-Peber . . .	18—20	8.16— 9.07	16.33—18.14

Crue, Oliemaal i Liberia og paa Peberkysten i Øvreguinea = 4 gml. eng. Vin-Gallons = 15.141 2 fr. Liter = 15.672 2 d. Potter. I Gammel-Calabar er 1 Crue = 10 gml. eng. Vin-Gallons = 37.853 1 fr. Liter = 39.180 5 d. Potter.

Af Vægt indeholder det

	eng. Pund.	fr. Kilogr.	d. Pund.
i Liberia og paa Peberkysten . . .	30	13.607 8	27.215 6
paa Tandkysten	46	20.865 3	41.730 5

Cruzado novo betyder 480 Réis, eller i Brasilien = 97.82 Øre, i Portugal = 1 Kr. 93.52 Øre. Cruzado velho = 400 Réis, eller i Brasilien = 81.52 Øre, i Portugal = 1 Kr. 61.27 Øre.

Cseber, det ungarske Navn for den biharrer Eimer.

den store . . . . . 84.840 0 fr. Liter = 87.815 2 d. Potter.
den lille. . . . . 42.420 0 — = 43.907 6 —

Cuadra, Længdemaal i Sydamerika.

Buenos-Ayres	150 Varas	= 129.900 0	fr. Meter	= 413.887 4	d. Fod.
Chile	150 —	= 127.125 0	—	= 405.045 7	—
Perù, nominelt . . .	150 —	= 127.125 0	—	= 405.045 7	—
— i Praxis fra . .	100 —	= 84.750 0	—	= 270.030 4	—
til . .	130 —	= 110.175 0	—	= 351.039 6	—
Uruguay	100 —	= 85.900 0	—	= 273.694 6	—

Kvadr. **Cuadra,** Markmaal i Sydamerika.

Buenos-Ayres	168.740 1	fr. Ares	=	3.059 0	d. Tdr. Land.
Chile	161.607 7	—	=	2.929 7	—
Uruguay	73.788 1	—	=	1.337 7	—

Cuarta, d. s. s. Cuarto, se ogsaa Quarta.

Cuartane, ældre Maal for Vin og Brændevin i Spanien, d. s. s. Cortane.

Cuarterola, ældre Maal for flydende Varer i Uruguay = 113.856 0 fr. Liter = 117.848 8 d. Potter.

Cuarterone, ældre Rummaal.

	fr. Liter.	d. Potter.
Mexico, for Kornvarer	0.473 0	0.489 6
i Yucatan	0.315 4	0.326 5
Spanien, gml. castil. for Olie	0.125 6	0.130 0
i Cadiz	0.125 2	0.129 6
- Madrid	0.126 9	0.131 4

Cuarterone, ældre Vægt.

Chile	115.000 0	fr. Gram	=	0.230 000	d. Pund.
Spanien, gml. castil. . .	115.023 2	—	=	0.230 046	—

Cuartilla, Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Buenos-Ayres	34.299 4	35.502 3	1.972 3
i Paraná	72.000 0	74.524 9	4.140 3
Cuba	27.272 0	28.228 4	1.568 2
Mexico	22.703 7	23.499 9	1.305 6
i Yucatan	15.141 5	15.672 5	0.870 7
Spanien, gml. castil.	13.875 2	14.361 8	0.797 9
i Madrid	13.835 0	14.320 1	0.795 6
Uruguay	34.318 0	35.521 5	1.973 4

Cuartilla, gml. Maal for Vin og Brændevin i Spanien.

det gml. castilianske	4.033 2	fr. Liter	=	4.174 7	d. Potter.
i Cadiz	3.961 0	—	=	4.099 9	—
- Madrid	4.075 0	—	=	4.217 9	—

Cuartillo, ældre Mønt i Amerika = $\frac{1}{32}$ Peso ell. Pjaster.

Buenos-Ayres. 1 C. var i Guld = 10.77 Øre, i Sølv = 11.44 Øre.

Chile. 1 C. = 10.61 Øre. Paa Cuba = 10.77 Øre.

Mexico. 1 C. = 12.22 Øre, se Mønttabel Pag. 368.

Nicaragua og Honduras. 1 C. = 11.25 Øre.

Paragnay. 1 C. = 11.25 Øre. I Papirpenge skulde 1 C. have en Værdi = 10.61 Øre, men gjaldt almindeligen 8.72 Øre.

Perù. 1 C. = $\frac{1}{32}$ Peso corriente = 9.00 Øre.

Cuartillo, ældre Flademaal.

Cuba og Curassao . . .	137.976 0	fr. Kvadr. Meter	=	1 400.714 0	d. Kvadr. Fod.
Spanien, gml. castil. . .	134.157 5	—	=	1 361.949 9	—
i Madrid	71.329 4	—	=	724.127 0	—

Cuartillo, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.
Canariske Øer: ved Toldvæsenet	1.420 0	1.469 8
i Ciudad Real de las Palmas	1.375 0	1.423 2
- Santa Cruz de Teneriffe	1.305 4	1.351 2
Cuba	2.272 7	2.352 4
Mexico	1.892 0	1.958 3
i Yucatan	1.261 8	1.306 0
Spanien, gml. castilianske	1.156 3	1.196 8
i Madrid	1.152 9	1.193 3

Cuartillo, Maal for flydende Varer.

Canariske Øer: Ciudad Real de las Palmas . . .	1.068 0	1.105 5
i Arrecife de Lanzarote	2.460 0	2.546 3
- Santa Cruz de Tenerife	1.016 0	1.051 6
Chile	1.100 0	1.138 6
Mexico	0.504 2	0.521 8
— Cuartillo de aceite til fede Olier	0.562 5	0.582 2
Spanien, det gml. castil.	0.504 2	0.521 8
i Cadiz	0.495 1	0.512 5
- Madrid	0.509 4	0.527 2
- Malaga	0.520 6	0.538 9

Cuartine, ældre Maal for Vin og Brændevin i Spanien.
Barcelona . . . . . 3.768 0 fr. Liter = 3.900 1 d. Potter.
Taragona . . . . . 4.332 5 — = 4.484 4 —

Cuarto, Mønt paa de canariske Øer = 2.26 Øre.
Gibraltar. 1 C. = 1.91 Øre. Philippinerne, 1 C. = 2.29 Øre.
Puerto-Rico. 1 C. = 2.67 Øre.
Spanien fra 1849—65. 1 C. = 2.21 Øre, den castil. C. = 2.26 Øre.
Uruguay. 1 C. = 2.17 Øre. Se ogsaa Quarto.

Cuarto, Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Buenos-Ayres	0.593 8	0.614 6
Canariske Øer: Arrecife de Lanzarote	0.615 0	0.636 6
Ciudad Real de las Palmas	0.267 0	0.276 4
Santa Cruz de Tenerife	0.254 0	0.262 9
Chile	8.800 0	9.108 6
Paraguay	0.757 3	0.783 8
Uruguay	0.593 0	0.613 8

Se ogsaa Quarto.

Cuatro, Sølvskillemønt (Moneda feble) i Bolivia og Perù, se Mønttabel Pag. 366.

Cubit, ældre Længdemaal i Bássora = 1.025 000 fr. Meter = 3.265 855 d. Fod. Ældre Længdemaal i England = 18 eng. Tom. = 0.457 196 fr. Meter = 1.456 718 d. Fod, hvilket sidste Maal endnu anvendes i engelsk Ostindien, paa Pulo Pinang, i Sansibar og paa Sumâtra i Atschin og Bankahulu.

Cucchiaro, ældre Kornmaal i Piemont = 0.119 8 fr. Liter = 0.124 0 d. Potter.

Cuddi, Maal for flydende Varer i Mokka = 7.570 6 fr. Liter = 7.836 1 d. Potter.

Cuerda, spansk Længdemaal.

Paraguay	83⅓	Varas	= 69.880 000	fr. Meter	= 222.651 653	d. Fod.
Spanien, gml. castil.	8¼	—	= 6.896 216	—	= 21.972 724	—
Madrid	8¼	—	= 6.954 750	—	= 22.159 224	—

Cugnatello, ældre Maal för Olie i Rom = 8.211 5 fr. Liter = 8.499 5 d. Potter.

Cupello, ældre Kornmaal i Dalmatien = 18.514 9 fr. Liter = 19.164 2 d. Potter = 1.064 7 d. Skpr.

Cupo, ældre Kornmaal i Bologna = 1.228 8 fr. Liter = 1.271 9 d. Potter.

Curga Copaivabalsam i Venezuela er = 80 Bouteiller.

Cut, eng. Garnmaal, d. s. s. Lea, se Pag. 17.

Cuttlo, ældre Maal for flyd. Varer i Dalmatien = 4.599 0 fr. Liter = 4.760 3 d. Pott.

Cwierci, ældre Kornmaal i Polen = 32 fr. Liter = 33.122 2 d. Potter = 1.840 1 d. Skpr.

Cypraea moneta, d. s. s. Cowries ell. Kauris, smaa Muslinger, der fornemmeligen komme fra Maladiverne og Sansibar for at benyttes i Afrika i Stedet for Mønt, undertiden ogsaa som Smykker.

D.

Daalder, Mønt paa St. Martin i Vestindien = 2 Kr. 87.98 Øre.

Dactyl, Længdemaal i Grækenland = 0.010 0 fr. Meter = 0.031 862 d. Fod = [4.588 1 d. Linier.

Dahab, d. s. s. Harf.

Daler ell. **Dollar,** den vestindiske er lovbestemt = 4 Kroner, men i Praxis ere 106⅔ Dollars = 400 Kroner, eller den kan regnes = 3 Kr. 75 Øre. Før 1849 (piece of eight) var den lovbestemt = 2 Kr. 56 Øre, men da den sættes = 64 Cents ny vestind. Mønt, kan Værdien antages = 2 K. 40 Øre.

Daler slesv.-holst. Courant var tidligere = 3 Mark slesv.-holst. Courant = 1 Rigsdaler gml. dansk Courant eller = 3 Kr. 20 Øre.

Dam, Længdemaal i Anam = 890. 449 8 fr. Meter = 2 837.151 0 d. Fod = 0.118 2 d. Mil.

Danek, ældre Vægt for Rosenolie i Tyrkiet = 0.800 6 fr. Gr. = 0.001 601 d. Pund.

Danim, Mønt i Bássora og i Persien = 0.72 Øre.

Daribba, Maal for Korn i Ægypten.

Alexandria . . .	542	fr. Liter	= 561.007 1	d. Potter	= 3.895 8	d. Korntdr.
Kairo	358	—	= 370.554 5	—	= 2.573 3	—
Rosette	568	—	= 587.918 9	—	= 4.082 8	—

Dé, det ældre belgiske Navn for den franske Centiliter.
Deca-ara ell. **Decara,** Flademaal i Italien = 10 fr. Ares.
Decagramma i Italien og **Decágramo** i Spanien = det franske Dekagram.
Decalitro i Italien og Spanien = den franske Dekaliter.
Decametro i Italien og Spanien = den franske Dekameter.
Deci-ara i Italien = $\frac{1}{10}$ fransk Are.
Decigram, fransk Vægt = $\frac{1}{10}$ fr. Gram = 0.000 200 d. Pund.
Decigramma i Italien og **Decígramo** i Spanien = 1 fr. Decigram.
Deciliter, fransk Rummaal = 0.000 1 fr. Kub. Meter = $\frac{1}{10}$ fr. Liter = 5.589 4 d. Kub. Tom. = 0.103 507 d. Pot.
Decilitro i Italien og Spanien = 1 fr. Deciliter.
Decima, Mønt i Spanien før 1871 = $\frac{1}{10}$ Real = 1.87 Øre.
Decimalfuss i Hannover, d. s. s. Kettenfuss, se Fod; i Preussen og Sachsen, **Decimalgrad,** se Dégré décimal. [se Fod.
Decimaltomme ell. **Decimalzoll** = $\frac{1}{10}$ Decimalfod.
Décime, ældre Regningsmønt paa Mauritius = 0.28 Øre.
Decimeter, fransk Længdemaal = $\frac{1}{10}$ fr. Meter = 0.318 620 d. Fod = 3.823 4 d. Tom. 22 Decimeter ere nærligen = 7 d. Fod.
Kvadr. **Decimeter,** fransk Flademaal = $\frac{1}{100}$ fr. Kvadr. Meter = 0.101 519 d. Kvadr. Fod = 14.618 7 d. Kvadr. Tom.
Kub. **Decimeter.** fransk Kubikmaal = $\frac{1}{1000}$ fr. Kub. Meter = 0.032 346 d. Kub. Fod = 55.893 7 d. Kub. Tom.
Decimetro i Italien og Spanien = 1 fr. Decimeter.
Decimisesto, ældre Handelsvægt paa Sardinien = 2.117 5 fr. Gram = 0.004 235 [d. Pund.
Décimo, spansk Mønt.
Buenos-Ayres. 1 D. = $\frac{1}{10}$ Peso fuerte = 37.20 Øre.
— den ældre før 1875 = $\frac{1}{80}$ Peso, som i Guld var = 4.31 Øre, i Sølv = 4.58 Øre.
Chile. 1 D. = $\frac{1}{10}$ Peso = 36 Øre, se Møntt., Santiago de Chile Pag. 370.
Columbia. 1 D. = $\frac{1}{10}$ Peso = 36 Øre. 1 D. = $\frac{1}{8}$ Octodécimo = 36 Øre, tidligere var 1 D. = $\frac{1}{10}$ Real = $\frac{1}{80}$ Peso Macuquina = 3.61 Øre.
Mexico. 1 D. = $\frac{1}{10}$ Peso = 39.09 Øre, se Mønttabel Pag. 368.
Paraguay. 1 D. = $\frac{1}{80}$ Peso = 4.50 Øre. I Papirpenge skulde 1 D. have en Værdi = 4.25 Øre, men gjaldt almindeligen 3.49 Øre.
Decimo, ældre Længdemaal i Italien.

Neapel	0.026 455	fr. Meter	= 0.084 291	d. Fod	= 12.137 9	d. Linier.
Rom	0.001 860	—	= 0.005 926	—	= 0.853 4	—
Venedig	0.000 241	—	= 0.000 769	—	= 0.110 8	—

Decimo, ældre Flademaal i Neapel = 69.986 842 fr. Kvadr. Meter = 710.497 338 d. Kvadr. Fod.
Decimo, ældre Handelsvægt i Neapel = 89.099 7 fr. Gram = 0.178 199 d. Pund.
Decimo, som Probervægt d. s. s. Tiendedele.
Decina, ældre Kornmaal i Rom = 6.134 6 fr. Liter = 6.349 7 d. Potter.
Decina, ældre Vægt i Rom = 3.390 728 Kilogr. = 6.781 457 d. Pund.
Décistère, fransk Kubikmaal = $\frac{1}{10}$ fr. Kub. Meter = 3.234 589 d. Kub. Fod.
Decistero i Italien = 1 fr. Décistère.
Decker ell. **Degger** betyder i Skindhandlen 10 Stkr.
Degiti, Længdemaal i Rumænien.

Moldau.	0.030 956	fr. Meter	= 0.098 631	d. Fod	= 1.183 6	d. Tom.
Valachiet. . . .	0.019 621	—	= 0.062 517	—	= 0.750 2	—

Dégré carré, fransk Flademaal = 10 000 Mill. Kvadr. Meter = 101 518 701 652 d. Kvadr. Fod = 176.247 7 d. Kvadr. Mil.
Dégré décimal, fransk Længdemaal = $\frac{1}{100}$ af Middelmeridiankvadranten = 100 000 fr. Meter = 318 620 d. Fod = 13.275 8 d. Mil.
Dekagram, fransk Vægt = 10 fr. Gram = 0.020 0 d. Pund.
Dekaliter, fransk Rummaal = $\frac{1}{1000}$ fr. Kub. Meter = 10 fr. Liter = 0.323 459 d. Kub. Fod = 10.350 7 d. Potter.
Dekameter, fransk Længdemaal = 10 fr. Meter = 31.862 000 d. Fod. 22 D. ere nærligen = 701 d. Fod.
Kvadr. **Dekameter,** fransk Flademaal = 100 fr. Kvadr. Meter = 1015.187 017 d. Kvadr. Fod = 1 fr. Are.
Dekas, aldre Vægt i Baden = 0.5 fr. Gram = 0.001 d. Pund.

Dekastère, fransk Kubikmaal = 10 fr. Kub. Meter = 323.458 883 d. Kub. Fod.
Delila, Mønt i Marokko, d. s. s. Fels.
Demi-Grain, ældre fransk Medicinalvægt = 0.025 0 fr. Gram.
Demi-Livre, ældre fransk Medicinalvægt = 250 fr. Gram.
Demi-Minot, ældre fransk Maal for Stenkul = 39.024 9 fr. Liter = 40.393 4 d. Potter = 0.229 5 d. Kultd.
Demi-Once, ældre Handelsv. i Belgien = 14.692 4 fr. Gram = 0.029 385 d. Pund.
Demi-Posson, gml. fransk Maal for flydende Varer = 0.058 2 fr. Liter = 0.060 2 d. Potter.
Demi-Queue, gml. fransk Maal for flydende Varer = 205.460 4 fr. Liter = 212.665 6 d. Potter.
Demi-Setier, gml. fransk Maal for flyd. Varer = 0.232 8 fr. Liter = 0.241 0 d. Pot.
Dena, ældre Sølvmønt i Toscana = 10 Lire, se Mønttabel Pag. 351.
Denar, ældre Sølvvægt i Østerrig = 1.096 4 fr. Gram.
Denaro, Mønt = $\frac{1}{240}$ Lira.
Corsika. 1 Denaro del franco = 0.30 Øre.
Genua. 1 D. var = 0.24 Øre.
Lombardiet. 1 D. var før 1852 = 0.21 Øre.
Piemont. 1 D. var = 0.36 Øre.
Sardinien (Øen). 1 D. var efter 1842 = 0.36 Øre, før den Tid 0.58 Øre.
Toscana. 1 D. di Lira var = 0.25 Øre. 1 D. di Pezza i Sølv = 1.45, i Guld = 1.55 Øre. 1 D. di Scudo i Sølv = 1.77, i Guld = 1.90 Øre.
Venedig. 1 D. var = 0.15 Øre.
Denaro, ældre Længdemaal i Toscana = 0.002 432 fr. Meter = 0.007 748 d. Fod = 1.115 8 d. Linier.
Denaro, ældre Vægt i Italien og Dalmatien.

	fr. Gram.	d. Pund.
Dalmatien, som Guld- og Sølvvægt	1.155 2	
Genua, som Guld-, Sølv- og Medicinalvægt	1.099 8	
Lombardiet-Venedig. D. = det nuvær. Gramma .	1.000 0	
Mailand, som Handelsvægt (Letvægt)	1.134 7	0.002 269
— som Guld-, Sølv- og Møntvægt	1.223 9	
Piemont, — — — og Handelsvægt	1.280 7	0.002 561
Rom, — — — - —	1.177 3	0.002 355
Toscana, — — — Mønt- og Handelsvægt	1.179 0	0.002 358
Venedig, — — — og Juvelvægt	1.242 2	

Denga, russisk Skillemønt = $\frac{1}{2}$ Kopek, s. d. A.
Denier, gml. fransk Mønt. 1 D. Tournois = 0.30 Øre. 1 D. d'or ell. Liard = 0.90 Øre. Paa de franske Antiller er i Guadeloupe 1 D. = 0.16 Øre og i Martinique = 0.17 Øre. 1 D. luxemburger Courant = 0.49 Øre.
Denier, gml. fransk Vægt = 1.274 8 fr. Gram = 0.002 550 d. Pund.
Denuschka, russisk Skillemønt = $\frac{1}{2}$ Kopek, s. d. A.
Depa, Længdemaal paa Pulo Pinang = 1.828 784 fr. Meter = 5.826 870 d. Fod.
Depa, Flademaal paa Pulo Pinang = 3.344 449 fr. Kvadr. Meter = 33.952 416 d. Kvadr. Fod.
Depoh, Længdemaal i Bankahulu paa Sumâtra = 1 eng. Fathom = 1.828 784 fr. Meter = 5.826 870 d. Fod.
Derhem, Vægt i Tripolis = 3.052 0 fr. Gram = 0.006 104 d. Pund.
Derhem som Vægt i Aleppo og i Persien, d. s. s. Dramm, i Bássora, d. s. s. Dirhem og i Ægypten, d. s. s. Drachme.
Derime, Vægt i Abessinien = 2.592 0 fr. Gram = 0.005 184 d. Pund.
Desaeterik, russisk Handelsvægt = 10 russiske Pund = 4.095 116 fr. Kilogr. = 8.190 231 d. Pund.
Dessätin, russisk Markmaal = 109.252 0 fr. Ares = 110 911.23 d. Kvadr. Fod = 1.980 6 d. Tdr. Land.
Detjette, Længdemaal i Rumænien, d. s. s. Degiti.
Deusk, gml. hollandsk Troyvægt = 0.096 127 fr. Gram = 0.000 192 d. Pund.
Dhan, Guld-, Sølv-, Mønt- og Ædelstensvægt i Bengalen = 0.030 375 fr. Gram, den ældre = 0.036 382 fr. Gram.
Dhra'à, Længdemaal i Marokko, se Alen.
Dicker, engelsk Navn for Degger = 10 Skind.
Dicotilo, Maal for flydende Varer paa de joniske Øer = 0.567 9 fr. Liter = 0.587 9 d. Pot.

Dido, ældre spansk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Linier.
Chile og Perù	0.017 656	0.056 256	8.100 9
Cuba og Curassao	0.017 661	0.056 271	8.103 0
Spanien, gml. castil.	0.017 415	0.055 487	7.990 1
i Madrid	0.017 562	0.055 958	8.057 9

Dime, Sølvmønt i de nordam. Fristater = $\frac{1}{10}$ Dollar, se Mønttabel Pag. 369.

Dimerli, Maal for Korn i Rumænien, d. s. s. Banniza.

Dimijohn Genever holder paa Cuba $4\frac{3}{4}$ gml. eng. Vin-Gallons = 17.98 fr. Liter = 18.61 d. Potter. 1 D. Genever og Liqueur i Uruguay $2\frac{1}{2}$—3 gml. eng. Vin-Gallons = 9.46—11.36 fr. Liter = 9.80—11.75 d. Potter. 1 D. Eddike $4\frac{1}{2}$—5 gml. eng. Vin-Gallons = 17.03—18.93 fr. Liter = 17.63—19.59 d. Potter.

Dinâr, persisk Regningsmønt = 0.07 Øre. Som Møntenhed i Serbien, se Mønttabel Pag. 354.

Dinaro, ældre Guld-, Sølv- og Medicinalvægt paa Sicilien = 1.102 0 fr. Gram.

Dinéro, Mønt.

Perù. 1 D. = $\frac{1}{10}$ Sol = 36 Øre, den ældre D. = $\frac{1}{10}$ Peso = 33.21 Øre, se Mønttabel Pag. 368 under Lima.

Puerto-Rico. 1 D. før 1861 var = $\frac{1}{96}$ Peso = 3.59 Øre.

Spanien. Den gml. castilianske Dinéro var = 0.06 Øre.

1 D. = $\frac{1}{240}$ Doblon de cambio = 4.83 Øre.
= $\frac{1}{240}$ Ducado de cambio = 1.66 —
= $\frac{1}{240}$ Peso de cambio = 1.21 —

Valencia. 1 D. var = $\frac{1}{240}$ Libra ell. Peso = 1.21 Øre.

Zaragosa. 1 D. var = $\frac{1}{320}$ Libra de Aragon = 1.13 Øre.

Dinh bak, Sølvbarre, der i Anam benyttes som Betalingsmiddel = $1\frac{1}{2}$ spanske Pjaster = 5 Kr. 77 Øre.

Dinh vang, Guldbarre, der i Anam benyttes som Betalingsmiddel = $25\frac{1}{2}$ spanske Pjaster = 98 Kr. 8 Øre.

Diraâ, Draâ ell. Pik, Alenmaal i Ægypten, se Alen.

Dirhem, Sølvmønt i Marokko = $2\frac{1}{2}$ Uckie, lovmæssigt af Værdi 27.69 Øre, men i den daglige Handel kun 15.65 Øre.

Dirhem, tyrkisk Vægt, ogsaa kaldet Derhem ell. Dramm.

	fr. Gram.	d. Pund.
Aleppo, se Dramm.		
Bagdâd	3.366 5	0.006 733
Bássora, Guld- og Sølvvægt	3.110 3	
Smyrna	3.202 6	0.006 405
Tunis	3.168 0	0.006 336
Tyrkiet, som Møntvægt	3.207 4	0.006 415
— til al anden Vejning	3.202 6	0.006 405

Dirhem-â'chary i Tyrkiet = 1 fransk Gram.

Dito, Længdemaal i Lombardiet-Venedig, d. s. s. 1 fr. Centimeter. Den ældre D. i Mailand, se Tomme.

Diwani, Navnet i Abessinien paa den tyrkiske Parà, s. d. A.

Djeryb i Tyrkiet = 1 fr. Hektare.

Djoo, Længdemaal i Japan = 3.795 534 fr. Meter = 12.093 331 d. Fod.

Doba, Maal for Olie og smeltet Smør i Pondicherri = 47.860 0 fr. Liter = 49.538 4 d. Potter.

Doblon, Guldmønt i Spanien og Amerika.

Chile. 1 D. = 5 Pesos, se Mønttabel, Santiago de Chile, Pag. 345.

Columbia. 1 D. = 5 Pesos, se Mønttabel, Bogotá, Pag. 343. Den ældre, før 1853, = 16 Pesos, ogsaa kaldet Onza, se Mønttabel Pag. 343.

Perù. 1 D. før 1863 = 5 Pesos, se Mønttabel, Lima, Pag. 344.

Spanien. 1 Doblon (1865—71) = 10 Escudos, se Mønttabel Pag. 338.

1 Doblon de Isabel fra 1848, 1850 og 1854, se Mønttabel Pag. 339.

Gml. castil. Mønt: D. de oro = 14 Kr. 47.96 Øre. D. de cambio ell. D. de plata antiguo = 11 Kr. 58.37 Øre og D. de plata nuevo ell. D. provincial = 11 Kr. 53.85 Øre.

Uruguay. 1 D. = 10 Pesos, se Mønttabel, Montevideo, Pag. 345.

Venezuala. 1 D. = 10 Pesos, se Mønttabel, Carácas, Pag. 344.

Doblon, Dublone, Quadrupel ell. Onza de ore, gml. spansk Guldmønt = 16 Pesos fuertes, var ganske af samme Vægt, Finhed og Værdi som den endnu

i Mexico og andre Steder benyttede Onza, se Mønttabel, Mexico, Pag. 344, men gjennemsnitlig kunde den antages at have haft en Vægt = 27 fr. Gram, en Finhed = 875, altsaa indeholdende 23.625 fr. Gram fint Guld, af Værdi = 58 Kr. 59.00 Øre.

Docra som Perlevægt i Bombay = $\frac{1}{100}$ Chow, se Pag. 287.

Dogganey, ældre Mønt i Bombay = 1.71 Øre.

Doigt, Længdemaal i Pondicherri = 0.021 656 fr. Meter = 0.069 000 d. Fod = 9.936 1 d. Linier.

Dois Vintêms betegner i Brasilien 40 Réis, af Værdi 8.15 Øre.

Doit, engelsk Troyvægt = 0.000 134 998 fr. Gram.

Dola, russisk Guld- og Sølvvægt = 0.044 435 fr. Gram.

Dollar, Sølvmønt.

Canada. 1 Dollar Currency = 3 Kr. 78.32 Øre.
Dansk Vestindien, se Daler Pag. 402.
Gibraltar. 1 D. ell. Cob = 3 Kr. 67.06 Øre.
Guinea paa Sjerra Leone Kysten, se Mønttabel Pag. 364.
Guyana, britisk. D., ogsaa kaldet Gurd, se Mønttabel Pag. 367.
Hong-kong. 1 D. = 3 Kr. 88.17 Øre, se Mønttabel Pag. 370.
Jamaica. 1 D. = 3 Kr. 84.62 Øre.
Japan. 1 Trade Dollar = 3 Kr. 91.90 Øre, se Mønttabel Pag. 371.
Joniske Øer. 1 Dollar = den mexicanske Dollar = 3 Kr. 88.21 Øre.
Mauritius. 1 D. = den gml. spanske Søjlepjaster Peso duro ell. fuerte, se Mønttabel, Mexico, Pag. 368.
Nordam. Fristater. Standard D. og Trade D., se Mønttabel Pag. 369. Mønter i Guld, se Mønttabel Pag. 345.
Sumâtra: Bankahulu. 1 Dollar ell. Real = 4 Kr. 53.99 Øre.

Domestic, nordam. Bomuldstøj, der i Sansibar tidligere og til Dels endnu benyttes som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt.

Dông, Zinkmønt i Anam = 0.13 Øre.

Dong, Vægt i Anam = 3.905 0 fr. Gram = 0.007 810 d. Pund.

Donüm, ældre Markmaal i Syrien = 7.344 1 fr. Ares = 7 455.635 0 d. Kvadr. Fod = 0.133 1 d. Td. Land.

Doon, Markmaal i Arakan i Asien = 256.296 3 fr. Ares = 4.646 2 d. Tdr. Land.

Doppia, ældre Guldmønt i Piemont, se Mønttabel, Sardinien, Pag. 337.

Doppietta, ældre Guldmønt paa Sardinien, se Mønttabel Pag. 337.

Doreea, ældre Mønt i Bombay = 2.57 Øre.

Doti, Længdemaal i Sansibar, d. s. s. Tobe, s. d. A.

Double, Mønt paa Guernsey ved England, af Værdi 0.60 Øre.

Double-Livre, ældre fransk Medicinalvægt = 1 fr. Kilogr. = 2 d. Pund.

Doudou, Mønt i Pondicherri = 0.97 Øre.

Dozen, det engelske Navn for 1 Duzin ell. 12 Stkr. 1 D. er ogsaa et engelsk Garnmaal = 12 Rands à 6 Leas, se Pag. 17.

Draâ, tyrkisk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Alen.
Sansibar	0.457 2	1.456 7	0.728 4
Syrien (Draâ ell. Pik)	0.677 5	2.158 7	1.079 3
Aleppo (Draâ ell. Pik)	0.790 0	2.517 1	1.258 5
Tripolis, den arabiske D. ell. Pik	0.483 4	1.540 3	0.770 1
— den tyrkiske D. ell. Pik	0.671 1	2.138 3	1.069 1
Tunis. D. Arbi	0.488 3	1.555 8	0.777 9
— D. Endáseh	0.672 8	2.143 7	1.071 8
— D. Turki	0.637 0	2.029 6	1.014 8
Tyrkiet. D. ell. Pik Endáseh	0.652 8	2.079 9	1.039 9
— D. ell. Pik Hâlebi	0.685 8	2.185 1	1.092 5
Cypern, den store D.	0.670 0	2.134 8	1.067 4
— lille D.	0.650 0	2.071 0	1.035 5

Ægypten, se Pik.

Draâ murebba i Syrien, d. s. s. Kvadr. Draâ ell. Kvadr. Pik, se Pik.

Drachma, Vægt i Holland, Polen og i Uruguay, se Drachme.

Drachme, Møntenhed i Grækenland = den franske Franc. Mønter i Guld, se Mønttabel Pag. 336, i Sølv, se Pag. 349. Den ældre D. fra 1833—67 var = 64.47 Øre, Mønter i Guld, se Pag. 336, i Sølv, se Pag. 349.

	fr. Gram.	d. Pund.
Drachme, Handelsvægt. Dalmatien	3.102 4	0.006 20 5
England. (Dram) = $\frac{1}{256}$ eng. Pund avdp.	1.771 8	0.003 544
Grækenland, den kgl. ell. nye D.	1.000 0	0.002 000
— den ældre D.	3.200 0	0.006 400
Holland (Drachma)	3.860 1	0.007 720
Polen	3.168 0	0.006 336
Ægypten, ogsaa til Guld og Sølv	3.088 4	0.006 177
Drachme, Medicinalvægt.		fr. Gram.
Baden, efter 1 Juli 1854		3.906 3
— før den Tid		3.726 9
Baiern		3.750 0
Belgien, før 1 Jan. 1856		3.906 3
— endnu tidligere		2.868 2
Braunschweig, efter 1 Juli 1858		3.750 0
— før 1 Juli 1858		3.654 0
Bremen, efter 1 Juli 1858		3.750 0
— før 1 Juli 1858		3.727 6
Buenos-Ayres (Drachma)		3.588 8
Danmark, fra 1 Apr. 1858 — 1 Juli 1869		3.906 3
— før 1 Apr. 1858		3.727 6
England (Dram)		3.887 9
Frankrig (Dragme ell. Gros), fra 1812—1840		4.000 0
— før den Tid		3.824 3
Hamburg, før 1 Juli 1858		3.725 3
Hannover, fra 1 Juli 1858 — 1 Jan. 1868		3.750 0
— før 1 Juli 1858		3.654 0
Hessen-Darmstadt		3.727 4
Holland (Drachma), fra 1821—1872		3.906 3
— før 1821		3.845 1
Kirkestaten (Dramma): Bologna		3.392 3
— Rom		3.532 0
Lombardiet-Venedig (Dramma): Mailand		3.404 1
— — Venedig		3.137 8
Lübeck, efter 1 Jan. 1861		3.750 0
— før 1 Jan. 1861		3.727 6
Mexico (Dracma)		3.594 2
Neapel (Dramma)		2.673 0
Norge		3.727 6
Oldenburg, efter 1 Juli 1858		3.750 0
— før 1 Juli 1858		3.727 6
Paraguay (Dracma)		3.594 4
Portugal (Outava)		3.585 9
Preussen, før 1 Juli 1858		3.654 0
Rusland. 1 D. = 84 Doli		3.732 5
Finland		3.725 7
Sardinien (Dramma ell. Ottavo): Genua		3.299 5
— Piemont		3.201 8
— Turin		3.457 9
— Øen Sardinien		3.202 0
Schweiz		3.906 3
Sicilien (Dramma)		3.305 9
Slesvig og Holsten, fra 1865—1871		3.750 0
— — før 1865		3.727 6
Spanien (Dracma), den gml. castil.		3.594 5
— i Aragonien		3.645 8
— i Catalonien		3.132 8
Sverige. 1 D. = 77¼ sv. Ass		3.711 2
Toscana (Dramma)		3.536 9
Tyrkiet (Dramm ell. Derhem)		3.202 6
Uruguay (Drachma)		3.589 1
Würtemberg		3.725 5
Østerrig, før 1876		4.375 5

Dracma, Medicinalvægt i Mexico, Paraguay og Spanien, se Drachme.
Dracma métrica, Vægt i Spanien = 1 fr. Dekagram.
Dragme, Medicinalvægt i Frankrig, se Drachme.
Draham, Sølvmønt i Marokko, d. s. s. Dirhem.
Draham, ældre Handelsvægt i Algérien = 4.266 2 fr. Gram = 0.008 532 d. Pund.
Dram, Vægt i England, se Drachme.
Dram in measure, Apothekermaal i England = 0.003 544 fr. Liter = 0.003 668 d. Pot. Det rummer 2 Dram avdp. Vægt = 3.543 7 fr. Gram destilleret Vand.
Dramm, Maal for flyd. Varer i Rumænien = 0.003 2 fr. Liter = 0.003 3 d. Pot.
Dramm, Vægt. (Se ogsaa Drachme).

	fr. Gram.	d. Pund.
Aleppo i Syrien, som Handelsvægt	3.202 6	0.006 405
— som Ambra- og Perlevægt	3.202 6	
Ancona (Dramma), som Handelsvægt	3.433 3	0.006 867
Damask i Syrien, som Handelsvægt	3.202 6	0.006 405
— til Rosenolie, Guld, Sølv og Perler	3.202 6	
Genua (Dramma), som Handelsvægt	3.299 5	0.006 599
Joniske Øer (Dramma)	1.771 8	0.003 544
Malta (Dramma), som Handels-, Guld- og Sølvvægt	3.307 4	0.006 615
Neapel (Dramma), som Guld-, Sølv- og Møntvægt	2.673 0	
Persien (Dramm ell. Derhem)	3.066 7	0.006 133
Rumænien (Dramuri ell. Dramm)	3.202 6	0.006 405
Sicilien (Dramma), som Guld- og Sølvvægt	3.305 9	
Smyrna	3.202 6	0.006 405
Tyrkiet, som Møntvægt	3.207 4	0.006 415
— som Hndlsv., Guld-, Sølv- og Ædelstensvægt	3.202 6	0.006 405
— paa Candia, som do. do.	2.998 1	0.005 996
— — Cypern, som do. do.	3.170 3	0.006 341

Dramma, som Medicinalvægt i Italien, se Drachme.
Dreah, Længdemaal i Tripolis, d. s. s. Draâ.
Dreiling, ældre Mønt i Hamburg = $\frac{1}{4}$ Schilling, se Mønttabel Pag. 358.
Dreiling, ældre Vinmaal i Østerrig = 13.581 4 fr. Hektoliter = 1405.76 d. Pott.
Dreissiger, ældre Maal for Korn og Kalk i Baiern = 1.158 1 fr. Liter = 1.198 7 d. Potter.
Drittel, ældre Kornmaal i Ungarn = $\frac{1}{3}$ pester Metzen = 31.265 0 fr. Liter = 32.361 4 d. Potter = 1.797 9 d. Skpr.
Drohn, ældre Markmaal i Hannover = $\frac{3}{4}$ Morgen = 19.657 9 fr. Ares = 19 956.48 d. Kvadr. Fod = 0.356 4 d. Td. Land.
Drömt, ældre tysk Kornmaal.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Lauenburg	4.960 8	513.476 7	3.565 8
Lübeck, for Havre	4.741 7	490.797 0	3.408 3
— for Rug, Hvede, Byg, Ærter	4.163 3	430.925 7	2.992 5
Mecklenburg-Schwerin, parchim. Maal	6.567 3	679.761 3	4.720 6
— rostocker —	4.624 5	478.662 7	3.324 0
— wismarsk —	4.594 1	475.521 2	3.302 2
Mecklenburg-Strelitz	6.840 9	708.084 7	4.917 3

Dscherib, persisk Markmaal = 13.371 9 fr. Ares = 13 574.98 d. Kvadr. Fod = 0.242 4 d. Td. Land.
Dschesla, Kornmaal i Sansibar = 205.714 0 fr. Liter = 212.928 1 d. Potter = 1.478 7 d. Korntdr. I den nyere Tid betegner 1 D. Kornvarer en Vægt = 350 eng. Pund = 158.76 Kilogr. = 317.51 d. Pund.

	eng. Pund.	fr. Kilogram.	d. Pund.
Dschesla, Vægt i Sansibar	350	158.757 4	317.514 9
for Cowries	$349\frac{4}{5}$	158.666 7	317.333 4
— sigtede Kornvarer, Salt, renset Cowries	460	208.652 6	417.305 2
— Ris, ikke-afskallet, Sesam, Hirse	285	129.273 9	258.547 8
— Ris, afskallet	390	176.901 1	353.802 3

Dschigirmä-Ar, Vægt i Chiwa = 1.228 535 Kilogr. = 2.457 069 d. Pund.
Dschong, Markmaal paa Java = 283.858 8 fr. Ares = 5.145 9 d. Tdr. Land.
Dschu, Længdemaal i Japan, d. s. s. Djoo.
Du, Vægt i Buchara = 7.985 475 fr. Kilogr. = 15.970 951 d. Pund.
Dubbeltje, hollandsk Mønt = 2 Stuivers = 10 Cents = 15.02 Øre.

Ducado, ældre spansk Mønt.
Canariske Øer. 1 D. = 11 Reales de vellon . . . . 2 Kr. 11.54 Øre.
Spanien. D. de cambio . . . . . 3 — 99.25 —
— D. de plata . . . . . 3 — 98.19 —
— D. de vellon . . . . . 2 — 11.54 —

Ducato, Mønt i Neapel og Toscana.
Neapel (D. di regno) = 5 Tari = 10 Carlini = 100 Grani.
Sicilien — = 10 — = 20 — = 200 —
Begge Steder af samme Vægt, Finhed og Værdi, se Mønttabel Pag. 351.
Toscana. 1 D. = 7 Lire toscane = 4 Kr. 23.64 Øre.

Ducaton, ældre hollandsk Sølvmønt, se Mønttabel Pag. 350.

Duetto, ældre Kobbermønt i Toscana = 2 Soldi = 6.05 Øre.

Duim, Længdemaal i Holland og Rusland.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Holland, den nye = 1 fr. Centimeter.			
— den gml. amsterd.	0.025 739	0.082 011	0.984 1
— den rhinlandske	0.026 162	0.083 358	1.000 3
Rusland	0.025 400	0.080 929	0.971 1

Kvadr. **Duim,** russisk Flademaal = 0.000 645 fr. Kvadr. Meter = 0.006 549 d. Kvadr. Fod = 0.943 1 d. Kvadr. Tom.

Kub. **Duim,** russisk Kubikmaal = 0.000 016 fr. Kub. Meter = 0.000 530 d. Kub. Fod = 0.915 9 d. Kub. Tom.

Duit, hollandsk Mønt. I Holland og i hollandsk Guyana = 2 Penningen = 0.94 Øre, paa Java = $\frac{1}{120}$ Gylden = 1.10 Øre.

Duizendste Deelen, hollandsk Navn for Tusindedele.

Dukaat, hollandsk Navn for Dukat.

Dukat, Guldmønt

	Kr.	Øre.	se Mønttabel
Baden og Baiern, efter Rigsfoden	8	53.59	Pag. 339
Braunschweig	8	50.59	— 340
Danmark, Courant-D.	6	76.62	— 335
— Species-D.	8	47.58	— 335
Frankfurt am Main, efter Rigsfoden	8	53.59	— 340
— fra 1853	8	47.59	— 340
Hamburg, dobbelt D., ældre	16	95.16	— 340
— enkelt D. —	8	47.58	— 340
— enkelt D., nyere	8	47.43	— 340
Hannover, efter Rigsfoden	8	53.59	— 340
Holland, dobbelt D.	17	03.56	— 336
— enkelt D.	8	51.78	— 336
Lübeck, 10-dobbelt D.	84	69.52	— 341
— 5-dobbelt D.	42	34.76	— 341
— dobbelt D.	16	93.90	— 341
— enkelt D.	8	46.95	— 341
Polen	8	49.08	— 338
Preussen, efter Rigsfoden	8	53.59	— 341
Rusland, Imperial D.	8	92.61	— 338
— hollandske D.	8	46.82	— 338
Sverige, 4-dobbelt D. fra 1835	33	73.40	— 339
— dobbelt D. —	16	86.70	— 339
— enkelt D. —	8	43.35	— 339
— 4-dobbelt D. fra 1830	33	69.47	— 339
— dobbelt D. —	16	84.74	— 339
— enkelt D. —	8	42.37	— 339
Würtemberg, 4-dobbelt D.	34	14.37	— 342
— enkelt D., efter Rigsfoden . . .	8	53.59	— 342
Østerrig-Ungarn, 4-dobbelt D.	34	14.87	— 342
— dobbelt D.	17	07.44	— 342
— enkelt D.	8	53.72	— 342
— ungarske ell. kremnitzer D.	8	56.72	— 342

Dukat, Platinmønt i Rusland.
4-dobbelt D., af Vægt 41.413 3 fr. Gram = 34 Kr. 55.25 Øre.
dobbelt D. — 20.706 6 — = 17 — 27.63 —
enkelt D. — 10.353 3 — = 8 — 63.81 —

Dukat af Sølv i Holland, d. s. s. Rijksdaalder.
Dukat, ældre Guldv., i Frankfurt a. M. = 3.490 4, i Østerrig = 3.490 9 fr. Gram.
Dukaten-As, ældre Guld- og Sølvvægt i Sachsen = 0.052 814 fr. Gram, i Leipzig = 0.052 875 fr. Gram.
Dukaten-Gran, ældre Guldvægt i Østerrig = 0.058 182 fr. Gram.
Duro, Mønt paa Philippinerne, d. s. s. Peso ell. Pjaster.
Duro, spansk Sølvmønt. Den nuværende D. = 5 Pesetas, se Mønttabel Pag. 354. Fra 1865—71, 1 D. = 2 Escudos = 5 Pesetas, se Mønttabel Pag. 355. Fra 1849—65, 1 D. = 2 Escudos = 5 Pesetas = 20 Realer, se Mønttabel Pag. 355.
Duro-bu-medfa, det marokkanske Navn for den spanske Søjlepjaster, af Værdi efter Gjennemsnit 3 Kr. 84.62 Øre.
Durrah, Længdemaal i Sansibar = 0.457 196 fr. Meter = 1.456 718 d. Fod.
Duzin, et Antal af 12 Stkr. I England bruges Betegnelsen Great Dozen for 13 Stkr.
Dwoinik, russisk Handelsvægt = 2 russ. Pund = 0.819 0 fr. Kilogr. = 1.638 0 d. Pund.
Dzerà' a Kebír, ældre Alenmaal i Algérien = 0.635 5 fr. Meter = 2.024 9 d. Fod = 1.012 4 d. Alen.
Dzerà' a Soghehr, ældre Alenmaal i Algérien = 0.476 6 fr. Meter = 1.518 7 d. Fod = 0.759 3 d. Alen.
Düong, Længdemaal i Anam = 6.388 0 fr. Meter = 20.353 4 d. Fod.
Dürt-un-Ser, Vægt i Chiwa = 19.656 6 fr. Kilogr. = 39.313 1 d. Pund.

E.

Eagle, Guldmønt i de nordam. Fristater = 10 Dollars, se Mønttabel Pag. 345. Ofte benævnes ogsaa som Eagle Guldmønten paa 5 Dollars.
Ecklein, ældre Kornmaal i Würtemberg = 0.692 3 fr. Liter = 0.716 6 d. Pot.
Ectara ell. **Ecto-ara** i Italien = 1 fr. Hektare.
Ectogramma, Ectolitro og **Ectometro** i Italien = 1 fr. Hektogram, Hektoliter og Hektometer.
Écû neuf og **petit,** ældre franske Sølvmønter, se Mønttabel Pag. 349.
Eighth, Længdemaal i England = $\frac{1}{8}$ eng. Tom. = 0.003 175 fr. Meter = 0.010 116 d. Fod = 1.456 7 d. Linier.
Eimer, ældre tysk Maal for flydende Varer.

Baiern, til Vin. Schenk E.	64.141 6	fr. Liter	=	66.390 9	d. Potter.
— — Visir E.	68.417 7	—	=	70.817 0	—
— til Øl. Bier E.	68.417 7	—	=	70.817 0	—
Hamburg	28.981 9	—	=	29.998 3	—
Mecklenburg-Schwerin	29.610 4	—	=	30.648 8	—
Preussen	68.701 8	—	=	71.111 1	—
Sachsen	67.362 3	—	=	69.724 6	—
Leipzig	75.852 0	—	=	78.512 0	—
Sachsen-Weimar	71.705 3	—	=	74.219 9	—
Schweiz	37.500 0	—	=	38.815 1	—
Slesvig og Holsten	28.981 9	—	=	29.998 3	—
Würtemberg, Helleichmaass	293.927 2	—	=	304.234 7	—
— Trübeichmaass	306.786 5	—	=	317.545 0	—
Østerrig	56.589 0	—	=	58.573 5	—
Bøhmen = 32 Pint	61.116 1	—	=	63.259 4	—
— = 30 —	57.296 4	—	=	59.305 6	—
Triest	56.589 0	—	=	58.573 5	—
Ungarn, biharer E., den store .	84.840 0	—	=	87.815 2	—
— — — lille . .	42.420 0	—	=	43.907 6	—
— oedenburger E.	71.265 6	—	=	73.764 8	—
— presburger E. Vin . . .	54.297 6	—	=	56.201 7	—
— — Brændev.	50.904 0	—	=	52.689 1	—
— 1 presb. E. Vin vejer . .	47.045 0	Kilogr.	=	94.09	d. Pund.

Eimer, Maal for Stenkul i Bremen = 12.379 1 fr. Liter = 12.813 2 d. Potter = 0.072 8 d. Kultd.

Einmaass, ældre Kornmaal i Kønigsberg = 1 kønigsberger Scheffel = 51.415 9 fr. Liter = 53.219 0 d. Potter = 2.956 6 d. Skpr.
El og **Ell**, hollandsk og engelsk Længdemaal, se Alen.
Elle, det tyske Navn for Alen, se d. A.
Kvadr. **Elle**, ældre Flademaal i Bøhmen = 0.354 170 fr. Kvadr. Meter = 3.595 490 d. Kvadr. Fod.
Ellilik, Guldmønt i Tyrkiet = 50 Pjaster, se Mønttabel Pag. 339.
Emine, ældre Kornmaal.

Nizza	20.000 0	fr. Liter	=	20.701 4	d. Potter	=	1.150 1 d. Skpr.
Piemont . . .	23.005 6	—	=	23.812 3	—	=	1.322 9 —
Schweiz . . .	1.500 0	—	=	1.552 6	—	=	0.086 3 —

Empan, Længdemaal i Pondicherri = 0.259 872 fr. Meter = 0.828 006 d. Fod = 9.936 1 d. Tom.
Encâblure nouvelle, fransk Længdemaal = 200 fr. Meter = 637.240 0 d. Fod = 1.062 1 d. Kabellængde. Den gml. Encâblure = 194.903 6 fr. Meter = 621.001 9 d. Fod = 1.035 0 d. Kabellængde. 1 Mille marin var = $9\frac{1}{2}$ E.
Endáseh, Alenmaal i Rumænien og Tyrkiet, se Alen.
Enfilade i Anam, d. s. s. Kwan = 600 Dông, i Værdi 76.92 Øre.
Engels, gml. holl. Troyvægt = 1.538 0 fr. Gram = 0.003 076 d. Pund.
Ernst Augustd'or, ældre Guldmønt i Hannover, d. s. s. Pistol, se Møntt. Pag. 340.
Es, Sølvvægt i Danmark før 1873 = 0.051 062 fr. Gr., se ogsaa As, Ass og Æs.
Escandau, ældre Vinmaal i Marseille = 16 fr. Liter = 16.561 1 d. Potter.
Eschen, ældre Guld- og Sølvvægt i Køln = 0.053 725 fr. Gram.
Escrupulo ell. **Scrupulo**, d. s. s. Skrupel, s. d. A.
Escrúpulo métrico i Spanien = 1 fr. Gram.
Escudo, Guldm. i Spanien og Amerika.

	Kr.	Øre.	Se Mønttabel
Bolivia. 1 E. = $\frac{1}{10}$ Onza	5	57.14	Pag. 343.
Chile. 1 E. = 2 Pesos	6	80.89	Santiago de Chile Pag. 345.
Columbia. 1 E. = 2 Pesos	7	19.82	Bogotá Pag. 343.
— E. fra 1853	7	32.10	— — 343.
— E. — 1846	7	20.00	— — 343.
Mexico. 1 E. = $\frac{1}{8}$ Onza = 2 Pesos	7	34.12	Pag. 344.
Perù. 1 E. = 2 Pesos	6	64.12	Lima Pag. 344.
Spanien, Møntenhed 1865—71 . .	1	87.20	Pag. 338 og 355.
— 1 E. = 10 Reales, 1854 . .	1	86.91	— 355.
— 1848 . .	1	89.30	— 355.
Uruguay. E. ell. Patacon	3	65.07	Montevideo Pag. 345.
Venezuala. E. = 5 Pes., 1857—72	18	00.00	Carácas Pag. 344.

Escudo, Sølvmønt paa Philippinerne = $\frac{1}{2}$ Peso = 1 Kr. 83.53 Øre, se Mønttabel, Manila Pag. 371. Paa de canariske Øer er Escudo de ore ensbetydende med Peso corriente og i Værdi = 2 Kr. 88.46 Øre.
Estadal, ældre spansk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.
Cuba og Curassao	3.390 870	10.803 988
Perù	3.390 000	10.801 218
Spanien, den gml. castil. = 12 Piés	3.343 620	10.653 442
— undertiden = 11 —	3.064 985	9.765 655
i Madrid = 12 madrider Piés	3.372 000	10.743 866

Kvadr. **Estadal**, ældre spansk Flademaal.

	fr. Kvadr. M.	d. Kvadr. Fod.
Cuba og Curassao	11.498 0	116.726 2
Spanien, den gml. castil. = 144 Kvadr. Piés . .	11.179 8	113.495 8
— = 121 — . .	9.394 1	95.368 0
i Madrid = 144 — . .	11.370 4	115.430 7

Estadio, ældre Længdemaal i Portugal = 258.206 7 fr. Meter = 822.698 1 d. Fod.
Estado, ældre Længdemaal i Spanien.

det gml. castil.	1.671 810	fr. Meter	=	5.326 721	d. Fod.
i Madrid	1.686 000	—	=	5.371 933	—

Estajo, ældre Flademaal i Mexico = 35.112 2 fr. Kvadr. Meter = 356.4545 d. [Kvadr. Fod.
Esterlin, Vægt.
Belgien. E. det tidligere Navn for Vægten = 1 Gram.
Bryssel. E. ældre Handelsvægt = 1.538 0 fr. Gram = 0.003 076 d. Pund.
Frankrig, gml. pariser Guldvægt = 1.529 7 fr. Gram.
Esterling, gml. holl. Troyvægt = 1.538 0 fr. Gram = 0.003 076 d. Pund.

Esto, Længdemaal i Bankahulu paa Sumâtra = 18 eng. Tom. = 0.457 196 fr. Meter = 1.456 718 d. Fod.
Ettara, Ettogramma, Ettolitro og **Ettometro** i Italien = 1 fr. Hektare, Hektogram, [Hektoliter og Hektometer.
Euchry-dirhem i Tyrkiet = 1 fr. Decigram.
Euchry-zira' i Tyrkiet = 1 fr. Decimeter.
Eultchek i Tyrkiet = 1 fr. Liter.
Exaji, ældre Vægt i Tyrkiet for Rosenolie = 4.803 9 fr. Gram = 0.009 608 d. Pund.
Exeque, Kornmaal i Nedreguinea = 55.363 3 fr. Liter = 57.304 8 d. Potter = 3.183 6 d. Skpr.

F.

Fad, Maal for flydende Varer. Se ogsaa Fass.

Danmark, til Øl = 2 Tønder	262.784 6 fr. Liter	= 272.000 0	d. Potter.
Reval, til Brændevin	153.016 6 —	= 158.382 7	—
Riga og Libau, til do.	153.032 8 —	= 158.399 5	—

Fad, Maal for tørre Varer.
1 Fad Sukker i britisk Guyana holder 31½ gml. eng. Vin-Gallons = 119.24 fr. Liter = 123.42 d. Potter.

	Libras.	fr. Kilogr.	d. Pund.
I Malaga vejer 1 Fad lange Rosiner	100	46.009 3	92.018 6
— 1 Fad Gorons- og Lexia-Rosiner .	112½	51.760 5	103.520 9
— 1 Fad Druerosiner	40	18.403 7	36.807 4

Fadda, Mønt i Ægypten, d. s. s. Parà.
Faden, tysk Garnmaal, enkelte Steder kaldet Umschlag.

	Pag.		Pag.		Pag.
Baiern	123.	Oldenburg	155.	Danzig	163.
Braunschweig . . .	126.	Kreds Jever . . .	156.	Kønigsberg . . .	164.
Bremen	129.	Amt Delmenh. .	157.	Sachsen	166.
Hannover	141.	Preussen	159.	Würtemberg	174.
Osnabrück . . .	141.	Krefeld	160.	Østerrig	184.

Faden, tysk Navn for Favn, s. d. A.
Faggot, Vægt for Staal i England = 120 eng. Pund = 54.431 1 fr. Kilogr. = 108.862 2 d. Pund.
Fahn, Længdemaal i Anam.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Linier.
til Brug ved Handel	0.006 388	0.020 353	2.930 9
— Landmaaling	0.004 850	0.015 453	2.225 2
— Skibsmaaling	0.004 200	0.013 382	1.927 0

Fahn, Vægt i Anam = 0.390 5 fr. Gram = 0.000 781 d. Pund.
Fallsche, Faltosch ell. **Faltsch**, Markmaal i Moldau = 113.039 9 fr. Ares = [2.049 2 d. Tdr. Land.
Famn, svensk Navn for Favn.
Fan ell. **Fahn**, Længdemaal i China, d. s. s. Fen.
Fanam, Mønt paa Ceylon = 11.35 Øre, ældre Mønt i Tappanuli paa Sumâtra = 16.03 Øre.
Fanega, Kornmaal, dels som Rummaal, dels som Vægt.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Algérien	102.000 0	105.577 0	5.865 4
Buenos-Ayres	137.197 7	142.009 0	7.889 4
Paraná	288.000 0	298.099 7	16.561 1

	Libras.	fr. Kilogr.	d. Pund.
1 F. Hvede i Byen Buenos-A.	210—225	96.47—103.36	192.93—206.72
— i Paraná	400	183.75	367.49
— i Santa Fé	375	172.26	344.53
1 F. Majs med Skaller	300	137.81	275.62
— uden —	400	183.75	367.49

Canariske Øer.	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Santa Cruz de Tenerife. F. colma	88.000 0	91.086 0	5.060 3
— — F. raya	62.660 0	64.857 4	3.603 2
Ciudad Real de las Palmas	66.000 0	68.314 5	3.795 3
ved Toldvæsenet	68.160 0	70.550 3	3.919 5
Centralamerika	55.501 0	57.447 3	3.191 5

1 F. Majs regnes til 600 Libras = 276.06 fr. Kilogr. = 552.11 d. Pund.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Chile	90.750 0	93.932 5	5.218 5
i Concepcion	105.875 0	109.587 9	6.088 2
i Valparaiso	97.000 0	100.401 6	5.577 9

1 F. Kornvarer i Concepcion vejer:	Libras.	fr. Kilogr.	d. Pund.
Hvede, Byg, Majs	170—175	78.2—80.5	156.4—161.0
Bønner (Frijoles)	290	133.40	266.80
Ærter og Linser	216	99.36	198.72
Hvedemel og Nødder	120	55.20	110.40
Klid	86	39.56	79.12
1 F. Kornvarer m. m. i Valparaiso:			
Hvede	150—160	69.0—73.6	138.0—147.2
Byg	155	71.30	142.60
Bønner, Ærter, Kløverfrø	200	92.00	184.00
Nødder	96	44.16	88.32
Majs og Vinterhvede	160	73.60	147.20
Klid	84	38.64	77.28
Peber	55	25.30	50.60
Safran	15	6.90	13.80
Columbia. 1 F. Majs regnes at veje	112	51.53	103.06

Cuba. 109.088 0 fr. Liter = 112.913 5 d. Potter = 6.273 0 d. Skpr.

Gibraltar.	eng. Pund.	fr. Kilogr.	d. Pund.
Bønner	113	51.256 0	102.511 9
Majs	118	53.523 9	107.047 9
Ærter	122	55.338 3	110.676 6

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Marokko	55.501 0	57.447 3	3.191 5
enkelte Steder kun	51.500 0	53.306 0	2.961 4
Mexico	90.814 9	93.999 6	5.222 2
i Yucatan	60.566 0	62.690 0	3.482 8

1 F. Cacao vejer . . . 110 Libras = 50.61 fr. Kilogr. = 101.21 d. Pund.
1 F. Maracaibo Cacao 96 — = 44.17 — = 88.33 —

Paraguay . . . . . 288 fr. Liter = 298.099 7 d. Potter = 2.070 1 d. Tdr.

Perù. 1 F. Hvede vejer 135—140 Libras = 62.11—64.41 fr. Kilogr. = 124.23—128.83 d. Pund.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Spanien, gml. castilianske	55.501 0	57.447 3	3.191 5
i Madrid	55.339 9	57.280 6	3.182 3
Uruguay	137.272 0	142.085 9	7.893 7

	Libras.	fr. Kilogr.	d. Pund.
1 F. Hvede vejer omtrent		100.00	200.00
1 F. indenlandsk Kalk vejer	200—212½	91.88—97.62	183.76—195.24
Venezuela. 1 F. Cacao fra Maracaibo regnes i Vægt	96	44.17	88.34
andensteds fra	110	50.61	101.22

Fanega de sembradura de maiz, ældre Markmaal i Mexico = 356.627 6 fr. Ares = 6.465 1 d. Tdr. Land.

Fanega de tierra ell. **Fanego de marco real,** ældre Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Tdr. Land.
Cuba og Curassao	66.228 5	67 234.27	1.200 6
Spanien, gml. castil.	64.395 6	65 373.59	1.167 4
i Madrid	34.238 1	34 758.10	0.620 7

Fanega superficial, ældre Markmaal i Malaga = 60.370 9 fr. Ares = 61 287.75 d. Kvadr. Fod = 1.094 4 d. Tdr. Land.

Fanegada, ældre Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Tdr. Land.
Canariske Øer	52.482 9	53 279.98	0.951 4
Spanien, gml. castil.	64.395 6	65 373.59	1.167 4
i Madrid	34.238 1	34 758.10	0.620 7

Fanga, Kornmaal.

		fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Azoriske Øer		47.924 7	49.605 3	2.755 9
Brasilien:	Bahia	124.567 5	128.935 9	7.163 1
—	Rio de Janeiro	160.000 0	165.610 9	9.200 6
Portugal:	Lissabon	55.363 3	57.304 8	3.183 6
—	Porto	69.859 1	72.308 9	4.017 2

Fanga, ældre Maal for Stenkul i Portugal = 7.691 8 fr. Hektoliter = 796.156 1 d. Potter = 4.523 6 d. Kultdr.

Fanon ell. **Fanam,** Sølvmønt i Pondicherri = 21.87 Øre, se Mønttabel Pag. 371.

Fanum, ældre Mønt i Bombay = 5 Rupees = 8 Kr. 55.35 Øre.

Fardo, Handelsvægt paa Philippinerne = 87 castil. Libras = 40.028 1 fr. Kilogr. = 80.056 2 d. Pund.

Farrasl, Vægt i Abessinien = 6.220 7 fr. Kilogr. = 12.441 4 d. Pund.
til Kobber = 6.665 0 — = 13.330 1 —

Farsak ell. **Farsenk,** persisk Milemaal, kan gjennemsnitlig regnes = 5 065 fr. Meter = 16 138 d. Fod = 0.672 4 d. Mil.

Farsang, ældre Milemaal i Tyrkiet = 5 001 fr. Meter = 15 934.19 d. Fod = 0.663 9 d. Mil. Den armeniske F. = 4 452.25 fr. Meter = 14 185.76 d. Fod = 0.601 0 d. Sømil.

Farthing, engelsk Bronze- og Kobbermønt = $\frac{1}{4}$ Penny = 1.89 Øre. Benyttes ogsaa paa Ceylon.

Fass, det tyske Navn efter 1872 for den franske Hektoliter, naar den benyttes til tørre Varer.

Fass, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Hamburg, efter 1844	54.961 5	56.888 9	3.160 5
— før 1844	52.734 0	54.583 3	3.032 4
Mecklenburg-Schwerin, rostocker Maal	9.634 3	9.972 1	0.554 0
— parchimer —	13.681 9	14.161 7	0.786 8
— wismarsk —	9.571 1	9.906 7	0.550 4

Fass, Maal for flydende Varer.

Baiern, Øl	16.420 2	fr. Hektoliter	= 1 699.61	d. Potter.
Braunschweig, Mumme	3.747 4	—	= 387.88	—
Hamburg, franske Vine	8.694 6	—	= 899.95	—
— Tran	147	fr. Liter	= 152.16	—
— — holdt i Vægt	135	fr. Kilogr.	= 270	d. Pund.
Hannover, Øl	202.491 3	fr. Liter	= 209.592 3	d. Potter.
Lübeck, Øl	149.017 2	—	= 154.243 0	—
— Brændevin	218.250 9	—	= 225.904 6	—
Preussen, Øl	229.006 2	—	= 237.037 0	—
Danzig, Vin	824.422 1	—	= 853.333 3	—
Sachsen, Vin	404.174 0	—	= 418.347 8	—
— Øl	392.947 0	—	= 406.727 0	—
Leipzig, Vin	379.260 0	—	= 392.560 1	—
— Øl	520.128 0	—	= 538.368 1	—
Østerrig, Vin	565.889 9	—	= 585.734 8	—
— Øl	113.178 0	—	= 117.147 0	—
Bøhmen, Vin og Øl	244.464 5	—	= 253.037 4	—
Ungarn, Vin:				
øvreungarske F.	149.318 4	—	= 154.554 8	—
erlauer F.	162.892 8	—	= 168.605 2	—
gönczer F.	135.744 0	—	= 140.504 3	—
tokajer F.	149.318 4	—	= 154.554 8	—

Fat, svensk Navn for Ahm ell. Ohm.

Fatha, arabisk Navn for den marokkanske Uckie.

Fathom, engelsk Navn for Favn.

Faust, ældre Maal for Heste i Østerrig = 4 Zoll = 0.105 360 fr. Meter = 0.335 699 d. Fod = 4.028 4 d. Tom.

Favn, Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Favne.
Baden (Klafter)	1.800 000	5.735 160	0.955 9
Baiern (Klafter)	1.751 155	5.579 530	0.929 9
— (Lachter)	1.970 049	6.276 971	1.046 2
Rhinbaiern (Klafter)	2.000 000	6.372 400	1.062 1
Bengalen (Fathom)	1.828 784	5.826 870	0.971 1
Braunschweig (Lachter)	1.919 260	6.115 147	1.019 2
Bremen (Klafter)	1.736 100	5.531 562	0.921 9
Danmark	1.883 121	6.000 000	1.000 0
England (Fathom)	1.828 784	5.826 870	0.971 1
Frankfurt am Main (Klafter)	1.707 663	5.440 956	0.906 8

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Favne.
Frankrig (Brasse)	1.666 667	5.310 333	0.885 1
— (Toise usuelle)	2.000 000	6.372 400	1.062 1
— (gamle Brasse)	1.624 197	5.175 016	0.862 5
— (Toise de Pérou)	1.949 036	6.210 019	1.035 0
Hamburg (Faden ell. Klafter)	1.719 429	5.478 445	0.913 1
Hannover (Klafter)	1.752 584	5.584 084	0.930 7
— (Lachter)	1.919 820	6.116 931	1.019 5
Hessen-Darmstadt (Klafter)	2.500 000	7.965 500	1.327 6
Holland (Vaam ell. Vadem)	1.698 800	5.412 718	0.902 1
Malta (Tesa)	1.949 317	6.210 914	1.035 2
Mauritius (Fathom)	1.624 197	5.175 016	0.862 5
Norge	1.882 455	5.997 878	0.999 6
Polen (Sazén)	1.728 000	5.505 754	0.917 6
Preussen (Faden)	1.883 121	6.000 000	1.000 0
— (Lachter)	2.092 357	6.666 667	1.111 1
Rusland (Saschén)	2.133 581	6.798 015	1.133 0
Libau	1.612 835	5.138 814	0.856 5
Sachsen (Lachter)	2.000 000	6.372 400	1.062 1
Leipzig (Klafter)	1.695 000	5.400 609	0.900 1
Sachsen-Weimar (Klafter)	1.691 872	5.390 642	0.898 4
Schweiz (Toise)	1.800 000	5.735 160	0.955 9
Siam (Wa)	2.000 000	6.372 400	1.062 1
Slesvig og Holsten	1.719 429	5.478 445	0.913 1
Spanien (Braza), gml. castil.	1.671 810	5.326 721	0.887 8
i Madrid (Braza)	1.686 000	5.371 933	0.895 3
Sverige (Famn)	1.781 406	5.675 916	0.946 0
Turin (Tesa)	1.712 553	5.456 537	0.909 4
Østerrig (Klafter ell. Lachter)	1.896 484	6.042 578	1.007 1
idrianer Lachter	1.957 393	6.236 645	1.039 4
joachimsthaler L.	1.918 231	6.111 866	1.018 6
schemnitzer L.	2.024 592	6.450 754	1.075 1
schlesiske L.	1.920 159	6.118 010	1.019 7
tiroler L.	1.594 848	5.081 506	0.846 9
Bøhmen (Klafter)	1.778 270	5.665 924	0.944 3
— (Lachter)	2.380 488	7.584 711	1.264 1
Ungarn (schemnitzer L.)	2.024 592	6.450 754	1.075 1

se ogsaa Braza og Toesa.

Kub. **Favn,** svensk Kubikmaal = 5.653 1 fr. Kub. Meter ell. Stères = 182.855 4 d. Kub. Fod.

Favn, Maal for Brænde. (Med Hensyn til Dimensionerne af Favnemaalet og Brændestykkerne henvises til det vedføjede Pagina.)

	Pag.	fr. Stères.	d. Kub. Fod.	d. Fv. Br.
Baden (Klafter)	121	3.888 0	125.760 8	1.746 7
Baiern (Klafter) enten	124	2.685 0	86.848 6	1.206 2
— eller	124	3.132 5	101.323 4	1.407 3
Rhinbaiern (Klafter)	125	3.580 0	115.798 1	1.608 3
Braunschweig (Klafter)	126	5.019 3	162.354 0	2.254 9
— (Malter ell. Molt)	126	1.859 0	60.131 1	0.835 2
Bremen (Faden)	129	1.744 2	56.418 6	0.783 6
— (Reep)	129	2.450 0	79.247 4	1.100 7
Buenos-Ayres (Vara)	233	0.974 2	31.511 1	0.437 7
Danmark	11	2.225 9	72.000 0	1.000 0
— Skovmaal	11	2.411 4	78.000 0	1.083 3
England (Fathom)	19	6.116 3	197.836 3	2.747 7
— (Cord ell. Line)	19	3.567 8	115.404 5	1.602 8
— (Cord ell. Line)	19	3.624 5	117.236 3	1.628 3
— (Stack)	19	3.058 1	98.918 2	1.373 9
Frankfurt am Main (Klafter)	133	2.620 8	84.771 4	1.177 4
— (Stoss)	133	10.483 1	339.085 5	4.709 5
— (Waldklafter)	133	2.904 8	93.959 9	1.305 0
— (Stecken)	133	0.873 6	28.257 1	0.392 5

	Pag.	fr. Stères.	d. Kub. Fod.	d. Fv. Br.
Frankfurt a. M. (Gilbert = 2 Stecken)	133	1.747 2	56.514 2	0.784 9
— (Gilbert = 3 Stecken)	133	2.620 8	84.771 4	1.177 4
Frankrig (Stère)		1.000 0	32.345 9	0.449 2
— (Voie de Paris)	38	1.919 5	62.088 8	0.862 3
— (Corde d'ordonnance)	38	3.839 1	124.177 6	1.724 7
— (Corde de grand bois)	38	4.387 5	141.917 2	1.971 1
— (Corde de port)	38	4.798 8	155.222 0	2.155 9
Hamburg (Faden ell. Klafter)	137	2.091 9	67.665 2	0.939 8
Hannover (Klafter)	141	3.115 3	100.765 5	1.399 5
— —	141	3.588 8	116.081 9	1.612 2
— —	141	5.383 2	174.122 9	2.418 4
— (Malter)	141	1.993 8	64.490 0	0.895 7
Hessen-Darmstadt (Stecken)	144	1.562 5	50.540 5	0.702 0
Lübeck (Stadtfaden)	147	3.172 4	102.614 1	1.425 2
— (Forstfaden)	147	3.997 2	129.293 7	1.795 7
Mailand (Carro)	61	3.369 2	108.980 9	1.513 6
Mecklenburg-Schwerin (Faden)	150	3.456 6	111.806 3	1.552 9
Mecklenburg-Strelitz (Faden)	152	3.548 5	114.780 8	1.594 2
— i private Skove	152	4.451 9	144.000 0	2.000 0
Neapel (Canna da legna)	69	4.739 8	153.314 6	2.129 4
Nordam. Fristater (Cord)	259	3.624 5	117.236 3	1.628 3
Oldenburg (Faden)	155	2.020 4	65.351 6	0.907 7
Kredsen Jever	157	3.338 9	108.000 0	1.500 0
Fyrstendømmet Lübeck	157	1.835 7	59.376 2	0.824 7
— —	157	2.118 1	68.511 0	0.951 5
Piemont (Tesa) = 100 Piedi cubi		4.018 1	129.969 5	1.805 1
Preussen (Klafter) efter 1872	160	3.333 3	107.819 6	1.497 5
— (Haufen) — 1872	160	13.333 3	431.278 5	5.990 0
— (Haufen) før 1872 lovbestemt	161	15.025 1	486.000 0	6.750 0
— i Reglen dog kun		13.355 6	432.000 0	6.000 0
Rusland (Kub. Saschén)	88	9.712 4	314.156 8	4.363 3
Petersborg, den énbrændte S.	88	2.428 1	78.539 2	1.090 8
— — trebrændte S.	89	7.284 3	235.617 6	3.272 5
Moskov, den énbrændte S.	88	2.697 9	87.265 8	1.212 0
— — trebrændte S.	89	8.093 7	261.797 3	3.636 1
Riga	95	4.077 5	131.890 9	1.831 8
Sachsen (Klafter)	166	2.452 8	79.337 2	1.101 9
— (Schragen)	166	7.358 3	238.011 5	3.305 7
Leipzig (Klafter)	168	1.623 3	52.505 8	0.729 2
— —	168	2.434 9	78.758 6	1.093 9
Sachsen-Weimar (Klafter)	170	2.825 0	91.377 3	1.269 1
Schweiz (Klafter, Moule ell. Toise)	98	2.916 0	94.320 6	1.310 0
— — — —	—	3.402 0	110.040 7	1.528 3
— — — —	—	3.888 0	125.760 8	1.746 7
Slesvig og Holsten (Klafter ell. Faden):				
for Gavntræ	172	2.541 7	82.213 3	1.141 9
— Brændsel	172	2.118 1	68.511 0	0.951 5
Sverige (Famn) efter 1865	112	3.768 9	121.909 8	1.693 2
— — før 1865	113	3.768 8	121.903 6	1.693 1
— — —	113	3.140 6	101.586 3	1.410 9
— (Stafrum) før 1865	113	7.066 4	228.569 3	3.174 6
Würtemberg (Klafter ell. Mess)	175	3.386 0	109.524 5	1.521 2
Østerrig (Stoss) = 2 Klafter.				
— (Klafter), 36-zøllige	186	3.410 5	110.315 6	1.532 2
— — 30- —	—	2.842 1	91.929 6	1.276 8
— — 24- —	—	2.273 7	73.543 7	1.021 4
— (Waldklafter) 36-zøllige	186	3.694 7	119.508 5	1.659 8
— — 30- —	—	3.078 9	99.590 4	1.383 2
— — 24- —	—	2.463 1	79.672 4	1.106 6

Fed ell. **Knæk,** som Maal for dansk Uldgarn holder 80 Traade, se Pag. 11.

Feddán, Markmaal i Ægypten.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Tdr. Ld.
den almindelige	59.290 0	60 190.44	1.074 8
den for Skatteopkrævning	44.591 0	45 268.23	0.808 4

Fél meszely i Ungarn, d. s. s. Rimpel ell. Pfiff, se Rimpel.

Feldfuss, se Fod.

Feldmesserruthe, ældre Længdemaal i Sachsen = 4.295 049 fr. Meter = 13.684 883 d. Fod.

Feldmorgen, ældre Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Td. Ld.
Braunschweig	25.015 8	25 395.73	0.453 5
Frankfurt a. M.	20.250 8	20 558.33	0.367 1

Feldruthe, ældre Længdemaal.

Frankfurt am Main	3.557 631 fr. Meter	= 11.335 325	d. Fod.
Mecklenburg-Strelitz	4.656 031 —	= 14.835 046	—

Kvadr. **Feldruthe,** ældre Flademaal.

Frankfurt am Main . .	12.656 740 fr. Kvadr. M.	= 128.489 582	d. Kvadr. Fod.
Mecklenburg-Strelitz .	21.678 626 —	= 220.078 600	—

Felin, ældre Vægt.

Bryssel, som Handelsvægt	0.384 5 fr. Gram	= 0.000 769	d. Pund.
Frankrig, som Guld- og Sølvvægt	0.382 426 —		

Fels ell. **Fens** (Flertal F'lus), Mønt i Tunis = 0.43 Øre. Fels ell. Fils, Mønt i Marokko, lovmæssigt af Værdi 0.46 Øre, i den daglige Handel dog kun 0.26 Øre.

Fen, Mønt i China = $\frac{1}{100}$ Tsién = $\frac{1}{10000}$ Liang = 5.34 Øre.

Længdemaal i China = $\frac{1}{100}$ Tsun = $\frac{1}{10000}$ Tschi.

Flademaal i China = $\frac{1}{100}$ Méu = 67.355 0 Kvadr. Meter = 683.576 2 d. Kvadr. Fod.

Vægt i China = $\frac{1}{100}$ Tsién = 0.378 0 fr. Gram = 0.000 756 d. Pund.

Guld-, Sølv- og Møntvægt i China = $\frac{1}{100}$ Tsién = 0.375 730 fr. Gram.

Feransa ell. **Faransa,** Navnet for den franske Sølv 5-Francs paa Madagaskar.

Ferlino, ældre Vægt i Bologna, som Handelsvægt = 1.884 6 fr. Gram = 0.003 769 d. Pund, som Juvelvægt = 1.922 5 fr. Gram.

Fersakh-â'chary i Tyrkiet = 1 fr. Myriameter.

Festmeter, Enheden for Udmaaling af Tømmer i Würtemberg = 1 fr. Kub. Meter = 32.345 9 d. Kub. Fod.

Feuillette, gml. fransk Maal for flydende Varer = 18 Veltes.

I Detaillehandelen	= 134.109 8 fr. Liter	= 138.812 8	d. Potter.
i en gros Handelen	136.973 6 —	= 141.777 1	—

Fiascho, ældre Maal for flydende Varer i Toscana.

til Olie	2.089 3 fr. Liter	= 2.162 6	d. Potter.
- Vin	2.279 2 —	= 2.359 1	—

Fiorino, ældre italiensk Mønt.

Lombardiet-Venedig. 1 F. = den østerrigske Gylden ell. = 1 Kr. 77.78 Øre, se Mønttabel, Østerrig, Pag. 364.

Sicilien. 1 F. = $\frac{1}{2}$ Scudo = 1 Kr. 83.55 Øre, se Mønttabel Pag. 351.

Toscana. 1 F. = $1\frac{2}{3}$ Lire toscana, Mønt i Guld, se Mønttabel Pag. 337, i Sølv, se Pag. 351.

Firkin, Maal for flydende Varer i England.

den nye F. til Øl	= 40.892 2 fr. Liter	= 42.326 3	d. Potter	= 0.311 2	d. Øltd.
den gml. F. — Ale	= 36.968 2 —	= 38.264 6	—	= 0.281 4	—
— — Beer	= 41.589 2 —	= 43.047 7	—	= 0.316 5	—

1 F. Smør i England og Nordamerika vejer 56 eng. Pund = 25.401 2 fr. Kilogr. = 50.802 4 d. Pund. 1 F. blød Sæbe i England vejer 64 eng. Pund = 29.029 9 Kilogr. = 58.059 9 d. Pund.

Fisca, Navnet paa den gml. $\frac{1}{16}$ Søjlepjaster paa de canariske Øer, af Værdi 24.04 Øre.

Fisk som Angivelse af Mønt paa Island, den halve Værdi af en Alen, s. d. A.

Fitr, Længdemaal paa Sansibar, d. s. s. Bitil.

Fjakmeh, Vægt i Japan = 377.993 9 fr. Gram = 0.755 988 d. Pund.

Fjerding, Maal for flydende Varer.

Danmark, til Øl	32.848 1 fr. Liter	= 34.000 0	d. Potter.

Fjerding, Maal for tørre Varer

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Norge = $\frac{1}{4}$ norsk Korntd.	34.743 4	35.961 8	1.997 9

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Sverige, til Korn, Malt, Salt, Stenkul og Kalk = 4 Kappar	18.320 3	18.962 8	1.053 5
til Mel, Træ- og Rodfrugter, salt Kjød, Fisk, Tran, Tjære, Beg = 12 Kannor	31.406 3	32.507 6	1.806 0

Fjerding som Maal for Smør, se ogsaa Firkin.

		fr. Kilogr.	d. Pund.
Danmark	Netto	28.000 0	56.000 0
Libau. 65 Pund	Netto	27.160 9	54.321 8
100 —	Brutto	41.786 0	83.572 0
Mitau. 65 —	Netto	27.209 8	54.419 6
100 —	Brutto	41.861 2	83.722 4

Fjerdingkar, Kornmaal i Danmark = 4.347 5 fr. Liter = $4\frac{1}{2}$ d. Potter, i Norge = 4.342 9 fr. Liter = 4.495 2 d. Potter = 0.998 9 d. Fjerdingkar.

Fjerdingkar Land, dansk Markmaal = $437\frac{1}{2}$ d. Kvadr. Alen = 1.723 820 fr. Ares = 1750 d. Kvadr. Fod.

Flachsbündel var i Oldenburg efter 1 Juli 1858 = $1\frac{1}{4}$ fr. Kilogr. = $2\frac{1}{2}$ d. Pund.

Flasche som Maal for Vin i Preussen regnedes = 0.858 8 fr. Liter = 0.888 9 [d. Potter.

Flask var tidligere i Capstaden = den gml. amsterd. Stoop.

Flaske, som Maal for flydende Varer i Danmark regnes = 3 Pægle = 0.724 6 fr. Liter = $\frac{3}{4}$ d. Pot.

Flesch, ældre hollandsk Maal for Brændevin = 0.880 0 fr. Liter = 0.910 9 d. Pot.

Flinderken, ældre Mønt i Kredsen Jever i Oldenburg = 14.85 Øre.

Florin, engelsk Sølvskillemønt = 2 Shillings, se Mønttabel Pag. 348, ogsaa d. s. s. Gylden.

Fluid Dram, Fluid Grain, Fluid Minim og **Fluid Ounce,** d. s. s. Dram in measure, Grain in measure, Grain in measure og Uncia in measure, se disse Artikler.

Flusch, Regningsmønt i Bássora og i Persien = $\frac{1}{1000}$ Kran ell. i Værdi = 0.07 Øre.

Fod, Længdemaal.

	par. Lin.	fr. Meter.	d. Fod.
Baden (Fuss)	132.988 8	0.300 000	0.955 860
Baiern (Fuss)	129.380 0	0.291 859	0.929 922
Rhinbaiern (Fuss)	147.765 3	0.333 333	1.062 067
Belgien (Pied)	127.137 3	0.286 800	0.913 802
Bryssel	122.239 0	0.275 750	0.878 596
Lüttich (St. Huberts Fod)	130.638 4	0.294 698	0.938 967
— (St. Lamberts Fod)	129.352 0	0.291 796	0.929 720
Braunschweig (Fuss)	126.500 0	0.285 362	0.909 222
Bremen (Fuss)	128.267 7	0.289 350	0.921 927
Buenos-Ayres (Pié)	127.964 8	0.288 667	0.919 750
Canariske Øer (Pié)	124.418 4	0.280 667	0.894 260
Chile (Pié)	125.231 1	0.282 500	0.900 101
Cuba og Curassao (Pié)	125.263 2	0.282 572	0.900 332
Danmark, efter 1835	139.130 0	0.313 853	1.000 000
— før 1835	139.080 8	0.313 743	0.999 646
— den ældre paa Orlogsværftet	139.380 0	0.314 417	1.001 797
England (Foot)	135.115 4	0.304 797	0.971 145
Frankfurt a. M. (Feldschuh)	157.708 4	0.355 763	1.133 532
— (Waldschuh)	199.960 2	0.451 076	1.437 218
— (Werkschuh)	126.166 7	0.284 611	0.906 826
Frankrig (Pied usuel)	147.765 3	0.333 333	1.062 067
— (Pied de roi)	144.000 0	0.324 839	1.035 003
Bordeaux (Pied)	158.141 3	0.356 740	1.136 645
Corsika (Palmo ell. Pan)	109.972 9	0.248 080	0.790 432
Lyon (Pied)	151.500 0	0.341 758	1.088 910
Marseille (Pan)	111.527 7	0.251 588	0.801 608
Nizza (Palmo)	116.000 0	0.261 676	0.833 753
Hamburg (Fuss)	127.036 0	0.286 572	0.913 074
— (rhinlandsk Fuss)	139.130 0	0.313 853	1.000 000
Hannover (Fuss)	129.485 6	0.292 097	0.930 681
— (Decimal- ell. Kettenfuss)	207.177 0	0.467 356	1.489 089
Hessen-Darmstadt (Fuss)	110.824 0	0.250 000	0.796 550
Holland (amsterd. Voet)	125.511 9	0.283 133	0.902 120
— (rhinlandsk Voet)	139.171 0	0.313 946	1.000 295
Japan (Kane Schaku)	134.603 6	0.303 643	0.967 466

	par. Lin.	fr. Meter.	d. Fod.
Joniske Øer (Piede)	135.115 4	0.304 797	0.971 145
Kirkestaten: Ancona (Piede)	181.561 2	0.409 571	1.304 975
Bologna (Piede)	168.497 0	0.380 100	1.211 076
Rom (Piede)	131.919 0	0.297 587	0.948 171
Lauenburg (den kalenbergske Fod)	129.900 0	0.293 032	0.933 659
— (den lübecker Fod)	127.500 0	0.287 618	0.916 409
Lombardiet-Venedig: Mailand (Piede)	192.915 7	0.435 185	1.386 586
Venedig (Piede)	154.149 5	0.347 735	1.107 953
Lübeck (Fuss)	127.500 0	0.287 618	0.916 409
— Skibsmaalings-Fuss	129.000 0	0.291 002	0.927 190
Malta (Piede)	125.732 4	0.283 631	0.903 704
Mecklenb.-Schwerin (mecklenb. Fuss)	127.000 0	0.286 490	0.912 815
— (lübecker Fuss)	129.000 0	0.291 002	0.927 190
— (rostocker Fuss)	127.535 8	0.287 699	0.916 667
— (geom. Kettenfuss)	204.000 0	0.460 189	1.466 255
Mecklenb.-Strelitz (Baufuss)	139.130 0	0.313 853	1.000 000
— (Feldfuss)	129.000 0	0.291 002	0.927 190
— (Werkfuss)	139.130 0	0.313 853	1.000 000
Mexico (Pié)	123.827 3	0.279 333	0.890 012
— (Pié de ribera)	134.146 3	0.302 611	0.964 180
Neapel (Palmo)	117.274 1	0.264 550	0.842 910
Norge	139.080 8	0.313 743	0.999 646
Oldenburg (Fuss)	131.162 0	0.295 879	0.942 730
Kredsen Jever (Fuss)	139.130 0	0.313 853	1.000 000
Paraguay (Pié)	123.910 1	0.279 520	0.890 607
Perù (Pié)	125.231 1	0.282 500	0.900 101
Polen (Stopa)	127.669 2	0.288 000	0.917 626
— (Precików, den geom. Fod)	191.503 9	0.432 000	1.376 438
Portugal (Pé)	146.287 7	0.330 000	1.051 446
Preussen (Fuss)	139.130 0	0.313 853	1.000 000
— (Decimalfuss)	115.941 7	0.261 545	0.833 333
Rumænien (Palma ell. Puhm).			
Moldau	109.780 0	0.247 645	0.789 046
Valachiet	86.980 6	0.196 213	0.625 175
Rusland (Foot)	135.115 4	0.304 797	0.971 145
Libau (den kurlandske Fod)	119.160 6	0.268 806	0.856 469
Reval (den estlandske Fod)	142.114 4	0.320 586	1.021 450
Sachsen (regulirte Fuss)	125.537 0	0.283 190	0.902 300
— (Decimalfuss)	190.397 8	0.429 505	1.368 488
— (Lachterfuss)	126.656 0	0.285 714	0.910 343
— (gml. dresdner Fuss)	125.600 0	0.283 332	0.902 753
Leipzig (Baufuss)	125.519 3	0.283 150	0.902 173
— (Werkfuss)	125.231 1	0.282 500	0.900 101
Sachsen-Weimar (Fuss)	125.000 0	0.281 979	0.898 440
— (Decimalfuss)	200.000 0	0.451 166	1.437 504
Sardinien: Genua (d. gml. Palmo)	109.972 9	0.248 080	0.790 432
Ofte anvendes endnu 1 Palmo =	110.824 0	0.250 000	0.796 550
Piemont (Piede liprando)	227.750 4	0.513 766	1.636 961
— (Piede manuale)	151.833 6	0.342 511	1.091 307
Sardinien, Øen (Palmo)	116.298 7	0.262 350	0.835 900
Schweiz (Pied)	132.988 8	0.300 000	0.955 860
Sicilien (Palmo)	114.413 7	0.258 098	0.822 351
Slesvig og Holsten (Fuss)	127.036 0	0.286 572	0.913 074
Spanien (gml. castil. Pié)	123.517 8	0.278 635	0.887 787
Madrid (Pié)	124.566 2	0.281 000	0.895 322
Sverige (Fot), efter 1865	131.617 2	0.296 906	0.946 002
— — før 1865	131.615 0	0.296 901	0.945 986
Uruguay (Pié)	126.930 4	0.286 333	0.912 315
Würtemberg (Fuss)	127.000 0	0.286 490	0.912 815
Østerrig (Fuss)	140.117 3	0.316 081	1.007 096
— (Decimalfuss)	84.070 4	0.189 648	0.604 258
Bøhmen (Fuss ell. Schuh)	131.383 3	0.296 378	0.944 321

Kvadr. **Fod**, Flademaal.	fr. Kvadr. Meter.	d. Kvadr. Fod.
Baden (Kvadr. Fuss)	0.090 000	0.913 668
Baiern (Kvadr. Fuss)	0.085 182	0.864 754
Rhinbaiern (Kvadr. Fuss)	0.111 111	1.127 986
Belgien (Kvadr. Pied)	0.082 254	0.835 034
Bryssel	0.076 038	0.771 930
Lüttich (St. Huberts Kvadr. Fod)	0.086 847	0.881 659
— (St. Lamberts —)	0.085 145	0.864 380
Braunschweig (Kvadr. Fuss)	0.081 432	0.826 684
Bremen (Kvadr. Fuss)	0.083 723	0.849 949
Buenos-Ayres (Kvadr. Pié)	0.083 328	0.845 940
Chile (Kvadr. Pié)	0.079 806	0.810 183
Cuba og Curassao (Kvadr. Pié)	0.079 847	0.810 598
Danmark, efter 1835	0.098 504	1.000 000
— før 1835	0.098 434	0.999 293
— den ældre Kvadr. Fod paa Orlogsv.	0.098 858	1.003 597
England (Kvadr. Foot)	0.092 901	0.943 123
Frankfurt am Main (Kvadr. Feldschuh)	0.126 567	1.284 896
— (Kvadr. Waldschuh)	0.203 470	2.065 597
— (Kvadr. Werkschuh)	0.081 003	0.822 333
Frankrig (Kvadr. Pied usuel)	0.111 111	1.127 986
— (Kvadr. Pied de roi)	0.105 521	1.071 232
Bordeaux (Kvadr. Pied)	0.127 263	1.291 961
Hamburg (Kvadr. Fuss)	0.082 123	0.833 704
— (rhinl. Kvadr. Fuss)	0.098 504	1.000 000
Hannover (Kvadr. Fuss)	0.085 321	0.866 166
Hessen-Darmstadt (Kvadr. Fuss)	0.062 500	0.634 492
Holland (gml. amsterd. Kvadr. Voet)	0.080 165	0.813 820
— (rhinl. Kvadr. Voet)	0.098 562	1.000 589
Japan (Kvadr. Kane Schaku)	0.092 199	0.935 991
Kirkestaten: Ancona (Kvadr. Piede)	0.167 748	1.702 960
— Bologna (Kvadr. Piede)	0.144 476	1.466 705
— Rom (Kvadr. Piede)	0.088 558	0.899 028
Lauenburg (den lübecker Kvadr. Fuss)	0.082 724	0.839 806
Lombardiet-Venedig: Mailand (Kvadr. Piede)	0.189 386	1.922 621
— Venedig (Kvadr. Piede)	0.120 920	1.227 560
Lübeck (Kvadr. Fuss)	0.082 724	0.839 806
— (Kvadr. Skibsmaalings-Fuss)	0.084 682	0.859 682
Malta (Kvadr. Piede)	0.080 446	0.816 682
Mecklenb.-Schwerin (mecklenb. Kvadr. Fuss)	0.082 077	0.833 232
— (lübecker Kvadr. Fuss)	0.084 682	0.859 682
— (rostocker Kvadr. Fuss)	0.082 771	0.840 278
— (geom. Kvadr. Kettenfuss)	0.211 774	2.149 902
Mecklenb.-Strelitz (Kvadr. Baufuss)	0.098 504	1.000 000
— (Kvadr. Feldfuss)	0.084 682	0.859 682
— (Kvadr. Werkfuss)	0.098 504	1.000 000
Mexico (Kvadr. Pié)	0.078 027	0.792 121
Neapel (Kvadr. Palmo)	0.069 987	0.710 497
Norge	0.098 434	0.999 293
Oldenburg (Kvadr. Fuss)	0.087 544	0.888 740
Kredsen Jever (Kvadr. Fuss)	0.098 504	1.000 000
Paraguay (Kvadr. Pié)	0.078 131	0.793 180
Perù (Kvadr. Pié)	0.079 806	0.810 183
Polen (Kvadr. Stopa)	0.082 944	0.842 037
Portugal (Kvadr. Pé)	0.108 900	1.105 539
Preussen (Kvadr. Fuss)	0.098 504	1.000 000
Rumænien: Moldau (Kvadr. Palma)	0.061 328	0.622 594
— Valachiet (Kvadr. Palma)	0.038 500	0.390 844
Rusland (Kvadr. Foot)	0.092 901	0.943 123
Sachsen (regulirte Kvadr. Fuss)	0.080 197	0.814 145
— (Kvadr. Decimalfuss)	0.184 474	1.872 760
Leipzig (Kvadr. Baufuss)	0.080 174	0.813 915

	fr. Kvadr. Meter.	d. Kvadr. Fod.
Leipzig (Kvadr. Werkfuss)	0.079 806	0.810 183
Sachsen-Weimar (Kvadr. Fuss)	0.079 512	0.807 195
— (Kvadr. Decimalfuss)	0.203 551	2.066 419
Sardinien: Genua (Kvadr. Palmo)	0.061 544	0.624 784
Piemont (Kvadr. Piede liprando)	0.263 956	2.679 642
— (Kvadr. Piede manuale)	0.117 314	1.190 952
Sardinien, Øen (Kvadr. Palmo)	0.068 828	0.698 728
Schweiz (Kvadr. Pied)	0.090 000	0.913 668
Sicilien (Kvadr. Palmo)	0.066 614	0.676 262
Slesvig og Holsten (Kvadr. Fuss)	0.082 123	0.833 704
Spanien (gml. castil. Kvadr. Pié)	0.077 637	0.788 165
Madrid (Kvadr. Pié)	0.078 961	0.801 602
Sverige (Kvadr. Fot), efter 1865	0.088 153	0.894 920
— — før 1865	0.088 150	0.894 889
Uruguay (Kvadr. Pié)	0.081 987	0.832 319
Würtemberg (Kvadr. Fuss)	0.082 077	0.833 232
Østerrig (Kvadr. Fuss)	0.099 907	1.014 243
— (Kvadr. Decimalfuss)	0.035 966	0.365 127
Bøhmen (Kvadr. Fuss)	0.087 840	0.891 742

Kub. **Fod**, Kubikmaal.

	fr. Kub. Meter.	d. Kub. Fod.
Baden (Kub. Fuss)	0.027 000	0.873 339
Baiern (Kub. Fuss)	0.024 861	0.804 154
Rhinbaiern (Kub. Fuss)	0.037 037	1.197 996
Belgien (Kub. Pied)	0.023 591	0.763 056
Bryssel	0.020 968	0.678 214
Lüttich (Kub. St. Humberts Fod)	0.025 594	0.827 848
— (Kub. St. Lamberts Fod)	0.024 845	0.803 632
Braunschweig (Kub. Fuss)	0.023 237	0.751 639
Bremen (Kub. Fuss)	0.024 225	0.783 591
Buenos-Ayres (Kub. Pié)	0.024 054	0.778 053
Chile (Kub. Pié)	0.022 545	0.729 247
Cuba og Curassao (Kub. Pié)	0.022 563	0.729 808
Danmark, efter 1865	0.030 916	1.000 000
— før 1865	0.030 883	0.998 939
— den ældre Kub. Fod paa Orlogsv.	0.031 083	1.005 400
England (Kub. Foot)	0.028 316	0.915 909
Frankfurt am Main (Kub. Feldschuh)	0.045 028	1.456 471
— (Kub. Waldschuh)	0.091 780	2.968 713
— (Kub. Werkschuh)	0.023 054	0.745 713
Frankrig (Kub. Pied usuel)	0.037 037	1.197 996
— (Kub. Pied de roi)	0.034 277	1.108 728
Hamburg (Kub. Fuss)	0.023 534	0.761 234
Hannover (Kub. Fuss)	0.024 922	0.806 124
Hessen-Darmstadt (Kub. Fuss)	0.015 625	0.505 405
Holland (gml. amsterd. Kub. Voet)	0.022 697	0.734 163
— (rhinl. Kub. Voet)	0.030 943	1.000 884
Lombardiet-Venedig: Mailand (Kub. Piede)	0.082 418	2.665 879
— Venedig (Kub. Piede)	0.042 048	1.360 078
Lübeck (Kub. Fuss)	0.023 793	0.769 606
— (Kub. Skibsmaalings-Fuss)	0.024 643	0.797 089
Malta (Kub. Piede)	0.022 817	0.738 039
Mecklenburg-Schwerin (mecklb. Kub. Fuss)	0.023 514	0.760 587
— (lübecker Kub. Fuss)	0.024 643	0.797 089
— (rostocker Kub. Fuss)	0.023 813	0.770 255
Mecklenburg-Strelitz (Kub. Baufuss)	0.030 916	1.000 000
— (Kub. Feldfuss)	0.024 643	0.797 089
— (Kub. Werkfuss)	0.030 916	1.000 000
Mexico (Kub. Pié)	0.021 796	0.704 997
Neapel (Kub. Palmo)	0.018 515	0.598 885
Norge	0.030 883	0.998 939
Oldenburg (Kub. Fuss)	0.025 903	0.837 841

	fr. Kub. Meter	d. Kub. Fod.
Perù (Kub. Pié)	0.022 545	0.729 247
Portugal (Kub. Pé)	0.035 937	1.162 414
Preussen (Kub. Fuss)	0.030 916	1.000 000
Rusland (Kub. Foot)	0.028 316	0.915 909
Sachsen (regulirte Kub. Fuss)	0.022 711	0.734 603
Leipzig (Kub. Baufuss)	0.022 701	0.734 292
— (Kub. Werkfuss)	0.022 545	0.729 247
Sachsen-Weimar (Kub. Fuss)	0.022 421	0.725 217
Sardinien: Genua (Kub. Palmo)	0.015 268	0.493 849
Piemont (Kub. Piede liprando)	0.135 611	4.386 470
— (Kub. Piede manuale)	0.040 181	1.299 695
Sardinien, Øen (Kub. Palmo)	0.018 057	0.584 066
Schweiz (Kub. Pied)	0.027 000	0.873 339
Sicilien (Kub. Palmo)	0.017 193	0.556 125
Slesvig og Holsten (Kub. Fuss)	0.023 534	0.761 234
Spanien (gml. castil. Kub. Pié)	0.021 633	0.699 723
Madrid (Kub. Pié)	0.022 188	0.717 692
Sverige (Kub. Fot), efter 1865	0.026 173	0.846 596
— — før 1865	0.026 172	0.846 553
Uruguay (Kub. Pié)	0.023 476	0.759 337
Würtemberg (Kub. Fuss)	0.023 514	0.760 587
Østerrig (Kub. Fuss)	0.031 579	1.021 440
Bøhmen (Kub. Fuss)	0.026 034	0.842 090

Fodder, Fother ell. **Ton,** Vægt for Bly i England.

London for Pig lead	19½ Cwt.	=	990.65	Kilogr.	= 1 981.29	d. Pund.
Newcastle —	21 —	=	1 066.85	—	= 2 133.70	—
Stockton —	22 —	=	1 117.65	—	= 2 235.30	—
Bly i Ruller	20 —	=	1 016.05	—	= 2 032.10	—

Foder, ældre Maal for flydende Varer i Sverige = 36 sv. Kub. Fod = 9.421 9 fr. Hektoliter = 975.228 9 d. Potter.

Fogliette, ældre Rummaal i Kirkestaten.

Ancona, for Vin og Brændevin	0.364 6	fr. Liter =	0.377 4 d. Pot.
Bologna	0.327 5	— =	0.338 9 —
Rom, for Vin og Brændevin	0.455 8	— =	0.471 8 —
— for Olie	0.513 2	— =	0.531 2 —

Font ell. **Pfund,** det russiske Navn for Pundet, se Pund.

Foot, det engelske og russiske Navn for Foden, se Fod. I England er Foot ogsaa et Maal for Møllesten = 8 eng. Tom. = 0.203 198 fr. Meter = 0.647 430 d. Fod = 7.769 2 d. Tom.

Foot, ældre Maal for Vin i England = 2 Gallons = 7.570 6 fr. Liter = 7.836 1 d. [Pott.

Foot, som Vægt for Tin i England = 60 eng. Pund = 54.431 1 d. Pund.

Forint, det ungarske Navn for Mønten Gylden, s. d. A.

Forstfaden, Brændemaal i Lübeck, se Favn Brænde.

Fortin, ældre Kornmaal i Tyrkiet = 144.371 1 fr. Liter = 149.434 0 d. Potter = 1.037 7 d. Korntdr.

Foster, som Vægt for Bly i England = 28 Cwt. = 2 844.93 d. Pund.

Fot, det svenske Navn for Foden, se Fod.

Foudre, ældre Vinmaal i Bryssel = 7.801 3 fr. Hektoliter = 807.492 5 d. Potter.

Fourpence ell. Groat, Mønt i England = 4 Pence, se Mønttabel Pag. 348.

Frachtlast, ældre Vægt i Østerrig = 2 240.24 Kilogr. = 4 480.48 d. Pund.

Franc, Mønt = 100 Centimes.

Belgien. 1 Fr. = 72 Øre, Mønter i Guld, se Mønttabel Pag. 335, i Sølv Pag. 347.

Frankrig. 1 Fr. = 72 Øre, Mønter i Guld, se Mønttabel Pag. 336, i Sølv Pag. 348 og 349.

Schweiz efter 1851. 1 Fr. = 72 Øre, Mønt i Guld, se Pag. 338, i Sølv, se Pag. 354, før 1851 var Værdien af 1 Franc = 1 Kr. 5.10 Øre.

I fransk Guyana er Værdien af 1 Franc = 38.92 Øre.

Franceschino, ældre Sølvmønt i Toscana = 3⅓ Lire toscane, se Mønttabel Pag. 351.

Francescone, ældre Sølvmønt i Toscana = 6⅔ Lire toscane, se Møntt. Pag. 351.

Franco, Navnet paa Corsika for den franske Franc.
I Ecuadór = $\frac{1}{5}$ Peso = 2 Reales = den franske Franc.
Sølvmønter, se Mønttabel Pag. 369, under Quito.
Fransi, Navnet i Mokka for Maria Theresiadaleren.
Frasco, Maal for flydende Varer.

Buenos-Ayres	2.375 1	fr. Liter	= 2.458 4	d. Potter.
Mexico	2.839 7	—	= 2.939 3	—
Paraguay	3.029 0	—	= 3.135 2	—
Uruguay	2.372 0	—	= 2.455 2	—

Frasil, Handelsvægt i Mokka = 13.288 5 fr. Kilogr. = 26.577 1 d. Pund.
Frasla ell. **Frassilla,** Vægt i Sansibar . . 16.166 5 fr. Kilogr. = 32.333 0 d. Pund.
efter anden Opgivelse . . . . . 15.875 7 — = 31.751 5 —
Frederikd'or, ældre Guldmønt i Danmark = 14 Kr. 75.64 Øre, se Møntt. Pag. 335.
Frequin, Maal for Bælgfrugter paa Martinique = 25.611 2 fr. Liter = 26.509 4 [d. Potter.
Friedrichd'or, ældre Guldmønt.
Preussen. 1 Fr. = 14 Kr. 95.93 Øre, se Mønttabel Pag. 341.
Würtemberg. 1 Fr. = 16 Kr. 94.18 Øre, se Mønttabel Pag. 342.
Fu, Flademaal i China, d. s. s. King.
Fuang, Sølvmønt i Siam = $\frac{1}{8}$ Bat = 29.12 Øre, se Mønttabel, Bankok, Pag. 370.
Fuang, Guld- og Sølvvægt i Siam = 1.911 6 fr. Gram.
Fuddeah, ældre Mønt i Bombay = 2 Pies = 3.42 Øre.
Fuder, ældre Maal for flydende Varer.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.
Baden	15.000 0	1 552.60
Baiern, til Vin	7.697 0	796.69
Rhinbaiern, til Vin	10.000 0	1 035.07
Bremen, for Rhinskvin	8.697 9	900.29
Frankfurt am Main, til Vin	8.604 6	890.64
Hamburg, til Vin og Brændevin	8.694 6	899.95
Hannover	9.345 8	967.35
Hessen-Darmstadt: Mainz, til Vin	8.134 4	841.97
Lübeck, til Vin	8.730 0	903.62
Mecklenburg-Schwerin, til Vin	8.883 1	919.46
Preussen, til Vin	8.244 2	853.33
Danzig, til Vin	8.244 2	853.33
Sachsen	8.083 5	836.70
Leipzig	9.102 2	942.14
Slesvig og Holsten	8.694 6	899.95
Würtemberg, til Vin. Helleichmaass	17.635 6	1 825.41
— — Trübeichmaass	18.407 2	1 905.27
Østerrig, til Vin	18.108 5	1 874.35

Fuder, Maal for tørre Varer i Tyskland.
Frankfurt am Main. 1 F. Hø ell. Straa vejede før 1858 500 fr. Kilogr. = 1000 d. Pund.
Oldenburg. 1 F. Tørv holdt 11, 12 ell. 14 Kørbe eller i Rumindhold 22, 24 ell. 28 fr. Hektoliter = $15\frac{5}{6}$, $17\frac{1}{4}$ ell. $20\frac{1}{6}$ d. Korntdr.
Sachsen. 1 F. Jærnsten var i Rumindhold 5.677 7 fr. Hektoliter = 587.68 d. Potter = 4.081 1 d. Korntdr.
Fundo legal para los pueblos, ældre Markmaal i Mexico = 101.123 1 fr. Hektares = 183.319 4 d. Tdr. Land.
Funfzehner, ældre Sølvmønt i Østerrig-Ungarn = 15 Kreuzern = 46.78 Øre.
Fung, Vægt i Japan, som Handelsv. = 0.377 994 fr. Gram = 0.000 756 d. Pund.
som Guld-, Sølv- og Møntvægt = 0.375 730 —
Funt ell. **Funtów,** det polske Navn for Pundet.
Funto, ældre Vægt i Triest, se Pund Handelsvægt.
Furlong, Længdemaal i England = 660 eng. Fod = 201.166 2 fr. Meter = [640.955 7 d. Fod.
Fuss, det tyske Navn for Fod.
Futtermaassel, ældre Kornmaal i Østerrig = 0.960 7 fr. Liter = 0.994 4 d. Pot.
Fünfer, ældre Sølvmønt i Østerrig-Ungarn = 5 Kreuzern = 15.59 Øre.

G.

Gabi, et Stykke Bomuldstøj, 20 abessiniske Alen langt, der i Abessinien benyttes som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt.

Gallon, Enheden for det nuværende engelske Rummaal, Imperial Gallon = 277.273 8 eng. Kub. Tom. = 4.543 582 fr. Liter = 4.702 918 d. Potter.

	fr. Liter.	d. Potter.
Den gml. G. til tørre Varer = $\frac{1}{8}$ Winch. Bushel . .	4.404 765	4.559 233
— — - Vin = 231 eng. Kub. Tom.	3.785 310	3.918 055
— — - Ale og Beer = 282 — —	4.621 028	4.783 080
Gibraltar. 1 G. til Vin	4.141 0	4.286 2
Pondicherri, som Kornmaal	35.895 0	37.153 8

Gallone, Maal for tørre Varer paa de joniske Øer = 4.543 6 fr. Liter = 4.702 9 d. Potter.

Gamelle, Maal for Gummi i Senegambien, i Vægt = 20 fr. Kilogr. = 40 d. Pd.

Gandeh, Flademaal i Bengalen = 0.209 028 fr. Kvadr. Meter = 2.122 026 d. Kvadr. Fod.

Ganta, Rummaal paa Philippinerne = 3.002 6 fr. Liter = 3.107 9 d. Potter = 1.381 3 d. Ottingkar.

Gantang, Maal for Kornvarer og flydende Varer.

Pulo Pinang . . .	4.451 4 fr. Liter	=	4.607 5 d. Potter	=	1.023 9 d. Fjdkr.
Singapur	4.731 6 —	=	4.897 6 —	=	1.088 3 —

Gantang, Vægt for visse Arter af Varer i Asien.

Borneo i Bandjar Masin, for Ris . . .	6.047 9 fr. Kilogr.	=	12.095 8 d. Pund.		
— Peber .	9.843 4 —	=	19.686 7 —		
Celebes i Makassar, for Ris:					
det holl. Handelsselskabs G.	5.659 9 —	=	11.319 9 —		
de indfødtes G.	3.773 3 —	=	7.546 6 —		
Java, for Kaffe	6.152 1 —	=	12.304 2 —		
i Bantam, for Korn, Ris og Salt. .	19.686 7 —	=	39.373 4 —		
Molukkerne (Amboina), for Ris og Salt	2.214 8 —	=	4.429 5 —		

Gantang, Hollændernes Navn for den japanesiske Schoo.

Ganton paa Borneo, d. s. s. Gantang.

Garce, Kornmaal i Asien.

Ceylon . .	50.849 4 fr. Hektoliter	=	5 263.26 d. Potter	=	36.550 4 d. Korntdr.
Madras . .	49.160 9 —	=	5 088.49 —	=	35.336 7 —
1 G. Ris vejer 4 198.68 Kilogr. = 8 397.36 d. Pund.					
Pondicherri = 44.868 7 Hektoliter = 4 644.22 d. Pott. = 32.251 5 d. Korntdr.					
1 G. Salt vejer	4 405.55 fr. Kilogr.	=	8 811.10 d. Pund.		
1 G. — i Yanaon vejer . . .	2 202.78 —	=	4 405.55 —		

Garce, Vægt paa Ceylon = 9 256½ eng. Pund = 4 198.68 fr. Kilogr. = 8 397.36 d. Pund.

Garniec, (Flertal Garcy), ældre Kornmaal og Maal for flydende Varer i Polen = 4 fr. Liter = 4.140 3 d. Potter = 0.920 1 d. Fjdkr.

Garnitza, russisk Maal for Kornvarer = 3.279 8 fr. Liter = 3.394 8 d. Potter.

Gaz, Længdemaal i Calcutta i Bengalen, d. s. s. Guz.

Gazzo, i Damask en Sum paa 20 Pjaster ell. = 2 Kr. 73 Øre.

Gebinde, tysk og østerrigsk Garnmaal.

	Pag.		Pag.		Pag.
Baiern	123.	Preussen	159.	Sachsen	166.
Braunschweig . . .	126.	Danzig	163.	Würtemberg	174.
Bremen	129.	Krefeld	160.	Østerrig	185.
Hannover	141.	Kønigsberg . . .	164.	Bøhmen og Mähren	
Osnabrück	141.				184, 185.

Gebräu, som Maal for Malt i Bremen var = 45 Scheffeln = 33.346 7 fr. Hektoliter = 23.969 6 d. Korntdr.

Gebräude, ældre Maal for Øl i Tyskland.

Hannover . . .	87.071 3 fr. Hektoliter	=	9 012.47 d. Potter	=	66.268 2 d. Øltdr.
Preussen . . .	41.221 1 —	=	4 266.67 —	=	31.372 5 —
Sachsen	94.307 3 —	=	9 761.45 —	=	71.775 4 —
Leipzig . . .	83.220 5 —	=	8 613.89 —	=	63.337 4 —

Gebund Hø ell. Straa vejede i Frankfurt a. M. før 1858 $8\frac{1}{3}$ fr. Kilogr. = $16\frac{2}{3}$ d. Pund.

Geestruthe, ældre Længdemaal i Hamburg = 4.585 144 fr. Meter = 14.609 186 d. Fod.

Geira, ældre Markmaal i Portugal = 58.564 0 fr. Ares = 59 453.41 d. Kvadr. Fod = 1.061 7 d. Tdr. Land.

Gelte, ældre Vinmaal i Bryssel = 2.708 8 fr. Liter = 2.803 8 d. Potter.

Geme, ældre spansk Længdemaal.

det gml. castil. . . . 0.139 317 fr. Meter = 0.443 893 d. Fod = 5.326 7 d. Tom.
i Madrid . . . . . 0.140 500 — = 0.447 661 — = 5.371 9 —

Gemeinthaler, ældre Sølvmønt i Kredsen Jever i Oldenburg = 1 Kr. 48.48 Øre.

Gemet, ældre Maal for Olie i Bryssel = 0.902 9 fr. Liter = 0.934 6 d. Potter.

Gendum, persisk Guld- og Sølvvægt = 0.047 917 fr. Gram.

Geographisk Mil = $\frac{1}{15}$ Æqvatorgrad eller = 7 420.414 8 fr. Meter = 23 642.925 4 d. Fod.

Geometrical Pace, Længdemaal i England = 5 eng. Fod = 1.523 986 fr. Meter = 4.855 725 d. Fod.

Georgd'or, ældre Guldmønt i Hannover = 14 Kr. 77.39 Øre, se Møntt. Pag. 340 (enk. Pistol).

Gerbab, et Stykke Bomuldstøj, 5 abessiniske Alen langt, der i Abessinien benyttes som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt.

Gerle som Maal for Most i Neuchâtel var tidligere 99 fr. Liter = 102.471 8 d. Potter.

Gers, persisk Længdemaal, d. s. s. Zer.

Gersch (Flertal Gurusch), ogsaa kaldet Pjaster, tyrkisk Mønt, som i Tripolis gjælder 15.65 Øre og i Tyrkiet som Guldmønt 16.39 Øre, se Møntt. Pag. 339 og som Sølvmønt 15.97 Øre, se Pag. 356. 1 Courant-Pjaster = 13.74 Øre.

Ges, persisk Længdemaal, d. s. s. Zer.

Gescheid, ældre Kornmaal.

Frankfurt am Main . . . . . 1.792 6 fr. Liter = 1.855 5 d. Potter.
Hessen-Darmstadt . . . . . 2.000 0 — = 2.070 1 —

Gewendt, ældre Markmaal i Bøhmen, d. s. s. Morgen.

Gharân, persisk Sølvmønt, d. s. s. Kran.

Ghe, Kornmaal i China, d. s. s. Ho.

Gherry, Længdemaal i Bengalen = 0.057 149 fr. Meter = 0.182 090 d. Fod = 2.185 1 d. Tom.

Ghirah, ældre tyrkisk Længdemaal = 0.042 862 fr. Meter = 0.136 567 d. Fod = 1.638 8 d. Tom.

Ghire, persisk Længdemaal, d. s. s. Girre.

Giarra, italiensk Navn for Oliemaalet Arbage i Tripolis.

Giarro, ældre Maal for Olie paa Sardinien = 16.817 6 fr. Liter = 17.407 4 d. Pott.

Gilbert som ældre Brændemaal i Frankfurt a. M., se Favn Brænde.

Gill, Maal for tørre og flydende Varer i England.

	fr. Liter.	d. Potter.
den nye for tørre og fl. Varer = $\frac{1}{3}\frac{1}{2}$ Imp. Gallon	0.142 0	0.147 0
den gml. for tørre Varer = $\frac{1}{2}\frac{1}{5}\frac{1}{6}$ Winch. Bushel	0.137 6	0.142 5
— — Vin = $\frac{1}{3}\frac{1}{2}$ gml. Vin-Gallon	0.118 3	0.122 4
— — Øl = $\frac{1}{3}\frac{1}{2}$ gml. Øl-Gallon	0.144 4	0.149 5

Giornata, ældre Markmaal i Piemont = 38.009 6 fr. Ares = 38 586.84 d. Kvadr. Fod = 0.689 1 d. Td. Land.

Girre, persisk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Girre Schahi	0.070 000	0.223 034	2.676 4
Girre Mokäsär	0.064 062	0.204 116	2.449 4

Glas, ældre Maal for flydende Varer i Baden = 0.150 0 fr. Liter = 0.155 3 d. Potter.

Goba, Maal for flydende Varer i Abessinien, d. s. s. Koba.

Goelack, Vægt.

Java: Batavia . . . . . 4.460 270 Kilogr. = 8.920 540 d. Pund.
— Bantam . . . . . 0.922 814 — = 1.845 629 —
Sumâtra: Palémbang, for Peber . 0.755 988 — = 1.511 976 —

Gombette, ældre Kornmaal i Genua = 1.214 2 fr. Liter = 1.256 7 d. Potter.

Gon, Længdemaal i Anam = 191.640 0 fr. Meter = 610.603 4 d. Fod.

Go ngoo, Maal for tørre og flydende Varer i Japan = 0.907 4 fr. Liter = 0.939 3 d. Potter.

Goonze, Guld- og Sølvvægt i Bombay = 0.115 990 fr. Gram.

Go schikaju, Maal for tørre og flydende Varer i Japan = 0.090 7 fr. Liter = 0.093 9 d. Pot.

Gouden Willem, ældre Guldmønt i Holland = 15 Kr. 1.91 Øre, se Mønttabel [Pag. 336.

Gourde paa Santo Domingo, d. s. s. Peso Papirpenge.

Grain, Handelsvægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Belgien, Gr. ældre Navn for Decigram	0.100 000	0.000 200
Bryssel, den ældre Gr.	0.050 745	0.000 101
Lüttich, — Gr.	0.050 683	0.000 101
England, som avdp. Vægt	0.059 062	0.000 118
— som Troy-Vægt	0.064 799	0.000 130
Frankrig (Poids usuelles)	0.054 253	0.000 109
— (Poids de marc)	0.053 115	0.000 106
Marseille (Poids de table)	0.044 263	0.000 089

Grain, engelsk Juvel- og Perlevægt og gml. fransk Juvelvægt, se Gran.

Grain, engelsk Medicinalvægt og gml. Medicinalvægt i Belgien, Frankrig og Schweiz, se Gran Medicinalvægt.

Grain in measure, Apothekermaal i England = 0.000 059 fr. Liter = 0.000 061 d. Pot, rummer 1 Grain avdp. Vægt = 0.059 062 fr. Gram destilleret Vand.

Gram, Længdemaal i Grækenland = 0.001 fr. Meter = 0.003 186 d. Fod = 0.458 8 d. Linier.

Gram, fransk Vægt = Vægten af 1 fr. Kub. Centimeter fersk Vand ved 4° C. = 0.002 000 d. Pund. [

Gramma i Italien = 1 fr. Gram.

Gramo i Spanien = 1 fr. Gram.

Gran, Handelsvægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Baden	0.061 035	0.000 122
Buenos-Ayres (Grano)	0.049 845	0.000 100
Joniske Øer (Grano)	0.064 799	0.000 130
Kirkestaten: Bologna (Grano)	0.047 116	0.000 094
Rom (Grano)	0.049 056	0.000 098
Lombardiet-Venedig = 1 fransk Decigram	0.100 000	0.000 200
Mailand, det ældre som Letvægt	0.047 279	0.000 095
Venedig, det ældre som Sværvægt	0.051 758	0.000 104
Mexico (Grano)	0.112 320	0.000 225
Norge	0.003 800	0.000 008
Polen (Granów)	0.044 000	0.000 088
Portugal (Grão)	0.049 805	0.000 100
Toscana (Grano)	0.049 124	0.000 098
Tyrkiet	0.050 040	0.000 100
Uruguay (Grano)	0.049 848	0.000 100

Gran, Guld- og Sølvvægt.

	fr. Gram.
Baden	0.061 035
Baiern	0.812 326
Braunschweig	0.811 998
Hamburg, fra 1858—68	0.811 996
Hessen-Darmstadt	0.812 288
Kirkestaten: Bologna (Grano)	0.047 116
— Rom (Grano)	0.049 056
Lombardiet-Venedig: Mailand (Grano)	0.050 998
— Venedig (Grano)	0.051 758
Lübeck	0.811 396
Mexico (Grano), som Guldvægt	0.047 926
Neapel (Grano)	0.044 550
Norge	0.003 570
Paraguay (Grano)	0.049 922
Portugal (Grão)	0.049 805
Preussen	0.811 988
Sachsen	0.810 913
Sardinien: Genua (Grano)	0.045 826
— Piemont (Grano)	0.053 363
Sicilien (Grano)	0.055 099
Slesvig og Holsten	0.811 396

	fr. Gram.
Spanien, gml. castil. Grano	0.049 923
Toscana (Grano)	0.049 124
Tyrkiet	0.050 040
Uruguay (Grano)	0.049 848
Østerrig: Dalmatien (Grano)	0.048 135
Gran, Møntvægt.	
Lombardiet-Venedig: Mailand (Grano)	0.050 998
Neapel (Grano)	0.044 550
Spanien (gml. castil. Grano)	0.049 923
Toscana (Grano)	0.049 124
Tyrkiet	0.050 115
Gran, Diamant-, Juvel- og Perlevægt.	
Algérien	0.051 750
England, som Juvelvægt (Grain)	0.051 326
— som Perlevægt (Grain)	0.051 839
Frankrig, som Juvelvægt (Grain)	0.051 375
Hamburg	0.051 465
Holland (Grein)	0.051 474
Kirkestaten: Bologna (Grano)	0.048 063
Lübeck, før 1861	0.051 193
Molukkerne, som Diamantvægt	0.049 217
Neapel (Grano)	0.051 404
Paraguay (Grano)	0.049 922
Portugal (Grão)	0.051 457
Rusland	0.051 474
Sardinien: Piemont (Grano)	0.053 363
Spanien (gml. castil. Grano)	0.049 923
Toscana (Grano)	0.049 124
Tyrkiet	0.050 040
Venedig (Grano)	0.051 758
Østerrig	0.051 526
Gran, Medicinalvægt.	
Baden, efter 1 Juli 1854	0.065 104
— før 1 Juli 1854	0.062 115
Baiern	0.062 500
Belgien (Grain), før 1 Jan. 1856	0.065 104
— det ældre Gr.	0.047 803
Braunschweig, efter 1858	0.062 500
— før 1858	0.060 900
Bremen, fra 1858—1871	0.062 500
— før 1858	0.062 127
Buenos-Ayres (Grano)	0.049 845
Danmark fra 1 Apr. 1858 — 1 Juli 1869	0.065 104
— før 1 April 1858	0.062 127
England (Grain ell. Minim)	0.064 799
Frankrig (Grain), fra 1812—1840	0.050 000
— før 1812	0.063 738
Hamburg, før 1 Juli 1858	0.062 088
Hannover, fra 1 Juli 1858 — 1 Jan. 1868	0.062 500
— før 1 Juli 1858	0.060 900
Hessen-Darmstadt	0.062 123
Holland (Grein), fra 1821—1872	0.065 104
— før 1821	0.064 084
Kirkestaten (Grano): Bologna	0.047 116
— — Rom	0.049 056
Lombardiet-Venedig (Grano): Mailand	0.047 279
— — Venedig	0.052 297
Lübeck, efter 1 Jan. 1861	0.062 500
— før 1 Jan. 1861	0.062 127
Mexico (Grano)	0.049 920

	fr. Gram.
Neapel (Grano ell. Acino)	0.044 550
Norge	0.062 126
Oldenburg, efter 1 Juli 1858	0.062 500
— før 1 Juli 1858	0.062 127
Paraguay (Grano)	0.049 922
Portugal (Grão)	0.049 805
Preussen, før 1 Juli 1858	0.060 900
Rusland. 1 Gran = 1.4 Doli	0.062 209
Finland	0.062 094
Sardinien (Grano): Genua	0.045 826
— — Piemont	0.053 363
— — Turin	0.057 632
— — Øen Sardinien	0.053 366
Schweiz (Grain)	0.065 104
Sicilien (Grano ell. Cocco)	0.055 099
Slesvig og Holsten, fra 1865—1871	0.062 500
— — før 1865	0.062 127
Spanien (Grano), den gml. castil.	0.049 923
— — i Aragonien	0.050 637
— — i Catalonien	0.043 511
Sverige	0.061 854
Toscana (Grano)	0.049 124
Tyrkiet	0.050 040
Uruguay (Grano)	0.049 848
Würtemberg	0.062 092
Østerrig, før 1876	0.072 924

Granadino, Sølvmønt i Columbia i Sydamerika siden 1847, senere kaldet Colombiano = 1 Peso ell. 3 Kr. 60 Øre, se Mønttabel, Bogotá, Pag. 365.

Graników, ældre Handelsvægt i Polen = 0.008 0 fr. Gram = 0.000 016 d. Pund.

Grano, Mønt paa Malta = 0.61 Øre, i Mexico = 4.07 Øre og i Nicaragua og Honduras = 3.75 Øre. Tidligere Kobbermønt i Neapel = $\frac{1}{100}$ Ducato di regno = den ældre sicilianske Bajocco = 2 sicilianske Grani, af Værdi 3.06 Øre, Sølvmønt paa 5 Grani, se Mønttabel Pag. 351. Tidligere ogsaa Mønt paa Sicilien = $\frac{1}{200}$ Ducato di regno = den ældre neap. Torneso = 1.53 Øre.

Grano som Vægt i Dalmatien, Italien, Spanien, paa de joniske Øer, i Buenos-Ayres, Mexico, Paraguay og Uruguay, se Gran.

Granottino, ældre Medicinalvægt i Genua = 0.000 080 fr. Gram.

Granotto, ældre Medicinalvægt i Genua = 0.001 909 fr. Gram, i Piemont = [0.002 223 fr. Gram.

Granów, det polske Navn for Vægten Gran.

Grão, det portugisiske Navn for Vægten Gran.

Grase, ældre Markmaal i Kredsen Jever i Oldenburg.

som Binnenlandmaasse . .	3 861.36 fr. Kvadr. Met.	= 39 200 d. Kvadr. Fod.
— Grodenlandmaasse . .	3 152.13 —	= 32 000 —

Greenbacks, Papirpenge i de nordamerik. Fristater, udstedte i 1862 i Borgerkrigenes Tid, i Begyndelsen lydende paa højst 1 000 Dollars, men efter 1878 ogsaa paa 5 000 og 10 000 Dollars. Enhver er pligtig at modtage disse, ligesom de ogsaa kunne benyttes ved Betaling af Told og ved alle offentlige Kasser. Paa Tider har Coursen været særdeles lav, men for Tiden er den nær Guldets Værdi.

Grista som tidligere Maal for Hø i Rusland var = $\frac{1}{2}$ Pud = 8.190 2 fr. Kilogr. = 16.380 5 d. Pund.

Griwenik, russisk Sølvskillemønt = 10 Kopek, se Mønttabel Pag. 353.

Groat ell. **Fourpence,** Sølvmønt i England = 4 Pence, se Pag. 348.

Grora, ældre Kornmaal i Syrien = 12.997 1 fr. Hektoliter = 1345.29 d. Potter = 9.342 3 d. Korntdr.

Gros, Handelsvægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Belgien. Gr. var tidligere Navnet for Dekagram.		
Bryssel, den ældre Gr.	3.653 7	0.007 307
Lüttich, — —	3.649 2	0.007 298

	fr. Gram.	d. Pund.
Frankrig. Gr. Poids usuelles	3.906 3	0.007 813
— Gr. Poids de marc	3.824 3	0.007 649
Marseille. Gr. Poids de table	3.187 0	0.006 374

Gros som Medicinalvægt i Frankrig, se Drachme.

Grosch, russisk Bronzemønt = 2 Kopek, se Kopek.

Groschen, tysk Mønt.

					se Mønttabel
Braunschweig, efter 1858	$\frac{1}{30}$	Thaler	= 8.89	Øre.	Pag. 357.
— før 1858	$\frac{1}{24}$	—	= 11.14	—	— 357.
Hamburg, Ritzebüttel Amt	$\frac{1}{10}$	Mark	= 8.89	—	
Hannover, fra 1858—1874	$\frac{1}{30}$	Thaler	= 8.89	—	— 359.
— 1834—1858	$\frac{1}{24}$	—	= 11.14	—	— 359.
Mecklenb.-Schwerin = 2 Schilling, efter 1848			= 11.14	—	
før 1848			= 12.99	—	
Oldenburg, fra 1857—1874	$\frac{1}{30}$	Thaler	= 8.89	—	— 361.
Preussen, fra 1857—1874	$\frac{1}{30}$	—	= 8.89	—	— 362.
— fra 1826—1857	$\frac{1}{30}$	—	= 8.91	—	— 362.
Danzig (kleine ell. preuss. Gr.)	$\frac{1}{30}$	Gylden	= 2.97	—	
Sachsen, fra 1857—1874	$\frac{1}{30}$	Thaler	= 8.89	—	— 362.
— fra 1841—1857	$\frac{1}{30}$	—	= 8.91	—	— 362.
— før 1841	$\frac{1}{24}$	—	= 11.69	—	
Sachsen-Weimar, fra 1857—1875	$\frac{1}{30}$	—	= 8.89	—	— 363.
— fra 1840—1857	$\frac{1}{30}$	—	= 8.91	—	— 363.
— før 1840	$\frac{1}{24}$	—	= 11.69	—	
— den gangbare Værdi alm.			= 11.00	—	

Groschen (Kaisergroschen), ældre Mønt i Østerrig-Ungarn = $\frac{1}{40}$ Conventionsthaler = 9.36 Øre.

Gross har 12 Dusin à 12 Stkr. ell. = 144 Stkr. I England er 1 Great Gross = 12 Gross ell. 1728 Stkr.

Grosso, ældre Mønt i Kirkestaten = $\frac{1}{20}$ Scudo romano = 19.35 Øre, se Mønttabel Pag. 350.

Grosso, det ældre Navn i Lombardiet-Venedig for det franske Dekagram.

Gross-Seitel, ældre Vinmaal i Østerrig = 0.530 5 fr. Liter = 0.549 1 d. Pot.

Grosz (Flertal Groszy), polsk Kobberm., hvoraf 30 p. 1 Zlot ell. Gylden = 1.44 Øre.

Grot, Mønt.

	Værdi.	se Mønttabel
Bremen, før 1872. 1 Gr. = $\frac{1}{72}$ Thaler Guld	4.10 Øre.	Pag. 358.
Holland. Den gml. Gr. = $\frac{1}{40}$ Gylden	3.75 —	
Hamburg. 1 Gr. vlämisch gjaldt	4.21 —	
Oldenburg, fra 1846—1857. 1 Gr. = $\frac{1}{72}$ Thaler	3.71 —	— 361.
— før 1846. 1 Gr. = $\frac{1}{72}$ Thaler i Guld	4.10 —	
i Courant	3.60 —	— 361.

Ground, Flademaal i Madras = 222.963 3 fr. Kvadr. Meter = 2 263.494 4 d. [Kvadr. Fod.

Grusch ell. **Pjaster,** tidligere Møntenhed i Serbien, se Pjaster.

Gränchen, ældre Vægt i Baden = 0.015 259 fr. Gram = 0.000 031 d. Pund.

Gröschel, ældre Mønt i Østerrig-Ungarn = 2.34 Øre.

Gudda, Maal for flydende Varer i Mokka = Cuddi.

Guez, Længdemaal i Pondicherri = 1.039 490 fr. Meter = 3.312 023 d. Fod.

Guilder, ældre Mønt i Capstaden = 6 Pence eng. Sterling ell. = 45.40 Øre. Som Mønt i britisk Guyana, d. s. s. Gylden, se Mønttabel Pag. 367.

Guinea, engelsk Guldmønt = 21 Shillings. Efter 1816 forekommer den kun sjældent. Værdien = 19 Kr. 6.75 Øre, se Mønttabel Pag. 335. G. ogsaa et blaat Bomuldstøj, der i Senegambien benyttes som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt.

Guiñon, Markmaal paa Philippinerne = 27.949 5 fr. Ares = 28 373.96 d. Kvadr. Fod = 0.506 7 d. Td. Land.

Gulack paa Java, d. s. s. Goelack.

Guncha, Maal for Korn og flydende Varer i Atschin paa Sumâtra = 132.959 3 fr. Liter = 137.622 0 d. Potter = 7.645 7 d. Skpr.

Gunda, Regningsmønt i Calcutta = 0.11 Øre. G. i Bengalen et Antal af 5 Stkr.

Gurd, Sølvmønt i britisk Guyana = 3 Kr. 4.81 Øre, se Mønttabel Pag. 367.

Gursay, Handelsvægt i Madras = 4 535.93 Kilogr. = 9 071.85 d. Pund.

Gutegroschen, Groschen, hvoraf 24 paa 1 Thaler, se Groschen.

Guz, Længdemaal i Asien.

	fr. Meter.	d. Fod.
Bássora	1.025 000	3.265 855
Bengalen: Calcutta	0.914 392	2.913 435
— Patna, for grove Varer	0.838 192	2.670 649
— — — fine —	1.079 490	3.439 472
Bombay	0.685 794	2.185 076
— Surate	0.609 595	1.942 290

Persien, d. s. s. Zer.

Guza, ældre Vinmaal paa Cypern = 0.650 9 fr. Liter = 0.673 7 d. Pot.

Gylden, Møntenhed i Holland, af Værdi siden 1875 1 Kr. 49.99 Øre, før den Tid 1 Kr. 50.19 Øre. Mønter i Guld, se Mønttabel Pag. 336, i Sølv, se Pag. 349 og 350. 1 Gylden luxemburger Courant var tidligere 1 Kr. 18.47 Øre.

Gylden ell. **Zlot** var tidligere (før 1841) Møntenheden i Polen, af Værdi 43.16 Øre. De ældre polske Mønter i Guld findes Pag. 338 og i Sølv Pag. 354. De nyere russisk-polske Sølvmønter efter 1832 findes anført Pag. 353, Gyldenen ved disse er sat nøjagtig = 15 Kopek ell. = 43.19 Øre. 10 Gylden altsaa = $1\frac{1}{2}$ russisk Sølv-Rubel.

Gylden, Møntenhed i Sydtyskland indtil 1875; i Følge Overenskomsten i Wien af 24 Jan. 1857 udmøntedes den i den saakaldte $52\frac{1}{2}$ Gyldenfod, men efter Conventionen i München af 25 Aug. 1837 i den saakaldte $24\frac{1}{2}$ Gyldenfod.

	Værdi.	se Mønttabel
Baden, fra 1857—74	1 Kr. 52.38 Øre.	Pag. 356.
— — 1837—57	1 — 52.72 —	— 356.
Baiern, fra 1857—75	1 — 52.38 —	— 357.
— Guldgylden	6 — 20.88 —	— 339.
— — 1837—57	1 — 52.72 —	— 357.
Frankfurt a. M., fra 1857—74	1 — 52.38 —	— 358.
— — 1837—57	1 — 52.72 —	— 358.
— Guldgylden	6 — 21.18 —	— 340.
Hessen-Darmstadt, fra 1857—75	1 — 52.38 —	— 359.
— — 1837—57	1 — 52.72 —	— 359.
— Gylden i Guld	1 — 50.64 —	— 341.
Würtemberg, fra 1857—74	1 — 52.38 —	— 363.
— — 1837—57	1 — 52.72 —	— 363.
— Gylden i Guld	1 — 48.44 —	— 342.

Desuden fandtes tidligere i Tyskland Mønter under Navn af Gylden, saaledes i Danzig den saakaldte preussiske Gylden = $\frac{1}{3}$ ældre Thaler = 89.09 Øre. I Mecklenburg-Schwerin = $\frac{2}{3}$ Thaler, der efter 1848 havde en Værdi = 1 Kr. 78.18 Øre og før 1848 = 2 Kr. 7.87 Øre. I Sachsen før 1841, den saakaldte leipziger Gylden = $\frac{7}{10}$ ældre sachsiske ell. preussiske Thaler = 1 Kr. 87.08 Øre og den saakaldte meissner Gylden = $\frac{14}{10}$ preussiske Thaler = 2 Kr. 45.55 Øre.

Gylden, Møntenheden i Østerrig-Ungarn.
Efter 1857 udmøntet i 45-Gyldenfoden, af Værdi = 1 Kr. 77.78 Øre.
Før 1857 — i 20 — — = 1 — 87.11 —
Mønter i Guld, se Mønttabel Pag. 342, i Sølv Pag. 364. 1 Gylden «wiener Valuta» i Værdi = 74.84 Øre.

Gylden, færøisk Mønt før 1836 = 5 Mark à 4 Skind = 80 Skilling dansk Courant = $\frac{2}{3}$ Species = 2 Kr. 66.67 Øre.

Gylden, Mønt i Batavia, af Værdi 1 Kr. 50.19 Øre, se Mønttabel Pag. 370.
I den ældre Java Valuta var 1 G. = 1 Kr. 31.41 Øre.
I britisk Guyana var 1 G. = 1 Kr. 1.60 Øre, se Mønttabel Pag. 367.
I Capstaden var 1 G. = 45.40 Øre.

H.

Hab, en Pengesum i Siam = 4 000 Bat = 9 317 Kroner.

Hab som Vægt i Siam, d. s. s. Pikol.

Habba ell. **Habbeh,** Vægt i Bagdâd = 0.210 4 fr. Gram = 0.000 421 d. Pund.

Habbeh, Guld- og Sølvvægt i Ægypten = 0.257 367 fr. Gram.

Hacienda, ældre Markmaal i Mexico = 87.780 5 fr. Kvadr. Kilometer = 15 913.15 d. Tdr. Land = 1.547 1 d. Kvadr. Mil.

Hadschula, groft Messingtraad, der tidligere benyttedes og til Dels endnu benyttes i Sansibar i Stedet for Mønt.

Haï, en Pengesum i Siam = 4 000 Bat = 9 317 Kroner.

Haï som Vægt i Siam, d. s. s. Pikol.

Hailoh, Længdemaal i Bankahulu paa Sumâtra = 0.914 392 fr. Meter = 2.913 435 [d. Fod.

Halbe, ældre Maal for Korn og flydende Varer.

Østerrig, som Maal for Korn	30.743 4	fr. Liter	=	31.821 5	d. Potter.
— som Maal for Vin	0.707 4	—	=	0.732 2	—
Ungarn, som Maal for Korn . . .	0.833 7	—	=	0.863 0	—
— som Maal for flyd. Varer	0.848 4	—	=	0.878 2	—

Halbgramm, Handelsvægt fra 1858—71 i Braunschweig, Bremen, Hamburg, Hannover og Oldenburg = ½ fr. Gram = 0.001 000 d. Pund.

Halbkilogram ell. **Pfund,** tysk Vægt efter 1872 = 500 fr. Gram = 1 d. Pund.

Hâlebi ell. **Pik Hâlebi,** Alenmaal i Tyrkiet = 0.685 8 fr. Meter = 2.185 1 d. Fod = 1.092 5 d. Alen. I Moldau d. s. s. Khalibi, s. d. A.

Half-Crown, engelsk Sølvskillemønt = 2½ Shillings = 2 Kr. 26.99 Øre, se Møntabel Pag. 348.

Half-Groat, ældre Kobbermønt i England = 2 Pence = 15.13 Øre.

Halfpenny, engelsk Bronzemønt = ½ Penny = 3.78 Øre.

Half-Sixpence, ældre Sølvmønt i England = 3 Pence = 22.70 Øre.

Halfspann, gml. Maal for Korn, Malt, Salt, Stenkul og Kalk i Sverige = 8 Kappar = 36.640 6 fr. Liter = 37.925 6 d. Potter = 2.107 0 d. Skpr. = 0.215 5 d. Kultd.

Halfstop, gml. Maal for flydende Varer i Sverige = ¼ Kanna = 0.654 3 fr. Liter = 0.677 2 d. Pot.

Halvanker ell. **Otting,** Maal for Øl i Danmark = 16.424 0 fr. Liter = 17 d. Potter.

Halvottingkar, dansk Kornmaal = 1.086 9 fr. Liter = 1⅛ Pot.

Halvpægl, Maal for flydende Varer i Danmark = 0.120 8 fr. Liter = ⅛ d. Pot eller 6¾ d. Kub. Tom.

Halvtønde, dansk Rummaal.

som Kornmaal	2¼ d. Kub. Fod	=	69.560 6 fr. Liter	=	72 d. Potter.
— Kulmaal	2¾ —	=	85.018 5 —	=	88 —
— Ølmaal	2⅛ —	=	65.696 1 —	=	68 —

Halwar, persisk Vægt: H. diwani 294.400 0 Kilogr. = 588.800 0 d. Pund.
H. asbi 117.760 0 — = 235.520 0 —

Hand, engelsk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Bengalen = 3 eng. Tom.	0.076 199	0.242 786	2.913 4
England = 4 —	0.101 599	0.323 715	3.884 6

Hanega, gml. Kornmaal i Spanien.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
det gml. castilianske	55.501 0	57.447 3	3.191 5
i Madrid	55.339 9	57.280 6	3.182 3

Hank, engelsk Garnmaal, se Pag. 17.

Hao, chinesisk Regningsmønt = 0.053 4 Øre.

Hao, chinesisk Flademaal = 0.673 350 fr. Kvadr. Meter = 6.835 762 d. Kvadr. Fod.

Hao, Kornmaal i Anam = 28 fr. Liter = 28.981 9 d. Potter = 1.610 1 d. Skpr.

Hao, Vægt i Anam = 0.003 905 fr. Gram = 0.000 008 d. Pund. Guld- og Sølvvægt i China = 0.003 757 fr. Gram.

Hap som Vægt i Siam, d. s. s. Pikol.

Haraff, Regningsmønt i Mokka = 3 Kr. 92.70 Øre.

Harbeha, Maal for Olie i Tripolis = 11.636 4 fr. Liter = 12.044 4 d. Potter. I Vægt rummer dette 8½ Oke = 10.376 8 fr. Kilogr. = 20.753 6 d. Pund.

Hardary, Milemaal i Bengalen = 1 828.783 6 fr. Meter = 5 826.870 2 d. Fod = 0.242 8 d. Mil.

Harf ell. **Dahab,** et Antal af 120 Glasperler, der i Abessinien benyttes som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt.

Haroba, Kornmaal i Marokko, d. s. s. Jarroba.

Harra, Handelsvægt i Surate i Bombay.

den store	356.632 7	fr. Kilogr.	=	713.265 4	d. Pund.
den lille	118.877 6	—	=	237.755 1	—

Hasta, Længdemaal paa Pulo Pinang = 0.457 196 fr. Meter = 1.456 718 d. Fod.
Kvadr. **Hasta**, Flademaal paa Pulo Pinang = 0.209 028 fr. Kvadr. Meter = 2.122 026 d. Kvadr. Fod.
Hath, Normal-Længdemaal i eng. Ostindien = 18 eng. Tom. = 0.457 196 fr. Meter = 1.456 718 d. Fod.
Hât'h, Længdemaal i Pondicherri, d. s. s. Coudée.
Kvadr. **Hath**, Flademaal i eng. Ostindien = 0.209 028 fr. Kvadr. Meter = 2.122 026 d. Kvadr. Fod.
Hatschi-Mongseng i Japan er = 8 Sen ell. Mongseng, se Pag. 296.
Hauer ell. **Motika**, ældre Flademaal i Ungarn.
enten 200 Kvadr. Klafter = 7.193 3 fr. Ares = 7 302.55 d. Kvadr. Fod
eller 250 — = 8.991 6 — = 9 128.19 —
Haufen som Brændemaal i Preussen, se Favn Brænde; som ældre Maal for Stenkul i Preussen = 24.183 0 fr. Hektoliter = 2 503.111 1 d. Potter = 14.222 2 d. Kultdr.; som Maal for Tørv i Preussen = 3 Klafter = 10.016 7 fr. Kub. Meter = 324 d. Kub. Fod = 72 d. Korntdr., tidligere var en Haufen = 6 000 [Tørv.
Haut som Længdemaal i eng. Ostindien, d. s. s. Hath.
Havelboden, ældre Flademaal i Hamburg = 5 600 hamb. Kvadr. Fod = 4.598 9 fr. Ares = 4 668.744 2 d. Kvadr. Fod.
Hazé, Længdemaal i Vest Turkestan = 42 eng. Tom. = 1.066 790 fr. Meter = 3.399 008 d. Fod.
Kvadr. **Hazé**, Flademaal i Chiwa = 1.138 042 fr. Kvadr. Meter = 11.553 253 d. Kvadr. Fod.
Hectárea, Hectógramo, Hectólitro og **Hectómetro** i Spanien = 1 fr. Hektare, Hektogram, Hektoliter og Hektometer.
Heer, engelsk Garnmaal, se Pag 17.
Heftdrem, persisk Vægt for flydende Varer = 23 fr. Gram = 0.046 d. Pund.
Hektar i Norge, Sverige, Tyskland og Østerrig = 1 fr. Hektare.
Hektare, fransk Markmaal = 1 fr. Kvadr. Hektometer = 10 000 fr. Kvadr. Meter = 101 518.70 d. Kvadr. Fod = 1.812 834 d. Tdr. Land. 16 H. ere nærligen = 29 d. Tdr. Land.
Hektogram, fransk Vægt = 100 fr. Gram = 0.200 0 d. Pund.
Hektoliter, fransk Rummaal = $\frac{1}{10}$ fr. Kub. Meter = 100 fr. Liter = 3.234 6 d. Kub. Fod = 103.506 8 d. Potter = 0.588 1 d. Stenkulstd. = 0.718 8 d. Korntd. = 0.761 1 d. Øltd. 1 Hektoliter Stenkul med Top regnes i Frankrig at veje 100 fr. Kilogr. = 200 d. Pund.
Hektometer, fransk Længdemaal = 100 fr. Meter = 318.620 0 d. Fod.
Kvadr. **Hektometer**, fransk Flademaal = 10 000 fr. Kvadr. Meter = 1 fr. Hektare = 101 518.70 d. Kvadr. Fod = 1.812 8 d. Tdr. Land.

Heller, ældre Mønt i Tyskland og Østerrig.

					Værdi.
Baden og Baiern.	1 H. = $\frac{1}{8}$	Kreuzer = $\frac{1}{2}$	Pfennig		0.32 Øre.
Frankfurt a. M.	1 H. = $\frac{1}{4}$	— = 1	—	1857—74	0.63 —
—				1837—57	0.64 —
Hessen-Darmstadt.	1 H. = $\frac{1}{4}$	— = 1	—	1857—75	0.63 —
—				1837—57	0.64 —
Würtemberg.	1 H. = $\frac{1}{6}$	— = $\frac{2}{3}$	—	1837—57	0.42 —
Østerrig-Ungarn.	1 H. = $\frac{1}{8}$	— = $\frac{1}{2}$	—	. . . . .	0.39 —

Heller, ældre Guld- og Sølvvægt.

	fr. Gram.		fr. Gram.
Baiern	0.456 934	Preussen	0.456 749
Braunschweig, før 1871 . .	0.456 749	Køln	0.456 665
Hamburg, før 1858	0.456 748	Østerrig	0.548 180
Lübeck	0.456 410		

Hellergewicht, ældre Handelsvægt i Leipzig før 1 Nov. 1858 = 0.456 665 fr. Gram = 0.000 913 d. Pund.

Henkemann, ældre Maal for Øl og Mælk.
Oldenburg . . . . . 39.902 1 fr. Liter = 41.301 4 d. Potter.
Delmenhorst til Øl . . . . . 34.668 5 — = 35.884 2 —
Heo ell. **Hëu**, Maal for Korn i Anam, d. s. s. Hao.
Hesp, irsk Garnmaal, se Pag. 17.

Hestekraft til Udmaaling af Dampmaskiners Kraft.

			danske Fodpund.	dansk Hestekr.	engelsk Hestekr.	fransk Hestekr.
Danmark	28 800	Fodpund pr. Min.	28 800	1.000 0	0.990 6	1.004 3
England	33 000	—	29 073	1.009 5	1.000 0	1.013 9
Frankrig	4 500	Kilogr. Meter.	28 676	0.995 7	0.986 3	1.000 0
Norge	29 100	Fodpund pr. Min.	28 980	1.006 2	0.996 8	1.010 6
Sverige	36 000	—	28 948	1.005 1	0.995 7	1.009 5
Tyskland	4 500	Kilogr. Meter.	28 676	0.995 7	0.986 3	1.000 0
Preussen, eft. 1859	28 800	Fodpund pr. Min.	28 800	1.000 0	0.990 6	1.004 3
— før 1859	30 600	—	28 624	0.993 9	0.984 6	0.998 2
Østerrig, før 1876	25 800	—	29 104	1.010 6	1.001 1	1.014 9
— efter 1876	4 500	Kilogr. Meter.	28 676	0.995 7	0.986 3	1.000 0

Hezar, ældre Sølvmønt i Persien, d. s. s. Kran.

Hidalgo, Guldmønt i Mexico = 36 Kr. 70.59 Øre, se Mønttabel Pag. 344.

Hide of Land, Markmaal i England = 100 Acres = 40.467 8 fr. Hektares = 73.361 5 d. Tdr. Land.

Himpten ell. **Himten,** ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Braunschweig	31.144 8	32.237 0	1.790 9
Hamburg, efter 1844, ogsaa til Kalk	27.480 7	28.444 4	1.580 2
— før 1844	26.367 0	27.291 6	1.516 2
Hannover	31.152 5	32.245 0	1.791 4
Lauenburg	27.560 0	28.526 5	1.584 8
Mecklenburg-Schwerin, boitzenb. Maal	25.691 4	26.592 4	1.477 4
Slesvig og Holsten	34.780 3	36.000 0	2.000 0

Hiyaku-Mongseng = 100 japanesiske Sen, se Pag. 297.

Hjakumeh, Vægt i Japan = 377.993 9 fr. Gram = 0.755 988 d. Pund.

Ho, Kornmaal i China = 0.103 1 fr. Liter = 0.106 7 d. Pot.

Hocka, Vægt i Bagdâd = 1.346 603 Kilogr. = 2.693 206 d. Pund.

Hoed, ældre Maal for Kalk og Stenkul i Holland.

for Kalk .. 9.710 0 fr. Hektoliter = 1 005.05 d. Potter = 6.979 5 d. Krntdr.
— Stenkul 11.700 0 — = 1 211.03 — = 6.880 9 d. Kultdr.

Hogshead, Maal for flydende Varer i England.

	eng. Gallons.	fr. Liter.	d. Potter.	d. Øltdr.
det nye H. til Øl	54	245.353 4	253.957 6	1.867 3
— - Vin og andre fl. V.	63	286.245 7	296.283 8	
det gml. H. til Ale	48	221.809 3	229.587 8	1.688 1
— - Beer	54	249.535 5	258.286 3	1.899 2
— - Vin	63	238.474 5	246.837 4	

1 H. fremmede Vine i originale Foustager regnes for Tiden i England at indeholde:

	eng. Gallons.	fr. Liter.	d. Potter.
Bordeauxvin (Claret) og Hermitage	46	209.0	216.3
Rhinskvin (Hock)	30	136.3	141.1
Tent	52	236.3	244.6

1 Hogshead Smaasild i England holder 40 Gallons = 181.74 fr. Liter = [188.12 d. Potter.

Holster, ældre Kornmaal i Bryssel.

til Havre 25.733 6 fr. Liter = 26.636 0 d. Potter = 1.479 8 d. Skpr.
- andre Kornsorter 24.379 2 — = 25.234 1 — = 1.401 9 —

Hondert som Maal for Søsalt i Holland var = 248.110 2 fr. Hektoliter = 25 681.10 d. Potter = 178.341 0 d. Korntdr. og regnedes i Vægt = 28 000 amstd. Ponden = 13 834.5 fr. Kilogr. = 27 669.1 d. Pund.

1 Hondert Skind er i Holland = 104 Stkr.

Hong-kong Dollar, Sølvmønt paa Hong-kong = 3 Kr. 88.17 Øre, se Mønttabel Pag. 370.

Hoop, ældre Maal for Korn i Hannover = 1.947 0 fr. Liter = 2.015 3 d. Potter.

Hot, Vægt i Anam = 0.000 390 5 fr. Gram.

Hube ell. **Hufe,** ældre tysk Markmaal.

Frankfurt a. M. 607.523 5 fr. Ares = 11.013 4 d. Tdr. Land.
Mecklenburg-Schwerin 1 300.717 6 — = 23.579 9 —
den katastrirte Hufe = 600 bonitirte Scheffel.
— bonitirte — = 300 — —

Hufe Landes som ældre Markmaal i Sachsen var forskjelligt i de forskjellige Egne, enten 12, 15, 18, 24 eller 30 Ackern, s. d. A.
Huhn, Vægt i China, d. s. s. Fen.
Hummerträd (Hummerfoustage). En saadan holder i Sverige $\frac{1}{2}$ Tunna = 24 Kannar = 62.812 5 fr. Liter = 65.015 3 d. Potter.
Hun, Mønt i Siam = 5.82 Øre.
Hun, Guld- og Sølvvægt i Siam = 0.382 314 fr. Gram.
Hundert, ældre Flademaal i Kredsen Jever i Oldenburg = 1930.678 7 fr. Kvadr. Meter = 19 600 d. Kvadr. Fod = 0.350 0 d. Td. Land.
Hundertel, ældre Toldvægt i Østerrig = 5 fr. Gram = 0.010 0 d. Pund.
Hundertstel, ældre Handelsvægt i Lübeck = Hundertel.
Hundrede som Angivelse af Mønt paa Island lig 120 Alen, s. d. A.
Hundrede, ordinairt i Danmark og England = 100 Stkr. Stort Hundrede i Danmark og England alm. = 120, i England for Horn = 128 Stkr. I England er 1 Hundrede Salt = 7 Last ell. Load à 18 Barrels. 1 Hundrede Klipfisk ell. Stokfisk = 124 Stkr. 1 Hundrede Sild = 120 Stkr.
Hundredweight, det engelske Centner, s. d. A. Denne Vægt benyttes endvidere i de nordamerikanske Fristater og i de engelske Kolonier.

	eng. Pund.	fr. Kilogr.	d. Pund.
Jamaica og Bahamaøerne	100	45.359 3	90.718 5
Nordam. Fristater, i Reglen	100	45.359 3	90.718 5
nogle Steder dog . . .	112	50.802 4	101.604 8
Californien, almindelig	112	50.802 4	101.604 8
ved Kornvarer dog kun . .	100	45.359 3	90.718 5
Sandwichsøerne	100	45.359 3	90.718 5

Hunt, ældre Maal for Tørv i Bremen = 13.566 2 fr. Kub. Meter = 438.81 d. Kub. Fod = 97.513 6 d. Korntdr.
Huy, Vægt i Anam = 0.000 003 905 fr. Gram.
Hwo, Kornmaal i China = 51.550 0 fr. Liter = 53.357 8 d. Potter = 2.964 3 d. Skpr.
Hwub, Guld-, Sølv- og Møntvægt i China = 0.000 038 fr. Gram.
Hæfte Papir er i Østerrig-Ungarn nu = 10 Ark Papir, se Pag. 184. I Portugal (Caderno) = 5 ell. 6 Ark, se Pag. 81.

I.

Icze, ældre Rummaal i Ungarn.
som Kornmaal . . . . . 0.833 7 fr. Liter = 0.863 0 d. Pot.
som Maal for flydende Varer . . . . . 0.848 4 — = 0.878 2 —
Igbi i Nigerdeltaet i Øvreguinea, d. s. s. Manilla.
Ikilik, Sølvmønt i Tyrkiet = 2 Pjaster = 31.94 Øre, se Pag. 356.
Ikosar, det græske Navn for den tyrkiske Mønt paa 20 Pjaster = 3 Kr. 19.45 Øre, se Mønttabel, Tyrkiet, Pag. 356.
Ila, Navnet paa Madagaskar for $\frac{1}{48}$ fr. 5-Francs i Sølv = $7\frac{1}{2}$ Øre.
Imbutto, ældre Kornmaal paa Sardinien i Cágliari og Sassari = 3.156 3 fr. Liter = 3.266 9 d. Potter.
Imbutto, ældre Flademaal paa Sardinien = 2.491 7 fr. Ares = 2 529.541 5 d. Kvadr. Fod.
Imi, ældre Maal for flydende Varer i Würtemberg.
som Helleichmaass . . . . . 18.370 4 fr. Liter = 19.014 7 d. Potter.
— Trübeichmaas . . . . . 19.174 2 — = 19.846 6 —
Immi, ældre Kornmaal i Schweiz = $1\frac{1}{2}$ fr. Liter = 1.552 6 d. Potter.
Imperial (den halve), russisk Guldmønt = 5 Rubler Guld = 5 Rubler 15 Kopek Sølv = 14 Kr. 87.68 Øre, se Mønttabel Pag. 338.
Imperial-Dukat, russisk-polsk Guldmønt = 3 Rubler Guld = 3 Rubler 9 Kopek Sølv = 8 Kr. 92.61 Øre; se Mønttabel Pag. 338.
Inch, engelsk Navn for Tomme, s. d. A.
Iranambatry, Navnet paa Madagaskar for $\frac{1}{72}$ fr. 5-Francs i Sølv = 5 Øre.
Isabelino, ældre Guldmønt i Spanien, d. s. s. Doblon de Isabel, se Mønttabel Pag. 339.
Ischaku (Flertal Schaku), Længdemaal i Japan, se Fod.

J.

Jarda Jonia, Længdemaal paa de joniske Øer = 0.914 392 fr. Meter = 2.913 435 [d. Fod.

Jarimlik, tyrkisk Mønt = 20 Parà = 7.99 Øre.

Jarocha, ældre Længdemaal i Mexico = 4.190 000 fr. Meter = 13.350 178 d. Fod.

Kvadr. **Jarocha**, ældre Flademaal i Mexico = 17.556 100 fr. Kvadr. Meter = 178.227 248 d. Kvadr. Fod.

Jarra, ældre Maal for Brændevin i Mexico = 9.074 8 fr. Liter = 9.393 0 d. Potter.

Jarre, fransk Navn for Oliemaalet Arbage i Tripolis.

Jarroba, Kornmaal i Marokko = 159 fr. Liter = 164.575 9 d. Potter = 1.142 9 [d. Korntdr.

1 J. Byg vejer 71 Kilogr. = 142 d. Pund.
Hvede — 100 — = 200 —
Majs — 92 — = 184 —

Jauchart ell. **Jauchert**, ældre Markmaal i Tyskland.

Baiern	34.072 7 fr. Ares	= 34 590.17 d. Kvadr. Fod	= 0.617 7 d. Td. Ld.
Würtemberg.	47.276 2 —	= 47 994.16 —	= 0.857 0 —

Jehn, Vægt i Anam = 6.248 0 fr. Kilogr. = 12.496 0 d. Pund.

Jif i Senegambien, d. s. s. hvidt Pagne, s. d. A.

Jirmi-parà ell. **Jirmilik**, tyrkisk Mønt = 20 Parà, der som Sølvmønt er = 7.99 Øre og som Kobbermønt er = 6.87 Øre.

Jirmilik ell. **Bejas-jirmilik**, Sølvmønt i Tyrkiet = 20 Pjaster = 3 Kr. 19.45 Øre, se Mønttabel Pag. 356.

Jo, Kornmaal i China = 0.051 5 fr. Liter = 0.053 4 d. Pot.

Joch, ældre Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Tdr. Ld.
Østerrig (Katastraljoch)	57.546 4	58 420.40	1.043 2
Ungarn (den almindelige)	43.159 8	43 815.30	0.782 4

undertiden benyttes ogsaa den wiener Joch og kaldes da Lanatz.

Jodschan, Milemaal i Bengalen, d. s. s. Yojan.

Johk, Kubikmaal i Siam, d. s. s. Yoke.

Jomfru, gml. Maal for flydende Varer i Sverige = $\frac{1}{3\frac{1}{2}}$ Kanna = 0.081 8 fr. Liter = 0.084 7 d. Pot.

Jonke, Markmaal paa Java = 283.858 8 fr. Ares = 5.145 9 d. Tdr. Land.

Jorbe, Længdemaal i Bengalen = 0.006 350 fr. Meter = 0.020 232 d. Fod = [2.913 4 d. Linier.

Jôt, Milemaal i Siam, se Mil.

Journal, Markmaal i Vindistricterne i Bordeaux = 40 Règes de Médoc = 31.815 8 fr. Ares = 0.576 8 d. Td. Land. Den ældre J. var = 32 Règes de Bordeaux = 31.927 8 fr. Ares = 0.578 8 d. Td. Land.

Jow, Længdemaal i Bengalen, d. s. s. Corbe.

Juchart, ældre Markmaal i Schweiz = 36 fr. Ares = 36 546.73 d. Kvadr. Fod = 0.652 6 d. Td. Land.

Juk, **Juik** ell. **Jux**, en Pengesum i Tyrkiet = 100 000 Asper = $833\frac{1}{3}$ Pjaster eller c. 136 Kr. 60 Øre.

Jumba, Længdemaal paa Pulo Pinang = 3.657 567 fr. Meter = 11.653 740 d. Fod.

Jumba, Flademaal paa Pulo Pinang = 13.377 798 fr. Kvadr. Meter = 135.809 664 [d. Kvadr. Fod.

Juvelkarat, se Karat Juvelvægt.

Jux, se Juk.

Jück, ældre Markmaal i Tyskland.

	fr. Ares	d. Kvadr Fod.	d. Tdr. Ld.
Hannover = $2\frac{1}{2}$ Morgen	65.526 4	66 521.59	1.187 9
Oldenburg, den nye Jück	45.383 0	46 072.26	0.822 7
— den gml. ell. Katasterjück .	56.028 4	56 879.33	1.015 7

Jüh, Kornmaal i China = 164.960 0 fr. Liter = 170.744 9 d. Potter = 1.185 7 [d. Korntdr.

Jüslik, ældre Sølvmønt i Tyrkiet = 100 Parà = $2\frac{1}{2}$ Pjaster.

Jüslik ell. **Sarre-jüslik**, Guldmønt i Tyrkiet = 100 Pjaster = 16 Kr. 39.24 Øre, se Mønttabel Pag. 339.

K.

Kabellengte, hollandsk Navn for Kabellængde, s. d. A.

Kabellængde, Længdemaal til Søs.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Kabellgd.
Danmark. 600 Fod	188.312 1	600.000 0	1.000 0

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Kabellgd.
England (Cablelength) 120 Fathoms . .	219.454 0	699.224 4	1.165 4
Frankrig (Encâblure nouvelle)	200.000 0	637.240 0	1.062 1
— (gml. Encâblure)	194.903 6	621.001 9	1.035 0
Holland (Kabellengte)	235.500 0	750.350 1	1.250 6

Kabiet, Længdemaal i Siam = 0.005 208 fr. Meter = 0.016 595 d. Fod = 2.389 6 d. Linier.

Kabir ell. **Kabukt,** Regningsmønt i Mokka = 3.85 Øre,

Kadah, Kornmaal i Rosette i Ægypten = 5.916 7 fr. Liter = 6.124 2 d. Potter 1.360 9 d. Fjdkr.

Kahn, Vægt i Anam = 624.800 0 fr. Gram = 1.249 600 d. Pund.

Kaisergroschen, ældre Mønt i Østerrig-Ungarn = $\frac{1}{40}$ Conventionsthaler = 9.36 Øre.

Kála ell. **Dhra'à,** Alen i Marokko, se Alen.

Kalkbütte, ældre Maal for Kalk.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.	d. Kultdr.
Frankfurt a. M.	141.948 9	146.926 8	1.020 3	
Hessen-Darmstadt, ogsaa til Kul . .	156.250 0	161.729 4	1.123 1	0.918 9

Kalkmittel ell. **Kalkmüttel,** ældre Maal for Kalk.

Østerrig . . . 153.717 1 fr. Liter = 159.107 7 d. Potter = 1.104 9 d. Korntdr.

Kalkscheffel, se Scheffel.

Kalktonne, ældre Maal for Kalk i Hamburg, se Tønde.

Kalwar, persisk Vægt, d. s. s. Halwar.

Kamel-Last antages at være følgende Vægt.

i Buchara = 640 russ. Pund . . .	262.09	fr. Kilogr.	= 524.17 d. Pund.
i Chiwa	314.50	—	= 629.01 —
i Persien . . . . . c.	220	—	= 440 —

undertiden 250—260 Kilogr. = 500—520 d. Pund.

Kamieni, ældre Handelsvægt i Polen = 25 Funtów (Pund) = 10.137 6 fr Kilogr. = 20.275 2 d. Pund. Til Uld = 32 Funtów = 12.976 1 fr. Kilogr. = 25.952 3 d. Pund.

Kan, hollandsk Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Holland	1.000 0	1.035 1
Paa Java	1.491 2	1.543 5

Kanang, Kornmaal i Siam 1.000 0 1.035 1

Kande, Maal for flydende Varer.

Danmark	1.932 2	2.000 0
Norge = 2 norske Potter	1.930 2	1.997 9
Reval	2.354 1	2.436 7
Riga og Libau	2.550 5	2.640 0

Kanna, Enheden for det svenske Hulmaal = $\frac{1}{10}$ sv. Kub. Fod = 2.617 321 fr. Liter = 2.709 106 d. Potter. Den ældre Kanna var = $\frac{1}{10}$ sv. Kub. Fod = 2.617 188 fr. Liter = 2.708 969 d. Potter.

Kanne i Tyskland efter 1 Jan. 1872 = 1 fr. Liter.

Kanne, ældre tysk Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.
Oldenburg	1.425 1	1.475 0
Delmenhorst	1.444 5	1.495 2
Kredsen Jever	1.405 3	1.454 5
Sachsen-Weimar: Jena	1.601 2	1.657 3
Slesvig og Holsten	4.347 5	4.500 0

Kanne, ældre Maal for flydende Varer.

Baiern	1.069 0	1.106 5
Hamburg, til Vin og Brændevin	1.811 4	1.874 9
— til Mælk	1.974 8	2.044 1
Hannover	1.947 0	2.015 3
Lauenburg	1.811 4	1.874 9
Lübeck, til Vin	1.818 8	1.882 5
— - Øl	1.862 7	1.928 0
Mecklenburg-Schwerin	1.850 7	1.915 6
Oldenburg, til Øl og Mælk	1.425 1	1.475 0
— - Vin, Brændevin og Eddike	1.368 7	1.416 7
Delmenhorst, til Øl	1.444 5	1.495 2
— - andre flydende Varer	1.100 0	1.138 6
Kredsen Jever, til Vin og Øl	1.405 3	1.454 5
Fyrstendømmet Lübeck, til Øl	1.811 4	1.874 9

	fr. Liter.	d. Potter.
Sachsen, dresdner Kanne	0.935 6	0.968 4
— Visir Kanne	1.403 4	1.452 6
Leipzig, Schenkkanne	1.204 0	1.246 2
— Visirkanne	1.404 7	1.453 9
Sachsen-Weimar, Ohm-Maass	0.995 9	1.030 8
— Schenk-Maass	0.896 3	0.927 7
Slesvig og Holsten	1.811 4	1.874 9

Kanne som Vægt for Smør, var efter 1851 i Sachsen = 1 fr. Kilogr. = 2 d. Pund.

Kannland, gml. Flademaal i Sverige = 1000 sv. Kvadr. Fod = 88.150 204 fr. Kvadr. Meter = 894.889 429 d. Kvadr. Fod.

Kanta, ældre Vinmaal i Ungarn = 8.484 0 fr. Liter = 8.781 5 d. Potter.

Kantár, Vægt i Grækenland, Tyrkiet o. a. Steder.

		fr. Kilogr.	d. Pund.
Abessinien = 100 Rottel		31.103 5	62.207 0
Algérien = 100 Rottel.	K. Attári	54.608 0	109.216 0
—	K. Gheddári	61.434 0	122.868 0
—	K. Kebir	92.151 0	184.302 0
— 1 Kantár Hør = 200 Rottel A.		109.216 0	218.432 0
— 1 — Bly og Bomuldsg. = 150 R. A.		81.912 0	163.824 0
— 1 — raa Bomuld = 110 Rottel A.		60.068 8	120.137 6
Bagdâd, til Handelsbrug = 22½ Man		181.791 4	363.582 9
— - Apothekerbrug = 30 —		242.388 6	484.777 1
Grækenland, se Centner.			
Persien = 30 Karavane-Man		220.800 0	441.600 0
Rumænien, se Centner.			
Senegambien		100.000 0	200.000 0
Smyrna, i selve Smyrna 45 Oke		57.646 6	115.293 3
— uden for — 44 —		56.365 6	112.731 2
Syrien: Aleppo, det nye K. = 250 Oke		320.259 1	640.518 2
— — det gml. K. = 200 —		256.207 3	512.414 6
— Beïrût = 180 Oke		230.586 6	461.173 1
— — undertiden = 44 Oke		56.365 6	112.731 2
— Damask = 100 Rotoli		256.207 3	512.414 6
Tripolis = 100 Rottel		48.832 0	97.664 0
— = 500 —		244.160 0	488.320 0
— Told-Kantár = 110 Rottel		53.715 2	107.430 4
Bengasi = 125 Rottel		61.040 0	122.080 0
Tunis, Kantár Attári = 100 Rottel A.		50.688 0	101.376 0
— til Bomuld = 110 Rottel A.		55.756 8	111.513 6
— til Bomuldsgarn og Jærn = 150 Rott. A.		76.032 0	152.064 0
Tyrkiet, K., Cantáro ell. Kintal = 100 Rottel		56.111 0	112.222 0
— til Bomuld = 45 Oke		57.646 6	115.293 3
Candia, Kantár ell. Cantáro = 100 Rotoli		52.766 4	105.532 9
Cypern, — — = 100 —		237.771 6	475.543 3
— til Bomuld og Fisk = 180 Oke		228.260 8	456.521 6

Ægypten.

Oke.	fr. Kilogr.	d. Pund.	Oke.	fr. Kilogr.	d. Pund.
36	44.473 0	88.945 9	47 2/5	58.704 3	117.408 6
36½	45.090 6	90.181 3	48	59.297 3	118.594 6
36¾	45.399 5	90.799 0	50⅖	62.262 1	124.524 3
37	45.708 3	91.416 6	50½	62.385 7	124.771 4
37½	46.326 0	92.652 0	54	66.709 4	133.418 9
37¾	46.634 8	93.269 7	72	88.945 9	177.891 8
39½	48.796 7	97.593 4	78	96.358 1	192.716 2
40½	50.032 1	100.064 2	82	101.299 5	202.599 0
41⅖	51.143 9	102.287 8	86	106.241 0	212.481 9
43⅓	53.532 3	107.064 5	93⅔	115.712 1	231.424 1
44	54.355 8	108.711 7	100	123.536 0	247.072 0
45	55.591 2	111.182 4			

Suakin = 180 Rottel 131.352 6 262.705 2

Kantar-â'chary i Tyrkiet = 1 fr. Quintal métrique.

Kappe, ældre Markmaal i Riga og Libau = 1.486 4 fr. Ares = 1508.996 3 d. Kvadr. Fod.

Kappe, gml. Maal for Korn, Malt, Salt, Stenkul og Kalk i Sverige = $1\frac{3}{4}$ Kanna = 4.580 1 fr. Liter = 4.740 7 d. Potter = 1.053 5 d. Fjdkr.

Kappland, gml. Flademaal i Sverige = 1750 sv. Kvadr. Fod = 154.262 858 fr. Kvadr. Meter = 1566.056 500 d. Kvadr. Fod = 0.028 0 d. Td. Land.

Kar, Længdemaal i Vest-Turkestan = 3.200 4 fr. Meter = 10.197 0 d. Fod.

Kara, Vægt i Tyrkiet, d. s. s. Kirát.

som Vægt i Bássora, den store . . . 2 540.12 Kilogr. = 5 080.24 d. Pund.
den lille . . . 1 270.06 — = 2 540.12 —

Karanna, et Stykke Bomuldstøj af 10 abessiniske Alens Længde, der i Abessinien benyttes som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt.

Karapul, Mønt i Chiwa, d. s. s. Pul.

Karat, Handelsvægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Baden	0.244 141	0.000 488
Kirkestaten: Bologna (Carato)	0.188 464	0.000 377
Smyrna (Kirát)	0.200 162	0.000 400
Tyrkiet (Kirát)	0.200 162	0.000 400
Venedig (Carato), som Sværvægt	0.207 031	0.000 414

Karat, Guld- og Sølvvægt.

	fr. Gram.
Algérien (Karub ell. Karuba)	0.194 311
Baden	0.244 141
Baiern, til Guld	9.747 917
Braunschweig, til Guld indtil 1871	9.743 979
Hamburg, til Guld, 1858—68	9.743 954
Hessen-Darmstadt, til Guld	9.747 458
Kirkestaten: Bologna (Carato)	0.188 464
Lübeck, til Guld	9.736 754
Malta (Carato)	0.183 747
Mokka	0.194 427
Preussen, til Guld	9.743 979
Sachsen, til Guld	9.730 962
Slesvig og Holsten, til Guld	9.736 754
Tripolis (Kirát), til Guld	0.190 750
Tunis (Khárub)	0.198 000
Tyrkiet (Kara, Kirát ell. Killo)	0.200 162
Venedig (Carato)	0.207 031
Ægypten (Kirát)	0.772 100
Østerrig: Dalmatien (Carato)	0.192 538

Karat, Møntvægt.

Tyrkiet (Kara, Kirát ell. Killo)	0.200 460

Karat, Juvelvægt.

Algérien (Kirát)	0.207 000
Baden	0.244 141
Baiern	0.205 894
Braunschweig, efter 1 Juli 1858	0.205 894
— før 1 Juli 1858	0.205 537
Bremen	0.205 894
England (Carat)	0.205 304
Frankfurt am Main	0.205 833
Frankrig (Carat)	0.205 500
Hamburg	0.205 858
Hannover, efter 1858	0.205 894
— før 1858	0.205 537
Hessen-Darmstadt	0.206 250
Holland	0.205 894
Kirkestaten: Bologna (Carato)	0.192 253
Lübeck, efter 1 Jan. 1861	0.205 894
— før 1 Jan. 1861	0.204 773
Malta (Carato)	0.183 747
Molukkerne	0.196 867

	fr. Gram.
Neapel (Carato)	0.205 615
Persien (Kirát)	0.200 000
Preussen	0.205 537
Rusland	0.205 894
Sachsen	0.205 894
Sardinien: Genua (Carato)	0.205 250
— Piemont (Carato)	0.213 452
Toscana (Carato)	0.196 494
Tyrkiet (Kara, Kirát ell. Killo)	0.200 162
Venedig (Carato)	0.207 031
Ægypten (Kirát)	0.772 100
Østerrig	0.206 103

Karat, Medicinalvægt i Tyrkiet (Kirát) = 0.200 162 fr. Gram.

Karch, ældre Vægt i Østerrig = 224.024 0 Kilogr. = 448.048 0 d. Pund.

Karor, en Pengesum i Pondicherri = 100 Lac ell. 10 Mill. Rupees = 17 495 920 Kroner.

Karre, ældre Maal for Trækul i Braunschweig = 100 Kub. Fuss = 3.323 8 fr. Kub. Meter = 75.163 9 d. Kub. Fod = 16.703 1 d. Korntdr.

Karren ell. **Kasten,** ældre Maal for Kul og Sand.

	Kub. Zoll.	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Kultdr.
Bremen	7 068	0.990 9	102.563 4	0.582 7
Sachsen	52 140	6.852 7	709.300 3	4.030 1

Würtemberg, til Sand = 8 Kub. Fuss = 0.188 1 fr. Kub. Meter = 6.084 7 [d. Kub. Fod.

Karub, ældre Mønt i Algérien = 2.79 Øre.

Karub, ældre Guldvægt i Algérien = 0.194 311 fr. Gram.

Karwar, Markmaal i Aderbeidjan i Persien = 156.800 0 fr. Ares = 2.842 5 d. [Tdr. Land.

Karwar, persisk Vægt, d. s. s. Halwar.

Kassab ell. **Kassabeh,** Længdemaal i Ægypten.

den store = $6\frac{2}{3}$ Pik Bélidi = 3.850 000 fr. Meter = 12.266 867 d. Fod.
den lille = $6\frac{1}{3}$ — = 3.657 500 — = 11.653 523 —

Kvadr. **Kassab** ell. **Kassabeh,** Flademaal i Ægypten.

den store = 14.822 500 fr. Kvadr. Meter = 150.476 1 d. Kvadr. Fod.
den lille = 13.377 306 — = 135.804 7 —

Kasten som Maal for Mørtel i Würtemberg var = 96 Helleichmaass = 176.356 3 fr. Liter = 182.540 8 d. Potter = 1.267 6 d. Korntdr. Som Maal for Sand i Würtemberg = 8 Kub. Fuss = 0.188 1 fr. Kub. Meter = 6.084 7 d. Kub. Fod.

Kattha, Flademaal i Bengalen = 66.889 0 fr. Kvadr. Meter = 679.048 3 d. Kvadr. Fod.

Kaubang, Guld- og Sølvvægt paa Amboina blandt Molukkerne = 0.461 407 [fr. Gram.

Kauris, d. s. s. Cowries, s. d. A.

Kebir, et Antal af 3 Glasperler, der i Abessinien benyttes som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt.

Keel, Kulvægt i England = 424 Centweight = $21\frac{1}{5}$ Tons = 21 540 fr. Kilogr. 43 080 d. Pund. Som ældre Kulmaal i England var den = 8 Newcastle Chaldrons = 231.118 0 fr. Hektoliter = 135.922 1 d. Kultdr.

Kees, ældre Mønt paa Java, d. s. s. Kepping = 0.48 Øre.

Keg, benyttet om Sild i England d. s. s. Skok = 60 Stkr. 1 Keg Melasse paa Cuba er = $5\frac{1}{2}$ gml. eng. Vin-Gallons = 20.819 2 fr. Liter = 21.549 3 d. Potter. 1 Keg Frugter i de nordam. Fristater vejer 100 eng. Pund = 45.359 3 fr. Kilogr. = 90.718 5 d. Pund.

Kehle, d. s. s. Amulé, s. d. A.

Kela, d. s. s. Keleh, s. d. A.

Kêle, Kornmaal i Syrien, d. s. s. Kiló.

Keleh, Kornmaal i Ægypten.

i Alexandria . .	22.583 3	fr. Liter =	23.375 3	d. Potter =	1.298 6	d. Skpr.
- Kairo	14.916 7	— =	15.439 8	— =	0.857 8	—

Kella, Rismaal i Mokka, d. s. s. Mekmeda.

Ken, Længdemaal i Siam = 1 fr. Meter = 3.186 200 d. Fod.

Keng, den chinesiske Sømil, se Sømil.

Som Længdemaal i Japan = 1.821 856 fr. Meter = 5.804 799 d. Fod.

Kvadr. **Keng,** Flademaal i Japan = 3.319 161 fr. Kv. Met. = 33.695 688 d. Kv. Fod.

Keping, ældre Mønt i Tappanuli paa Sumâtra = 0.96 Øre.
Keping, Guld- og Sølvvægt i Bankahulu paa Sumâtra = 3.445 1 fr. Gram.
Kepping, ældre Mønt paa Java = 0.48 Øre.
Kerân, persisk Sølvmønt, d. s. s. Kran = 72 Øre, se Mønttabel Pag. 371.
Kersch, det arabiske Navn i Abessinien for Maria Theresiadaleren, af Værdi = 3 Kr. 74.22 Øre.
Kette i Tyskland efter 1872 og i Østerrig-Ungarn efter 1876 = 1 fr. Dekameter = 10 fr. Meter = 31.862 0 d. Fod. 22 K. = 701 d. Fod. Som ældre Længdemaal i Sachsen = 42.950 5 fr. Meter = 136.848 8 d. Fod.
Kettenfuss, ældre Længdemaal i Hannover, se Fod.
Khahoon, Kornvægt i Bengalen = 1354.73 fr. Kilogram = 2709.46 d. Pund.
Khalibi, Længdemaal i Rumænien, se Alen.
Khárub, Mønt i Tunis = $\frac{1}{16}$ Pjaster = 2.82 Øre; men paa Grund af Kobbermøntens ringe Værdi, maa man betale 24 Khárub for en Sølvpjaster.
Khárub, Vægt i Tripolis og Tunis.

Tripolis	0.190 750	fr. Gram =	0.000 382 d. Pund.
Tunis	0.198 000	— =	0.000 396 —

Kharuba, Vægt for Majs i Mogador i Marokko = 108 Kilogr. = 216 d. Pund.
Kheteh Wakia, ældre Længdemaal i Sansibar lig 2 Gange Længden af Halsens [Omkreds.
Kiang, Kornmaal i Siam, d. s. s. Koyang.
Kibabo, Kornmaal i Sansibar = 0.857 1 fr. Liter = 0.887 2 d. Potter.
Kiën, Kornmaal i Siam, d. s. s. Koyang.
Kila, Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Marokko	89.000 0	92.121 1	5.117 8
Moldau, d. s. s. Kilo.			
Sansibar (ogsaa kaldet Pissi)	3.428 6	3.548 8	0.197 2
Ungarn = den pressburger Metzen	62.530 0	64.722 8	3.595 7

Kilderkin, Maal for Øl i England.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Øltdr.
den nye = 18 Imp. Gallons	81.784 5	84.652 5	0.622 4
den gml., til Ale = 16 gml. Gallons	73.936 4	76.529 3	0.562 7
— - Beer = 18 —	83.178 5	86.095 4	0.633 1

Kile, Kornmaal i Syrien, d. s. s. Kiló.
Kiléï-â'chary i Tyrkiet = 1 fr. Hektoliter.
Killo, ældre Vægt i Tyrkiet, se Karat.
Kiló, Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.		
Grækenland, den nye (ogsaa for fl. V.)	100.000 0	103.506 8	5.750 4	Skpr.
— den ældre	33.160 0	34.322 9	1.906 8	—
Rumænien: Moldau	435.100 0	450.358 3	3.127 5	Tdr.
— Valachiet	681.274 4	705.165 6	4.897 0	—
Smyrna	54.139 2	56.037 7	3.113 2	Skpr.
Syrien	36.103 0	37.369 1	2.076 1	—
Tyrkiet: Burgas og Serres	72.185 6	74.717 0	4.150 9	—
— Candia, Øen	35.247 2	36.483 2	2.026 8	—
— Konstantinopel	36.092 8	37.358 5	2.075 5	—
— Ruschtschuk	216.556 7	224.151 0	1.556 6	Tdr.
— Saloniki og Varna	144.371 1	149.434 0	1.037 7	—
— Schumna, Rasgrad og Silistria	288.742 2	298.868 0	2.075 5	—

1 Kiló Kornvarer vejede i Konstantínopel:

	Oke.	fr. Kilogr.	d. Pund.
Byg	16	20.50	40.99
Hvede, god	22—23	28.18—29.46	56.37—58.93
— ringere	18	23.06	46.12
Hør- og Hampefrø	20	25.62	51.24
Rug	21—22	26.90—28.18	53.80—56.37
Sesam	16—17	20.50—21.78	40.99—43.56
— asiatisk, højst	16	20.50	40.99

1 Kiló Cocons vejede i Brussa:

friske	4—5	5.12—6.41	10.25—12.81
tørrede	$1\frac{1}{4}$—2	1.60—2.56	3.20—5.12

Kilogram, fransk Vægt = Vægten af 1 fr. Liter = 1 fr. Kub. Decimeter fersk Vand ved 4° C. = 1 000 fr. Gram = 2 danske Pund.
Kilógramo i Spanien = 1 fr. Kilogram.

Kiloliter, fransk Maal for tørre og flydende Varer = 1 fr. Kub. Meter = 1000 fr. Liter = 32.345 888 d. Kub. Fod = 1 035.068 4 d. Potter = 5.881 1 d. Stenkulstdr. = 7.188 0 d. Korntdr. = 7.610 8 d. Øltdr.

Kilometer, fransk Længdemaal = 1000 fr. Meter = 3 186.200 0 d. Fod = 0.132 8 d. Mil. 113 Kilometer ere nærligen = 15 d. Mil.

Kvadr. **Kilometer,** fransk Flademaal = 1 Mill. fr. Kvadr. Meter = 100 fr. Hektares = 181.283 4 d. Tdr. Land = 0.017 625 d. Kvadr. Mil.

Kilómetro i Spanien = 1 fr. Kilometer.

Kin som Vægt i China, d. s. s. Catty, som Vægt i Japan, se King.

King, Flademaal i China = 673.350 0 fr. Ares = 683 576.18 d. Kvadr. Fod = 12.206 7 d. Tdr. Land.

King, Vægt i Japan = 604.790 2 fr. Gram = 1.209 580 d. Pund.

Kinnetje, ældre hollandsk Maal for Kalk = 15.171 9 fr. Liter = 15.703 9 d. Potter = 3.489 8 d. Fjdkr.

Kintal, Vægt i Tyrkiet og Smyrna, d. s. s. Kantár.

Kintâr, Handelsvægt i Marokko.

		fr. Kilogr.	d. Pund.
Kintâr = 100 Aratel, de nordlige Havne		50.800 0	101.600 0
- sydlige —		54.000 0	108.000 0
— = 150 — de nordlige Havne		76.200 0	152.400 0
- sydlige —		81.000 0	162.000 0
— = 125 — i Safi		67.500 0	135.000 0
Kintâr-el-a'rub = 75 Aratel, de nordl. Havne . . .		38.100 0	76.200 0
- sydlige — . . .		40.500 0	81.000 0
Kintâr til Brug ved Tolden.		45.333 3	90.666 7

Kio, Flademaal i China = 168.337 5 fr. Kvadr. Meter = 1 708.940 4 d. Kvadr. [Fod.

Kirán, Mønt i Bássora = 72.00 Øre.

Kirát, Handelsvægt i Tyrkiet og Smyrna, se Karat.
Guld- og Sølvvægt i Tripolis, Tyrkiet og Ægypten, se Karat.
Juvelvægt i Algérien, Persien, Tyrkiet og Ægypten, se Karat.
Medicinal- og Møntvægt i Tyrkiet, se Karat.

Kirât, Længdemaal i Ægypten.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Kirât = $\frac{1}{2}\frac{1}{4}$ Draâ Istambúli	0.028 208	0.089 877	1.078 5
= $\frac{1}{2}\frac{1}{4}$ Pik Endáseh	0.026 600	0.084 753	1.017 0
= $\frac{1}{2}\frac{1}{4}$ — Béledi ell. P. Massri . .	0.024 062	0.076 667	0.920 0
= $\frac{1}{2}\frac{1}{4}$ — Mehendaseh	0.031 958	0.101 823	1.221 9
= $\frac{1}{2}\frac{1}{4}$ — Mekias	0.022 529	0.071 782	0.861 4
Kirât for Stenhuggere i Kairo	0.770 000	2.453 374	

Kirát, Flademaal i Ægypten.

	fr. Kvadr. Meter.	d. Kvadr. Fod.
$\frac{1}{2}\frac{1}{4}$ af den store Feddán	247.041 7	2 507.934 9
$\frac{1}{2}\frac{1}{4}$ — lille —	185.795 9	1 886.176 1

Kirk-Ar, Vægt i Chiwa = 2.457 069 fr. Kilogr. = 4.914 139 d. Pund.

Kirk-parà, tyrkisk Mønt = 40 Parà, som Sølvmønt = 15.97, som Kobbermønt = 13.74 Øre.

Kirobo, Navnet paa Madagaskar for en Fjerdedel af den fr. 5-Francs i Sølv = 90 Øre.

Kis (ell. Pung), en Pengesum i Ægypten = 500 Pjaster = 90 Kr.

Kis Cseber, Maal for Vin i Ungarn = 42.420 0 fr. Liter = 43.907 6 d. Potter.

Kiss, Vægt i Sansibar = 7 Farasla = 113.165 3 Kilogr. = 226.330 7 d. Pund.

Kiste, Maal for adskillige Varer i Malaga.

for Mandler	25 Libras	= 11.502 3 Kilogr.	= 23.004 6	d. Pund.
— Figner	112½ —	= 51.760 5 —	= 103.520 9	—
— Sæbe	100 —	= 46.009 3 —	= 92.018 6	—

Kiun, Vægt i China = 18.143 706 Kilogr. = 36.287 412 d. Pund.

Kjæde, Længdemaal i hollandsk Guyana = 20.720 435 fr. Meter = 66.019 449 d. Fod. Se ogsaa Kette.

Kvadr. **Kjæde,** Flademaal i hollandsk Guyana = 429.336 4 fr. Kvadr. Meter = 4 358.567 7 d. Kvadr. Fod.

Klafter, tysk Længdemaal, se Favn.

Klafter som Brændemaal, se Favn Brænde.

Kvadr. **Klafter,** ældre tysk Flademaal.

Hessen-Darmstadt . . .	6.250 000 fr. Kvadr. Meter	= 63.449 189	d. Kvadr. Fod.
Østerrig og Bøhmen . .	3.596 653 —	= 36.512 749	—

Kub. **Klafter,** ældre tysk Kubikmaal.

Baden	5.832 0	fr. Kub. Meter	= 188.641 2 d. Kub. Fod.
Hessen-Darmstadt . . .	15.625 0	—	= 505.404 5 —
Preussen	3.338 9	—	= 108.000 0 —
Østerrig	6.821 0	—	= 220.631 1 —

Klapp, Garnmaal i Bøhmen og Mähren, se Pag. 185.

Knipp, Garnmaal i Kredsen Jever i Oldenburg, se Pag. 156.

Knot, den engelske Admirality knot = 6 080 eng. Fod = 1 853.167 4 fr. Meter = 5 904.561 8 d. Fod.

Knæk, Uldgarnsmaal i Danmark, holder 80 Traade, se Pag. 11.

Koba, Maal for flydende Varer i Abessinien = 1.016 0 fr. Liter = 1.051 6 d. Potter.

1 Koba Honning vejer	1.555 2	fr. Kilogr.	= 3.110 3 d. Pund.
— Smør —	0.933 1	—	= 1.866 2 —

Koddie paa Java, d. s. s. Snes ell. = 20 Stkr.

Koffala, Guld- og Sølvvægt i Mokka = 3.110 8 fr. Gram.

Kohlenbütte, ældre Maal for Trækul i Frankfurt am Main = 121.205 9 fr. Liter = 125.456 4 d. Potter = 0.871 2 d. Korntd.

Kok' ell. **Koku,** Maal for tørre og flydende Varer i Japan = 181.486 6 fr. Liter = 187.851 1 d. Potter = 1.304 5 d. Korntdr.

Kola, Handelsvægt i Aleppo i Syrien = 76.862 2 fr. Kilogr. = 153.724 4 d. Pund.

Kolleh, Maal for flydende Varer.

Syrien, for Olie	33.306 9	fr. Kilogr.	= 66.613 9 d. Pund.
Tunis, for Olie, Eddike og Mælk	10.080 0	fr. Liter	= 10.433 5 d. Potter.

Kolrys, Maal for Trækul i Sverige = 40 Tønder = 6.595 3 fr. Stères = 213.331 3 d. Kub. Fod = 47.407 0 d. Korntdr.

Kommassih, Kobbermønt i Mokka, af Værdi $\frac{3}{4}$ à 1 Øre.

Konew, ældre Maal for flydende Varer i Polen = 5 Garniéc = 20 fr. Liter = 20.701 4 d. Potter.

Koolah, Kornmaal i Bankahulu paa Sumâtra = 4.129 4 fr. Liter = 4.274 2 d. Potter = 1.899 7 d. Fjdkr.

Koonkee, Kornvægt i Bengalen = 264.595 7 fr. Gram = 0.529 191 d. Pund.

Koorje i Calcutta og Madras, d. s. s. Snes ell. = 20 Stkr.

Kop, Maal for tørre Varer i Holland.

den nuværende (siden 1823)	1.000 0	fr. Liter	= 1.035 1 d. Potter.
den ældre K. for Kalk	1.011 5	—	= 1.046 9 —
for Kornvarer	0.869 2	—	= 0.899 7 —

Kopang, Guld-, Sølv- og Diamantvægt paa Borneo = 0.621 368 fr. Gram.

Kopek, rnssisk Mønt = $\frac{1}{100}$ Rubel, Mønter i Sølv, se Mønttabel Pag. 353.

Kopfstücke, ældre østerrigsk Sølvmønt = 20 ældre Kreuzern = 62.37 Øre.

Korb, ældre Maal for Tørv i Oldenburg.

Staden Oldenburg	c. 200	fr. Liter	= 207 d. Potter = $1\frac{4}{9}$ Korntdr.
Kredsen Jever	$94\frac{3}{4}$	—	= 98 — = $\frac{2}{3}$ —

Kordscha i Sansibar, d. s. s. Snes ell. = 20 Stkr.

Koretz, ældre Kornmaal i Ungarn = 31.265 0 fr. Liter = 32.361 4 d. Potter = 1.797 9 d. Skpr.

Korn, ældre Handelsvægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Mecklenburg-Schwerin og Strelitz, Preussen og Sachsen	0.016 667	0.000 033
Sverige, tillige som Guld-, Sølv- og Møntvægt . .	0.042 508	0.000 085

Kornvægt. Den hollandske Kornvægt angiver hvor mange hollandske Troy-Ponden (à 492.167 72 fr. Gram) det gml. amsterd. Kornmaal Zak (= 83.442 0 fr. Liter) vejer. Kjendes nu denne Vægt, kan Vægten af Sædarten findes for andre Lande efter nedenstaaende Reductionstal.

Naar Sædarten siges at veje			Maalet i fr. Liter.	Vægten fr. Gram.
i Holland	100	Pund.	83.442 0	492.167 7
vejer 1 Tønde i Danmark	164.116 4	—	139.121 2	500.000 0
1 Bushel i England	47.266 2	—	36.348 7	453.592 7
1 Hektoliter i Frankrig . .	58.983 2	Kilogr.	100.000 0	1 000.000 0
1 Tønde i Norge	164.563 3	Pund.	138.973 7	498.113 1
1 Scheffel i Preussen . . .	69.312 1	—	54.961 5	467.711 0
1 Tønde i Sverige	228.790 3	—	164.882 9	425.075 8

Korrel, hollandsk Vægt = 1 fr. Decigram.

Korzec (Flertal Korcy), ældre Kornmaal i Polen = 128 fr. Liter = 132.488 8 d. Potter = 0.920 1 d. Korntd.

Kosa, Milemaal i Ranguhn, se Mil.

Kòssabeh, Længdemaal i Ægypten, d. s. s. Kassab.

Kossera, Vægt i Suakin i Ægypten = 43.784 2 fr. Kilogr. = 87.568 4 d. Pund.

Kotyli, Maal for tørre og flydende Varer i Grækenland = 0.100 0 fr. Liter = 0.103 5 d. Pot.

Koyan ell. **Koyang,** se Coyan ell. Coyang.

Kran, persisk Sølvmønt = 1 fransk Franc ell. 72 Øre, se Mønttabel Pag. 371. I Bagdâd gjælder 1 Kran kun 69.88 Øre.

Kreuzer, Mønt i Sydtyskland = $\frac{1}{60}$ Gylden = 2.54 Øre. Sølvmønter lydende paa Kreuzer findes anført i Mønttabellen for Baden Pag. 356, Baiern Pag. 357, Frankfurt a. M. Pag. 358, Hessen-Darmstadt Pag. 359 og Würtemberg Pag. 363.

Kreuzer, Mønt i Østerrig-Ungarn. Efter 1857 = $\frac{1}{100}$ Gylden, af Værdi 1.78 Øre, før 1857 = $\frac{1}{60}$ Gylden = 3.12 Øre, se Mønttabel Pag. 364. Den nuværende Kreuzer (fra 1857) benævntes i Begyndelsen Neukreuzer, et Navn der ikke benyttes mere.

Kreytzar, det ungarske Navn for Mønten Kreuzer.

Kroba, Kornmaal i Marokko, d. s. s. Jarroba.

Krone, Møntenhed i det skandinaviske Møntsystem, deles i 100 Øre. Mønter i Guld, se Mønttabellen Pag. 335, 338 og 339 og i Sølv Pag. 347, 352 og 355.

Krone, enkelt og dobbelt, er i Tyskland efter 1876 d. s. s. Guldmønterne paa 10 og 20 Mark, af Værdi henholdsvis 8 Kr. 88.89 Øre og 17 Kr. 77.78 Øre, se Mønttabel Pag. 339. Fra 1857—1876 fandtes i Tyskland og i Østerrig-Ungarn Guldmønter paa hele og halve Kroner, af Værdi henholdsvis 24 Kr. 80 Øre og 12 Kr. 40 Øre, se Mønttabel, Preussen, Pag. 341 og fl. St.

Krone, ældre Guldvægt i Frankfurt am Main = 3.364 827 fr. Gram.

Kross, ældre Maal for flydende Varer i Detaillehandelen i Lübeck = 0.941 0 fr. Liter = 0.974 0 d. Pot.

Kru, Kornmaal i Guinea, d. s. s. Crue.

Krug, ældre Maal for Korn og flydende Varer i Ostfriesland = 1.384 6 fr. Liter = 1.433 1 d. Potter.

Kruschka, russisk Maal for flydende Varer = $\frac{1}{10}$ Wedro = 1.229 9 fr. Liter = 1.273 1 d. Potter.

Ku, Kornmaal i China, d. s. s. Hwo.

Kuan, Kornmaal i Siam, d. s. s. Coyang.

Kuba, d. s. s. Koba.

Kubieke foran et hollandsk Længdemaal betyder Kubik.

Kubieke Duim, hollandsk Kubikmaal = 1 fr. Kub. Centimeter.

Kubieke El, hollandsk Kubikmaal = 1 fr. Kub. Meter.

Kubieke Palm, hollandsk Kubikmaal = 1 fr. Kub. Decimeter.

Kubieke Roede, hollandsk Kubikmaal = 1 fr. Kub. Dekameter.

Kubus, Rummaal i Grækenland = 0.0010 fr. Liter = 0.001 035 d. Pot.

Kudschira sasi ell. **Kudschira schaku,** Alenmaal i Japan, se Alen.

Kuéi, Kornmaal i China = $\frac{1}{1000000}$ Tsching.

Kufe, ældre Maal for flydende Varer.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Øltdr.
Preussen, for Øl	4.580 1	474.074 1	3.485 8
Sachsen, for Øl	7.858 9	813.454 0	5.981 3
Leipzig, for Øl	10.402 6	1076.736 2	7.917 1
Ungarn, Originalkufe i Presburg	1.357 4	140.504 3	

Kuhl, Maal for Kornvarer i Rusland, skal egentligen holde 1 Tschetwert, men lovmæssigt skal en Kuhl veje for

Rugmel med Sæk	300	russ. Pund	= 122.85	Kilogr.	= 245.71	d. Pund.
uden —	290	—	— = 118.76	—	= 237.52	—
Gryn med Sæk	320	—	— = 131.04	—	= 262.09	—
uden —	310	—	— = 126.95	—	= 253.90	—
Rug med Sæk	360	—	— = 147.42	—	= 294.85	—
Byg —	260	—	— = 106.47	—	= 212.95	—
Havre —	220	—	— = 90.09	—	= 180.19	—
Havre (utørret)	237	—	— = 97.05	—	= 194.11	—

Kuip, gml. hollandsk Maal for Øl = 9.434 9 fr. Hektoliter = 976.574 6 d. Potter = 7.180 7 d. Øltdr.

Kula, Maal for flydende Varer i Marokko = 15.155 0 fr. Liter = 15.686 5 d. Potter. I Vægt holder 1 K. 22 Artal Olie = $11\frac{3}{8}$ fr. Kilogr. = $22\frac{3}{4}$ d. Pund.

Kulack, Vægt paa Java, d. s. s. Goelack.

Kulatsch, Længdemaal i Chiwa = 2.133 581 fr. Meter = 6.798 015 d. Fod.

Kulleh, ældre Maal for flydende Varer i Algérien = 16.666 7 fr. Liter = 17.251 1 d. Potter, men regnedes almindeligen = 16 fr. Liter = 16.561 1 d. Potter.
Kulu i Nigerdeltaet i Øvreguinea, d. s. s. Cowries.
Kumpf, ældre Maal for Korn i Hessen-Darmstadt = 8 fr. Liter = 8.280 5 d. Potter
Kung, Flademaal i China, d. s. s. Pu. [= 1.840 1 d. Fjdkr.
Kup, Længdem. i Siam = 0.25 fr. Meter = 0.796 550 d. Fod = 9.558 6 d. Tom.
Kusa som Maal for Vin og Brændevin paa Cypern var en Vægt paa 8 Oke = 10.144 9 fr. Kilogr. = 20.289 8 d. Pund.
Kutal som Vægt for Antimon i Abessinien var = 46.655 2 fr. Kilogr. = 93.310 5 d. Pund.
Kutra, ældre Vægt for Indigo i Bássora = 63.021 0 Kilogr. = 126.042 1 d. Pund.
Kutting, Maal for flydende Varer paa Island = 7.729 0 fr. Liter = 8 d. Potter.
Kvadratmil, Maalet i hvilket Fladeindholdet af større Landsdele angives.

	fr. Kvadr. Kilometer.	d. Tdr. Land.	geogr. Kv. Mil.
Den geographiske	55.062 556	9 981.93	1.000 0
Danmark	56.738 314	10 285.71	1.030 4
England (Mile of Land)	2.589 942	469.51	0.047 0
Frankrig (Kvadr. Kilometer)	1.000 000	181.28	0.018 2
— (Kvadr. Myriameter)	100.000 000	18 128.34	1.816 1
Norge, den ældre	127.570 934	23 126.49	2.316 8
— den metriske	100.000 000	18 128.34	1.816 1
Rusland (Kvadr. Werst)	1.138 042	206.31	0.020 7
Slesvig og Holsten	77.501 199	14 049.68	1.407 5
Sverige, den ældre	114.246 512	20 711.00	2.074 8
— den metriske	100.000 000	18 128.34	1.816 1

1 geographisk Kvadratmil er = 0.970 5 d. Kvadr. Mil = 21.260 2 eng. Miles of Land = 55.062 6 fr. Kvadr. Kilometer = 0.550 6 fr. Kvadr. Myriameter = 0.431 6 gml. norske Kvadr. Mil = 0.482 0 gml. svenske Kvadr. Mil og = 0.550 6 nye norske og svenske Kvadr. Mil.
Kwai, Kornmaal i Ranguhn = 15.141 2 fr. Liter = 15.672 2 d. Potter = 3.482 7 [d. Fjdkr.
Kwan, Mønt i Anam = 600 Dông = 76.92 Øre.
Kwan, Vægt i Anam = 312.4 fr. Kilogr. = 624.8 d. Pund.
Kvanmeh, Vægt i Japan = 3.779 939 fr. Kilogr. = 7.559 878 d. Pund.
Kvart, ældre hollandsk Længdemaal = 0.006 435 fr. Meter = 0.020 503 d. Fod = 2.952 4 d. Linier.
Kwart (Flertal Kwarta), ældre Maal for Kornvarer og flydende Varer i Polen = 1 fr. Liter = 1.035 068 d. Potter.
Kwarteel, gml. hollandsk Maal for Tran = 1 Vin-Okshoofd = 232.836 0 fr. Liter = 241.001 2 d. Potter.
Kvarter, Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Danmark	0.156 927	0.500 000	6.000 0
Norge	0.156 871	0.499 823	5.997 9
Rusland: Reval	0.134 397	0.428 215	5.138 6
— Riga	0.134 403	0.428 234	5.138 8
Sverige	0.148 451	0.472 993	5.675 9

Kvarter ell. **Fjerding,** ældre Hulmaal i Norge = $\frac{1}{4}$ Korntønde = 34.743 4 fr. Liter = 35.961 8 d. Potter = 1.997 9 d. Skpr.
Kwartereh, ældre Maal for Kornvarer og flydende Varer i Polen = $\frac{1}{4}$ fr. Liter [= 0.258 8 d. Pot.
Kvartmil, dansk Længdemaal.

Landkvartmil	1 883.121 0 fr. Meter	= 6 000.000 0 d. Fod.
Søkvartmil	1 851.889 8 —	= 5 900.491 2 —

Kvint, Handelsvægt i Danmark efter 1861 = 5.000 0 fr. Gram = $\frac{1}{100}$ d. Pund.
Kyat, Vægt i Ranguhn = 16.556 1 fr. Gram = 0.033 112 d. Pund.
Kübel, ældre Rummaal.

	fr. Liter.	d. Potter.		
Sachsen, til Kul	68.526 9	70.930 0	0.403 0	Kultdr.
Würtemberg, til Mørtel	7.348 2	7.605 9	1.690 2	Fjdkr.
Ungarn, til Galæbler	188.512 1	195.122 9	1.355 0	Krntdr.
i Vægt = 67.207 2 Kilogr.				
— til Korn i Banat og Pest	125.060 0	129.445 7	0.898 9	—
— — i Bácska	187.590 0	194.168 5	1.348 4	—
— — i Zipsen og Sáros	62.530 0	64.722 8	3.595 7	Skpr.

— 1 K. Raps regnedes i Banat og Pest til 84.009 0 Kilogr.

Külmet, ældre Maal for Korn.

Reval	14.124 6	fr. Liter	=	14.619 9	d. Potter	=	3.248 9 d. Fjdkr.
Riga og Libau	11.477 5	—	=	11.880 0	—	=	2.640 0 —

Küp, Længdemaal i Siam, d. s. s. Kup.
Käwä, Længdemaal i Anam, d. s. s. Caivai.
Köböly, ungarsk Navn for Kübel, s. d. A.
Kömmhah, Guld- og Sølvvægt i Ægypten = 0.193 025 fr. Gram.

L.

Labor de tierra, ældre Markmaal i Mexico = 70.224 4 fr. Hektares = 127.305 2 d. Tdr. Land.
Lac Rupee i Ostindien, d. s. s. 100 000 Rupees. I engelsk Ostindien (Calcutta) = 171 069 Kroner, i fransk Ostindien (Pondicherri) = 174 959 Kroner.
Lachter, tysk Længdemaal, mest til Bjærværksbrug, se Favn. Den i Norge anvendte Lachter regnes i Følge Loven af 22 Maj 1875 = 2 Meter = 6.372 4 [d. Fod.
Lachterfuss, Lachterzoll og **Lachterlinie,** se Fod, Tomme og Linie.
Lamay, Kornmaal i Ranguhn = 0.236 6 fr. Liter = 0.244 9 d. Pot.
Lamyet, Kornmaal i Ranguhn = 0.118 3 fr. Liter = 0.122 4 d. Pot.
Lan, Længdemaal i Ranguhn = 1.940 543 fr. Meter = 6.182 957 d. Fod.
Lanatz, Markmaal i Serbien og Ungarn = 1 wiener Joch.
Landmil, se Mil.
Landruthe, ældre Længdem. i Sachsen = 4.531 040 fr. Meter = 14.436 800 d. Fod.
Landseil, ældre Længdemaal i Bøhmen = 30.946 3 fr. Meter = 98.601 2 d. Fod.
Kvadr. **Landseil,** ældre Markmaal i Bøhmen = 9.576 8 fr. Ares = 9 722.20 d. Kvadr. Fod = 0.173 6 d. Td. Land.
Lappe, ældre Kornmaal i Ancona = 35.125 0 fr. Liter = 36.356 8 d. Potter = = 2.019 8 d. Skpr.
Laskaï, ældre Mønt i Rumænien, i Moldau (Jassy) = 0.30, i Galatz = 0.22 og i Valachiet = 0.33 Øre.
Last, ældre Markmaal i Lübeck.

innerhalb der Landwehr . . .	1 219.818 4	fr. Ares	=	22.113 3	d. Tdr. Land.		
ausserhalb — . . .	1 423.121 5	—	=	25.798 8	—		

Last, Maal for Korn, Kalk og Salt.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Belgien, for Kornvarer	30.000 0	3 105.21	21.563 9
— den ældre L. til Havre	36.093 7	3 735.95	25.944 1
— — - til andre Kornvarer	28.875 0	2 988.76	20.755 3
Braunschweig, til Rug, den ældre L. .	31.144 8	3 223.70	22.386 8
Bremen, den ældre L. til Kornvarer . .	29.641 5	3 068.10	21.306 3

1 L. vejede ved Hvede	2 250	fr. Kilogr.	=	4 500	d. Pund.
Rug	2 150	—	=	4 300	—
Byg	1 850	—	=	3 700	—
Havre	1 300	—	=	2 600	—
Raps og Boghvede .	2 000	—	=	4 000	—
Majs	2 200	—	=	4 400	—
Malt	1 500	—	=	3 000	—
Bønner og Ærter . .	2 400	—	=	4 800	—
Vikker	2 500	—	=	5 000	—
Salt	1 994	—	=	3 988	—

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Buenos-Ayres, til Korn	20.579 7	2 130.14	14.792 6
Capstaden, til Korn	11.125 6	1 151.58	7.997 1
Ceylon	19.068 5	1 973.72	13.706 4
England, den nuværende	29.078 9	3 009.87	20.901 9
— den gml.	28.190 5	2 917.91	20.263 3
Hamburg, til Korn efter 1844	32.976 9	3 413.33	23.703 7
— — før 1844.	31.640 4	3 275.00	22.743 0
Hannover, til Korn	29.906 4	3 095.52	21.496 6
Holland, til Korn	30.000 0	3 105.21	21.563 9

Holland.	1 L. vejer efter 1860 af Hvede	2 400 fr. Kilogr.	= 4 800 d. Pund.
—	Rug og Boghvede	2 100 —	= 4 200 —
—	Byg	1 950 —	= 3 900 —
—	Havre	1 500 —	= 3 000 —

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Korntdr.
— den gml. amsterd. Last . . .	30.039 1	3 109.25	21.592 0
Lauenburg, til Korn	39.686 4	4 107.81	28.526 5
Lübeck, til Rug, Hvede, Byg og Ærter	33.306 1	3 447.41	23.940 3
— - Havre	37.933 5	3 926.38	27.266 5
— - Salt	25.535 4	2 643.08	18.354 8
Mecklenburg-Schwerin, til Korn:			
rostocker Maal	36.995 6	3 829.30	26.592 4
parchimer —	52.538 5	5 438.09	37.764 5
boitzenburger Maal	36.995 6	3 829.30	26.592 4
wismarsk Maal	36.752 8	3 804.17	26.417 8
Last mit Aufmass	38.537 1	3 988.86	27.700 4
til Salt	27.746 7	2 871.98	19.944 3
Mecklenburg-Strelitz, til Havre	59.105 8	6 117.85	42.485 1
— til andre Kornvarer	54.727 6	5 664.68	39.338 0
Oldenburg, til Korn	33.090 2	3 425.07	23.785 2
Kredsen Jever	29.679 2	3 072.00	21.333 3
Delmenhorst	37.442 0	3 875.50	26.913 2
Fyrstendømmet Lübeck	16.694 5	1 728.00	12.000 0
Polen (Laszt), til Korn	38.400 0	3 974.66	27.601 8
Preussen, til Korn = 60 Scheffeln . . .	32.976 9	3 413.33	23.703 7
— i en gros Handelen og ved Jærnbanefragter for Havre	35.725 0	3 697.78	25.679 0
for Rug, Byg, Ærter og Raps . .	34.350 9	3 555.56	24.691 4
Danzig, til Korn	31.053 2	3 214.22	22.321 0
1 L. Hvedemel = 1778.08 Kilogr.			
Kønigsberg, til Korn	30.849 5	3 193.14	22.174 6
regnes i den nyere Tid til	31.053 2	3 214.22	22.321 0
Rusland, til Frø og Kornvarer, undtagen Havre	33.585 2	3 476.30	24.141 0
1 L. Havre = 1801.85 Kilogr.			
Riga og Libau, til Salt	24.346 6	2 520.04	17.500 2
Reval, til Rug, Hvede, Byg, Havre, Malt og Salt	30.509 2	3 157.91	21.929 9
— til Hørfrø og Kalk	15.254 6	1 578.95	10.965 0
Sachsen, til Hvede og Rug	149.513 2	15 475.64	107.469 7
— - Byg og Havre	49.837 7	5 158.55	35.823 2
Slesvig og Holsten, til Korn	33.389 1	3 456.00	24.000 0
— — - Salt	25.041 8	2 592.00	18.000 0
— — - Kalk	20.474 7	2 119.27	14.717 2
Uruguay, til Korn	20.590 8	2 131.29	14.800 6

Last, Maal for Stenkul.	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Kultdr.
Hannover	22.429 8	2 321.64	13.191 1
Mecklenburg-Schwerin	27.746 7	2 871.98	16.318 0
Preussen, for indenlandske Kul	36.000 0	3 726.25	21.171 9
— — engelske —	40.000 0	4 140.27	23.524 3
— tidligere benyttedes 1 L. =	39.572 3	4 096.00	23.272 7
Rusland: Riga og Libau	75.659 0	7 831.22	44.495 6
Slesvig og Holsten	20.474 7	2 119.27	12.041 3
Sverige	19.785 9	2 047.98	11.636 3

Last som Maal for andre tørre Varer.

England. 1 L. Salt = 18 Barrels. 1 L. Sild = 12 Barrels à 10 Hundred à 120 Stkr. = 14 400 Stkr. 1 L. Skind = 12 Duzin à 12 Stkr. Se ogsaa Load.

Holland. 1 L. Beg og Tjære = 13 Tønder. 1 L. Sild til Forsending = 12 Tønder, kommende fra Søen 14 Tønder.

Oldenburg: Kredsen Jever. 1 L. Tørv = $132\frac{2}{3}$ fr. Hektolit. = $95\frac{1}{3}$ Krntdr.

Last som Maal for flydende Varer i Danzig.
for Vin . . 16.488 4 fr. Hektoliter = 1 706.67 d. Potter
— Øl . . . 13.740 4 — = 1 422.22 — = 10.457 5 d. Øltdr.

Last som Vægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Bremen, efter 1858 for Stenkul	6 000	12 000
— før 1858 for Salt	1 994	3 988
England, til Uld = 4 368 eng. Pund	1 981.29	3 962.59
Frankfurt am Main, ved Skibsfragter før 1858.	2 020.51	4 041.02
Preussen: Danzig, for Potaske	1 852.14	3 704.27
— — for polske Zinkplader	1 870.84	3 741.69
Rusland, officielt = 123 Pud 26 Pund	2 025.44	4 050.89
Finland = 6 000 russ. Pund	2 457.07	4 914.14
Spanien: Malaga, den st. Lastre = 8800 Libras	4 048.82	8 097.64
— — — lille — = 6200 —	2 852.58	5 705.15
Østerrig, til Mandler	1 680.18	3 360.36
— - Ris, Jærn, Bly og Kobber	2 240.24	4 480.48
— - Specerier, Uld og Fjer	1 120.12	2 240.24
Ungarn	22 402.40	44 804.80

Last Aussaat, ældre Markmaal i Mecklenburg-Schwerin = 130.071 8 fr. Ares = 132 047.16 d. Kvadr. Fod = 2.358 0 d. Tdr. Land.

Lastre i Buenos-Ayres og Uruguay, d. s. s. Last.

Laszt, ældre Kornmaal i Polen = 30 Korcy, se Last.

Latte, ældre Længdemaal i Bordeaux = 7 Pieds = 2.497 179 fr. Meter = 7.956 513 d. Fod.

Kvadr. **Latte**, ældre Flademaal i Bordeaux = 6.235 904 fr. Kvadr. Meter = 63.306 092 d. Kvadr. Fod.

Lawek, ældre Længdemaal i Polen = $\frac{1}{10}$ geom. Fod ell. Precików = 0.043 200 fr. Meter = 0.137 644 d. Fod = 1.651 7 d. Tom.

Lea, engelsk Garnmaal, se Pag. 17.

Leager ell. **Leaguer**, Maal for Vin og Arak paa Ceylon = 75 Weltes = 567.796 5 fr. Liter = 587.708 2 d. Potter.
Ved Indkjøb en gros = 80 Weltes = 605.649 6 fr. Liter = 626.888 8 d. Potter.

League, Længdemaal i England, se Mil.

Leaguer, Vinmaal paa Ceylon, d. s. s. Leager.

Lega marittima, Sømilen i Genua, se Sømil.

Lega metrica, tidligere Navnet i Lombardiet-Venedig for den franske Myriameter.

Legger, Maal for flydende Varer.

Holland, til Arak	563.000 0	fr. Liter =	582.743 5 d. Potter.
Java	578.578 9	— =	598.868 7 —

Legha, Længdemaal paa Malta = 428.849 8 fr. Meter = 1 366.401 1 d. Fod.

Legoa, Længdemaal i Portugal, se Mil.

Lègre, Maal for flydende Varer i Pondicherri = 532—570 fr. Liter = 550.66—589.99 d. Potter.

Legua, Milemaal i Buenos-Ayres, Cuba, Curassao, Paraguay, Perù og Spanien, se Mil.

Kvadr. **Legua**, Markmaal i Amerika.

	fr. Kv. Kilom.	d. Tdr. Land.	d. Kv. Mil.
Buenos-Ayres	26.998 4	4 894.36	0.475 8
Mexico	17.556 1	3 182.63	0.309 4
Paraguay	17.579 6	3 186.88	0.309 8
Uruguay	26.563 7	4 815.56	0.468 2

Lepton, græsk Mønt = $\frac{1}{100}$ Drachme, den nuværende = den franske Centime ell. = 0.72 Øre, den ældre = 0.64 Øre, se Mønttabel Pag. 349.

Lëu (Flertal Leï), Møntenhed i Rumænien. Den nuværende (Noi lei) = den franske Franc ell. = 72 Øre, se Mønttabel Pag. 338 og 353. Den ældre, ogsaa kaldet Aslan, kunde i Galatz i Moldau regnes i Værdi = 17.78 Øre, i Jassy 23.70 Øre og i Valachiet 26.67 Øre.

Levantiner-Thaler, Sølvmønt i Østerrig-Ungarn af Værdi 3 Kr. 74.22 Øre, se Mønttabel Pag. 364.

Li, Mønt i China = $\frac{1}{1000}$ Liang = 0.53 Øre.

Li, Længdemaal i Anam og China.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Linier.
Anam, til større Vejlængder	445.224 9	1 418.575 5	
— - Handelsbrug	0.000 639	0.002 035	0.293 1

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Linier.
Anam, til Landmaaling	0.000 485	0.001 545	0.222 5
— - Skibsmaaling	0.000 420	0.001 338	0.192 7
China	444.453 6	1 416.117 9	

Længden af 1 Li i China angives noget forskjelligt, dels som $\frac{1}{250}$ af en Middelmeridiangrad = 442.683 fr. Meter, dels som $\frac{1}{250}$ af en Ækvatorgrad = 445.225 fr. Meter, ogsaa som værende = 442 fr. Meter. Den her anførte Størrelse er = $\frac{1}{250}$ Middelmeridiangrad.

Li, Flademaal i China = 6.733 500 fr. Kvadr. Meter = 68.357 618 d. Kvadr. Fod.

Li, Vægt i Anam = 0.039 050 fr. Gram = 0.000 078 d. Pund.

Vægt i China, se Cash.

Liang, Møntenhed i China = 5 Kr. 34.19 Øre, i Schang-haï = 5 Kr. 47.94 Øre. Haikuan ell. Regerings-Liang er i Værdi = 6 Kr. 10.41 Øre.

Liang, Handelsvægt i China.

	fr. Gram.	d. Pund.
den eng.-chinesiske	37.799 4	0.075 599
hyppigt anvendes 1 L. =	37.580 0	0.075 160
i Kanton, til Té	36.810 0	0.073 620
— til andre Varer	37.527 0	0.075 054
i Schang-haï	36.589 0	0.073 178
i Fu-tschéu-fu	28.349 5	0.056 699

Liang, Guld-, Sølv- og Møntvægt i China = 37.573 0 fr. Gram.
i Schang-haï: Skat Sølvvægt L. = 38.246 0 —
— — Guldvægt L. = 36.560 0 —

Liard, ældre Kobbermønt, i Luxemburg = 0.37 Øre, i Frankrig = 0.90 Øre.

Libbra, tidligere Møntenhed paa de joniske Øer, af Værdi 17 Kr. 91.74 Øre.

Libbra som Vægt i Italien, Dalmatien og Nizza, paa Corsika, de joniske Øer og Malta, se Pund.

Libbra metrica ell. **nuova,** tidligere Navn i Lombardiet-Venedig for det franske

Libra, gml. Maal for Olie i Spanien. [Kilogram.

det gml. castilianske	0.502 4	fr. Liter =	0.520 0	d. Pot.
i Cadiz	0.500 8	— =	0.518 4	—
i Madrid	0.507 6	— =	0.525 4	—
i Mexico (Libra de aceite)	0.502 5	— =	0.520 1	—

Libra som Vægt paa de canariske Øer, Madeira og Santo Domingo, i Buenos-Ayres, Chile, Curassao, Mexico, Paraguay og Uruguay, i Portugal, Spanien og Sverige (som Medicinalvægt), se Pund.

Libra de Aragon ell. **Libra Jacasa,** ældre Møntenhed i Zaragosa i Spanien = 3 Kr. 61.99 Øre.

Libra de plata antigua ell. **Libra corriente de plata,** ældre Møntenhed i Valencia = 2 Kr. 89.59 Øre.

Libra in measure, ældre Apothekermaal i England i Rumindhold = 1 Pint = 0.567 9 fr. Liter = 0.587 9 d. Pot. Det rummede en Vægt af destilleret Vand paa $1\frac{1}{4}$ eng. Pund avdp. eller 566.990 8 fr. Gram ved en Temp. af 62° F.

Libra métrica i Spanien = 1 fr. Kilogram.

Liespfund, se Lispund.

Lieue, Milemaal i Frankrig og Schweiz, se Mil.

Lieue marine, Sømil i Frankrig, se Sømil.

Ligature i Anam = Kwan ell. = 600 Dông = 76.92 Øre.

Ligne, fransk Navn for Linie, s. d. A.

Ligne de solive, gml. fransk Maal for Tømmer = 0.000 119 fr. Kub. Meter = 0.003 850 d. Kub. Fod.

Lijspond, hollandsk Navn for Lispund, s. d. A.

Line ell. **Cord,** Brændemaal i England, se Favn Brænde.

Line, engelsk Navn for Linie, s. d. A.

Linea, Navnet i Spanien og i Sydamerika for Linie, s. d. A.

Linee, italiensk Navn for Linie, s. d. A.

Linha, portugisisk Navn for Linie, s. d. A.

Linie, Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Linier.
Baden	0.003 000	0.009 559	1.376 4
Baiern, Duodecimal L.	0.002 027	0.006 458	0.929 9
— Decimal L.	0.002 919	0.009 299	1.339 1
Rhinbaiern	0.002 315	0.007 375	1.062 1

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Linier.
Belgien, ældre Navn for 1 Millim. . . .	0.001 000	0.003 186	0.458 8
— den ældre Ligne	0.002 370	0.007 552	1.087 5
Bryssel	0.003 133	0.009 984	1.437 7
Lüttich, $\frac{1}{100}$ St. Lamberts Fod	0.002 918	0.009 297	1.338 8
— $\frac{1}{100}$ St. Huberts —	0.002 947	0.009 390	1.352 1
Braunschweig	0.001 982	0.006 314	0.909 2
Buenos-Ayres (Línea)	0.002 005	0.006 387	0.919 7
Chile (Línea)	0.001 962	0.006 251	0.900 1
Cuba og Curassao (Línea)	0.001 962	0.006 252	0.900 3
Danmark, Duodecimal L.	0.002 180	0.006 944	1.000 0
— Decimal L.	0.003 139	0.010 000	1.440 0
England, $\frac{1}{120}$ Fod	0.002 540	0.008 093	1.165 4
— $\frac{1}{144}$ —	0.002 117	0.006 744	0.971 1
Frankfurt a. M., $\frac{1}{144}$ Werkschuh	0.001 976	0.006 297	0.906 8
— $\frac{1}{100}$ Feldschuh	0.003 558	0.011 335	1.632 3
— $\frac{1}{100}$ Waldschuh	0.004 511	0.014 372	2.069 6
Frankrig (gml. Ligne usuelle)	0.002 315	0.007 375	1.062 1
— (gml. pariser Ligne)	0.002 256	0.007 188	1.035 0
Marseille (Ligne)	0.002 330	0.007 422	1.068 8
Hamburg, $\frac{1}{120}$ rhinl. Fuss	0.002 615	0.008 333	1.200 0
Hannover, den alm. L.	0.002 028	0.006 463	0.930 7
— Lachterlinie	0.002 400	0.007 646	1.101 0
Hessen-Darmstadt	0.002 500	0.007 965	1.147 0
Holland (Linje), $\frac{1}{144}$ rhinl. Voet	0.002 180	0.006 946	1.000 3
Lombardiet-Venedig: Venedig (Linee) . .	0.002 415	0.007 694	1.108 0
Lübeck, den almindelige	0.001 997	0.006 364	0.916 4
— ved Skibsmaaling	0.002 021	0.006 439	0.927 2
Malta (Linee)	0.001 814	0.005 781	0.832 4
Mecklenb.-Schw., $\frac{1}{144}$ mecklenb. Fuss . .	0.001 990	0.006 339	0.912 8
— $\frac{1}{144}$ lübeck. — . .	0.002 021	0.006 439	0.927 2
— $\frac{1}{144}$ rostock. — . .	0.001 998	0.006 366	0.916 7
Mexico (Línea)	0.001 940	0.006 181	0.890 0
— (Línea de ribera)	0.002 101	0.006 696	0.964 2
Norge	0.002 179	0.006 942	0.999 6
Oldenburg	0.002 055	0.006 547	0.942 7
Paraguay (Línea)	0.001 941	0.006 185	0.890 6
Perù (Línea)	0.001 962	0.006 251	0.900 1
Polen (Linii)	0.002 000	0.006 372	0.917 6
Portugal (Linha)	0.002 292	0.007 302	1.051 4
Preussen	0.002 180	0.006 944	1.000 0
Rusland	0.002 117	0.006 744	0.971 1
Sachsen, $\frac{1}{144}$ regulirte Fuss	0.001 967	0.006 266	0.902 3
— $\frac{1}{100}$ Decimal —	0.004 295	0.013 685	1.970 6
Leipzig, $\frac{1}{144}$ Werkfuss	0.001 962	0.006 251	0.900 1
Sachsen-Weimar, den almindelige	0.001 958	0.006 239	0.898 4
— Decimallinie	0.004 512	0.014 375	2.070 0
Sardinien: Genua (Linee)	0.001 723	0.005 489	0.790 4
Schweiz (Ligne)	0.003 000	0.009 559	1.376 4
Sicilien (Linee)	0.001 792	0.005 711	0.822 4
Slesvig og Holsten	0.001 990	0.006 341	0.913 1
Spanien, den gml. castil. Linéa	0.001 935	0.006 165	0.887 8
Madrid (Linéa)	0.001 952	0.006 218	0.895 3
Sverige, efter 1863	0.002 969	0.009 460	1.362 2
— før 1863	0.002 062	0.006 569	0.946 0
Uruguay (Línea)	0.001 988	0.006 336	0.912 3
Würtemberg	0.002 865	0.009 128	1.314 5
Østerrig, den almindelige	0.002 195	0.006 994	1.007 1
— Decimallinie	0.001 896	0.006 043	0.870 1

Kub. **Linie** ved Tømmer er $\frac{1}{144}$ Kub. Fod.

Linii, polsk Navn for Linie, s. d. A.

Linje, hollandsk Navn for Linie, s. d. A.

Link, engelsk Længdemaal = $\frac{1}{100}$ Chain = 0.201 166 fr. Meter = 0.640 956 d. Fod = 7.691 5 d. Tom.

Liño, Længdemaal i Paraguay = 69.880 0 fr. Meter = 222.651 7 d. Fod.

Kvadr. **Liño,** Flademaal i Paraguay = 48.832 1 fr. Ares. = 49 573.76 d. Kvadr. Fod = 0.885 2 d. Td. Land.

Lira, Mønt paa Corsika og i Nizza, d. s. s. den franske Franc. I Tyrkiet er Lira d. s. s. 100 Pjaster, s. d. A.

Lira, italiensk Mønt (Lira italiana ell. Lira nuova) lig den franske Franc ell. = 72 Øre, Guldmønter se Pag. 336 og Sølvmønter Pag. 350. Under Navnet Lira findes mange Mønter i Italien, dels nye, dels ældre, saasom:

Kirkestaten: 1 Lira pontificia = den franske Franc ell. = 72 Øre, Mønter i Guld og Sølv, se Mønttabel Pag. 336 og 350. I Bologna var tidligere en Lira = 1 Papeto = $\frac{1}{5}$ Scudo romano ell. = 77.39 Øre, se Mønttabel Pag. 350.

Lombardiet-Venedig: Lira austriaca var her siden 1823 Møntenheden = $\frac{1}{3}$ ældre østerrigsk Gylden = 62.37 Øre, Sølvmønter, se Pag. 351. Lira milanese, corrente ell. abusiva var tidligere Møntenhed i Lombardiet, af Værdi 49.89 Øre, og Lira veneta var tidligere Møntenhed i Venedig, af Værdi efter 1866 = 36 Øre, før den Tid = 35.56 Øre.

Sardinien: Lira nuova (= den nuværende L.) har været Møntenheden paa Fastlandet Sardinien siden 1827 og paa Øen Sardinien siden 1843. Mønter i Guld og Sølv for Fastlandet, se Mønttabel Pag. 337 og 351. Lira abusiva var tidligere Møntenhed i Genua, af Værdi 57.60 Øre, Lira di Piemonte var Møntenhed i Piemont, af Værdi 85.50 Øre og Lira di Sardegna ell. Lira sarda var Møntenhed paa Øen Sardinien, af Værdi 1 Kr. 38.24 Øre, Sølvmønter, se Pag. 351.

Toscana: Lira fiorentina ell. Lira di Toscana var tidligere Møntenhed i Toscana, af Værdi 60.52 Øre, Sølvmønter, se Pag. 351 og 352.

Lira Sterlina, Møntenheden paa Malta. Den modtages ved Regeringskassen til en Værdi = 18 Kr. 15.95 Ø., men i den dagl. Handel gaar den for 17 Kr. 62.04 Ø.

Lispund, Handelsvægt.

		fr. Kilogr.	d. Pund.
Bremen, før 1858	= 14 Pfund	6.979 0	13.958 0
Danmark, før 1861	= 16 Pund	8.000 0	16.000 0
Hamburg, før 1858	= 14 Pfund	6.784 5	13.569 1
— ved Landfragter	= 16 —	7.753 8	15.507 5
Holland (Lijspond)	= 15 Ponden	7.411 4	14.822 7
Lübeck, efter 1861	= 16 Pfund	8.000 0	16.000 0
— —	= 14 —	7.000 0	14.000 0
— før 1861	= 16 —	7.783 6	15.567 2
— —	= 14 —	6.810 6	13.621 3
Mecklenb.-Schw., efter 1861, det alm.	= 14 —	7.000 0	14.000 0
— L. zu Lande	= 16 —	8.000 0	16.000 0
— før 1861, det alm.	= 14 —	6.785 9	13.571 8
— L. zur Fuhre	= 16 —	7.755 3	15.510 6
— 1 L. Hør . .	= 16 lübeck. Pfund	7.755 3	15.510 6
— paa Landet .	= 14 —	6.785 9	13.571 8
Rostock, Stadtgewicht	= 16 Pfund	8.131 7	16.263 3
Mecklenb.-Strelitz, før 1861	= 14 —	6.784 5	13.569 1
Norge	= 16 Pund	7.969 8	15.939 6
Oldenburg, det gml. Liespund	= 10 Pfund	4.805 7	9.611 5
Preussen: Danzig. 1 —	= $16\frac{1}{2}$ —	7.717 2	15.434 5
Rusland: Libau. 1 —	= 20 Pund	8.357 2	16.714 4
— Mitau. 1 —	= 20 —	8.372 2	16.744 5
— Reval. 1 —	= 20 —	8.607 3	17.214 7
— Riga. 1 —	= 20 —	8.376 6	16.753 3
Slesvig og Holsten, før 1861. 1 L.	= 14 Pfund	6.785 9	13.571 8
Sverige. 1 L. = 20 Pund. Victualie-Vigt		8.501 5	17.003 0
— før 1863. Stapelstads-Vigt		6.801 2	13.602 4
— Upstadts-Vigt		7.158 3	14.316 6
— Bergs-Vigt		7.515 3	15.030 7
— Tackjerns-Vigt		7.515 3	15.030 7
— Råkoppars-Vigt		7.545 5	15.091 0

Liter eller rettere **Litre,** Maal for tørre og flydende Varer i Frankrig, i Rumindhold = 0.001 fr. Kub. Meter = 55.893 695 d. Kub. Tom. = 1.035 068 d. Potter. 57 fr. Liter ere nærligen = 59 d. Potter.
Liter, Vægt i Abessinien = 311.035 0 fr. Gram = 0.622 070 d. Pund.
Litra, Maal for flydende Varer i Rumænien = 0.320 3 fr. Liter = 0.331 6 d. Pot.
Litra, Vægt i Rumænien og Tyrkiet = 320.259 1 fr. Gram = 0.640 518 d. Pund.
Litre i Grækenland = 1 fr. Liter. 1 L. Olie regnes at veje 960 fr. Gram = [1.920 0 d. Pund.
Litro i Italien og Spanien = 1 fr. Liter.
Litron, ældre belgisk Navn for den franske Liter. I Frankrig var den gml. Litron = 0.813 0 fr. Liter = 0.841 5 d. Pot.
Livornina, ældre Sølvm. i Toscana = $5\frac{3}{4}$ Lire di Toscana ell. = 3 Kr. 47.99 Øre.
Livre ell. **Pund,** flandersk, ældre Mønt i Holland = 6 Gylden = 9 Kr. 1.13 Øre.
L. coloniale, Mønt paa de franske Antiller, paa Guadeloupe = 38.92, paa Martinique = 40.00 Øre.
L. de Suisse, Mønt i Schweiz før 1851 = 1 Kr. 5.10 Øre.
L. Sterling, Møntenhed i England, i Værdi = 18 Kr. 15.95 Øre.
L. Tournois, ældre Møntenhed i Frankrig, i Værdi = 72.08 Øre, ofte benyttes Livre endnu for at betegne Franken.
Livre, det ældre belgiske Navn for 1 fr. Kilogram. L. som ældre Vægt i Belgien (Antwerpen, Bryssel og Lüttich), Frankrig og Schweiz, se Pund.
Load ell. **Wey,** Maal for tørre Varer i England = 320 Gallons = 14.539 462 fr. Hektoliter = 1 504.933 8 d. Potter = 10.450 9 d. Korntdr. Den gml. Load var = 40 Bushels = 14.095 249 fr. Hektoliter = 1 458.954 7 d. Potter = 10.131 6 d. Korntdr.

1 Load ell. Last regnes i England ved Salt til 18 Barrels, ved Mel, Ale, Beer, Sæbe, Potaske, Beg og Tjære til 12 Barrels, ved Krudt til 24 Barrels, ved Mursten til 500 Stkr., ved Tagsten til 1000 Stkr., ved Hør og Fjer til 17 Hundredweight = 863.64 fr. Kilogr. = 1 727.28 d. Pund. 1 L. Blyerts = 9 Oredish = 158.319 4 fr. Liter = 163.871 4 d. Potter. 1 L. Skind = 20 Dickers à 10 Stkr. 1 L. Brænde = 50 eng. Kub. Fod = 1.415 8 fr. Kub. Meter = 45.795 4 d. Kub. Fod = 0.636 0 d. Favn Brænde. 1 Load Tømmer, se Ton of shipping. 1 L. Straa ell. Hø = 36 Bundter ell. Truss, i Vægt =

for Straa . . .	1 296	eng. Pund	= 587.86	fr. Kilogr.	= 1 175.71	d. Pund.
gml. Hø . . .	2 016	—	= 914.44	—	= 1 828.89	—
friskt - . . .	2 160	—	= 979.76	—	= 1 959.52	—

1 Load Korn i Capstaden var = 11.125 6 fr. Hektoliter = 1 151.575 7 d. Potter = 7.997 1 d. Korntdr.

Lod, Handelsvægt, Post-, Told-, og Jærnbanevægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Baden (Loth), før 1872	15.625 0	0.031 250
— som Told- og Postvægt	16.666 7	0.033 333
Baiern (Loth), før 1872	17.500 0	0.035 000
— som Jærnbane- og Toldvægt efter 1833 . . .	16.666 7	0.033 333
— som Postvægt efter 1851	15.625 0	0.031 250
Braunschweig (Neuloth), efter 1858	50.000 0	0.100 000
— (Loth), før 1858	14.616 0	0.029 232
— som Post- og Toldvægt efter 1854 . .	16.666 7	0.033 333
Bremen (Neuloth), efter 1858.	50.000 0	0.100 000
— som Handelsvægt før 1858	15.578 1	0.031 156
— som Kræmmervægt før 1858	14.696 3	0.029 393
Danmark, som Handelsvægt før 1861	15.625 0	0.031 250
Frankfurt am Main (Loth), efter 1858	15.625 0	0.031 250
— som Letvægt, før 1858	14.616 0	0.029 232
— som Toldvægt før 1858	16.666 7	0.033 333
Hamburg (Neuloth), efter 1858	50.000 0	0.100 000
— (Loth), før 1858	15.144 0	0.030 288
— som Kræmmervægt før 1858	14.615 9	0.029 232
Hannover (Neuloth), efter 1858	50.000 0	0.100 000
— (Loth), før 1858	14.616 0	0.029 232
— som Postvægt 1851—1854	15.625 0	0.031 250
— (Postloth), efter 1854	16.666 7	0.033 333
Hessen-Darmstadt (Loth), før 1872	15.625 0	0.031 250
— Postloth	16.666 7	0.033 333

	fr. Gram.	d. Pund.
Holland, det nuværende Lood	10.000 0	0.020 000
— det gml. Lood	15.440 3	0.030 881
Lübeck (Neuloth), efter 1861	50.000 0	0.100 000
— (Loth), før 1861	15.202 3	0.030 405
Mecklenburg-Schwerin (Loth), 1861—1871	16.666 7	0.033 333
— før 1861	15.147 1	0.030 294
Mecklenburg-Strelitz (Loth), efter 1861	16.666 7	0.033 333
— før 1861 = Hamburg før 1858.		
— (Postloth), efter 1851	16.666 7	0.033 333
Norge, som Handelsvægt	15.566 0	0.031 132
Oldenburg (Neuloth), efter 1858	50.000 0	0.100 000
— (Loth), før 1858	14.616 0	0.029 232
— — det gamle	15.017 9	0.030 036
Kredsen Jever, det gml. Loth	14.621 1	0.029 242
Polen (Lutów)	12.672 0	0.025 344
Preussen (Loth), 1858—72	16.666 7	0.033 333
— — før 1858	14.616 0	0.029 232
— som Told-, Jærnbane- og Postvægt	16.666 7	0.033 333
Rusland: Libau	13.058 1	0.026 116
— Mitau	13.081 6	0.026 163
— Reval	13.449 0	0.026 898
— Riga	13.088 5	0.026 177
Sachsen (Loth), 1858—72	16.666 7	0.033 333
— — før 1858	14.596 4	0.029 193
— som Told-, Post- og Jærnbanevægt	15.625 0	0.031 250
Leipzig (Loth), før 1858	14.613 3	0.029 227
Schweiz	15.625 0	0.031 250
Slesvig og Holsten (Loth), før 1860	15.147 1	0.030 294
Sverige, som Victualievægt før 1863	13.283 6	0.026 567
Würtemberg (Loth), 1860—72	15.625 0	0.031 250
— — før 1860	14.616 0	0.029 232
— som Told- og Postvægt	16.666 7	0.033 333
Østerrig (Loth), før 1876	17.501 9	0.035 004
Bøhmen (Loth) ved Handel med Jærn	16.074 9	0.032 150

Lod, Guld- og Sølvvægt.

	fr. Gram.		fr. Gram.
Baiern	14.621 9	Køln	14.613 3
Braunschweig, før 1871	14.616 0	Sachsen	14.596 4
Danmark, Sølvvægt før 1875	14.705 9	Leipzig	14.613 3
Hamburg, før 1858	14.615 9	Slesvig og Holsten	14.605 1
Hessen-Darmstadt	14.621 2	Sverige, Guldvægt før 1830	13.836 1
Lübeck, som Guld- og Sølvv.	14.605 1	— Sølvvægt før 1830	13.163 5
— som Møntvægt	14.615 9	— Guld- og Sølvv. eft. 1830	13.283 6
Norge	14.624 6	Østerrig, som Sølvvægt	17.541 8
Preussen, før 1858	14.616 0	— som Møntvægt	17.541 8
Danzig, Guld- og Sølvtraad	19.488 0		

Lodra, Vægt i Smyrna, d. s. s. Rottel.

Lohs paa Madagaskar, d. s. s. ½ fr. 5-Francs = 1 Kr. 80 Øre.

Lokiec, (Flertal Lokci), det polske Navn for Alen, s. d. A.

Lood, hollandsk Vægt, se Lod.

Loof, ældre Maal for Korn.

Libau og Riga 68.864 8 fr. Liter = 71.279 8 d. Potter = 3.960 0 d. Skpr.
Reval 42.373 8 — = 43.859 8 — = 2.436 7 —

Loofstelle, ældre Markmaal i Libau og Riga = 37.160 5 fr. Ares = 37 724.91 d. Kvadr. Fod = 0.673 7 d. Td. Land.

Lose, d. s. s. Lohs.

Lot, ældre Vinmaal i Bryssel = 2.708 8 fr. Liter = 2.803 8 d. Potter.

Loth, se Lod.

Louis, tidligere Møntenhed i Canada = 15 Kr. 13.29 Øre.

Louisd'or, ældre fransk Guldmønt, se Mønttabel Pag. 336. L. er ogsaa det fælles Navn for alle ikke-preussiske Pistoler à 5 Thaler Guld og særligt benævnes saaledes den bremer Louisd'or af Værdi 14 Kr. 76.19 Øre, se Pag. 128.

Lowry, ældre Kulmaal i Sachsen.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Kultdr.
til Stenkul = 50 Scheffeln = 90 Cntr.	51.914 3	5 373.49	30.531 2
- — = 55 — = 100 —	57.105 8	5 910.84	33.584 3
- zwickauer Cinders = 100 Scheffeln	103.828 6	10 746.97	61.062 4
- — Kokes enten 110 —	114.211 5	11 821.67	67.168 6
eller 114 —	118.364 6	12 251.55	69.611 1

Lug, Længdemaal i England = $16\frac{1}{2}$ eng. Fod = 5.029 155 fr. Meter = 16.023 893 [d. Fod.
Lui, Vægt i China = 0.157 497 fr. Gram = 0.000 315 d. Pund.
Lumino, Kornmaal paa Malta = 0.030 1 fr. Liter = 0.031 1 d. Pot.
Lupande, Længdemaal i Sansibar, d. s. s. Schucka.
Lutów, polsk Navn for Lod.
Lüong, Vægt i Anam = 39.050 0 fr. Gram = 0.078 100 d. Pund.
Lüong bak, Sølvbarre, der i Anam benyttes som Betalingsmiddel, i Værdi = $1\frac{1}{2}$ spanske Pjaster = 5 Kr. 77 Øre. Lüong vang, Guldbarre til samme Brug = $25\frac{1}{2}$ spanske Pjaster = 98 Kr. 8 Øre.
Lägel, ældre Vægt i Østerrig = 70.007 5 fr. Kilogr. = 140.015 0 d. Pund.
Læst som Maal for tørre Varer i Danmark.

Kalk	12 Korntdr.	= 16.694 5	fr. Hektoliter.
Korn	22 —	= 30.606 7	—
Salt	12 —	= 16.694 5	—
Sild	12 Sildetdr.	= 12.984 6	—
Stenkul	18 Kultdr.	= 30.606 7	—

Smør = 12 Tdr. i Vægt = 1344 Kilogr. = 2 688 d. Pund.

M.

Ma, det chinesiske Navn for den eng. Yard, se Pag. 302.
Maal Jord, Markmaal i Norge = 9.843 4 fr. Ares = 9 992.93 d. Kvadr. Fod = 0.178 4 d. Td. Land.
Maalings-Documentet eller det Document, hvorpaa Skibets Tonnage (se Ton) er anført, benævnes i de forskjellige Lande saaledes:
Danmark. Nationalitets- og Registrerings-Certifikat.
England. Certificate of British Registry.
Frankrig. Acte de Francisation ell. Certificat de Jauge.
Holland. Meetbriev voor Zeeschepen.
Italien. Certificato di staza.
Nordamerika. Certificate of Registry.
Norge. Maalebrev.
Spanien. Certificado de arqueo.
Sverige. Måtbref.
Tyskland. Schiffs-Certifikat.
Østerrig. Aichungs-Certificate ell. Certificato di stazatura.
Maas, Mønt i Japan = 24.99 Øre.
Maas, Maal for flydende Varer i Schweiz = $1\frac{1}{2}$ fr. Liter = 1.552 6 d. Potter.
Maass, Maal for Korn og andre tørre Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.	
Baiern, til Korn	1.158 1	1.198 7	
Braunschw., til Stenkul, Tørv og Erts	46.475 1	48.104 9	= 0.334 1 d. Korntd.
			= 0.273 3 d. Kultd.
Hamburg (grosses Maass), efter 1844	1.717 5	1.777 8	
— — før 1844 .	1.647 9	1.705 7	
— (kleines Maass), efter 1844	0.858 8	0.888 9	
— — før 1844 .	0.824 0	0.852 9	
Hessen-Darmstadt, til Trækul	625.00	646.917 8	= 4.492 5 d. Krntdr.
Pondicherri, til Korn	0.747 8	0.774 0	
Sachsen-Weimar, til Korn.			
Jena	10.007 5	10.358 4	= 2.301 9 d. Fjdkr.
Weimar	0.941 1	0.974 1	

Maass, Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Baden	1.500 0	1.552 6

	fr. Liter.	d. Potter.
Baiern, Maass ell. Maasskanne	1.069 0	1.106 5
Frankfurt am Main, Altmaass	1.792 6	1.855 5
— Jungmaass	1.593 5	1.649 3
Hessen-Darmstadt	2.000 0	2.070 1
Mainz	1.694 7	1.754 1
Sachsen-Weimar, Schenk-M.	0.896 3	0.927 7
— Ohm-M.	0.995 9	1.030 8
— Oel-M.	1.045 7	1.082 4
Würtemberg, Helleichmaass	1.837 0	1.901 5
— Trübeichmaass	1.917 4	1.984 7
— Schenkmaass	1.670 0	1.728 6
Østerrig	1.414 7	1.464 3
Ungarn	1.696 8	1.756 3

Maassel, ældre Kornmaal i Østerrig.

grosses Maassel . . . . . 1.921 5 fr. Liter = 1.988 8 d. Potter.
kleines — . . . . . 0.960 7 — = 0.994 4 —

Maasskanne, ældre Maal for flydende Varer i Baiern, se Maass.

Maassl, ældre Maal for Korn og Kalk i Baiern = 4.632 4 fr. Liter = 4.794 9 d. Potter = 1.065 5 d. Fjdkr.

Maat, ældre hollandsk Maal for Salt og Stenkul. For Søsalt = 61.413 4 fr. Liter = 63.567 1 d. Potter = 3.531 5 d. Skpr. og regnedes i Vægt = 34.24 fr. Kilogr. = 68.49 d. Pund. For Stenkul = 30.789 5 fr. Liter = 31.869 2 d. Potter = 0.181 1 d. Kultd. I Banda paa Molukkerne som Vægt for Ris og Salt = 36.912 6 fr. Kilogr. = 73.825 2 d. Pund.

Maatje, Maal for Korn og flydende Varer i Holland = 1 fr. Deciliter.

Mace, Mønt i Atschin paa Sumâtra = 1 Kr. 7.82 Øre.

Mace, Vægt i Asien.

Borneo, som Guld-, Sølv- og Diamantvægt	2.485 5	fr. Gram.
Celebes: Makassar, som Guld- og Sølvvægt	2.485 7	—
China, som Handelsvægt	3.779 9	—
— som Guld-, Sølv- og Møntvægt	3.757 3	—
Molukkerne: Amboina, som Guld- og Sølvvægt	1.845 6	—
Sumâtra: Atschin, som Guldvægt	0.600 2	—
— Padang, — —	2.563 4	—

Macuta, Mønt i Nedreguinea, i Guld, se Mønttabel Pag. 342, i Sølv, se Pag. 364. Macutas ere ogsaa flettede Straamaatter, der paa Sjerra Leone Kysten i Øvreguinea benyttes som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt.

Madegas, Kornmaal i Abessinien = 0.440 3 fr. Liter = 0.455 7 d. Pot. I Vægt regnes 1 M. = 1 ægyptisk Rottel = 444.73 fr. Gram = 0.889 5 d. Pund.

Madrid ell. **Madridia,** ældre Guldmønt i Marokko = 10 Rîals = 38 Kr. 46 Øre.

Mahbub, Regningsmønt i Tripolis = 20 Pjaster = 3 Kr. 13.04 Øre.

Mahbub, Guldvægt i Tripolis = 1.356 4 fr. Gram.

Mahmudie, ældre Guldmønt i Tyrkiet, den ældre = 85, den nyere = 60 Pjaster.

Mahnd, Vægt i Tyrkiet og Asien, se Man og Mun.

Maik, Længdemaal i Ranguhn = 0.161 712 fr. Meter = 0.515 246 d. Fod = 6.183 0 d. Tom.

Maille, gml. fransk Vægt for Guld og Sølv = 0.764 853 fr. Gram.

Main, ældre Handelsvægt i Belgien = 1.836 5 fr. Gram = 0.003 673 d. Pund.

Malaboorong, Guld-, Sølv- og Diamantvægt paa Borneo = 0.138 082 fr. Gram.

Mallal, ældre Maal for Vin og Brændevin i Spanien.

Barcelona . . . . . 15.072 0 fr. Liter = 15.600 6 d. Potter.
Taragona . . . . . 17.329 9 — = 17.937 6 —

Malter, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Baden	150.000 0	155.260 3	1.078 2
Frankfurt am Main	114.728 6	118.751 9	0.824 7
1 M. Havre vejede Netto	55 fr. Kilogr.	= 110	d. Pund.
1 M. Mel vejede med Sæk	69 —	= 138	—
— — uden —	67½ —	= 135	—

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Hannover	186.915 0	193.469 9	1.343 5
Hessen-Darmstadt	128.000 0	132.488 8	0.920 1

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Oldenburg	275.751 9	285.422 1	1.982 1
Preussen	659.537 7	682.666 7	4.740 7
Sachsen	1 245.943 6	1 289.636 9	8.955 8
Sachsen-Weimar: Eisenach	304.686 7	315.371 6	2.190 1
— Weimar	903.487 0	935.170 9	6.494 2
Schweiz	150.000 0	155.260 3	1.078 2
Ungarn: Pressburg	1 563.250 0	1 618.070 7	11.236 6

Malter, ældre Brændemaal i Braunschweig og Hannover, se Favn Brænde.

Mamudi, Mønt i Bássora og Persien = $\frac{1}{10}$ Kran = 7.20 Øre.

Man, Vægt i Tyrkiet og Asien, se ogsaa Mun.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Akyab	37.324 2	74.648 4
Bagdâd	8.079 6	16.159 2
— (Man Olwe)	11.446 1	22.892 3
Bássora (Man Attari) = 24 Wokije A.	12.927 4	25.854 8
— — 25 —	13.466 0	26.932 1
— — 26 —	14.004 7	28.009 3
— (Man fra Bagdâd) = 15 Wokije A.	8.079 6	16.159 2
— (Man Sofi) = 76 Wokije A.	40.936 7	81.873 5
— — til Ris = 78½ Wokije A.	42.283 3	84.566 7
Benares (Man fra Mirzapur)	39.117 8	78.235 7
— (Man fra Allahabâd og Lucknow)	44.789 0	89.578 1
— endvidere findes her 1 Man =	48.054 9	96.109 8
1 Man =	48.988 0	97.976 0
Bombay, til flydende Varer	34.797 0	69.594 1
Madras og Ostindien, d. s. s. Mun.		
Persien, Man fra Teherân	2.944 0	5.888 0
— Man fra Tebrîz	4.600 0	9.200 0
— Man-i-schah	5.888 0	11.776 0
— Man fra Meragha	5.750 0	11.500 0
— Man fra Karadagh	8.004 0	16.008 0
— Man fra Rei, den store	13.800 0	27.600 0
den lille	11.776 0	23.552 0
— Karavane-Man	7.360 0	14.720 0
— som Vægt for flydende Varer	2.944 0	5.888 0
Sumâtra: Atschin, for Ris	34.019 4	68.038 9
Surate, se Mun.		
Turkestan: Buchara	127.767 6	255.535 2
— Chiwa	19.656 6	39.313 1
Tyrkiet, for persisk Silke = 6 Oke	7.686 2	15.372 4
Ægypten: i Suakin	1.459 5	2.918 9

Manchadi, Perlevægt i Pondicherri = 0.007 000 fr. Gram.

Mand, Handelsvægt i Pondicherri, d. s. s. Taulan.

Mandel, Garnmaal i Bøhmen og Mähren, se Pag. 184.

Mangelin, Perlevægt i Madras = 0.388 794 fr. Gram.

Manilla, smaa Jærnstænger, der paa Tand- og Elfenbenskysten og paa Guldkysten i Guinea benyttes som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt, ogsaa en Halvring af Baandjærn med flade Ender, ved Nigerdeltaet, til samme Brug.

Manilly, et Messingstykke paa c. 3 eng. Punds Vægt, der benyttes i Negerkolonien Liberia i Øvreguinea som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt.

Manne, fransk Maal for Stenkul = 1½ strøgne eller 1⅕ toppede Hektoliter = 155.260 3 d. Potter = 0.882 2 d. Kultd.

Mannsmahd, ældre Markmaal i Würtemberg = 47.276 2 fr. Ares = 47 994.16 d. Kvadr. Fod = 0.857 0 d. Td. Land.

Manzana, Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Tdr. Ld.
Buenos-Ayres	146.991 4	149 223.74	2.664 7
Centralamerika	69.873 7	70 934.89	1.266 7

Manzana de azúcar, Markmaal i Bolivia = 70.560 0 fr. Ares = 71 631.60 d. Kvadr. Fod = 1.279 1 d. Tdr. Land.

Mâo, det portugisiske Navn for 1 Bog (Papir), se Pag. 81.

Maquia, Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.
Azoriske Øer	0.374 4	0.387 5

	fr. Liter.	d. Potter.
Brasilien: Bahia	0.973 2	1.007 3
— Rio de Janeiro	1.250 0	1.293 8
Portugal: Lissabon	0.432 5	0.447 7
— Porto	0.545 8	0.564 9

Maravedi, ældre Mønt.

Canariske Øer, M. de vellon	0.57 Øre.
Puerto Rico, før 1857 = $\frac{1}{4}$ Cuarto	0.67 —
Spanien, fra 1849—65 = $\frac{1}{3\frac{1}{4}}$ Real	0.55 —
den gml. castil. Mønt:	
M. de plata antiguo	1.06 —
M. de plata nuevo	1.13 —
M. de vellon	0.57 —

Marc som Vægt, se Mark.

Marcal, Kornmaal paa Ceylon og i Madras.

Ceylon . . . . . 12.712 3 fr. Liter = 13.158 2 d. Potter = 2.924 0 Fjdkr.
Madras . . . . . 12.290 2 — = 12.721 2 — = 2.826 9 —
1 M. Ris vejer 10.496 7 fr. Kilogr. = 20.993 4 d. Pund.

Marcal, Maal for flydende Varer i Madras = 12.290 2 fr. Liter = 12.721 2 d. [Potter.

Marco som Vægt, se Mark.

Marie Theresiadaler, Sølvmønt i Lombardiet-Venedig, af Værdi = 3 Kr. 74.19 Øre, se Mønttabel Pag. 351. Sølvmønt i Østerrig-Ungarn, ogsaa kaldet Levantinerdaler, af Værdi = 3 Kr. 74.22 Øre, se Mønttabel Pag. 364.

Mark, Mønt.

Danmark, 1814—75. 1 Mark var = 16 Skilling, af Værdi 33.33 Øre, se Mønttabel Pag. 347. Før 1814 benævntes Marken Mark dansk Courant og var af Værdi før 1794 = 54.24 Øre, fra 1794—1814 = 53.33 Øre. Som Mønt for Færøerne før 1836 = $\frac{1}{5}$ Gylden = 53.33 Øre.

England. 1 M. var tidligere = $13\frac{1}{3}$ Shillings = 12 Kr. 11 Øre.

Finland. Marken (Markka) er den nuværende Møntenhed = den franske Franc ell. = 72 Øre, se Mønttabel Pag. 354.

Hamburg. 1 M. Banco var ved Banco-Valutaens Ophør i 1873 = 1 Kr. 33.33 Øre, fra 1868—73 = 1 Kr. 34.83 Øre og fra 1846—68 = 1 Kr. 34.84 Øre. 1 M. Courant efter 1856 var = 1 Kr. 6.67 Øre, før 1856 = 1 Kr. 10.05 Øre. Ældre Sølvmønter i Mark Cour., se Møntt. Pag. 358.

Ritzebüttel Amt. 1 Mark efter 1858 var = 88.89 Øre, før 1858 = [89.09 Øre.

Lübeck. 1 M. lybsk Courant = hamburger Courant.

Mecklenburg-Schwerin. 1 M. var = $\frac{1}{3}$ Thaler, af Værdi efter 1848 = 89.09 Øre, før 1848 = 1 Kr. 3.94 Øre, se Pag. 360.

Mecklenburg-Strelitz. 1 M. = $\frac{1}{3}$ Thaler, af Værdi efter 1848 = 89.09 Øre, før 1848 = 1 K. 3.94 Øre, se Mønttabel Pag. 360.

Norge. Marken benævntes ogsaa Ort ell. Rigsort og var = 24 Skilling norsk = 80 Øre, se Mønttabel Pag. 352.

Slesvig og Holsten. 1 M. slesv-holst. Courant var lig 3 Mark $3\frac{1}{5}$ Skilling dansk Rigsmønt = 32 Skilling norsk, i Værdi = 1 Kr. 6.67 Øre.

Tyskland efter 1876. Marken (Reichsmark) er Møntenheden = 100 Pfennigen, af Værdi = 88.89 Øre. Mønter i Guld, se Mønttabel Pag. 339, i Sølv Pag. 356.

Mark, Handelsvægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Baden, før 1872	250.000 0	0.500 000
Belgien: Bryssel (Marc)	246.075 9	0.492 152
Buenos-Ayres (Marco)	229.683 7	0.459 367
Danmark, før 1861	250.000 0	0.500 000
Frankrig (Marc), før 1812	244.752 9	0.489 506
Hamburg, som Kræmmervægt før 1858	233.854 9	0.467 710
Holland, som Handelsvægt	247.045 1	0.494 090
Norge	249.056 6	0.498 113
Sverige, Mark ell. Skålpund, se Pund.		
Uruguay	229.700 0	0.459 400

Mark, Guld- og Sølvvægt.

	fr. Gram.
Baiern	233.950 0
Belgien: Lüttich (Marc)	246.025 0

	fr. Gram.
Braunschweig, indtil 1872	233.855 5
Buenos-Ayres (Marco)	229.683 7
Danmark, indtil 1875	235.294 1
Hamburg, før 1 Juli 1868	233.854 9
Hessen-Darmstadt	233.939 0
Holland, Troyvægten	246.083 9
Lombardiet-Venedig: Mailand (Marco)	234.997 3
— Venedig (Marco)	238.499 4
Lübeck	233.682 1
Madeira (Marco)	229.274 9
Mexico (Marco)	230.046 5
Norge	233.994 3
Paraguay (Marco)	230.040 0
Portugal (Marco)	229.500 0
Preussen, indtil 1 Juli 1858	233.855 5
Køln	233.812 3
Sachsen	233.543 1
Leipzig	233.812 3
Sardinien: Genua (Marco)	211.166 7
— Piemont (Marco)	245.896 3
Slesvig og Holsten	233.682 1
Spanien (gml. castilianske Marco)	230.046 5
Sverige, som Guldvægt før 1830	221.377 6
— — Sølvvægt før 1830	210.616 2
Uruguay (Marco)	229.700 0
Würtemberg	233.855 5
— den ældre Mark	233.864 0
Østerrig, som Sølvvægt (wiener Mark)	280.668 1
— — (wiener kølnske Mark)	233.890 1
Bøhmen	255.760 2
Dalmatien: Ragusa	221.804 4

Mark, Møntvægt.

Baden og Baiern, 1837—58	233.855 5
— før 1837	233.640 0
Danmark, før 1875	233.855 0
Hamburg, før 1868	233.854 9
Hessen-Darmstadt, 1837—58	233.855 5
— før 1837	233.939 0
Holland	246.083 9
Lombardiet-Venedig: Mailand	234.997 3
Lübeck, efter 1856	233.855 0
— før 1856	233.682 1
Norge	233.994 3
Preussen, før 1 Juli 1858	233.855 5
Spanien (gml. castilianske Marco)	230.046 5
Sverige	210.616 2
Tyskland (Toldforenings Møntmark)	233.855 5
Würtemberg, 1837—58	233.855 5
Østerrig, (wiener Mark)	280.668 1
— (wiener kølnske Mark)	233.890 1

Mark, Juvelvægt i Venedig 238.499 4

Markka, Mønt i Finland, d. s. s. Mark, s. d. A.

Marocota er i Venezuela Navnet for de nordam. dobbelte Eagles paa 20 Dollars.

Marque, Maal for Bygningstømmer i Hâvre = 0.771 6 fr. Décistères = 2.495 8 d. Kub. Fod.

Marschruthe, ældre Længdemaal i Hamburg = 4.012 001 fr. Meter = 12.783 037 d. Fod.

Marskal, Kornmaal i Pondicherri = 2.991 2 fr. Liter = 3.096 1 d. Potter = [1.376 1 d. Ottingkar.

Mas, Mønt i China, d. s. s. Tsién.

Mas, Markmaal i Pondicherri, d. s. s. Cani.

Masha, Vægt for Guld, og Sølv, Mønter og Ædelstene i Bengalen = 0.971 984 fr. Gram. Den ældre M. var = 1.164 221 fr. Gram.

Mas-Rupee, en Pengesum i Østindien = 1 000 Mill. Rupees = 1 710 692 288 [Kroner.

Massa, Guld- og Sølvvægt.

Bengalen: Patna . . . . . 1.198 8 fr. Gram.
Bombay . . . . . 1.010 9 —

Mastello, ældre Maal for Vin, Brændevin og Olie.

Kirkestaten, til Olie . . . . . 82.115 2 fr. Liter = 84.994 8 d. Potter.
Venedig . . . . . 75.116 9 — = 77.751 1 —

Masti, Længdemaal i Japan = 109.311 4 fr. Meter = 348.287 9 d. Fod.

Masu, Maal for tørre og flydende Varer i Japan, d. s. s. Schoo.

Mater, Kornmaal i Senegambien c. 70 fr. Liter = c. $72\frac{1}{2}$ d. Potter. 1 M. Ris rummer i Vægt 70 fr. Kilogr. = 140 d. Pund.

Mat'h, Vægt i Ranguhn = 4.139 0 fr. Gram = 0.008 278 d. Pund.

Matt, ældre Markm. i Kredsen Jever i Oldenb.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Tdr. Ld.
M. Binnenland	57.920 4	58 800	1.050 0
M. Grodenland	47.281 9	48 000	0.857 1

Mattaro, Vinmaal i Tunis, d. s. s. Mettár.

Mattier, ældre Skillemønt i Hannover = $\frac{1}{3}$ Groschen = 3.71 Øre.

Mau, Længdemaal i Anam . . . . . 72.750 0 fr. Meter = 231.796 0 d. Fod.
i enkelte Provinser . . . . . 80.025 0 — = 254.975 7 —

Maund, Vægt i Asien, d. s. s. Man ell. Mun.

i Mokka . . . . . 1.328 9 fr. Kilogr. = 2.657 7 d. Pund.
1 Maund til Kaffe . . . . . 0.963 4 — = 1.926 8 —

Maundy Money, almindeligt Navn for den engelske Penny.

Maunee, Handelsvægt i Surate i Bombay = 203.790 1 fr. Kilogr. = 407.580 2 d. Pund.

Mauny, Flademaal i Madras = 222.963 3 fr. Kvadr. Meter = 2 263.494 4 d. Kvadr. Fod.

Mayam, Guldvægt i Atschin paa Sumâtra . . . . . 3.001 0 fr. Gram
Guld- og Sølvvægt paa Pulo Pinang . . . . . 3.369 5 —

Mayo, gml. spansk Maal for Vin og Brændevin.

det gml. castilianske . . . . . 258.128 0 fr. Liter = 267.180 1 d. Potter.
i Cadiz . . . . . 253.502 5 — = 262.392 5 —
i Madrid . . . . . 260.800 0 — = 269.945 8 —

Mctreta Posoniensis, ungarsk Navn for den pressburger Metze = 62.530 0 fr. Liter = 64.722 8 d. Potter = 3.595 7 d. Skpr.

Mecatl, ældre Markmaal i Yucatan i Mexico = 421.346 4 fr. Kvadr. Meter = 4 277.453 9 d. Kvadr. Fod.

Medalla, ældre Navn for den gamle Guldmønt Onza de oro af Værdi = 58 Kr. 73 Øre.

Medane, Maal for flydende Varer i Abessinien = 8.127 8 fr. Liter = 8.412 8 d. Potter. 1 M. Smør vejer 7.464 8 fr. Kilogr. = 14.929 7 d. Pund.

Media, latinsk Navn i Ungarn for den ungarske Icze ell. Halben, se Icze.

Medicinalpundet, se Pund Medicinalvægt.

Medida, Maal for flydende Varer i Brasilien = 2.775 9 fr. Liter = 2.873 2 d. Potter.

Medimno, ældre Kornmaal paa Cypern = 75.099 5 fr. Liter = 77.733 1 d. Potter = 4.318 5 d. Skpr.

Medini, Mønt i Ægypten, d. s. s. Parà = 0.45 Øre, i Kairo = 0.55 Øre.

Medio, Mønt i Amerika.

Buenos-Ayres. M. = $\frac{1}{1\,6}$ Peso, i Guld = 21.54, i Sølv = 22.89 Øre.
Centralamerika: Nicaragua og Honduras. M. = $\frac{1}{1\,6}$ Peso = 22.50 Øre.
Mexico. En Guldmønt = $\frac{1}{1\,6}$ Onza = 3 Kr. 67.06 Øre, se Pag. 344.
Paraguay. 1 M. i Sølv-Valuta = 22.50 Øre, i Papir tages den af Regeringen til 21.23 Øre, men i den daglige Omsætning kun til 17.44 Øre.

Medio, som Maal for Majs i Centralamerika, er en Vægt paa 15 Libras = 6.901 4 fr. Kilogr. = 13.802 8 d. Pund. 1 Medio Cacao efter Kvaliteten = 7—8 Libras = 3.22—3.68 fr. Kilogr. = 6.44—7.36 d. Pund.

Medio, Maal for flydende Varer.

Buenos-Ayres . . . . . 1.187 6 fr. Liter = 1.229 2 d. Potter.
Mexico . . . . . 0.252 1 — = 0.260 9 —
Uruguay . . . . . 1.186 0 — = 1.227 6 —

Medio Dinéro i Perù = ½ Dinéro, s. d. A.
Medio Escudo i Perù = ½ Escudo, s. d. A.
Medio Peso duro i Perù = ½ Peso duro, s. d. A.
Medio Sol i Perù = ½ Sol, s. d. A.
Medschidie, tyrkisk Mønt, i Guld = 100 Pjaster = 16 Kr. 39.24 Øre, i Sølv = 20 Pjaster = 3 Kr. 19.45 Øre, se Mønttabel Pag. 339 og 356.
Meh ell. **Mommeh,** ældre Mønt i Japan = 24.99 Øre.
Meh, Vægt i Japan, d. s. s. Mommeh.
Meham, Guld- og Sølvvægt paa Pulo Pinang, d. s. s. Mayam.
Mehs, Mønt i China, d. s. s. Tsién.
Mehs, Vægt paa Molukkerne (Amboina), d. s. s. Mace.
Meia Canada, ældre Maal for flydende Varer i Portugal.

Lissabon	0.697 5	fr. Liter	= 0.722 0	d. Pot.
Porto	1.056 9	—	= 1.093 9	—

Meia Outava, ældre Kornmaal.

Azoriske Øer	0.748 8	fr. Liter	= 0.775 1	d. Potter.
Brasilien: Bahia	1.946 4	—	= 2.014 6	—
— Rio de Janeiro	2.500 0	—	= 2.587 7	—
Portugal: Lissabon	0.865 1	—	= 0.895 4	—
— Porto	1.091 5	—	= 1.129 8	—

Meile, tysk Navn for Mil, s. d. A.
Meio Alqueire, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Azoriske Øer	5.990 6	6.200 7	0.344 5
Brasilien: Bahia	15.570 9	16.117 0	0.895 4
— Rio de Janeiro	20.000 0	20.701 4	1.150 1
Portugal: Lissabon	6.920 4	7.163 1	0.398 0
— Porto	8.732 4	9.038 6	0.502 1

Meio Arratel, ældre Handelsvægt i Portugal = 229.500 0 fr. Gram = 0.459 000 [d. Pund.
Meio Quartilho, ældre Maal for flydende Varer i Portugal.

Lissabon	0.174 4	fr. Liter	= 0.180 5	d. Pot.
Porto	0.264 2	—	= 0.273 5	—

Mekmeda, Maal for Ris i Mokka, i Vægt = 2.122 4 fr. Kilogr. = 4.244 9 d. Pund.
Melahfa i Senegambien, d. s. s. sort Pagne, s. d. A.
Men som Vægt i Bagdâd og Bássora, d. s. s. Man.
Menduhie, ældre Guldmønt i Tyrkiet = 20 Pjaster.
Mengel, ældre Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Bremen, for Rhinskvin	0.201 3	0.208 4
— — Øl	0.235 7	0.244 0
— — Tran i Vægt = 1.121 6 Kilogr.		
Hamburg, for Tran efter 1858	1.208 7	1.251 1
— — før 1858	1.207 6	1.249 9
— i Praxis rrgnedes 1 M. =	1.225 0	1.268 0
— i Vægt til 1⅛ Kilogr. = 2¼ d. Pund.		
Holland, for Olie, Vin og Tran	1.212 7	1.255 2
— — Brændevin	1.250 0	1.293 8
— — Øl	1.228 5	1.271 6

Merikani, Bomuldstøjer, der tidligere hyppigt benyttedes i Sansibar og til Dels endnu som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt.
Mertica ell. **Merza,** Maal for Korn i Moldau = 2.175 5 fr. Hektoliter = 225.179 1 d. Potter = 1.563 7 d. Korntdr.
Merza, Kornmaal i Moldau = 2.175 5 fr. Hektoliter = 225.179 1 d. Potter = 1.563 7 d. Korntdr.
Mess, ældre Brændemaal i Würtemberg, se Favn Brænde.
Messlein, ældre tysk Kornmaal, i Baden = 1.500 0 fr. Liter = 1.552 6 d. Potter, i Würtemberg = 1.384 6 fr. Liter = 1.433 1 d. Potter.
Messure, gml. fransk Maal for Salt = 2.168 0 fr. Liter = 2.244 1 d. Potter.
Mesurette, det ældre belgiske Navn for den fr. Deciliter. Den gml. Mesurette i Lüttich var som Kornmaal = 0.479 9 fr. Liter = 0.496 7 d. Pot, og som Maal for flydende Varer = 0.080 0 fr. Liter = 0.082 8 d. Pot.
Meszely, det ungarske Navn for Vinm. Seidel = 0.424 2 fr. Lit. = 0.439 1 d. Pot.
Metall ell. **Metallo,** Vinmaal i Tunis, d. s. s. Mettár. 1 M. Olie holdt i Algérien en Vægt = 16.951 fr. Kilogr. = 33.902 d. Pund.

Metbu'o, ældre Guldmønt i Marokko = $1\frac{1}{7}$ Rîals = 5 Kr. 76.92 Øre.
Metekal som Mønt i Marokko, d. s. s. Mitskal.
Meter ell. rettere **Mètre,** fransk Længdemaal (se Pag. 33). Ved Decret af 10 Dec. 1799 bestemt i Størrelse til 443.296 gml. par. Linier = 3.186 199 957 d. Fod = 38.234 399 d. Tom. 16 Meter ere nærligen = 51 d. Fod.
Kvadr. **Meter,** fransk Flademaal = 1 fr. Centiare = 10.151 870 165 d. Kvadr. Fod. 33 Kvadr. Meter ere nærligen = 335 d. Kvadr. Fod.
Kub. **Meter,** fransk Kubikmaal = 1 fr. Stère = 32.345 888 283 d. Kub. Fod. 3 Kub. Meter ere nærligen = 97 d. Kub. Fod. 1 Kub. Meter = 1000 fr. Liter = 1035.068 425 d. Potter = 5.881 1 d. Kultdr. = 7.188 0 d. Korntdr. Som Maal for Brænde er 1 Kub. Meter = 0.449 2 d. Favn Brænde.
Meter, ældre Maal for Olie og Most i Tyrkiet = 5.204 8 fr. Liter = 5.387 3 [d. Potter.
Metikal, Vægt.

Algérien, som Guldvægt	4.663 5	fr. Gram.	
i El Wad	4.080 5	—	
Syrien, til Rosenolie, Ambra, Guld-, Sølv og Perler	4.803 9	—	
Tripolis, som Guldvægt. M. Muméni	4.578 0	—	
— — M. Aghdési	4.069 3	—	
— — M. fra El Wad	4.005 7	—	
Tunis, til ætheriske Olier, Perler, Guld m. m.	4.752 0	—	
— efter andre Opgivelser	4.132 2	—	
Tyrkiet, til Rosenolie	4.803 9	—	

Metrische Scheit = $\frac{1}{100}$ Festmeter, benyttes i Würtemberg til Udmaaling af Tømmer = $\frac{1}{100}$ fr. Kub. Meter = 0.323 5 d. Kub. Fod.
Metro i Italien og Spanien = 1 fr. Meter.
Metro, Maal for flydende Varer.

Joniske Øer	18.174 3	fr. Liter	= 18.911 7	d. Potter.	
Kirkestaten: Ancona	17.500 0	—	= 18.113 7	—	
Mettár, Vinmaal i Tunis	10.000	—	= 10.350 7	—	
Oliemaal i Tunis, Porto, Farina og Bîsert	20.160	—	= 20.867 0	—	
i Djerbi	40.320	—	= 41.734 0	—	
- Mehedia	27.216	—	= 28.170 4	—	
- Monastir	25.099	—	= 25.979 4	—	
- Sfâkes	27.720	—	= 28.316 5	—	
- Suleiman	28.224	—	= 29.213 8	—	
- Susa	25.200	—	= 26.083 7	—	

Metze (Aussaat), ældre Markmaal i Østerrig = 19.182 1 fr. Ares = 19 473.47 d. Kvadr. Fod = 0.347 7 d. Td. Land.
Metze, ældre Maal for Korn og Kalk.

	fr. Liter.	d. Potter.		
Baiern	37.059 6	38.359 2	2.131 1	Skpr.
Braunschweig	1.946 5	2.014 8		
Hannover	7.788 1	8.061 2	1.791 4	Fjdkr.
Lauenburg	1.722 5	1.782 9		
Mecklenb.-Schw., rostock. Maal	2.408 6	2.493 0	0.554 0	—
— parchim. —	3.420 5	3.540 4	0.786 8	—
— wism. —	2.392 8	2.476 7	0.550 4	—
Mecklenb.-Strelitz	3.420 5	3.540 4	0.786 8	—
Preussen	3.435 1	3.555 6	0.790 1	—
Kønigsberg	3.213 5	3.326 2	0.739 2	—
Sachsen	6.489 3	6.716 9	1.492 6	—
Sachsen-Weimar: Eisenach	9.521 5	9.855 4	2.190 1	—
— Jena	5.003 7	5.179 2	1.150 9	—
— Weimar	4.705 7	4.870 7	1.082 4	—
Østerrig	61.486 8	63.643 1	3.535 7	Skpr.
Bøhmen	5.835 1	6.039 8	1.342 2	Fjdkr.
Ungarn, pressburger Maal	62.530 0	64.722 8	3.595 7	Skpr
— pester Maal	93.795 0	97.084 2	5.393 6	—
i Tyrnau	31.265 0	32.361 4	1.797 9	—
Metze, ældre Kulmaal i Østerrig	61.486 8	63.643 1	0.361 6	Kultdr.

Méu, Flademaal i China = 6.733 5 fr. Ares = 6 835.761 8 d. Kvadr. Fod = 0.122 1 d. Td. Land.

Meuken, ældre belgisk Kornmaal.
til Havre . . . . . 24.062 5 fr. Liter = 24.906 3 d. Pott. = 1.383 7 d. Skpr.
- andre Kornsorter . 19.250 0 — = 19.925 1 — = 1.106 9 —

Mezzarola, ældre Vinmaal i Genua = 159 fr. Liter = 164.575 9 d. Potter. Som Vægt for Vin = 20 Rubbi = 158.829 0 fr. Kilogr. = 317.658 0 d. Pund.

Mezzeno, ældre Kornmaal i Venedig = 41.658 6 fr. Liter = 43.119 5 d. Potter = 2.395 5 d. Skpr.

Mezzetta, ældre Rummaal i Italien.

	fr. Liter.	d. Potter.	
Corsika, til Olie	0.287 4	0.297 4	
Neapel, til Korn	27.772 6	28.746 5	= 1.597 0 Skpr.
Toscana, til Korn	0.761 3	0.788 0	
— - Olie	0.522 3	0.540 6	
— - Vin	0.569 8	0.589 8	
Sardinien, til Vin og Brændevin	0.500 0	0.517 5	

Mezzino, ældre Kornmaal paa Corsika = 49.954 1 fr. Liter = 51.705 9 d. Potter [= 2.872 6 d. Skpr.

Mezzo Barile, ældre Rummaal i Toscana.
til Olie . . . . . 16.714 5 fr. Liter = 17.300 6 d. Potter.
- Vin . . . . . 22.792 0 — = 23.591 3 —

Mezzo Quarto, ældre Kornmaal i Genua = 7.285 0 fr. Liter = 7.540 4 d. Potter = 1.675 7 d. Fjdkr.

Mezzo Tomolo, ældre Kornmaal i Neapel = 27.772 6 fr. Liter = 28.746 5 d. Potter [= 1.597 0 d. Skpr.

M'hu, Probervægt i Ranguhn, d. s. s. Tiendedele.

Miam, Guld- og Sølvvægt paa Pulo Pinang, d. s. s. Mayam.

Mi'chary-dirhem i Tyrkiet = 1 fr. Milligram.

Mi'chary-zira' i Tyrkiet = 1 fr. Millimeter.

Middelmeridiangraden eller $\frac{1}{90}$ af Meridianens Længde fra Polen til Ækvator fandtes ved den store franske Grademaaling at være = 111 111.095 fr. Meter = 57 008.222 fr. Toises de Pérou = 354 022.166 d. Fod. Efter senere Grademaalinger har F. W. Bessel fundet, at Graden er = 57 011.453 fr. Toiser = 111 117.388 fr. Meter = 354 042.230 d. Fod (jfr. Schumachers Jahrbuch für 1840, Pag. 141). De seneste Resultater findes anførte af J. B. Listing i »Astronomische Nachrichten», Bd. 93, Nr. 20, 1878, Pag. 317 og 318, og deraf fremgaar det, at Meridiankvadranten kan sættes = 10 000 205 fr. Meter, altsaa Middelgraden = 111 113.388 8 fr. Meter = 57 009.399 1 fr. Toiser = 354 029.474 9 d. Fod, hvilken Størrelse stedse er benyttet i dette Værk.

Mierza, Maal for Korn i Moldau, d. s. s. Merza.

Migliajo, ældre italiensk Markmaal.

Sardinien (M. d'ulivi)	1 103.137 2 fr. Ares	=	19.998 0 d. Tdr. Ld.
— (M. di viti)	17.182 1 —	=	0.311 5 —
Venedig	30.229 9 —	=	0.548 0 —

Migliajo, ældre Maal for Olie i Venedig = 6.316 0 fr. Hektoliter = 653.749 2 d. Potter.

Migliajo, italiensk Vægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Joniske Øer	453.592 7	907.185 3
Kirkestaten: Rom	339.072 8	678.145 7
Lombardiet-Venedig, siden 1803	1 000.000 0	2 000.000 0
Venedig	476.998 7	953.997 4
Toscana	339.542 0	679.084 0
Østerrig: Triest	560.060 0	1 120.119 9

Miglio, italienske Navn for Mil, s. d. A.

Miglio marittimo i Genua, se Sømil.

Mijl, hollandsk Navn for Mil, s. d. A.

Mil, Mønt i Hong-kong = $\frac{1}{10}$ Cent ell. 0.39 Øre.

Mil, Længdemaal til Udmaaling af større Vejlængder. Den geographiske Mil er = $\frac{1}{15}$ af Ækvatorgraden = 7 420.414 8 fr. Meter = 23 642.925 4 d. Fod = 0.985 1 d. Mil. Længden af Milen eller rettere Landmilen i de forskjellige Lande er følgende:

Europa.	fr. Meter.	d. Fod.	d. Mil.
Baden (Meile)	8 888.89	28 321.78	1.180 1
— (Wegestunde)	4 444.44	14 160.89	0.590 0
Baiern (Meile)	7 419.53	23 640.10	0.985 0
— (Chausséemeile)	7 414.97	23 625.59	0.984 4

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Mil.
Baiern (Poststunde ell. Wegestunde) . .	3 707.49	11 812.79	0.492 2
Braunschweig (Meile)	7 419.42	23 639.76	0.985 0
Danmark	7 532.48	24 000.00	1.000 0
England (London League)	4 571.96	14 567.18	0.607 0
— (Statute —)	4 827.99	15 382.94	0.641 0
— (London Mile)	1 523.99	4 855.73	0.202 3
— (Statute Mile)	1 609.33	5 127.65	0.213 7
Frankrig (Lieue nouv. ell. Myriameter)	10 000.00	31 862.00	1.327 6
— (Kilometer)	1 000.00	3 186.20	0.132 8
— (Lieue usuelle)	4 000.00	12 744.80	0.531 0
— (Lieue de $22\frac{2}{9}$ au dégré) . . .	5 008.78	15 958.97	0.665 0
— (Lieue de poste)	3 898.07	12 420.04	0.517 5
— regnedes som oftest	4 287.88	13 662.04	0.569 3
— (Lieue commune)	4 452.25	14 185.76	0.591 1
— (Mille de poste)	2 143.94	6 831.02	0.284 6
— (Poste)	8 575.76	27 324.09	1.138 5
Corsika (Miglio)	1 612.52	5 137.81	0.214 1
Grækenland (Myriameter)	10 000.00	31 862.00	1.327 6
— (Stadion)	1 000.00	3 186.20	0.132 8
Joniske Øer (Miglio)	1 609.33	5 127.65	0.213 7
Hamburg (Meile)	7 532.48	24 000.00	1.000 0
Hannover (Postmeile)	7 419.27	23 639.29	0.985 0
Hessen-Darmstadt (Meile)	7 500.00	23 896.50	0.995 7
Holland (Kilometer)	1 000.00	3 186.20	0.132 8
— (gml. holl. Mijl)	5 858.22	18 665.47	0.777 7
— i Nordholland	5 565.31	17 732.19	0.738 8
— (den flamske Mijl)	6 278.92	20 005.89	0.833 6
Kirkestaten: Rom (Miglio)	1 487.93	4 740.86	0.197 5
Lombardiet-Venedig (Miglio)	1 000.00	3 186.20	0.132 8
Mailand (Miglio lombardo)	1 784.81	5 686.76	0.236 9
Venedig (Miglio veneto)	1 738.67	5 539.76	0.230 8
Lübeck (Meile)	7 363.03	23 460.07	0.977 5
Malta (Miglio)	1 286.55	4 099.20	0.170 8
Mecklenburg-Schwerin (Meile)	7 532.48	24 000.00	1.000 0
Neapel (Miglio)	1 851.85	5 900.37	0.245 8
Norge, den nye Mil	10 000.00	31 862.00	1.327 6
— den gml. Mil	11 294.73	35 987.27	1.499 5
Oldenburg (Polizeimeile)	8 876.37	28 281.89	1.178 4
— (Postmeile)	7 420.41	23 642.93	0.985 1
Polen (Mila) = 8 russ. Werst	8 534.32	27 192.06	1.133 0
Portugal (Legoa)	6 196.96	19 744.75	0.822 7
— (Milha)	2 065.65	6 581.58	0.274 2
Porto (Legoa)	3 900.89	12 429.02	0.517 9
Preussen (Meile)	7 532.48	24 000.00	1.000 0
Rumænien: Valachiet	7 848.53	25 007.00	1.042 0
Rusland (Werst)	1 066.79	3 399.01	0.141 6
Libau, Reval og Riga	7 467.53	23 793.05	0.991 4
Sachsen (Postmeile)	7 500.00	23 896.50	0.995 7
— (gml. Post- og Polizeimeile) .	9 062.08	28 873.60	1.203 1
Sachsen-Weimar (Meile)	7 363.03	23 460.07	0.977 5
Sardinien: Genua (Miglio)	1 488.48	4 742.59	0.197 6
Piemont (Miglio)	2 466.08	7 857.41	0.327 4
Schweiz (Lieue itinéraire)	4 800.00	15 293.76	0.637 2
Sicilien (Miglio)	1 486.64	4 736.74	0.197 4
Slesvig og Holsten (Meile)	8 803.48	28 049.64	1.168 7
Spanien (Miriámetro)	10 000.00	31 862.00	1.327 6
— (Kilómetro)	1 000.00	3 186.20	0.132 8
— (gml. cast. Legua maritima ell.			
L. legal) lovbestemt	5 555.67	17 701.47	0.737 6
regnedes i Praxis	5 572.70	17 755.74	0.739 8
i Madrid	5 620.00	17 906.44	0.746 1

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Mil.
Spanien (Legua nueva ell. real)	6 687.24	21 306.88	0.887 8
i Madrid	6 744.00	21 487.73	0.895 3
— (Legua geografica)	6 349.34	20 230.26	0.842 9
Sverige, den nye Mil	10 000.00	31 862.00	1.327 6
— den ældre Mil, efter 1863	10 688.62	34 056.07	1.419 0
— — før 1863	10 688.44	34 055.49	1.419 0
Toscana (Miglio)	1 653.67	5 268.93	0.219 5
Tyrkiet (Agatsch ell. Farsang)	5 001.00	15 934.19	0.663 9
Tyskland (Kilometer), efter 1874	1 000.00	3 186.20	0.132 8
— (Meile), fra 1872—73	7 500.00	23 896.50	0.995 7
Würtemberg (Meile)	7 448.75	23 733.20	0.988 9
Østerrig (Postmeile)	7 585.94	24 170.31	1.007 1
Bøhmen (Meile)	7 498.54	23 891.84	0.995 5
Ungarn	8 353.60	26 616.24	1.109 0
Afrika, Amerika og *Asien.*			
Bengalen (Yojan)	7 315.13	23 307.48	0.971 1
— (Coss ell. Hardary)	1 828.78	5 826.87	0.242 8
Buenos-Ayres (Legua)	5 196.00	16 555.49	0.689 8
Chile (Legua)	4 576.50	14 581.64	0.607 6
China (Tu)	111 113.39	354 029.47	14.751 2
— (Li)	444.45	1 416.12	0.059 0
Cuba og Curassao (Legua nueva)	6 781.74	21 607.98	0.900 3
Japan (Ri)	3 935.21	12 538.37	0.522 4
Java (Paal)	1 506.94	4 801.41	0.200 1
Mexico (Legua)	4 190.00	13 350.18	0.556 3
— (Milla)	1 396.67	4 450.06	0.185 4
Nordam. Fristater (Mile)	1 609.33	5 127.65	0.213 7
Paraguay (Legua)	4 192.80	13 359.10	0.556 6
Persien (Farsak ell. Farsenk)	5 065.00	16 138.10	0.672 4
Perù (Legua) = 16 000 Piés	4 520.00	14 401.62	0.600 1
— — = 18 000 —	5 085.00	16 201.83	0.675 1
— — = 20 000 —	5 650.00	18 002.03	0.750 1
Ranguhn (Kosa)	1 358.38	4 328.07	0.180 3
— (Taing)	3 395.95	10 820.17	0.450 8
Siam (Jôt)	16 000.00	50 979.20	2.124 1
— (Roé-neug)	4 000.00	12 744.80	0.531 0
Tunis (Mil Saheli ell. Sahari)	1 464.89	4 667.44	0.194 5
— (Mil Tunsi)	2 929.78	9 334.87	0.389 0
Uruguay (Legua)	5 154.00	16 421.67	0.684 2

Kvadr. **Mil,** se Kvadratmil Pag. 444.

Mila, det polske Navn for Mil, s. d. A.

Mile, det engelske Navn for Mil, s. d. A.

Mile of Land, den engelske og nordamerikanske Kvadratmil = 640 Acres, se for øvrigt Kvadratmil Pag. 444.

Milésima, Regningsmønt i Spanien (1865—71) = $\frac{1}{1000}$ Escudo = 0.19 Øre.

Milesimo, Regningsm. i Buenos-Ayres af Værdi 0.37 Øre, i Mexico og Uruguay = 0.39 Øre.

Milesimo, Probervægt i Bolivia og Buenos-Ayres, d. s. s. Tusindedele.

Milha, Milemaal i Portugal, se Mil.

Milheiro, ældre Maal for Salt i Porto = 148.092 0 fr. Hektoliter = 15 328.54 d. Potter = 106.448 2 d. Korntdr.

Miligramo og **Milímetro** i Spanien = 1 fr. Milligram og Millimeter.

Mill, nordamerikansk Mønt = $\frac{1}{1000}$ Dollar = 0.37 Øre.

Milla, Milemaal i Mexico, se Mil.

Kvadr. **Milla,** ældre Markmaal i Mexico = 195.067 8 fr. Hektares = 353.625 5 d. [Tdr. Land.

Milla maritima, den spanske Sømil, s. d. A.

Millar, Vægt i Grækenland = 1 000 venetianske Pund Sværvægt = 476.998 7 fr. Kilogr. = 953.997 4 d. Pund. 1 M. Cacao i Maracaibo i Venezuela er = 4 Libras = 1.840 4 fr. Kilogr. = 3.680 7 d. Pund.

Mille, det franske Navn for Mil, s. d. A., ogsaa det ældre Navn for den franske

Mille marin, den franske Sømil, s. d. A. [Kilometer.

Millérolle, ældre Oliemaal paa Corsika = 66 fr. Liter = 68.314 5 d. Potter. M. ogsaa ældre Maal for Olie og Vin i Marseille = 64 fr. Liter = 66.244 4 d. Potter. 1 M. Olie til Mad regnedes at veje 58½ fr. Kilogr. = 117 d. Pund og til Belysning 58 fr. Kilogr. = 116 d. Pund.

Millesimo var tidligere i Italien og navnligen i Lombardiet-Venedig som Probervægt, Navnet for den franske Millième (Tusindedele). Efter 1861 benyttes denne i hele Italien.

Milliara i Italien = $\frac{1}{1000}$ fransk Are.

Milliard i Frankrig, et Antal af 1 000 Millioner.

Millième som Probervægt i Frankrig, d. s. s. Tusindedele.

Millier, gammel fransk Vægt = 1 000 Livres = 489.505 8 fr. Kilogr. = 979.011 6 d. Pund. Millier métrique éll. Tonneau = 1 000 fr. Kilogr. = 2 000 d. Pund.

Milligram, fransk Vægt = 0.001 000 fr. Gram = 0.000 002 d. Pund.

Milligramma i Italien = 1 fr. Milligram.

Milligramów i Polen = 1 fr. Milligram.

Milliliter, fransk Maal for tørre og flydende Varer = 0.000 001 fr. Kub. Meter = 0.001 fr. Liter = 0.055 9 d. Kub. Tom. = 0.001 035 d. Pot.

Millimeter, fransk Længdemaal = 0.001 fr. Meter = 0.003 186 d. Fod = 0.458 813 d. Linie. 24 Millimeter ere nærligen = 11 Linier ell. 340 Millimeter = 13 Tommer.

Kvadr. **Millimeter,** fransk Flademaal = 0.000 001 fr. Kvadr. Meter = 0.000 010 152 d. Kvadr. Fod = 0.001 462 d. Kvadr. Tom.

Kub. **Millimeter,** fransk Kubikmaal = 0.000 000 001 fr. Kub. Meter = 0.000 000 032 d. Kub. Fod = 0.000 056 d. Kub. Tom.

Millimetro i Italien = 1 fr. Millimeter.

Millimetrów i Polen = 1 fr. Millimeter.

Millistero i Italien = $\frac{1}{1000}$ fr. Stère.

Milréis, en Mønt = 1 000 Réis.

Azoriske Øer. 1 M. af Værdi 3 Kr. 23.23 Øre.

Brasilien. 1 M. i Guld = 2 Kr. 3.80 Ø., i Sølv, efter 1867 = 1 Kr. 80 Ø., før 1867 = 1 Kr. 87 Øre og i Papir = 1 Kr. 70 Øre. Mønter i Guld se Mønttabel Pag. 345, under Rio de Janeiro, i Sølv Pag. 369.

Madeira. 1 M. = 3 Kr. 84.91 Øre.

Portugal. Efter 1854 er 1 M. en Guldm. = $\frac{1}{10}$ Coroa = 4 Kr. 3.18 Øre., se Mønttabel Pag. 338, før 1854 var 1 M. en Sølvmønt af Værdi = 4 Kr. 34.32 Øre, se Mønttabel Pag. 353.

Mina, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Corsika	116.559 6	120.647 2	0.837 8
Genua, ogsaa til Salt	116.559 6	120.647 2	0.837 8
i Reglen holdt den	118.340 0	122.490 0	0.850 6
Som Vægt var 1 M. = 12 Rubbi = 95.297 4 Kilogr. = 190.594 8 d. Pund.			
Lombardiet-Venedig	10.000 0	10.350 7	
Mailand, den ældre M.	4 094.56	4 238.15	29.431 6
Toscana	12.181 4	12.608 6	

Mina, ældre Maal for flydende Varer i Mailand = 12.592 4 fr. Liter = 13.034 0 [d. Potter.

Mine, gml. fransk Maal for Korn og andre tørre Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
til Havre	156.099 6	161.573 7	1.122 0
- andre Kornsorter, Kalk og Bælgfrugter	78.049 8	80.786 9	0.561 0
- Salt	104.066 4	107.715 8	0.748 0
- Trækul	208.132 8	215.431 7	1.496 1

Mine, Vægt i Grækenland, se Pund Handelsvægt.

Mingel, ældre Vinmaal i Bremen d. s. s. Mengel

Minim, engelsk Apothekervægt, d. s. s. Grain, se Gran.

Minkali i Senegambien = 12½ eng. Shillings Sterling.

Minot, gml. fransk Maal for Korn og andre tørre Varer = ½ Mine, se oven for. Som Maal for Stenkul = 78.049 8 fr. Liter = 80.786 9 d. Potter = 0.459 0 d. [Kultd.

Minuto, ældre italiensk Længdemaal.

Neapel	0.004 409	fr. Meter	= 0.014 049	d. Fod	= 2.023 0	d. Linier.
Rom	0.003 720	—	= 0.011 852	—	= 1.706 7	—

Miria-ara ell. **Miriara** i Italien = 10 000 fr. Ares = 1 fr. Kvadr. Kilometer = 181.283 4 d. Tdr. Land.
Miriagramma og **Miriametro** i Italien = 1 fr. Myriagram og Myriameter.
Miriámetro i Spanien = 1 fr. Myriameter.
Miro, ældre Maal for Olie i Venedig = 15.790 0 fr. Liter = 16.343 7 d. Potter og holdt i Vægt 25 Libbre da olio = 30¼ Libbre grosse = 14.429 2 fr. Kilogr. = 28.858 4 d. Pund.
Miro, ældre Vægt i Venedig (Sværvægt) = 11.924 968 fr. Kilogr. = 23.849 936 d. Pund.
Miskal, Vægt i Ægypten og i Asien.

	fr. Gram.	d. Pund.
Bagdâd	5.049 8	0.010 100
Bássora, som Guld- og Sølvvægt	4.665 5	
Mokka, som Guld- og Sølvvægt	4.666 3	
Persien, som Handels-, Guld- og Sølvvægt	4.600 0	0.009 200
Syrien, d. s. s. Metikal.		
Ægypten, som Guld- og Sølvvægt og som Vægt for Perler og Rosenolie	4.632 6	

Missir, ældre Guldmønt i Tyrkiet = 25 Pjaster.
Mistato, ældre Maal for flydende Varer paa Candia.
i Canea . . . . . 11.162 9 fr. Liter = 11.554 3 d. Potter, cfr. Pag. 179.
i Rettimo . . . . . 12.800 0 — = 13.248 9 —
Misura, ældre Kornmaal.
paa Malta . . . . . 0.300 5 fr. Liter = 0.311 1 d. Pot.
i Neapel . . . . . 2.314 4 — = 2.395 5 —
Misura, ældre Maal for Kul i Genua = 52.583 3 fr. Liter = 54.427 3 d. Potter = 0.309 2 d. Kultd.
Misura, ældre Maal for Olie paa Sardinien = 0.175 2 fr. Liter = 0.181 3 d. Pot. I Alghero = 9⅗ fr. Liter = 9.936 7 d. Potter.
Misurello, ældre Oliemaal i Neapel = 0.105 2 fr. Liter = 0.108 9 d. Pot.
Misuretta, ældre Kornmaal i Genua = 0.303 5 fr. Liter = 0.314 2 d. Pot.
Mitad var tidligere i Columbia Halvdelen af Kobbermønten $\frac{1}{10}$ Real ell. Décimo, i Værdi = 1.8 Øre.
Mitadella, ældre Maal for Vin og Brændevin i Spanien.
Barcelona . . . . . 0.942 0 fr. Liter = 0.975 0 d. Pot.
Taragona . . . . . 1.083 1 — = 1.121 1 —
Mite, engelsk Troyvægt = 0.003 239 948 fr. Gram.
Mitekal, arabisk Navn i Abessinien for de italienske Zecchiner, af Værdi = 8 Kr. 58.48 Øre.
Mitkâl, Vægt i Algérien og Ægypten, d. s. s. Metikal og Miskal.
Mitkal Draham, Regningsenhed i Tripolis.
Den fra Ghadâmes . . . . . 27 Tripolis Pjaster = 4 Kr. 22.61 Øre.
— Ghat ell. R'at . . . . 22½ — = 3 — 52.17 —
— Insalah . . . . . 12 — = 1 — 87.83 —
Mitral, Møntenhed i Marokko, d. s. s. Mitskal.
Mitre, Vinmaal i Tunis, d. s. s. Mettár.
Mitskal, Møntenhed i Marokko, lovmæssigt af Værdi 1 Kr. 10.77 Øre, i den daglige Handel kun 62.61 Øre.
Mitskal, Vægt i Buchara = 4.664 4 fr. Gram = 0.009 329 d. Pund. Som Vægt for Rosenolie i Tyrkiet se Metikal.
Mkono, Længdemaal i Sansibar, d. s. s. Durrah.
Mo, Vægt i Japan = 0.003 780 fr. Gram = 0.000 008 d. Pund.
Mocha, Vægt i Abessinien = 31.103 5 fr. Gram = 0.062 207 d. Pund.
Modius, latinsk Navn i Ungarn for den pressburger Metze = 62.530 0 fr. Liter = 64.722 8 d. Potter = 3.595 7 d. Skpr.
Moëda d'ouro er i Brasilien en Sum paa 4 800 Réis = 9 Kr. 78.24 Øre. Som ældre præget Guldmønt, se Mønttabel Pag. 345, under Rio de Janeiro.
Moggio, ældre Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Td. Ld.
Neapel	6.998 7	7 104.97	0.126 9
den ældre puglieser M.	41.152 3	41 777.24	0.746 0
Sardinien: Cágliari	39.867 2	40 472.66	0.722 7

Moggio, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Lombardiet-Venedig: Mailand	146.234 3	151.362 5	1.051 1
— Venedig	333.268 8	344.956 0	2.395 5

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Sardinien: Cágliari	50.500 0	52.271 0	0.363 0
Toscana	584.708 7	605.213 5	4.202 9
Østerrig: Dalmatien, til Salt	999.806 4	1 034.868 0	7.186 6

Moggio, ældre Kulmaal i Mailand = 225.103 2 fr. Liter. = 232.997 2 d. Potter = 1.323 8 d. Kultdr.

Mogrebi i Mokka d. s. s. den gml. spanske Sølvpjaster, se Peso, Pag. 479.

Mohur, Guldmønt i Bombay = 15 Rupees = 25 Kr. 66.04 Øre, Guldmønt i Ostindien = 26 Kr. 51.57 Øre, se Mønttabel, Pag. 345, under Calcutta.

Moio ell. **Moyo,** ældre Maal for Kalk og Kalksten i Portugal.

for Kalk . . . 6.920 4 fr. Hektolit. = 716.310 3 d. Potter = 4.974 4 d. Korntdr.
- Kalksten 4.152 2 — = 429.786 2 — = 2.984 6 —

1 Moio Salt i Setubal vejer 775 fr. Kilogr. = 1 550 d. Pund.

Mokkadaler, Regningsmønt i Mokka = 3 Kr. 8.00 Øre.

Mokuk, Kornmaal i Aleppo i Syrien.

i Rumindhold = c. 756 fr. Liter = c. 782½ d. Potter = 5.434 1 Korntdr.
eller i Vægt = 250 Rottel = 640.518 2 fr. Kilogr. = 1 281.036 4 d. Pund.

Molt, ældre Brændemaal i Braunschweig, se Favn Brænde.

Molter, ældre Kornmaal i Oldenburg = 2.757 5 fr. Hektoliter = 285.422 1 d. Potter = 1.982 1 d. Korntdr.

Mommeh, ældre Mønt i Japan = 24.99 Øre.

Mommeh, Vægt i Japan.

som Handelsvægt . . . . . 3.779 9 fr. Gram = 0.007 560 d. Pund.
— Guld-, Sølv- og Møntvægt . . 3.757 3 —

Mondello, ældre Markmaal paa Sicilien = 2.728 5 fr. Ares = 2 769.967 5 d. [Kvadr. Fod.

Mondello, ældre Kornmaal.

Malta . . . . . 3.005 4 fr. Liter = 3.110 8 d. Potter.
1 M. Salt vejer 4 Rotoli = 6.350 3 d. Pund.
Sicilien . . . . . 4.339 5 fr. Liter = 4.491 6 d. Potter.

Mondino, ældre Maal for Salt i Genua = 9.324 8 fr. Hektoliter = 965.177 3 d. Potter = 6.702 6 d. Korntdr.

Moneda corriente, Papirpenge i Buenos-Ayres, se Pag. 232. 1 Peso kan gjennemsnitlig sættes til 15.38 Øre.

Moneda feble, Sølvskillemønt, som fra 1859—66 udmøntedes i Bolivia af meget ringe Sølvgehalt, se Pag. 230. Efter 1877 gjældende kun for ¾ af dens paalydende Navn, se Mønttabel Pag. 366. Moneda feble kaldes ogsaa den Macuquinamønt som tidligere benyttedes i Ecuadór, se Mønttabel, Pag. 369, under [Quito.

Mongseng, Kobber- ell. Jærnmønt i Japan, se Pag. 296.

Monmeh, Vægt i Japan, d. s. s. Mommeh.

Monnaie courant ell. **de payement** d. s. s. Courantmønt. Monnaie d'appoint d. s. s. Skillemønt.

Monscha, Rummaal paa Madagaskar, det rummer 6 gml. par. Pund = 2.937 0 fr. Kilogr. = 5.874 1 d. Pund afskallede Ris.

Monton som Vægt for Erts.

	Libras	fr. Kilogr.	d. Pund.
i Mexico	3 200	1 472.20	2 944.40
i Zacatecas og Fresnillo	2 000	920.13	1 840.25

Moo, ældre Regningsmønt i Japan = 0.02 Øre.

Moo, Vægt i Ranguhn = 2.069 5 fr. Gram = 0.004 139 d. Pund.

Morab, Maal for Ris i Bombay, en Vægt paa 391.790 7 fr. Kilogr. = 783.581 3 d. Pund.

Morgen, ældre Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Td. Ld.
Baden	36.000 0	36 546.73	0.652 6
Baiern	34.072 7	34 590.17	0.617 7
Bremen	25.719 8	26 110.44	0.466 3
Frankfurt a. M. Feldmorgen	20.250 8	20 558.33	0.367 1
— Waldmorgen	32.555 1	33 049.54	0.590 2
Hamburg. Morgen Marschland	96.576 9	98 043.63	1.750 8
Hannover	26.210 6	26 608.63	0.475 2
Hessen-Darmstadt	25.000 0	25 379.68	0.453 2
Holland	81.286 8	82 521.33	1.473 6
Lauenburg	25.412 9	25 798.83	0.460 7
Mecklenburg-Schwerin	52.028 7	52 818.86	0.943 2

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Td. Ld.
Mecklenburg-Strelitz	21.678 6	22 007.86	0.393 0
Preussen	25.532 2	25 920.00	0.462 9
Sachsen	27.671 2	28 091.41	0.501 6
Würtemberg	31.517 4	31 996.10	0.571 4
Østerrig: Bøhmen = 8122 Kvadr. Ellen	28.730 3	29 166.61	0.520 8
regnes ofte = 800 Kvadr. Klafter	28.773 2	29 210.20	0.521 6
Morgów, Markmaal i Polen	55.987 2	56 837.48	1.015 0

Motika, Flademaal i Ungarn, d. s. s. Hauer.

Môt-tiên, Mønt i Anam = 60 Dông = 7.69 Øre.

Moturalo ell. **Motureau,** ældre Markmaal i Nizza = 96.530 6 fr. Kvadr. Meter = 979.966 4 d. Kvadr. Fod.

Moule, ældre Brændemaal i Schweiz, se Favn Brænde. Kornmaal i Senegambien = c. $1\frac{3}{4}$ fr. Liter = c. 1.81 d. Potter, det rummer af Ris $1\frac{3}{4}$ fr. Kilogr. = $3\frac{1}{2}$ d. Pund. Moule varierer for øvrigt mellem 1—2 Liter.

Mouzonnas, Mønt i Marokko, d. s. s. Musune.

Moyo, portugis. Kornmaal, se ogsaa Moio.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Azoriske Øer	7.188 7	744.08	5.167 2
Brasilien: Bahia	18.685 1	1 934.04	13.430 8
Rio de Janeiro	24.000 0	2 484.16	17.251 1
Portugal: Lissabon	8.304 5	859.57	5.969 3
Porto	10.478 9	1 084.63	7.532 2

M'sigo, Kornmaal i Makdaschu i Sansibar = 49.500 0 fr. Liter = 51.235 9 d. Potter = 2.846 4 d. Skpr.

M'tar, Maal for Olie, Eddike og Mælk i Tunis, d. s. s. Mettár.

Mu, Vægt i Ranguhn, d. s. s. Moo.

Mud, Maal for Korn i Holland, den nye = 1 fr. Hektoliter, undertiden regnes den = $\frac{1}{2\frac{1}{7}}$ Last ell. $1\frac{1}{9}$ fr. Hektoliter = 115.007 6 d. Potter = 0.798 7 d. Korntd. Den gml. amsterd. Mud var = 111.256 0 fr. Liter = 115.157 6 d. Potter = 0.799 7 d. Korntd.

Mudd, ældre Kornmaal i Syrien = 18.051 5 fr. Liter = 18.684 5 d. Potter = 1.038 0 d. Skpr.

Mudde, Maal for Korn i Capstaden = 111.256 0 fr. Liter = 115.157 6 d. Potter = 0.799 7 d. Korntd.

Muende, Længdemaal i Sansibar, d. s. s. Schucka.

Muhd, Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	
i Marokko	14.387 0	14.891 5	3.309 2 Fjdkr.
- El Araisch	31.000 0	32.087 1	1.782 6 Skpr.
- Casablanca	25.250 0	26.135 5	1.452 0 —
- Rebât	79.750 0	82.546 7	4.585 9 —
- Tanger	29.000 0	30.017 0	1.667 6 —
- Slaa ell. Salee	185.003 3	191.491 1	1.329 8 Tdr.

Muid, fransk Maal for Stenkul = 6 strøgne ell. $4\frac{4}{5}$ toppede Hektoliter = 621.041 1 d. Potter = 3.528 6 d. Kultdr. Som Maal for Gips = 9 Hektoliter = 931.561 6 d. Potter = 6.469 2 d. Korntdr.

Muid, gml. fransk Maal for tørre Varer:

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Korntdr.
til Havre	37.463 9	3 877.77	26.929 0
- andre Kornsorter, Kalk, Bælgfrugter	18.731 9	1 938.88	13.464 5
- Salt	24.975 9	2 585.18	17.952 6
- Trækul	41.626 6	4 308.63	29.921 1
- Gips	9.366 0	969.44	6.732 2
Maal for Korn i Lüttich	2.457 0	254.32	1.766 1
— — - Capstaden	1.112 6	115.16	0.799 7

Muid, gml. fr. Maal for flyd. Varer = 36 Veltes. I Detaillehandelen = 268.219 5 fr. Liter = 277.625 6 d. Potter, i en gros Handelen = 273.947 3 fr. Liter = 283.554 2 d. Potter.

Vinmaal i Montpellier	6.084 2	fr. Hektoliter =	629.76 d. Potter.
— i Schweiz	1.500 0	— =	155.26 —

Mukono, Længdemaal i Sansibar, d. s. s. Durrah.

Mun, Handelsvægt i Asien og i Sansibar.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Bengalen, ny Bazar-Vægt	37.324 2	74.648 4
— gml. —	37.255 1	74.510 2

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Bengalen, Factorie-Vægt	33.868 3	67.736 5
Bombay, den egentlige Bombay-M. = 40 Seers	12.700 6	25.401 2
— Bombay-M. = 42 Seers	13.335 6	26.671 2
— Madras-M. = 40 Seers	11.339 8	22.679 6
— gml. Bazar-M. = 40 Seers	37.255 1	74.510 2
— til Kaffe, en Mun =	18.627 5	37.255 1
— Kurrachee-Mun	37.194 6	74.389 2
— Pucca-Mun	33.868 3	67.736 5
— Mun til flydende Varer = 50 Seers	34.797 0	69.594 1
— Surate-M. = 40 Seers, her antaget =	17.009 7	34.019 4
— — = 41 —	17.407 1	34.814 1
— — = 42 —	17.831 6	35.663 3
— — = 43¼ —	18.362 3	36.724 7
— Travancore-Mun	14.515 0	29.029 9
Surate i Bombay. M. til Kornvarer = 40 Seers	16.982 5	33.965 0
til Spiritus, Olie, smeltet Smør, Bomuld og Kokosnødder = 42 Seers	17.831 6	35.663 3
Madras. 1 Mun = 40 Seers	11.339 8	22.679 6
Persien. Mun, d. s. s. Man, s. d. A.		
Sansibar	1.347 2	2.694 4
Mun fra Maskat	4.041 6	8.083 2
— - Omân	1.010 4	2.020 9

Murabba'ï-â'chary i Tyrkiet = 1 fr. Are.
Murah, Maal for Ris i Bombay, d. s. s. Morah.
Muskati, ældre Vægt i Tyrkiet for Rosenolie = 4.803 9 fr. Gram = 0.009 608 d. [Pund.
Musnua, Mønt i Marokko, d. s. s. Musune.
Muson, ældre Mønt i Algérien = 5.58 Øre.
Musse som Vægt for Korn paa Cypern var = 44 Oke = 55.797 1 fr. Kilogr. = 111.594 2 d. Pund.
Musune, Mønt i Marokko, dens lovmæssige Værdi er 2.77 Øre, men i den daglige Handel kun = 1.57 Øre.

Muth, ældre Rummaal.	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Baiern, for Kalk	8.894 3	920.62	6.393 2
Østerrig, for Korn	18.446 1	1 909.29	13.259 0

Mutsje, gml. hollandsk Maal for flydende Varer.
til Vin 0.151 6 fr. Liter = 0.156 9 d. Pot.
- Brændevin 0.156 3 — = 0.161 7 —
Muturalo, ældre Kornmaal i Nizza = 2½ fr. Liter = 2.587 7 d. Potter.
Mühlenkopf, ældre Kornmaal i Hannover = 1.947 0 fr. Liter = 2.015 3 d. Potter.
Myli-â'chary i Tyrkiet = 1 fr. Kilometer.
Müllermaassel, ældre Kornmaal i Østerrig = 3.842 9 fr. Liter = 3.977 7 d. Potter.
Myriade, et Antal af 10 000 Stkr.
Myriagram, fransk Vægt = 10 Kilogr. = 20 d. Pund.
Myriameter, fransk Længdemaal = 10 000 fr. Meter = 31 861.999 6 d. Fod = 1.327 6 d. Mil.
Kvadr. **Myriameter,** fransk Flademaal = 100 Mill. Kvadr. Meter = 100 Kvadr. Kilometer = 1.762 5 d. Kvadr. Mil.
Mystra, Rummaal i Grækenland = $\frac{1}{100}$ fr. Liter = 0.010 4 d. Pot.
Mütt, ældre Kornmaal i Schweiz = 60 fr. Liter = 62.104 1 d. Potter = 3.450 2 d. Skpr.
Mänzil, persisk Længdemaal (Dagsrejse), kan gjennemsnitlig regnes til 29 000 fr. Meter = 92 400 d. Fod = 3.8500 d. Mil.

Mässchen, ældre tysk Kornmaal.	fr. Liter.	d. Potter.
Hessen-Darmstadt	0.500 0	0.517 5
Sachsen	1.622 3	1.679 2
Sachsen-Weimar: Eisenach	2.380 4	2.463 8
Mässlein, ældre Kornmaal i Schweiz	0.937 5	0.970 4

Møntmark, den tyske Toldforenings, indført 1 Jan. 1833, var = 233.855 5 fr. Gram.
Møntpundet i Tyskland, indført ved Wiener Møntconventionen af 24 Jan. 1857, var = 500 fr. Gram.

N.

Nachod, persisk Guld- og Sølvvægt, d. s. s. Nechud.
Nagy Cseber, d. s. s. den store biharer Eimer, s. d. A.
Nagy Réf, det ungarske Navn for Alen, se Alen.
Nail, engelsk Maal for Klæde = $\frac{1}{16}$ Yard = 0.057 149 fr. Meter = 0.182 090 d. Fod = 2.185 1 d. Tom.
Nanki ell. **Nanqui,** Guld- og Sølvvægt paa Madagaskar = 0.318 688 fr. Gram.
Napf, ældre Kornmaal i Bøhmen = 9.336 2 fr. Liter = 9.663 6 d. Potter = 2.147 5 d. Fjdkr.
Napoleon d'or, d. s. s. 20 fr. Francs i Guld.
Nechud, persisk Guld- og Sølvvægt = 0.191 667 fr. Gram.
Neli, Guld- og Sølvvægt i Pondicherri = 0.021 246 fr. Gram.
Nelli, Maal for Korn og flydende Varer i Atschin paa Sumâtra = 13.295 9 fr. Liter = 13.762 2 d. Potter = 3.058 3 d. Fjdkr.
Nemetsche, Vægt i Buchara = 499.092 2 fr. Gram = 0.998 184 d. Pund.
Nem-man, Vægt i Buchara = 63.883 8 fr. Kilogr. = 127.767 6 d. Pund.
Nen, Vægt i Anam = 390.500 0 fr. Gram = 0.781 000 d. Pund.
Nen bak, Sølvbarre, der i Anam benyttes som Betalingsmiddel, i Værdi = 15 spanske Pjaster = 57 Kr. 69 Øre. Nen vang, Guldbarre til samme Brug = 255 spanske Pjaster = 980 Kr. 77 Øre.
Nesfie, ældre Guldmønt i Tyrkiet = 3 Pjaster.
Neubuch Papir i Østerrig-Ungarn = 100 Ark Papir.
Neugroschen, ældre tysk Mønt, hvoraf 30 paa 1 Thaler = 1 Silbergroschen. Efter 1857 = 8.89, før 1857 = 8.91 Øre, se Møntt. Pag. 362, under Sachsen.
Neukreuzer, det Navn, hvorunder den for Tiden i Østerrig-Ungarn benyttede Kreuzer indførtes i 1858, af Værdi 1.78 Øre.
Neuloth, Handelsvægt i Tyskland, efter 1 Jan. 1872 = 1 fransk Dekagram = 10 Gram = 0.020 000 d. Pund. Fra 1 Juli 1858—1872 var i Braunschweig, Bremen, Hamburg, Hannover og Oldenburg 1 N. = 50 fr. Gram = 0.100 000 [d. Pund.
Neuries Papir i Østerrig-Ungarn = 1000 Ark Papir.
Neuzoll, Længdemaal i Tyskland efter 1 Jan. 1872 og i Østerrig-Ungarn efter 1 Jan. 1876 = 1 fr. Centimeter.
Ngoo, Maal for tørre og flyd. Varer i Japan = 0.181 5 fr. Liter = 0.187 9 d. Pot.
Ngu, Længdemaal i Anam = 2.425 0 fr. Meter = 7.726 5 d. Fod.
i enkelte Provinser = 2.667 5 — = 8.499 2 —
Nid, Længdemaal i Siam = 0.020 833 fr. Meter = 0.066 379 d. Fod = 9.558 6 d. [Linier.
Nim-Ser, Vægt i Buchara = 7.985 5 Kilogr. = 15.971 0 d. Pund.
Nimtscha, Vægt i Buchara = 499.092 2 fr. Gram = 0.998 184 d. Pund.
Niter, Vægt i Abessinien = 311.035 0 fr. Gram = 0.622 070 d. Pund.
Niuh, Længdemaal i Siam, d. s. s. Nid.
Noble, ældre Sølvmønt i England = $6\frac{2}{3}$ Shillings = 6 Kr. 5.32 Øre.
Nocia, Vægt for ætheriske Olier, Perler, Guld m. m. i Tunis = 0.198 0 fr. Gram = 0.000 396 d. Pund.
Noeud, fransk Længdemaal til Søs = $\frac{1}{120}$ Mille marin = 15.432 4 fr. Meter = 49.170 8 d. Fod (cfr. Pag. 34).
Nohud, persisk Guld- og Sølvvægt, d. s. s. Nechud.
Noi lei, Mønt i Rumænien lig den franske Franc.
Notting, ældre Hulmaal i Norge = $\frac{1}{3}$ Skjæppe = 5.790 6 fr. Liter = 5.993 6 d. Potter = 0.333 0 d. Skpr.
Number, som engelsk Garnmaal d. s. s. Hank.
Nusf, ældre Guldmønt i Marokko = $\frac{1}{2}$ Rîal = 1 Kr. 92.31 Øre.
Nusfia, Sølvmønt i Tunis = $\frac{1}{2}$ Pjaster = 22.54 Øre.
Nusfia, Maal for flydende Varer i Mokka = 0.946 3 fr. Liter = 0.979 5 d. Pot.
Nusfie, Kornmaal i Bengasi i Tripolis = 35.425 1 fr. Liter = 36.667 4 d. Potter = 2.037 1 Skpr.
Nus Orbah, Kornmaal i Tripolis = 3.354 6 fr. Liter = 3.472 3 d. Potter.
Nusu, Navnet i Sansibar paa en halv nordamerikansk Dollar = 1 Kr. 86.57 Øre.
Nutkil, Møntenhed i Marokko, d. s. s. Mitskal.
Nüa nen bak, Sølvbarre, der i Anam benyttes som Betalingsmiddel, i Værdi = $7\frac{1}{2}$ spanske Pjaster = 28 Kr. 85 Øre. Nüa nen vang, Guldbarre til samme Brug = $127\frac{1}{2}$ spanske Pjaster = 490 Kr. 38 Øre.

Nyläst, ældre Handelsvægt i Sverige = 10 000 Skålpund = 4 250.76 fr. Kilogr. = 8 501.52 d. Pund.

Nösel, ældre Kornmaal i Sachsen-Weimar.

i Eisenach	0.595 1	fr. Liter	=	0.616 0	d. Pot.
- Jena	0.500 4	—	=	0.517 9	—
- Weimar	0.470 6	—	=	0.487 1	—

Nösel, ældre tysk Maal for flydende Varer.

Baiern	0.133 6	fr. Liter	=	0.138 3	d. Pot.
Hamburg, til Vin og Brændevin	0.452 8	—	=	0.468 7	—
— - Mælk	0.493 7	—	=	0.511 0	—
Hannover	0.486 8	—	=	0.503 8	—
Sachsen	0.467 8	—	=	0.484 2	—
Leipzig	0.602 0	—	=	0.623 1	—
Sachs.-Weimar. N. = ½ Schenk-Maass	0.448 2	—	=	0.463 9	—
= ½ Ohm-Maass	0.498 0	—	=	0.515 4	—
Slesvig og Holsten	0.452 8	—	=	0.468 7	—

Nött, Vægt i Abessinien = 311.035 0 fr. Gram = 0.622 070 d. Pund.

O.

Oboliccio, Mønt paa de joniske Øer = 0.75 Øre.

Obolo, Mønt paa de joniske Øer = ½ Penny jonisk Courant = 3.73 Øre.

Obolo, ældre Guld-, Sølv- og Møntvægt i Neapel = 0.445 499 fr. Gram.

Obolo, ældre Medicinalvægt.

	fr. Gram.		fr. Gram.
Mexico	0.599 040	Spanien, gml. castil.	0.599 079
Neapel	0.445 499	Aragonien	0.607 639
Paraguay	0.599 063	Catalonien	0.522 135

Occa, ældre Vægt i Ragusa i Dalmatien = 1.303 002 fr. Kilogr. = 2.606 003 d. [Pund.

Ochava, spansk Handelsvægt.

Chile	3.593 8	fr. Gram	=	0.007 188	d. Pund.
Paraguay	3.594 4	—	=	0.007 189	—
Spanien, gml. castilianske	3.594 5	—	=	0.007 189	—

Ochava, spansk Guld-, Sølv- og Møntvægt.

Mexico, som Sølvvægt	3.594 5 fr. Gram.
Paraguay, som Guld- og Sølvvægt	3.594 4 —
Spanien, som Guld-, Sølv- og Møntvægt	3.594 5 —
Uruguay, som Guld- og Sølvvægt	3.589 1 —

Ochavillo, ældre Kornmaal paa Cuba

	0.568 2	fr. Liter	=	0.588 1	d. Pot.
Spanien, det gml. castilianske	0.289 1	—	=	0.299 2	—
i Madrid	0.288 2	—	=	0.298 3	—

Ochavo, som Mønt i Mexico d. s. s. Tlaco, som gml. castiliansk Mønt i Spanien = 1.13 Øre.

Ochavo, ældre Kornmaal i Mexico = 0.236 5 fr. Liter = 0.244 8 d. Pot.
i Yucatan = 0.157 7 — = 0.163 3 —

Ocka, ældre Handelsvægt.

Tyrkiet	1 281.036 4	fr. Gram	=	2.562 073	d. Pund.
Ungarn: Banat	1 260.134 9	—	=	2.520 270	—

Ockiat, Mønt i Marokko, d. s. s. Uckie.

Octavo, ældre Længdemaal i Cadiz = 0.104 488 fr. Meter = 0.332 920 d. Fod = [3.995 0 d. Tom.

Octavo, Maal for flydende Varer.

Buenos-Ayres	0.296 9	fr. Liter	=	0.307 3	d. Pot.
Uruguay	0.296 5	—	=	0.306 9	—

Octodécimo, ældre Sølvmønt i Columbia i Sydamerika = 2 Kr. 88 Øre, se Mønt-tabel, Pag. 365, under Bogotá.

Oel-Maass, se Maass.

Oertgen, ældre Mønt i Kredsen Jever i Oldenburg = 1.24 Øre.

Oertgen ell. **Oertchen** som Vægt, se Ort.

Oessel, ældre Maal for flydende Varer (cfr. Nösel).

Hamburg, til Vin og Brændevin	0.452 8	fr. Liter	=	0.468 7	d. Pot.
— - Mælk	0.493 7	—	=	0.511 0	—
Mecklenburg-Schwerin	0.462 7	—	=	0.478 9	—
Slesvig og Holsten	0.452 8	—	=	0.468 7	—

Ohm, Maal for flydende Varer (cfr. Aam og Ahm).

	fr. Liter.	d. Potter.
Baden	150.000 0	155.260 3
Baiern	128.283 2	132.781 9
Braunschweig	149.894 9	155.151 5
Bremen, til fransk Vin og Brændevin	152.000 0	157.330 4
— - Rhinskvin	144.964 8	150.048 5
Frankfurt a. M., til Vin	143.410 7	148.439 9
— - Brændevin	160.000 0	165.610 9
Hamburg	144.909 5	149.991 3
Hannover	155.762 5	161.224 9
— (Steuer Vereins Maal)	149.894 9	155.151 5
Hessen-Darmstadt	160.000 0	165.610 9
i Mainz	135.573 8	140.328 1
Lübeck	145.500 6	150.603 1
Mecklenburg-Schwerin	148.052 2	153.244 2
Oldenburg	142.345 8	147.337 7
Preussen	137.403 7	142.222 2
Danzig	137.403 7	142.222 2
Kønigsberg	171.386 3	177.396 5
Rusland = 12 Wedro	147.591 3	152.767 1
i Libau og Riga	153.032 8	158.399 5
Sachsen	134.724 7	139.449 3
Leipzig	151.704 0	157.024 0
Schweiz	150.000 0	155.260 3
Slesvig og Holsten	144.909 5	149.991 3
Sverige = 6 sv. Kub. Fod	157.031 3	162.538 1

Ohm-Maass, se Maass.

Oitava, som Kornmaal, se Outava.

Oka, Maal for flydende Varer.

Rumænien	1.281 3	fr. Liter	= 1.326 2	d. Potter.
Serbien	1.768 4	—	= 1.830 4	—
Tyrkiet	1.281 3	—	= 1.326 2	—

Oka, Handelsvægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Bagdâd	1.346 603	2.693 206
Grækenland, den nye ell. kgl.	1.250 000	2.500 000
— den ældre	1.280 000	2.560 000
— ældre Maal for Olie	3.200 000	6.400 000
Rumænien	1.281 036	2.562 073
Smyrna	1.281 036	2.562 073
i Detaillehandelen	1.285 840	2.571 681
Syrien: Aleppo	1.281 036	2.562 073
Tripolis	1.220 800	2.441 600
Tyrkiet, som Handelsvægt	1.281 036	2.562 073
— — Møntvægt	1.282 945	2.565 890
i Durazze og Berat	1.601 296	3.202 591
paa Candia	1.199 237	2.398 475
— Cypern	1.268 115	2.536 231
i Famagusta	1.318 840	2.637 680
Ægypten, den sædvanlige = 400 Dr.	1.235 360	2.470 720
— Handels-Oka = 412 —	1.272 421	2.544 842
— — = 420 —	1.297 128	2.594 256

Oke-tha-pah, Længdemaal i Ranguhn = 67.919 0 fr. Meter = 216.403 5 d. Fod.

Okheat, engelsk Navn for den morokkanske Mønt Uckie.

Okshoofd, hollandsk Navn for Oxehoved.

Ol Sild ell. Æg er = 4 Snese = 80 Stkr.

Olluck, Kornmaal i Madras = 0.192 0 fr. Liter = 0.198 8 d. Pot. 1 Olluck Ris vejer 0.164 0 fr. Kilogr. = 0.328 0 d. Pund.

Olwe Wozne, Vægt i Bagdâd = 61.008 2 fr. Kilogr. = 122.016 4 d. Pund.

Onça, Once og **Oncia** som Vægt, se Unze.

Once, det ældre belgiske Navn for det franske Hektogram = 100 fr. Gram = 0.200 000 d. Pund.

Once, Oncia og **Oncie** som Længdemaal, se Tomme.
Oncetta, ældre Guldmønt i Neapel og paa Sicilien = 3 Ducati di regno = 9 Kr. 35.35 Øre, se Mønttabel Pag. 337.
Oncia, ældre Mønt paa Sicilien = 9 Kr. 17.73 Øre. Paa Malta (Oncia ell. Pezza di Sicilia) = 3 Kr. 67.09 Øre.
Oncia var tidligere det italienske Navn i Lombardiet-Venedig for det franske Hektogram = 100 fr. Gram = 0.200 000 d. Pund.
Onkije, Apothekervægt i Bagdåd = 673.301 6 fr. Gram.
Onlik ell. **Bejas-onlik,** Sølvmønt i Tyrkiet = 10 Pjaster = 1 Kr. 59.73 Øre.
Ons, hollandsk Handelsvægt, den nuværende = 1 fr. Hektogram = 100 fr. Gram = 0.200 000 d. Pund. Den ældre O., se Unze.
Onza, Guldmønt.

Bolivia. 1 O. = 10 Escudos = 55 Kr. 71.44 Øre, se Mønttabel Pag. 343.
Buenos-Ayres. 1 O. var tidligere = 16 Pesos = 58 Kr. 72.95 Øre, se Mønttabel Pag. 343.
Columbia. 1 O. er for Tiden = 20 Pesos = 71 Kr. 99.99 Øre, før 1853 var den = 16 Pesos = 57 Kr. 60.00 Øre, se Møntt., Pag. 343, Bogotá.
Gibraltar. Den her benyttede Onza = den i Mexico.
Mexico. 1 O. = 16 Pesos = 58 Kr. 72.95 Øre, se Mønttabel, Pag. 344.
Spanien. 1 O. = den foran staaende for Mexico, se ogsaa Doblon, Pag. 405.

Onza, Maal for Olie i Spanien.

det gml. castilianske	0.031 4	fr. Liter =	0.032 5 d. Pot.
i Cadiz	0.031 3	— =	0.032 4 —
i Madrid	0.031 7	— =	0.032 8 —

Onza som Vægt, se Unze.
Onza métrica er i Spanien = 1 fr. Hektogram = 100 fr. Gram = 0.200 000 d. Pund.
Orbah, Kornmaaal i Tripolis = 6.709 3 fr. Liter = 6.944 6 d. Potter = 1.543 2 d. Fjdkr.
Oréapoléon, en Art Guinea eller Bomuldstøj, der i Senegambien anvendes som Betalingsmiddel.
Oredish, Maal for Blyerts i England, i Rumindhold 1 073½ eng. Kub. Tom. = 17.591 0 fr. Liter = 18.207 9 d. Potter.
Orgya, ungarsk Navn for den wiener Klafter.
Originalkiste Glas indeholder i Würtemberg 30 fr. Kvadr. Meter = 304.556 1 d. Kvadr. Fod Glas.
Orlong, Længdemaal paa Pulo Pinang = 73.151 343 fr. Meter = 233.074 8 d. Fod. Som Markmaal sammesteds = 53.511 2 fr Ares = 54 323.87 d. Kvadr. Fod = 0.970 1 d. Td. Land.
Orna, ældre Maal for flydende Varer i Triest.

den nyere Orna	56.589 0	fr. Liter =	58.573 5 d. Potter.
— gamle —	66.020 5	— =	68.335 7 —

Ort, Rigsort ell. **Mark,** ældre Mønt i Norge = ⅕ Specie = 24 Skilling norsk = 80 Øre, se Mønttabel Pag. 352.
Ort, ældre Kornmaal i Oldenburg (Orth) . . 0.356 3 fr. Liter = 0.368 8 d. Pot.
i Kredsen Jever (Orth) . . . . . 0.351 3 — = 0.363 6
Ort, ældre Maal for flydende Varer.

Hannover	0.243 4	fr. Liter =	0.251 9 d. Pot.
Lübeck, til Vin	0.227 3	— =	0.235 3 —
— - Øl	0.232 8	— =	0.241 0 —
Mecklenburg-Schwerin	0.231 3	— =	0.239 4 —
Oldenburg, til Vin (Orth)	0.342 2	— =	0.354 2 —
Kredsen Jever (Orth)	0.351 3	— =	0.363 6 —

Ort, ældre Handelsvægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Bremen, før 1858 (Orth), som Handelsvægt	0.973 6	0.001 947
— — Kræmmervægt . . .	0.918 5	0.001 837
Danmark, efter 1861	0.500 0	0.001 000
— før 1861	0.976 6	0.001 953
Hannover, før 1858 (Oertchen)	0.913 5	0.001 827
Lauenburg, efter 1862 (Oertgen)	0.500 0	0.001 000
Norge	0.972 9	0.001 946
Oldenburg: Fyrstendømmet Lübeck (Oertchen) . .	0.946 5	0.001 893

	fr. Gram.	d. Pund.
Slesvig og Holsten, før 1861 (Oertgen)	0.946 7	0.001 893
— — efter 1861 —	0.500 0	0.001 000
Sverige, efter 1863	4.250 8	0.008 502

Ort, ældre Guld- og Sølvvægt.

Danmark, før 1875, som Sølvvægt	0.919 118	fr. Gram.
Norge, som Guld- og Sølvvægt	0.914 040	—
Sverige, efter 1863, som Guld- og Sølvvægt	4.250 758	—

Orth som Maal for flydende Varer og som Vægt, se Ort.

Osmina, russisk Kornmaal = 104.953 8 fr. Liter = 108.634 4 d. Potter = 0.754 4 d. Korntd. = 6.035 2 d. Skpr.

Ostronträd (Østersfoustage) holder i Sverige $\frac{1}{3}$ Tunna = 16 Kannor = 41.875 0 fr. Liter = 43.343 5 d. Potter.

Otri, ældre Vinmaal paa Corsika = 15.900 0 fr. Liter = 16.457 6 d. Potter.

Ottavo, ældre Flademaal i Nizza = 12.066 3 fr. Kvadr. Meter = 122.495 8 d. Kvadr. Fod.

Ottavo, ældre Handelsvægt i Sardinien.

Genua, O. grosso	3.308 9	fr. Gram	= 0.006 618	d. Pund.
— O. sottile	3.299 5	—	= 0.006 599	—
Piemont	3.842 1	—	= 0.007 684	—
Sardinien, Øen	4.235 0	—	= 0.008 470	—

Ottavo, ældre Guld- og Sølvvægt i Italien.

Kirkestaten: Bologna	3.769 276	fr. Gram.
Sardinien: Piemont	3.842 130	—
Sicilien	0.006 887	—

Ottavo, ældre Medicinalvægt i Italien.

Sardinien: Genua	3.299 479	fr. Gram.
Sicilien	0.006 887	—

Ottendedel, Længdemaal i Danmark = 3 d. Tom. = 0.078 463 fr. Meter = 0.250 000 d. Fod.

Otting som Maal for Øl i Danmark d. s. s. Halvanker = 16.424 0 fr. Liter = 17 d. Potter. 1 Otting Smør vejer Netto 14 fr. Kilogr. = 28 d. Pund.

Ottingkar, Kornmaal i Danmark og Norge.

Danmark	2.173 8	fr. Liter	= 2.250 0	d. Potter.
Norge	2.171 5	—	= 2.247 6	—

Ottone, det almindelige Navn for den græske Guldmønt paa 20 Drachmer, af

Ounce som engelsk Vægt, se Unze. [Værdi 14 Kr. 40 Øre.

Outava, portugisisk Kornmaal.

		fr. Liter.	d. Potter.	d. Fjdkr.
Azoriske Øer		1.497 6	1.550 2	
Brasilien:	Bahia	3.892 7	4.029 2	0.895 4
—	Rio de Janeiro	5.000 0	5.175 3	1.150 1
Portugal:	Lissabon	1.730 1	1.790 8	
—	Porto	2.183 1	2.259 7	

Outava, ældre Handelsvægt, samt Guld-, Sølv-, og Medicinalvægt i Portugal = 3.585 938 fr. Gram = 0.007 172 d. Pund.

Ovalo, Medicinalvægt.

Buenos-Ayres	0.598 135	fr. Gram.
Uruguay	0.598 177	—

Oxehoved, Maal for flydende Varer, mest Vin ell. Brændevin, se ogsaa Barrique og Hogshead.

	fr. Liter.	d. Potter.
Braunschweig (Oxhoft)	224.842 4	232.727 3
Bremen (Oxhoft)	228.000 0	235.995 6
— 1 O. Tran vejede 215.35 Kilogr.		
Frankfurt am Main (Oxhoft)	215.116 1	222.659 9
Hamburg (Oxhoft), for franske Vine	217.364 3	224.986 9
Hannover (Oxhoft)	233.643 8	241.837 3
Holland (Okshoofd), til Vin	232.836 0	241.001 2
— — - Brændevin	225.000 0	232.890 4
— 1 O. fr. Vin regnes til	218.283 8	225.938 6
Lauenburg (Oxhoft)	217.364 3	224.986 9
Lübeck (Oxhoft)	218.250 9	225.904 6
Mecklenburg-Schwerin (Oxhoft)	222.078 3	229.866 2

	fr. Liter.	d. Potter.
Norge. 1 O. = 240 n. Potter	231.622 8	239.745 5
Oldenburg (Oxhoft)	213.518 7	221.006 5
Preussen (Oxhoft)	206.105 5	213.333 3
Danzig (Oxhoft)	206.105 5	213.333 3
Kønigsberg (Oxhoft)	257.079 4	266.094 8
Rusland. 1 O. = 18 Wedro	221.387 0	229.150 7
Libau og Riga	229.549 3	237.599 2
Sachsen (Oxhoft), til fransk Vin	202.087 0	209.173 9
— — - — Brændevin	227.347 9	235.320 5
Slesvig og Holsten (Oxhoft)	217.364 3	224.986 9
Sverige (Oxhufvud) = 9 Kub. Fod	235.547 0	243.807 2

Oxhoft, tysk Navn for Oxehoved.
Oxhufvud, svensk Navn for Oxehoved.

P.

Paal, Milemaal paa Java, se Mil.
Kvadr. **Paal,** Markmaal paa Java = 227.087 0 fr. Hektares = 411.671 1 d. Tdr. Land = 0.040 0 d. Kvadr. Mil.
Pack, engelsk Uldvægt = 240 eng. Pund = 108.862 2 fr. Kilogr. = 217.724 5 d. Pund.
Packa, Kornmaal i Pondicherri = 1.495 6 fr. Liter = 1.548 1 d. Potter.
Padens, bitre Mandler, som benyttes i Surate i Bombay, i Stedet for Smaamønt.
Paeterik, russisk Handelsvægt = 5 russ. Pund = 2.047 6 fr. Kilogr. = 4.095 1 d. Pund.
Pagne, en Klædning af Bomuldstøj, Lærred eller Silke, der i Aschanti i Øvre-guinea benyttes som Betalingsmiddel.
Pagoda, Handelsvægt i Madras = 3.543 7 fr. Gram = 0.007 087 d. Pund.
Pagode, Sølvmønt paa Ceylon, af Værdi 6 Kr. 4.11 Øre, se Mønttabel, Pag. 370, under Colombo. P. er ogsaa en Guldmønt i Pondicherri, af Værdi 5 Kr. 97.61 Øre, se Pag. 346.
Pagone, Markmaal i Valachiet = 49.895 6 fr. Ares = 50 653.35 d. Kvadr. Fod = 0.904 5 d. Td. Land.
Pahaw, Guld-, Sølv- og Diamantvægt paa Borneo = 9.941 9 fr. Gram.
Pahli, Vægt for Kornvarer i Surate i Bombay, d. s. s. Pally.
Paï, Mønt i Siam = 7.28 Øre.
Paï, Guld- og Sølvvægt i Siam = 0.477 892 fr. Gram.
Paily, Vægt for Korn i Bombay = 1.270 059 fr. Kilogr. = 2.540 119 d. Pund.
Painung, Mønt i Siam = 7.28 Øre.
Painung, Guld- og Sølvvægt i Siam = 0.477 892 fr. Gram.
Paitha, Vægt i Ranguhn = 1.655 613 fr. Kilogr. = 3.311 226 d. Pund.
Palamos, Længdemaal i Grækenland = $\frac{1}{10}$ fr. Meter = 0.318 620 d. Fod = 3.823 4 d. Tom.
Pally, Vægt for Kornvarer i Ostindien.

Bengalen	4.233 5	fr. Kilogr. =	8.467 1 d. Pund.
Surate i Bombay	1.701 0	— =	3.401 9 —

Palm, Længdemaal, mest benyttet til Udmaaling af Master og rundt Tømmer.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Danmark = 3″ $4\frac{2}{3}$‴	0.088 603	0.282 308	3.387 7
England = 3 eng. Tom.	0.076 199	0.242 786	2.913 4
Frankrig = 13 gml. par. Lin.	0.029 326	0.093 438	1.121 3
Hamburg = $\frac{1}{3}$ hamb. Fuss	0.095 524	0.304 358	3.652 3
Holland, den nye	0.100 000	0.318 620	3.823 4
— den gml. rond Mast Palm	0.094 378	0.300 707	3.608 5
— — Diameter-Palm	0.304 000	0.968 605	11.623 3
Norge = $3\frac{7}{18}$ norsk Tom.	0.088 603	0.282 308	3.387 7
Rusland: Reval og Riga	0.094 411	0.300 812	3.609 7

Palme, det ældre Navn i Belgien for den franske Decimeter.

Palmo, ældre Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Frankrig: Corsika og Nizza, se Fod.			
Kirkestaten: Rom (P. mercantile)	0.249 079	0.793 615	9.523 4
— — (P. architettonica) . .	0.223 190	0.711 128	8.533 5
— — (P. d'ara ell. sacri) .	0.125 000	0.398 275	4.779 3
Lombardiet-Venedig, det tidligere Navn for den franske Decimeter.			
Malta	0.261 255	0.832 410	9.988 9
Neapel, se Fod.			
Portugal (P. de Craveiro)	0.220 000	0.700 964	8.411 6
— (P. de Craveiro avantejado) . .	0.226 875	0.722 869	8.674 4
— (P. da Junta)	0.200 200	0.637 877	7.654 5
Rumænien, Sardinien og Sicilien, se Fod.			
Spanien, gml. castil. P. major	0.208 976	0.665 840	7.990 1
i Madrid	0.210 750	0.671 492	8.057 9
Palmo menor ell. Palmo de ribera . .	0.069 659	0.221 947	2.663 4
i Madrid	0.070 250	0.223 831	2.686 0

Kvadr. **Palmo,** ældre Flademaal.

	fr. Kvadr. Met.	d. Kvadr. Fod.
Kirkestaten: Rom (P. architettonica)	0.049 814	0.505 703
Malta	0.068 254	0.692 906
Neapel, se Kvadr. Fod.		
Portugal (P. de Craveiro)	0.048 400	0.491 351
Rumænien, Sardinien og Sicilien, se Kvadr. Fod.		

Kub. **Palmo,** ældre Kubikmaal.

	fr. Kub. Met.	d. Kub. Fod.
Malta	0.017 832	0.576 782
Neapel, se Kub. Fod.		
Portugal (P. de Craveiro)	0.010 648	0.344 419
Sardinien og Sicilien, se Kub. Fod.		

Palom, Guld- og Sølvvægt i Pondicherri = 33.993 0 fr. Gram.

Pan som ældre Længdemaal paa Corsika og i Marseille, se Fod. P. ogsaa det franske Navn for Palmo i Nizza, se Fod.

Panabat, persisk Sølvmønt = ½ Kran = 36 Øre, se Mønttabel, Pag. 371.

Panau, ældre Kornmaal i Marseille = 20 fr. Liter = 20.701 4 d. Potter = 1.150 1 d. Skpr.

Panavadé, Guld- og Sølvvægt i Poudicherri = 0.339 930 fr. Gram.

Pand, Flademaal i Bombay = 162.885 2 fr. Kvadr. Meter = 1 653.589 4 d. [Kvadr. Fod.

Panilla, ældre spansk Maal for Olie.

det gml. castilianske	0.125 6 fr. Liter	=	0.130 0 d. Pot.
i Cadiz	0.125 2 —	=	0.129 6 —
i Madrid	0.126 9 —	=	0.131 4 —

Pant, Længdemaal i China, d. s. s. Tsun.

Paolo, ældre Sølvmønt i Kirkestaten = $\frac{1}{10}$ Scudo romano = 38.69 Øre, se Mønttabel, Pag. 350, og i Toscana = ⅔ Lira toscana = 40.35 Øre, se [Pag. 352.

Papapat, persisk Sølvmønt, d. s. s. Panabat.

Papeto, ældre Sølvmønt i Kirkestaten = ⅕ Scudo romano = 77.39 Øre, se [Mønttabel, Pag. 350.

Parà, Mønt.

Haïti. 1 P. = den nordamerikanske Cent. s. d. A.

Rumænien, den nuværende P. ell. Banu = den franske Centime. Den ældre Parà eller Paralle havde i Valachiet en Værdi = 0.67 Øre, i Jassy = 0.59 og i Galatz = 0.44 Øre.

Syrien: Aleppo. 1 P. i Saach Valuta = 0.35 Øre, i Tschurugg Valuta = 0.26 Øre. I Tripolis = 0.37 Øre.

Tripolis i Afrika. 1 P. = 0.39 Øre.

Tunis. 1 P. som $\frac{1}{40}$ Sølvpjaster = 1.13 Øre.

Tyrkiet. 1 Parà = $\frac{1}{40}$ Pjaster, men da Pjasteren har to Værdier, eftersom man regner den som Tarif-P. ell. som Courant-P., faar Parà ogsaa forskjellig Værdi. Som $\frac{1}{40}$ Tarif-Pjaster = 0.40 Øre, og som $\frac{1}{40}$ Courant-Pjaster = 0.34 Øre. Prægede Sølvmønter lydende paa Parà, se Mønttabel, Pag. 356.

Ægypten. 1 Parà = 0.45 Øre.

Parah, Maal for Korn, Ris og Salt.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Bombay, til Salt	26.342 6	27.266 4	1.514 8
Madras, til Kornvarer	61.451 1	63.606 1	3.533 7
Sumâtra: Atschin, til Salt	41.549 8	43.006 9	2.389 3

Som Vægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Bombay, 1 P. Salt vejer	25.401 2	50.802 4
— 1 P. Ris —	15.671 6	31.343 3
— 1 P. Kornvarer	20.321 0	40.641 9
i Surate, 1 P. Kornvarer	34.019 4	68.038 9
Madras, 1 P. Ris	52.483 5	104.967 0

Paralle, ældre Mønt i Rumænien, d. s. s. Parà.

Pardow, Mønt i Atschin paa Sumâtra = 4 Kr. 31.29 Øre.

Parm, ældre Maal for Hø.

Rusland. 1 P. = 480 Grista = 240 Pud = 3 931.31 fr. Kilogr. = 7 862.62 d. Pund.

Sverige. 1 P. i Rumindhold = 17.715 1 fr. Stères = 573.010 4 d. Kub. Fod, se videre Pag. 113, Maal for Hø.

Parra, Maal for Kornvarer, Salt og flydende Varer paa Pulo Pinang, nominelt = 10 Gantangs = 44.514 3 fr. Liter = 46.075 3 d. Potter = 2.559 7 Skpr.; men man træffer ogsaa P. paa 5, 15 og 20 Gantangs.

Parrah, Kornmaal paa Ceylon = 25.424 7 fr. Liter = 26.316 3 d. Potter = 1.462 0 d. Skpr. Vægten af 1 P. er for

Kaffe	30—35	eng. Pund	= 13.61—15.88	Kilogr.	= 27.22—31.75	d. Pd.
Peber	27—30	—	= 12.25—13.61	—	= 24.49—27.22	—
Ris	42—46	—	= 19.05—20.87	—	= 38.10—41.73	—
Salt	52—55	—	= 23.59—24.95	—	= 47.17—49.90	—

Parto, ældre Længdemaal i Rom = 0.083 026 fr. Meter = 0.264 538 d. Fod = [3.174 5 d. Tom.

Parto, ældre Medicinalvægt i Rom = 0.002 044 fr. Gram.

Pas, ældre fransk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.
Pas géométrique = 5 Pieds de roi	1.624 197	5.175 016
— militaire = 2 —	0.649 679	2.070 006
— ordinaire = $2\frac{1}{2}$ —	0.812 098	2.587 508
i Bordeaux = $2\frac{1}{2}$ Pieds	0.891 850	2.841 612

Kvadr. **Pas,** ældre Flademaal i Bordeaux = 0.795 396 fr. Kvadr. Meter = 8.074 757 [d. Kvadr. Fod.

Pasmunt, hollandsk Navn for Skillemønt.

Passetto, ældre Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.
Sicilien	0.516 196	1.644 703
Toscana	1.167 297	3.719 243

Passo, ældre Længdemaal.

Kirkestaten: Bologna	1.900 502	6.055 380
Rom	1.487 934	4.740 855
Neapel	1.851 852	5.900 370
Portugal (Passo geometrico)	1.650 000	5.257 230
Spanien (gml. castil. Paso geométrico)	1.393 175	4.438 934
i Madrid	1.405 000	4.476 611
Venedig	1.738 675	5.539 765
Østerrig: Triest	1.580 404	5.035 482
Dalmatien	2.050 188	6.532 309

Kvadr. **Passo,** ældre Flademaal.

	fr. Kvadr. Met.	d. Kvadr. Fod.
Neapel	3.429 355	34.814 370
Venedig	3.022 989	30.688 996
Østerrig: Dalmatien	4.203 271	42.671 060

Pataca, betegner for Tiden i Brasilien 320 Réis, i Værdi = 65.22 Øre, som ældre Sølvmønt = 640 Réis = 1 Kr. 31.48 Øre, se Mønttabel, Pag. 370, under Rio de Janeiro.

Patacão, ældre Sølvmønt i Brasilien = 3 Kr. 94.45 Øre, se Mønttabel, Pag. 370, under Rio de Janeiro.

Patacao ell. **Pataco,** Bronzemønt i Portugal = 40 Réis ell. 16.13 Øre.

Patacca, ældre Mønt i Neapel og paa Sicilien = 1 Kr. 52.95 Øre.

Patacon, ældre Guldmønt i Uruguay = 3 Kr. 65.07 Øre, se Mønttabel, Pag. 345, under Montevideo.

Pauah, Flademaal i Bengalen = 16.722 247 fr. Kvadr. Meter = 169.762 080 d. Kvadr. Fod.

Pauah, Vægt i Bengalen, den nye Bazar-Vægt = 233.276 2 fr. Gram = 0.466 552 d. Pund, den gml. Bazar-Vægt = 232.844 2 fr. Gram = 0.465 688 d. Pund.

Paunchea, ældre Mønt i Bombay = 5 Rupees = 8 Kr. 55.35 Øre.

Pauwa, Vægt i Bengalen, d. s. s. Pauah.
Pawn, det engelske Navn for Pagne, s. d. A.
Pé, ældre Længdemaal i Portugal, se Fod.
Peck, Maal for tørre Varer i England = 2 Gallons = 9.087 2 fr. Liter = 9.405 8 d. Potter = 2.090 2 d. Fjdkr. Den gamle Peck var lig $\frac{1}{4}$ Bushel = 8.809 5 fr. Liter = 9.118 5 d. Potter = 2.026 3 d. Fjdkr. Som Kulvægt er 1 P. = $18\frac{2}{3}$ eng. Pund = 8.467 1 fr. Kilogr. = 16.934 1 d. Pund. Som ældre Kulmaal = $\frac{1}{4}$ Coal Bushel = 9.084 8 fr. Liter = 9.403 4 d. Potter. 1 P. Salt ell. Mel er i England = 1 Stone ell. 14 eng. Pund = 6.350 3 fr. Kilogr, = 12.700 6 d. Pund.
Pecul som Vægt, d. s. s. Pikol.
Peh, Markmaal i Ranguhn = 72.078 0 fr. Ares = 73 172.61 d. Kvadr. Fod = 1.306 7 d. Tdr. Land.
Pello, ældre Maal for Olie i Rom = 82.115 2 fr. Liter = 84.994 8 d. Potter.
Penabad, persisk Sølvmønt = $\frac{1}{2}$ Kran = 36 Øre.
Pennl, Skillemønt i Finland = 1 fr. Centime; Sølvmønter lydende paa Penniä, se Mønttabel, Pag. 354.
Penning, hollandsk Mønt = 0.47 Øre.
Penny, engelsk Mønt.
Canada. Halifax Valuta = 6.31 Øre, Local Sterling = 7.28 Øre.
Ceylon. 1 P. = 7.13 Øre.
England. Den nuværende Penny er = 7.57 Øre, Sølvmønter lydende paa Pence, se Mønttabel, Pag. 348. Den ældre Penny havde en Værdi paa Guernsey = 7.21 Øre, i Irland og paa Jersey = 6.98 Øre, paa Man (Manks Currency) = 6.49 Øre og i Skotland = 0.63 Øre.
Jamaica og engelsk Vestindien. 1 P. = 7.57 Øre, Sølvmønter lydende paa Pence, se Mønttabel, Pag. 367.
Joniske Øer. Den ældre P. = 7.47 Øre.
Malta. 1 P. = 7.34 Øre.
Mosquitokysten i Centralamerika. Den ældre Penny = 4.54 Øre.
Nyholland. 1 P. = 7.69 Øre.
Pennyweight, engelsk Troy-Vægt og Perlevægt = 1.555 175 fr. Gram = 0.003 110 [d. Pund.
Penta, ældre Maal for flydende Varer.

Nizza	0.786 2 fr. Liter	= 0.813 8 d. Pot.
Piemont	1.369 0 —	= 1.417 0 —
Sardinien	1.000 0 —	= 1.035 1 —

Perch, Rod ell. **Pole,** Længdemaal i England og Nordamerika, se Rod.
Percha, ældre Længdemaal i Toscana = 2.918 244 fr. Meter = 9.298 107 d. Fod.
Perche, Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.
Belgien, det ældre Navn for den franske Dekameter. Den ældre P.	5.736 000	18.276 043
i Bryssel	5.515 006	17.571 911
Frankrig (P. de Paris) = 18 Pieds	5.847 109	18.630 058
— (P. commune) = 20 —	6.496 788	20.700 065
— (P. des eaux-et-des forêts) = 22 Pieds	7.146 466	22.770 071
Schweiz	3.000 000	9.558 600

Kvadr. **Perche** (Perche carrée), Flademaal.

	fr. Kvadr. M.	d. Kvadr. Fod.
Belgien, det ældre Navn for den franske Are. den ældre Kvadr. P.	32.901 7	334.013 7
Frankrig (P. de Paris)	34.188 7	347.079 1
— (P. commune)	42.208 3	428.492 7
— (P. des eaux-et-des forêts)	51.072 0	518.476 1
Schweiz	9.000 0	91.366 8

Periguin, Guldvægt i Aschanti paa Guineakysten = 50.990 2 fr. Gram.
Periot, engelsk Troy-Vægt = 0.000 006 750 fr. Gram.
Pertica, ældre Længdemaal i Italien.

	fr. Meter.	d. Fod.
Kirkestaten: Ancona	4.095 710	13.049 751
Bologna	3.801 004	12.110 760
Sardinien: Piemont	6.165 192	19.643 534
Venedig (Pertica grande)	2.086 410	6.647 718
— (Pertica piccola)	1.564 807	4.985 788

Kvadr. **Pertica,** ældre Flademaal. fr. Kvadr. M. d. Kvadr. Fod.
Kirkestaten: Ancona 16.774 8 170.296 0
Bologna 14.447 6 146.670 5
Sardinien: Piemont 38.009 6 385.868 4
Lombardiet-Venedig: Mailand = 6.545 2 fr. Ares = 6 644.58 d. Kvadr. Fod = 0.949 2 d. Skpr. Land.

Pesada, Vægt for Huder og Skind i Uruguay. fr. Kilogr. d. Pund.
tørrede Huder og Skind = 40 Libras 18.376 36.752
saltede Huder = 75 Libras 34.455 68.910

Pesata, Vægt paa Malta = 300 Rotoli 238.136 1 476.272 3
til Brænde og Vox (en gros) = 330 Rotoli . . 261.949 8 523.899 5
- Bomolie = 342 Rotoli 271.475 2 542.950 4

Peseta, Mønt i Mexico og Spanien.
Mexico. 1 P. = $\frac{1}{4}$ Peso = 97.73 Øre, se Mønttabel Pag. 368.
Spanien. Den nye P. (efter 1871) lig den franske Franc, se Mønttabel, Pag. 354. Den ældre fra 1865—71 = $\frac{2}{5}$ Escudo = 74.88 Øre og fra 1849—65 = 4 Reales, se Mønttabel, Pag. 355.

Pesi, ældre Vægt for Rosenolie, Guld, Sølv og Perler i Damask i Syrien = [3.202 591 fr. Gram.

Peso, Mønt.
Bolivia. P. er Møntenhed siden 1863 (Boliviano), i Begyndelsen = 3 Kr. 59.45 Øre, men fra 1871 lig den franske 5-Francs eller = 3 Kr. 60 Øre, se Mønttabel, Pag. 366. Den ældre Peso Moneda feble (fra 1859) gik i Begyndelsen som Peso fuerte, men fra Maj 1877 kan dens Værdi kun sættes til 2 Kr. 88.45 Øre, se Mønttabel Pag. 366.
Buenos-Ayres. Peso fuerte er Møntenhed siden 1875, af Værdi 3 Kr. 72 Øre, Mønter i Guld og Sølv, se Mønttabel Pag. 343 og 366. Før 1875 var 1 Peso i Guld bestemt til at være = $\frac{1}{17}$ spansk Guld-Onza = c. 3 Kr. 45 Øre, 1 Peso i Sølv = $\frac{1}{16}$ spansk Guld-Onza = c. 3 Kr. 66 Øre og 1 Peso i Papir = $\frac{1}{25}$ spansk Peso duro ell. = c. 15.38 Øre. Mønter i Guld og Sølv fra den Tid, se Mønttabel, Pag. 343 og 366.
Canariske Øer. Den ældre Peso corriente = 2 Kr. 88.46 Øre.
Centralamerika. 1 P. = den franske 5-Francs, Mønter i Guld og Sølv, se Mønttabel, Pag. 344 og 367.
Costa Rica. Den ældre P. var i 1873 = 3 Kr. 27.27 Øre, i 1871 = 3 Kr. 31.03 Øre.
Guatemala. Den ældre P. var = 3 Kr. 54.79 Øre, se Møntt., Pag. 367.
Nicaragua. Den ældre P. toges ved Statskassen for 3 Kr. 76.47 Øre, i den daglige Handel for 3 Kr. 19.18 Øre.
San Salvador. Den ældre P. = 3 Kr. 84.62 Øre.
Chile. Peso corriente er Møntenheden. 1 Peso i Guld = $4\frac{3}{4}$ Francs og i Sølv = 5 Francs, se Mønttabel, Pag. 345 og 370, under Santiago de Chile. Den ældre Peso (før 1851) var = 3 Kr. 39.65 Øre.
Columbia. P. er Møntenhed, siden 1857 = den franske 5-Francs. Mønter i Guld og Sølv, se Mønttabel, Pag. 343 og 365, under Bogotá. Fra 1853—57 var 1 Peso i Guld = 3 Kr. 66.05 Ø., i Sølv = 3 Kr. 60.00 Ø., Mønter i Guld, se Pag. 343. Før 1853 var 1 Peso duro ell. fuerte = 3 Kr. 90.93 Øre og 1 Peso Macuquina ell. sencillo = 2 Kr. 88.69 Øre, se Mønttabel, Pag. 365, under Bogotá.
Cuba. 1 P. er = 3 Kr. 45 Øre.
Ecuadór. P. er Møntenhed og = den franske 5-Francs, Mønter i Sølv, se Mønttabel, Pag. 369, under Quito. Den ældre Peso Macuquina modtoges i Statskassen for $4\frac{4}{9}$ fr. Francs, altsaa til en Værdi af 3 Kr. 20 Øre; men ved Omvexling med ny Mønt kun for 4 Francs eller til en Værdi = 2 Kr. 88 Øre, se Pag. 369.
Haïti. Peso = den nordamerikanske Dollar.
Mexico. Peso er Møntenhed og = 3 Kr. 90.93 Øre, men efter den Maade, hvorpaa den i Reglen møntes, kan den kun sættes = 3 Kr. 88.21 Øre. Mønter i Guld og Sølv, se Mønttabel, Pag. 344 og 368.
Paraguay. P. er Møntenhed og = den franske 5-Francs ell. 3 Kr. 60 Øre. 1 P. i Papir modtages af Regeringen til en Værdi = 3 Kr. 40 Øre, men mellem Mand og Mand kun til en Værdi = 2 Kr. 79 Øre.

Perù. P. var tidligere Møntenhed, fra 1857—63 = 3 Kr. 32.06 Øre Mønter i Guld og Sølv, se Mønttabel, Pag. 344 og 368, under Lima Før 1857 (Peso corriente) af Værdi 2 Kr. 88 Øre. P. fra 1854 og 1855, se Mønttabel, Pag. 368, under Lima.

Philippinerne. P. er Møntenhed og = 3 Kr. 67.06 Øre, Mønter i Guld og Sølv, se Mønttabel, Pag. 346 og 371, under Manila. Den ældre Peso var = 2 Kr. 76.37 Øre.

Puerto Rico. P. var tidligere Møntenhed og = 3 Kr. 44.65 Øre. Den ældre Peso Macuquina var = 3 Kr. 41.88 Øre.

Spanien. Den gml. spanske Sølvpjaster ell. Søjlepjaster (Peso fuerte ell. Peso duro) skulde efter Loven af 29 Maj 1772 have en Vægt = $\frac{2}{17}$ castil. Marco (= 27.064 294 fr. Gram) og være af en Finhed = $10\frac{5}{6}$ Dinéros (= $902\frac{7}{9}$), altsaa indeholdende 24.433 043 fr. Gram fint Sølv og saaledes være af Værdi = 3 Kr. 90.93 Øre. Gjennemsnitlig kunde man regne $41\frac{3}{5}$ Pesos paa 1 Kilogram fint Sølv og Finheden at være $10\frac{3}{4}$ Dinéros (= 895.833). Vægten af denne altsaa 26.833 631 fr. Gram, indeholdende 24.038 462 fr. Gram f. Sølv, Værdien altsaa 3 Kr. 84.62 Øre. Værdien af den gml. castilianske Mønt:

P. de cambio . . .	2 Kr. 89.59 Øre.	P. provincial . .	2 Kr. 88.46 Øre.
P. de plata antiguo	2 — 89.59 —	P. sencillo	2 — 88.46 —
P. de plata nuevo	2 — 88.46 —		

Uruguay. P. er Møntenhed siden 1862. 1 Peso i Guld = 3 Kr. 85.92 Øre, 1 Peso i Sølv efter 1872 er = 3 Kr. 70.49 Øre, fra 1862—72 var den = 3 Kr. 73.84 Øre, Mønter i Guld og Sølv, se Mønttabel, Pag. 345 og 368, under Montevideo. Før 1862 var Peso corriente Møntenheden og = 2 Kr. 77.55 Øre.

Venezuela. P. venezolano er Møntenhed siden 1872 og = den franske 5-Francs, Mønter i Guld og Sølv, se Mønttabel, Pag. 344 og 366, under Carácas. Sølvmønten benævnes Venezolano. Før 1872 var Peso Macuquina ell. sencillo Møntenheden og af Værdi = c. 2 Kr. 80 Øre, Mønter i Sølv, se Pag. 367, under Carácas. 1 Peso fuerte i Guld var = 3 Kr. 60 Øre, se Pag. 344.

Peso, ældre Handelsvægt i Italien.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Kirkestaten: Bologna	9.046 3	18.092 5
Sardinien: Genua (P. grosso)	238.243 5	476.487 0
— — (P. sottile)	237.562 5	475.125 0

Petersborger Standard.

	eng. Kub. Fod.	fr. Kub. M.	d. Kub. Fod.
ved Tømmer	150	4.247 4	137.386 3
— Bræder	165	4.672 2	151.125 0

Peti, Mønt i Kambodja = 0.09 Øre.

Petoh i Nigerdeltaet i Øvreguinea, d. s. s. Cowries.

Petricó, ældre spansk Maal for Vin og Brændevin.

Barcelona	0.235 5 fr. Liter	=	0.243 8 d. Pot.
Taragona	0.270 8 —	=	0.280 3 —

Pezza, Mønt.

Malta (Pezza di Sicilia ell. Oncia) = 3 Kr. 67.09 Øre.

Neapel. Pezza, d. s. s. Scudo.

Toscana. 1 P. di argento, P. da otto reali, P. della rosa ell. Livornina = $5\frac{3}{4}$ Lire toscane = 3 Kr. 47.99 Øre. 1 P. di oro = 3 Kr. 72.35 Øre.

Pezzo, ældre Markmaal i Rom = 26.351 5 fr. Ares = 26 751.71 d. Kvadr. Fod = 3.821 7 d. Skpr. Land.

Pfahlhaufen, ældre Markmaal i Sachsen = c. 115.30 fr. Kvadr. Meter = 1170.48 d. Kvadr. Fod.

Pfennig, siden 1 Jan. 1876 Mønt i hele Tyskland = $\frac{1}{100}$ Mark, af Værdi $\frac{8}{9}$ Øre, eller 0.89 Øre. Sølvmønter lydende paa Pfennig, se Mønttabel, Pag. 356. Før den Tid var Pfennig ogsaa Mønt i saa godt som hele Tyskland og i Østerrig, men af forskjellig Værdi.

Baden og Baiern. 1 P. fra 1837—74 var = $\frac{1}{4}$ Kreuzer = 0.63 Øre.

Braunschweig. 1 P. fra 1858—75 var = $\frac{1}{10}$ Groschen = 0.89 Øre, fra 1835—57 = $\frac{1}{12}$ gute Groschen = 0.93 Øre.

Frankfurt am Main, fra 1837—74, ligesom Baden.

Hamburg. 1 P. = $\frac{1}{192}$ Schilling. Som Banco ved dens Ophør 1873 = 0.69 Øre, fra 1846—73 = 0.70 Øre. Som Courant efter 1856 = 0.56 Øre, og før 1856 = 0.57 Øre; 1 Pfennig vlämisch var = 4.21 Øre. I Ritzebüttel Amt var 1 P. = $\frac{1}{160}$ Groschen = 0.89 Øre, i tidligere Tid var 1 P. i Stade og Harburg = $\frac{1}{6}$ Schilling = 0.93 Øre.

Hannover. 1 P. fra 1868—74 = $\frac{1}{192}$ Silbergroschen = 0.74 Øre, fra 1858—67 = $\frac{1}{160}$ Groschen = 0.89 Øre, og fra 1834—58 = $\frac{1}{192}$ gute Groschen [= 0.93 Øre.

Hessen-Darmstadt fra 1837—75, ligesom Baden.

Lauenburg. 1 P. fra 1868—74 = $\frac{1}{192}$ Silbergroschen = 0.74 Øre, fra 1850—68 = $\frac{1}{144}$ Schilling = 0.46 Øre, og før 1850 = $\frac{1}{192}$ Schilling = 0.57 [Øre.

Lübeck før 1875, ligesom Hamburg (Courant).

Mecklenburg-Schwerin og -Strelitz. 1 P. = $\frac{1}{144}$ Schilling, som efter 1848 var = 0.46 Øre, og før 1848 = 0.54 Øre.

Oldenburg: Fyrstend. Birkenfeld, efter 1838. 1 P. = $\frac{1}{192}$ Silbergroschen = 0.74 Øre.

Preussen. 1 P. fra 1826—74 = $\frac{1}{192}$ Silbergroschen = 0.74 Øre, før 1826 = $\frac{1}{192}$ gute Groschen = 0.93 Øre. I Danzig fandtes tidligere 1 P. = $\frac{1}{6}$ Schilling = $\frac{1}{180}$ kleine Groschen = 0.16 Øre.

Sachsen. 1 P. fra 1841—74 = $\frac{1}{160}$ Neugroschen = 0.89 Øre, før 1841 = $\frac{1}{192}$ gute Groschen = 0.97 Øre.

Sachsen-Weimar. 1 P. fra 1841—75 = $\frac{1}{192}$ Silbergroschen = 0.74 Øre, før 1841 = $\frac{1}{192}$ gute Groschen = 0.97 Øre, men den gik almindeligen for en Værdi = 0.92 Øre.

Slesvig og Holsten. 1 P. fra 1868—74 = $\frac{1}{192}$ Silbergroschen = 0.74 Øre, før 1868 = $\frac{1}{144}$ Schilling = 0.56 Øre.

Würtemberg fra 1837—75, ligesom Baden.

Østerrig-Ungarn. 1 P. før 1858 = $\frac{1}{4}$ Kreuzer = 0.78 Øre.

Pfennig, ældre Vægt i Tyskland og Østerrig.

	fr. Gram.	d. Pund.
Baden, som Handels-, Guld- og Sølvvægt	0.976 563	0.001 953
Baiern, som Guld- og Sølvvægt	0.913 867	
Braunschweig, som Guld- og Sølvvægt før 1871	0.913 498	
Hamburg, som Kræmmer-, Guld- og Sølvvægt .	0.913 496	0.001 827
Lübeck, som Guld- og Sølvvægt	0.912 821	
— som Møntvægt	0.913 496	
Oldenburg, som Handelsvægt	0.938 619	0.001 877
Preussen, som Guld- og Sølvvægt	0.913 498	
Køln, som Guld- og Sølvvægt	0.913 329	
Østerrig, som Handelsvægt	1.093 867	0.002 188
— som Sølv- og Møntvægt	1.096 360	

Pfenniggewicht, ældre Handelsvægt.

Hamburg, før 1858	0.946 503	0.001 893
Sachsen: Leipzig, før 1858	0.913 329	0.001 827

Pferdekraft, dynamisk Arbejdsenhed i Tyskland og Østerrig-Ungarn, se Heste- [kraft, Pag. 433.

Pferdelast, ældre tysk Vægt (Steuer Vereins Vægt).

Hannover	561.253 2	fr. Kilogr.	=	1 122.506 4	d. Pund.
Oldenburg, efter 1 Juli 1858	600.000 0	—	=	1 200.000 0	—
— før 1 Juli 1858 . .	561.253 2	—	=	1 122.506 4	—

Pfiff, ældre Maal for flydende Varer.

Ungarn	0.212 1	fr. Liter	=	0.219 5	d. Pot.
Østerrig = $\frac{1}{2}$ Seitel	0.176 8	—	=	0.183 0	—

Pfund vlämisch, ældre Mønt i Hamburg, gjaldt 10 Kr. 11.26 Øre.

Pfund, ældre Flademaal i Ungarn = 287.732 2 fr. Kvadr. Meter = 2 921.019 9 [d. Kvadr. Fod.

Pfund, tysk Navn for Pund, s. d. A.

Pfund ell. **Font,** russisk Navn for Pund, s. d. A.

Pfund som Skibsfragt i Østerrig = 3 Centner = 168.018 0 fr. Kilogr. = 336.036 0 [d. Pund.

Pfund-Maass, ældre Maal for Olie.

Bremen	0.551 5	fr. Liter	=	0.570 9	d. Pot.
Frankfurt am Main	0.517 6	—	=	0.535 8	—

Pfund schwer, ældre Handelsvægt før 1858.

Bremen	149.550 0	fr. Kilogr.	=	299.100 0	d. Pund.
Oldenburg	144.171 9	—	=	288.343 8	—

Phønix, Møntenhed i Grækenland fra 1829—33 = 64.45 Øre.

Pibe som Maal for flydende Varer, se Pipa og Pipe.

Picciolo, Regningsmønt paa Malta = 0.10 Øre. Ældre Mønt i Neapel = 0.51 Øre, paa Sicilien, den gml. = 0.25, den nyere = 0.31 Øre, og i Toscana = 0.25 Øre.

Pice som Mønt i Bengalen, d. s. s. Pie. Som Vægt i Bombay = 10.583 8 fr. Gram = 0.021 168 d. Pund.

Pichoune, ældre Vinmaal i Marseille = 0.266 7 fr. Liter = 0.276 0 d. Pot.

Pico, Vægt paa Philippinerne, d. s. s. Pikol.

Picotin, ældre Kornmaal.

Belgien: Bryssel	3.047 4	fr. Liter	= 3.154 3	d. Potter.
Frankrig, for Havre	3.252 1	—	= 3.366 1	—
Marseille	2.500 0	—	= 2.587 7	—

Picul, Vægt i China, d. s. s. Pikol.

Pie, Mønt i Bengalen, Bombay, Madras og paa Ceylon = 0.89 Øre. Den ældre P. i Bombay var = 1.71, i Surate = 2.67, og paa Ceylon = 2.84 Øre.

Pie, ældre Guld-, Sølv-, Mønt- og Ædelstensvægt i Bengalen = 0.060 637 fr. Gram.

Pié, Længdemaal i Paraguay, Perù og Spanien, se Fod.

Kvadr. og Kub. **Pié,** se Kvadr. og Kub. Fod.

Pièce, Vinmaal.

Bordeaux	380.000 0	fr. Liter	= 393.326 0	d. Potter.
Frankfurt am Main	215.116 1	—	= 222.659 9	—

Piece of eight, d. s. s. Daler vestindisk Courant, se Daler, Pag. 402.

Pied, fransk Navn for Fod.

Pied carré og **Pied cube,** se Kvadr. og Kub. Fod.

Pied de solive, gml. fransk Maal for Tømmer = 0.017 139 fr. Kub. Meter = 0.554 4 d. Kub. Fod.

Pied de vigne, Markmaal i Vindistricterne i Bordeaux = 1.060 528 fr. Kvadr. Meter = 10.766 342 d. Kvadr. Fod.

Piede, Længdemaal i Kirkestaten, Mailand og paa de joniske Øer, d. s. s. Fod,

Kvadr. og Kub. **Piede,** se Kvadr. og Kub. Fod.

Pierre som Maal for Hør var fordum i Belgien en Vægt = 3.761 2 fr. Kilogr. = 7.522 5 d. Pund.

Pies, Mønt paa Pulo Pinang = 3.85 Øre.

Pik, Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Alen.
Algérien, se Alen.			
Guinea (Pik ell. Covado)	0.577 5	1.840 0	0.920 0
Syrien: Aleppo, se Draâ.			
Tripolis og Tunis, se Draâ.			
Tyrkiet, se Draâ.			
Candia	0.637 8	2.032 1	1.016 1
Cypern, se Draâ.			
Ægypten, den tyrkiske Pik	0.677 0	2.157 1	1.078 5
Pik Béledi ell. Massri	0.577 5	1.840 0	0.920 0
Pik Endáseh	0.638 4	2.034 1	1.017 0
Pik Mehendaseh	0.767 0	2.443 8	1.221 9
Pik Mekias	0.540 7	1.722 8	0.861 4

Kvadr. **Pik,** ældre Flademaal i Syrien = 0.459 006 fr. Kvadr. Meter = 4.659 772 d. Kvadr. Fod.

Piki, Længdemaal i Grækenland.

	fr. Meter.	d. Fod.
den kongelige Piki	1.000 000	3.186 200
den ældre store Piki	0.669 000	2.131 568
— — lille —	0.648 000	2.064 658
Landmaaler Piki	0.750 000	2.389 650
Piki fra Lakonien	0.457 257	1.456 911
— — Negropont	0.616 292	1.963 631
— — Patras, til Linnedvarer	0.685 998	2.185 726
— — — - Silkevarer	0.635 241	2.024 006

Kvadr. **Piki,** Flademaal i Grækenland.

	fr. Kvadr. Meter.	d. Kvadr. Fod.
den kongelige eller nye Kvadr. Piki	1.000 000	10.151 870
den ældre lille Kvadr. Piki	0.419 904	4.162 267
Landmaaler Kvadr. Piki	0.562 500	5.710 427

Pikol, Handelsvægt i Asien.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Batavia	61.521 0	123.041 9
Borneo, til Peber	61.521 0	123.041 9
China, den eng.-chinesiske P.	60.479 0	120.958 0
den fr. og ital.-chinesiske P.	60.453 0	120.906 0
hyppigt anvendes en P. =	60.128 0	120.256 0
i Amoy til brunt Sukker	56.850 3	113.700 6
— - Candis	57.455 1	114.910 1
— - Indigo	66.526 9	133.053 8
— - Ris	84.670 6	169.341 3
i Fu-tschéu-fu	45.359 3	90.718 5
i Han-kheu	68.341 3	136.682 6
i Macao, Pikol Balança	60.479 0	120.958 0
— — Chapa	90.718 5	181.437 1
— — Seda	67.222 4	134.444 9
i Schang-haï til Ris	108.862 2	217.724 5
Japan	60.479 0	120.958 0
Molukkerne: Amboina, for Ris	59.060 1	118.120 3
— Banda (P. ell. Baar)	276.844 3	553.688 7
— Ternate	61.521 0	123.041 9
Philippinerne	63.262 8	126.525 6
Pulo Penang, den chinesiske P.	60.479 0	120.958 0
— den malaiske P.	64.511 0	129.021 9
Siam, den almindelige = 50 Xâng	60.479 0	120.958 0
— til Sapantræ = 58 Xâng	70.155 7	140.311 3
Sumâtra: Padang, den malaiske P.	92.281 4	184.562 9
— — den bataviske P.	61.521 0	123.041 9

Pilaar daalder ell. **Pilaarmat** er paa Curassao Navnet for den spanske Søjlepjaster Peso duro eller fuerte.

Pinaki, Vægt i Grækenland = 9 Oke = 11.520 0 fr. Kilogr. = 23.040 0 d. Pund.

Ping, Kornmaal i China = 8.248 0 fr. Hektoliter = 853.724 4 d. Potter = 5.928 6 d. Korntdr.

Pingo, Vægt paa Ceylon for Kanel = 25.401 2 fr. Kilogr. = 50.802 4 d. Pund.

Pint, Maal for tørre og flydende Varer i England.

	fr. Liter.	d. Potter.
den nuværende = $\frac{1}{8}$ Imp. Gallon	0.567 9	0.587 9
den ældre for tørre Varer = $\frac{1}{6\frac{1}{4}}$ Winch. Bushel	0.550 6	0.569 9
den ældre P. til Vin = $\frac{1}{8}$ Gallon	0.473 2	0.489 8
— - Øl = $\frac{1}{8}$ —	0.577 6	0.597 9

Pint, ældre Maal for flydende Varer.

Bøhmen	1.909 9	1.976 9
Ungarn	1.696 8	1.756 3

Pinta, ældre Kornmaal i Bøhmen = 1.945 0 fr. Liter = 2.013 3 d. Potter

ældre Maal for flydende Varer i Mailand = 1.574 0 fr. Liter = 1.629 2 d. Potter

var tidligere Navnet i Lombardiet-Venedig for den franske Liter.

Pintar, ældre Kornmaal i Tyrkiet = 4.511 6 fr. Liter = 4.669 8 d. Potter = 1.037 7 d. Fjdkr.

Pinte, ældre Kornmaal i Belgien = 0.687 5 fr. Liter = 0.711 6 d. Potter

Pinte, ældre Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Belgien, til Vin og Brændevin	0.687 0	0.711 1
Bryssel, til Vin	0.677 2	0.700 9
— til Øl	0.650 1	0.672 9
Lüttich	0.639 8	0.662 3
Frankrig (Pinte usuel)	1.000 0	1.035 1
gml. pariser P., i Detaillehandelen	0.931 3	0.964 0
— i en gros Handelen	0.951 2	0.984 6
Bayonne, til Vin og Brændevin	0.771 0	0.798 0
Corsika, til Vin	0.294 4	0.304 8
— til Olie	0.574 7	0.594 9
Marseille, til Vin	0.933 3	0.966 1
Nizza (P. ell. Penta)	0.786 2	0.813 8
Malta, til Vin og Brændevin	0.560 2	0.579 8
Sardinien: Piemont (P. ell. Penta)	1.369 0	1.417 0

Pintje, ældre hollandsk Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
til Vin	0.606 3	0.627 6
- Brændevin	0.625 0	0.646 9
- Øl	0.614 3	0.635 8
Pinto, ældre Vinmaal i Genua	1.590 0	1.645 8

Piom, Længdemaal i Øvrekamboja = 2 fr. Meter = 6.372 400 d. Fod.

Pipa som Maal for Talg og Hestefedt i Buenos-Ayres er en Vægt = 1 000 Libras = 459.37 fr. Kilogr. = 918.73 d. Pund. Som Maal for Stenkul i Portugal = 46.150 9 fr. Hektoliter = 4 776.94 d. Potter = 27.141 7 d. Kultdr., i Vægt regnes 1 Pipa = $4\frac{1}{2}$ Toneladas = 3 569.18 fr. Kilogr. = 7 138.37 d. Pund.

Pipa, Maal for flydende Varer.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.
Brasilien	4.996 6	517.183 2
Bahia, 1 Pipa Rum	5.189 6	537.157 7
— 1 — Melasse	7.207 8	746.052 3
Buenos-Ayres (Pipa catalana)	4.560 3	472.018 6
Canariske Øer: Arrecife de Lanzarote	11.808 0	1 222.208 8
Ciudad Real de las Palmas	5.126 4	530.617 5
Santa Cruz de Tenerife	4.876 8	504.782 2
Chile, 60 gml. eng. Vin-Gallons	2.271 2	235.083 3
Gibraltar	5.070 1	524.788 5
Madeira, 110 gml. eng. Vin-Gallons	4.163 8	430.986 0
Malta	4.683 1	484.729 8
Paraguay	5.815 7	601.962 7
Portugal: Lissabon, 30 Almudes	5.022 2	519.831 0
— — undertiden 32 Almudes	5.357 0	554.486 4
Porto, 21 Almudes	5.326 6	551.336 0
Spanien, den gml. castilianske til Vin	4.355 9	450.866 5
— — — - Olie	4.333 4	448.540 6
Barcelona, til Vin (Pipa catalana)	4.823 0	499.217 6
Cadiz, til Vin	4.277 9	442.787 3
— - Spiritus	5.162 6	534.360 3
— - Olie	4.319 4	447.084 8
Madrid, til Vin	4.401 0	455.533 6
— - Olie	4.378 3	453.183 6
Malaga, til Vin = 35 Arrobas	5.831 0	603.548 4
— — regnedes = 34 Arrobas	5.664 4	586.304 2
	fr. Kilogr.	d. Pund.
— til Olie, Normalpipa = 34 Arrobas	391.079 0	782.158 1
— den virkelige Pipa = 55 Arrobas	$632\frac{2}{3}$	$1\,265\frac{1}{3}$
— — $\frac{1}{2}$ — = $27\frac{1}{2}$ —	$316\frac{1}{3}$	$632\frac{2}{3}$
	fr. Hektolit.	d. Potter.
Taragona, til Vin	5.545 6	574.002 6
Sverige, 18 sv. Kub. Fod	4.710 9	487.614 4
Toscana	4.406 5	456.098 5
Uruguay	4.554 2	471.395 0
— den saakaldte Pipa catalana	4.845 2	501.511 0

Pipe, Maal for flydende Varer.

Cuba, til Rum, 126 eng. Imp. Gallons			5.724 9	592.567 7
— — 125 — —			5.679 5	587.864 8
England, den nuværende, 126 Imp. Gallons			5.724 9	592.567 7
— den ældre 126 Vin —			4.769 5	493.674 9
Fremmede Vine i originale Foustager regnes ved Portvin til	115	Gallons.	5.225 1	540.835 6
Lissabon og Bucellasvin	117	—	5.316 0	550.241 4
Madeira og Capsvin	92	—	4.180 1	432.668 5
siciliansk Vin (Marsala)	93	—	4.225 5	437.371 4
Teneriffa og Vidonia	100	—	4.543 6	470.291 8
Frankrig, til Brændevin	81	Veltes.	6.163 8	637.996 9
— regnedes almindelig =			6.200 0	641.742 4
Corsika, til Vin			4.250 0	439.904 1

	fr. Hektolit.	d. Potter.
Hamburg. 1 Pipe Olie efter 1858 var en Vægt = 397.38 Kilogr. = 794.76 d. Pund.		
Holland. 1 Pipe sp. ell. port. Vine	4.123 1	426.772 9
— 1 — Bomolie	8.695 0	899.988 8
Joniske Øer. Vin fra Kephalonia	4.540 0	469.921 1
Lübeck. 1 Pipe Olie var i Lübeck = 398.91 fr. Kilogr. = 797.82 d. Pund.		
Preussen: Kønigsberg, til Vin	3.856 2	399.142 2
Rusland, 36 Wedro	4.427 7	458.301 3
Sicilien (Marsala Pipe)	3.840 0	397.466 3

Pissi, Kornmaal i Sansibar . . . . . 3.428 6 fr. Liter = 3.548 8 d. Potter.
i Makdaschu . . . . . 1.650 0 — = 1.707 9 —
i Marka . . . . . 2.750 0 — = 2.846 4 —
— 1 P. Hirse vejer 1.92 fr. Kilogr. = 3.84 d. Pund.

Pistol, ældre fransk Guldmønt = 3½ écûs petits = 7 Kr. 56.87 Øre.

Pistol, fælles Navn for tyske Guldmønter paa 5 Thaler Guld. De førte forskjelligt Navn i de forskjellige Stater.

	Værdi.	se Mønttabel
Braunschweig, Wilhelmd'or	14 Kr. 77.39 Øre.	Pag. 340
Hannover, Ernst Augustd'or, Georgd'or og Wilhelmd'or	14 — 77.39 —	— 340
Mecklenb.-Schwerin, Friedrich Franzd'or og Pauld'or	14 — 79.49 —	— 341
Mecklenburg-Strelitz	14 — 95.93 —	— 341
Oldenburg	14 — 77.39 —	— 341
Preussen, Friedrichd'or	14 — 95.93 —	— 341
Sachsen, Augustd'or og Antond'or	14 — 95.93 —	— 342

Pistoline er i Sansibar Navnet for ¼ sp. Søjlepjaster, af Værdi 96.15 Øre.

Pitje, Hollændernes Navn for Mønten Li i China og Mønten Sen i Japan.

Pjaster, Mønt.

Bagdâd. 1 P. = ¼ tyrkisk Pjaster = 3.99 Øre.
Gibraltar. Den ældre Courantpjaster var = ⅔ Dollar = 2 Kr. 44.71 Øre.
Hong-kong. P. d. s. s. Dollar = 3 Kr. 88.17 Øre, se Mønttabel, Pag. 370.
Malta. 1 Pjastra di cambio er = 3 Kr. 67.09 Øre.
Neapel og Sicilien. P. d. s. s. Scudo = 3 Kr. 67.09 Ø., se Mønt. Pag. 351.
Philippinerne. P. d. s. s. Peso = 3 Kr. 67.06 Øre, se Mønttabel, Pag. 346, under Manila.
Rumænien. P. d. s. s. den ældre Lëu, s. d. A.
Serbien. P. ell. Grusch var tidligere Møntenhed, af Værdi som Handelspjaster 15½ Øre, som Skattepjaster 31 Øre.
Smyrna. 1 P. i den lovmæssige Valuta = 16.39 Øre.
den tyrkiske Bank-Valuta = 15.18 Øre. Vexel-Valuta = 13.33 Øre.
Tschurugg-Valuta . . . . . = 10.51 — Tschesme-V. = 15.61 —
som Kobbermønt . . . . . = 10.25 — Tarif-Valuta = 13.11 —
Spanien. Pjaster, d. s. s. Peso, s. d. A.
Syrien: Aleppo. 1 P. Saach-Valuta = 14.01 Øre og 1 P. Tschurugg-V. = 10.51 Øre. Beïrût. 1 P. = 14.13 Øre. Damask. 1 P. = 13.66 Øre. Tripolis. 1 P. = 15 Øre.
Tripolis i Afrika. Den nuvær. P. = 15.65 Øre, den ældre = 39.13 Øre.
Tunis. P. ell. Rîal Sebili er Møntenhed = 45.07 Øre, Mønter i Guld, se Mønttabel Pag. 342, og i Sølv, se Pag. 365.
Tyrkiet. P. ell. Gersch er Møntenhed, se Gersch.
Ægypten. P. ell. Gersch er Møntenhed = 18 Øre, Mønter i Guld, se Mønttabel, Pag. 343, og i Sølv, se Pag. 365. En Courant-Pjaster almindeligen = c. ⅔ Sølvpjaster ell. = c. 12 Øre, i Nubien = c. 16.36 Øre.

Pjätak, russisk Skillemønt = 5 Kopek.

Plack, ældre Mønt i Skotland = 0.21 Øre.

Plank, ældre Maal for Vin og Øl i Lübeck. Ved Vin = 0.454 7 fr. Liter = 0.470 6 d. Pot, ved Øl = 0.465 7 fr. Liter = 0.482 0 d. Pot.

Pognoul, ældre Kornmaal i Lüttich = 1.919 5 fr. Liter = 1.986 8 d. Potter.

Poinçon, gml. fransk Maal for flydende Varer = 27 Veltes = 205.460 4 fr. Liter = 212.665 6 d. Potter.

Point, ældre Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Linier.
Belgien: Lüttich (af St. Huberts Foden)	0.000 295	0.000 939	0.135 2
— — (af St. Lamberts —)	0.000 292	0.000 930	0.133 9
Frankrig	0.000 188	0.000 599	0.086 3

Poisson, gml. fransk Maal for flydende Varer, hvis egentlige Navn var Posson = 0.116 4 fr. Liter = 0.120 5 d. Pot.

Pole, Længdemaal i England.

	eng. Fod.	fr. Meter.	d. Fod.
den almindelige	$16\frac{1}{2}$	5.029 155	16.023 893
Woodland Pole	18	5.486 351	17.480 611
Plantation Pole	21	6.400 743	20.394 046
Cheshire Pole	24	7.315 134	23.307 481
i de nordamerik. Fristater	15	4.571 959	14.567 175

Kvadr. **Pole,** Flademaal i England = $272\frac{1}{4}$ eng. Kvadr. Fod = 25.292 399 fr. Kvadr. Meter = 256.765 147 d. Kvadr. Fod.

Polizeimeile, Milemaal i Oldenburg og Sachsen, se Mil.

Pól korców, ældre Kornmaal i Polen = 64 fr. Liter = 66.244 4 d. Potter = 3.680 2 d. Skpr.

Pollam, Handelsvægt i Madras = 35.436 9 fr. Gram = 0.070 874 d. Pund.

Pollegada, portugisisk Navn for Tomme, s. d. A.

Pollicio, Længdemaal i Nizza og paa Malta, d. s. s. Once, se Tomme.

Poltina ell. **Poltinik,** russisk Sølvmønt = $\frac{1}{2}$ Rubel, se Mønttabel, Pag. 353.

Polturak, ældre Mønt i Østerrig-Ungarn, af Værdi = 4.68 Øre.

Poluosmina, russisk Kornmaal = 52.476 9 fr. Liter = 54.317 2 d. Potter = 3.017 6 d. Skpr.

Polupud, russisk Handelsvægt = $\frac{1}{2}$ Pud = 20 russ. Pund = 8.190 2 fr. Kilogr. = 16.380 5 d. Pund.

Poluschka, russisk Skillemønt = $\frac{1}{4}$ Kopek.

Polutschetwerik, russisk Kornmaal = 13.119 2 fr. Liter = 13.579 3 d. Potter = 3.017 6 d. Fjdkr.

Pond, hollandsk Navn for Pund, s. d. A. [

Ponto, ældre Mønt paa Sicilien = 2.04 Øre.

Ponto, ældre Længdemaal i Brasilien = 0.000 229 fr. Meter = 0.000 730 d. Fod = 0.105 1 d. Linier.

Ponza, persisk Vægt for flydende Varer = 92 fr. Gram = 0.184 000 d. Pund.

Porron, ældre Maal for Vin og Brændevin i Spanien.

Barcelona	0.942 0 fr. Liter	= 0.975 0 d. Pot.
Taragona	1.083 1 —	= 1.121 1 —

Portugaløser, en tidligere i Hamburg præget Skuemønt = 10 Dukater eller = 84 Kr. 76 Øre.

Posson, gml. fransk Maal for flydende Varer, ofte kaldet Poisson = 0.116 4 fr. Liter = 0.120 5 d. Pot.

Poste, gml. Milemaal i Frankrig, se Mil.

Postloth, ældre tysk Postvægt = $\frac{1}{30}$ Pfund = 16.666 7 fr. Gram = 0.033 333 d. Pund.

Postmeile, ældre Milemaal i Hannover, Oldenburg. Sachsen og Østerrig, se Mil.

Poststunde, ældre Milemaal i Baiern, se Mil.

Pot, ældre belgisk Kornmaal = 1.375 0 fr. Liter = 1.423 2 d. Potter.

Pot, Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Belgien, for Vin Brændevin og Olivenolie	1.374 0	1.422 2
— for simplere Olie	1.388 9	1.437 6
— for Øl	1.333 3	1.380 1
Bryssel, for Vin	1.354 4	1.401 9
— for Øl	1.300 2	1.345 8
— Pot Wallon, for Vin	0.677 2	0.700 9
Lüttich	1.279 7	1.324 6
Danmark, 1 Pot = 54 Kub. Tom.	0.966 1	1.000 0
1 P. Olie og Tran regnes at veje $1\frac{3}{4}$ Pund		
1 P. Petroleum — — $1\frac{1}{2}$ —		
Frankrig, i Detaillehandelen	1.862 6	1.928 0
— i en gros Handelen	1.902 4	1.969 1
Lyon, for Vin	0.931 3	0.964 0
Marseille, for Vin	1.066 7	1.104 1
Montpellier, for Vin	1.056 3	1.093 3

	fr. Liter.	d. Potter.
Mecklenburg-Schwerin	0.925 3	0.957 8
Norge. 1 P. = 54 norske Kub. Tom.	0.965 1	0.998 9
Portugal: Lissabon (Pote)	8.370 3	8.663 8
— Porto	12.682 3	13.127 0
Schweiz	1.500 0	1.552 6

Potsa, Vægt i Grækenland = $2\frac{1}{2}$ Oke = 3.200 0 fr. Kilogr. = 6.400 0 d. Pund.

Pott ell. **Pütt,** Maal for Jord i Slesvig, Holsten og Hamburg = 1 024 hamb. Kub. Fuss = 24.099 0 fr. Kub. Meter = 779.503 4 d. Kub. Fod = 3.608 8 d. Kub. Favne; men regnedes almindeligen til 1 000 hamb. Kub. Fuss = 23.534 2 fr. Kub. Meter = 761.233 8 d. Kub. Fod = 3.524 2 d. Kub. Favne.

Pottle, Maal for tørre Varer i England.

den nuværende = $\frac{1}{2}$ Gallon = 2.271 8 fr. Liter = 2.351 5 d. Potter.
den ældre = $\frac{1}{16}$ Bushel = 2.202 4 fr. Liter = 2.279 6 d. Potter.

Pouce, det ældre belgiske Navn for den franske Centimeter. Se ogsaa Tomme.

Pouce de solive, gml. fransk Maal for Tømmer = 0.001 428 fr. Kub. Meter = 0.046 197 d. Kub. Fod.

Pound, Mønt.

	Kr.	Øre.
Canada. 1 Pound = 4 Dollars	15	13.29
— 1 Pound Sterling = 4 Dollars 80 Cents	18	15.95
— det tidligere P. Halifax Valuta	15	13.29
— — — P. Local Sterling	17	46.11
Centralamerika: Mosquitokysten. 1 Pound Currency	10	89.57
Ceylon. 1 Pound Sterling	17	10.69
England. 1 Pound Sterling (Sovereign)	18	15.95
Irland, det gamle Pound	16	76.26
Skotland, det gamle Pound	1	51.33
paa Guernsey, 1 Pound G. Currency	17	29.48
— Jersey, 1 — J. —	16	76.26
— Man, 1 — Manks —	15	56.53
Jamaica og engelsk Vestindien. 1 Pound	18	46.15
Joniske Øer. 1 Pound jonisk Courant	17	91.74
Nyholland. 1 Pound	18	46.15
— det ældre Pound australsk Courant	15	38.46
— det ældre australske Pound (se Pag. 346)	19	86.20

Pound, engelsk Navn for Vægten Pund, s. d. A.

Praedial, vestindisk Navn for den engelske Sølvmønt paa $1\frac{1}{2}$ Pence = 11.35 Øre.

Praschtschine, Længdemaal i Rumænien.

Moldau	5.943 480	fr. Meter	= 18.937 116 d. Fod.
Valachiet	5.886 401	—	= 18.755 250 —

Kvadr. **Praschtschine,** Flademaal i Valachiet = 34.649 715 fr. Kvadr. Meter = 351.759 4 d. Kvadr. Fod.

Predjine, Længdemaal i Moldau, d. s. s. Praschtschine, s. d. A.

Pretów, polsk Længdemaal = 4.320 000 fr. Meter = 13.764 384 d. Fod.

Prime, ældre Længdemaal.

Braunschweig	0.002 399	fr. Meter	= 0.007 644 d. Fod	= 1.100 7 d. Linier.
Preussen	0.002 615	—	= 0.008 333 —	= 1.200 0 —

Prime, gml. fransk Vægt = 0.002 213 fr. Gram.

Probervægten, en Finhedsbestemmelse ved Mønter og forarbejdet Guld og Sølv. Den almindelige Maade ved Mønter, og mange Steder ogsaa ved Guld- og Sølvarbejde, er at angive Finheden i Tusindedele, eller ved hvor mange Dele (efter Vægt) fint Guld eller Sølv, der indeholdes i 1 000 Vægtdele af Legeringen. Hvilken Maade de forskjellige Lande anvende, findes anført foran under det omhandlede Land, og der henvises dertil. Almindeligen angiver man den Mængde af Guld eller Sølv, Legeringen virkeligen indeholder, men i England og i engelsk Ostindien angives hvor meget der findes mer eller mindre end en fast vedtaget Finhed, den saakaldte Standard Guld eller Standard Sølv, se Pag. 22 og 292.

Proby vömèna er paa Madagaskar Navnet for $\frac{1}{12}$ af 5-Francs i Sølv = 30 Øre.

Provenda, ældre Kornmaal i Ancona i Kirkestaten = 8.781 2 fr. Liter = 9.089 2 d. Potter = 2.019 8 d. Fjdkr.

Pu, Længdemaal i China = 1.244 593 fr. Meter = 3.933 661 d. Fod.

Pu, Flademaal i China og Japan.
China . . . . . 2.805 625 fr. Kvadr. Meter = 28.482 341 d. Kvadr. Fod.
Japan . . . . . 3.319 161 — = 33.695 688 —
Pu, Kornmaal i China = 65.984 0 fr. Liter = 68.298 0 d. Potter = 3.794 3 [d. Skpr.
Publica, ældre Mønt i Neapel = 4.59 Øre.
Pud, russisk Handelsvægt = 40 russ. Pund = 16.380 5 fr. Kilogr. = 32.760 9 d. Pund.
Puddy, Maal for Korn og flydende Varer i Madras = 1.536 3 fr. Liter = 1.590 2 d. Potter. 1 P. Ris vejer 1.312 1 fr. Kilogr. = 2.624 2 d. Pund.
Puhm, Længdemaal i Valachiet, se Fod.
Pul, det almindelige Navn i Persien for Landets Kobbermønter. Pul er ogsaa Mønt i Vest Turkestan, i Buchara = 1.25 Øre, i Chiwa = 1.03 Øre.
Pulgada som Længdemaal, se Tomme.
Kvadr. og Kub. **Pulgada,** se Kvadr. og Kub. Tomme.
Pun, ældre Mønt i Japan = 2.50 Øre.
Pun, Vægt i Japan, d. s. s. Fung, s. d. A.
Puna, Markmaal i Bombay, d. s. s. Biggah, s. d. A.

Puncheon, Maal for flyd. Varer i England.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Øltdr.
den nuværende til Øl = 72 Gallons . .	327.137 9	338.610 1	2.489 8
— — til Vin og andre flyd. Varer = 84 Gallons . .	381.660 9	395.045 1	
den gml. Puncheon til Ale = 64 Gall. .	295.745 8	306.117 1	2.250 9
— — til Beer = 72 Gall.	332.714 0	344.381 7	2.532 2
— — til Vin = 84 —	317.966 0	329.116 6	

1 Puncheon Majsmel i de nordamerikanske Fristater vejer 800 Pund = 362.874 1 fr. Kilogr. = 725.748 2 d. Pund.

Pund, Handelsvægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Abessinien (Rottel ell. Rotolo)	311.035 0	0.622 070
Algérien (Rottel Attári)	546.080 0	1.092 160
— (Rottel Gheddári)	614.340 0	1.228 680
— (Rottel Kebír)	921.510 0	1.843 020
Baden (Pfund)	500.000 0	1.000 000
Baiern (Pfund)	560.000 0	1.120 000
Rhinbaiern (Pfund)	500.000 0	1.000 000
Belgien (Livre)	470.156 1	0.940 312
Bryssel (Livre)	467.670 0	0.935 340
— (Livre), det svære	492.151 8	0.984 304
Lüttich (Livre)	467.093 3	0.934 187
Braunschweig (Pfund), efter 1 Juli 1858	500.000 0	1.000 000
— — før 1 Juli 1858	467.711 0	0.935 422
Bremen (Pfund), som Handelsv. eft. 1 Jan. 1858	500.000 0	1.000 000
— — — før 1 Jan. 1858	498.500 0	0.997 000
— — som Kræmmerv. før 1 Jan. 1858	470.283 0	0.940 566
Buenos-Ayres (Libra)	459.367 3	0.918 735
Canariske Øer (Libra)	460.093 0	0.920 186
— (Libra doble)	920.186 0	1.840 372
Chile (Libra)	460.000 0	0.920 000
Curassao (Libra), almindeligst	494.090 3	0.988 181
— — der findes ogsaa et Pund = .	531.279 8	1.062 560
paa St. Martin	492.167 7	0.984 335
Danmark. Det den 1 Jan. 1853 indførte Pund		
i Følge kgl. Resolution af 20 Aug. 1839	500.000 0	1.000 000
det tidligere Normalpund	500.450 0	1.000 900
England (Avoirdupois Pound)	453.592 7	0.907 185
— (Troy Pound)	373.242 0	0.746 484
paa Jersey	488.843 3	0.977 687
Frankfurt am Main (Pfund), efter 1 Juli 1858 . .	500.000 0	1.000 000
— Letvægt, før 1 Juli 1858	467.711 0	0.935 422
— Sværvægt, før 1 Juli 1858	505.127 9	1.010 256
— til Smør og Kjød, før 1 Juli 1858 . . .	482.327 0	0.964 654
— til Fisk, før 1 Juli 1858	511.558 9	1.023 118
Frankrig (Kilogram)	1 000.000 0	2.000 000

	fr. Gram.	d. Pund.
Frankrig (gml. Livre usuel)	500.000 0	1.000 000
— (gml. Livre poids de marc)	489.505 8	0.979 012
Corsika (Libbra sottile)	337.759 0	0.675 518
— (Libbra grossa)	489.505 8	0.979 012
Lyon (Livre poids de ville ell. de table)	418.757 0	0.837 514
— (Livre de soie)	458.911 7	0.917 823
Marseille (Livre poids de table)	407.930 0	0.815 860
Nizza (Libbra)	311.628 5	0.623 257
— (Rotolo)	779.071 2	1.558 142
Toulon (Livre)	470.000 0	0.940 000
Grækenland (den kgl. eller nye Mine)	1 500.000 0	3.000 000
Joniske Øer (Libbra sottile)	373.242 0	0.746 484
— (Libbra grossa)	453.592 7	0.907 185
Hamburg (Pfund), efter 1858	500.000 0	1.000 000
— før 1858 som Handelsvægt	484.609 4	0.969 219
— — som Kræmmervægt	467.709 8	0.935 420
Hannover (Pfund), efter 1858	500.000 0	1.000 000
— — før 1858	467.711 0	0.935 422
Hessen-Darmstadt	500.000 0	1.000 000
Holland (Pond), det nuværende	1 000.000 0	2.000 000
— — det gml. P. Handelsvægt	494.090 3	0.988 181
— — — P. Troy-Vægt	492.167 7	0.984 335
Italien, (Chilogramma)	1 000.000 0	2.000 000
Kirkestaten: Ancona (Libbra)	329.600 0	0.659 200
Bologna (Libbra)	361.850 5	0.723 701
Rom (Libbra)	339.072 8	0.678 146
Lauenburg (Pfund), efter 1862	500.000 0	1.000 000
— — før 1862	484.708 0	0.969 416
Lombardiet-Venedig:		
Mailand (Libbra sottile)	326.793 1	0.653 586
— (Libbra grossa)	762.517 1	1.525 034
— (Libbra da olio)	871.448 2	1.742 896
Venedig (Libbra grossa)	476.998 7	0.953 997
— (Libbra sottile)	301.229 7	0.602 459
— (Libbra da olio)	577.168 5	1.154 337
— (Libbra da seta)	307.440 6	0.614 881
Lübeck (Pfund), efter 1861	500.000 0	1.000 000
— før 1861. Normalpundet fra 1654	484.707 8	0.969 416
— — Pfund Stadtgewicht	486.474 0	0.972 948
Madeira (Arratel ell. Libra)	458.549 8	0.917 100
Malta (Libbra)	317.514 9	0.635 030
— (Rotolo)	793.787 1	1.587 574
Marokko (Artal ell. Rottel), i de nordlige Havne	508.000 0	1.016 000
— — i de sydlige —	540.000 0	1.080 000
— — for Levnedsmidler	810.000 0	1.620 000
— — for indenlandske Produkter	1 500.000 0	3.000 000
Mauritius	489.505 8	0.979 012
Mecklenburg-Schwerin (Pfund), efter 1861	500.000 0	1.000 000
— — før 1861	484.707 8	0.969 416
Rostock, før 1861. Stadtgewicht	508.229 0	1.016 458
— — Kramergewicht	484.027 6	0.968 055
Mecklenburg-Strelitz (Pfund), efter 1861	500.000 0	1.000 000
— — før 1861	484.609 4	0.969 219
Mexico (Libra)	460.062 7	0.920 125
Mokka (Rattle)	498.319 8	0.996 640
det saakaldte Mokka Pund	485.700 0	0.971 400
Neapel (Libbra)	320.759 0	0.641 518
— (Rotolo)	890.997 2	1.781 994
Norge	498.113 1	0.996 226
Oldenburg (Pfund), efter 1858	500.000 0	1.000 000
— — før 1858	467.711 0	0.935 422

	fr. Gram.	d. Pund.
Oldenburg. Det gml. Pfund	480.573 1	0.961 146
Kredsen Jever. Det gamle Pfund	526.360 1	1.052 720
Paraguay (Libra)	460.080 0	0.920 160
Persien (Rottel)	490.666 7	0.981 333
Polen (Funt ell. Funtów)	405.504 0	0.811 008
Portugal (Arratel ell. Libra)	459.000 0	0.918 000
Preussen (Pfund), efter 1858	500.000 0	1.000 000
— — før 1858	467.711 0	0.935 422
Rusland (Pfund ell. Font)	409.511 6	0.819 023
Font Artilleri Skalevægt	489.163 7	0.978 327
Libau	417.860 0	0.835 720
Mitau	418.612 0	0.837 224
Reval	430.367 0	0.860 734
Riga	418.831 5	0.837 663
Sachsen (Pfund), efter 1858	500.000 0	1.000 000
— — fra 1837—1858	467.086 2	0.934 172
— — før 1837	467.214 0	0.934 428
Leipzig, fra 1837—1858	467.624 6	0.935 249
— før 1837	467.214 0	0.934 428
Sandwichsøerne	453.592 7	0.907 185
Sansibar (Rattl ell. Rotolo)	449.068 8	0.898 138
Santo Domingo (Libra)	500.000 0	1.000 000
Sardinien: Genua (Libbra grossa)	317.658 0	0.635 316
— — (Libbra sottile)	316.750 0	0.633 500
— — (Rotolo)	476.487 0	0.952 974
Sardinien, Øen (Libbra)	406.563 1	0.813 126
Turin (Libbra)	368.844 5	0.737 689
Schweiz (Livre)	500.000 0	1.000 000
Sicilien (Libbra)	317.368 0	0.634 736
— (Rotolo)	793.420 0	1.586 840
Slesvig og Holsten (Pfund), efter 1861	500.000 0	1.000 000
— — — før 1861	484.708 0	0.969 416
Smyrna (Rottel)	576.466 4	1.152 933
Spanien (Libra), det gml. castil.	460.093 0	0.920 186
Sverige (Skålpund ell. Mark).		
Victualie-Vigt	425.075 8	0.850 152
Stapelstads-Vigt	340.060 6	0.680 121
Upstadts-Vigt	357.913 8	0.715 828
Bergs-Vigt	375.767 0	0.751 534
Tackjerns-Vigt	375.767 0	0.751 534
Råkoppars-Vigt	377.274 0	0.754 548
Toscana (Libbra)	339.542 0	0.679 084
Tripolis i Afrika (Rottel)	488.320 0	0.976 640
Tunis (Rottel Attari)	506.880 0	1.013 760
— (Rottel Sucki)	568.445 0	1.136 890
— (Rottel Khaddari)	639.453 0	1.278 906
Tyrkiet (Rottel ell. Rotolo)	561.110 0	1.122 220
paa Candia	527.664 4	1.055 329
— Cypern	2 377.716 5	4.755 433
Tyskland (Halbkilogram ell. Pfund)	500.000 0	1.000 000
som Told- og Postvægt og ved Jærnbanefragter	500.000 0	1.000 000
Uruguay (Libra)	459.400 0	0.918 800
Würtemberg (Pfund), efter 1860	500.000 0	1.000 000
— før 1860, det lette Pfund	467.711 0	0.935 422
— — det svære —	486.419 5	0.972 839
— det gml. Pfund	467.728 0	0.935 456
Ægypten (Rottel), det sædvanl. = 144 Drachmer.	444.729 6	0.889 459
— — Regerings-R. = 180 —	555.912 0	1.111 824
— — Handels-R. = 105 —	324.282 0	0.648 564
— — — = 150 —	463.260 0	0.926 520
— — — = 312 —	963.580 8	1.927 162

	fr. Gram.	d. Pund.
Ægypten (Man), Handels-R. = 324 Drachmer.	1 000.641 6	2.001 283
— Rottel Forforo = 140 —	432.376 0	0.864 752
— — Zaidino = 200 —	617.680 0	1.235 360
— — Mina = 250 —	772.100 0	1.544 200
— — Zauro = 310 —	957.404 0	1.914 808
Suakin i Nubien (Rottel)	729.736 8	1.459 474
Østerrig (Pfund), før 1876	560.060 0	1.120 120
— som Chocoladevægt	490.052 5	0.980 105
— som Told- og Jærnbanevægt	500.000 0	1.000 000
Bøhmen	514.398 3	1.028 797
Dalmatien: Ragusa (Libbra)	372.286 1	0.744 572
Triest (Funto)	560.060 0	1.120 120

Pund, Guld- og Sølvvægt.

	fr. Gram.
Algérien (Rottel Feuddi)	497.435 0
Belgien: Lüttich (Livre)	492.050 0
Hamburg (Pfund), som Bankvægt	467.709 8
Kirkestaten: Bologna (Libbra)	361.850 5
Rom (Libbra)	339.072 8
Lübeck (Pfund)	467.364 2
Neapel (Libbra)	320.759 0
Rusland (Pfund ell. Font)	409.511 6
Sicilien (Libbra)	317.368 0
Slesvig og Holsten (Pfund)	467.364 2
Toscana (Libbra)	339.542 0
Østerrig (Pfund)	561.336 2
Bøhmen	511.520 4

Pund, Møntvægt.

Neapel (Libbra)	320.759 0
Toscana (Libbra)	339.542 0
Tyskland (Pfund), efter 1 Maj 1857	500.000 0
Østerrig (Pfund), efter 1857	500.000 0
— — før 1857	561.336 2

Pund, Medicinalvægt.

Baden (Pfund), efter 1854	375.000 0
— — før 1854	357.780 0
Baiern (Pfund)	360.000 0
Belgien (Livre médicale)	375.000 0
— det ældre	275.347 0
Braunschweig (Pfund), før 1858	350.783 3
Bremen (Pfund), før 1858	357.853 8
Buenos-Ayres (Libra)	344.525 5
Danmark, efter 1869	500.000 0
— fra 1858—69	375.000 0
— før 1858	357.853 8
England (Pound)	373.242 0
Frankrig (Livre), fra 1812—40	500.000 0
— (Livre romaine), før 1812	367.129 4
Hamburg (Pfund), før 1858	357.628 4
Hessen-Darmstadt (Pfund)	357.828 1
Holland (Medicinaal-Pond), fra 1821—72	375.000 0
— — før 1821	369.125 8
Kirkestaten: Bologna (Libbra)	325.665 5
Rom (Libbra)	339.072 8
Lombardiet-Venedig: Mailand (Libbra)	326.793 1
Venedig (Libbra)	301.229 7
Lübeck (Pfund), efter 1861	360.000 0
— — før 1861	357.853 8
Mexico (Libra medicinal)	345.047 0
Neapel (Libbra)	320.759 0
Norge	357.846 7
Oldenburg (Pfund), før 1858	357.853 8

	fr. Gram.
Paraguay (Libra)	345.060 0
Portugal (Arratel ell. Libra)	344.250 0
Preussen (Pfund), før 1858	350.783 3
Rusland (Pfund ell. Font)	358.322 6
Finland	357.663 9
Sardinien: Genua (Libbra)	316.750 0
Piemont (Libbra)	307.370 4
Turin (Libbra)	331.961 0
Sardinien (Libbra)	307.390 0
Schweiz (Livre)	375.000 0
Sicilien (Libbra)	317.368 0
Slesvig og Holsten (Pfund), 1865—71	360.000 0
Spanien (Libra), det gml. castilianske	345.069 8
Aragonien	350.000 0
Catalonien	300.750 0
Sverige (Pund ell. Libra)	356.279 6
Toscana (Libbra)	339.542 0
Uruguay (Libra)	459.400 0
Würtemberg (Pfund)	357.647 6
Østerrig (Pfund), før 1876	420.045 0

¶ **Pung Guld** i Tyrkiet, d. s. s. 30000 Pjaster eller omtrent 4917 Kr. 73 Øre.

¶ **Punkos,** ældre Guld-, Sølv-, Mønt- og Ædelstensvægt i Bengalen = 0.009 095 fr. Gram.

¶ **Punkte,** ældre Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Linier.
Baden	0.000 300	0.000 956	0.137 6
Sachsen-Weimar	0.000 196	0.000 624	0.089 8

¶ **Punn,** Mønt i Calcutta = 2.14 Øre.

¶ **Punto,** Længdemaal.

Buenos-Ayres	0.000 167	0.000 532	0.076 6
Chile	0.000 163	0.000 521	0.075 0
Cuba og Curassao	0.000 164	0.000 521	0.075 0
Lombardiet-Venedig: Mailand	0.004 132	0.013 164	1.895 6
Malta	0.000 151	0.000 482	0.069 4
Perù	0.000 163	0.000 521	0.075 0
Portugal	0.000 191	0.000 608	0.087 6
Sardinien: Genua	0.000 144	0.000 457	0.065 9
Piemont	0.003 568	0.011 368	1.637.0
Sicilien	0.000 149	0.000 476	0.068 5
Spanien, den gml. castil.	0.000 161	0.000 514	0.074 0
i Madrid	0.000 163	0.000 518	0.074 6

¶ **Puny,** Maal for Salt i Atschin paa Sumâtra = 1.662 0 fr. Liter = 1.720 3 d. Potter.

¶ **Pussaree** ell. **Pusseree,** bengalsk Ny Bazar-Vægt = 4.665 524 fr. Kilogr. = 9.331 049 [d. Pund.

¶ **Pyee,** Kornmaal i Ranguhn = 1.892 7 fr. Liter = 1.959 0 d. Potter.

¶ **Pysa,** Mønt i Calcutta = 2.67 Øre.

¶ **Pægl,** Maal for flydende Varer.

Danmark = 13½ Kub. Tom.	0.241 5	fr. Liter =	0.250 0 d. Pot.
Norge	0.241 3	— =	0.249 7 —

Q.

Q **Quadra,** ældre Længdemaal i Chile, d. s. s. Cuadra.

Q **Quadrato,** ældre Markm. i Toscana = 34.064 6 fr. Ares = 34581.92 d. Kv. Fod = 0.617 5 d. Td. Land.

Q **Quadrupel,** Doblon ell. Onza de ore, gml. spansk Guldmønt, se Doblon.

Q **Quân,** Mønt i Anam = 600 Dông = 76.92 Øre.

Q **Quart,** ældre Mønt i Madras = 42.77 Øre.

Q **Quart,** Maal for tørre og flydende Varer i England.

Den nuværende Q. = ¼ Gallon	1.135 9	fr. Liter =	1.175 7 d. Potter.
den gml., til Korn = 1/32 Bushel	1.101 2	— =	1.139 8 —

den gml., til Vin = $\frac{1}{4}$ Gallon . . . 0.946 3 fr. Liter = 0.979 5 d. Potter.
- Øl = $\frac{1}{4}$ — . . . 1.155 3 — = 1.195 8 —
som Kornmaal i Bremen = 741..038 7 fr. Liter = 767.025 8 d. Potter = 5.326 6 d. Korntdr.

Quart, Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Bremen, til Rhinskvin	0.805 4	0.833 6
— - fransk Vin og Brændevin	0.863 6	0.893 9
— - Øl	0.942 9	0.976 0
Frankrig: Marseille, til Vin	0.266 7	0.276 0
Preussen	1.145 0	1.185 2
Würtemberg, som Helleichmaass	0.459 3	0.475 4
— — Trübeichmaass	0.479 4	0.496 2
— — Schenkmaass	0.417 5	0.432 2

Quart, ældre Sølvvægt i Tyrkiet = 0.012 510 fr. Gram = 0.000 025 d. Pund.

Quarta, Kornmaal. Se ogsaa Quarto.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Fjdkr.
Azoriske Øer	2.995 3	3.100 3	0.689 0
Brasilien: Bahia	7.785 5	8.058 5	1.790 8
— Rio de Janeiro	10.000 0	10.350 7	2.300 2
Portugal: Lissabon	3.460 2	3.581 6	0.795 9
— Porto	4.366 2	4.519 3	1.004 3

Quartana, ældre Rummaal paa Sardinien.
til Vin og Brændevin . . . . . 4.484 0 fr. Liter = 4.641 2 d. Potter.
til Olie . . . . . 4.204 4 — = 4.351 8 —
1 Q. Olie regnedes i Vægt = 10 Libbre = 4.065 6 fr. Kilogr. = 8.131 3 d. Pund.

Quartarello, ældre Kornmaal i Rom = 36.807 5 fr. Liter = 38.098 3 d. Potter = 2.116 6 d. Skpr.

Quartaro, ældre Kornmaal i Mailand = 4.569 8 fr. Liter = 4.730 1 d. Potter = 1.051 1 d. Fjdkr.

Quartaro, ældre Maal for flydende Varer.
Malta . . . . . 10.643 3 fr. Liter = 11.016 6 d. Potter.
Sicilien . . . . . 17.450 0 — = 18.061 9 —
1 Q. Olie regnedes i Vægt = 20 Rotoli = 15.868 4 fr. Kilogr. = 31.736 8 d. Pund.

Quartarolo, ældre Kornmaal.
Neapel . . . . . 0.578 6 fr. Liter = 0.598 9 d. Potter.
Venedig . . . . . 5.207 3 — = 5.389 9 —

Quartaruola, ældre Maal for flydende Varer i Bologna i Kirkestaten = 19.647 9 fr. Liter = 20.336 9 d. Potter.

Quartaut, gml. fransk Maal for flydende Varer = 9 Veltes.
i Detaillehandelen . . . . . 67.054 9 fr. Liter = 69.406 4 d. Potter.
i en gros Handelen . . . . . 68.486 8 — = 70.888 5 —

Quarte, gml. Maal for Stenkul i Frankrig = 1 Picotin = 3.252 1 fr. Liter = 3.366 1 d. Potter. Som ældre Kornmaal i Lüttich = 7.678 1 fr. Liter = 7.947 4 d. Potter = 1.766 1 d. Fjdkr.

Quarter, Mønt i engelsk Ostindien = $\frac{1}{4}$ Rupee = 42.77 Øre.

Quarter, Maal for Klæde i England = $\frac{1}{4}$ Yard = 0.228 598 fr. Meter = 0.728 359 d. Fod = 8.740 3 d. Tom.

Quarter, Maal for tørre Varer i England.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
den nuværende Q. = 64 Gallons	290.789 2	300.986 8	2.090 2
den gml. Q. = 8 Bushels	281.905 0	291.790 9	2.026 3

Quarter, Maal for flydende Varer.
de nordam. Fristater = 32 Gallons . . 121.129 9 fr. Liter = 125.377 8 d. Potter.

Quarter, Handelsvægt.

	eng. Pd.	fr. Kilogr.	d. Pund.
England	28	12.700 6	25.401 2
Nordam. Fristater, i Reglen	25	11.339 8	22.679 6
nogle Steder	28	12.700 6	25.401 2
Sandwichsøerne	25	11.339 8	22.679 6

Quarter, Perlevægt i Bombay = $\frac{1}{4}$ Ruttee = 0.048 599 fr. Gram; som $\frac{1}{4}$ Chow, se Pag. 287.

Quarteron, ældre Kornmaal i Schweiz = 15 fr. Liter = 15.526 0 d. Potter = 0.862 6 d. Skpr.

Quarteron, ældre fransk Vægt = $\frac{1}{4}$ Livre = 125 fr. Gram = 0.250 000 d. Pund.

Quarterone, ældre Maal for Olie i Genua = 0.511 6 fr. Liter = 0.529 5 d. Pot.

Quarticino, ældre Kornmaal i Bologna i Kirkestaten = 1.228 8 fr. Liter = 1.271 9 d. Potter.

Quartier, ældre Kornmaal i Bryssel = 12.189 6 fr. Liter = 12.617 1 d. Potter = 2.803 8 d. Fjdkr.

Quartier, ældre Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Braunschweig	0.936 8	0.969 7
Hamburg, til Vin og Brændevin	0.905 7	0.937 4
— - Mælk	0.987 4	1.022 0
Hannover	0.973 5	1.007 7
— Steuer Vereins Maal	0.936 8	0.969 7
Lauenburg	0.905 7	0.937 4
Lübeck, til Vin	0.909 4	0.941 3
— - Øl	0.931 4	0.964 0
— i Detaillehandelen	0.941 0	0.974 0
Oldenburg, til Vin	0.889 7	0.920 9
Sachsen: Leipzig, til Vin	0.301 0	0.311 6
Slesvig og Holsten	0.905 7	0.937 4

Quartiere, ældre Kornmaal i Nizza 10.000 0 10.350 7

Quartiero, ældre Maal for Vin og Brændevin paa Øen Sardinien 5.000 0 5.175 3

Quartiglo, ældre Flademaal paa Sicilien = 4.263 327 fr. Kvadr. Meter = 43.280 742 d. Kvadr. Fod.

Quartiglo, ældre Kornmaal paa Sicilien = 0.067 8 fr. Liter. = 0.070 2 d. Pot.

Quartilho, Maal for flydende Varer.

Brasilien	0.694 0	fr. Liter	= 0.718 3 d. Pot.
Portugal: Lissabon	0.348 8	—	= 0.361 0 —
Porto	0.528 4	—	= 0.547 0 —

Quartino, ældre Længdemaal i Venedig.

1/16 Braccio da panno	0.042 712	fr. Met.	= 0.136 090 d. Fod = 1.633 1 d. Tom.
1/16 — da seta	0.039 920	—	= 0.127 193 — = 1.526 3 —

Quartino, ældre Maal for flydende Varer i Piemont = 0.342 3 fr. Liter = 0.354 3 d. Pot.

Quartirolo, ældre Kornmaal i Bologna i Kirkestaten = 4.915 3 fr. Liter = 5.087 7 d. Potter.

Quarto, Mønt i engelsk Ostindien = 1/4 Rupee = 42.77 Øre; se ogsaa Cuarto.

Quarto, ældre Længdemaal i Venedig.

1/4 Braccio da panno	0.170 849	fr. Meter	= 0.544 359 d. Fod = 6.532 3 d. Tom.
1/4 — da seta	0.159 680	—	= 0.508 773 — = 6.105 3 —

Quarto, ældre Flademaal.

Rom = 46.115 1 fr. Ares = 46 815.50 d. Kvadr. Fod = 0.836 0 d. Td. Ld.
Sicilien = 17.053 308 fr. Kvadr. Meter = 173.123 0 d. Kvadr. Fod.

Quarto, ældre Maal for Korn og Salt.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Neapel, til Korn	13.886 3	14.373 2	0.798 5
Rom, til Korn	73.615 0	76.196 6	4.233 1
— - Salt	147.230 0	152.393 1	8.466 3
Sardinien: Genua, til Korn	14.569 9	15.080 9	0.837 8
Øen Sardinien: Sassari	6.312 5	6.533 9	0.363 0
Sicilien, til Korn	0.271 2	0.280 7	
Toscana, til Korn	6.090 7	6.304 3	0.350 2
Venedig, til Korn	20.829 3	21.559 8	1.197 8

Quarto, ældre Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Corsika, til Olie	0.143 7	0.148 7
Malta, til Olivenolie og Mælk	5.111 5	5.290 8
Neapel, til Olie	0.631 1	0.653 3
Sardinien: Genua, til Olie	16.370 0	16.944 1

se ogsaa Cuarto.

Quarto, ældre Vægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Dalmatien: Ragusa, som Guld- og Sølvvægt	6.931 4	
Portugal, som Handelsvægt	114.750 0	0.229 500
Sardinien (Øen), som Handelsvægt	8.470 1	0.016 940
Sicilien, som Guld-, Sølv- og Medicinalvægt	6.611 8	
Venedig, som Guld-, Sølv- og Juvelvægt	7.453 1	

Quartuccio, ældre Markmaal i Rom = 5.764 4 fr. Ares = 5 851.94 d. Kvadr. Fod = 0.836 0 d. Skpr. Land.

Quartuccio, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.
Rom, til Korn	3.346 1	3.463 5
— - Salt	6.134 6	6.349 7
Toscana	0.380 7	0.394 0

Quartuccio, ældre Maal for flydende Varer.

Malta, til Vin og Brændevin	1.120 4	1.159 6
— - Olivenolie og Mælk	1.277 9	1.322 7
Rom, til Vin og Brændevin	0.113 9	0.117 9
— - Olie	0.128 3	0.132 8
Sardinien (Øen), til Vin og Brændevin	0.373 7	0.386 8
— - Olie	0.350 4	0.362 7
Sicilien	0.872 5	0.903 1

1 Q. Olie vejede 1 Rotolo = 0.793 4 fr. Kilogr. = 1.586 8 d. Pund.

Toscana, til Vin	0.284 9	0.294 9
— - Olie	0.261 2	0.270 3
Venedig, til Vin og Brændevin	0.670 7	0.694 2

Quattrino, ældre Mønt i Italien.

Kirkestaten. 1 Q. = $\frac{1}{500}$ Scudo romano = 0.77 Øre.
Neapel. 1 Q. = $\frac{1}{300}$ Ducato di regno = 1.02 Øre.
Sardinien: Piemont. 1 Q. = $\frac{1}{80}$ Lira di Piemonte = 1.07 Øre.
Toscana. 1 Q. = $\frac{1}{60}$ Lira di Toscana = 1.01 Øre, se Mønttabel Pag. 352.

Quattrino, ældre Længdemaal i Toscana = 0.009 727 fr. Meter = 0.030 994 d. Fod = 4.463 1 d. Linier.

Quent, ældre Vægt i Sachsen efter 1858 = 1.666 7 fr. Gram = 0.003 333 d. Pund.

Quentchen, som Vægt, se Qvintin.

Queue, gml. fransk Maal for flydende Varer = 410.920 9 fr. Liter = 425.331 2 [d. Potter.

Quilat, Juvelvægt.

Paraguay	0.199 688	fr. Gram.
Portugal (ældre Vægt)	0.205 830	—
Spanien (gml. castilianske)	0.199 693	—

Quint, ældre Handelsvægt i Braunschweig, Bremen, Hamburg, Hannover og Oldenburg, efter 1858 og i Lauenburg efter 1862 = 5 fr. Gram = 0.010 000 d. Pund.

Quintal som Vægt i Buenos-Ayres og Frankrig, paa Mauritius, i Nizza, Paraguay, Portugal, Schweiz og Spanien, se Centner.

Som Vægt i Tunis = 50 Rottel = 25.344 0 fr. Kilogr. = 50.688 0 d. Pund.
1 Q. Brænde eller Salt i England vejer 100 eng. Pund = 45.359 3 fr. Kilogr. = 90.718 5 d. Pund.
1 Q. Vox paa Philippinerne vejer 110 castil. Libras = 50.610 2 fr. Kilogr. = 101.220 5 d. Pund.
1 Q. røget og tørret Fisk i de nordam. Fristater vejer 100 castil. Libras = 46.009 3 fr. Kilogr. = 92.018 6 d. Pund.

Quintal métrico i Spanien = 100 fr. Kilogr. = 200 d. Pund.

Quintale, det tidligere Navn i Lombardiet-Venedig for det fr. Quintal métrique = 100 fr. Kilogr. = 200 d. Pund.

Vægt paa Malta	100	Rotoli	= 79.378 7	Kilogr.	= 158.757 4	d. Pund.
Til Vox og Brænde	110	—	= 87.316 6	—	= 174.633 2	—
Til Bomolie	114	—	= 90.491 7	—	= 180.983 5	—

Quintale metrico i Italien = 100.000 0 Kilogr. = 200.000 0 d. Pund.

Quintel, ældre Handelsvægt i Bøhmen = 4.018 7 fr. Gram = 0.008 037 d. Pund.

Quinto de sol i Perù, d. s. s. $\frac{1}{5}$ Sol = 72 Øre.

Quire, engelsk Navn for Bog (Papir), se Bog.

Quo, Længdemaal i Anam, d. s. s. Gon.

Qvart, ældre Maal for flyd. Varer i Baiern = 0.267 3 fr. Liter = 0.276 6 d. Pot.

Qvarteel, ældre Maal for Tran i Hamburg, i Rumindhold = 235.2 fr. Liter = 243.4 d. Potter og i Vægt = 216 fr. Kilogr. = 432 d. Pund.

Qvartel, ældre Maal for flydende Varer i Baiern, d. s. s. Qvart.

Qvarter, ældre Maal for flydende Varer i Sverige = $\frac{1}{8}$ Kanna = 0.327 1 fr. Liter [= 0.338 6 d. Pot.

Qvarter som Længdemaal, se Kvarter.

Qvint som Vægt, se Quint og Kvint.

Qvintin, Handelsvægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Baden (Quentchen), før 1872	3.906 3	0.007 813
Baiern (Quentchen), før 1872	4.375 0	0.008 750
Braunschweig (Quentchen), før 1858	3.654 0	0.007 308
Bremen (Quentchen), som Handelsvægt før 1858	3.894 5	0.007 789
— — — Kræmmerv. —	3.674 1	0.007 348
Danmark, før 1861	3.906 3	0.007 813
Frankfurt am Main (Quinten), efter 1858	3.906 3	0.007 813
— (Quentchen), før 1858	3.654 0	0.007 308
Hamburg (Quentchen), som Handelsvægt før 1858	3.786 0	0.007 572
— — — Kræmmerv. —	3.654 0	0.007 308
Hannover (Quentchen), før 1858	3.654 0	0.007 308
Hessen-Darmstadt (Quentchen), før 1872	3.906 3	0.007 813
Lübeck (Quentchen), som Handelsvægt før 1861	3.800 6	0.007 601
— — — Møntvægt	3.654 0	0.007 308
Mecklenburg-Schwerin (Quentchen), 1861—71	1.666 7	0.003 333
— — før 1861	3.786 8	0.007 574
Mecklenburg-Strelitz (Quentchen), 1861—71	1.666 7	0.003 333
— — før 1861	3.786 0	0.007 572
Norge	3.891 5	0.007 783
Oldenburg (Quentchen), før 1858	3.654 0	0.007 308
— — det gamle	3.754 5	0.007 509
Preussen (Quentchen), 1858—72	1.666 7	0.003 333
— — før 1858	3.654 0	0.007 308
Rusland: Libau	3.264 5	0.006 529
Mitau	3.270 4	0.006 541
Reval	3.362 2	0.006 724
Riga	3.272 1	0.006 544
Sachsen (Quentchen), før 1858	3.649 1	0.007 298
Leipzig (Quentchen), før 1858	3.653 3	0.007 307
Slesvig og Holsten (Quentchen), før 1861	3.786 8	0.007 574
Sverige, som Victualievægt før 1863	3.320 9	0.006 642
Tyskland (Quentchen), som Told- og Postvægt	1.666 7	0.003 333
Würtemberg (Quentchen), 1860—72	3.906 3	0.007 813
— — før 1860	3.654 0	0.007 308
Østerrig (Quentchen), før 1876	4.375 5	0.008 751
Bøhmen (Quentchen), før 1876	4.018 7	0.008 037

Qvintin, Guld- og Sølvvægt.

	fr. Gram.
Baden (Quentchen)	3.906 250
Baiern (Quentchen)	3.655 469
Braunschweig (Quentchen), før 1872	3.653 992
Danmark, før 1875	3.676 471
Hamburg (Quentchen), før 1858	3.653 983
Lübeck (Quentchen)	3.651 283
Norge	3.656 161
Preussen (Quentchen), før 1858	3.653 993
Køln (Quentchen)	3.653 317
Sachsen: Leipzig (Quentchen), før 1858	3.653 317
Sverige, som Guldvægt = 72 Ass	3.459 025
— — Sølvvægt = 68½ Ass	3.290 878
Østerrig (Quentchen), som Sølv- og Møntvægt	4.385 439

R.

Rachim, Guldvægt i Padang paa Sumâtra = 0.058 591 fr. Gram.

Raik, Vægt for Korn i Bengalen = 1.058 4 fr. Kilogr. = 2.116 8 d. Pund.

Rand, engelsk Garnmaal, se Pag. 17.

Rappe i Schweiz, d. s. s. Centime ell. = 0.72 Øre. Den tidligere R. var = 1.05 Øre.

Rash, Maal for Salt i Bombay = 421.481 6 fr. Hektoliter = 302.959 9 d. Krntdr. 1 R. vejer 20 eng. Tons ell. 40 642 Kilogr. = 81 284 d. Pund.

Rasiera, ældre Markmaal i Sassari paa Sardinien = 139.535 2 fr. Ares = 141 654 d. Kvadr. Fod = 2.529 5 d. Tdr. Land.

Rasiera, ældre Kornmaal paa Sardinien = 176.750 0 fr. Liter = 182.948 3 d. Potter = 1.270 5 d. Korntdr.

Rasière, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Belgien, det ældre Navn for 1 Hektoliter.			
den ældre R. til Havre	96.250 0	99.625 3	5.534 7
— - andre Kornvarer . .	77.000 0	79.700 3	4.427 8
1 R. Salt vejede 170 Kilogr. = 340 d. Pund.			
Bryssel, til Havre	51.467 2	53.272 1	2.959 6
— - andre Kornvarer	48.758 4	50.468 3	2.803 8
— - Salt.	24.279 2	25.234 1	1.401 9

Raso som Længdemaal i Nizza og Turin, se Alen.

Rattl og **Rattle** som Vægt i Sansibar og Mokka, se Pund Handelsvægt.

Raummeter, Enheden for Udmaaling af Brænde i Würtemberg = 1 fr. Kub. Meter = 32.345 9 d. Kub. Fod = 0.449 2 d. Fv. Brænde.

Raza, ældre Maal for Salt i Porto = 44.075 0 fr. Liter = 45.620 6 d. Potter = [2.534 5 d. Skpr.

Rea, Mønt i Bombay = $\frac{1}{400}$ Rupee = 0.43 Øre.

Real, Mønt: Buenos-Ayres. 1 R. var før 1875 = $\frac{1}{8}$ Peso, i Guld = 43.08 Øre, i Sølv = 45.77 Øre.

Canariske Øer. 1 R. corriente var = $\frac{1}{10}$ Peso corriente = 28.85 Øre. 1 R. de plata var = 36.06 Øre og 1 R. de vellon = 19.23 Øre.

Centralamerika. 1 R. = $\frac{1}{8}$ Peso = 45 Øre.

Chile. 1 R. = $\frac{1}{8}$ Peso. Den nuværende = 45 Øre, den ældre før 1851 = 42.46 Øre.

Columbia. Den nuværende = $\frac{1}{10}$ Peso ell. = 1 Décimo = 36 Øre, se Mønttabel Pag. 365, under Bogotá. Den ældre enten = $\frac{1}{8}$ Peso Macuquina = 36.09 Øre ell. = $\frac{1}{8}$ Peso duro = 48.87 Øre, se Mønttabel Pag. 365 [og 366.

Cuba. 1 R. de Plata = $\frac{1}{8}$ Peso = 43.08 Øre.

Curassao. 1 R. var tidligere = $\frac{1}{8}$ Courantpjaster = 34.97 Øre.

Dansk Vestindien. 1 R. var før 1849 = $\frac{1}{8}$ Daler vestindisk Courant = 10 Skilling d.-v. Courant = 25 Øre, se Mønttabel, Pag. 348.

Ecuadór. Den nuværende R. = $\frac{1}{10}$ Peso = 36 Øre, se Mønttabel, Pag. 369, under Quito. Den ældre R. = $\frac{1}{8}$ Peso Macuquina = 36 Øre, se Mønttabel, Pag. 369.

Gibraltar. 1 R. = $\frac{1}{12}$ Dollar ell. Cob = 30.59 Øre. Undertiden benyttes her den forrige spanske R., hvoraf 20 regnes paa 1 Dollar eller til en Værdi = 18.35 Øre.

St. Martin i Vestindien. 1 R. ell. Bit = $\frac{1}{12}$ Daalder = 24 Øre.

Mexico. 1 R. = $\frac{1}{8}$ Peso = 48.87 Øre, se Mønttabel, Pag. 368.

Paraguay. 1 R. = $\frac{1}{8}$ Peso = 45 Øre. Som $\frac{1}{8}$ Papir Peso modtages den af Regeringen for 42.46 Øre, men i det daglige Liv gjælder den kun 34.88 Øre.

Perù. 1 R. før 1863 var = $\frac{1}{8}$ Peso duro = 48.87 Øre, og $\frac{1}{8}$ Peso curriente [= 36 Øre.

Philippinerne. 1 Real de plata = $\frac{1}{8}$ Peso = 45.88 Øre.

Portugal. 1 R. = 40 Réis = 16.13 Øre.

Puerto Rico. 1 R. var før 1865 = $\frac{1}{8}$ Peso = 43.08 Øre, og før 1857 som $\frac{1}{8}$ Peso Macuquina = 42.74 Øre.

Sardinien. 1 Reale var tidligere = 5 Soldi = $\frac{1}{4}$ Lira sarde = 34.56 Øre, se Mønttabel Pag. 351.

Spanien. 1 Real var fra 1865—71 = $\frac{1}{10}$ Escudo ell. = $\frac{1}{4}$ Peseta = 18.72 Øre, se Mønttabel Pag. 355. Fra 1849—65 var Realen Møntenheden, af Værdi 18.69, 18.80 og 18.93 Øre, fra Aarene 1854, 50 og 48, se Mønttabel Pag. 355. Som gml. castiliansk Mønt var 1 R. de plata antiguo = 36.20 Øre, og 1 R. de vellon = 19.23 Øre.

Valencia. Real de plata nuevo var tidligere Møntenhed, af Værdi [28.96 Øre.

Zaragosa. 1 R. = 36.20 Øre.

Sumâtra. 1 R. ell. Dollar = 4 Kr. 53.99 Øre.
Uruguay. 1 R. før 1862 = $\frac{1}{8}$ Peso corriente = 34.69 Øre, se Mønttabel, Pag. 368, under Montevideo.
Venezuela. 1 R. = $\frac{1}{10}$ Peso venezolano = 36 Øre. Fra 1857—72 var 1 R. = $\frac{1}{10}$ Peso Macuquina = 28 Øre, før 1857 = $\frac{1}{8}$ Peso Macuquina = 35 Øre.

Real, Guld- og Sølvvægt paa Java og i Palémbang paa Sumâtra = 27.342 7 [fr. Gram.

Ream, engelsk Navn for Ris (Papir), se Ris.

Rebiah Boudjou, ældre Sølvmønt i Algérien = 33.12 Øre.

Ree, Mønt i Bombay, d. s. s. Rea = 0.43 Øre.

Reek Lærred i Preussen holdt 16 Ellen = 10.671 0 fr. Meter = 34.000 0 d. Fod.

Reep, ældre Brændemaal i Bremen, se Favn Brænde.

Ref, svensk Længdemaal, efter 1863 = 100 Fot = 29.690 600 fr. Meter = 94.600 188 d. Fod.

Kvadr. **Ref,** svensk Markmaal efter 1863 = 8.815 3 fr. Ares = 8 949.20 d. Kvadr. Fod = 0.159 8 d. Td. Land = 1.278 5 d. Skpr. Land.

Réf, ungarsk Navn for den wiener Alen.

Rège, Markmaal i Vindistricterne i Bordeaux.

	fr. Kv. Met.	d. Kv. Fod.
den nyere R. de Médoc	79.539 6	807.475 7
den ældre R. de Bordeaux	99.774 5	1 012.897 5

Reichsgylden, i Østerrig-Ungarn, d. s. s. den ældre Gylden.

Reichsthaler, ældre Mønt i Østerrig-Ungarn = 1½ Gylden, af Værdi = 2 Kr. [80.67 Øre.

Rèis, (Enkelttal Real), Mønt.
Azoriske Øer. 1 R. = 0.323 2 Øre. 1 Milréis = 3 Kr. 23.23 Øre.
Brasilien. R. er Møntenheden og siden 1849 af Værdi = 0.203 8 Øre. 1 Milréis i Guld = 2 Kr. 3.80 Øre. 1 Milréis i Sølv efter 1867 = 1 Kr. 80 Øre, før 1867 = 1 Kr. 87 Øre, se Mønttabel Pag. 345 og 369, under Rio de Janeiro.
Guinea: Nedreguinea. 1 R. = $\frac{1}{50}$ Macuta eller = c. ¼ Øre.
Madeira. 1 R. = 0.384 9 Øre. 1 Milréis = 3 Kr. 84.91 Øre.
Portugal. R. er Møntenheden, som siden 1854 har en Værdi = 0.403 2 Øre, 1 Milréis = 4 Kr. 3.18 Øre, og før 1854 = 0.434 3 Øre, 1 Milréis = 4 Kr. 34.32 Øre, se Mønttabel Pag. 338 og 353.
Uruguay. 1 R. før 1862 = $\frac{1}{800}$ Peso corriente = 0.346 9 Øre.

Resma, portugisisk Navn for Ris (Papir), se Pag. 81.

Ri, Længdemaal i Japan = 3 935.209 8 fr. Meter = 12 538.365 2 d. Fod = 0.522 4 d. Mil. Den østerrigsk-japanesiske og preussisk-japanesiske er = 3 910 fr. Meter, som sættes = 4 275 eng. Yards, se Pag. 297.

Rial, Mønt.
Algérien. 1 R. Boudjou = 1 Kr. 33.92 Øre, og 1 R. Drahm = 43.20 Øre.
Marokko. 1 Rîal i Guld lig den franske 5-Francs, eller 3 Kr. 60 Øre. Tidligere regnedes 1 R. = den gml. spanske Søjlepjaster eller gjennemsnitlig = 3 Kr. 85 Øre.
Persien. 1 Rial = 1¼ Kran = 90 Øre.
Tripolis. 1 Rîal fra Ghat = 15 Pjaster = 2 Kr. 34.78 Øre.
Tunis. Rîal Sebîli (egentlig Burîal Sebîli) er Møntenhed af Værdi 45.07 Øre, se Mønttabel Pag. 365.

Richtpfennig, ældre Vægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Baiern, til Guld og Sølv	0.003 570	
Braunschweig, til Guld og Sølv	0.003 568	
Frankfurt am Main, som Handelsv. efter 1858. .	0.976 563	0.001 953
Hamburg, til Guld og Sølv før 1868	0.003 568	
Hessen-Darmstadt, som Handelsv.	0.976 563	0.001 953
Lübeck, til Guld og Sølv	0.003 566	
Preussen, til Guld og Sølv	0.003 568	
Køln, til Guld og Sølv	0.003 568	
Würtemberg, som Handelsvægt	0.976 563	0.001 953

Richtpfennigtheil, ældre Sølvvægt i Østerrig = 0.004 283 fr. Gram.

Richttheile, ældre Vægt i Baden = 0.003 81 5 fr. Gram = 0.000 008 d. Pund.

Riegel, ældre Kulmaal i Hannover = 62.305 0 fr. Liter = 64.490 0 d. Potter = 0.366 4 d. Kultd.

Rigsdaler dansk Courant, dansk Mønt før 1814, af Værdi før 1794 = 3 Kr. 25 Øre, efter den Tid = 3 Kr. 20 Øre = 1 Daler ell. 3 Mark slesv.-holst. Courant.

Rigsdaler Rigsmønt, ældre dansk Mønt, før 1854 kaldet Rigsbankdaler af Værdi = 2 Kroner, se Mønttabel Pag. 347.

Rigsort, ældre Mønt i Danmark (indtil 1814) og i Norge (indtil 1874).
Danmark. 1 R. = $\frac{1}{4}$ Rigsdaler dansk Courant = 24 Skilling d. Cour. af Værdi = 80 Øre. 1 Specie var = 5 Rigsorter, se Mønttabel Pag. 348.
Norge. 1 R. ell. Ort var = $\frac{1}{5}$ Species = 24 Skilling norsk, af Værdi = 80 Øre, se Mønttabel Pag. 352.

Rijder, Mønt i Holland. 1 R. som Guldmønt før 1816 var = 22 Kr. 61.76 Øre. 1 R. som Sølvmønt ogsaa kaldet Ducaton er = 4 Kr. 73.09 Øre, se Mønttabel Pag. 350.

Rijksdaalder, ældre hollandsk Sølvmønt = $2\frac{1}{2}$ Gylden = 3 Kr. 75.47 Øre. Som Handelsmønt ogsaa kaldet Sølvdukat, se Mønttabel Pag. 349 og 350.
Paa Ceylon er 1 R. = 1 Kr. 36.20 Øre, og i Padang paa Sumâtra = 3 Kr. 7.69 Øre.

Riksdaler, indtil 1875 Møntenhed i Sverige. Før 1845 fandtes R. Riksgæld = 1 Kr. 0.88 Øre, R. Banco = 1 Kr. 51.32 Øre, og R. Sølv eller Species = 4 Kr. 3.53 Øre, efter den Tid kun R. Riksgæld, som efter 1856 benævntes R. Riksmønt, 3 Riksdaler Sølv vare = 8 R. Banco = 12 R. Riksgæld. Sølvmønter efter Riksmønt og Species, se Mønttabel Pag. 355 og 356. I Banco Valuta prægedes kun Kobbermønt.

Rimpel, ældre Maal for flydende Varer i Ungarn = 0.212 1 fr. Liter = 0.219 5 [d. Pot.

Rin, Mønt i Japan = $\frac{1}{10}$ Sen = 0.39 Øre, den ældre R. = 0.25 Ø.

Rin ell. **Ring,** Længdemaal i Japan = 0.000 304 fr. Meter = 0.000 967 d. Fod = [0.139 3 d. Linier.

Rin ell. **Ring,** Vægt i Japan.

som Handelsvægt	0.037 799 fr. Gram	= 0.000 076 d. Pund.
som Guld-, Sølv- og Møntvægt . .	0.037 573 —	

Ring Staver er i Hamburg og Sverige = 240 Stkr.

Ringit, Guld- og Sølvvægt i Bankahulu paa Sumâtra = 27.561 2 fr. Gram.

Rió, ældre inddragen Mønt i Japan. Den R. som for Tiden anvendes ved Prisnoteringer har en Værdi = 5 Kr. 86.66 Øre.

Rió, Vægt i Japan.

som Handelsvægt	37.799 4 fr. Gram	= 0.075 599 d. Pund.
som Guld-, Sølv- og Møntvægt . .	37.573 0 —	

Riómeh, Apothekervægt i Japan . . . . . 15.119 8 —

Ris Papir har 20 Bøger à 24 Ark ved Skrivpapir, og à 25 Ark ved Trykpapir. Se ogsaa Neuries.

Rix-dollar, ældre Mønt i Capstaden = 1 Kr. 36.20 Øre.

Riyal Masingo er i Sansibar Navnet for den gml. spanske Søjlepjaster, Peso duro eller Peso fuerte.

Robta, Vægt i Ægypten = 222.364 8 fr. Kilogr. = 444.729 6 d. Pund.

Rockenlast, d. s. s. Roggenlast.

Rod, engelsk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.
England, = $16\frac{1}{2}$ eng. Fod	5.029 155	16.023 893
Nordamerikanske Fristater = 15 eng. Fod . . .	4.571 959	14.567 175

Kvadr. **Rod,** engelsk Flademaal.

	fr. Kv. Meter.	d. Kv. Fod.
England = $272\frac{1}{4}$ eng. Kvadr. Fod	25.292 399	256.765 1
Nordam. Fristater = 225 eng. Kvadr. Fod . . .	20.902 809	212.202 6

Rode, Længdemaal = 10 Fod.

Danmark	3.138 535 fr. Meter	= 10.000 000 d. Fod.
Norge	3.137 425 —	= 9.996 464 —

Kvadr. **Rode,** Flademaal = 100 Kvadr. Fod.

Danmark	9.850 402 fr. Kv. Meter	= 100.000 000 d. Kv. Fod.
Norge	9.843 436 —	= 99.929 287 —

Roede i Holland = 1 fr. Dekameter.

den ældre amsterd. R.	3.680 734 fr. Meter	= 11.727 555 d. Fod.
— — rhinlandske R.	3.767 352 —	= 12.003 536 —

Roé-neug ell. **Roé-neng,** Milemaal i Siam, se Mil.

Roepijen paa Java, d. s. s. den hollandske Gylden.

Roggenlast, saakaldet Steuer Vereins Vægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
indtil 1853 = 4000 preuss. Pfund	1 870.844 1	3 741.688 1
i Hannover indtil 1858	1 870.844 1	3 741.688 1

	fr. Kilogr.	d. Pund.
i Mecklenburg-Schwerin før 1861, ogsaa kaldet Weizenlast	2 908.246 8	5 816.493 6
i Oldenburg indtil 1858	1 870.844 1	3 741.688 1
— efter 1858	2 000.000 0	4 000.000 0

Roll Pergament i England = 5 Duzin à 12 Stkr. = 60 Stkr.

Rood, Markmaal i England = 1 210 Kvadr. Yards = 10.117 0 fr. Ares = 10 270.61 d. Kvadr. Fod = 0.183 4 d. Td. Land.

Roof, Garnmaal for Uldgarn i Kredsen Jever i Oldenburg, se Pag. 156.

Roppi, ældre Mønt paa Java = 200 Kees = 96.15 Øre.

Roquille, gml. fransk Maal for flydende Varer = 0.029 1 fr. Liter = 0.030 1 d. Pot.

Rotal, Vægt i Marokko, d. s. s. Artal.

Rotl, Handelsvægt i Asien.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Bagdâd = 12 Wokije	4.039 810	8.079 619
Bássora = 14½ Wokije Attari	7.810 298	15.620 597
Syrien: Aleppo. $\frac{1}{100}$ ny Kantár = 1 000 Dramm	3.202 591	6.405 182
— — $\frac{1}{100}$ gml. — = 800 —	2.562 073	5.124 146
— — = 700 Dramm	2.241 814	4.483 627
— — = 680 —	2.177 762	4.355 524
— — = 600 —	1.921 555	3.843 109
— Beïrût = 2 Oke.	2.562 073	5.124 146
— — til gul Silke = 1.8 Oke	2.305 866	4.611 731
— Damask, den alm. = 2 —	2.562 073	5.124 146
— — en mindre = 1.5 —	1.921 555	3.843 109

Rotolo som Handelsvægt i Abessinien, Genua, paa Malta, i Neapel, Nizza, i Sansibar, og paa Sicilien, se Pund Handelsvægt. Som Vægt i Bássora og Syrien, d. s. s. Rotl, s. d. A.

Rott som Handelsvægt i Syrien d. s. s. Rotl, s. d. A.

Rottel som Handelsvægt i Abessinien, Algérien, Marokko, Persien, Smyrna, Tripolis (i Afrika), Tunis, Tyrkiet og Ægypten, se Pund Handelsvægt. Som Handelsvægt i Bássora d. d. s. Rotl, s. d. A.

Rottel Feuddi, Sølvvægt i Algérien, se Pund Guld- og Sølvvægt.

Rt'-al-el-'att'âri i Algérien, d. s. s. Rottel Attári.

Rt'-al-el-Khed'd'âri i Algérien d. s. s. Rottel Gheddári.

Rt'-al-el-kebîr i Algérien d. s. s. Rottel Kebír, se Pund Handelsvægt.

Ruay, Vægt i Ranguhn.

den store	0.258 690 fr. Gram.	= 0.000 517 d. Pund.
— lille	0.129 345 —	= 0.000 259 —

Rub, Længdemaal i Tyrkiet og Ægypten.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Tyrkiet	0.085 724	0.273 135	3.277 6
Ægypten, R. Istambuli.	0.169 250	0.539 264	6.471 1
— R. Endáseh	0.159 600	0.508 518	6.102 2
— R. Béledi ell. Massri	0.144 373	0.460 002	5.520 1
— R. Mehendaseh	0.191 745	0.610 938	7.331 3
— R. Mekias	0.135 175	0.430 695	5.168 3

Rub, Kornmaal i Ægypten.

Alexandria . . .	11.291 7 fr. Liter	= 11.687 6	d. Potter	= 0.649 3	d. Skpr.
Kairo	7.458 3 —	= 7.719 9	—	= 0.428 9	—
Rosette	23.666 7 —	= 24.496 6	—	= 1.360 9	—

Ruba ell. **Rubo,** Mønt i Sansibar = 93.29 Øre.

Ruba baisa, Mønt i Sansibar = 0.73 Øre.

Rubba, Kornmaal i Ægypten, d. s. s. Rub.

Rubbio, ældre Markmaal i Kirkestaten.

	fr. Ares.	d. Kv. Fod.	d. Tdr. Land.
Ancona (R. grande ell. Soma) . . .	142.586 1	144 751.60	2.584 9
— (R. medio)	117.423 9	119 207.20	2.128 7
— (R. piccolo)	104.842 8	106 435.00	1.900 6
Rom	184.460 6	187 261.98	3.344 0

Rubbio, ældre Kornmaal i Kirkestaten.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Ancona.	281.000 0	290.854 2	2.019 8
Rom (ogsaa for Salt)	294.460 0	304.786 2	2.116 6

ved Skibsbefragtning en Vægt af
ved Salt . . . . . 600 Libbre = 203.44 fr. Kilogr. = 406.89 d. Pund.

Rom, ved Skibsbefragtning en Vægt af
ved Sæd . . . . . 640 Libbre = 217.01 Kilogr. = 434.01 d. Pund.
— Ærter og Bønner . 720 — = 244.13 — = 488.26 —

Rubbio, ældre Handelsvægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Ancona	8.240 000	16.480 000
Genua (R. grosso)	7.941 450	15.882 900
— (R. sottile)	7.918 750	15.837 500
Mailand, som Olievægt	21.786 204	43.572 408
— som Letvægt	8.169 827	16.339 653

Rubbo, ældre Handelsvægt.

Nizza (R. ell. Rubbio)	7.790 712	15.581 423
Sardinien: Piemont	9.221 113	18.442 225
Øen Sardinien. $\frac{1}{4}$ Cantaro grosso	10.570 641	21.141 281
— $\frac{1}{4}$ Cantaro di commercio . . .	10.164 078	20.328 155

Rubbo, ældre Maal for flydende Varer i Nizza = 7.862 5 fr. Liter = 8.138 2 d. Potter. 1 R. Olie regnedes i Vægt = $8\frac{1}{2}$ Kilogr. = 17 d. Pund.

Rub'e, Vægt i Bagdâd = 84.162 7 fr. Gram = 0.168 325 d. Pund.

Rubel, russisk Sølvmønt = 2 Kr. 87.94 Øre = $6\frac{2}{3}$ polske Gylden og meget nær lig 4 franske Francs. Russiske Sølvmønter og russisk-polske Sølvmønter, se Mønttabel Pag. 353. 1 Rubel Rigscreditbillets = 2 Kr. 47.15 Øre og Assignation = 82.27 Øre, cfr. Pag. 88.

Rubiatello, ældre Kornmaal i Rom = 147.230 0 fr. Liter = 152.393 1 d. Potter [= 1.058 3 d. Korntdr.

Rubie, ældre Guldmønt i Tyrkiet = $9\frac{1}{2}$ Pjaster.

Rubo, det tidligere Navn i Lombardiet-Venedig for det franske Myriagram.

Rundlet ell. **Runlet,** Maal for flydende Varer i England.
det nuværende = 18 Gallons = 81.784 5 fr. Liter = 84.652 5 d. Potter.
det gamle = 18 — = 68.135 6 — = 70.525 0 —

Runstyck, ældre Underafdeling af den svenske Mønt før 1845 = $\frac{1}{112}$ Skilling.

Rupee ell. **Rupie,** Mønt i Asien.
Batavia. 1 R. d. s. s. den hollandske Gylden.
Ceylon. Den her benyttede R., den samme som den i engelsk Ostindien.
Ostindien, engelsk. Den nuværende Comp, Rupee = 1 Kr. 71.07 Øre, se Mønttabel Pag. 370, under Calcutta. Den ældre Sicca-Rupee var = $1\frac{1}{15}$ Comp. Rupee eller = 1 Kr. 82.47 Øre.
Pondicherri. 1 R. = 1 Kr. 74.96 Øre, se Mønttabel Pag. 371.

Ruspo ell. **Zecchino,** ældre Guldmønt i Toscana = $14\frac{4}{15}$ Lire toscane, af Værdi = 8 Kr. 64.97 Øre, se Mønttabel Pag. 337.

Ruspone, ældre Guldmønt i Toscana = $42\frac{1}{5}$ Lire toscane = 3 Ruspi, af Værdi = 25 Kr. 94.90 Øre, se Mønttabel Pag. 337.

Ruthe, ældre tysk Længdemaal.

		fr. Meter.	d. Fod.
Baden	10 Fuss.	3.000 000	9.558 600
Baiern (geometrische R.)	10 —	2.918 592	9.299 217
Braunschweig	16 —	4.565 798	14.547 545
Bremen, den almindelige	16 —	4.629 600	14.750 831
— ved Gravearbejde	20 —	5.787 000	18.438 539
Frankfurt am Main (Feldruthe)	10 Feldschuh.	3.557 631	11.335 325
— (Waldruthe) . . .	10 Waldschuh.	4.510 760	14.372 183
Hamburg (Geestruthe)	16 Fuss.	4.585 144	14.609 186
— (Marschruthe)	14 —	4.012 001	12.783 037
— (rhinl. Ruthe)	12 rhinl. Fuss.	3.766 242	12.000 000
Hannover = 16 Fuss	10 Dec. Fuss.	4.673 558	14.890 890
Lauenburg	16 lübeck. Fuss.	4.601 891	14.662 546
Lübeck	16 Fuss.	4.601 891	14.662 546
Mecklenb.-Schw. (rhinl. R.) . . .	12 rhinl. Fuss.	3.766 242	12.000 000
— (mecklenb. R.)	16 lübeck. Fuss.	4.656 031	14.835 046
— (rostocker R.)	16 rost. Fuss.	4.603 185	14.666 667
Mecklenb.-Strelitz (Bau Ruthe) .	12 Fuss.	3.766 242	12.000 000
— (Feldruthe)	16 Feldfuss.	4.656 031	14.835 046
— (ved Gravearbejde) . .	16 Fuss.	5.021 656	16.000 000
Oldenburg (Katastermaass) . . .	10 —	2.958 791	9.427 298
— (ny Landesmaass) . .	18 —	5.325 823	16.969 137
— (gml. —) . .	20 —	5.917 581	18.854 596

		fr. Meter.	d. Fod.
Kredsen Jever, den alm. . . .	14 Fuss.	4.393 949	14.000 000
— ved Digearbejde . .	20 —	6.277 070	20.000 000
Fyrstend. Lübeck	10 —	2.865 715	9.130 741
Preussen	12 —	3.766 242	12.000 000
Sachsen (Strassen- el. Landruthe)	16 —	4.531 040	14.436 800
— (geom. Ruthe)	10 Dec. Fuss.	4.295 049	13.684 883
Leipzig	$15\frac{1}{6}$ Fuss.	4.284 583	13.651 539
Sachsen-Weimar = 16 Fuss . .	10 Dec. Fuss.	4.511 658	14.375 045
Slesvig og Holsten (Geestruthe)	16 Fuss.	4.585 144	14.609 186
Würtemberg	10 —	2.864 903	9.128 154
Østerrig (Werkruthe)	12 —	3.792 968	12.085 156
— (Engenieurruthe)	20 Dec. Fuss.	3.792 968	12.085 156
Bøhmen	8 Ellen.	4.760 976	15.169 422

Kvadr. **Ruthe,** ældre tysk Flademaal.

	fr. Kv. Meter.	d. Kv. Fod.
Baden	9.000 000	91.366 831
Baiern	8.518 177	86.475 429
Braunschweig	20.846 512	211.631 079
Bremen	21.433 196	217.587 025
Hamburg. Marsch Kvadr. R.	16.096 152	163.406 046
— Geest —	21.023 546	213.428 306
Hannover	21.842 145	221.738 619
Lauenburg	21.177 403	214.990 250
Lübeck	21.177 403	214.990 250
Mecklenb.-Schw. Mecklenb. Kvadr. R. . . .	21.678 626	220.078 600
Mecklenb.-Strelitz. Bau Kvadr. R.	14.184 579	144.000 000
— Feld —	21.678 626	220.078 600
Oldenburg. Katastermaass	8.754 441	88.873 952
— ny Landesmaass	28.364 390	287.951 603
— gml. —	35.017 765	355.495 806
Kredsen Jever, den alm. Kvadr. R.	19.306 787	196.000 000
Fyrstend. Lübeck	8.212 323	83.370 432
Preussen	14.184 579	144.000 000
Sachsen. Feldmesser Kvadr. R.	18.447 442	187.276 035
Sachsen-Weimar	20.355 059	206.641 917
Slesvig og Holsten	21.023 546	213.428 306
Würtemberg	8.207 669	83.323 187
Østerrig	14.386 610	146.050 997

Kub. **Ruthe,** ældre Kubikmaal i Baiern = 24.861 081 fr. Kub. Meter = 804.153 7 d. Kub. Fod.

Ruttee, ostindisk Vægt.

	fr. Gram.
Bengalen, til Guld, Sølv, Mønter og Ædelstene	0.121 498
— den ældre R.	0.145 528
Patna, som Guld- og Sølvvægt	0.197 637
Bombay, som Perlevægt	0.194 397
Surate, som Guld- og Sølvvægt	0.126 358
— som Vægt for Perler og Ædelstene	0.126 358

Rway, Vægt i Ranguhn, d. s. s. Ruay.

Räbf, Alenmaal i Madagaskar, af meget forskjellig Længde.

S.

Saâ, Kornmaal i Afrika.

	fr. Liter.	d. Potter.		
Marokko	57.548 0	59.566 1	3.309 2	Skpr.
Casablanca	101.000 0	104.541 9	5.807 9	—
El Araisch	124.000 0	128.348 5	7.130 5	—
Rebât	319.000 0	330.186 8	2.293 0	Tdr.
Slaa ell. Salee	740.013 3	765.964 4	5.319 2	—
Tanger	116.000 0	120.067 9	6.670 4	Skpr.
Tripolis: Bengasi	70.850 2	73.334 8	4.074 2	—
Ghadâmes	120.000 0	124.208 2	6.900 5	—

	fr. Liter.	d. Potter.
Tunis	2.583 3	2.673 9
— efter forskjellige Opgivelser	3.072 9	3.180 7
	3.119 8	3.229 2
	3.125 0	3.234 6
	3.333 3	3.450 2

Saâ, Maal for Olie, Eddike og Mælk i Tunis = 1.26 fr. Liter = 1.304 2 d. Pott.
Saâh, ældre Kornm. i Algérien = 60 Liter = 62.104 1 d. Pott. = 0.431 3 Td.
i Constantine . . . . . 160 — = 165.610 9 — = 1.150 1 —
Sac, det ældre belgiske Navn for 1 fr. Hektoliter.
Sac, ældre Rummaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Frankrig, for Gips efter 1840	25.000 0	25.876 7	0.179 7
før 1812	26.016 6	26.929 0	0.187 0
— for Trækul før 1812	208.132 8	215.431 7	1.496 1
Schweiz, for Korn	150.000 0	155.260 3	1.078 2

Sacares, Guld- og Sølvvægt paa Madagaskar = 0.637 377 fr. Gram.
Saccata, ældre Markmaal i Toscana = 63 fr. Ares = 63 956.78 d. Kvadr. Fod = 1.142 1 d. Tdr. Land.
Sacco, ældre italiensk Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.		
Kirkestaten: Ancona	8.781 2	9.089 2	2.019 8	Fjdkr.
Malta, den strøgne	72.129 4	74.658 8	4.147 7	Skpr.
— den toppede	82.250 0	85.134 4	4.729 7	—
— til Trækul, groft Salt m. m.	102.812 5	106.418 0	5.912 1	—
Sardinien: Genua, til Kul . . .	157.750 0	163.282 0	0.927 7	Kultd.
Piemont, til Korn	115.027 8	119.061 6	0.826 8	Korntd.
Toscana, til Korn	73.088 6	75.651 7	4.202 9	Skpr.
Venedig, til Korn	124.975 8	129.358 5	7.186 6	—

Sachibkiran, Mønt i Bássora = 72 Øre.
Sack, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Lauenburg	165.360 0	171.158 9	1.188 6
Mecklenb.-Schw., boitzenburg. Maal .	154.148 5	159.554 2	1.108 0
— parchim. —	328.365 4	339.880 7	2.360 3
— rostock. —	231.222 7	239.331 3	1.662 0
— wism. —	229.705 2	237.760 6	1.651 1
Schweiz (Sack ell. Mütt)	60.000 0	62.104 1	0.431 3

Sack ell. **Bag,** Kulmaal i England. Den ældre Sack var = 3 Coal Bushels = 109.017 9 fr. Liter = 112.841 0 d. Potter = 0.641 1 d. Kultd. Efter 1836 er 1 Sack ell. Bag Kul en Vægt = 2 Cwt. = 101.604 8 fr. Kilogr. = 203.209 5 d. Pund.
Sack, Handelsvægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
England, for Uld 364 eng. Pund	165.107 7	330.215 5
Java: Cheribon, for Korn 50 Catties	30.760 5	61.521 0
Sansibar	25.000 0	50.000 0

Sack, Maal for forskjellige Varer, indeholdende en vis Vægt.

Kaffe. Paa Mauritius enten 100 gml. fr. Pund	48.950 6	97.901 2
eller 160 — . .	78.320 9	156.641 9
Hvedemel. I Chile, Mel fra nordam. Fristater.		
1ste Sort 200 Libras	92.000 0	184.000 0
2den — 150 —	69.000 0	138.000 0
I England og Skotland, Mel fra England, Frankrig, Italien, Skotland og Spanien 280 eng. Pund	127.005 9	254.011 9
Ris. I Bombay 6 alm. Bombay-Muns	76.203 6	152.407 1
i Madras 164 eng. Pund	74.389 2	148.778 4
paa Pulo Pinang og i Singapur 2 bengalske Bazar-Muns	74.648 4	149.296 8
samme Vægt gjælder ogsaa paa Pulo Pinang for Ærter og Bønner, i Singapur for Hvede, Majs og Bælgfrugter.		
Salt. I Canada og i de nordam. Fristater en Vægt paa 224 eng. Pund	101.604 8	203.209 5
paa Pulo Pinang 100 eng. Pund	45.359 3	90.718 5

Sadon, Markmaal i Vindistricterne i Bordeaux = 10 Règes de Médoc = 7.954 0 fr. Ares = 8 074.756 7 d. Kvadr. Fod.

Saga, Guld- og Sølvvægt.

Pulo Pinang, regnes almindeligen	0.280 795	fr. Gram.
Siam	0.014 934	—

Saggo, ældre Vægt for Silke i Venedig = 4.270 0 fr. Gram = 0.008 540 d. Pund.

Sah, Kornmaal i Ranguhn = 3.785 3 fr. Liter = 3.918 1 d. Potter = 1.741 4 [Ottingkar.

Sahha, Kornmaal i Marokko, d. s. s. Saâ.

Sahib kran, persisk Sølvmønt, d. s. s. Kran.

Sai, Maal for tørre og flyd. Varer i Japan = 0.001 8 fr. Liter = 0.001 9 d. Pot.

Saik ell. **Sait,** Kornmaal i Ranguhn = 7.570 6 fr. Liter = 7.836 1 d. Potter = 1.741 4 d. Fjdkr.

Sakahr, Guld- og Sølvvægt paa Madagaskar = 0.637 377 fr. Gram.

Salamin, ældre Kornmaal i Portugal.

Lissabon	0.865 1	fr. Liter =	0.895 4 d. Potter.
Porto	1.091 5	— =	1.129 8 —

Salay, Kornmaal i Ranguhn . . . . . 0.473 2 — = 0.489 8 —

Salma, Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kv. Fod.	d. Tdr. Land.
paa Malta	178.923 9	181 641.27	3.243 6
— Sicilien	174.625 9	177 277.92	3.165 7

Salma, Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Malta. Den strøgne (S. rasa)	288.517 4	298.635 3	2.073 9
den regnes ofte = 63.04 Imp. Gallons	286.427 4	296.472 0	2.058 8
eller = 10 eng. Kub. Fod	283.160 8	293.090 8	2.035 4
den toppede (S. colma)	329.000 0	340.537 5	2.364 8
til Trækul, groft Salt m. m.	411.250 0	425.671 9	2.956 1
1 S. Trækul vejer	160.000 0 Kilogr.	= 320.000 0	d. Pund.
Sardinien. 1 S. Salt vejer	569.188 3 —	= 1138.376 7	—

Sicilien.	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Salma grossa = 20 Tomoli	347.157 0	359.331 2	2.495 4
Salma legale = 16 —	277.725 6	287.465 0	1.996 3
Salma = 18 —	312.441 3	323.398 1	2.245 8

	fr. Kilogr.	d. Pund.
1 S. Hvede vejer 252 Rotoli	199.94	399.88
i Agosta. 1 S. Salt vejer	712.29	1 424.57
- Messina. 1 S. Hørfrø vejer 320 Rotoli	253.89	507.79
1 S. Kastanier vejer 314 Rotoli	249.13	498.27
- Palermo. 1 S. Salt fra Trapani	700.00	1 400.00
- Trapani. 1 S. Salt	500.00	1 000.00

Tunis, som Kornmaal = 289.7 fr. Liter = 299.859 3 d. Potter = 2.082 4 d. Korntdr.

Salma, ældre Maal for flydende Varer.

Neapel, til Olie	161.574 1	fr. Liter =	167.240 2 d. Potter.
Sicilien	279.200 0	— =	288.991 1 —

	Rotoli.	fr. Kilogr.	d. Pund.
1 S. Olie vejede i Neapel alm.	$165\frac{1}{3}$	147.31	294.62
Gallipoli	175	155.92	311.85
Bari	190	169.29	338.58
	170	151.47	302.94
Tarent	198	176.42	352.83
paa Sicilien	320	253.89	507.79
1 Salma Citronsaft —	101	80.14	160.27

Salung, Sølvmønt i Siam = 58.23 Øre, se Mønttabel Pag. 370, under Bankok.

Salung, Guld- og Sølvvægt i Siam = 3.823 1 fr. Gram.
den saakaldte chinesiske S. = 2.362 5 fr. Gram = 0.004 725 d. Pund.

Sandang, Længdemaal i Ranguhn = 0.485 136 fr. Meter = 1.545 739 d. Fod.

Sango, groft Messingtraad, der tidligere ofte benyttedes i Sansibar og til Dels endnu, i Stedet for Mønt.

Sao, Længdemaal i Anam = 7.275 0 fr. Meter = 23.179 6 d. Fod.
i enkelte Provinser = 8.002 5 — = 25.497 6 —

Sarot, Kornmaal i Ranguhn, d. s. s. Sah.

Saschén, russisk Længdemaal, se Favn. For at angive Dybder i de russiske Søkort benyttes en S., der er lig den engelske Fathom, eller = 1.828 8 fr. Meter = 5.826 9 d. Fod = 0.971 1 d. Favn.
Kvadr. **Saschén,** russisk Flademaal = 49 russ. Kvadr. Fod = 4.552 167 fr. Kvadr. Meter = 46.213 011 d. Kvadr. Fod.
Kub. **Saschén,** russisk Kubikmaal = 343 russ. Kub. Fod = 9.712 417 fr. Kub. Meter = 314.156 8 d. Kub. Fod.
1 Kub. S. Hø vejer 800 russ. Pund = 327.61 Kilogr. = 655.22 d. Pund.
Kub. S. som Brændemaal, se Favn Brænde.
Saschí ell. **Sasi,** Længdemaal i Japan, d. s. s. Schaku, se Fod.
Sasi, Rummaal i Japan, d. s. s. Schikaju.
Sat, Kornmaal i Siam = 25 fr. Liter = 25.876 7 d. Potter = 1.437 6 d. Skpr.
Satally, ældre Mønt paa Sumâtra. I Bankahulu = 56.75 Øre, i Sinkel = 96.15 Øre.
Satu, Rummaal paa Madagaskar, der rummer 50 gml. par. Pund = 24.475 3 Kilogr. = 48.950 6 d. Pund afskallede Ris.
Saub, det arabiske Navn for Længdemaalet Tobe i Sansibar.
Saum, ældre Maal for flydende Varer i Schweiz = 150 fr. Liter = 155.260 3 d. Potter.

Saum, ældre Vægt i Østerrig	154.016 5	fr. Kilogr. =	308.033 0 d. Pund.
for Staal	140.015 0	— =	280.030 0 —

Sawk, Længdemaal i Siam = ½ fr. Meter = 1.593 100 d. Fod.
Sazén, polsk Længdemaal, se Favn.
Säzo, ældre Vægt for Silke i Venedig = 4.270 0 fr. Gram = 0.008 540 d. Pund.
Sbiglieu ell. **Sbilieu,** det almindelige Navn i Tunis for Landets egne Pjastre.
Schaaf, ældre Mønt i Kredsen Jever i Oldenburg = 9.90 Øre.
Schachtruthe, som Maal for Sten, Sand og Jord i Braunschweig = 5.948 8 fr. Kub. Meter = 192.419 5 d. Kub. Fod = 0.890 8 d. Kub. Fv.
Schaff, ældre Maal for Korn og Kalk i Baiern, se Schäffel.
Schahi ell. **Schachi,** persisk Kobbermønt = 3.60 Øre.
Scha-irât, Vægt i Bagdâd = 0.052 602 fr. Gram = 0.000 105 d. Pund.
Schaku, Længdemaal i Japan, se Fod.
Kvadr. **Schaku,** Flademaal i Japan, se Kvadr. Fod.
Schâmi, Mønt i Bássora = 1 Kr. 65 Øre, i Bagdâd = 1 Kr. 67.71 Øre.
Scheepslast i Holland var = 4 000 amst. Ponden = 1 976.361 0 fr. Kilogr. = 3 952.722 0 d. Pund.
Scheffel, Maal for tørre Varer i Tyskland efter 1872 = 50 fr. Liter = 51.753 4 d. Potter = 0.359 4 d. Korntd. = 0.294 1 d. Kultd.
Scheffel, ældre tysk Rummaal.

	fr. Liter.	d. Potter.		
Braunschweig, for Havre	373.737 1	386.843 5	2.686 4	Tdr.
— for andre Kornsorter . . .	311.447 6	322.369 6	2.238 7	—
Bremen, for Kornvarer	74.103 9	76.702 6	4.261 3	Skpr.
Hamburg, for Byg og Havre eft. 1844	164.884 4	170.666 7	1.185 2	Tdr.
før 1844	158.202 0	163.749 9	1.137 2	—
— for Hvede, Rug, Ærter eft. 1844	109.923 0	113.777 8	6.321 0	Skpr.
før 1844	105.468 0	109.166 6	6.064 8	—
Lauenburg, for Kornvarer	41.340 0	42.789 7	2.377 2	—
Lübeck, for Rug, Hvede, Byg, Ærter	34.693 8	35.910 5	1.995 0	—
— for Havre	39.514 1	40.899 8	2.272 2	—
Mecklenb.-Schw., rostocker Maal . .	38.537 1	39.888 6	2.216 0	—
— parchimer — . .	54.727 6	56.646 8	3.147 0	—
— wismarsk — . .	38.284 2	39.626 8	2.201 5	—
Mecklenb.-Strelitz, for Kornvarer . .	54.727 6	56.646 8	3.147 0	—
Oldenburg, den alm. S.	22.801 2	23.600 8	1.311 2	—
— Stauscheffel	22.979 3	23.785 2	1.321 4	—
Kredsen Jever	30.915 8	32.000 0	1.777 8	—
Delmenhorst	26.001 4	26.913 2	1.495 2	—
Fyrstendømmet Lübeck	17.390 2	18.000 0	1.000 0	—
Preussen, for Korn, Kalk, Salt . . .	54.961 5	56.888 9	3.160 5	—
— for Kul	54.961 5	56.888 9	0.323 2	Kultd.
Danzig, for Kornvarer	51.703 5	53.516 7	2.973 1	Skpr.
— den hyppigst anvendte .	54.961 5	56.888 9	3.160 5	—

	fr. Liter.	d. Potter.		
Kønigsberg, for Kornvarer	51.415 9	53.219 0	2.956 6	Skpr.
Sachsen, for Kornvarer, den dresdner	103.828 6	107.469 7	5.970 5	—
— Elb- og Wassermaass . . .	105.451 0	109.149 0	6.063 8	—
— for Kul	103.828 6	107.469 7	0.610 6	Kultd.
Sachsen-Weimar: Eisenach	38.085 8	39.421 4	2.190 1	Skpr.
-- Jena	160.119 2	165.734 3	1.150 9	Tdr.
— Weimar	75.290 6	77.930 9	4.329 5	Skpr.
Würtemberg, for Kornvarer	177.226 3	183.441 4	1.273 9	Tdr.
— for Kalk	73.481 8	76.058 7	4.225 5	Skpr.

Scheffel Aussaat, ældre Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Td. Land.
Hamburg (S. Aussaat ell. Geestland) . .	42.047 1	42 685.66	0.762 2
Lübeck (innerhalb der Landwehr) . . .	12.706 4	12 899.41	0.230 3
— (ausserhalb —) . . .	14.824 2	15 049.32	0.268 7
Mecklenburg-Schwerin	13.007 2	13 204.72	0.235 8
Mecklenburg-Strelitz	21.678 6	22 007.86	0.393 0
Sachsen, ved Vinbjærgene	13.835 6	14 045.70	0.250 8

Scheffel Landes, ældre Markmaal.

Sachsen	27.671 2	28 091.41	0.501 6

Scheffel Roggensaat, ældre Markmaal.

Oldenburg	8.509 3	8 638.55	0.154 3

Scheki, Handelsvægt i Ægypten = 110 Oke = 135.889 6 fr. Kilogr. = 271.779 2 d. Pund.

Scheki, ældre Guld-, Sølv-, Medicinal- og Ædelstensvægt i Tyrkiet = 320.259 1 fr. Gram.

Schenkkanne, ældre Vinmaal i Leipzig = 1.204 0 fr. Liter = 1.246 2 d. Potter.

Schenkmaass, ældre Maal for flydende Varer i Baiern, d. s. s. Maass, som Maal i Sachsen-Weimar og Würtemberg, se ogsaa Maass.

Schepel, hollandsk Kornmaal. Den nuværende S. = 1 fr. Dekaliter, den ældre amsterd. S., der ogsaa anvendtes i Capstaden, var = 27.814 0 fr. Liter = 28.789 4 d. Potter = 1.599 4 d. Skpr.

Schibr, Længdemaal i Sansibar = 0.228 598 fr. Meter = 0.728 359 d. Fod = [8.740 3 d. Tom.

Schiffpfund, tysk Vægt, se Skippund.

Schiffslast, se Skibslast.

Schiffstonne. I Bremen før 1858 = 2 000 Pfund = 997.000 0 fr. Kilogr. = 1 994.000 0 d. Pund.

	fr. Kub. Met.	d. Kub. Fod.
I Rumindhold = 50 Kub. Fuss	1.211 3	39.179 6
ved Sten = 20 Kub. Fuss	0.484 5	15.671 8
Østerrig-Ungarn, siden 1871 = 100 eng. Kub. Fod	2.831 6	91.590 9

Schikaju, Maal for tørre og flydende Varer i Japan = 0.018 1 fr. Liter = 0.018 8 [d. Potter.

Schilling, ældre tysk Mønt.

Hamburg. 1 S. Banco efter 1873 = 8.33 Øre; før den Tid = 8.43 Øre. 1 S. Courant efter 1856 = 6.67 Øre, før den Tid = 6.88 Øre. 1 S. vlämisch gjaldt 50.56 Øre. Mønter i Courant, se Mønttabel, Pag. 358. I Ritzebüttel Amt var 1 S. tidligere = 5.57 Øre.

Lübeck. 1 S. efter 1856 = 6.67 Øre, før den Tid = 6.88 Øre.

Mecklenburg-Schwerin og -Strelitz. 1 S. = $\frac{1}{48}$ Thaler, af Værdi, efter 1848 = 5.57 Øre, før den Tid = 6.50 Øre, se Mønttabel, Pag. 360.

Preussen: Danzig. Den gml. S. var = $\frac{1}{3}$ Groschen ell. = 0.99 Øre.

Slesvig og Holsten. 1 S. var tidligere = $\frac{1}{16}$ Mark Courant = $3\frac{1}{5}$ Skilling ældre dansk Rigsmønt = 2 Skilling norsk = 6.67 Øre.

Østerrig. 1 S. var tidligere = $\frac{1}{16}$ Conventionsthaler = 23.39 Øre.

Schilltonne, ældre Kornmaal i Oldenburg = 82.654 3 fr. Liter = 85.552 9 d. Potter = 4.752 9 d. Skpr.

Schinek, ældre Vægt i Ungarn i Banat.

den store	100.810 8 Kilogr.	= 201.621 6 d. Pund.
— mellemste	75.608 1 —	= 151.216 2 —
— lille	63.006 7 —	= 126.013 5 —

Sching, Maal for tørre og flydende Varer i Japan = 1.814 9 fr. Liter = 1.878 5 d. Potter.

Schini, ældre Kornmaal i Tyrkiet = 4.511 6 fr. Liter = 4.669 8 d. Potter = 1.037 7 d. Fjdkr.

Schippond, ældre Handelsvægt i Belgien og Holland, se Skippund.
Schita, Kornmaal i Anam, d. s. s. Tëu.
Schittal som Vægt for Kobber i Abessinien = 46.655 2 fr. Kilogr. = 93.310 5 [d. Pund.
Schmaltonne, se Tønde.
Schnalz ell. **Schneller,** Garnmaal i Østerrig, se Pag. 185.
Schneller, Garnmaal i Würtemberg, se Pag. 174 og i Østerrig, se Pag. 185.
Schock, ældre Mønt i Sachsen før 1841. Den nyere = $2\frac{5}{8}$ preuss. Thaler i Værdi = 7 Kr. 1.57 Øre, den ældre = $\frac{7}{8}$ preuss. Thaler = 2 Kr. 33.86 Øre.
Schock, Garnmaal i Danzig, se Pag. 163 og i Østerrig, se Pag. 184 og 185.
Schoo, Maal for tørre og flydende Varer i Japan = 1.814 9 fr. Liter = 1.878 5 d. Potter.
Schoppen, Maal for tørre og flydende Varer i Tyskland siden 1872 = $\frac{1}{2}$ fr. Liter = 0.517 534 d. Pot.

Schoppen, ældre Maal for flydende Varer i Tyskland.

	fr. Liter.	d. Pot.
Baden	0.375 0	0.388 2
Baiern	0.267 3	0.276 6
Frankfurt am Main, altes Maass	0.448 2	0.463 9
— junges —	0.398 4	0.412 3
Hessen-Darmstadt	0.500 0	0.517 5
i Mainz	0.423 7	0.438 5
Schweiz	0.375 0	0.388 2
Würtemberg, Helleichmaass	0.459 3	0.475 4
— Schenkmaass	0.417 5	0.432 2
— Trübeichmaass	0.479 4	0.496 2

Schragen, ældre Brændemaal i Sachsen, se Favn Brænde.
Schrève, ældre Rummaal i Belgien.
for de simplere Olier . . . . . 5.555 6 fr. Liter = 5.750 4 d. Potter.
Bryssel, som Vinmaal . . . . . 5.417 6 — = 5.607 6 —
Schritt, ældre Længdemaal i Preussen = 0.523 089 fr. Meter = 1.666 667 d. Fod.
Schu, Vægt i China = 0.015 750 fr. Gram = 0.000 031 d. Pund.
Schucka, Længdemaal i Sansibar = 1.828 784 fr. Meter = 5.826 870 d. Fod.
Schuh, ældre tysk Længdemaal, se Fod.
Schumbol, Kornmaal i Syrien, d. s. s. Chumbol.
Schwaren, ældre sysk Mønt = $\frac{1}{360}$ Thaler.
Bremen. 1 S. = 0.82 Øre.
Oldenburg fra 1846—74. 1 S. = 0.74 Øre.
— før 1846. 1 S. i Guldvaluta = 0.82, i Courantvaluta = 0.72 Øre.
Schäffel ell. **Schaff,** ældre Maal for Korn og Kalk i Baiern = 222.357 5 fr. Liter = 230.155 2 d. Potter = 1.598 3 d. Korntdr.
Score, det engelske Navn for Snes = 20 Stkr.
Score, ældre Kulmaal i England = 274.725 2 fr. Hektolit. = 161.567 8 d. Kultdr.
Score, engelsk Uldvægt = 20 eng. Pund = 9.071 9 fr. Kilogr. = 18.143 7 d. Pund.
Scorzo, ældre Markmaal i Rom = 11.528 8 fr. Ares = 11 703.87 d. Kvadr. Fod
Scorzo, ældre Rummaal i Rom. [= 1.672 0 d. Skpr. Land.
til Korn . . . . . 13.384 5 fr. Liter = 13.853 9 d. Potter = 0.769 7 d. Skpr.
- Salt . . . . . 24.538 3 — = 25.398 9 — = 1.411 0 —
Scrupel, ældre Medicinalvægt i Holland, se Skrupel.
Scruple, Handelsvægt i England = 0.590 615 fr. Gram = 0.001 181 d. Pund.
Scrupolo og **Scrupulo,** Handelsvægt. [Som Medicinalvægt, se Skrupel.
Malta (Scrupolo) . . . . . 1.102 482 fr. Gram. = 0.002 205 d. Pund.
Portugal (Scrupulo) . . . . . 1.195 313 — = 0.002 391 —
Scrupolo og **Scrupulo,** Guld- og Sølvvægt.
Neapel, (Scrupolo) tillige Møntvægt . . . . . 0.890 997 fr. Gram.
Portugal (Scrupulo) . . . . . 1.195 313 —
Sicilien (Scrupolo) . . . . . 1.101 972 —
Scrupolo og **Scrupulo,** Medicinalvægt, se Skrupel.
Scrupule, Medicinalvægt, se Skrupel.
Scudele, ældre Maal for flydende Varer i Triest = 4.715 7 fr. Liter = 4.881 1 [d. Potter.
Scudo, ældre italiensk Mønt.
Kirkestaten. 1 S. = 3 Kr. 86.94 Øre. Mønter i Guld, se Møntt. Pag. 336, i Sølv, se Pag. 350.

Lombardiet-Venedig. 1 Scudo nuovo var = 6 Lire austriache = 3 Kr. 74.19 Øre, se Mønttabel, Pag. 351. Den ældre Scudo var = 6 Lire correnti = 2 Kr. 99.35 Øre.
Malta. 1 S. var = 1 Kr. 46.84 Øre.
Neapel og Sicilien. 1 S. var = 3 Kr. 67.09 Øre, se Mønttabel, Pag. 351.
Sardinien: Piemont. 1 S. = 5 Lire nuove eller italiane = 5 fr. Francs = 3 Kr. 60 Øre, se Mønttabel, Pag. 351. Den ældre Scudo var = 6 Lire di Piemonte ell. = 5 Kr. 13 Øre.

Øen Sardinien. 1 Scudo var tidligere = $2\frac{1}{2}$ Lire di Sardegna ell. = 3 Kr. 45.60 Øre, se Mønttabel, Pag. 351.

Toscana. 1 Scudo corrente var = 7 Lire di Toscana eller = 4 Kr. 23.64 Øre. 1 Scudo di ore var = $7\frac{4}{8}\frac{3}{0}$ Lire di Toscana = 4 Kr. 56.17 Øre.

Scudo d'oro, ældre Juvelvægt i Piemont = 3.344 1 fr. Gram.

Seam, som Vægt for Glas i England = 120 eng. Pund = 54.431 1 fr. Kilogr. = 108.862 2 d. Pund.

Seau, ældre Maal for simplere Olier i Belgien = $33\frac{1}{3}$ fr. Liter = 34.502 3 d. Pott.

Secco, ældre Maal for Vin og Brændevin i Venedig = 10.731 0 fr. Liter = 11.107 3 d. Potter.

Sechserl, det Navn hvorunder de ældre Mønter paa 6 Kreuzern gik i Østerrig-Ungarn fra 1858 indtil de inddroges.

Sechsling, ældre tysk Mønt.

Hamburg. 1 S. var = $\frac{1}{2}$ Schilling Courant = 3.44 Øre, se Mønttabel, Pag. 358. I Ritzebüttel Amt = $\frac{1}{2}$ Schilling = 2.78 Øre.
Mecklenburg-Schwerin. 1 S. var = $\frac{1}{2}$ Schilling, som efter 1848 havde en Værdi = 2.78 Øre, før 1848 = 3.25 Øre.

Sechszehntel, som Længdem. i Baden og Hessen-Darmstadt = 0.037 500 fr. Meter = 0.119 482 d. Fod = 1.433 8 d. Tom.

Sechszehntel, ældre tysk Kornmaal.

		fr. Liter.	d. Potter.
Baiern, ogsaa for Kalk	$\frac{1}{1\,6}$ Metzen.	2.316 2	2.397 5
Hannover	$\frac{1}{1\,6}$ Himten.	1.947 0	2.015 3
Oldenburg: Fyrstend. Lübeck	$\frac{1}{1\,6}$ Scheffel.	1.086 9	1.125 0
Slesvig og Holsten	$\frac{1}{1\,6}$ —	1.086 9	1.125 0

Sechszehntel, ældre Handelsvægt.

Østerrig	$\frac{1}{1\,6}$ Loth =	1.093 9 fr. Gram =	0.002 188 d. Pund.
Bøhmen	$\frac{1}{1\,6}$ — =	1.004 7 — =	0.002 009 —

Sechter, ældre Kornmaal i Frankfurt am Main = 7.170 5 fr. Liter = 7.422 0 d. Potter = 1.649 3 d. Fjdkr.

Second, engelsk Længdemaal = $\frac{1}{1\,4\,4}$ eng. Tom. = 0.000 176 fr. Meter = 0.000 562 d. Fod = 0.006 744 d. Tom.

Section, Markmaal.

	fr. Hektares.	d. Tdr. Land.
Nordamerikanske Fristater	258.994 2	469.513 4
Nyholland	32.374 3	58.689 2

Secunde, ældre Længdemaal, se Sekunde.

Sediceno, ældre Handelsv. paa Sardinien = 2.117 5 fr. Gram = 0.004 235 d. Pund.

Sedicesimo, ældre Juvelvægt i Neapel = 0.003 213 fr. Gram.

Seer, Rummaal paa Ceylon = 1.059 4 fr. Liter = 1.096 5 d. Potter.

Seer, Handelsvægt i Asien.

		eng. Pund.	fr. Gram.	d. Pund.
Akyab, for Ris		2.185 7	991.424 0	1.982 848
Benares.	Allahabâd-Seer	2.468 6	1 119.725 9	2.239 452
—	Mirzapur-Seer	2.156 0	977.945 8	1.955 892
—	1 Seer	2.648 6	1 201.372 5	2.402 745
—	1 Seer	2.700 0	1 224.700 2	2.449 400
Bengalen.	Ny Bazar-Vægt	2.057 1	933.104 9	1.866 210
—	Gml. — —	2.053 3	931.376 9	1.862 754
—	Factorie —	1.866 7	846.706 3	1.693 413
Patna.	1 Seer = 45 Sicca	1.160 2	526.238 4	1.052 477
—	48 —	1.234 4	559.903 4	1.119 807
—	72 —	1.853 5	840.741 1	1.681 482
—	$72\frac{1}{1}\frac{3}{9}\frac{9}{2}$ Sicca	1.882 8	854.029 9	1.708 060
—	76 —	1.956 1	887.252 0	1.774 504
—	80 —	2.056 6	932.877 1	1.865 754
—	$81\frac{5}{1\,6}$ —	2.088 9	947.494 8	1.894 990
Bombay		0.700 0	317.514 9	0.635 030

	eng. Pund.	fr. Gram.	d. Pund.
Bombay, for Ris	0.230 3	104.477 5	0.208 955
— - Korn	0.700 0	317.514 9	0.635 030
— - flydende Varer	1.534 3	695.940 7	1.391 881
Madras	0.625 0	283.495 4	0.566 991
Persien = 16 Miskal		73.600 0	0.147 200
— for flydende Varer = 80 Miskal		368.000 0	0.736 000
Pondicherri (Seer eller Serre)		271.944 0	0.543 888

Seer, Guld- og Sølvvægt.

	eng. Tr. Grains.	fr. Gram.
Bombay	4 296	278.376 3
Surate, til Guld og Sølv	6 552	424.562 7
— - Ambra og Koraller	5 896.8	382.106 5

Seetonne er i Holland lovbestemt i Rumindhold = $1\frac{1}{2}$ fr. Kub. Meter, men regnedes almindeligen = 40 eng. Kub. Fod = 1.132 6 fr. Kub. Meter = 36.636 4 d. Kub. Fod. I Vægt = 1 000 fr. Kilogr. = 2 000 d. Pund.

Seh, Flademaal i Japan = 99.574 8 fr. Kvadr. Meter = 1 010.870 6 d. Kv. Fod.

Seidel, ældre Kornmaal i Bøhmen.

den nyere	0.364 7	fr. Liter =	0.377 5 d. Pot.
— gamle	0.486 3	— =	0.503 3 —

Seidel, ældre Maal for flydende Varer i Tyskland og Østerrig.

	fr. Liter.	d. Pot.
Baiern (Seidel ell. Seidlein)	0.534 5	0.553 3
Østerrig (Seitel)	0.353 7	0.366 1
— (Gross-Seitel)	0.530 5	0.549 1
Bøhmen	0.477 5	0.494 2
Ungarn	0.424 2	0.439 1

Sektpipe, ældre Vinmaal i Danzig = 412.211 1 fr. Liter = 426.666 7 d. Pott.

Sekunde, ældre Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Linier.
Braunschweig = $\frac{1}{800}$ Lachter	0.000 240	0.000 764	0.110 1
Preussen = $\frac{1}{800}$ —	0.000 262	0.000 833	0.120 0

Sen, Mønt i Japan = $\frac{1}{100}$ Yen = 3.88 Øre, se Mønttabel Pag. 371. Med Hensyn til den ældre Sen ell. Monseng, se Pag. 296.

Sen, Længdemaal i Siam = 40 fr. Meter = 127.447 998 d. Fod.

Seña var tidligere i Columbia i Sydamerika Havdelen af Kobbermønten $\frac{1}{20}$ Real ell. Medio Décimo, i Værdi = 0.9 Øre.

Senar, persisk Mønt = $\frac{1}{10}$ Kran = 7.20 Øre.

Ser, persisk Længdemaal, d. s. s. Zer.

Ser, Vægt i Vest-Turkestan.

i Buchara	= $\frac{1}{8}$ Man	15.970 951 fr. Kilogr.	= 31.941 902 d. Pund.
i Chiwa	= $\frac{1}{40}$ —	0.491 414 —	= 0.982 828 —

Serch, Kubikmaal for Sten i England og de nordamerikanske Fristater = 25 eng. Kub. Fod = 0.707 9 fr. Kub. Meter = 22.897 7 d. Kub. Fod.

Seringe, Navnet for $\frac{1}{4}$ spansk Søjlepjaster i Sansibar, af Værdi = 96.15 Øre.

Serre, Handelsvægt i Pondicherri, d. s. s. Seer.

Sester, ældre Kornmaal i Baden = 15 fr. Liter. = 15.526 0 d. Potter = 0.862 6 d. Skpr.

Sestiero, ældre Kornmaal i Nizza = 40 fr. Liter = 41.402 7 d. Potter = 2.300 2 d. Skpr.

Sétérée, fransk Navn for Markmaalet Starata i Nizza.

Setier, fransk Navn for Kornmaalet Sestiero i Nizza.

Setier, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Belgien: Lüttich	30.712 4	31.789 4	0.220 8
Frankrig, for Havre	312.199 2	323.147 5	2.244 1
— — andre Kornsorter, Kalk og Bælgfrugter	156.099 6	161.573 7	1.122 0
— — Salt	208.132 8	215.431 7	1.496 1
— — Trækul	416.265 5	430.863 3	2.992 1

Setier, ældre Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Frankrig. S. ell. Velte, i Detaillehandel	7.450 5	7.711 8
i en gros Handel	7.609 6	7.876 5
regnedes almindelig	7.600 0	7.866 5
ofte benævntes som Setier, 1 Chopin	0.465 7	0.482 0
Montpellier	33.801 2	34.986 5
Schweiz	37.500 0	38.815 1

Sextendedel, Længdemaal = $\frac{1}{16}$ Alen.

Danmark	0.039 232	fr. Meter	= 0.125 000	d. Fod	= 1.500 0 d. Tom.
Norge	0.039 218	—	= 0.124 956	—	= 1.499 5 —

Sheet, engelsk Navn for Ark (Papir).

Shilling, engelsk og gml. hollandsk Mønt.

Canada. Halifax Valuta = 75.66 Øre, Local Sterling = 87.31 Øre.

Ceylon. 1 S. = 85.53 Øre.

Curassao. 1 S. ell. Real = 34.97 Øre.

England. Den nuværende Shilling er = 90.80 Øre, Sølvmønter lydende paa Shilling, se Mønttabel Pag. 348. Den ældre S. havde en Værdi paa Guernsey = 86.47 Øre, i Irland og paa Jersey = 83.81 Øre, paa Man (Manks Currency) = 77.83 Øre, og i Skotland = 7.57 Øre.

Holland. 1 fiandersk Shilling = 0.3 Gylden = 45.06 Øre.

Jamaica og engelsk Vestindien. 1 S. = 92.31 Øre.

Joniske Øer. Den ældre S. = 89.59 Øre.

Malta. 1 S. = 88.10 Øre.

Mosquitokysten i Centralamerika. Den ældre S. = 54.48 Øre.

Nyholland. 1 S. = 92.31 Øre.

Shipload, Kulvægt i England = 8 480 Cwt = 424 Tons = 430 804 fr. Kilogr. = 861 608 d. Pund.

Siani, Regningsmønt i Aleppo i Syrien, i Saach-Valuta = 0.58 Øre, i Tschuruggs-Valuta = 0.44 Øre.

Sicca, Underafdeling i den bengalske «gml. Bazar-Vægt» = 179⅔ eng. Troy-Grains = 11.642 211 fr. Gram = 0.023 284 d. Pund. Tidligere benyttedes denne ogsaa som Guld-, Sølv-, Mønt- og Ædelstensvægt.

Siebener, ældre Sølvmønt i Østerrig-Ungarn = 7 Kreuzer = 21.83 Øre.

Siebenzehner, ældre Sølvmønt i Østerrig-Ungarn = 17 Kreuzer = 53.02 Øre.

Sii, chinesisk Regningsmønt = $\frac{1}{1000}$ Liang = 0.005 3 Øre.

Sikadsi, Navnet paa Madagaskar for $\frac{1}{8}$ fransk 5-Francs i Sølv, i Værdi = 45 Øre.

Silbergroschen, ældre tysk Mønt = $\frac{1}{30}$ Thaler.

Oldenburg: Fyrstend. Birkenfeld. 1 S. = 8.91 Øre, se Mønttabel Pag. 361.

Preussen. Fra 1857—74 1 S. = 8.89 Øre, fra 1826—57 = 8.91 Øre, se Mønttabel Pag. 362.

Sachsen-Weimar. Fra 1857—75 1 S. = 8.89 Øre, fra 1840—57 = 8.91 Øre, se Mønttabel Pag. 363.

Siliqua, ældre spansk Medicinalvægt.

den gml. castil. . .	0.199 693	fr. Gram.	i Mexico	0.199 680	fr. Gram.
i Aragonien	0.202 546	—	- Paraguay	0.199 688	—
- Catalonien	0.174 045	—			

Simbipuri paa Slavekysten i Guinea, d. s. s. Cowry.

Simmer, ældre tysk Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Baiern: Rhinbaiern	12.500 0	12.938 4	0.718 8
Frankfurt am Main	28.682 1	29.688 0	1.649 3
Hessen-Darmstadt	32.000 0	33.122 2	1.840 1
Simri, ældre Kornmaal i Würtemberg	22.153 3	22.930 2	1.273 9

Sitio de ganado, ældre Markmaal i Mexico.

major	17.556 1	fr. Kvadr. Kilometer	= 0.309 4	d. Kvadr. Mil.	
menor	7.802 7	—	= 0.137 5	—	

Sixpence, engelsk Sølvmønt = 45.40 Øre, se Mønttabel, Pag. 348.

Sixto, Handelsvægt i Bolivia = 58⅓ Libras = 26.838 8 fr. Kilogr. = 53.677 5 d. Pund.

Size, engelsk Længdemaal blandt Skomagerne = $\frac{1}{3}$ eng. Tom. = 0.008 467 fr. Meter = 0.026 976 d. Fod = 0.323 7 d. Tom.

Sjak', japanesisk Rummaal, d. s. s. Schikaju.

Skålpund ell. **Mark** i Sverige, d. s. s. Pund.

Skeppläst i Sverige, se Skibslast.

Skeppund, ældre Handelsvægt i Sverige, se Skippund.

Skibslast som Vægt. Se ogsaa Tonnellata.

				fr. Kilogr.	d. Pund.
Braunschweig . . .	efter 1858	4 000	Pfund	2 000.00	4 000.00
— . . .	før —	4 000	—	1 870.84	3 741.69
Bremen	efter 1858	4 000	—	2 000.00	4 000.00
—	før —	4 000	—	1 994.00	3 988.00

				fr. Kilogr.	d. Pund.
Hamburg	efter 1858	4 000	Pfund.	2 000.00	4 000.00
—	før —	4 000	—	1 938.44	3 876.88
Hannover	efter 1858	4 000	—	2 000.00	4 000.00
—	før —	4 000	—	1 870.84	3 741.69
Lübeck, for Søskibe .	efter 1861	4 120*)	—	1 997.00	3 993.99
— — — .	før —	4 120*)	—	1 997.00	3 993.99
— — Flodbaade	efter 1861	5 000	—	2 500.00	5 000.00
— — —	før —	5 000	—	2 432.37	4 864.74
Mecklenb.-Schwerin .	efter 1861	4 000	—	2 000.00	4 000.00
—	før —	4 000	—	1 938.83	3 877.66
Mecklenb.-Strelitz . .	efter 1861	4 000	—	2 000.00	4 000.00
Oldenburg	efter 1858	4 000	—	2 000.00	4 000.00
—	før —	4 000	—	1 922.29	3 844.58
Preussen	efter 1858	4 000	—	2 000.00	4 000.00
— for Søskibe . .	før —	4 000	—	1 870.84	3 741.69
— — Flodbaade .	— —	3 960	—	1 852.14	3 704.27
Sachsen	efter —	4 000	—	2 000.00	4 000.00
Sverige, Nyläst . . .	efter 1863	10 000	Pund.	4 250.76	8 501.52
— Svårläst . . .	før —	7 200	—	2 448.44	4 896.87
Tyrkiet	. . . . .	1 460	Oke.	1 870.31	3 740.63

Skibslast, som Rumindhold.

			fr. Kub. Meter.	d. Kub. Fod.
Bremen	100	Kub. Fuss.	2.422 5	78.359 1
ved Sten	40	—	0.969 0	31.343 6
Hamburg	80	—	1.882 7	60.898 7

Skilling, Mønt.

Danmark fra 1814—74. 1 S. = $\frac{1}{96}$ Rigsbankdaler ell. Rigsdaler Rigsmønt af Værdi c. 2 Øre. De ved Kronemøntens Indførelse 1 Jan. 1875 endnu i Brug værende Sølvmønter, lydende paa Skilling, findes anført Pag. 347. Før 1814 var 1 S. dansk Courant = $\frac{1}{96}$ Rigsdaler dansk Courant, af Værdi = $\frac{2}{5}$ Skilling Species = $\frac{1}{2}$ Skilling slesv.-holst. Courant = c. $3\frac{1}{3}$ Øre. 1 S. Species var = $\frac{1}{48}$ Species = $8\frac{1}{3}$ Øre. 1 S. dansk-vestind. Courant var før 1849 = $\frac{1}{96}$ Daler dansk-vestind. Courant, af Værdi c. $2\frac{1}{2}$ Øre, se Mønttabel, Pag. 348.

Norge. 1 Skilling var før 1877 = $\frac{1}{120}$ Speciesdaler = $3\frac{1}{3}$ Øre. Ældre Sølvmønter lydende paa Skilling, se Mønttabel, Pag. 352.

Slesvig og Holsten. 1 S. Courant var før 1868 = $\frac{1}{16}$ Mark Courant = $3\frac{1}{5}$ Skilling d. Rigsm. = $6\frac{2}{3}$ Øre.

Sverige. 1 Skilling var før 1856 = $\frac{1}{48}$ Riksdaler af følgende Værdi.

1 S. Species	= $2\frac{2}{3}$	S. Banco	= 4	S. Riksg.	= 8.41	Øre.	
1 S. Banco	= 1	—	= $1\frac{1}{2}$	—	= $\frac{3}{8}$	S. Species	= 3.15 —
1 S. Riksgæld	= $\frac{2}{3}$	—	= 1	—	= $\frac{1}{4}$	—	= 2.10 —

Skind, Mønt paa Færøerne før 1836 = $\frac{1}{20}$ Gylden = $13\frac{1}{3}$ Øre.

Skippund, Handelsvægt.

			fr. Kilogr.	d. Pund.
Belgien (Schippond)	300	Livres.	141.046 8	282.093 7
Bremen (Schiffpfund)	308	Pfund.	153.538 0	307.076 0
Danmark, før 1861	320	Pund.	160.000 0	320.000 0
Frankfurt am Main, før 1858	300	Pfund.	151.538 4	303.076 7
Hamburg, før 1858 (Schiffpfund) . .	280	—	135.690 6	271.381 3
— (S. zur Fuhre) .	320	—	155.075 0	310.150 0
Holland, før 1821 (Schippond) . . .	300	Ponden.	148.227 1	296.454 2
Lübeck, efter 1861 (Schiffpfund) . .	280	Pfund.	140.000 0	280.000 0
— (S. zur Fuhre) .	320	—	160.000 0	320.000 0
— før 1861 (Schiffpfund) . .	280	—	136.212 7	272.425 4
— (S. zur Fuhre) .	320	—	155.671 7	311.343 4
Mecklenb.-Schw., efter 1861				
— (S. zu Wasser)	336	—	168.000 0	336.000 0
— (S. zu Lande)	320	—	160.000 0	320.000 0
— (S. til Jærn og Staal) .	280	—	140.000 0	280.000 0
— før 1861 (Schiffpfund) . .	280	—	135.718 2	271.436 4
— (S. zur Fuhre) .	320	—	155.106 5	310.213 0

*) gml. Normalpfund à 484.708 fr. Gram.

		fr. Kilogr.	d. Pund.
Rostock, før 1861 (Stadtgewicht)	320 Pfund.	162.633 3	325.266 6
Norge	320 Pund.	159.396 2	318.792 4
Oldenburg (Schiffpfund)	290 Pfund.	139.366 2	278.732 4
Preussen (Schiffpfund)	330 —	154.344 6	308.689 3
Rusland: Libau	400 Pund.	167.144 0	334.288 0
— Mitau	400 —	167.444 8	334.889 6
— Reval	400 —	172.146 8	344.293 6
— Riga	400 —	167.532 6	335.065 2
Sachsen, efter 1858 (Schiffpfund)	300 Pfund.	150.000 0	300.000 0
— før — (—)	330 —	154.138 4	308.276 9
Leipzig før —	330 —	154.316 1	308.632 2
Slesvig og Holsten, før 1872	280 —	135.718 2	271.436 5
Sverige, før 1863. Victualie-Vigt	400 Mark.	170.030 3	340.060 6
— Stapelstads-Vigt	400 —	136.024 3	272.048 5
— Upstadts-Vigt	400 —	143.165 5	286.331 1
— Bergs-Vigt	400 —	150.306 8	300.613 6
— Tackjerns-Vigt	520 —	195.398 8	390.797 7
— Råkoppars-Vigt	400 —	150.909 6	301.819 2

Skjæppe, Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.
Danmark = 54 d. Kub. Tom.	17.390 2	18.000 0
Norge = 54 n. Kub. Tom.	17.371 7	17.980 9
Slesvig og Holsten	17.390 2	18.000 0

Skjæppe Land, dansk Markmaal = 1 750 Kvadr. Alen = 689.528 1 fr. Kvadr. Meter = 7 000 d. Kvadr. Fod.

Skrinda, Maal for Trækul i Sverige, d. s. s. Storstig, se Stig.

Skrupel, dansk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Lin.
som Decimalmaal	0.000 314	0.001 000	0.144 0
— Duodecimalmaal	0.000 182	0.000 579	0.083 3

Skrupel, Medicinalvægt.

	fr. Gram.
Baden, efter 1854	1.302 083
— før —	1.242 292
Baiern	1.250 000
Belgien, før 1856 (Scrupule)	1.302 083
— endnu tidligere	0.956 066
Braunschweig, efter 1858	1.250 000
— før —	1.217 997
Bremen, efter 1858	1.250 000
— før —	1.242 548
Buenos-Ayres (Escrúpulo)	1.196 269
Danmark, fra 1 Apr. 1858—1 Juli 1869	1.302 083
— før 1 Apr. 1858	1.242 548
England (Scruple)	1.295 979
Frankrig (Scrupule) før 1812	1.274 755
Hamburg, før 1858	1.241 765
Hannover, fra 1858—68	1.250 000
— før 1858	1.217 997
Hessen-Darmstadt	1.242 459
Holland (Scrupel), fra 1821-72	1.302 083
— før 1821	1.281 687
Kirkestaten (Scrupolo): Bologna	1.130 783
— Rom	1.177 336
Lombardiet-Venedig (Scrupolo): Mailand	1.134 698
— Venedig	1.045 936
Lübeck, efter 1861	1.250 000
— før —	1.242 548
Mexico (Escrúpulo)	1.198 080
Neapel (Scrupolo ell. Trappeso)	0.890 997
Norge	1.242 523
Oldenburg, efter 1858	1.250 000
— før —	1.242 548
Paraguay (Escrúpulo)	1.198 125
Portugal (Scrupulo)	1.195 313

	fr. Gram.
Preussen, før 1858	1.217 997
Rusland. 1 S. = 28 Doli	1.244 176
Finland	1.241 889
Sardinien (Scrupolo): Genua	1.099 826
— Piemont	1.067 258
— Turin	1.152 642
— Øen Sardinien	1.067 326
Schweiz (Scrupule)	1.302 083
Sicilien (Scrupolo ell. Dinaro)	1.101 972
Slesvig og Holsten, fra 1865—71	1.250 000
— før 1865	1.242 548
Spanien (Escrúpulo), den gml. castil.	1.198 159
— i Aragonien	1.215 278
— - Catalonien	1.044 271
Sverige. 1 S. = $25\frac{3}{4}$ sv. Ass	1.237 082
Toscana (Scrupolo)	1.178 965
Uruguay (Escrúpulo)	1.196 354
Würtemberg	1.241 832
Østerrig, før 1876	1.458 489

Skrupulów, Handelsvægt i Polen = 1.056 0 fr. Gram = 0.002 112 d. Pund.

Slip, engelsk Garnmaal, se Pag. 17.

Soallee, Kornvægt i Bengalen = 84.670 6 fr. Kilogr. = 169.341 3 d. Pund.

Soberano, portugisisk Navn for den eng. Sovereign.

Soekel, Vægt paa Molukkerne, d. s. s. Sukel.

Sok, Længdemaal i Siam = $\frac{1}{2}$ fr. Meter = 1.593 100 d. Fod.

Kvadr. **Sok,** Flademaal i Siam = $\frac{1}{4}$ fr. Kvadr. Meter = 2.537 968 d. Kvadr. Fod.

Kub. **Sok,** Kubikmaal i Siam = $\frac{1}{8}$ fr. Kub. Meter = 4.043 236 d. Kub. Fod.

Sol, Møntenhed i Perù = den fr. 5-Francs = 3 Kr. 60 Øre, Mønter i Guld og Sølv, se Mønttabel, Pag. 344 og 367, under Lima. S. var tidligere en Guldmønt i Perù = 20 Pesos = 66 Kr. 41.15 Øre, se Mønttabel, Pag. 344, under Lima. S. var tidligere Mønt i Canada (Halifax-Valuta) = 3.15 Øre.

Solar para casa, molino ó venta, ældre Markmaal i Mexico = 17.556 1 fr. Ares = 17 822.72 d. Kvadr. Fod = 0.318 3 d. Td. Land.

Soldo, italiensk Mønt.

Corsika. 1 Soldo del franco = 5 fr. Centimes = 3.60 Øre.

Kirkestaten. 1 Soldo = 5 Centesimi = 3.60 Øre. I Bologna var Soldo ell. Bolognino d. s. s. Bajocco ell. 3.87 Øre.

Lombardiet-Venedig. Fra 1858—66 var 1 Soldo austriaco = $\frac{1}{100}$ Fiorino ell. lig den østerrigske (Neu) Kreuzer = 1.78 Øre. Tidligere var i Lombardiet 1 Soldo = $\frac{1}{20}$ Lira milanese = 2.49 Øre. I Venedig var 1 Soldo = $\frac{1}{20}$ Lira veneta = 1.78 Øre.

Sardinien: Genua. 1 Soldo var tidligere = $\frac{1}{20}$ Lira abusiva = 2.88 Øre. I Piemont var 1 S. = $\frac{1}{20}$ Lira di Piemonte = 4.27 Øre. Paa Øen Sardinien var 1 S. = $\frac{1}{20}$ Lira di Sardegna, som i 1842 sattes = 10 fr. Centimes ell. = 7.2 Øre, se Mønttabel, Pag. 351.

Toscana. 1 Soldo var tidligere = $\frac{1}{20}$ Lira di Toscana = 3.03 Øre, se Mønttabel, Pag. 352. Endvidere var 1 S. ogsaa $\frac{1}{20}$ Del af henholdsvis Pezza di argento, Pezza di oro, Scudo corrente og Scudo di oro af følgende Værdi: 17.40, 18.62, 21.18 og 22.81 Øre.

Soldo, ældre Længdemaal i Toscana = 0.029 182 fr. Meter = 0.092 981 d. Fod = 1.115 8 d. Tom.

Soldo, ældre Markmaal i Ragusa i Dalmatien = 16.813 1 fr. Ares = 17 068.42 d. Kvadr. Fod = 0.304 8 d. Td. Land.

Solive, gml. fransk Maal for Tømmer = 3 fr. Kub. Fod = 0.102 832 fr. Kub. Meter = 3.326 185 d. Kub. Fod.

Solotnik, russisk Guld-, Sølv- og Møntvægt = 4.265 745 fr. Gram. Som Probervægt, se Pag. 89 og 90.

Soma, ældre Markmaal i Ancona = 142.586 1 fr. Ares = 144 751.60 d. Kvadr. Fod = 2.584 9 d. Tdr. Land.

Soma var tidligere i Lombardiet-Venedig Navnet for den franske Hektoliter. Som Maal for Ris i Mailand var 1 Soma tidligere = 2.193 5 fr. Hektoliter =

227.043 8 d. Potter = 1.576 7 d. Korntdr.; i Vægt = 230 Libbre grosse = 175.38 fr. Kilogr. = 350.76 d. Pund.

Soma, ældre Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Corsika, til Vin	31.800 0	32.915 2
— - Olie	11.494 4	11.897 5
Kirkestaten: Ancona, til Vin og Brændevin	70.000 0	72.454 8
i Vægt = 65.92 Kilogr. = 131.84 d. Pund.		
Rom, til Olie	164.230 3	169.989 6
Toscana, til Olie	66.857 8	69.202 4

Sompi, Guld- og Sølvvægt paa Madagaskar = 3.824 3 fr. Gram.

Songpaï, Sølvmønt i Siam = 14.56 Øre.

Songpaï, Guld- og Sølvvægt i Siam = 0.955 784 fr. Gram.

Song-Salung, Sølvmønt i Siam, d. s. s. 2 Salung, s. d. A.

Sookoo, ældre Mønt paa Sumâtra. I Bankahulu = 1 Kr. 13.50 Øre, i Sinkel = 3 Kr. 84.62 Øre.

Sor, d. s. s. hvidt Pagne i Senegambien, se Pagne.

Sou, fransk Mønt. Undertiden benævnes 5 fr. Centimes = 3.60 Øre ved Sou. I ældre Tid var 1 Sou = $\frac{1}{20}$ Livre Tournois og benævntes S. Tournois = 3.60 Øre. 1 S. var ogsaa $\frac{1}{20}$ écû petit og benævntes da S. d'or, der var = 3 S. Tournois = 10.81 Øre. Paa de franske Antiller var 1 S. = $\frac{1}{20}$ Livre coloniale og paa Guadeloupe havde den en Værdi = 1.95, paa Martinique = 2.00 Øre. I fransk Guyana var 1 S. = $\frac{1}{20}$ Franc = 1.95 Øre.

1 Sou luxemburger Courant var tidligere = $\frac{1}{20}$ Gylden = 5.92 Øre.

Souroutout ved Betelhandelen i Pondicherri betyder 3 000 Blade.

Sovereign, engelsk Guldmønt af Værdi 18 Kr. 15.95 Øre, se Mønttabel, Pag. 335.

Sovrano, ældre Guldmønt i Lombardiet-Venedig = 40 Lire austriache = 25 Kr. 29.33 Øre, se Mønttabel, Pag. 337.

Span, ældre Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Bengalen (Span ell. Big'hath)	0.228 598	0.728 359	8.740 3
Braunschweig (Spann)	0.239 908	0.764 393	9.172 7
England = 9 eng. Tom.	0.228 598	0.728 359	8.740 3
Hannover, til Bjærgværksbrug (Spann)	0.239 978	0.764 616	9.175 4

Spann, gml. Maal for Korn, Malt, Salt, Stenkul og Kalk i Sverige = $\frac{1}{2}$ Tunna = 16 Kappar = 73.281 3 fr. Liter = 75.851 1 d. Potter = 0.526 7 d. Korntd. = 0.431 0 d. Kultd.

Spannland, gml. Markmaal i Sverige = 28 000 sv. Kvadr. Fod = 24.682 1 fr. Ares = 25 056.90 d. Kvadr. Fod = 0.447 4 d. Td. Land.

Species, ældre Mønt.

Danmark. 1 S. = 5 Rigsorter ell. 48 Skilling, af Værdi = 4 Kroner, se Mønttabel, Pag. 348.

Slesvig og Holsten. 1 S. = 60 Schilling Courant, af Værdi = 4 Kroner, se Mønttabel, Pag. 363.

Sverige. 1 S. = 48 Skilling. Specien ell. Speciesdaleren fra 1830 af Værdi = 4 Kr. 3.53 Øre, den ældre = 4 Kr. 6.58 Øre, se Mønttabel, Pag. 355 og 356.

Speciesdaler, Møntenheden i Norge fra 1816—77, efter 1873 delt i 4 Kroner à 30 Skilling, før 1873 delt i 5 Ort ell. Mark à 24 Skilling. Værdien efter 1873 = 4 Kroner, før 1873 = 4 Kr. 0.24 Øre, se Mønttabel, Pag. 352.

Species-Dukat, ældre dansk Guldmønt = 8 Kr. 47.58 Øre, se Mønttab., Pag. 335.

Speciesthaler, ældre Mønt i Sachsen før 1841 = 3 Kr. 74.17 Øre, ligeledes i Østerrig-Ungarn før 1858, d. s. s. Conventionsthaler = 3 Kr. 74.22 Øre, se Mønttabel, Pag. 364.

Spind, ældre tysk Kornmaal d. s. s. Spint.

Spindle, engelsk Garnmaal, se Pag. 17.

Spint, ældre tysk Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Fjdkr.
Bremen	4.631 5	4.793 9	1.065 3
Hamburg, efter 1844	6.870 2	7.111 1	1.580 2
— før 1844	6.591 7	6.822 9	1.516 2
Hannover	7.788 1	8.061 2	1.791 4
Lauenburg	6.890 0	7.131 6	1.584 8
Mecklenb.-Schwerin, boitzenb. Maal	6.422 9	6.648 1	1.477 4
— parchimer —	3.420 5	3.540 4	0.786 8

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Fjdkr.
Mecklenb.-Schwerin, rostocker Maal	2.408 6	2.493 0	0.554 0
— wismarsk —	2.392 8	2.476 7	0.550 4
Slesvig og Holsten	8.695 1	9.000 0	2.000 0

Spule, preussisk Garnmaal i Kønigsberg, se Pag. 164.
Square, engelsk Flademaal = 100 eng. Kvadr. Fod = 9.290 137 fr. Kvadr. Meter = 94.312 3 d. Kvadr. Fod.
Sse, chinesisk Regningsmønt = $\frac{1}{1000000}$ Liang = 0.005 3 Øre.
Sse, chinesisk Flademaal = 0.067 335 fr. Kvadr. Meter = 0.683 576 d. Kv. Fod.
Sse, chinesisk Guld-, Sølv- og Møntvægt = 0.000 376 fr. Gram.
Stång, svensk Længdemaal = 2.969 060 fr. Meter = 9.460 019 d. Fod.
Kvadr. **Stång,** svensk Fladem. = 8.815 317 fr. Kv. Meter = 89.492 0 d. Kv. Fod.
Stab, Længdemaal i Tyskland siden 1 Jan. 1872 og i Østerrig-Ungarn siden 1 Jan. 1876 = 1 fr. Meter.
Stab, ældre tysk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.
Frankfurt am Main	1.182 000	3.766 088
Sachsen = 4 Fuss	1.132 760	3.609 200
Leipzig = 4 Fuss	1.130 000	3.600 406
Østerrig, til Silketøj (S., Aune ell. Auna)	1.168 708	3.723 739
Ungarn = 5 Fuss	1.580 404	5.035 482

Kvadr. og Kub. **Stab,** Flade- og Kubikmaal i Tyskland siden 1 Jan. 1872 og i Østerrig-Ungarn siden 1 Jan 1876 = 1 fr. Kvadr. og Kub. Meter.
Stack, Brændemaal i England, se Favn Brænde.
Stadera, Vægt i Grækenland = den ældre Oka = 1.280 0 fr. Kilogr. = 2.560 0 d. Pund.
Stadio, Længdem. paa de joniske Øer = 201.166 2 fr. Meter = 640.955 7 d. Fod.
Stadion, Længdemaal i Grækenland.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Mil.
den kgl. ell. nye S.	1 000.000 0	3 186.200 0	0.132 8
den ældre	184.184 0	586.847 1	

Stadtfaden, Brændemaal i Lübeck, se Favn Brænde.
Stafrum, Brændemaal i Sverige før 1865, se Favn Brænde.
Stajo, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Corsika	99.908 2	103.411 8	5.745 1
Kirkestaten: Ancona	2.927 1	3.029 7	
— Bologna	39.322 7	40.701 6	2.261 2
— Rom	24.538 3	25.398 9	1.411 0
Lombardiet-Venedig: Mailand	18.279 3	18.920 3	1.051 1
— Venedig.	83.317 2	86.239 0	4.791 1
1 S. Hvede vejede 125.93 d. Pund.			
1 S. Corender — 156.64 —			
Toscana.	24.362 9	25.217 2	1.401 0
Østerrig: Dalmatien	111.089 6	114.985 3	6.388 1
— Triest	82.610 0	85.507 0	4.750 4

Stajo, ældre Maal for Olie.
Neapel . . . . . 10.098 4 fr. Liter = 10.452 5 d. Potter.

1 Stajo Olie vejede		fr. Kilogr.	d. Pund.
almindeligen	$10\frac{1}{3}$ Rotoli.	9.207 0	18.413 9
i Bari enten	$21\frac{1}{9}$ —	18.809 9	37.619 9
eller	$18\frac{8}{9}$ —	16.829 9	33.659 9
i Gallipoli	$17\frac{1}{2}$ —	15.592 4	31.184 9
- Tarent	$19\frac{4}{5}$ —	17.641 7	35.283 5
Tyrkiet 1 Stajo Olie vejede	$13\frac{1}{2}$ Oke.	17.294 0	34.588 0

Stajole, ældre Længdemaal i Rom = 1.283 343 fr. Meter = 4.088 988 d. Fod.
Stambul, ældre Guldmønt i Tyrkiet = 30 Pjaster.
Standard Guld har i England og eng. Ostindien en Finhed = $916\frac{2}{3}$ = 22 Karat.
Standard Hundrede for Salg og Fragt af Planker og Bræder.

	Antal.	Længde.	Bredde.	Tykkelse.	eng. Kub. Fod.
Christiania	120	11′	9″	$1\frac{1}{4}$″	$103\frac{1}{8}$
Drammen og Christiansand . .	120	10	$9\frac{3}{4}$	$1\frac{1}{2}$	$121\frac{7}{8}$
Norsk	120	12	9	3	270
Petersborger	120	12	11	$1\frac{1}{2}$	165
Quebeck	120	12	11	$2\frac{1}{2}$	275
Svensk.	120	14	9	3	315

	Antal.	Længde.	Bredde.	Tykkelse.	eng. Kub. Fod.
Throndhjem	120	8′	9″	3″	198
Wiborg	»	»	»	»	200
for Lægter	120	12	7	$2\frac{1}{2}$	175
Standard Stk. for Dæksplanker	1	40	12	3	10

Længde, Bredde og Tykkelse for Throndhjem S. ere angivne i fr. Tom.

Standard Mil for Staver i de nordam. Fristater = 1 200 Stkr.

Standard Silver Dollar, den i 1878 i de nordam. Fristater indførte Dollar, se Mønttabel, Pag. 369.

Standard Sølv har i England en Finhed = 925 = $14\frac{4}{5}$-lødigt, i eng. Ostindien = $916\frac{2}{3}$ = $14\frac{2}{3}$-lødigt.

Stângène, Længdemaal i Valachiet = 1.962 134 fr. Meter = 6.251 750 d. Fod.

Stangiew, ældre Maal for flydende Varer i Polen = 50 Garcy = 200 fr. Liter = 207.013 7 d. Potter.

Stapp, ældre Kornmaal i Kredsen Jever i Oldenburg = 7.729 0 fr. Liter = 8 d. Potter = 1.777 8 d. Fjdkr.

Star, ældre Kornmaal i Triest = 82.610 0 fr. Liter = 85.507 0 d. Potter = 4.750 4 d. Skpr.

Star, ældre Maal for Olie i Tyrkiet, d. s. s. Stajo.

Starata, ældre Markmaal i Nizza = 15.444 9 fr. Ares = 15 679.46 d. Kvadr. Fod = 0.280 0 d. Td. Land.

Starello, ældre Markmaal paa Sardinien.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Td. Land.
Cágliari, den nyere	40.000 0	40 607.48	0.725 1
— — ældre	39.867 2	40 472.66	0.722 7
Sassari	19.933 6	20 236.33	0.361 4

Starello, ældre italiensk Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Kirkestaten: Rom	18.403 7	19.049 1	1.058 3
Sardinien: Cágliari	50.500 0	52.271 0	2.903 9
— Sassari	25.250 0	26.135 5	1.452 0

Staricio, ældre Kornmaal i Dalmatien = 6.943 1 fr. Liter = 7.186 6 d. Potter = 1.597 0 d. Fjdkr.

Staro, ældre italiensk Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Lombardiet-Venedig: Venedig	83.317 2	86.239 0	4.791 1
1 S. Hvede vejede 125.93 d. Pund.			
1 S. Corender — 156.64 —			
Nizza	40.000 0	41.402 7	2.300 2
Sardinien: Genua	29.139 9	30.161 8	1.675 7

Stater, Vægt i Grækenland = den gml. Kantár = 56.320 0 fr. Kilogr. = 112.640 0 [d. Pund.

Stechkanne, ældre Maal for Tran.

	fr. Liter.	d. Potter.
Bremen, 36 Pfund = 17.95 Kilogr. = 35.89 d. Pd.		
Hamburg, efter 1858	19.339 4	20.017 6
— før 1858	19.321 3	19.998 8
i Praxis regnedes 1 S. i Vægt = 18 Kilogr.	19.600 0	20.287 3

Stecken, ældre Brændemaal i Frankfurt am Main og i Hessen-Darmstadt, se Favn Brænde.

Steek, ældre hollandsk Maal for Stenkul = 20.526 3 fr. Liter = 21.246 1 d. Potter = 0.120 7 d. Kultd.

Steekan, russisk Maal for flydende Varer = $1\frac{1}{2}$ Wedro = 18.448 9 fr. Liter = 19.095 9 d. Potter.

Steekkan, ældre hollandsk Maal for flydende Varer.

til Brændevin	18.750 0	fr. Liter =	19.407 5 d. Potter.
- Vin, Olie og Tran	19.403 0	— =	20.083 4 —
- Øl	19.656 0	— =	20.345 3 —

Steen, Handelsvægt i Holland.

den nuværende = 3 Pond	3.000 0	fr. Kilogr. =	6.000 0 d. Pund.
— ældre enten 8 Pond	3.952 7	— =	7.905 4 —
— — eller 6 Pond	2.964 5	— =	5.929 1 —

Stein, ældre tysk Handelsvægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Baden	5.000 0	10.000 0
Baiern, enten 20 Pfund	11.200 0	22.400 0
— eller 22 —	12.320 0	24.640 0
Bremen, før 1858, til Hør = 20 Pfund	9.970 0	19.940 0

	Pfund.	fr. Kilogr.	d. Pund.
Bremen, før 1858, til Fjer og Uld	10	4.985 0	9.970 0
Hamburg, før 1858, til Uld	22	10.661 4	21.322 8
— lette S. til Uld og Fjer	10	4.846 1	9.692 2
— svære S. til Hør	20	9.692 2	19.384 4
Hannover, efter 1872		10.000 0	20.000 0
Lübeck. 1 S. = 20 Pfund, efter 1861 . . .		11.000 0	22.000 0
før 1861		10.702 4	21.404 9
Mecklenburg-Schwerin, fra 1861—71		10.000 0	20.000 0
før 1861. Den svære S. til Uld	22	10.663 6	21.327 1
— Den lette S. til Uld og Fjer . .	10	4.847 1	9.694 2
— 1 S. til Hør	20	9.694 2	19.388 3
Mecklenburg-Strelitz, fra 1861—71		10.000 0	20.000 0
før 1861. Den svære S.	22	10.661 4	21.322 8
— Den lette S.	11	5.330 7	10.661 4
Oldenburg, før 1858, til Hør	20	9.611 5	19.222 9
— — - Fjer	10	4.805 7	9.611 5
Preussen, før 1858, til Uld	22	10.289 6	20.579 3
Danzig, den store	33	15.434 5	30.868 9
— den lille	22	10.289 6	20.579 3
Sachsen, fra 1858—71		10.000 0	20.000 0
— før 1858	20	10.275 9	20.551 8
Leipzig, før 1858	20	10.287 7	20.575 5
Slesvig og Holsten, før 1860, til Uld og Fjer	10	4.847 1	9.694 2
— til Hør og Hamp	20	9.694 2	19.388 3
Østerrig, før 1876	20	11.201 2	22.402 4
Bøhmen, før 1856.	20	10.288 0	20.575 9

Stekan, ældre Maal for Tran i Bremen 36 17.946 0 35.892 0

Sten, Maal for Uld i Sverige = 32 sv. Pund . . 13.602 4 27.204 9

Stère, fransk Kubikmaal = 1 fr. Kub. Meter = 32.345 888 d. Kub. Fod ell. 3 fr. Stères ere nærligen = 97 d. Kub. Fod.

Stero i Italien, d. s. s. den fr. Stère. 1 Stero Hø er dog i Piemont = 1.250 0 fr. Kub. Meter = 40.432 4 d. Kub. Fod.

Steuertonne, ældre Markmaal i Slesvig og Holsten = 54.661 2 fr. Ares = 55 491.36 d. Kvadr. Fod = 0.990 9 d. Td. Land.

Stig, Maal for Trækul i Sverige.

	fr. Kub. Met.	d. Kub. Fod.	d. Korntdr.
almindeligen = 12 Tdr. fast Maal	1.978 6	63.999 4	14.222 1
enkelte Steder = 24 Tdr. —	3.957 2	127.998 8	28.444 2
1 Storstig = 18 Tdr. —	2.967 9	95.999 1	21.333 1
I store Kopparbergs Län = 12 Tdr. løst M.	1.758 8	56.888 4	12.641 9

Stingene, Længdemaal i Rumænien.

Moldau	1.981 160	fr. Meter = 6.312 372 d. Fod.
Valachiet	1.962 134	— = 6.251 750 —

Kvadr. **Stingene,** Flademaal i Moldau = 3.924 995 fr. Kvadr. Meter = 39.846 0 d. Kvadr. Fod.

Stioro, ældre Flademaal i Toscana = 5.250 0 fr. Ares = 5 329.73 d. Kvadr. Fod.

Stock, Maal for Byg i Hamburg.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Korntdr.
efter 1844	49.465 3	5 120.00	35.555 6
før 1844	47.460 6	4 912.50	34.114 6

Stof, ældre Vinmaal.

i Danzig	1.249 1	fr. Liter = 1.292 9 d. Potter.
- Kønigsberg	1.428 2	— = 1.478 3 —

Stone, Handelsvægt i England.

	eng. Pund.	fr. Kilogr.	d. Pund.
almindeligen (for Uld)	14	6.350 3	12.700 6
i London, for Kjød ell. Fisk	8	3.628 7	7.257 5
- Belfast, for Hør	16¾	7.597 7	15.195 4
for Havre	14	6.350 3	12.700 6
- Downpatrik, for Hør	24	10.886 2	21.772 4

Stoof, russisk Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
almindeligen = ⅛ Wedro	1.537 4	1.591 3
i Reval	1.177 1	1.218 3
- Riga og Libau, rigaer Stoof	1.275 3	1.320 0
— — Pegel- ell. Visirstoof	1.530 3	1.584 0

Stoop, ældre hollandsk og belgisk Maal for flyd. Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Belgien, for Vin og Brændevin	2.748 0	2.844 4
Bryssel, for Øl	2.600 4	2.691 6
Holland, for Vin	2.425 4	2.510 4
— for Øl	2.457 0	2.543 2

Stop, ældre svensk Maal for flydende Varer 1.308 6 1.354 5

Stopa (Flertal Stop), det polske Navn for Foden.

Storstig, Maal for Trækul i Sverige, se Stig.

Stoss, ældre Maal for Brænde i Frankfurt a. M. og Østerrig, se Favn Brænde.

Stov, jydsk Navn for den danske Kande = 2 Potter.

Straa, gammelt dansk Navn for Linien.

Strang ell. **Strähn,** Garnmaal i Preussen, se Pag. 159 og 160, ligeledes Garnmaal i Sachsen, se Pag. 166, og i Østerrig, se Pag. 184 og 185.

Strassenruthe, ældre Længdemaal i Sachsen = 4.531 040 fr. Meter = 14.436 800 [d. Fod.

Streep, hollandsk Navn for den franske Millimeter.

Strehn, Garnmaal i Sachsen, se Pag. 166.

Stremma, Markmaal i Grækenland.

	fr. Kvadr. Met.	d. Kvadr. Fod.	d. Td. Land.
den nye ell. kgl. Stremma	1 000.000 0	10 151.87	0.181 3
den gml. S. fra Morea	1 270.209 6	12 895.00	0.230 3

Strich, Længdemaal, som i Tyskland efter 1 Jan. 1872 og i Østerrig-Ungarn efter 1 Jan. 1876 er d. s. s. 1 fr. Millimeter. Tidligere var S. i Østerrig et Maal for Rekrutter og Heste = 3 Linier = 0.006 585 fr. Meter = 0.020 981 d. Fod = 3.021 3 d. Linier.

Strich, ældre Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Østerrig, til Mel	59.503 4	61.590 1	3.421 7
Bøhmen, før 1856	93.362 2	96.636 3	5.368 7

Strich Aussaat, ældre Markmaal i Bøhmen, d. s. s. Morgen.

Strike, Maal for tørre Varer i England = 16 Gallons = 72.697 3 fr. Liter = 75.246 7 d. Potter = 0.522 5 d. Korntd.

Strike ell. **Vat,** engelsk Kulvægt = 6 Cwt. = 304.81 fr. Kilogr. = 609.63 d. Pund. Som ældre Kulmaal = 9 Coal Bushels = 327.053 8 fr. Liter = 338.523 1 d. Potter = 1.923 4 d. Kultdr.

1 Strike Aal er i England = 25 Stkr.

Strähn, Garnmaal i Østerrig, se Pag. 184 og 185, ogsaa d. s. s. Strang.

Stræng, dansk Garnmaal for Uldgarn, se Pag. 11.

Studschud, Sølvmønt i Marokko = 1½ Uckie, lovmæssig af Værdi 16.62 Øre, men gaar i den daglige Handel for 9.39 Øre.

Stuiver, ældre Mønt.

Ceylon. S. = $\frac{1}{48}$ Rijksdaalder = 2.84 Øre.
Curassao. S. = $\frac{1}{48}$ Courantpjaster = 5.83 Øre.
Guyana, holl. S. = $\frac{1}{20}$ Gylden = 7.50 Øre.
Holland. S. = $\frac{1}{20}$ Gylden = 7.51 Øre.
Java. S. = $\frac{1}{20}$ Gylden, den nye = 7.51 Øre.
den ældre = 6.57 Øre.
St. Martin. S. = $\frac{1}{72}$ Daalder = 4.00 Øre.
Sumâtra: Padang. S. = $\frac{1}{48}$ Rijksdaalder = 6.41 Øre.

Stunde, geometrische, ældre Milemaal i Baiern, d. s. s. Chausséemeile, se Mil.

Stübchen, ældre Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Bremen, til Rhinskvin	3.221 4	3.334 4
— - Øl	3.771 5	3.903 8
Hamburg	3.622 7	3.749 8
Hannover	3.894 1	4.030 6
— Steuer Vereins Maal	3.747 4	3.878 8
Lauenburg	3.622 7	3.749 8
Lübeck, til Vin	3.637 5	3.765 1
— - Øl	3.725 4	3.856 1
Mecklenburg-Schwerin	3.701 3	3.831 1
Oldenburg: Fyrstendømmet Lübeck, til Øl	3.622 7	3.749 8
Slesvig og Holsten	3.622 7	3.749 8

Stüber, ældre Mønt i Kredsen Jever i Oldenburg = 4.95 Øre.

Stübich, ældre Navn for den østerrigske Zweimetzen, s. d. A.

Stück, Garnmaal i Oldenburg, Kredsen Jever og i Amt Delmenhorst, se Pag. 155, 156 og 157, ligeledes i Danzig og Kønigsberg, se Pag. 163 og 164, samt i Sachsen, se Pag. 166, og i Østerrig, se Pag. 184 og 185.

Stück som Vinmaal i Baden = 8 Ohm = 12 fr. Hektoliter = 1 242.08 d. Pott.

	w. Ellen.	fr. Meter.	d. Fod.	d. Alen.
Stück Lærred, Flanel og Klæde i Østerrig	30	23.374	74.475	37.237
Musselin og Multum	20	15.583	49.650	24.825
Kattun og Kammerdug	16	12.466	39.720	19.860
Batist	15	11.687	37.237	18.619

Stückchen Smør efter 1851 i Sachsen, en Vægt paa ½ ny Pfund = 250 fr. Gram = ½ d. Pund.

Stückfass, ældre Vinmaal.

Frankfurt am Main	11.472 9	fr. Hektoliter	= 1 187.52	d. Potter.
Hessen-Darmstadt	12.000 0	—	= 1 242.08	—
Mainz	10.168 0	—	= 1 052.46	—

Styfver, ældre Underafdeling i den svenske Mønt = ¼ Skilling.

Stündjen, Længdemaal i Rumænien, d. s. s. Stingene.

Stütze, ældre Maal for flyd. Varer i Baden = 15 fr. Liter = 15.526 0 d. Potter.

Styver, dansk-vestindisk Mønt før 1849 = 2 Skilling d.-v. Courant, af Værdi = 5 Øre, se Mønttabel, Pag. 348.

Su, Kornmaal i China = $\frac{1}{6400000}$ Tsching.

Sueldo, gammel spansk Mønt.

den castilianske S.	= $\frac{1}{20}$ Doblon de cambio	57.92 Øre.
—	= $\frac{1}{20}$ Ducado de cambio	19.96 —
—	= $\frac{1}{20}$ Peso de cambio	14.48 —
i Valencia	= $\frac{1}{20}$ Libra de Aragon	14.48 —
- Zaragosa	= $\frac{1}{20}$ Peso ell. Libra	18.10 —

Suerte de chacra, Markmaal i Buenos-Ayres.

i selve Byen	146.991 4	fr. Ares	= 2.664 7	d. Tdr. Land.
paa Landet	74.995 6	—	= 1.359 5	—

Suerte de estancia, Markmaal.

Buenos-Ayres	20.248 8	fr. Kvadr. Kilometer	= 0.356 9	d. Kvadr. Mil.
Uruguay	19.922 8	—	= 0.351 1	—

Suerte de tierra, ældre Markmaal i Yucatan i Mexico = 10.698 8 fr. Hektares = 19.395 2 d. Tdr. Land.

Sukel, Vægt paa Molukkerne = 77.516 4 fr. Kilogr. = 155.032 8 d. Pund.

Sultanine, ældre Guldmønt i Algérien = 4 Kr. 83.12 Øre.

Sun ell. **Sung,** Længdemaal i Japan.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
$\frac{1}{10}$ Schaku	0.030 364	0.096 747	1.161 0
$\frac{1}{10}$ Kudschira schaku	0.037 955	0.120 933	1.451 2

Surrah, Guldvægt i Tripolis = 406.933 3 fr. Gram.

Svårläst, den ældre Skibslast i Sverige, se Skibslast.

Sznur, ældre Længdemaal i Polen = 150 polske Fod ell. Stop = 43.200 0 fr. Meter = 137.643 8 d. Fod.

Kvadr. **Sznur,** ældre Flademaal i Polen = 22 500 polske Kvadr. Fod ell. Stop = 1 866.240 0 fr. Kvadr. Meter = 18 945.83 d. Kvadr. Fod = 0.338 3 d. Td. Ld.

Sæk Hvede- og Rugmel i Preussen efter 1872 er en Vægt = 100 fr. Kilogr. Brutto = 200 d. Pund.

Sætting ell. **Halvskjæppe,** Kornmaal i Norge = 8.685 9 fr. Liter = 8.990 5 d. Potter = 1.997 9 d. Fjdkr.

Søkvartmil, Længdemaal til Søs i Danmark, Norge og Sverige lig $\frac{1}{60}$ Middelmeridiangrad = 1 851.889 8 fr. Meter = 5 900.491 2 d. Fod.

Sømil, Længdemaal til Søs.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Sømil.
Buenos-Ayres (Legua maritima)	1 851.89	5 900.49	0.250 0
China (Keng)	26 667.21	84 967.07	3.600 0
Danmark	7 407.56	23 601.96	1.000 0
England (League = 3 Miles)	5 555.67	17 701.47	0.750 0
— (Mile)	1 851.89	5 900.49	0.250 0
Frankrig (Lieue marine)	5 555.67	17 701.47	0.750 0
— (Mille marin)	1 851.89	5 900.49	0.250 0
Kirkestaten: Rom (Miglio marino)	1 851.89	5 900.49	0.250 0

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Sømil.
Lombard.-Venedig: Venedig (M. marino)	1 851.89	5 900.49	0.250 0
Norge	7 407.56	23 601.96	1.000 0
Sardinien: Genua (Lega marittima)	5 555.67	17 701.47	0.750 0
— — (Miglio marittimo)	1 851.89	5 900.49	0.250 0
Spanien (Milla marítima)	1 851.89	5 900.49	0.250 0
Sverige (Sjömil)	7 407.56	23 601.96	1.000 0
Tunis	1 806.70	5 756.50	0.243 9
Tyrkiet (armeniske Farsang)	4 452.25	14 185.76	0.601 0
— Sømilen	1 314.64	4188.71	0.177 5
Østerrig	1 851.89	5 900.49	0.250 0

T.

Ta, Længdemaal i Ranguhn, d. s. s. Teh.

Ta, Vægt i Anam . . . . . 62.480 0 fr. Kilogr. = 124.960 0 d. Pund.
i den nordlige Del ofte . . . . 59.850 0 — = 119.700 0 —

Tabla, Kornmaal i Makdaschu i Sansibar = 24.750 0 fr. Liter = 25.617 9 d. Potter = 1.423 2 d. Skpr.

Tael ell. **Tehl,** Mønt paa Sumâtra, i Atschin = 17 Kr. 25.15 Øre, i Sinkel = 15 Kr. 38.46 Øre.

Tael, Tale ell. **Liang,** Mønt og Vægt i China, se Liang.

Tael, Handelsvægt i Asien.

	fr. Gram.	d. Pund.
Borneo og Java (Tale ell. Tail)	38.450 6	0.076 901
Philippinerne	39.539 2	0.079 078
Pulo Pinang (Tahil ell. Tale).		
den chinesiske	37.799 4	0.075 599
— malaiske	40.319 3	0.080 639

Tael, Guld- og Sølvvægt i Asien.

	fr. Gram.
Borneo (T., Tail ell. Tale) ogsaa til Diamanter	39.767 5
Celebes (T. ell. Tale): i Makassar	39.771 1
Molukkerne (T., Tail ell. Tale): paa Amboina	29.530 1
Sumâtra: i Atschin	9.603 2
— - Bankahulu	41.341 7
— - Padang	41.014 0
— - Palémbang	61.521 0

Tagewerk ell. **Tagwerk,** ældre Markmaal.

Baiern	34.072 7	fr. Ares =	34 590.17	d. Kv. Fod =	0.617 7 d. Td. Ld.
Würtemberg	47.276 2	— =	47 994.16	— =	0.857 0 —

Tahil, Handelsvægt paa Pulo Pinang, d. s. s. Tael.

Tahk, Længdemaal i Anam.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Til Handelsbrug	0.063 880	0.203 534	2.442 4
— Landmaaling	0.048 500	0.154 531	1.854 4
— Skibsmaaling	0.042 000	0.133 820	1.605 8

Tail, Mønt i Japan = 2 Kr. 49.87 Øre, se Pag. 296.

Tail ell. **Tumlung,** Mønt i Siam = 4 Bat, som i Guld har en Værdi = 149 Kr. 7 Øre, i Sølv = 9 Kr. 32 Øre.

Tail, som Handelsvægt paa Borneo og Java, se Tael. Som Handelsvægt i Siam, se Tumlung. Som Guld- og Sølvvægt paa Molukkerne, se Tael.

Taille, ældre belgisk Længdemaal = $\frac{1}{16}$ brabanter Alen = 0.043 4 fr. Meter = 0.138 4 d. Fod = 1.660 8 d. Tom.

Tailon, Mønt i Anam = 60 Dông = 7.69 Øre.

Taim, Længdemaal i Ranguhn, d. s. s. Taong.

Taindang, Kornmaal i Ranguhn, d. s. s. Ten.

Taing, Milemaal i Ranguhn, se Mil.

Taka, Længdemaal i Sansibar = 7.315 134 fr. Meter = 23.307 481 d. Fod.

Tale ell. **Tael,** som Mønt ell. Vægt i China, se Liang. Som Vægt paa Borneo, Celebes, Java, Pulo Pinang og Molukkerne, se Tael.

Talente, Vægt i Grækenland = 150 Kilogr. = 300 d. Pund, som Vægt paa de joniske Øer (Talento) = 45.359 3 Kilogr. = 90.718 5 d. Pund.

Tallaro della regina, d. s. s. den østerrigske Maria Theresiadaler = 3 Kr. 74.22 Øre.
Tamlung, som Mønt ell. Vægt i Siam, d. s. s. Tumlung.
Tamping, Vægt for Sago paa Borneo = $53\frac{1}{5}$ eng. Pund = 24.131 1 fr. Kilogr. = 48.262 3 d. Pund.
Tan, Markmaal i Japan = 9.957 5 fr. Ares = 10 108.71 d. Kvadr. Fod = 0.180 5
Tan, Kornmaal i China, d. s. s. Tschi. [d. Td. Land.
Tanab, Markmaal i Chiwa = 40.969 5 fr. Ares = 41 591.71 d. Kvadr. Fod = 0.742 7 d. Td. Land.
Tanan, Kornmaal i Siam = 1 fr. Liter = 1.035 1 d. Potter.
Tang som Længdemaal i Japan, d. s. s. Djoo, og som Markmaal i Japan d. s. s.
Tanga, Mønt i Vest-Turkestan, d. s. s. Tenge. [Tan.
Tank, Vægt i Bombay.

	fr. Gram.	d. Pund.
Som Handelsvægt = $\frac{1}{7\frac{1}{2}}$ Bombay-Mun	176.397 1	0.352 794
— Perlevægt = 72 eng. Troy-Grains	4.665 5	
i Surate som Perlevægt = $46\frac{4}{5}$ —	3.032 6	

Tao, Kornmaal i Anam, d. s. s. Tëu.
Taong, Længdemaal i Ranguhn = 0.485 136 fr. Meter = 1.545 739 d. Fod.
Tara, en Pengesum i Siam = 400 000 Bat = 931 704 Kr.
Tarca, ældre Flademaal i Vera Cruz i Mexico = 6.320 2 fr. Ares = 6 416.18 d. Kvadr. Fod.
Taréa, Flademaal paa Santo Domingo = 210.514 5 fr. Kvadr. Meter = 2 137.116 0 d. Kvadr. Fod.
Taro, Mønt paa Malta = 12.24 Øre. Ligeledes forhen Mønt i Neapel af Værdi 61.18 Øre, og paa Sicilien, hvor den var = 1 neap. Carlino ell. = 30.59 Øre, se Mønttabel, Pag. 351.
Tassudsch, ældre Vægt for Rosenolie i Tyrkiet = 0.200 2 fr. Gram = 0.000 400 d. Pund.
Taulan, Handelsvægt i Pondicherri = 11.748 139 fr. Kilogr. = 23.496 279 d. Pund.
Tausendel, ældre Toldvægt i Østerrig = $\frac{1}{2}$ fr. Gram = $\frac{1}{1000}$ d. Pund.
Tausendstel, ældre Handelsvægt i Lübeck = $\frac{1}{2}$ fr. Gram = $\frac{1}{1000}$ d. Pund.
Tausendtheil, ældre Handelsvægt i Preussen = $\frac{1}{2}$ fr. Gram = $\frac{1}{1000}$ d. Pund.
Tavola, italiensk Flademaal.

	fr. Kv. Meter.	d. Kv. Fod.
Kirkestaten: Bologna, den ældre T.	14.447 6	146.670 5
Lombardiet-Venedig = 1 fr. Are.	100.000 0	1 015.187 0
Mailand, den ældre T.	27.271 6	276.857 4
Sardinien: Piemont, den ældre T.	38.009 6	385.868 4
Toscana, den ældre T.	34.064 6	345.819 2

Tean, engelsk Navn for Mønten Tiën i Kambodja.
Teea, Guld-, Sølv- og Diamantvægt paa Borneo = 0.414 245 fr. Gram.
Teffeh som Vægt i Tyrkiet for Silke fra Brussa = 610 Dirhem = 1.953 6 fr. Kilogr. = 3.907 2 d. Pund.
Teghâr ell. **Teghér,** Vægt.

Bagdâd	646.369 5	fr. Kilogr. =	1 292.739 1 d. Pund.
Bássora, for Korn	1 385.725 6	— =	2 771.451 1 —

Teh, Længdemaal i Ranguhn = 3.395 950 fr. Meter = 10.820 174 d. Fod.
Kvadr. **Teh,** Flademaal i Ranguhn = 11.532 473 fr. Kvadr. Meter = 117.076 2 d. Kvadr. Fod.
Tehr, ældre Maal for Tørv i Hamburg = 120 hamb. Kub. Fod = 2.824 1 fr. Kub. Meter = 91.348 1 d. Kub. Fod = 20.299 6 d. Korntdr.
Tela, Guldmønt i Vest-Turkestan, d. s. s. Tilla.
Teman, Maal for Ris i Mokka, d. s. s. Tomand.
Temen, Kornmaal i Tripolis i Afrika = 26.837 2 fr. Liter = 27.778 3 d. Potter = 1.543 2 d. Skpr.
Temin Boudjou, ældre Sølvmønt i Algérien = 16.56 Øre.
Tempo ell. **Hiyaku-Mongseng** = 100 japanesiske Sen, se Pag. 297.
Ten ell. **Teng,** Kornmaal i Ranguhn = 30.282 5 fr. Liter = 31.344 4 d. Potter = 1.741 4 d. Skpr. 1 T. afskallede Ris vejer 26.489 8 fr. Kilogr. = 52.979 6 d. Pund.
Tenge, Mønt i Vest-Turkestan. 1 Buchara = 54.85 Øre, i Chiwa = 41.13 Øre.
Teo, Kornmaal i Anam, d. s. s. Tëu.
Tercio, ældre Længdemaal i Mexico = 0.279 333 fr. Meter = 0.890 012 d. Fod.
Tercio, ældre Handelsvægt i Mexico = 69.009 4 fr. Kilogr. = 138.018 8 d. Pund.

	Libras.	fr. Kilogr.	d. Pund.
1 T. i Centralamerika			
for Indigo og Cochenille	150	69.014 0	138.027 9
— Sukker	100	46.009 3	92.018 6

Terha er i Marokko et Antal af 6 Stkr.

Terzarolo, ældre Vinmaal i Genua = 53 fr. Liter = 54.858 6 d. Potter.

Terzo, Maal for flydende Varer paa Malta.

	fr. Liter.	d. Pot.
For Vin og Brændevin	1.120 4	1.159 6
Olivenolie og Mælk	0.319 5	0.330 7

Tesa, som Længdemaal, se Favn, og som Brændemaal, se Favn Brænde.

1 Tesa Hø er i Piemont = 125 ældre Piedi manuali cubi = 5.022 6 fr. Stères = 162.461 9 d. Kub. Fod.

Testão, som Mønt, d. s. s. Tostão.

Testone, ældre italiensk Mønt.

Kirkestaten. 1 T. = 30 Bajocchi = 1 Kr. 16.08 Øre, se Mønttabel, Pag.
Toscana. 1 T. = 2 Lire toscane = 1 Kr. 21.04 Øre. [350.

Tëu, Kornmaal i China.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Fjdkr.
den almindelige	10.310 0	10.671 6	2.371 5
— lille	4.124 0	4.268 6	0.948 6

der findes for øvrigt Tëu-Maal af mange Størrelser.

Tëu, Kornmaal i Anam = 56 fr. Liter = 57.963 8 d. Potter = 3.220 2 d. Skpr.

1 T. Ris har i Øvrekambodja en Vægt = 14.515 0 fr. Kilogr. = 29.029 9 [d. Pund.

Thaht, Længdemaal i Anam, d. s. s. Caivai.

Thaler, Møntenhed i Nordtyskland indtil 1875; i Følge Overenskomsten i Wien af 24 Jan. 1857 udmøntedes den i den saakaldte 30-Thalerfod, men før den Tid i den saakaldte 14-Thalerfod.

	Værdi.	se Mønttabel,
Braunschweig, fra 1857—75	2 Kr. 66.67 Øre.	Pag. 357
— — 1835—57	2 — 67.26 —	— 357
Hannover, fra 1858—74	2 — 66.67 —	— 359
— — 1834—58	2 — 67.26 —	— 359
Mecklenburg-Schwerin, fra 1848—73 . . .	2 — 67.26 —	— 360
— — 1829—48 . . .	3 — 11.81 —	— 360
Mecklenburg-Strelitz, fra 1848—73	2 — 67.26 —	— 360
— før 1848	3 — 11.81 —	— 360
Oldenburg, fra 1857—74	2 — 66.67 —	— 361
— — 1846—57	2 — 67.26 —	— 361
— før 1846 1 Th. Guld	2 — 95.24 —	
— — 1846 1 — Courant	2 — 59.23 —	— 361
Fyrstend. Birkenfeld, fra 1838—57 . . .	2 — 67.26 —	— 361
Preussen, fra 1857—74	2 — 66.67 —	— 362
— før 1857	2 — 67.26 —	— 362
Sachsen, fra 1857—74	2 — 66.67 —	— 362
— — 1841—57	2 — 67.26 —	— 362
— før 1841 Th. ell. Reichsthaler . .	2 — 80.63 —	
Sachsen-Weimar, fra 1857—75	2 — 66.67 —	— 363
— — 1841—57	2 — 67.26 —	— 363
— før 1841 den lovmæss. Værdi	2 — 80.63 —	
— — 1841 — gangbare —	2 — 64.12 —	

Thaler ell. **Thaler Gold,** Møntenhed i Bremen før 1872 af Værdi = 2 Kr. 95.24 Øre, Sølvmønter, se Mønttabel, Pag. 358.

I Hamburg regnedes 1 Thaler Banco = 3 Mark Banco, af Værdi altsaa, fra 1846—68 = 4 Kr. 4.51 Øre, fra 1868—73 = 4 Kr. 4.49 Øre, og ved Banco-Valutaens Ophør i 1873 = 4 Kroner. 1 Thaler Courant regnedes indtil 1856 = 3 Mark C. af Værdi 3 Kr. 30.15 Øre, efter den Tid = $2\frac{1}{2}$ Mark C. ell. = 2 Kr. 66.67 Øre.

I Lübeck var 1 Thaler Courant ligesom i Hamburg = 3 Mark C. før 1856 og $2\frac{1}{2}$ Mark C. efter 1856, ell. af Værdi = 3 Kr. 30.15 Øre før 1856 og 2 Kr. 66.67 Øre efter den Tid.

Thang, Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Siam	20.000 0	20.701 4	1.150 1
Øvrekambodja	112.000 0	115.927 7	6.440 4

Thang, Vægt i Øvrekambodja = 30.239 5 Kilogr. = 60.479 0 d. Pund.

Theer, ældre Maal for Tørv i Hamburg, d. s. s. Tehr.

Theil, ældre Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Linier.
Hamburg, $\frac{1}{9\,6}$ hamb. Fuss	0.002 985	0.009 511	1.369 6
— ell. $\frac{1}{1\,2\,0\,0}$ rhinl. Fuss	0.000 262	0.000 833	0.120 0
Lübeck, $\frac{1}{9\,6}$ lübeck. Fuss	0.002 996	0.009 546	1.374 6

Theok, Længdemaal i Anam, d. s. s. Thuok.

Third, Længdemaal i England = $\frac{1}{1\,7\,2\,8}$ eng. Tom. = 0.000 015 fr. Meter = 0.000 047 d. Fod = 0.000 562 d. Tom.

Thoa vang, Guldbarre, som i Anam benyttes som Betalingsmiddel i Værdi = 127½ spanske Pjaster = 490 Kr. 38 Øre.

Thousand, det engelske Navn for Tusinde.

Thread, eng. Garnmaal, se Pag. 17.

Threepence, eng. Sølvmønt lig 3 Pence ell. = 22.70 Øre, se Mønttabel, Pag. 367, under Jamaica.

Thuok, Længdemaal i Anam.

	fr. Meter.	d. Fod.
Til Handelsbrug	0.638 800	2.035 345
— Landmaaling	0.485 000	1.545 307
— Skibsmaaling	0.420 000	1.338 204

Kvadr. **Thuok,** Flademaal i Anam = 0.235 225 fr. Kvadr. Meter = 2.387 974 d. Kvadr. Fod.

Kub. **Thuok,** Kubikmaal i Anam = 0.114 084 fr. Kub. Meter = 3.690 152 d. Kub. Fod.

Tiayang, Vægt for Korn, Ris og Salt i Cheribon paa Java = 1 230.419 3 fr. Kilogr. = 2 460.838 6 d. Pund.

Tibbar, Guldstøv, der paa Kysten af Guinea benyttes som Betalingsmiddel i Stedet for Mønt, se Pag. 201.

Tical, det engelske Navn for Vægten Kyat i Ranguhn.

Tiehdch i Nigerdeltaet i Øvreguinea, d. s. s. Cowries.

Tiën, Mønt i Kambodja = 5.49 Øre.

Tientje, det almindelige Navn i Holland for den hollandske Wilhelmd'or, af Værdi 15 Kr. 1.91 Øre.

Tierce, Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
England, den nuværende T.	190.830 4	197.522 6
— — gml. T.	158.983 0	164.558 3
Hamburg, for franske Vine	144.909 5	149.991 3
Holland, — — —	145.522 5	150.625 7

Tierce, som Maal for tørre Varer.

	eng. Pund.	fr. Kilogr.	d. Pund.
England. 1 Tierce salt Oxekjød,			
Mess Beef og Navy	304	137.892 2	275.784 3
India	336	152.407 1	304.814 3

	fr. Liter.	d. Potter.
Guyana, britisk, for Sukker	158.983 0	164.558 3
Nordam. Fristater, for Oliefrø og Thimotheefrø	246.666 8	255.317 1

	eng. Pund.	fr. Kilogr.	d. Pund.
Fisk	300	136.077 8	272.155 6
salt Kjød og Flæsk	304	137.892 2	275.784 3

Tierçon, Vinmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.
Frankrig, ved Detaillehandel	89.406 5	92.541 9
— — en gros Handel	91.315 8	94.518 1
Bordeaux	152.000 0	157.330 4
Haïti = 60 gml. eng. Vin-Gallons	227.118 6	235.083 3
1 T. Sirup paa Martinique var = ...	246.045 1	254.673 6

Tikal ell. **Bat,** Mønt i Siam = 2 Kr. 32.93 Ø., se Møntt, Pag. 370, und. Bankok.

Tilla, Guldmønt i Vest-Turkestan = 11 Kr. 51.75 Øre, i Buchara er den = 21, i Chiwa = 28 Tenge.

Timbang, Vægt paa Java = 307.604 8 fr. Kilogr. = 615.209 6 d. Pund.

Timinudschud, Sølvmønt i Marokko = 2 Uckie, lovmæssig har den en Værdi = 22.15 Øre, men i den daglige Handel kun 12.52 Øre.

Timmer, svensk Navn for Zimmer i Skindhandelen = 80 Stkr.

Tinaja, Maal for flydende Varer paa Philippinerne = 62.903 7 fr. Liter = 65.109 6 d. Potter.

Tippree, Vægt for Korn og Ris i Bombay.

	fr. Gram.	d. Pund.
for Korn	158.757 4	0.317 515
— Ris	52.238 8	0.104 478

Tjanje, Mønt i Vest-Turkestan, d. s. s. Tenge.
Tjog, svensk Navn for Snes = 20 Stkr.
Tlaco, Kobbermønt i Mexico = $\frac{1}{8}$ Real = 6.11 Øre.
To, Maal for tørre og flydende Varer i Japan = 18.148 7 fr. Liter = 18.785 1 d. Potter = 1.043 6 d. Skpr.
Tobe, Længdemaal i Sansibar = 3.657 567 fr. Meter = 11.653 740 d. Fod.
Tobla, Kornmaal i Sansibar, d. s. s. Tabla.
Tod, engelsk Uldvægt = 28 eng. Pund = 12.700 6 fr. Kilogr. = 25.401 2 d. Pund.
Toesa som Længdemaal i Spanien og i Buenos-Ayres, d. s. s. Braza.
Toise, ældre Længdemaal i Frankrig og Schweiz.

	fr. Meter.	d. Fod.
Frankrig (Toise usuelle)	2.000 000	6.372 400
— (Toise de Pérou)	1.949 036	6.210 019
Lyon	2.563 186	8.166 822
Schweiz	1.800 000	5.735 160

Kvadr. **Toise,** gml. fransk Flademaal (T. de Pérou) = 3.798 743 fr. Kvadr. Meter = 38.564 341 d. Kvadr. Fod.
Kub. **Toise,** gml. fransk Kubikmaal (T. de Pérou) = 7.403 887 fr. Kub. Meter = 239.485 306 d. Kub. Fod.

	fr. Kv. Meter.	d. Kv. Fod.
Toise-ligne, gml. fr. Flademaal	0.004 397	0.044 635
Toise-pied, — —	0.633 124	6.427 390
Toise-point, — —	0.000 366	0.003 720
Toise-pouce, — —	0.052 760	0.535 616

	fr. Kub. Meter.	d. Kub. Fod.
Toise-toise-ligne, gml. fr. Kubikmaal	0.008 569	0.277 182
Toise-toise-pied, — —	1.233 981	39.914 218
Toise-toise-point, — —	0.000 714	0.023 099
Toise-toise-pouce, — —	0.102 832	3.326 185

Toise, som Brændemaal i Schweiz, se Favn Brænde.
Tokens, fælles Navn i Singapur for Kobbermønterne paa 1 og $\frac{1}{2}$ Cent.
Tol, gammel dansk Navn for Tomme.
Tola, Vægt i Bengalen og engelsk Ostindien, af den saakaldte Ny Bazar-Vægt = 180 eng. Troy-Grains = 11.663 8 fr. Gram = 0.023 328 d. Pund.
Tola, Guld og Sølvvægt i Asien.

	fr. Gram.
Benares = 215 eng. Tr. Grains	13.931 774
Bengalen, ogsaa til Mønter og Ædelstene	11.663 811
den ældre = $224\frac{7}{12}$ eng. Tr. Grains	14.552 764
Patna = 209 — —	13.542 981
Bombay = 179 — —	11.599 012
Surate = $187\frac{1}{5}$ — —	12.130 364

Tolft, svensk Navn for Tylt = 12 Stkr.
Toll, Garnmaal i Kønigsberg, se Pag. 164.
Tomân, Mønt i Bássora = 20 Kran = 7 Kr. 20 Øre.
i Persien, en Guldmønt = 10 000 Dinâr af Værdi = 7 Kr. 20 Øre, se Mønttabel, Pag. 346. Den ældre Tomân havde i fuldvægtig Tilstand en Værdi = 8 Kr. 21.38 Øre, se Mønttabel, Pag. 346, men saaledes som den hyppigst forekom omtrent samme Værdi som den nye.
i Sansibar er 1 T. = 46.64 Øre.
Tomand, som Vægt for Ris i Mokka = $187\frac{1}{6}$ eng. Pund = 84.897 4 fr. Kilogr. = 169.794 8 d. Pund.
Tomin, Sølvmønt i Bolivia = $\frac{1}{5}$ Boliviano, se Pag. 366.
Tomin, Længdemaal i Marokko = 0.071 341 fr. Meter = 0.227 305 d. Fod = 2.727 7 d. Tom.
Tomine, Guld- og Sølvvægt.

	fr. Gram.
Mexico, som Guldvægt	0.575 116
— — Sølvvægt	0.599 079
Paraguay	0.599 063
Spanien, den gml. castilianske	0.599 079
Uruguay	0.598 177

Tomme, Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Baden (Zoll)	0.030 000	0.095 586	1.147 0
Baiern (Zoll)	0.024 322	0.077 493	0.929 9
— (Decimal-Zoll)	0.029 186	0.092 992	1.115 9

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Rhinbaiern (Zoll)	0.027 778	0.088 506	1.062 1
Belgien (Pouce)	0.026 073	0.083 073	0.996 9
Bryssel (Pouce)	0.025 068	0.079 872	0.958 5
Lüttich ($\frac{1}{10}$ St. Huberts Fod)	0.029 470	0.093 897	1.126 8
— ($\frac{1}{10}$ St. Lamberts Fod)	0.029 180	0.092 972	1.115 7
Braunschweig (Zoll)	0.023 780	0.075 768	0.909 2
— (Lachterzoll)	0.023 991	0.076 439	0.917 3
Bremen (Zoll), $\frac{1}{12}$ Fuss	0.024 113	0.076 827	0.921 9
— $\frac{1}{10}$ —	0.028 935	0.092 193	1.106 3
Buenos-Ayres (Pulgada)	0.024 056	0.076 646	0.919 7
Chile (Pulgada)	0.023 542	0.075 008	0.900 1
Cuba og Curassao (Pulgada)	0.023 548	0.075 028	0.900 3
Danmark, Duodecimal-T.	0.026 154	0.083 333	1.000 0
— Decimal-T.	0.031 385	0.100 000	1.200 0
England (Inch)	0.025 400	0.080 929	0.971 1
Frankfurt a. M. ($\frac{1}{10}$ Feldschuh)	0.035 576	0.113 353	1.360 2
— ($\frac{1}{10}$ Waldschuh)	0.045 108	0.143 722	1.724 7
— ($\frac{1}{12}$ Werkschuh)	0.023 718	0.075 569	0.906 8
Frankrig (Pouce usuel)	0.027 778	0.088 506	1.062 1
— ($\frac{1}{12}$ Pied de roi)	0.027 070	0.086 250	1.035 0
Marseille (Pouce)	0.027 954	0.089 068	1.068 8
Nizza (Oncia ell. Pollicio)	0.021 806	0.069 479	0.833 8
Hamburg (Zoll), $\frac{1}{12}$ hamb. Fuss	0.023 881	0.076 090	0.913 1
— $\frac{1}{12}$ rhinl. —	0.026 154	0.083 333	1.000 0
Hannover (Zoll), $\frac{1}{12}$ Fuss	0.024 341	0.077 557	0.930 7
— $\frac{1}{10}$ Dec. Fuss	0.046 736	0.148 909	1.786 9
— (Lachterzoll)	0.023 998	0.076 462	0.917 5
Hessen-Darmstadt (Zoll)	0.025 000	0.079 655	0.955 9
Holland (Duim), $\frac{1}{11}$ amst. Voet	0.025 739	0.082 011	0.984 1
— $\frac{1}{12}$ rhinl. —	0.026 162	0.083 358	1.000 3
Japan (Sun ell. Sung)	0.030 364	0.096 747	1.161 0
Kirkestaten: Bologna (Oncia)	0.031 675	0.100 923	1.211 1
Rom (Oncia)	0.018 599	0.059 261	0.711 1
Lombardiet-Venedig: Mailand (Oncia)	0.049 578	0.157 966	1.895 6
— — (Dito)	0.036 265	0.115 549	1.386 6
Venedig (Oncia), $\frac{1}{12}$ Piede	0.028 978	0.092 329	1.108 0
— $\frac{1}{12}$ Braccio da lana	0.056 950	0.181 453	2.177 4
— $\frac{1}{12}$ — da seta	0.053 227	0.169 591	2.035 1
Lübeck (Zoll)	0.023 968	0.076 367	0.916 4
— ved Skibsmaaling	0.024 250	0.077 266	0.927 2
Malta (Oncia ell. Pollicio)	0.021 771	0.069 368	0.832 4
Mecklenb.-Schw., $\frac{1}{12}$ mecklenb. Fuss	0.023 874	0.076 068	0.912 8
— $\frac{1}{12}$ lübecker —	0.024 250	0.077 266	0.927 2
— $\frac{1}{12}$ rostocker —	0.023 975	0.076 389	0.916 7
Mecklenb.-Strelitz (Werkzoll)	0.026 154	0.083 333	1.000 0
Mexico (Pulgada)	0.023 278	0.074 168	0.890 0
— (Pulgada de ribera)	0.025 218	0.080 348	0.964 2
Neapel (Oncia)	0.022 046	0.070 243	0.842 9
Norge	0.026 145	0.083 304	0.999 6
Oldenburg (Zoll)	0.024 657	0.078 561	0.942 7
Paraguay (Pulgada)	0.023 293	0.074 217	0.890 6
Perù (Pulgada)	0.023 542	0.075 008	0.900 1
Polen (Calów)	0.024 000	0.076 469	0.917 6
Portugal (Pollegada)	0.027 500	0.087 620	1.051 4
— (Pollegada fra 1756)	0.020 020	0.063 788	0.765 5
Preussen (Zoll)	0.026 154	0.083 333	1.000 0
— (Lachterzoll)	0.026 154	0.083 333	1.000 0
Rusland (Duim)	0.025 400	0.080 929	0.971 1
Reval	0.026 715	0.085 121	1.021 5
Sachsen (Zoll), $\frac{1}{12}$ regulirte Fuss	0.023 599	0.075 192	0.902 3
— $\frac{1}{10}$ Decimal —	0.042 950	0.136 849	1.642 2

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Leipzig (Zoll), $\frac{1}{1\frac{1}{2}}$ Baufuss	0.023 596	0.075 181	0.902 2
— $\frac{1}{1\frac{1}{2}}$ Werkfuss	0.023 542	0.075 008	0.900 1
Sachsen-Weimar (Zoll)	0.023 498	0.074 870	0.898 4
— (Decimalzoll)	0.045 117	0.143 750	1.725 0
Sardinien (Oncia): Genua	0.020 673	0.065 869	0.790 4
Piemont	0.042 814	0.136 413	1.637 0
Schweiz (Pouce)	0.030 000	0.095 586	1.147 0
Sicilien (Oncia)	0.021 508	0.068 529	0.822 4
Slesvig og Holsten (Zoll)	0.023 881	0.076 090	0.913 1
Spanien (gml. castil. Pulgada)	0.023 220	0.073 982	0.887 8
i Madrid (Pulgada)	0.023 417	0.074 610	0.895 3
Sverige (Tum), efter 1863	0.029 691	0.094 600	1.135 2
— før 1863	0.024 742	0.078 832	0.946 0
Uruguay (Pulgada)	0.023 861	0.076 026	0.912 3
Würtemberg (Zoll)	0.028 649	0.091 282	1.095 4
Østerrig (Zoll)	0.026 340	0.083 925	1.007 1
— (Decimalzoll)	0.018 965	0.060 426	0.725 1
Bøhmen (Zoll)	0.024 698	0.078 693	0.944 3
Kvadr. **Tomme**, Flademaal.	fr. Kv. Meter.	d. Kv. Fod.	d. Kv. Tom.
Baden (Kvadr. Zoll)	0.000 900	0.009 137	1.315 7
Baiern (Kvadr. Zoll)	0.000 592	0.006 005	0.864 8
Rhinbaiern (Kvadr. Zoll)	0.000 772	0.007 833	1.128 0
Belgien (Kvadr. Pouce)	0.000 680	0.006 901	0.993 8
Braunschweig (Kvadr. Zoll)	0.000 565	0.005 741	0.826 7
Bremen (Kvadr. Zoll)	0.000 581	0.005 902	0.849 9
Buenos-Ayres (Kvadr. Pulgada)	0.000 579	0.005 875	0.845 9
Chile (Kvadr. Pulgada)	0.000 554	0.005 626	0.810 2
Cuba og Curassao (Kvadr. Pulgada)	0.000 554	0.005 629	0.810 6
Danmark, Duodecimalmaal	0.000 684	0.006 944	1.000 0
— Decimalmaal	0.000 985	0.010 000	1.440 0
England (Kvadr. Inch)	0.000 645	0.006 549	0.943 1
Frankfurt a. M. (Kvadr. Feldzoll)	0.001 266	0.012 849	1.850 2
— (Kvadr. Waldzoll)	0.002 035	0.020 656	2.974 5
— (Kvadr. Werkzoll)	0.000 563	0.005 711	0.822 3
Frankrig (Kvadr. Pouce)	0.000 733	0.007 439	1.071 2
Hamburg (Kvadr. Zoll)	0.000 570	0.005 790	0.833 7
Hannover (Kvadr. Zoll)	0.000 593	0.006 015	0.866 2
Hessen-Darmstadt (Kvadr. Zoll)	0.000 625	0.006 345	0.913 7
Kirkestaten: Rom (Kvadr. Oncia)	0.000 346	0.003 512	0.505 7
Lombard.-Venedig: Mailand (Kv. Oncia)	0.002 458	0.024 953	3.593 2
Venedig (Kvadr. Oncia)	0.000 840	0.008 525	1.227 6
Lübeck (Kvadr. Zoll)	0.000 574	0.005 832	0.839 8
ved Skibsmaaling	0.000 588	0.005 970	0.859 7
Mecklenb.-Schw., (mecklenb. Kv. Zoll)	0.000 570	0.005 786	0.833 2
— (lübecker —)	0.000 588	0.005 970	0.859 7
— (rostocker —)	0.000 575	0.005 835	0.840 3
Mecklenb.-Strelitz (Kvadr. Zoll)	0.000 684	0.006 944	1.000 0
Mexico (Kvadr. Pulgada)	0.000 542	0.005 501	0.792 1
Neapel (Kvadr. Oncia)	0.000 486	0.004 934	0.710 5
Norge	0.000 684	0.006 940	0.999 3
Oldenburg (Kvadr. Zoll)	0.000 608	0.006 172	0.888 7
Perù (Kvadr. Pulgada)	0.000 554	0.005 626	0.810 2
Portugal (Kvadr. Pollegada)	0.000 756	0.007 677	1.105 5
Preussen (Kvadr. Zoll)	0.000 684	0.006 944	1.000 0
Rusland (Kvadr. Duim)	0.000 645	0.006 549	0.943 1
Sachsen (regulirte Kvadr. Zoll)	0.000 557	0.005 654	0.814 1
— (Decimal Kvadr. Zoll)	0.001 845	0.018 728	2.696 8
Leipzig (Kvadr. Bau-Zoll)	0.000 557	0.005 652	0.813 9
— (— Werk-Zoll)	0.000 554	0.005 626	0.810 2
Sachsen-Weimar (Kvadr. Zoll)	0.000 552	0.005 606	0.807 2
— (Decimal Kvadr. Zoll)	0.002 036	0.020 664	2.975 6

	fr. Kv. Meter.	d. Kv. Fod.	d. Kv. Tom.
Sardinien (Kvadr. Oncia): Genua . . .	0.000 427	0.004 339	0.624 8
Piemont	0.001 833	0.018 609	2.679 6
Schweiz (Kvadr. Pouce)	0.000 900	0.009 137	1.315 7
Sicilien (Kvadr. Oncia)	0.000 463	0.004 696	0.676 3
Slesvig og Holsten (Kvadr. Zoll)	0.000 570	0.005 790	0.833 7
Spanien (gml. castil. Kvadr. Pulgada) .	0.000 539	0.005 473	0.788 2
i Madrid	0.000 548	0.005 567	0.801 6
Sverige (Kvadr. Tum), efter 1863 . . .	0.000 882	0.008 949	1.288 7
— — før 1863	0.000 612	0.006 215	0.894 9
Uruguay (Kvadr. Pulgada)	0.000 569	0.005 780	0.832 3
Würtemberg (Kvadr. Zoll)	0.000 821	0.008 332	1.199 9
Østerrig (Kvadr. Zoll)	0.000 694	0.007 043	1.014 2
— (Decimal Kvadr. Zoll)	0.000 360	0.003 651	0.525 8
Bøhmen (Kvadr. Zoll)	0.000 610	0.006 193	0.891 7
Kub. **Tomme,** Kubikmaal.	fr. Kub. Meter.	d. Kub. Fod.	d. Kub. Tom.
Baden (Kub. Zoll)	0.000 027	0.000 873	1.509 1
Baiern (Kub. Zoll)	0.000 014	0.000 465	0.804 2
Rhinbaiern (Kub. Zoll)	0.000 021	0.000 693	1.198 0
Belgien (Kub. Pouce)	0.000 018	0.000 573	0.990 7
Braunschweig (Kub. Zoll)	0.000 013	0.000 435	0.751 6
Bremen (Kub. Zoll)	0.000 014	0.000 453	0.783 6
Buenos-Ayres (Kub. Pulgada)	0.000 014	0.000 450	0.778 1
Chile (Kub. Pulgada)	0.000 013	0.000 422	0.729 2
Cuba og Curassao (Kub. Pulgada) . . .	0.000 013	0.000 422	0.729 8
Danmark, Duodecimalmaal	0.000 018	0.000 579	1.000 0
— ved Tømmer	0.002 576	0.083 333	144.000 0
England (Kub. Inch)	0.000 016	0.000 530	0.915 9
Frankfurt a. M. (Feld-Zoll)	0.000 045	0.001 456	2.516 8
— (Wald-Zoll)	0.000 092	0.002 969	5.129 9
— (Werk-Zoll)	0.000 013	0.000 432	0.745 7
Frankrig (Kub. Pouce)	0.000 020	0.000 642	1.108 7
Hamburg (Kub. Zoll)	0.000 014	0.000 441	0.761 2
Hannover (Kub. Zoll)	0.000 014	0.000 467	0.806 1
Hessen-Darmstadt (Kub. Zoll)	0.000 016	0.000 505	0.873 3
Lombard.-Vened.: Mailand (Kub. Oncia)	0.000 122	0.003 942	6.811 3
Venedig (Kub. Oncia)	0.000 024	0.000 787	1.360 1
Lübeck (Kub. Zoll)	0.000 014	0.000 445	0.769 6
— ved Skibsmaaling	0.000 014	0.000 461	0.797 1
Mecklenb.-Schw. (mecklenb. Kub. Zoll)	0.000 014	0.000 440	0.760 6
— (lübecker —)	0.000 014	0.000 461	0.797 1
— (rostocker —)	0.000 014	0.000 446	0.770 3
Mecklenb.-Strelitz (Kub. Zoll)	0.000 018	0.000 579	1.000 0
Mexico (Kub. Pulgada)	0.000 013	0.000 408	0.705 0
Neapel (Kub. Oncia)	0.000 011	0.000 347	0.598 9
Norge	0.000 018	0.000 578	0.998 9
Oldenburg (Kub. Zoll)	0.000 015	0.000 485	0.837 8
Perù (Kub. Pulgada)	0.000 013	0.000 422	0.729 2
Portugal (Kub. Pollegada)	0.000 021	0.000 673	1.162 4
Preussen (Kub. Zoll)	0.000 018	0.000 579	1.000 0
Rusland (Kub. Duim)	0.000 016	0.000 530	0.915 9
Sachsen (regulirte Kub. Zoll)	0.000 013	0.000 425	0.734 6
Leipzig (Kub. Bau-Fuss)	0.000 013	0.000 425	0.734 3
— (Kub. Werk-Fuss)	0.000 013	0.000 422	0.729 2
Sardinien (Kub. Oncia): Genua	0.000 009	0.000 286	0.493 8
Piemont	0.000 078	0.002 538	4.386 5
Schweiz (Kub. Pouce)	0.000 027	0.000 873	1.509 1
Sicilien (Kub. Oncia)	0.000 010	0.000 322	0.556 1
Slesvig og Holsten (Kub. Zoll)	0.000 014	0.000 441	0.761 2
Spanien (gml. castil. Kub. Pulgada) . .	0.000 013	0.000 405	0.699 7
i Madrid	0.000 013	0.000 415	0.717 7
Sverige (Kub. Tum) efter 1863	0.000 026	0.000 847	1.462 9

	fr. Kub. Meter.	d. Kub. Fod.	d. Kub. Tom.
Sverige (Kub. Tum), før 1863	0.000 015	0.000 490	0.846 6
Uruguay (Kub. Pulgada)	0.000 014	0.000 439	0.759 3
Würtemberg (Kub. Zoll)	0.000 024	0.000 761	1.314 3
Østerrig (Kub. Zoll)	0.000 018	0.000 591	1.021 4
Bøhmen (Kub. Zoll)	0.000 015	0 000 487	0.842 1

Tomolo, ældre Markmaal paa Sicilien = 10.914 1 fr. Ares = 11 079.87 d. Kvadr. [Fod = 0.197 9 d. Td. Land.

Tomolo, ældre italiensk Kornmaal.

Neapel	55.545 1 fr. Liter	= 57.493 0 d. Potter	= 3.194 1 d. Skpr.
Sicilien	17.357 8 —	= 17.966 6 —	= 0.998 1 —
1 T. Hvede vejede $15\frac{3}{4}$ Rotoli	12.496 4 Kilogr.	= 24.992 7 d. Pund.	
i Messina, 1 T. Hørfrø 16 Rotoli	12.694 7 —	= 25.389 4 —	
1 T. Kastanier $15\frac{7}{10}$ R.	12.456 7 —	= 24.913 4 —	

Tompong, Vægt i Natal paa Sumâtra for Benzoe = 36.287 4 fr. Kilogr. = 72.574 8 d. Pund.

	fr. Liter.	d Potter.	
Ton, hollandsk Kornmaal = 2 Mudden	200.000 0	207.013 7	1.437 6 Korntd.
den ældre Ton for Korn	139.070 0	143.947 0	0.999 6 —
— — Kalk	121.375 0	125.631 4	0.872 4 —
— — Tørv	220.000 0	227.715 1	1.581 4 —
— — Stenkul	170.000 0	175.961 6	0.999 8 Kultd.
— — Øl	157.248 0	162.762 4	1.196 8 Øltd.

Ton, Handelsvægt.

	eng. Pund.	fr. Kilogr.	d. Pund.
England = 20 Cwt.	2 240	1 016.047 5	2 032.095 1
Som Vægt for Kul siden 1836	2 240	1 016.047 5	2 032.095 1
1 Ton Havremel = 16 Bolls	2 240	1 016.047 5	2 032.095 1
Mauritius. 1 T. = 2000 gml. fr. Pund	...	979.011 6	1 958.023 2
Nordam. Fristater, enten	2 000	907.185 3	1 814.370 6
— eller	2 240	1 016.047 5	2 032.095 1
se videre herom Pag. 234 og 259.			
Norge, efter 1 Juli 1879	...	1 000.000 0	2 000.000 0
Nyholland	2 240	1 016.047 5	2 032.095 1
1 Ton Hvedemel i Melbourne	2 000	907.185 3	1 814.370 6
Pulo Pinang = 16 Cwt.	1 792	812.838 0	1 625.676 1
Rusland. 1 Ton = 63 Pud	...	1 031.969 1	2 063.938 3
Sandwichsøerne	2 000	907.185 3	1 814.370 6

Ton er det Maal, hvormed nu næsten alle Nationer betegne deres Skibes saakaldte Tonnage (tidligere benævnet ved Drægtighed). Den anvendte Ton er den engelske Register-Ton, indført i Danmark 1 Oct. 1867, England 1 Maj 1855, Finland 1 Juni 1877, Frankrig 1 Juni 1873, Grækenland 1 Juli 1878, Holland 1 Jan. 1876, Italien 1 Juli 1873, Nordam. Fristater 1 Jan. 1865, Norge 1 Apr. 1876, Rusland 1 Jan. 1880, Spanien 1 Jan. 1876, Sverige 1 Apr. 1875, Tyskland 1 Jan. 1873 og Østerrig 1 Sept. 1871. Ligeledes benyttes den samme Ton for Skibe fra den argentinske Republik og fra Chile, samt siden 1 Juli 1878 for Skibe, bestemte til Sejlads paa Donau og gjennem Suez-Kanalen.

Det kubiske Indhold af samtlige til Brug egnede Rum findes, udtrykt i danske Kub. Fod, og dette divideret med 91.59 (100 eng. Kub. Fod = 91.59 d. Kub. Fod) giver Antallet af Tons. Den danske Lov for Skibsmaaling er af 13 Marts 1867 og Instructionen desangaaende er af 7 Sept. s. A. med tilhørende Tillæg samt Skibsmaalings-Cirkulæren Nr. 15 af 1 Aug. 1878. Paa Maalebrevene anføres saa vel Antal af Tons som Kub. Meter, idet 1 Kub. Meter regnes = 0.353 Ton og 1 Ton = 2.83 Kub. Meter.

Forholdet imellem den danske eller engelske Register-Ton og de Skibsmaal, som af fremmede Skibe benyttedes efter 1867, er følgende:

		danske ell. eng. Tons.	1 d. ell. eng. Ton =
Belgien.	Tonneau	0.95	1.05 belg. T.
Bremen.	Schiffslast, før 1873	1.54	0.65 br. S.
Danmark.	Ton, efter 1867	1.00	1.00 d. T.
England.	Ton, efter 1855	1.00	1.00 eng. T.
Finland.	Ton, efter 1877	1.00	1.00 f. T.
—	Læst, før 1877	1.92	0.52 f. L.

	danske ell. eng. Tons.	1 d. ell. eng. Ton =
Frankrig. Tonneau, efter 1873	1.00	1.00 fr. T.
— — før 1873	0.95	1.05 fr. T.
Grækenland. Tonne, efter 1878	1.00	1.00 gr. T.
Hamburg. Schiffslast, før 1873	2.38	0.42 hamb. S.
Hannover. Commercelæst, før 1873	2.22	0.45 han. C.
Holland. Ton, efter 1876	1.00	1.00 holl. T.
— Tonne, før 1876	0.95	1.05 — T.
— Læst, — 1876	1.82	0.55 — L.
Italien. Ton, efter 1873	1.00	1.00 it. T.
— Tonelata, før 1873	0.91	1.10 - T.
Lübeck. Schiffslast, før 1873	1.67	0.60 l. S.
Mecklenburg. Last, før 1873	2.63	0.38 m. L.
Nordam. Fristater. Ton, efter 1865	1.00	1.00 n. T.
Norge. Ton, efter 1876	1.00	1.00 n. T.
— Commercelæst, før 1876	2.08	0.48 n. C.
Oldenburg. Schiffslast, før 1873	1.54	0.65 oldb. S.
Portugal. Tonelada	0.83	1.20 port. T.
Preussen. Schiffslast, før 1873	1.50	0.67 pr. S.
Rumænien. Ton	1.00	1.00 rum. T.
Rusland. Ton, efter 1880	1.00	1.00 russ. T.
— Læst, før 1880	1.92	0.52 — L.
Slesvig og Holsten. Commercelæst, før 1873	1.96	0.51 s.-h. C.
Spanien. Tonelada, efter 1876	1.00	1.00 sp. T.
— — før 1876	0.87	1.15 —
Sverige. Ton, efter 1875	1.00	1.00 sv. T.
— Nylæst for Sejlskibe, før 1875	3.03	0.33 - N.
— — — Pass. Dampskibe, før 1875	4.00	0.25 - N.
Tyskland. Ton, efter 1873	1.00	1.00 t. T.
— Kub. Meter, efter 1873	0.353	2.83 K. M.
Østerrig. Ton, efter 1871	1.00	1.00 ø. T.
— Tonne, før 1871	0.82	1.22 - T.

Ton of shipping er i England, Nordamerika og Nyholland for ikke specificeret Skibslast i Rumfang = 40 eng. Kub. Fod = 1.132 6 fr. Kub. Meter = 36.636 4 d. Kub. Fod, og i Vægt i Reglen 2000 eng. Pund = 907.185 3 fr. Kilogr. = 1814.370 6 d. Pund. Paa Mauritius 42 gml. fr. Kub. Fod = 1.439 6 fr. Kub. Meter = 46.566 6 d. Kub. Fod, og i Vægt = 2000 gml. fr. Pund = 979.011 6 fr. Kilogr. = 1958.023 2 d. Pund. For enkelte navngivne Varer anføres her exempelvis:

			fr. Kub. M.	d. Kub. Fod.
Ceylon. Tømmer	50	eng. Kub. Fod.	1.415 8	45.795 4
England. Tilhugget Tømmer	50	—	1.415 8	45.795 4
— Utilhugget —	40	—	1.132 6	36.636 4
Nordamer. Bygnings —	48	—	1.359 2	43.963 6
— Hø	100	—	2.831 6	91.590 9
Mauritius. Tilhugget Tømmer	32	fr. Kub. Fod.	1.096 9	35.479 3

	gml. fr. Pund.	fr. Kilogr.	d. Pund.
Kaffe og Kornvarer	1 400	685.308 1	1 370.616 2
Krydderier	1 000	489.505 8	979.011 6

Tonelada, Kornmaal.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Buenos-Ayres	10.289 8	1 065.07	7.396 3
Uruguay	10.295 4	1 065.64	7.400 3

Tonelada, Maal for flydende Varer.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.
Portugal, til Vin	10.044 4	1 039.66
— - andre flydende Varer	8.705 1	901.04
Porto, til Vin	10.653 1	1 102.67
Spanien: Barcelona	9.646 1	998.44
Taragona	11.091 1	1 148.01

Tonelada, Handelsvægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Buenos-Ayres = 2000 Libras	918.734 7	1 837.469 4
Chile, enten = 1 eng. Ton	1 016.047 5	2 032.095 1
eller = 2000 Libras	920.000 0	1 840.000 0

		fr. Kilogr.	d. Pund.
Paraguay	2 000 Libras.	920.160 0	1 840.320 0
Perù	2 000 —	920.186 0	1 840.372 0
Philippinerne	1 eng. Ton.	1 016.047 5	2 032.095 1
Portugal	1 728 Libras.	793.152 0	1 586.304 0
Santo Domingo	1 eng. Ton.	1 016.047 5	2 032.095 1
Spanien, den gml. castil.	2 000 Libras.	920.186 0	1 840.372 0
Uruguay	2 000 —	918.800 0	1 837.600 0
Venezuela	2 000 —	920.186 0	1 840.372 0

Tonelada de peso ell. **métrica** i Spanien = 1 fr. Tonneau ell. Millier métrique.

Tonelata, ældre Vægt i Ungarn, se Tonnellata.

Tong Tsién, Mønt i China = $\frac{1}{1000}$ Liang = 0.53 Øre.

Tonga, Mønt i Vest-Turkestan, d. s. s. Tenge.

Tonne ell. **Tonne Landes,** ældre Markmaal, se Tønde Land.

Tonne som Rummaal, se Tønde.

Tonne som Vægt.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Frankfurt a. M. Ved Skibsfragter før 1858	1 010.255 8	2 020.511 6
Grækenland = 1000 Mine	1 500.000 0	3 000.000 0
Hamburg, efter 1858 = 1000 Pfund	500.000 0	1 000.000 0
— før 1858 = 2000 hamb. P.	969.218 9	1 938.437 8
i Rumindhold = 40 hamb. Kub. F.		
Hannover og Oldenburg, før 1858 = 2000 Pfund	935.422 0	1 870.844 1
Tyskland, efter 1 Jan. 1872	1 000.000 0	2 000.000 0
Østerrig-Ungarn, efter 1 Jan. 1876	1 000.000 0	2 000.000 0

Tonneau, Vinmaal.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.
Frankrig: Bayonne	9.868 8	1 021.488 3
Bordeaux	9.120 0	943.982 4
Hamburg, for fr. Vine = 4 Oxhoft	8.694 6	899.947 5

Tonneau, fransk Vægt 1 000 fr. Kilogr. = 2 000 d. Pund.
1 T. Salt vejede i Belgien 1 020 — = 2 040 —

Tonneau de mer er i Belgien en Vægt = 1000 fr. Kilogr. = 2000 d. Pund.
I Rumfang = 40 eng. Kub. Fod = 1.132 6 fr. Kub. Meter = 36.636 4 d. K. F.

I Frankrig er 1 T. d. m. siden 1861 for ikke-specificeret Skibslast ligeledes en Vægt paa 1000 Kilogr. = 2000 d. Pund. I Rumfang = 1.44 fr. Kub. Meter = 46.578 1 d. Kub. Fod. Tidligere var den en Vægt paa 2000 gml. fr. Livres = 979.011 6 fr. Kilogr. = 1958.023 2 d. Pund og i Rumfang = 42 gml. fr. Kub. Fod = 1.439 6 fr. Kub. Meter = 46.566 6 d. Kub. Fod.

Tonnellata ell. **Skibslast.**

Italien. T. metrica, d. s. s. den fr. Tonneau ell. Millier métrique.

Kirkestaten. Den ældre T. di mare var = 3 000 Libbre = 988.800 0 fr. Kilogr. = 1 977.600 0 d. Pund.

Lombardiet-Venedig. T., det tidligere Navn for den franske Tonneau ell. Millier métrique.

Malta. T. = en Vægt paa 1250 Rotoli eller = 992.233 9 fr. Kilogr. = 1984.467 9 d. Pund eller et Rumfang paa 40 eng. Kub. Fod = 1.132 6 fr. Kub. Meter = 36.636 4 d. Kub. Fod. Endvidere = 5 Salme Kornvarer eller 21 Barili flydende Varer.

Neapel. Den ældre T. var en Vægt paa 1140 Rotoli eller = 1015.736 6 fr. Kilogr. = 2031.473 2 d. Pund. Endvidere = 5½ Salme Olie = 8.886 6 fr. Hektoliter = 919.82 d. Potter eller 25 Tomoli Kornvarer = 13.886 3 fr. Hektoliter = 9.981 4 d. Korntdr.

Toscana. Den ældre T. var = 5600 Libbre = 1 901.435 2 fr. Kilogr. = 3802.870 4 d. Pund.

Tyrkiet. T. = den franske Tonneau ell. Millier métrique.

Østerrig. Den ældre T. = 2000 gml. fr. Pund = 979.011 6 fr. Kilogr. = = 1958.023 2 d. Pund. Undertiden = 1800 wiener Pund = 1008.107 9 fr. Kilogr. = 2016.215 9 d. Pund.

Triest. 1 T. regnedes = 16 Staja Kornmaal, ved Befragtning ofte 17 Staja. I Rumindhold regnedes 1 T. til 40 gml. fr. Kub. Fod = 1.371 1 fr. Kub. Meter = 44.349 1 d. Kub. Fod.

Ungarn. 1 T. var = 2000 Pfund = 1120.119 9 fr. Kilogr. = 2240.239 9 d. Pund.

Ægypten. 1 T. = 1000 fr. Kilogr. = 2000 d. Pund.

Tonnstelle, ældre Markmaal i Libau og Riga = 52.024 8 fr. Ares = 52 814.87 d. Kvadr. Fod = 0.943 1 d. Td. Land.

Top Trækpapir i Tyrkiet vejede 14.091 4 fr. Kilogr. = 28.182 8 d. Pund.

Topo, ældre Markmaal i Perù = 35.912 8 fr. Ares = 36 458.22 d. Kvadr. Fod = 0.651 0 d. Td. Land.

Toque ell. **Touch,** Probervægt i China og Siam, d. s. s. Hundrededele, og i Pondicherri, d. s. s. Tiendedele.

Tornatura, det tidligere Navn i Lombardiet-Venedig for den franske Hektare. Som ældre Markmaal i Bologna i Kirkestaten = 20.804 6 fr. Ares = 21 120.55 d. Kvadr. Fod = 0.377 2 d. Td. Land.

Torneso, ældre Mønt i Neapel = 1 siciliansk Grano = 1.53 Øre.

Tostão ell. **Testão** er i Brasilien = 100 Réis = 20.38 Øre, i Portugal = 100 Réis, som efter 1854 har en Værdi = 40.32 Øre, før 1854 = 43.43 Øre, se Mønttabel, Pag. 353.

Toston, Sølvmønt i Mexico = ½ Peso = 1 Kr. 95.46 Øre, se Mønttabel, Pag. 368. Paa de canariske Øer kaldtes tidligere ¼ af den gml. spanske Søjlepjaster Toston = 96.15 Øre.

Touch, Probervægt i China, Madras og Siam, d. s. s. Hundrededele.

Toung, Længdemaal i Ranguhn, d. s. s. Taong.

Touque, Handelsvægt i Pondicherri = 1.699 650 fr. Kilogr. = 3.399 300 d. Pund.

Tovar, Vægt i Serbien = 128.103 6 Kilogr. = 256.207 2 d. Pund.

Township, Markmaal i de nordam. Fristater = 93.237 9 fr. Kvadr. Kilometer = 1.643 3 d. Kvadr. Mil.

Traad, Garnmaal ved Uldgarn i Danmark, er 6 Fod i Længde, se Pag. 11.

Trabucco, ældre italiensk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.
Lombardiet-Venedig	2.500 000	7.965 500
Mailand, den ældre T.	2.611 109	8.319 517
Nizza	3.140 114	10.005 031
Sardinien: Piemont	3.082 596	9.821 767
Øen Sardinien: Cágliari	3.148 200	10.030 795

Kvadr. **Trabucco,** ældre Flademaal.

	fr. Kv. Meter.	d. Kv. Fod.
Mailand	6.817 892	69.214 4
Piemont	9.502 398	96.467 1

Trade Dollar, den i 1873 i de nordam. Fristater prægede Dollar, se Mønttabel, Pag. 369, samt den i Japan i 1875 prægede Dollar af samme Vægt og Finhed.

Trade Yen, det Navn, den japanesiske Yen fik efter at der i 1875 var præget den oven for nævnte Trade Dollar.

Trait, Længdemaal i Schweiz = 0.000 300 fr. Meter = 0.000 956 d. Fod = 0.137 6 [d. Linier.

Tran, Vægt i Anam = 0.000 000 390 fr. Gram.

Trappeso, Vægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Malta, til Guld, Sølv og Juveler	0.826 862	
Neapel, som ældre Handelsvægt	0.890 997	0.001 782
— — Guld-, Sølv-, Mønt- og Medicinalvægt	0.890 997	

Tratto, Kubikmaal paa Malta for Gavntræ = 0.214 0 fr. Kub. Meter = 6.921 4 [d. Kub. Fod.

Trave om Koste betyder 20 Stkr.

Troinik, russisk Handelsvægt = 3 russ. Pund = 1.228 535 fr. Kilogr. = 2.457 069 d. Pund.

Troisk, gml. hollandsk Troyvægt = 0.192 253 fr. Gram = 0.000 385 d. Pund.

Trubahuasch, Rummaal paa Madagaskar, der rummer af afskallede Ris en Vægt = 6 gml. par. Pund = 2.937 0 fr. Kilogr. = 5.874 1 d. Pund.

Truss, eng. Vægt for Hø og Straa.

	eng. Pund.	fr. Kilogr.	d. Pund.
Hø, gammelt	56	25.401 2	50.802 4
— friskt (inden 4 Sept.)	60	27.215 6	54.431 1
Straa	36	16.329 3	32.658 7

Trüong, Længdemaal i Anam, d. s. s. Düong.

Tsa ell. **Tsak,** Længdemaal i China, d. s. s. Tschi.

Tschang, Længdemaal i China = $\frac{1}{1\,8\,0}$ Li = 2.469 186 fr. Meter = 7.867 322 d. Fod, ogsaa = 10 Tschi, s. d. A. Som Mønt og Vægt i Siam, d. s. s. Xâng.

Tschanta Stivelse havde i Tyrkiet en Vægt = 96.077 7 fr. Kilogr. = 192.155 5 [d. Pund.

Tschao, Kornmaal i China = $\frac{1}{1\,0\,0\,0}$ Tsching.

Tscharak, Vægt i Bagdâd = 2.019 905 fr. Kilogr. = 4.039 810 d. Pund.

Tscharik, Vægt i Buchara = 1.996 369 fr. Kilogr. = 3.992 738 d. Pund.

Tscharka, russisk Maal for flydende Varer = $\frac{1}{100}$ Wedro = 0.123 0 fr. Liter = 0.127 3 d. Pot.

Tscheharek, persisk Længdemaal, d. s. s. Tscherek.

Tschek, Tscheh ell. **Tscheoh,** Længdemaal i China, d. s. s. Tschi.

Tscheki, ældre Vægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Bassora, til Guld og Sølv	466.552 4	
Tyrkiet, som Guld-, Sølv-, Ædelst.- og Medicinalv.	320.259 1	
— til Opium = 250 Dirhem	800.647 8	1.601 296
— — Kamelhaar = 800 Dirhem	2 562.072 9	5.124 146

Tscherek, persisk Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
T. Schahi	0.280 000	0.892 136	10.705 6
T. Mokäsär	0.256 250	0.816 464	9.797 6

	fr. Liter.	d. Potter.	
Tschetwerik, russisk Kornmaal	26.238 5	27.158 6	1.508 8 Skpr.
Tschetwerka, — —	6.559 6	6.789 6	1.508 8 Fjdkr.
Tschetwert, — —	209.907 6	217.268 8	1.508 8 Tdr.

1 T. Kornvarer vejer:

	russ. Pund.	fr. Kilogr.	d. Pund.
Hvede	380	155.61	311.23
Rug	354	144.97	289.93
Byg	290	118.76	237.52
Havre (utørret)	240	98.28	196.57

Tschetwertak, russisk Sølvmønt = $\frac{1}{4}$ Rubel.

Tschi, Længdemaal i China af meget forskjellig Størrelse paa de forskjellige Steder og efter det Brug der gjøres af det. De vigtigste ere:

	fr. Meter.	d. Fod.
den lovmæssige = 141 par. Lin.	0.318 072	1.013 441
ved Landmaaling	0.335 000	1.067 377
ved Tolden, den engelske	0.358 137	1.141 095
— — fransk-italienske	0.355 000	1.031 101
Amoy, for Manufakturvarer	0.307 000	0.978 163
eller	0.311 000	0.990 908
Fu-tschéu-fu, for Silkevarer	0.305 000	0.971 791
— — Manufakturvarer	0.298 000	0.949 488
	0.303 000	0.965 419
Kanton, for Manufakturvarer i en gros Handel	0.372 500	1.186 859
	0.374 000	1.191 639
— — i Detaillehandel	0.365 000	1.162 963
	0.370 000	1.178 894
Ningpo, for Skrædere	0.358 000	1.140 660
— — Tømmermænd, Murere m. m.	0.279 000	0.888 950
	0.278 000	0.885 764
— det almindelige Localmaal	0.348 000	1.108 798
Peking, for Kjøbmænd og Haandværkere	0.318 072	1.013 441
Schang-haï, for Manufakturvarer	0.352 000	1.121 542
	0.356 000	1.134 287
— ved Tømmerhandel	0.396 000	1.261 735
	0.398 000	1.268 108
— ved Tolden	0.358 137	1.141 095
— for Kjøbmænd og Haandværkere	0.318 000	1.013 212
	0.319 000	1.016 398
— for Rebslagere, Murere	0.277 000	0.882 577
— Snedkere og Drejere	0.281 000	0.895 322
Tsién-tsin, Skræderfoden	0.337 817	1.076 352
— Tømmermandsfoden	0.304 797	0.971 145
Philippinerne	0.351.007	1.118 378

Tschi, chinesisk Kornmaal = 103.100 0 fr. Liter = 106.715 6 d. Potter = 5.928 6 d. Skpr.

Tschi, chinesisk Vægt = 72.574 8 fr. Kilogr. = 145.149 6 d. Pund.

Tschia, Tschik ell. **Tschioh,** Længdemaal i China, d. s. s. Tschi.

Tsching, chinesisk Kornmaal = 1.031 0 fr. Liter = 1.067 2 d. Potter.

Tscho, chinesisk Kornmaal = 0.010 3 fr. Liter = 0.010 7 d. Pot.

Tschu, Længdemaal i Japan = 109.311 4 fr. Meter = 348.287 9 d. Fod.

Tschu, Markmaal i Japan = 99.574 8 fr. Ares = 101 087.06 d. Kvadr. Fod = 1.805 1 d. Tdr. Land.
Tschutschu, Møntenhed i Kambodja = 54.95 Øre.
Tschü, chinesisk Vægt = 1.5750 fr. Gram = 0.003 150 d. Pund.
Tschõb'dah, Længdemaal i Ægypten.

	fr. Meter.	d. Fod.
den store	0.175 000	0.557 585
— lille	0.166 250	0.529 706

Tseber, ungarsk Vinmaal, d. s. s. Cseber.
Tsia, Længdemaal i China, d. s. s. Tschi.
Tsién, chinesisk Vægt, d. s. s. Mace.
Tsién, chinesisk Mønt = $\frac{1}{10}$ Liang = 53.42 Øre.
Tsin, chinesisk Flademaal, d. s. s. King.
Tsjubo, Flademaal i Japan = 1 Kvadr. Keng.
Tso, chinesisk Kornmaal = $\frac{1}{10000}$ Tsching.
Tsubu, Flademaal i Japan = 1 Kvadr. Keng.
Tsun, chinesisk Længdemaal, i Reglen = $\frac{1}{10}$ Tschi, s. d. A.

		fr. Meter.	d. Fod.
i Schang-haï, ved Tolden	$\frac{1}{9}$ Tschi	0.039 793	0.126 788
for Kjøbmænd og Haandværkere	$\frac{1}{8}$ —	0.039 875	0.127 050
		0.039 750	0.126 651
for Rebslagere og Murere	$\frac{1}{7}$ —	0.039 571	0.126 082
Snedkere og Drejere		0.040 143	0.127 903

Tsune sasi, Længdemaal i Japan, d. s. s. Kudschira schaku, se Alen.
Tu, chinesisk Milemaal, se Mil.
Tub, Kornmaal og Maal for flydende Varer i Natal paa Sumâtra = 66.021 7 fr. Liter = 68.337 0 d. Potter = 3.796 5 d. Skpr.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
1 Tub Té i England vejer 60 eng. Pund	27.215 6	54.431 1
— Smør — — 84 —	38.101 8	76.203 6
— Salt paa Guineakysten 36 —	16.329 3	32.658 7

— Olie i gml. Calabar i Guinea er = 10 gml. eng. Vin-Gallons = 37.853 1 fr. Liter = 39.180 5 d. Potter.

Tubby, Vægt i Ranguhn, d. s. s. Bai.
Tucca, Perlevægt i Bombay = 0.014 138 fr. Gram.
Tultia, Kornmaal i Algérien, d. s. s. Tüpsia.
Tum, svensk Navn for Tomme.
Tumân, persisk Guldmønt, d. s. s. Tomân.
Tumlung, Mønt i Siam = 4 Bat, som i Guld har en Værdi = 149 Kr. 7 Øre, og i Sølv = 9 Kr. 32 Øre.

Tumlung, Vægt i Siam	60.479 0	fr. Gram =	0.120 958 d. Pund.
den saakaldte chinesiske T.	37.799 4	— =	0.075 599 —

Tumolo, Markmaal paa Malta = 11.182 7 fr. Ares = 11352.58 d. Kvadr. Fod = 0.202 7 d. Td. Land.
Tumolo, Kornmaal paa Malta.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
den strøgne (T. rasa)	18.032 3	18.664 7	1.036 9
— toppede (T. colma)	20.562 5	21.283 6	1.182 4
til Trækul, groft Salt m. m.	25.703 1	26.604 5	1.478 0

Tun, engelsk Maal for flydende Varer.

	Gallons.	fr. Hektolit.	d. Potter.	d. Øltdr.
den nuværende til Øl	216	9.814 1	1 015.83	7.469 3
— - andre flyd. Varer	252	11.449 8	1 185.14	
1 T. spansk Rødvin	210	9.541 5	987.61	
den ældre T. til Vin	252	9.539 0	987.35	
— - Ale	192	8.872 4	918.35	6.752 6
— - Beer	216	9.981 4	1 033.15	7.596 7

Tunna, svensk Navn for Tønde.
Tunnland, ældre svensk Markmaal = 56 000 svenske Kvadr. Fod = 49.364 1 fr. Ares = 50 113.81 d. Kvadr. Fod = 0.894 9 d. Td. Land.
Tuptia, Kornmaal i Algérien, d. s. s. Tüpsia.
Tusinde, det ordinære er lig 10 Hundrede à 100 Stkr.
det store — 10 — à 120 —
Tussoo, Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.	d. Tom.
Bombay	0.028 575	0.091 045	1.092 5
Surate	0.025 400	0.080 929	0.971 1

T'wah, Længdemaal i Ranguhn = 0.242 568 fr. Meter = 0.772 870 d. Fod = [9.274 4 d. Tom.

Tylt om Bræder, et Antal af 12 Stkr.

Tüpsia, Kornmaal i Algérien = 480 fr. Liter = 496.832 8 d. Potter = 3.450 2 d. Korntdr.

Tønde, Maal for Korn, Kalk, Fisk, Salt m. m.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Bremen, til Salt	247.012 9	255.675 3	1.775 5
Danmark, til Korn = 4½ Kub. F.	139.121 2	144.000 0	1.000 0
— - Sild = 3½ —	108.205 4	112.000 0	
Bornholm, til Korn før 1840 = 5 K. F.	154.415 2	159.830 3	1.109 9
Hamburg, til Kalk	164.884 4	170.666 7	1.185 2
— - Salt	164.793 7	170.572 8	1.184 5

Hannover. 1 T. Hvede vejede 250 Pfund = 116.93 Kilogr. = 233.86 d. Pd.
— Bønner — 270 — = 126.28 — = 252.56 —
— Raps — 220 — = 102.90 — = 205.79 —

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Lübeck, til Rug, Hvede, Byg og Ærter	138.775 3	143.641 9	0.997 5
— - Havre	158.056 2	163.599 0	1.136 1
— - Salt	141.863 1	146.838 0	1.019 7
Mecklenburg-Schwerin, til Korn, rostocker Maal	154.148 5	159.554 2	1.108 0
parchimer —	218.910 3	226.587 1	1.573 5
wismarsk —	153.136 8	158.507 1	1.100 7
til Kartofler og Victualier, rostocker Maal	115.611 4	119.665 7	0.831 0
parchimer —	164.182 7	169.940 3	1.180 1
wismarsk —	114.852 6	118.880 3	0.825 6
til Salt	231.222 7	239.331 3	1.662 0
Norge, til Korn og alle tørre Varer undtagen Fisk	138.973 7	143.847 3	0.998 9
— til Fisk	115.811 4	119.872 7	
Oldenburg, til Kalk	79.804 2	82.602 8	0.573 6
— - Korn	183.834 6	190.281 4	1.321 4
Kredsen Jever, til Korn	247.326 6	256.000 0	1.777 8
Fyrstend. Lübeck —	139.121 2	144.000 0	1.000 0
Polen (Korzec), til Korn	128.000 0	132.488 8	0.920 1

Preussen. 1 Tonne Kornvarer, Ærter og Bælgfrugter betegner efter 1 Jan. 1872 en Vægt paa 1000 Kilogr. = 2000 d. Pund.
1 T. Salt sattes i 1858 til 378⅘ Pfund = 189.4 fr. Kilogr. = 378.8 d. Pund.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Den ældre T. til Kalk og Salt	219.845 9	227.555 6	1.580 2
til Hørfrø	129.388 5	133.925 9	0.930 0
Königsberg. 1 T. til Korn var	128.539 7	133.047 4	0.923 9

		fr. Kilogr.	d. Pund.
Danzig. 1 Tonne Hvedemel	196 eng. Pund	88.904 2	177.808 3
Rusland, til Kalk	400 russ. —	163.804 6	327.609 2

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Reval, til Korn	127.121 5	131.579 5	0.913 7
— - Salt	169.495 4	175.439 3	1.218 3
Riga og Libau, til Korn	137.729 6	142.559 5	0.990 0
— — - Salt	135.258 7	140.000 0	0.972 2
Sachsen, til Kalk	207.657 3	214.939 5	1.492 6

Sachsen-Weimar. 1 Tonne Salt efter 1858 = 189.4 fr. Kilogr.

Slesvig og Holsten, til Korn	139.121 2	144.000 0	1.000 0

Sverige. Korntønden efter 1863 var den neden for nævnte Tønde paa 36 Kappar eller 63 Kannor. Før 1863 var Tønden for Korn, Malt, Salt og Kalk = 32 Kappar, kaldet løst Mål, til Forskjel fra fast Mål, som for Hvede, Rug, Byg, Havre og Ærter var = 36 Kappar, ved Malt = 38 Kappar og ved Salt og brændt Kalk = 34 Kappar.

	Kapp.	sv. Kub. F.	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
løst Mål	32	5.60	146.562 5	151.702 3	1.053 5
fast —	34	5.95	155.722 7	161.183 7	1.119 3

	Kapp.	sv. Kub. F.	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntdr.
fast Mål	36	6.30	164.882 9	170.665 1	1.185 2
— —	38	6.65	174.043 0	180.146 4	1.251 0

Tønden til Mel, Træ- og Rodfrugter, salt Kjød, Fisk, Tran, Tjære og Beg var = 48 Kannor = 4.8 sv. Kub. Fod = 125.625 0 fr. Liter = 130.030 5 d. Potter. I de sydlige Provinser var Kartoffeltønden noget større, fra 56—63 Kannor.

Fisketønden holdt 80 Kannor og var 8 sv. Kub. Fod = 209.375 1 fr. Liter = 216.717 5 d. Potter.

Tønde, Maal for Stenkul.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Kultdr.
Danmark = $5\frac{1}{2}$ Kub. Fod	170.037 1	176.000 0	1.000 0
Hamburg	223.874 3	231.725 2	1.316 6
Lübeck	138.225 6	143.072 9	0.812 9
Mecklenburg-Schwerin	231.222 7	239.331 3	1.359 8
Preussen	219.845 9	227.555 6	1.292 9
Rusland: Riga og Libau	630.491 7	652.602 0	3.708 0
Sachsen	207.657 3	214.939 5	1.221 2
Slesvig og Holsten, ogsaa til Kalk . . .	170.622 8	176.606 2	1.003 4
Sverige	164.882 9	170.665 1	0.969 7

Tønde, Maal for flydende Varer.

	fr. Liter.	d. Potter.
Belgien, til Øl	160.000 0	165.610 9
Lüttich	115.171 2	119.210 1
Braunschweig (Bierfass)	101.179 1	104.727 3
Bremen, til Øl. $\frac{1}{1}$ Tonne = 45 Stübchen	169.719 3	175.671 1
$\frac{1}{2}$ — = 23 —	86.745 4	89.787 4
$\frac{1}{4}$ — = 12 —	45.258 5	46.845 6
til Tran. 1 Tonne = 216 Pf. = 107.676 0 Kilogr.		
Danmark, til Øl = $4\frac{1}{4}$ Kub. Fod	131.392 3	136.000 0
til Tran fra Island og Færøerne = $3\frac{3}{4}$ Kub. Fod	115.934 4	120.000 0
3 Kroner Tran = $4\frac{3}{4}$ Kub. Fod	146.850 2	152.000 0
til Tjære fra Norge = $3\frac{3}{4}$ Kub. Fod	115.811 4	119.872 7
Guyana, britisk. 84 gml. eng. Vin-Gallons	317.966 0	329.116 6
Hamburg, til Øl. Biertonne	173.891 4	179.989 5
— — kleine Biertonne	144.909 5	149.991 3
— — Schmaltonne	115.927 6	119.993 0
— til Eddike	108.682 1	112.493 4
— til Tran, efter 1858	116.036 6	120.105 8
— — før 1858	115.927 6	119.993 0
— — den gml. Thrantonne	117.600 0	121.724 0
i Vægt = 108 Kilogr.		
Hannover, til Honning	99.298 6	102.780 9
i Vægt = 140.31 Kilogr. = 280.63 d. Pund.		
Holland, til Tran	116.418 0	120.500 6
Lauenburg	119.550 3	123.742 8
Mecklenburg-Schwerin, til Øl	118.441 8	122.595 3
Norge (den saakaldte Fisketønde)	115.811 4	119.872 7
Oldenburg, til Øl og Mælk	159.608 3	165.205 5
Kredsen Jever, til Øl	157.389 7	162.909 1
Fyrstendømmet Lübeck, til Øl	115.927 6	119.993 0
Preussen, til Øl	114.503 1	118.518 5
Rusland: Mitau, til Øl	114.774 7	118.799 6
Riga og Libau, til Øl	133.903 7	138.599 5
Sachsen, til Øl	98.236 7	101.681 7
Leipzig, til Øl	130.032 0	134.592 0
Slesvig og Holsten, til Øl (Schmaltonne)	115.927 6	119.993 0
— — — (grosse Tonne)	173.891 4	179.989 5
Altona, til Øl	86.945 7	89.994 8
Sverige, til Tran og Tjære	125.625 0	130.030 5

Tønde som Maal for enkelte tørre Varer.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Danmark. 1 Tønde Smør	112.000 0	224.000 0
— — Talg, Sæbe, Kjød	112.000 0	224.000 0
— — Mel	96.000 0	192.000 0
— — Skibsbrød	80.000 0	160.000 0

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Hamburg. 1 Tonne Sæbe før 1858	116.306 3	232.612 5
— — Smør (Schmal-Band)	108.552 5	217.105 0
— — — (Bucket-Band)	135.690 6	271.381 3
Lübeck. 1 Tonne Smør (Schmal-Band)	108.970 2	217.940 4
— 1 T. Smør, Salt, Honning (Bucket-B.)	136.212 7	272.425 4
Mecklenb.-Schwerin. 1 Tonne Smør før 1861 . .	108.574 5	217.149 1
— den lille Tonne ell. Virtel Tonne . . .	29.082 5	58.164 9
Preussen: Danzig. 1 Tonne Potaske	154.344 6	308.689 3
Kønigsberg. 1 Tonne Sild = 1040 Stkr.		
Rusland: Libau. 1 T. Talg	108.643 6	217.287 2
Mitau. 1 T. Talg	108.839 1	217.678 2

Riga og Libau. 1 T. Sild = 122.426 3 fr. Liter = 126.719 6 d. Potter.
Sachsen. 1 Tonne Jærnsten = 113.554 4 — = 117.536 5 —
Slesvig og Holsten. 1 T. Smør = 108.574 6 Kilogr. = 217.149 2 d. Pund.

Tønde Land, Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Tdr. Land.
Danmark = 14000 Kvadr. Alen	55.162 3	56 000.00	1.000 0
Lübeck, innerhalb der Landwehr	50.825 8	51 597.66	0.921 4
— ausserhalb —	59.296 7	60 197.27	1.075 0
Norge = 40 000 n. Kvadr. Fod	39.373 7	39 971.71	0.713 8
Oldenb.: Fyrstend. Lübeck = 240 Kv. R.	19.709 6	20 008.90	0.357 3
— — 200 —	16.424 6	16 674.09	0.297 8
— — 250 —	20.530 8	20 842.61	0.372 2
— — 260 —	21.352 0	21 676.31	0.387 1
— — 300 —	24.637 0	25 011.13	0.446 6
Slesvig og Holsten (Steuertonne)	54.661 2	55 491.36	0.990 9
— — (holsteinische Tonne)	50.456 5	51 222.79	0.914 7
Sverige (Tunnland)	49.364 1	50 113.81	0.894 9

U.

Ucka, Vægt i Ægypten, d. s. s. Oka.

Uckia ell. **Uckie,** Vægt i Afrika.

	fr. Gram.	d. Pund.
Algérien, ældre Handelsvægt	34.130 0	0.068 260
— — Sølvvægt	31.089 7	
Marokko: De nordlige Havne	36.285 7	0.072 571
— — sydlige —	38.571 4	0.077 143
Tripolis	30.520 0	0.061 040
Tunis	31.680 0	0.063 360
Ægypten	37.060 8	0.074 122

Uckie, Regningsmønt i Marokko, der lovmæssigt har en Værdi = 11.08 Øre, men i den daglige Handel kun 6.26 Øre.

Uëba, Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Tripolis	107.348 8	111.113 3	6.173 0
Tunis	31.000 0	32.087 1	1.782 6
efter forskjellige Opgivelser	37.500 0	38.815 1	2.156 4
	40.000 0	41.402 7	2.300 2
	36.875 0	38.168 1	2.124 5
	37.437 5	38.750 4	2.152 8

Uetschlik, ældre Sølvmønt i Tyrkiet = 3 Pjaster.

Uiba, Kornmaal i Tunis, d. s. s. Uëba.

Ukite som Vægt for Elfenben i Abessinien = 13.374 5 fr. Kilogr. = 26.749 0 [d. Pund.

Ulna, det latinske Navn i Ungarn for Alenmaalet Réf, se Alen.

Umschlag, Garnmaal i Oldenburg, se Pag. 155, 156 og 157.

Un-Ar, Vægt i Chiwa = 614.267 3 fr. Gram = 1.228 535 d. Pund.

Uncia in measure, Apothekermaal i England = $\frac{1}{20}$ Pint = 0.028 397 fr. Liter = 0.029 393 d. Potter, det rummer 1 avoirdupois Ounce ell. 28.349 5 fr. Gram destilleret Vand ved en Temperatur af 62° F. Den ældre var = 0.035 497 fr. Liter = 0.036 741 d. Pot og rummede $1\frac{1}{4}$ avoirdupois Ounce ell. 35.436 9 fr. Gram destilleret Vand. 4 gamle vare = 5 nye.

Uncyi, det polske Navn for Unze.

Ungullee, Længdemaal i Bengalen = 0.019 050 fr. Meter = 0.060 697 d. Fod = 8.740 3 d. Linier.
Unguo ya ku schona, Længdemaal i Sansibar, d. s. s. Tobe.
Unit, det oprindelige Navn for den nordamerikanske Dollar.
Uns, svensk Navn for Unze.
Un-Ser, Vægt i Chiwa = 4.914 139 fr. Kilogr. = 9.828 277 d. Pund.
Unterband som Garnmaal, d. s. s. Gebind.
Unze, Handelsvægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Baden	31.250 0	0.062 500
Belgien (Once)	29.384 8	0.058 770
Bryssel (Once), den svære	30.759 5	0.061 519
— — lette	29.229 4	0.058 459
Lüttich (Once)	29.193 3	0.058 387
Buenos-Ayres (Onza)	28.710 5	0.057 421
Chile (Onza)	28.750 0	0.057 500
Danmark, før 1861	31.250 0	0.062 500
England (Ounce), avoirdupois Vægt	28.349 5	0.056 699
— Troy-Vægt	31.103 5	0.062 207
Frankrig (Once), fra 1812—40	31.250 0	0.062 500
— før 1812	30.594 1	0.061 188
Corsika (Once)	28.146 6	0.056 293
Lyon (Once), Poids de table ell. de ville	26.172 3	0.052 345
— Poids de soie	28.682 0	0.057 364
Marseille (Once)	25.495 6	0.050 991
Nizza (Once)	25.969 0	0.051 938
Hamburg, før 1858, Kræmmervægt	29.231 9	0.058 464
Holland (Ons), den nuværende	100.000 0	0.200 000
— — ældre O. Troyvægt	30.760 5	0.061 521
— — — O. Handelsvægt	30.880 6	0.061 761
Joniske Øer (Oncia grossa)	28.349 5	0.056 699
— (Oncia sottile)	31.103 5	0.062 207
Kirkestaten (Oncia): Ancona	27.466 7	0.054 933
Bologna	30.154 2	0.060 308
Rom	28.256 1	0.056 512
Lombardiet-Venedig (Oncia): Mailand	27.232 8	0.054 466
Venedig, som Silkevægt	25.620 0	0.051 240
— — Letvægt	25.102 5	0.050 205
— — Sværvægt	39.749 9	0.079 500
Malta (Oncia)	26.459 6	0.052 919
Mexico (Onza)	28.753 9	0.057 508
Paraguay (Onza)	28.755 0	0.057 510
Polen (Uncyi)	25.344 0	0.050 688
Portugal (Onça)	28.687 5	0.057 375
Santo Domingo (Onza)	27.777 8	0.055 556
Sardinien: Genua (Oncia grosso)	26.471 5	0.052 943
— — (Oncia sottile)	26.395 8	0.052 792
Piemont (Oncia)	30.737 0	0.061 474
Sardinien (Oncia)	33.880 3	0.067 761
Schweiz (Once)	31.250 0	0.062 500
Sicilien (Oncia alla sottile)	26.447 3	0.052 895
— (Oncia alla grossa)	66.118 3	0.132 237
Spanien (Onza), den gml. castilianske	28.755 8	0.057 512
Syrien: Aleppo	213.506 1	0.427 012
Damask	32.025 9	0.064 052
Toscana (Oncia)	28.295 2	0.056 590
Tyrkiet: Cypern	198.143 0	0.396 286
Uruguay (Onza)	28.712 5	0.057 425
Østerrig: Dalmatien (Oncia)	31.023 8	0.062 048

Unze, Guld- og Sølvvægt.

	fr. Gram.
Baiern	29.243 8
Belgien (Once)	30.760 5
Lüttich (Once)	30.753 1

	fr. Gram.
Braunschweig, før 1871	29.231 9
Danmark, før 1875	29.411 8
England (Ounce), ogsaa til Juveler og Perler	31.103 5
Frankrig (Once), til Guld og Sølv	30.594 1
— — Juveler	29.592 0
Guinea: Tand- og Guldkysten, til Guld	20.396 1
Hamburg, før 1858	29.231 9
Holland (Ons)	30.760 5
Kirkestaten: Bologna (Oncia)	30.154 2
Rom (Oncia)	28.256 1
Lombardiet-Venedig (Oncia): Mailand	29.374 7
Venedig, ogsaa til Juveler	29.812 4
Lübeck, til Guld og Sølv	29.210 3
— som Møntvægt	29.231 9
Malta (Oncia)	26.459 6
Mexico (Onza), til Sølv	28.755 8
Neapel (Oncia), ogsaa Møntvægt	26.729 9
Norge	29.249 3
Paraguay (Onza), til Guld og Sølv	28.755 0
— — Juveler	27.956 3
Portugal (Onça)	28.687 5
Preussen	29.231 9
Køln	29.226 5
Sardinien (Oncia): Genua	26.395 8
Piemont og Sardinien	30.737 0
Sicilien (Oncia)	26.447 3
Spanien, den castil. Onza til Guld og Sølv	28.755 8
— — Juveler	27.957 0
Sverige, til Guld = 576 sv. Ass	27.672 2
— — Sølv = 548 —	26.327 0
Toscana (Oncia), ogsaa som Møntvægt	28.295 2
Uruguay (Onza)	28.712 5
Østerrig: Bøhmen	31.970 0
Dalmatien, Ragusa	27.725 6

Unze, Medicinalvægt.

Baden, efter 1 Juli 1854	31.250 0
— før 1 Juli 1854	29.815 0
Baiern	30.000 0
Belgien (Once médicale)	31.250 0
— den ældre	22.945 6
Braunschweig, efter 1858	30.000 0
— før 1858	29.231 9
Bremen, efter 1858	30.000 0
— før 1858	29.821 2
Buenos-Ayres (Onza)	28.710 5
Danmark, fra 1 Apr. 1858 til 1 Juli 1869	31.250 0
— før 1 Apr. 1858	29.821 2
England (Ounce)	31.103 5
Frankrig (Once), fra 1812—40	32.000 0
— før 1812	30.594 1
Hamburg, før 1858	29.802 4
Hannover, fra 1858—68	30.000 0
— før 1858	29.231 9
Hessen-Darmstadt	29.819 0
Holland (Ons), fra 1821—72	31.250 0
— før 1821	30.760 5
Kirkestaten (Oncia): Bologna	27.138 8
Rom	28.256 1
Lombardiet-Venedig (Oncia): Mailand	27.232 8
Venedig	25.102 5
Lübeck, efter 1861	30.000 0

	fr. Gram.
Lübeck, før 1861	29.821 2
Mexico (Onza)	28.753 9
Neapel (Oncia)	26.729 9
Norge	29.820 6
Oldenburg, efter 1858	30.000 0
— før 1858	29.821 2
Paraguay (Onza)	28.755 0
Portugal (Onça)	28.687 5
Preussen, før 1858	29.231 9
Rusland. 1 Unze = 672 Doli	29.860 2
Finland	29.805 3
Sardinien (Oncia): Genua	26.395 8
Piemont	25.614 2
Turin	27.663 4
Øen Sardinien	25.615 8
Schweiz (Once)	31.250 0
Sicilien (Oncia)	26.447 3
Slesvig og Holsten, fra 1865—71	30.000 0
— — før 1865	29.821 2
Spanien (Onza), den gml. castil.	28.755 8
i Arragonien	29.166 7
i Catalonien	25.062 5
Sverige (Uns) = 618 sv. Ass	29.690 0
Toscana (Oncia)	28.295 2
Uruguay (Onza)	28.712 5
Würtemberg	29.804 0
Østerrig, før 1876	35.003 7

Upande, Længdemaal i Sansibar, d. s. s. Schucka.

Uper, ældre belgisk Rummaal.

til Korn	0.343 7	fr. Liter	= 0.355 8	d. Pot.
— Vin og Brændevin	0.343 5	—	= 0.355 5	—

Urdee, ældre Regningsmønt i Bombay = 0.86 Øre.

Urna, det latinske Navn i Ungarn for Eimer.

Usbeck, Kornmaal i Kairo i Ægypten = 29.833 3 fr. Liter = 30.879 5 d. Potter = 1.715 5 d. Skpr.

Uschanga og **Uschanga Waupa,** en Art Glasperler, som i Sansibar benyttes i Stedet for Mønt, se Pag. 214.

V.

Vaam ell. **Vadem,** hollandsk Navn for Favn.

Vaane, ældre Ølmaal i Kredsen Jever i Oldenburg = 5.621 1 fr. Liter = 5.818 2 d. Potter.

Vakia, som Vægt i Bagdâd og Bássora d. s. s. Wokije og som Maal for flydende Varer og Vægt i Mokka d. s. s. Wakeia.

Val, det svenske Navn for Ol = 80 Stkr.

Val, Guld- og Sølvvægt i Surate i Bombay = 0.379 074 fr. Gram.

Vara, Længdemaal.

	fr. Meter.	d. Fod.
Buenos-Ayres	0.866 000	2.759 249
Canariske Øer	0.842 000	2.682 780
Chile	0.847 500	2.700 304
Columbia	0.847 717	2.700 997
Cuba og Curassao	0.847 717	2.700 997
Mexico	0.838 000	2.670 036
— (Vara de ribera)	0.907 833	2.892 539
Paraguay	0.838 560	2.671 820
Perù	0.847 500	2.700 304
Portugal	1.100 000	3.504 820
Spanien, den gml. castil. Vara	0.835 905	2.663 360
i Madrid	0.843 000	2.685 967

	fr. Meter.	d. Fod.
Uruguay	0.859 000	2.736 946
Venezuela	0.847 717	2.700 997
Kvadr. **Vara,** Flademaal.	fr. Kv. Meter.	d. Kv. Fod.
Buenos-Ayres	0.749 956	7.613 456
Chile	0.718 256	7.291 644
Cuba og Curassao	0.718 625	7.295 385
Mexico	0.702 244	7.129 090
Paraguay	0.703 183	7.138 621
Perù	0.718 256	7.291 644
Portugal	1.210 000	12.283 763
Spanien, den gml. castil. Kvadr. Vara	0.698 737	7.093 489
i Madrid	0.710 649	7.214 416
Uruguay	0.737 881	7.490 872
Venezuela	0.718 625	7.295 385
Kub. **Vara,** Kubikmaal.	fr. Kub. Meter.	d. Kub. Fod.
Buenos-Ayres	0.649 462	21.007 422
Chile	0.608 722	19.689 659
Cuba og Curassao	0.609 191	19.704 815
Mexico	0.588 480	19.034 924
Perù	0.608 722	19.689 659
Spanien, den gml. castil. Kub. Vara	0.584 078	18.892 518
i Madrid	0.599 077	19.377 681
Uruguay	0.633 840	20.502 111
Venezuela	0.609 191	19.704 815

Vara som Brændemaal i Buenos-Ayres, se Favn Brænde, som Maal for Cedertræ i Venezuela = $\frac{1}{6}$ Kub. Vara = 0.101 5 fr. Kub. Meter = 3.284 1 d. Kub. Fod.

Vat ell. **Strike,** Kulvægt i England = 6 Cwt. = 304.814 3 fr. Kilogr. = 609.628 5 d. Pund. Som ældre Kulmaal i England = 9 Coal Bushels = 3.270 5 fr. Hektoliter = 338.523 1 d. Potter = 1.923 4 d. Kultdr.

Vat, hollandsk Maal for flydende Varer.

Den nuværende = 1 fr. Hektoliter.	fr. Hektoliter.	d. Potter.
den gml. amsterd. Vat for Vin	9.313 4	964.004 8
— — — Brændevin	2.250 0	232.890 4
1 Vat fransk Vin	8.731 4	903.754 5
— Bomolie	8.695 0	899.988 8

Veder, ældre Vinmaal i Ungarn.	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
i eisenburger Comitat	44.116 8	45.663 9	
Veerken, ældre Kornmaal i Kredsen Jever i Oldenburg	61.831 7	64.000 0	3.555 6
Véka, ældre Kornmaal i Ungarn	31.265 0	32.361 4	1.797 9

Vékiey-â'chary i Tyrkiet = det franske Kilogram.

Velte ell. **Setier,** fransk Maal for flydende Varer.	fr. Liter.	d. Potter.
I Detaillehandelen	7.450 5	7.711 8
i en gros Handelen	7.609 6	7.876 5
regnes almindeligen	7.600 0	7.866 5
i Bayonne	6.168 0	6.384 3
i Bordeaux	7.600 0	7.866 5
i Marseille	7.466 7	7.728 5
Holland, for fr. Vin	7.545 6	7.810 2
Mauritius	7.609 6	7.876 5
Preussen: Kønigsberg	8.569 3	8.869 8

Vély, Markmaal i Pondicherri = 266.109 9 fr. Ares = 270 151.34 d. Kvadr. Fod = 4.824 1 d. Tdr. Land.

Venezolano, Møntenhed i Venezuela siden 1872 = 3 Kr. 60 Øre, se Mønttabel, Pag. 366, under Carácas.

Vereinsmünze, ældre tyske og østerrigske Mønter, prægede i Henhold til wiener Møntoverenskomsten af 24 Jan. 1857, lydende paa 2 Thaler = $3\frac{1}{2}$ sydtyske Gylden eller 3 østerrigske Gylden, af Værdi 5 Kr. 33.33 Øre, ligeledes de efter samme Overenskomst prægede Mønter paa 1 Thaler = $1\frac{3}{4}$ sydtyske Gylden = $1\frac{1}{2}$ østerrigske Gylden, af Værdi 2 Kr. 66.67 Øre, se Mønttabel, Pag. 362, under Preussen. Som Vereinsmünze kunne ogsaa henregnes de

efter den nævnte Overenskomst prægede Guldmønter paa 1 og ½ Krone, af Værdi 24 Kr. 80 Øre og 12 Kr. 40 Øre, se Mønttabel, Pag. 341, under Preussen. Af ældre Vereinsmünze fandtes ogsaa de i Følge dresdner Møntconventionen af 30 Juli 1838 prægede Mønter paa 2 Thaler = 3½ sydtyske Gylden, af Værdi 5 Kr. 34.53 Øre, og de efter samme Convention prægede Mønter paa 1 Thaler, af Værdi 2 Kr. 67.26 Øre, se Mønttabel, Pag. 362, uder Preussen.

Vereinsthaler, de af de foran anførte Mønter, som lød paa 1 Thaler = 1¾ sydtyske Gylden eller 1½ østerrigske Gylden, samt Mønterne fra 1838 paa 1 Thaler.

Vergée, gammel fransk Markmaal = 20.428 8 fr. Ares = 20 739.05 d. Kvadr. Fod = 0.370 3 d. Td. Land.

Verre, det ældre Navn i Belgien for den fr. Deciliter.

Som ældre Ølmaal i Bryssel . . . . . 0.081 3 fr. Liter = 0.084 1 d. Pot.
— Oliemaal — . . . . . 0.301 0 — = 0.311 5 —

Vesnos, Handelsv. i Aleppo i Syrien = 12.810 4 fr. Kilogr. = 25.620 7 d. Pund.

Viadra som Maal for flydende Varer i Rumænien, d. s. s. Wadra.

Vierde, gml. Maal for Brændevin i Holland = 7½ fr. Liter = 7.763 0 d. Potter.

Vierdevat, ældre hollandsk Kornmaal 6.953 5 Liter. 7.197 3 Pott. 1.599 4 Fjdkr.

Vierfass, ældre Kornm. i Braunschweig 7.786 2 — 8.095 2 — 1.790 9 —

Vierkante foran et Længdemaal i Holland betyder Kvadrat.

Vierkante Duim, hollandsk Flademaal = 1 fr. Kvadr. Centimeter.

Vierkante El, hollandsk Flademaal = 1 fr. Kvadr. Meter.

Vierkante Palm, hollandsk Flademaal = 1 fr. Kvadr. Decimeter.

Vierkante Roede, hollandsk Flademaal = 1 fr. Kvadr. Dekameter = 1 fr. Are. Den gml. amsterd. Kvadr. Roede var = 13.547 803 fr. Kvadr. Meter = 137.535 542 d. Kvadr. Fod.

Vierling, ældre Rummaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Fjdkr.
Baiern, for Korn og Kalk	9.264 9	9.589 8	2.131 1
Rhinbaiern, for Korn	3.125 0	3.234 6	
Schweiz, for Korn	3.750 0	3.881 5	
Würtemberg, for Korn	5.538 3	5.732 5	1.273 9

Vierling, ældre Vægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
Baden	125.000 0	0.250 000
Baiern	140.000 0	0.280 000
Holland (Troyvægt)	0.384 506	0.000 769

Viernsel, ældre Kornmaal i Rhinbaiern = 25 fr. Liter = 25.876 7 d. Potter = 1.437 6 d. Skpr.

Viertel, ældre Længdemaal i Baden og Hessen-Darmstadt = ¼ Elle = 0.150 000 fr. Meter = 0.477 930 d. Fod = 5.735 2 d. Tom.

Viertel, ældre tysk Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Td. Land.
Baden	9.000 0	9 136.68	0.163 2
Frankfurt am Main (¼ Feldmorgen) . . .	5.062 7	5 139.58	0.091 8
— — (¼ Waldmorgen) . . .	8.138 8	8 262.39	0.147 5
Hessen-Darmstadt	6.250 0	6 344.92	0.113 3
Ungarn	28.773 2	29 210.20	0.521 6
Würtemberg	7.879 4	7 999.03	0.142 8

Viertel, ældre tysk Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Baiern (ogsaa for Kalk)	18.529 8	19.179 6	1.065 5
undertiden kun Halvdelen	9.264 9	9.589 8	0.532 8
Bremen	18.526 0	19.175 6	1.065 3
Mecklenb.-Schwerin, rostocker Maal . . .	9.634 3	9.972 1	0.554 0
— parchimer — . . .	13.681 9	14.161 7	0.786 8
— wismarsk — . . .	9.571 1	9.906 7	0.550 4
Oldenburg: Fyrstend. Lübeck	4.347 5	4.500 0	0.250 0
Preussen	13.740 4	14.222 2	0.790 1
Kønigsberg	12.854 0	13.304 7	0.739 2
Sachsen	25.957 2	26.867 4	1.492 6
Sachsen-Weimar: Eisenach	76.171 7	78.842 9	4.380 2
— Jena	40.029 8	41.433 6	2.301 9
— Weimar	18.822 6	19.482 7	1.082 4
Schweiz	15.000 0	15.526 0	0.862 6
Slesvig og Holsten	4.347 5	4.500 0	0.250 0

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Skpr.
Østerrig	15.371 7	15.910 8	0.883 9
Bøhmen	23.340 6	24.159 1	1.342 2

Viertel, Maal for flydende Varer.

Bremen, for Vin og Brændevin	7.600 0	7.866 5	
Danmark, for Vin	7.729 0	8.000 0	
Frankfurt am Main, for Vin	7.170 5	7.422 0	
Hamburg, for Vin og Brændevin	7.245 5	7.499 6	
— den franske Viertel	7.490 6	7.753 3	
Hessen-Darmstadt	8.000 0	8.280 5	
Mainz	6.778 7	7.016 4	
Holland (Virtel), for Vin	7.391 6	7.650 8	
— for Brændevin	7.500 0	7.763 0	
Lübeck, for Vin	7.275 0	7.530 2	
— — Øl	7.450 9	7.712 1	
Mecklenb.-Schwerin, for Øl	29.610 4	30.648 8	
for andre flydende Varer	7.402 6	7.662 2	
Norge = $7\frac{1}{2}$ n. Potter	7.238 2	7.492 0	
Preussen: Kønigsberg, for Vin	8.569 3	8.869 8	
Rusland = $\frac{3}{5}$ Wedro	7.379 6	7.638 4	
Reval	7.533 1	7.797 3	
Riga og Libau	7.651 6	7.920 0	d. Øltdr.
Sachsen, for Øl	196.473 5	203.363 5	1.495 3
Leipzig, for Øl	260.064 0	269.184 0	1.979 3
Slesvig og Holsten	7.245 5	7.499 6	

	fr. Liter.	d. Pot.
Viertelein, ældre Kornmaal i Würtemberg	0.173 1	0.179 1
Viertelgescheid, ældre Kornmaal i Frankfurt am Main	0.448 2	0.463 9

Viertelpfennig, ældre Sølvvægt i Østerrig = 0.274 090 fr. Gram.

Viertelpfund Kohlsaat «Einfall», ældre Flademaal i Bremen = $\frac{1}{10}$ Morgen = 257.198 4 fr. Kvadr. Meter = 2 611.044 3 d. Kvadr. Fod.

Vierteltonne Sæbe vejede i Hamburg før 1858 60 Pfund = 29.076 6 fr. Kilogr. = 58.153 1 d. Pund.

Viertling, ældre Maal for flydende Varer i Bøhmen = 0.119 4 fr. Liter = 0.123 6 d. Pot.

Vierup, ældre Maal for Korn i Ostfriesland var = 49.844 0 fr. Liter = 51.592 0 d. Potter = 2.866 2 d. Skpr.

Vilcadé, Længdemaal i Pondicherri = 2.078 980 fr. Meter = 6.624 046 d. Fod.

Vilhelmd'or, d. s. s. Gouden Willem, ældre hollandsk Guldmønt = 15 Kr. 1.91 Øre, se Mønttabel, Pag. 336.

Vingerhoed, hollandsk Navn for den fr. Centiliter.

Vintem, Mønt = 20 Réis. I Brasilien = 4.08, i Portugal = 8.06 og i Uruguay = 6.94 Øre.

Viraganide, Guld- og Sølvvægt i Pondicherri = 3.399 3 fr. Gram.

Virtel, ældre hollandsk Maal for flydende Varer, se Viertel.

Vis, Handelsvægt i Madras = 1.417 477 fr. Kilogr. = 2.834 954 d. Pund.

Visirkanne, ældre Maal for flydende Varer.

Sachsen	1.403 4	fr. Liter	= 1.452 6	d. Potter.
Leipzig	1.404 7	—	= 1.453 9	—

Viss, det engelske Navn for Vægten Paitha i Ranguhn.

Voet, det hollandske Navn for Fod, s. d. A.

Vog, ældre Handelsvægt.

Danmark	18.000 0	fr. Kilogr.	= 36.000 0	d. Pund.
Norge = 36 n. Pund	17.932 1	—	= 35.864 1	—

Voie, fransk Maal for Kul.

Stenkul	15	fr. Hektoliter	= 1 552.60	d. Potter	= 8.821 6 d. Kultdr.
Trækul	2	—	= 207.01	—	= 1.437 6 d. Korntdr.

1 Voie Stenkul regnes i Vægt = 1000—1150 fr. Kilogr.

Som gml. fransk Rummaal.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.	
til Gips	3.122 0	323.15	2.244 1 Korntdr.
— Trækul	2.081 3	215.43	1.496 1 —
— Stenkul	11.707 5	1 211.80	6.885 2 Kultdr.

Som gml. Brændemaal, se Favn Brænde.

Volmen, Navnet paa Madagaskar for $\frac{1}{16}$ spansk Søjlepjaster, af Værdi 24.04 Øre.

Vorling, ældre tysk Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kvadr. Fod.	d. Td. Land.
Braunschweig	12.507 9	12 697.86	0.226 7
Hannover	13.105 3	13 304.32	0.237 6

Vouah, Længdemaal i Siam = 2 fr. Meter = 6.372 400 d. Fod.

Voule, Rummaal paa Madagaskar, som rummer $\frac{1}{2}$ gml. par. Pund = 244.753 fr. Gram = 0.489 506 d. Pund afskallede Ris.

W.

Wa, Længdemaal i Siam = 2 fr. Meter = 6.372 400 d. Fod.

Waage ell. **Wage,** Vægt for Jærn før 1858.

	fr. Kilogr.	d. Pund.
Bremen = 120 Pfund	59.820 0	119.640 0
Frankfurt a. M. = 120 Pfund	56.125 3	112.250 6
Sachsen = 44 Pfund	20.551 8	41.103 6
Leipzig = 44 Pfund	20.575 5	41.151 0
Waage Tin i Sverige = 165 Pund	70.137 5	140.275 0

Wadra, Maal for flydende Varer i Rumænien.

	Oke.	fr. Liter.	d. Potter.
almindeligen	10	12.813 0	13.262 3
i Moldau, for Brændevin og Petroleum	12	15.375 6	15.914 8

Wahl, tysk Navn for Ol = 80 Stkr.

Wakeia, Maal for flydende Varer i Mokka = 0.059 1 fr. Liter = 0.061 2 d. Pot.

Wakeia, Vægt i Mokka.

	fr. Gram.	d. Pund.
som Handelsvægt	33.221 3	0.066 443
— Guld- og Sølvvægt	31.108 4	
Wakiah, Vægt i Sansibar	28.066 8	0.056 134
Wakiet ell. **Wakih,** Vægt i Abessinien	25.919 6	0.051 839
Wakiyeh, Vægt i Sansibar	28.066 8	0.056 134

Wal, Guld- og Sølvvægt i Bombay = 0.289 975 fr. Gram.

Waldklafter, Maal for Brænde i Frankfurt a. M. og Østerrig, se Favn Brænde.

Waldmorgen, ældre Markmaal.

	fr. Ares.	d. Kv. Fod.	d. Td. Land.
Braunschweig	33.354 4	33 860.97	0.604 7
Frankfurt am Main	32.555 1	33 049.54	0.590 2

Waldruthe, ældre Længdemaal i Frankfurt am Main = 4.510 760 fr. Meter = 14.372 183 d. Fod.

Kvadr. **Waldruthe,** ældre Flademaal i Frankfurt am Main = 20.347 0 fr. Kvadr. Meter = 206.559 7 d. Kvadr. Fod.

Wall, Guld- og Sølvvægt i Bombay = 0.289 975 fr. Gram.

Wanne Hø i Würtemberg var tidligere = 512 Kub. Fuss = 12.039 3 fr. Kub. Meter = 389.420 5 d. Kub. Fod.

Waoména er paa Madagaskar Navnet for $\frac{1}{24}$ af den fr. 5-Francs i Sølv = 15 Øre.

War, Længdemaal i Sansibar = 0.914 392 fr. Meter = 2.913 435 d. Fod.

Wari, Guld- og Sølvvægt paa Madagaskar = 1.274 753 fr. Gram.

Wassa, Ædelstens- og Perlevægt i Surate i Bombay = 0.006 318 fr. Gram.

Wazne, Vægt i Bagdâd = 32.318 5 fr. Kilogr. = 64.637 0 d. Pund.

Webe Lærred holdt i Længdemaal:

Hamburg	72 hamb. Ellen =	41.266 3 fr. Meter =	65.741 3 d. Alen.
Østerrig	54 wien. — =	42.073 5 — =	67.027 3 —

Wechselthaler i Hamburg var tidligere = 2 Mark Banco, altsaa af Værdi fra 1846—68 = 2 Kr. 69.67 Øre, fra 1868—72 = 2 Kr. 69.66 Øre og ved Banco-Valutaens Ophør i 1873 = 2 Kr. 66.67 Øre.

Wedro, Maal for flydende Varer.

Rumænien, d. s. s. Wadra.

Rusland	12.299 3 fr. Liter =	12.730 6 d. Potter.

Wegestunde, ældre Milemaal i Baden og Baiern, se Mil.

Wehbih, Kornmaal i Alexandria, d. s. s. Auibeh.

Weizenlast, ældre Kornmaal i Mecklenburg-Schwerin før 1861 = 6000 Pfund = 2908.246 8 fr. Kilogr. = 5816.493 6 d. Pund.

Welt, Maal for Vin og Arak paa Ceylon = 7.570 6 fr. Liter = 7.836 1 d. Potter.

Werkfuss, ældre Længdemaal, se Fod.

Werschok, russisk Længdemaal = 0.044 450 fr. Meter = 0.141 625 d. Fod.
Werst, russisk Milemaal = 3500 russ. Fod = 1066.790 4 fr. Meter = 3399.007 6 d. Fod = 0.141 6 d. Mil. 7 Werst ere nærligen = 1 d. Mil ell. 233 Werst = 33 d. Mil.
Kvadr. **Werst,** russisk Flademaal = 113.804 2 fr. Hektares = 206.308 1 d. Tdr. Land = 0.020 1 d. Kvadr. Mil.

Wey ell. **Load,** Maal for tørre Varer i England.	fr. Hektol.	d. Potter.	d. Korntdr.
den nuværende = 320 Gallons	14.539 5	1504.93	10.450 9
den gamle = 40 Bushels.	14.095 2	1458.95	10.131 6

Som Uldvægt i England = 182 eng. Pund = 82.553 9 fr. Kilogr. = 165.107 7 [d. Pund.

Wiedel, østerrigsk Garnmaal, se Pag. 185.
Wigtje i Holland lig 1 fr. Gram.
Wilhelmd'or, ældre Guldmønt i Braunschweig og Hannover, af Værdi 14 Kr. 77.39 Øre, se Mønttabel, Pag. 340.

Winspel ell. **Wispel,** ældre tysk Kornmaal.	fr. Hektoliter.	d. Potter.	d. Korntdr.
Braunschweig	12.457 9	1289.48	8.954 7
Hamb., for Hvede, Rug, Ærter efter 1844	10.992 3	1137.78	7.901 2
før 1844	10.546 8	1091.67	7.581 0
— for Byg og Havre efter 1844 . .	16.488 4	1706.67	11.851 9
før 1844 . .	15.820 2	1637.50	11.371 5
Mecklenb.-Schw., boitzenburger Maal .	12.331 9	1276.43	8.864 1
Mecklenb.-Strelitz, for Havre	14.776 4	1529.46	10.621 3
— for andre Kornvarer.	13.681 9	1416.17	9.834 5
Preussen, almindelig = 24 Scheffeln . .	13.190 8	1365.33	9.481 5
i en gros Handelen:			
for Hvede, Rug, Byg m. m. 25 Sch.	13.740 4	1422.22	9.876 5
— Havre = 26 Scheffeln	14.290 0	1479.11	10.271 6
Sachsen	24.918 9	2579.27	17.911 6

Wiss, det engelske Navn for Vægten Paitha i Ranguhn.
Wisse i Holland = 1 fr. Stère.
Witten, ældre tysk Mønt.
Mecklenburg-Schwerin og -Strelitz. 1 W. = 3 Pfennig, som efter 1848 var = 1.39, før 1848 = 1.62 Øre.
Oldenburg: Kredsen Jever. 1 W. = 0.49 Øre.
Wloka, ældre Markmaal i Polen = 16.796 2 fr. Hektares = 30.448 6 d. Tdr. Land.
Wokije, Vægt.

Bagdâd, som Handelsvægt . . .	336.650 8	fr. Gram =	0.673 302 d. Pund.
— — Apothekervægt. .	673.301 6	—	
Bássora. W. Attari	0.538 641	fr. Kilogr. =	1.077 283 —
— W. Sofi.	1.637 469	— =	3.274 939 —
Wozne, Vægt i Bagdâd	32.318 5	— =	64.637 0 —

Wuhl, Rummaal paa Madagaskar, d. s. s. Voule.

X.

Xâng, Mønt i Siam = 80 Bat, som i Guld har en Værdi = 2981 Kr. 45 Øre, i Sølv = 186 Kr. 34 Øre.
Xâng, Vægt i Siam = 1.209 580 fr. Kilogr. = 2.419 161 d. Pund.
Den saakaldte chinesiske X. = 604.790 2 fr. Gram = 1.209 580 d. Pund.

Y.

Yard, engelsk Længdemaal.	eng. Fod.	fr. Meter.	d. Fod.
Den almindelige	3	0.914 392	2.913 435
Field-Yard i Saltash	$16\frac{1}{2}$	5.029 155	16.023 893
— - Falmouth og Bridgend . . .	18	5.486 351	17.480 611
— - Downpatrick	21	6.400 743	20.394 046
— - Hertford	3	0.914 392	2.913 435

Kvadr. **Yard,** engelsk Flademaal = 9 eng. Kvadr. Fod = 0.836 112 fr. Kvadr. Meter = 8.488 104 d. Kvadr. Fod.

Kub. **Yard,** engelsk Kubikmaal = 27 eng. Kub. Fod = 0.764 534 fr. Kub. Meter = 24.729 540 d. Kub. Fod.
Yard of land, Markmaal i England = 30 Acres = 12.140 4 fr. Hektares = 1 232 473 d. Kvadr. Fod = 22.008 4 d. Tdr. Land.
Yen, Mønt i Japan. 1 Yen i Sølv = 1 Hong-kong Daler ell. = 3 Kr. 88.17 Ø., se Mønttabel, Pag. 371. 1 Yen i Guld = 3 Kr. 72 Øre eller temmelig nær = den nordamerikanske Dollar i Guld, se Mønttabel, Pag. 346.
Yin, Længdemaal i China = 24.691 864 fr. Meter = 78.673 217 d. Fod.
Yin, Vægt i China = 1.209 580 fr. Kilogr. = 2.419 161 d. Pund.
Yojan, Milemaal i Bengalen, se Mil.
Yoke, Kubikmaal i Siam = $3\frac{1}{3}$ Kub. Sok = 0.416 667 fr. Kub. Meter = 13.477 453 [d. Kub. Fod.
Yut ell. **Yuta,** Milemaal i Siam, d. s. s. Jôt, se Mil.

Z.

Zahl, Garnmaal i Sachsen, se Pag. 166.
Zak, hollandsk Kornmaal.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Korntd.
den nuværende	100.000 0	103.506 8	0.718 8
undertiden regnes den til $\frac{1}{36}$ Last	83.333 3	86.255 7	0.599 0
den gml. amsterd. Zak	83.442 0	86.368 2	0.599 8

Zarf i Tyrkiet = den fr. Deciliter.
Zaspel, Garnmaal i Bøhmen og Mähren, se Pag. 184, og i Sachsen, se Pag. 166.
Zatu, Rummaal paa Madagaskar, d. s. s. Satu.
Zecchine, ældre Guldmønt i Algérien = 4 Kr. 83.12 Øre.
Zecchino, ældre italiensk Guldmønt. I Toscana (Ruspo ell. Z. gigliato), af Værdi = 8 Kr. 64.97 Øre, se Mønttabel, Pag. 337. I Venedig, af Værdi = 8 Kr. 58.48 Øre, se Mønttabel, Pag. 337.
Zehnling, ældre Vægt i Baden = 50 fr. Gram = 0.100 000 d. Pund.
Zehntel, ældre Vægt i Lübeck og Østerrig = 50 fr. Gram = 0.100 000 d. Pund.
Zembis ell. **Cowries,** smaa Muslinger, der benyttes paa Sjerra Leone Kysten i Guinea som Betalingsmiddel, se Pag. 200.
Zent, ældre Handelsvægt i Mecklenburg-Schwerin og -Strelitz efter 1861 og i Preussen efter 1858 = 0.166 667 fr. Gram = 0.000 333 d. Pund.

Zer, Længdemaal i Persien.

	fr. Meter.	d. Fod.
Z. Schahi, for Uldvarer	1.120 000	3.568 544
Z. Mokäsär, for persiske Tøjer	1.025 000	3.265 855

Kvadr. **Zer Schahi,** persisk Flademaal = 1.254 400 fr. Kvadr. Meter = 12.734 506 d. Kvadr. Fod.
Zimbis ell. **Zimbos,** en mindre Muslingart, der i Nedreguinea benyttes i Stedet for Mønt.
Zimmer ved Skindhandelen = 40 Stkr.
Ziráa, Længdemaal i Sansibar, d. s. s. Durrah.
Zira'ï-â'chary i Tyrkiet = den franske Meter.
Zlot (Flertal Zlote), det polske Navn for Gylden.
Zoll, det tyske Navn for Tomme.
Zolloth, tysk Vægt = $\frac{1}{30}$ Pfund = 16.666 7 fr. Gram = 0.033 333 d. Pund.
Zoud Boudjou, ældre Sølvmønt i Algérien = 2 Kr. 67.84 Øre.
Zsák, det ungarske Navn for Kübel, s. d. A.
Zuber, ældre Kornmaal i Baden = 15 fr. Hektoliter = 1552.60 d. Potter = 10.782 0 d. Korntdr.

1 Zuber Fisk i Slesvig og Holsten vejede 140 holstenske Pund = 67.859 1 fr. Kilogr. = 135.718 2 d. Pund.

Zuccale, ældre Maal for Olie i Tyrkiet, i Vægt = 6 venetianske svære Pund = 2.862 0 fr. Kilogr. = 5.724 0 d. Pund.
Zucche, ældre Vinmaal paa Corsika = 2.650 0 fr. Liter = 2.742 9 d. Potter.

Zulast, ældre Vinmaal.

	fr. Hektoliter.	d. Potter.
Frankfurt am Main	5.736 4	593.759 6
Hessen-Darmstadt	6.400 0	662.443 8
Mainz	5.423 0	561.312 5

Zurlo, Handelsvægt i Aleppo i Syrien = 70.457 0 fr. Kilogr. = 140.914 0 d. Pund.

Zurron, Vægt i Centralamerika.

	Libras.	fr. Kilogr.	d. Pund.
for Indigo og Cochenille	150	69.014 0	138.027 9
— Sukker	100	46.009 3	92.018 6

Zweidrittelthaler, ældre Sølvmønt i Lauenburg = 2 Kr. 7.87 Øre, se Mønttabel, Pag. 360.

Zweimetzen, ældre Kulmaal i Østerrig = 122.973 7 fr. Liter = 127.286 2 d. Pott. = 0.723 2 d. Kultd.

Zweiunddreissiger, ældre Kornmaal i Baiern = 1.158 1 fr. Liter = 1.198 7 d. Pott.

Æ.

Æqvators Længde er efter de nyeste Beregninger = 40070240 fr. Meter = 127671796.96 d. Fod = 5400 geographiske Mil. Æqvatorgraden altsaa = $111306\frac{2}{9}$ fr. Meter = 354643.880 4 d. Fod = 15 geographiske Mil.

Æs, ældre Vægt i Norge.

	fr. Gram.	d. Pund.
som Handelsvægt	0.060 805	0.000 122
— Guld- og Sølvvægt.	0.057 128	

Ø.

Øre, Underafdeling i det skandinaviske Møntsystem, hvoraf 100 paa 1 Krone. Sølvmønter lydende paa Øre, i Danmark, se Pag. 347, i Norge, se Pag. 352, og i Sverige, se Pag. 355. Ved Møntloven af 1873 indførtes i Norge en hermed svarende Mønt, Øren, hvoraf 400 paa en Speciesdaler, af Værdi = $\frac{3}{10}$ norsk Skilling, Sølvmønter fra den Tid, se Mønttabel Pag. 352. Ved Møntloven af 1855 indførtes i Sverige Mønten Øre, omtrent svarende til den nærværende, idet den svenske Riksdaler Riksmønt = 1 Kr. 0.88 Øre deltes i 100 Øre, Mønter fra den Tid, se Pag. 355.

Artikler, der ere forglemte i den alphabetiske Fortegnelse over Betegnelser og Udtryk vedrørende Mønt, Maal og Vægt, med Angivelse af Pagina og Linie, hvor deres rette Plads burde have været.

Pag. Lin.

377. 8. Kvadr. **Alen,** Flademaal i Riga (Landmaaler Kvadr. Alen) = 0.371 605 fr. Kvadr. Meter = 3.772 491 d. Kvadr. Fod.

377. 33. Kvadr. **Aln,** ældre svensk Flademaal = 0.352 601 fr. Kvadr. Meter = 3.579 558 d. Kvadr. Fod.

377. 33. Kub. **Aln,** ældre svensk Kubikmaal = 0.209 375 fr. Kub. Meter = 6.772 423 d. Kub. Fod.

379. 13 f. n. **Arroba,** ældre Vægt i Perù = 11.502 3 fr. Kilogr. = 23.004 7 d. Pund.

382. 28. **Barile,** Maal for Vin og Brændevin i Grækenland = 64.3859 fr. Liter = 66.643 8 d. Potter.

385. 20 f. n. **Boccale,** Maal for Vin og Brændevin i Grækenland = 2.682 7 fr. Liter = 2.776 8 d. Potter.

387. 18. **Braza,** ældre Længdemaal i Mexico = 1.676 000 fr. Meter = 5.340 071 d. Fod = 0.890 0 d. Favn.

389. 23 f. n. **Candy,** Maal for Ris i Bombay = 8.809 5 fr. Hektoliter = 911.846 7 d. Potter = 6.332 3 d. Korntdr.

390. 4. **Canna,** ældre Længdemaal i Ancona i Kirkestaten = 1.943 961 fr. Meter = 6.193 847 d. Fod.

392. 25 f. n. **Catty,** Guld- og Sølvvægt i Atschin paa Sumâtra = 960.320 4 fr. Gram.

396. 24. **Charge,** ældre Maal for Havre i Marseille = 240 fr. Liter = 248.416 4 d. Potter = 1.725 1 d. Korntdr.

Pag. Lin.

410. 5. **Dung,** Guld og Sølvvægt i Persien = 0.766 667 fr. Gram.

410. 18 f. n. **Eimer,** ældre Maal for Øl i Leipzig = 86.688 0 fr. Liter = 89.728 0 d. Potter = 0.659 8 d. Øltdr.

414. 4. **Faransa,** Navnet paa Madagaskar for den fr. 5-Francs, i Værdi = 3 Kr. 60 Øre.

414. 20. **Fass,** ældre Kornmaal i Lübeck.

	fr. Liter.	d. Potter.	d. Fjdkr.
til Rug, Hvede og Byg	8.673 5	8.977 6	1.995 0
- Havre:	9.878 5	10.224 9	2.272 2

414. 25 f. n. **Fass,** ældre Maal for Spiritus i Leipzig = 202.087 0 fr. Liter = 209.173 9 d. Potter.

424. 16. **Ganta,** Maal for flydende Varer paa Philippinerne = 3.931 5 fr. Liter = 4.069 3 d. Potter.

426. 26. **Gran,** Handelsvægt i Grækenland = 0.010 000 fr. Gram = 0.000 020 d. Pund.

426. 11 f. n. **Gran,** Sølvvægt i Mexico (Grano) = 0.049 923 fr. Gram.

430. 7. **Guz,** Længdemaal i Mokka = 0.634 994 fr. Meter = 2.023 219 d. Fod.

454. 24. **Maat,** Maal for Salt i Padang paa Sumâtra; i Vægt = 36.912 6 fr. Kilogr. = 73.825 2 d. Pund.

457. 13. **Mark,** Guld- og Sølvvægt i Perù (Marco) = 230.046 5 fr. Gram.

465. 13 f. n. **Mo,** Guld- og Sølvvægt i Japan = 0.003 757 fr. Gram.

470. 18. **Obole,** Vægt i Grækenland = 0.100 0 fr. Gram = 0.000 200 d. Pund.

472. 1 f. n. **Ort,** ældre Handelsv. i Hertugdømmet Oldenburg = 0.913 5 fr. Gram = 0.001 827 d. Pund.

475. 3. **Palmo,** ældre Længdemaal i Ancona i Kirkestaten = 0.242 995 fr. Meter = 0.774 231 d. Fod = 9.290 8 d. Tommer.

Pund, Handelsvægt.

	fr. Gram.	d. Pund.
488. 7 f. n. Mokka (Rattle), ved Kaffehandel . . .	481.709 2	0.963 418
489. 4. Perù (Libra)	460.093 0	0.920 186

Pund, Guld- og Sølvvægt.

490. 15. Danmark	470.588 2
490. 19. Malta (Libbra)	317.514 9
490. 20. Norge.	467.988 6
490. 20. Preussen	467.711 0

491. 16 f. n. **Pussaree** ell. **Pusseree,** bengalsk Gml. Bazar-Vægt = 4.656 885 fr. Kilogr. = 9.313 769 d. Pund.

492. 14. **Quart,** Møntvægt i Tyrkiet = 0.012 529 fr. Gram.

504. 28. **Schachtwerken,** ældre Maal for Jord i Slesvig og Holsten = 6.024 7 fr. Kub. Meter = 194.875 9 d. Kub. Fod = 0.902 2 d. Kub. Favn.

508. 3. **Seer,** Handelsvægt i Surate i Bombay = 424.562 7 fr. Gram = 0.849 125 d. Pund.

536. 23 f. n. **Unze,** Handelsvægt i Neapel (Oncia) = 26.729 9 fr. Gram = 0.053 460 d. Pund.

537. 20. **Unze,** Guld- og Sølvvægt i Perù (Onza) = 28.755 8 fr. Gram.

De hyppigst forekommende Forkortelser og Betegnelser for Mønt, Maal og Vægt ere følgende:

*a i Tyskland for Are.
Al. for Alen.
avdp. i England for at betegne Handelsvægt.
B. ved Finhedsbetegnelse i England for ædle Metaller, se Pag. 22.
Bco. for Banco.
c. i Frankrig for Centime.
**cbm* i Tyskland for Kub. Meter.
**ccm* - — for Kub. Centimeter.
**centigr.* i Danmark for Medicinalvægten Centigram.
**cg.* i Sverige for Centigram.
**cl.* - — — Centiliter.
**cm* i Frankrig, Sverige og Tyskland for Centimeter.
**cmm* i Tyskland for Kub. Millimeter.
Cntr. for Centner.
Crt. for Courant.
Cto. paa de canariske Øer for Mønten Cuarto.
Cwt. i England for Hundredweight ell. Centweight.
d. i England for Penny.
**decigr.* i Danmark for Medicinalvægten Decigram.
**dekagr.* do. do. for Dekagram.
**dg.* i Sverige for Decigram.
Dins. i Spanien for Mønten Dinéros.
**dl.* i Sverige for Deciliter.
**dm.* — — Decimeter.
dwt. i England for Pennyweight.
Fjdkr. for Fjerdingkar.
fl. i Holland og Tyskland for Florin ell. Gylden.
**fm* i Tyskland for Festmeter.
fr. i Frankrig for Franc.
**g* i Tyskland for Gram.
**gr.* i Sverige for Gram, i England for Grain og for Medicinalvægten Gran.
**gramm.* i Danmark for Medicinalvægten Gram.
**ha* i Tyskland for Hektare.
**hektogr.* i Danmark for Medicinalvægten Hektogram.
**hg.* i Sverige for Hektogram.
**hl* i Tyskland for Hektoliter.
k. i Venedig for Carato.
k:a i Sverige for Kanna.
**kg* i Sverige og Tyskland for Kilogram.
**kilogr.* i Danmark for Medicinalvægten Kilogram.
**km* i Tyskland for Kilometer.
kpr. i Sverige for Kappar.
Kr. i Danmark, Norge og Sverige f. Krone og i Tyskland f. Kreuzer.
Kv. i Danmark for Kvint.
**l* i Tyskland for Liter.
Lbs. i England for Pound.
L℔ for Lispund.
M. i Tyskland for Mark.
M. ved Finhedsbetegnelse i England for ædle Metaller, se Pag. 22.
**m* i Tyskland for Meter og i Sverige for Milligram.
**mg* i Tyskland for Milligram.
**milligr.* i Danmark for Medicinalvægten Milligram.
Mk. for Mark.
**mm* i Sverige og Tyskland for Millimeter.
Mvs. paa de canariske Øer for Mønten Maravedises de vellon.
Ngr. i Tyskland for Neugroschen.
oz. i England for Ounce.
Pd. for Pund.
Pf. i Tyskland for Pfennig.
Q. i Slesvig og Holsten for Qvint.
**qcm* i Tyskld. for Kvadr. Centimeter.
**qkm* — — — Kilometer.
**qm* — — — Meter.
**qmm* — — — Millimeter.
Qv. i Danmark for Qvintin.
r. i Portugal for Réis.
Rcort. paa de canariske Øer for Mønten Reales corriente.
Rdl. i Danmark for Rigsdaler.
R:dr. i Sverige for Riksdaler.
**rm* i Tyskland for Raummeter.
r:mt. i Sverige for Riksmönt.
Rpta. i Spanien for Reales de plata.
Rvn. — for Reales de vellon.
Rvon. paa de canariske Øer for Reales de vellon.
s. ell. *sh.* i England for Shilling.
Sgr. i Tyskland for Silbergroschen.
Sk℔ for Skippund.
Skpr. for Skjæpper.
Sp. for Species.
**t* i Tyskland for Tonne.
t i Slesvig og Holsten for Ort.
t:a i Sverige for Tunna.

Tdr. for Tønder.
Th. ell. *Thlr.* i Tyskland for Thaler.
U. i Portugal for Milréis.
W. ved Finhedsbetegnelse i England for ædle Metaller, se Pag. 22.
Xr. i Tyskland for Kreuzer.

De med * mærkede Forkortelser ere befalede
for Danmark ved Bekjendtgjørelse fra Justitsministeriet af 12 Maj 1869.
for Sverige ved kgl. Forordning af 22 Nov. 1878, med Hensyn til Maale- og Vejeredskaber.
for Tyskland ved Bekjendtgjørelse fra Rigscantsleren af 20 Nov. 1877.

Endvidere benyttes

° for Længdemaalet Rode, ogsaa ofte for Alen.
′ for Fod.
″ for Tomme.
‴ for Linie.
⁗ ell. IV for Skrupel.
ℒ i Danmark for Mark og paa de canariske Øer for Peso corriente.
ß i Danmark for Skilling.
℔ for Vægten Pund.
℥ for Medicinalvægten Unze.
ʒ — — Drachme.
℈ — — Skrupel.
£ i England for Livre Sterling.
ℨ i Kirkestaten for Scudo romano.
ℛ i Tyskland for Reichsthaler.
$ℳ$ i Buenos-Ayres for Real.
℔ i Tyskland for Pfennig.
$ i Brasilien for Milréis og i Nordamerika for Dollar.
$\mathcal{S}$ i Sydamerika og paa de canariske Øer for Pjaster, samt i Portugal for Milréis, hvilken sidste ogsaa betegnes ved $\mathcal{O}$, $\mathcal{O}'$, $\mathcal{O}''$, $\mathcal{O}'''$, $\mathcal{O}''''$, # ell. *U.* Større Summer, saasom: 48 793 564 Réis skrives i Reglen saaledes: 48:793 $\mathcal{O}$ 564 r. ell. 48.793 $\mathcal{S}$ 564 r.

Trykfejl og Rettelser,

der bedes berigtigede inden Bogen benyttes.

Pag.	Lin.	
24.	4.	Sid l. Sild.
48.	9.	Daler Courant l. Rijksdaalder.
50.	9 f. n.	0.648 36 l. 0.693 12.
	—	$64\frac{5}{6}$ l. $69\frac{1}{3}$.
	—	13 l. $13\frac{6}{7}$.
	8 f. n.	$154\frac{1}{4}$ l. $144\frac{1}{7}$.
	7 f. n.	84.3 l. 90.
72.	15.	$930\frac{5}{6}$ l. $305\frac{5}{9}$.
92.	15 f. n.	russiske l. finske.
228.	19.	$\frac{1}{10}$ og $\frac{1}{20}$ l. $\frac{1}{8}$ og $\frac{1}{16}$.
237.	19.	32.258 1 udgaar.
242.	6.	8 l. 160.
257.	16.	889.225 l. 899.225.
274.	4.	20 l. 2.
300.	1 f. n.	og er lig l. à.
378.	20 f. n.	0.122 9 l. 0.093 8.
	—	0.127 2 l. 0.097 1.
408.	7.	0.003 544 l. 0.003 550.
	—	0.003 668 l. 0.003 674.
426.	6 f. n.	0.811 988 l. 0.811 998.

Den svenske Guldmønt paa 5 Kroner er ikke anført under Sverige Pag. 107, eftersom Bestemmelsen om dens Prægning er taget efter at 7de Ark blev trykket, den findes dog i Mønttabellen Pag. 339.

Rumænien proklameredes som Kongerige 26 Marts 1881.

Serbien proklameredes som Kongerige 6 Marts 1882.

Enkelte ringere Fejl, kun sjældent forekommende og uden at være meningsforstyrrende, saasom: Are for Ares, Franc for Francs, Darmstad for Darmstadt, Stere for Stère eller Stères o. a., ere ikke særligt fremhævede.

BOGBINDER
PH. HANSEN
AMAGERTORV 10.